

Τρεις μεγάλες συνεντεύξεις

ΜΑΤΙΑΣ ΚΟΡΜΑΝ
Γενικός γραμματέας ΟΟΣΑ

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ
ΑΝΤΕΧΕΙ, ΑΛΛΑ...

ΜΑΡΙΑ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
Σ. 14

ΓΕΥΜΑ ΓΙΑ ΔΥΟ
Μαίρη Μηνά - Αρτεμης Ιγνατίου

Η ΠΡΩΘΙΕΡΕΙΑ ΚΑΙ
Η ΧΟΡΟΓΡΑΦΟΣ
ΤΗΣ ΤΕΛΕΤΗΣ ΑΦΗΣ

ΚΩΣΤΑΣ ΚΟΦΙΝΑΣ
Σ. 56-57

ΓΚΟΥΙΝΤΟ ΤΟΝΕΛΙ
Φυσικός, CERN

ΓΝΩΡΙΖΟΥΜΕ
ΜΟΝΟ ΤΟ 5%
ΤΟΥ ΣΥΜΠΑΝΤΟΣ

ΝΙΚΟΣ ΚΟΥΡΜΟΥΛΗΣ
Σ. 26, 39

30-31 Μαρτίου 2024 ■ ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ €2,00

ΤΑ ΝΕΑ

ΣΑΒΒΑΤΟΚΥΡΙΑΚΟ

100 ΧΡΟΝΙΑ
ΜΑΡΛΟΝ ΜΠΡΑΝΤΟ
Ο ΗΘΟΠΙΟΣ
ΠΟΥ ΑΛΛΑΞΕ
ΤΗΝ ΥΠΟΚΡΙΤΙΚΗ

ΓΡΑΦΟΥΝ
ΓΙΑΝΝΗΣ
ΖΟΥΜΠΟΥΛΑΚΗΣ,
ΑΚΥΛΛΑΣ ΚΑΡΑΖΗΣΗΣ,
ΑΡΓΥΡΗΣ ΠΑΝΤΑΖΑΡΑΣ,
ΜΙΧΑΛΗΣ ΣΑΡΑΝΤΗΣ,
ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΙΟΥΓΑΣ,
ΜΙΝΩΣ ΝΙΚΟΛΑΚΑΚΗΣ,
ΑΡΓΥΡΗΣ ΞΑΦΗΣ
ΓΡΑΦΗΜΑ
ΜΑΚΗΣ
ΘΕΟΦΙΛΟΠΟΥΛΟΣ
ΠΡΟΣΩΠΑ

ΠΙΚΡΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ, ΣΚΛΗΡΕΣ ΑΛΗΘΕΙΕΣ

ΚΑΙ ΤΩΡΑ, ΤΙ;

• Τα **αναπάντητα** ερωτήματα, οι ανοικτές **πληγές** που άφησε πίσω της η συζήτηση για την πρόταση **δυσπιστίας** και οι εκδοχές που πρέπει να διερευνηθούν • Η **αντίδραση** που επιχειρεί «να βγάλει» η κυβέρνηση, με **ανακοινώσεις** κοινωνικού περιεχομένου (κατώτατος μισθός €830) και η **ανησυχία** στελεχών και βουλευτών της για την επόμενη ημέρα • Οι επιλογές, αλλά και τα **διλήμματα** των κομμάτων της αντιπολίτευσης και οι **ανακατατάξεις** στο Μαξίμου

Διαβάστε επίσης

• Οι κερδισμένοι και οι χαμένοι στην πολιτική ζυγαριά και το πολωτικό σκηνικό που διαμορφώνεται ως τις ευρωεκλογές • Οι δύο δικαστικές έρευνες που κρατούν τον κύκλο των υπευθύνων ανοικτό

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΜΜΕ ΣΤΙΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΕΣ

ΓΡΑΦΟΥΝ ΗΛ. ΚΑΝΕΛΛΗΣ, ΓΡ. ΚΑΛΦΕΛΗΣ, ΜΑΡΙΑ ΚΑΡΑΚΛΙΟΥΜΗ, ΣΤ. ΚΑΣΙΜΑΤΗΣ, ΜΥΡΤΩ ΛΙΑΛΙΟΥΤΗ, Δ.Ν. ΜΑΝΙΑΤΗΣ, ΤΖΙΝΑ ΜΟΣΧΟΛΙΟΥ, Κ. ΜΠΟΤΟΠΟΥΛΟΣ, ΜΙΝΑ ΜΟΥΣΤΑΚΑ, ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ, ΚΑΡΟΛΙΝΑ ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ, Γ.ΧΡ. ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΣ, ΑΓΓ. ΣΚΟΡΔΑΣ, Π. ΤΣΙΜΑΣ

ΣΕΛΙΔΕΣ 2, 6, 10, 13, 17-21, 40, 42-43, 57, 64

Στίγμα
Ποιος
ετοιμάζει έφοδο
στην Πειραιώς
και γιατί

Γράφουν & μιλούν

ΜΑΞΙΜΟ
ΤΟΡΕΡΟ ΚΑΛΕΝ
Οργανισμός
Τροφίμων και
Γεωργίας (FAO)
Σ. 35

ΤΖΟΝΙ
ΝΤΑΪΜΟΝΤ
Επικεφαλής βασιλικού
ρεπορτάζ BBC
Σ. 22

ΓΕΝΣ ΜΠΑΣΤΙΑΝ
Γερμανός
οικονομολόγος
Σ. 47

ΛΟΥΚΑΣ
ΤΣΟΥΚΑΛΑΣ
Ομότιμος καθηγητής
του ΕΚΠΑ
Σ. 16

ΜΑΘΙΟΥ
ΓΚΡΙΦΙΝ
Μελλοντολόγος
Σ. 8-9

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ
ΚΟΥΖΟΥΡΗΣ
Διευθύνων
σύμβουλος HVA
Σ. 52-53

Επίσης

- ΙΩΑΝΝΗΣ Ν. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ
- ΜΑΝΟΣ ΚΟΝΤΟΛΕΩΝ
- ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΙΝΟΣ
- ΜΙΧΑΛΗΣ ΜΟΔΙΝΟΣ
- ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΕΦΕΡΤΖΗΣ
- ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΚΑΜΠΑΡΔΟΝΗΣ
- ΣΩΤΗ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ
- ΣΤΑΜΑΤΗΣ ΦΑΣΟΥΛΗΣ
- ΧΡΗΣΤΟΣ ΧΩΜΕΝΙΔΗΣ

ΤΟΥΡΚΙΑ - ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ
ΤΟ ΣΤΟΙΧΗΜΑ
ΘΑ ΚΡΙΘΕΙ
ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ

ΑΠΟΣΤΟΛΗ
ΙΩΑΝΝΑ ΚΛΕΦΤΟΓΙΑΝΝΗ Σ. 46-47

ΔΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ
ΚΡΙΘΗΚΑΝ ΕΝΟΧΟΙ
ΠΙΣΠΙΡΙΓΚΟΥ
ΚΑΙ ΜΙΧΟΣ

• Αθώα η μητέρα της 12χρονης
ΜΙΝΑ ΜΟΥΣΤΑΚΑ Σ. 55

ΑΚΡΙΒΕΙΑ
300% ΠΑΝΩ,
ΑΠΟ ΤΟ ΧΩΡΑΦΙ
ΩΣ ΤΟ ΡΑΦΙ

ΖΟΟΜ ΣΤΑ «ΝΕΑ»
Σ. 32-33

ΘΗΤΕΙΑ - ΕΞΠΡΕΣ
ΟΙ 15 ΗΜΕΡΕΣ
ΤΟΥ ΚΑΣΣΕΛΑΚΗ
ΣΤΟ ΠΥΡΟΒΟΛΙΚΟ

ΜΑΡΙΝΟΣ ΓΚΑΣΙΑΜΗΣ
Σ. 42-43

ΤΑ ΝΕΑ

Η ΑΠΟΣΤΟΛΗ

Υπήρξε ένταση. Εγιναν καταγγελίες για πόλεμο συμφερόντων, ανίερους συμμαχίες, υπόγειες συμφωνίες, προσβολή της μνήμης νεκρών. Αντηλλάγησαν βαριές εκφράσεις, ακραίοι χαρακτηρισμοί, δυσάρεστα υπονοούμενα. Υποβλήθηκαν παραιτήσεις υψηλόβαθμων στελεχών. Ενα πράγμα έμεινε στο περιθώριο: η λειτουργία του Τύπου σε μια δημοκρατία. Η υποχρέωση των μέσων ενημέρωσης, δηλαδή, να δημοσιεύουν την αλήθεια και να ελέγχουν την εξουσία.

Σύμφωνα με μια έκφραση που αποδίδεται (μάλλον λανθασμένα) στον Τζορτζ Οργουελ, «δημοσιογραφία σημαίνει να δημοσιεύεις αυτά που κάποιος άλλος δεν θέλει να δημοσιευτούν. Τα υπόλοιπα είναι δημόσιες σχέσεις». «ΤΟ ΒΗΜΑ» γνώριζε ότι το βασικό του θέμα την περασμένη Κυριακή δεν θα ήταν ευχάριστο: το να αποδεικνύεις με επίσημα έγγραφα ότι λίγες ώρες μετά την τραγωδία των Τεμπών κάποιιοι μετέφεραν σε σκληρό δίσκο ηχητικά έγγραφα από το καταγραφικό του ΟΣΕ, τα μοντάρισαν και προώθησαν το προϊόν του μοντάζ σε φιλοκυβερνητικό μέσο, είναι ανήκουστο. Ομως η αποστολή της εφημερίδας δεν είναι να κολακεύει ούτε να χαϊδεύει αφτιά. Οπως δεν είναι να κάνει δημόσιες σχέσεις. Είναι να αναδεικνύει θέματα που ενδιαφέρουν την κοινωνία και είτε δεν είναι γνωστά είτε δεν έχουν συζητηθεί ή ερευνηθεί όσο θα έπρεπε.

Η αντίδραση της κυβέρνησης ήταν ενοχική. Στην αρχή διέψευσε το δημοσίευμα. Επειτα υποστήριξε ότι δεν πρόσθεσε τίποτα σε όσα ήταν ήδη γνωστά. Όταν κατατέθηκε η πρόταση δυσπιστίας, κατηγορήσε τον πρόεδρο του ΠΑΣΟΚ ότι υπηρετεί οικονομικά συμφέροντα. Ο ίδιος ο Πρωθυπουργός ισχυρίστηκε στη Βουλή ότι η εφημερίδα έπρεπε, πριν δημοσιεύσει το ρεπορτάζ, να έχει ζητήσει τη θέση της κυβέρνησης. Ομως «ΤΟ ΒΗΜΑ» δεν έγραψε, ούτε καν υπαινίχθηκε, ότι η παραποίηση των εγγράφων έγινε από κυβερνητικό στέλεχος ή, έστω, κατ' εντολή του Μαξίμου. Απαίτησε όμως να διαλευκανθεί ποιος προέβη σε αυτή την ενέργεια.

Όσα διημερίθησαν στην τριήμερη συζήτηση στη Βουλή αφορούν την πολιτική, όχι τη δημοσιογραφία. «ΤΟ ΒΗΜΑ», «ΤΑ ΝΕΑ» και το ΜΕΓΑ γνωρίζουν καλά τον ρόλο τους. Θα εξακολουθήσουν να υπηρετούν το λειτουργημά τους με υψηλό αίσθημα ευθύνης, χωρίς να δέχονται μαθήματα από κανέναν. Και σε ό,τι αφορά ειδικότερα την τραγωδία των Τεμπών, δεν θα επιτρέψουν ούτε τη συγκάλυψη ούτε τη λήθη.

Face control

ΤΗΣ **Νατάσας Μπασιέτα**

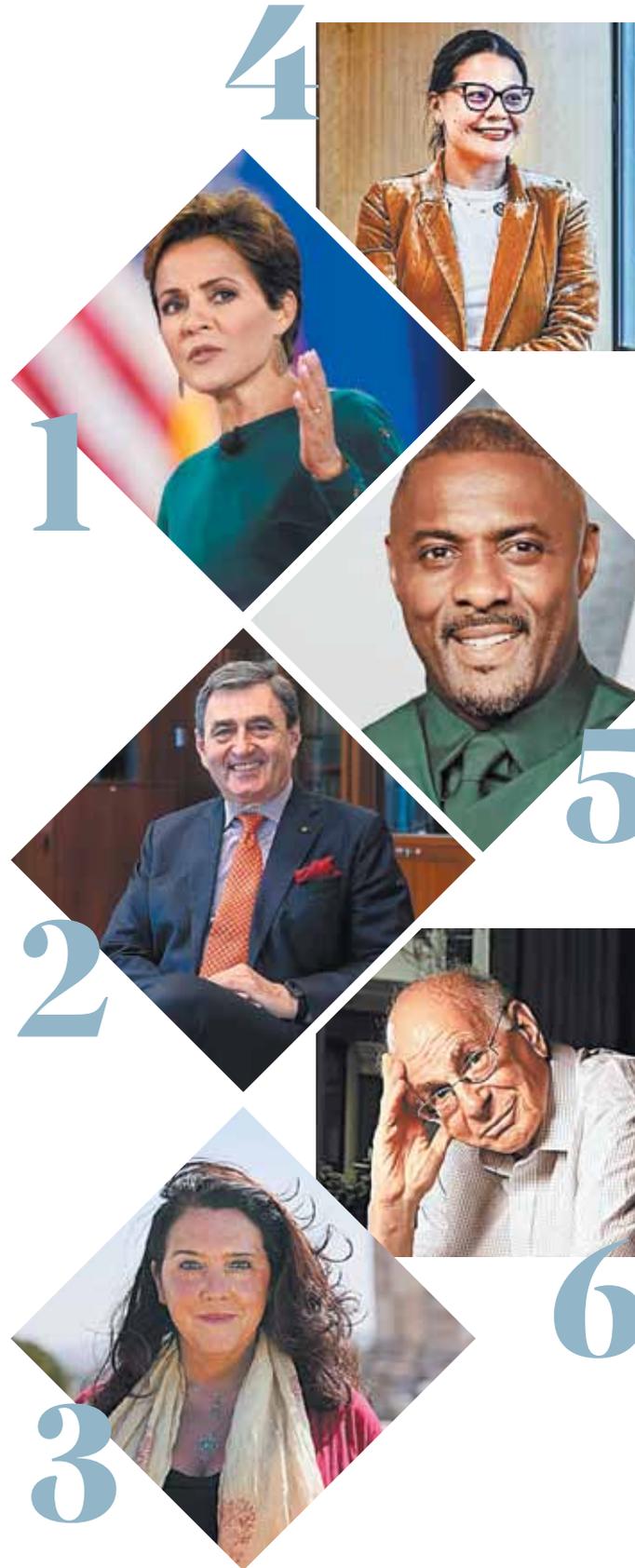
nat@tanea.gr

Ανοίγοντας
κάθε πόρτα

Ενας ειδησεογραφικός οργανισμός φτιάχνει με τεχνητή νοημοσύνη ένα deerfake βίντεο μιας υποψήφιας για τη Γερουσία στην Αριζόνα. Στόχος να αναδείξει πόσο εύκολη είναι η παραπληροφόρηση. Το ψεύτικο βίντεο της **Κάρι Λέικ (1)** γίνεται viral. Ειδικό εκπαιδεύουν τους πολίτες να μπορούν να διακρίνουν ψεύτικα βίντεο και ειδήσεις. Η ΕΕ προειδοποιεί τις εταιρείες τεχνολογίας να προσλάβουν ελεγκτές για fake news που προβλέπεται να αυξηθούν ενόψει των ευρωεκλογών. Ενας νέος fake κόσμος.

Πριν από 30 χρόνια, ο Ολλανδός **Ερικ Μαζούρ (2)** ξεκίνησε διαδραστική διδασκαλία στο Χάρβαρντ, όπου σήμερα είναι κοσμήτορας της Σχολής Εφαρμοσμένων Επιστημών. Από τότε, η μέθοδος Peer Instruction έχει εξαπλωθεί σε όλο τον κόσμο. Απορρίπτει την ιδέα των τελικών εξετάσεων, ασπάζεται την τεχνητή νοημοσύνη και θεωρεί ως υπέρτατη δεξιότητα τη συνεργασία. Και οι βαθμοί; «Η αποτυχία είναι απαραίτητη αλλά οι βαθμοί τη στιγματίζουν».

Στη μυθολογία οι Αμαζόνες ήταν πολεμίστριες που ζούσαν στην άκρη του γνωστού κόσμου. Πλέον οι αρχαιολόγοι ανακαλύπτουν ενδείξεις ότι όντως υπήρχαν. Οι ανασκαφές τάφων σε νεκρόπολη στο Ναχιτσεβάν του Αζερμπαϊτζάν αποκάλυψαν ότι γυναίκες είχαν ταφεί με όπλα, όπως βέλη και χάλκινα στιλέτα, πριν από 4.000 χρόνια. «Αυτά και άλλα ευρήματα δείχνουν ότι υπάρχει αλήθεια πίσω από τους μύθους της αρχαίας Ελλάδας», λέει η ιστορικός **Μπέτανι Χιούζ (3)** που θα παρουσιάσει τα ευρήματα σε μια νέα σειρά του βρετανικού Channel 4.

Η κολομβιανή **Ναταλία Μπαγιόνα (4)** είναι εκτελεστική διευθύντρια του Παγκόσμιου Οργανισμού Τουρισμού. «Παγκοσμίως έχουμε φτάσει στο 88% της ανάκαμψης», εξηγεί, «με τα έσοδα να έχουν φθάσει στο 1,4 τρισ. δολάρια. Η Ευρώπη συγκεντρώνει το 54% του διεθνούς τουρισμού». Μεγαλύτερες προκλήσεις; Η εκπαίδευση – ο τουρισμός είναι ο μεγαλύτερος εργοδότης νέων σε όλο τον κόσμο, αλλά το 50% από αυτούς δεν έχουν επαρκή εκπαίδευση. Και η ρύθμιση γύρω από τα όρια του τουρισμού ώστε να είναι προσαρμοσμένα στις ανάγκες των ντόπιων.

Ο πατέρας του ήταν από τη Σιέρα Λεόνε και ο, διεθνούς φήμης ηθοποιός, **Ιντρίς Έλμα (5)** επιστρέφει, θέλοντας να οικοδομήσει εκεί μια οικολογική πόλη σε νησί που απέχει δύο ώρες με το πλοίο από την ηπειρωτική. Ελπίζει να δημιουργήσει μια «πολιτιστικά ποικιλόμορφη διεθνή πόλη που συνδυάζει την παράδοση και τον δυναμισμό της Αφρικής με υποδομές και υπηρεσίες τελευταίας τεχνολογίας. Ο χαρακτήρας του νησιού ελπίζουμε να παραμείνει άθικτος», λέει. «Είναι ένα όμορφο, πράσινο μέρος του κόσμου και δεν θέλουμε να το ενοχλήσουμε».

Μελέτησε τον τρόπο με τον οποίο οι άνθρωποι παίρνουμε αποφάσεις και άλλαξε το πώς οι κυβερνήσεις διαμορφώνουν πολιτική και το πώς οι γιατροί καταλήγουν σε διαγνώσεις. Ο ισραηλινο-αμερικανός ψυχολόγος **Ντάνιελ Κάνεμαν (6)**, βραβεύτηκε με Νομπέλ Οικονομίας το 2002 επειδή ανέδειξε με τις έρευνές του τον βαθμό στον οποίο εμείς οι άνθρωποι εγκαταλείπουμε τη λογική και παίρνουμε συχνά λανθασμένες αποφάσεις που έρχονται σε αντίθεση με το συμφέρον μας. Εφυγε από τη ζωή την Τετάρτη αλλά το βιβλίο του «Thinking, Fast and Slow» παραμένει κλασικό.

ΤΑ ΝΕΑ

Ιδρυτής: **Δημήτριος Λαμπράκης** (1931)

Ιδιοκτησία
ΑΛΤΕΡ ΕΓΚΟ ΜΜΕ Α.Ε.

Νόμιμος Εκπρόσωπος
Ιωάννης Βρέντζος

Κύριος Μέτοχος
Ευάγγελος Μαρινάκης

Εκδότης - Διευθυντής
Γιώργος Μαντέλας

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ Βαγγέλης Λιαλιούτης

ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΕΚΔΟΣΗΣ Γ.Χρ. Παπαχρήστος, Ι.Κ. Πρετεντέρης

ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ Νίκος Τσάκαλος

ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΕΣ Διονύσης Νασόπουλος, Μιχάλης Μπτσός, Δημήτρης Δουλγερίδης, Κώστας Κοφινάς, Λεωνίδας Κονδύλης, Αγγελος Σκορδάς, Λεωνίδας Στεργίου, Μάνος Χαραλαμπίδης

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ Πέννυ Λάγκα

ART DIRECTOR Χριστίνα Καβαδά

ΕΔΡΑ/ΓΡΑΦΕΙΑ:
Λεωφόρος Συγγρού αρ. 340
Τ.Κ. 176 73, ΚΑΛΛΙΘΕΑ
ΤΗΛΕΦΩΝΟ: 210 7547000
INTERNET: <http://www.tanea.gr>
e-mail: info@tanea.gr
ΕΚΤΥΠΩΣΗ:
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.
ΔΙΑΝΟΜΗ: **ΑΡΓΟΣ Α.Ε.**

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική, μερική ή περιληπτική, ή κατά παράφραση, ή διασκευή απόδοσης του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιοδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογραφημένο ή άλλο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια

COSMOTE SMART HOME CONNECT

Μην κάνεις «μόνος σου» ολόκληρο σπίτι smart...

Έλα τώρα σε ένα κατάστημα COSMOTE
ή ΓΕΡΜΑΝΟΣ και κλείσε ραντεβού
για μελέτη & εγκατάσταση smart προϊόντων!

Member of Group

COSMOTE

Ένας κόσμος, καλύτερος για όλους.

Number control

THE **Τζίνας**
Μοσχολίου

tmoscholiou@alteregomedia.org

Το φοβερό κόστος της σπατάλης φαγητού, η ασταμάτητη (από την κλιματική κρίση) βιομηχανία των ορυκτών καυσίμων, το δυνητικό κόστος της κατάρρευσης της γέφυρας στο λιμάνι της Βαλτιμόρης, η τιμή του κακάο και η δημοφιλία της μεταχειρισμένης μόδας

ΓΕΥΜΑΤΑ

τουλάχιστον πετιούνται κάθε μέρα στα σκουπίδια, τόσο σε φτωχές όσο και σε πλούσιες χώρες του πλανήτη, παρά το γεγονός ότι περισσότεροι από 730.000.000 άνθρωποι υποφέρουν από την πείνα σε όλη τη Γη, σύμφωνα με έκθεση του ΟΗΕ. Το παγκόσμιο κόστος της σπατάλης φαγητού εκτιμάται στο 1.000.000.000.000 δολάρια ετησίως. Κι οφείλεται κυρίως στα νοικοκυριά αφού υπολογίζεται πως το 60% πετιέται από σπίτια, το 28% από την εστίαση και το 12% από το λιανικό εμπόριο.

18% ΑΥΞΗΣΗ

καταγράφηκε διεθνώς στις πωλήσεις μεταχειρισμένων (second hand, pre-owned) ρούχων, που έχουν καταλάβει πλέον το 10% της αγοράς μόδας. Σε απόλυτους αριθμούς μιλάμε για μια αγορά που, από τα 197.000.000.000 δολάρια το 2023, εκτιμάται πως ως το 2028 θα ξεπεράσει τα 350.000.000.000. Στην αύξηση συμβάλλει κυρίως η καταναλωτική συμπεριφορά των νεότερων που τα προτιμούν, κυρίως, για λόγους βιωσιμότητας.

16%

των παιδιών ηλικίας 11-15 ετών δηλώνουν ότι έπεσαν θύματα παρενόχλησης στο Διαδίκτυο, σύμφωνα με έκθεση του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (ΠΟΥ) για την παιδική υγεία.

20

(τουλάχιστον) νέες εξορύξεις σε νέα κοιτάσματα πετρελαίου και φυσικού αερίου εγκρίθηκαν μέσα στο 2023, σύμφωνα με έκθεση του Global Energy Monitor, που υπολογίζει ότι ως το τέλος της δεκαετίας θα εξορυχθούν περί τα 31.000.000.000 βαρέλια πετρελαίου σε 64 νέα κοιτάσματα, παρά το γεγονός ότι όλοι (μα όλοι) οι οργανισμοί έχουν ξεκαθαρίσει ότι η δραστηριότητα σε νέα κοιτάσματα είναι απαγορευτική αν θέλουμε να τηρήσουμε τις συμφωνίες για τον περιορισμό της κλιματικής αλλαγής.

397 ΑΙΤΟΥΝΤΕΣ

άσυλο πραγματοποίησαν το ταξίδι των 190 ναυτικών μιλίων από το Τομπρούκ της Λιβύης μέχρι τη Γαύδο τον Δεκέμβριο του 2023. Τον περασμένο Σεπτέμβριο ο αριθμός των προσφύγων που έκαναν το ίδιο ταξίδι ήταν 30. Το πρώτο δήμενο του 2024 ξεπέρασε τους 1.100.

2,75%

ήταν ο ρυθμός με τον οποίο «έτρεξε» ο πληθωρισμός στα προϊόντα των σουπερμάρκετ κατά τον Φεβρουάριο του 2024, σύμφωνα με έρευνα του ΙΕΛΚΑ για την αύξηση των τιμών των προϊόντων στα σουπερμάρκετ σε σχέση με τον Φεβρουάριο 2023. Οι μεγαλύτερες μειώσεις καταγράφηκαν στα τυροκομικά (στο -3,70%) και τα γαλακτοκομικά (-3,39%). Οι μεγαλύτερες αυξήσεις στις τροφές και τα είδη για κατοικίδια (+11,20%), τα νερά και αναψυκτικά (+11,20%) και τα φρέσκα φρούτα και λαχανικά (+7,46%).

15.000 ΘΕΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

εξαρτώνται άμεσα από το λιμάνι της Βαλτιμόρης, που υπολογίζεται ότι υποστηρίζει εμμέσως άλλες 140.000 δουλειές, από οδηγούς μέχρι φαινομενικά «άσχετες» τοπικές επιχειρήσεις. Το κλείσιμό του μετά την κατάρρευση της γέφυρας Σκοτ Κι μπορεί να φτάσει να κοστίζει στην οικονομία ως και 50.000.000 δολάρια ημερησίως.

166%

αύξηση στις μεταναστευτικές ροές προς τις ακτές του Αιγαίου έχει καταγραφεί από την αρχή του έτους σε σύγκριση με την ίδια περίοδο του 2023.

60%

της συνολικής παραγωγής κακάο προέρχεται από την Ακτή του Ελεφαντοστού και την Γκάνα, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του Διεθνούς Οργανισμού Κακάο. Τον περασμένο χρόνο αυτές οι χώρες γνώρισαν δύσκολες μετεωρολογικές συνθήκες, έντονη ζέση και ισχυρές βροχοπτώσεις, με αποτέλεσμα να καταστραφούν οι καλλιέργειες και να ευνοηθεί η διασπορά νόσων. Η σοκολάτα σας θα ακριβύνει, δηλαδή, εξαιτίας των συνεπειών της κλιματικής αλλαγής.

10.080 ΔΟΛΑΡΙΑ

ανά τόνο, τιμή-ρεκόρ, έφτασε το κακάο στις 26 Μαρτίου (σε συμβόλαιο για παράδοση μέσα στον Μάιο), έχοντας μέσα στο 2024 καταγράψει αύξηση ύψους 129%. Μόλις πριν από έναν μήνα η τιμή ανά τόνο ήταν στα 5.800 δολάρια.

Follow us
in f

Είμαστε η Worldline Greece

και ξέρουμε ότι η επιχείρησή σου
είναι όλος ο κόσμος σου.

Που γύρω του αλλάζουν όλα.

Κι εσύ θέλεις να είσαι **πάντα μπροστά**.

Γι' αυτό είμαστε εδώ. Για να σου προσφέρουμε
περισσότερες δυνατότητες για ανάπτυξη,
με την **καινοτομία και την παγκόσμια εμπειρία μας**.
Ιδέες και λύσεις πληρωμών που δεν έχεις φανταστεί.
Και νέες ευκαιρίες.

Για εξελιγμένες ηλεκτρονικές πληρωμές
με κάρτα, εύκολα, γρήγορα και με ασφάλεια...

Worldline.

Μεγαλώνουμε τον κόσμο της επιχείρησής σου.

Payments to
grow your world

WORLDLINE

Στίγμα

ΤΟΥ Γιώργου
Χρ. Παπαχρήστου

gpapachristos@tanea.gr

■ Ανοικτή πληγή

ΤΩΡΑ ΠΟΥ ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΗΚΕ η τριήμερη διαδικασία για την πρόταση μομφής του ΠΑΣΟΚ κατά της κυβέρνησης, ας ρίξουμε μια ματιά σε ένα θέμα που σιγοκαίει, και ανά πάσα στιγμή μπορεί να εξελιχθεί σε κανονική φωτιά, πυρκαγιά με τα όλα της για την κυβέρνηση. Αναφέρομαι στη γνωστή υπόθεση των e-mails ψηφοφόρων του εξωτερικού, τα οποία βρέθηκαν στα χέρια της Άννας-Μισέλ Ασημακοπούλου, και προκάλεσαν τη δική της καταπόνηση και την αποπομπή δύο στελεχών του κόμματος – του Σταυριανουδάκη (κι αυτός κομματικός είναι) και του Θεοδωρόπουλου.

Πληγή που δεν κλείνει είναι αυτή η ιστορία, το ανέφερα και τις προάλλες εδώ, με αφορμή το απολογητικό γράμμα που απέστειλε η κυρία Ασημακοπούλου στους αποδέκτες του αρχικού της e-mail. Γιατί πληγή; Διότι ασφαλείς πληροφορίες αναφέρουν ότι επίκειται «επίσκεψη» της Ανεξάρτητης Αρχής για την Προστασία των Προσωπικών Δεδομένων στα κεντρικά γραφεία της... Νέας Δημοκρατίας, στην οδό Πειραιώς!..

Θα ζητήσουν να εξετάσουν υπολογιστές και servers, προκειμένου να διαπιστώσουν την ακρίβεια των ισχυρισμών που έχουν έως τώρα διατυπωθεί σχετικά με το πότε διαβιβάστηκαν τα αρχεία στην κυρία Ασημακοπούλου από τον μέχρι πρότινος γραμματέα Αποδήμων της ΝΔ, Θεοδωρόπουλο. Ειδικά μετά τη δήλωση της τελευταίας ότι τα αρχεία τα παρέλαβε τον Ιανουάριο του 2024, και όχι όπως διατείνεται η κυβέρνηση τον Μάιο του 2023. Παραλαβή τον Ιανουάριο σημαίνει εμπλοκή του υπουργείου Εσωτερικών. Σωστά;

Έχει δρόμο το πράγμα ακόμη...

■ Έμεινε από απουσιολόγους

ΠΡΟ ΤΗΣ ΕΝΑΡΞΕΩΣ όμως της συζήτησης στη Βουλή, είχε αναδειχθεί ένα νέο, σημαντικό, στοιχείο, στην πολιτική, το οποίο μέχρι τώρα το αγνοούσαμε: ο κομβικός ρόλος του... απουσιολόγου στη λειτουργία μιας κυβέρνησης. Εν προκειμένω δε, της συγκεκριμένης κυβέρνησης. Η οποία στη δεινή θέση που βρέθηκε μετά το αποκαλυπτικό κυριακάτικο πρωτοσέλιδο του «ΒΗΜΑΤΟΣ», ενεργοποίησε τον... «θεσμό» του απουσιολόγου!

Είχε προηγηθεί, το ακόλουθο μήνυμα στα κινητά των υπουργών: «Αναφορικά με το χθεσινό ανακριβές δημοσίευμα στο “ΒΗΜΑ” που μιλούσε για μονταζιέρα, φωτογραφίζοντας την κυβέρνηση, όλοι οι υπουργοί προχωρούμε σε αναρτήσεις στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης υποστηρίζοντας την κυβέρνηση και την αλήθεια. Έχει σταλεί σχετικό υλικό από τον Γιάννη Μπρατάκο. Σε παρακαλώ πολύ για τη δική σου, άμεση, αντίστοιχη ενέργεια».

Ο Γιάννης τώρα, είχε στείλει ωριότερα στους υπουργούς κάτι κάρτες, τις οποίες κάθε υπουργός θα έπρεπε να αναρτήσει στα social που διαθέτει, ώστε αυτές με τη σειρά τους, να αναπαράχθουν από τους οπαδούς, και έτσι όλοι να πληροφορηθούν ότι «ΤΟ ΒΗΜΑ» μετέχει σε ένα οργανωμένο σχέδιο για να ρίξει την κυβέρνηση!

Ναι το ξέρω, μεγαλύτερη βλακεία από αυτή δεν έχετε ακούσει, αλλά εγώ είμαι υποχρεωμένος να τη μεταφέρω. Τέλος πάντων μερικοί «πρόθυμοι» υπουργοί έσπευσαν αμέσως να «συμβάλουν» στη στήριξη της κυβέρνησης, έστω κι αν έβριζαν για το βλακώδες του πράγματος. Άλλοι όμως είχαν ενδοιασμούς, επιφυλάξεις, αντιρρήσεις και ορισμένοι και πλήρη άρνηση, να πέσουν σε αυτό το επίπεδο. Μην τα πολυλογώ, σε ρόλο απουσιολόγου πια, ο πρώην υπουργός Παπασταύρου, άρχισε να παίρνει τηλεφώνια, καθώς ένα ολοκληρωμένο επιτελείο ενημέρωνε συνεχώς το Μέγαρο Μαξίμου για το ποιοι δεν είχαν προχωρήσει ακόμη στις αναρτήσεις που τους ζητούνταν.

Μου διηγήθηκαν σκηνές απείρου κάλλους, με υπουργούς να μη σηκώνουν (τα) τηλεφώνια από το Μαξίμου, άλλους να ανεβάζουν stories στα social προκειμένου να εξαφανιστούν αμέσως, και κάποιους τρίτους, όπως ο Ν. Δένδιας, να αρνούνται εντελώς να υλοποιήσουν τις εντολές. Μιλάμε άλλα κόλπα, τελείως άλλα...

Να δω τώρα, που αποπέμφθηκαν ο Παπασταύρου με τον Μπρατάκο, ποιος θα αναλάβει αυτή τη δουλειά...

■ Είναι πολλά τα λεφτά...

ΠΕΡΙ ΤΕΜΠΩΝ το ανάγνωσμα. Πληροφορήθηκα με έκπληξη, και υποθέτω αρκετοί εξ ημών, ότι η ανακρίτρια της ευρωπαϊκής Εισαγγελίας που κατοικεί-εδρεύει εν Αθήναις, και καλεί στελέχη της ΕΡΓΟΣΕ, τους ορίζει τέτοιες εγγυήσεις ως προϋπόθεση για να μην οδηγηθούν στις φυλακές, που σου φεύγει το μυαλό. Όχι 10 ή 20.000 ευρώ. Υστερα από ένα... χαλαρό ξεκίνημα με μία... 500άρα χιλιάδικα στον

Τώρα που ολοκληρώθηκε η τριήμερη διαδικασία για την πρόταση μομφής του ΠΑΣΟΚ κατά της κυβέρνησης, ας ρίξουμε μια ματιά σε ένα θέμα που σιγοκαίει, και ανά πάσα στιγμή μπορεί να εξελιχθεί σε κανονική φωτιά, πυρκαγιά με τα όλα της για την κυβέρνηση. Αναφέρομαι στη γνωστή υπόθεση των e-mails ψηφοφόρων του εξωτερικού, τα οποία βρέθηκαν στα χέρια της Άννας-Μισέλ Ασημακοπούλου, και προκάλεσαν τη δική της καταπόνηση και την αποπομπή δύο στελεχών του κόμματος

πρώτο απολογηθέντα, συνέχισε στον επόμενο με 600.000 ευρώ και τον τρίτο της παρέας, ο οποίος είναι και αδελφός μέλους του Κοινοβουλίου, 700.000 ευρώ. Κλιμακωτά. Δεν ξέρω ποιος είναι ο επόμενος που θα περάσει το κατώφλι της ανακρίτριας, όμως έχω την απορία, αυτά τα χρήματα δεν έχουν πόθεν έσχες; Από πού προέρχονται; Διότι έχω ακούσει πολλά και διάφορα για «κορηγούς», αλλά για «κορηγούς» εγγυήσεων δεν έχω ακούσει. Ως εκ τούτου μια απορία θα τη διατυπώσω, μετά συγχωρήσεως.

(Διότι) «Είναι πολλά τα λεφτά, Αρν»...

■ «Εξεστι Κλαζομενίοις ασχημονείν»

ΟΠΩΣ ίσως έχετε αντιληφθεί, όλα αυτά τα χρόνια, αγαπώ να συνδιαλέγομαι με τους αναγνώστες μου, ειδικά για θέματα που αφορούν ιστορικά ζητήματα – έχω πάθος με την ιστορία, και δη την αρχαία. Ο φίλος μου, μεγαλώσαμε στην ίδια γειτονιά, Λάζαρος Τσεκούρας, εκ της ευάνδρου Ηπειρού καταγόμενος και εκείνος, διάβασε προσφάτως σε κείμενο περί του προέδρου Κασσελάκη, το «Εξεστι Κλαζομενίοις ασχημονείν», το οποίο απέδωσα στους αρχαίους, και είπε να με διορθώσει. Πρόκειται, μου έγραψε, για φράση που παραδόθηκε σε εμάς από τους Βυζαντινούς, και αφορά το γεγονός ότι οι Κλαζομενίοι, που κατοικούσαν στη Μικρά Ασία, κατά τις συνελεύσεις της περιφέρειάς τους, του «θέματος» όπως το χαρακτήριζαν οι Βυζαντινοί, συμπεριφέρονταν με αγένεια και χωρίς τρόπους στους υπολοίπους. Επαιρναν με το έτσι θέλω τον λόγο, ήταν φασαριστζοί, και γενικώς κατά το κοινώς λεγόμενο συμπεριφέρονταν ως «βλάχοι».

Θα τον στενοχωρήσω τον παιδικό μου φίλο, Λάζαρο. Η φράση «Εξεστι Κλαζομενίοις ασχημονείν», παραδόθηκε σε εμάς από τον ρωμαίο συγγραφέα Κλαύδιο Αιλιανό, ο οποίος σε μια «Ποικίλη ιστορία» του, αφηγήθηκε ότι μια φορά είχαν πάει στη Σπάρτη κάτι εκπρόσωποι των Κλαζομενών, αλλά τα παλικάρια αγνοούσαν παντελώς τους καλούς τρόπους που επιβάλλει η φιλοξενία. (Δεν ένα από τα πολλά που έκαναν, ήταν ένα βράδυ να λερώσουν (δεν μας λείει επακριβώς ο Αιλιανός, πώς...) τους θρόνους των εφόρων της πόλης. Οι Σπαρτιάτες μη θέλοντας να τα σπάσουν με τις Κλαζομενές που ήταν αποικία τους, περιορίστηκαν να βγάλουν κήρυκα στην πόλη ο οποίος φώναζε «Εξεστι Κλαζομενίοις ασχημονείν», αντί να τους πετάξουν σε κανέναν Καιάδα. Επειτα από πολλά χρόνια πληροφορήθηκε ο Αιλιανός την ιστορία αυτή, την κατέγραψε, και κάπως έτσι έφτασε ως εμάς, να τη χρησιμοποιούμε όποτε έχουμε να κάνουμε με ανάγωγους ή απρεπείς...

■ Forum για καλό σκοπό

ΣΗΜΕΡΑ δεν θα εισηγηθώ βιβλίο. Θα εισηγηθώ γυναικείο forum για καλό σκοπό, το οποίο θα πραγματοποιηθεί στις 19 Απριλίου, στο Μέγαρο Μουσικής, και έχει τον εντελώς «πιασάρικο» τίτλο «Είμαι εδώ, για σένα».

Σύμφωνα με τους διοργανωτές, πρόκειται «για μια μέρα για τη γυναίκα, μια μέρα από εμάς, για όλες εμάς» – για τη Γυναίκα «που προσπαθεί να προσεγγίσει κάθε απαίτηση της καθημερινότητας ως νέα πρόκληση, τη γυναίκα που νοιάζεται, διεκδικεί, θέλει με πάθος και υπομονή, δεν βάζει όρια στους ορίζοντες ούτε στα όνειρά της, επιδιώκει την εξέλιξη του εαυτού της και του κόσμου γύρω της, αφουγκράζεται την εποχή στην οποία ζει, είναι δυναμική και τρυφερή, δυνατή με τις αδυναμίες της, επίκαιρη και ρομαντική, θεά όσο και γήινη».

Το forum, που έτσι όπως τα διάβασα εγώ, μου ακούστηκε σαν ένα ολοήμερο «σχολείο», θα περιλαμβάνει επτά θεματικές ενότητες, στις οποίες θα μιλήσουν – προσέξτε παρακαλώ, cast ομιλητών: από Θεοφάνη Τάση (ο φιλόσοφος θα μιλήσει για την ερμηνεία του έρωτα), μέχρι Μαρία Ευθυμίου (τη star των ιστορικών podcasts), και από τη Ματίνα Αγιωργίτη που είναι personal coach οικογενειακών σχέσεων, ως την Ελευθερία Ντεκό, τη μάγο των φωτισμών.

Ο καλός σκοπός στον οποίο αναφέρθηκα στην αρχή είναι ότι όλα τα χρήματα που θα συγκεντρωθούν (το forum έχει εισιτήριο εισόδου 30 ευρώ) θα διατεθούν για την ανακαίνιση του κατεστραμμένου από τον «Daniel» Πολιτιστικού Συλλόγου Γυναικών Μεταμόρφωσης Καρδίτσας, και πολύ μου αρέσει αυτό. Όσες πιστές, και ελπίζω να είστε πολλές, προσέλθετε 19 Απριλίου, Μέγαρο Μουσικής Αθηνών.

ΤΗΣ ΕΦΗΣ ΞΕΝΟΥ

2 ΧΡΟΝΙΑ

SHOPFLIX.GR

ΔΩΡΕΑΝ ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΑ

Ισχύει για κάθε καλάθι από 40€ και πάνω και μέχρι 35kg.

ΚΑΙ ΜΗΝ ΞΕΧΝΑΣ! ΚΟΥΠΟΝΙ 5€ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ ΑΓΟΡΑ

ΜΠΕΣ
ΤΩΡΑ ΣΤΟ
SHOPFLIX.GR

ΤΗΣ ΝΑΤΑΣΑΣ
ΜΠΙΑΣΤΕΑ

«Το μέλλον έρχεται πιο γρήγορα από ποτέ. Πριν από έναν αιώνα η αλλαγή σε μια παγκόσμια βιομηχανία χρειαζόταν περίπου 75 χρόνια. Τόσα χρειάστηκαν για να υιοθετηθεί πλήρως το τηλέφωνο. Για τα πρώτα βίντεο γκέιμ χρειάστηκαν μερικοί μήνες. Για το Call of Duty έγιναν 100 εκατομμύρια download σε μία εβδομάδα. Στο μέλλον με την όλο και μεγαλύτερη συνδεσιμότητα και τη συνεχή αύξηση των δημιουργικών μηχανών ο χρόνος αυτός θα περιοριστεί σε μερικές ημέρες. Τώρα η αλληλεπίδραση είναι τόσο μεγάλη και διαρκής ώστε μια ιδέα για τη δημιουργία κάποιου προϊόντος μπορεί να αλλάξει μια βιομηχανία μέσα σε μία ημέρα». Ο Μάθιου Γκρίφιν συνεργάζεται με κυβερνήσεις και μεγάλες επιχειρήσεις προετοιμάζοντας το μέλλον. Και ειδικά το μέλλον στον τομέα της εργασίας. Μιλάει για τομείς που αλλάζουν τάχιστα, για επιχειρήσεις που προσαρμόζονται στις νέες καταστάσεις όπως μπορούν και για εργαζομένους που βλέπουν θέσεις εργασίας να αυτοματοποιούνται αλλά έχουν ταυτόχρονα τη δυνατότητα να βελτιώσουν τις δεξιότητές τους και να αλλάξουν αρκετούς τομείς εργασίας. «Αυτός ο κόσμος έρχεται με ταχύτητα και χρειάζεται να προσαρμοστούμε. Από τους χειρόνακτες έως τα στελέχη – τα πάντα αλλάζουν» παρατηρεί.

Για αυτά και για πολλά άλλα θα μιλήσει τη Δευτέρα με θέμα «Το μέλλον της εργασίας» στην ημερίδα που διοργανώνει το Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο και η πρόεδρος του Σοφία Κουνενάκη - Εφραίμογλου σε συνεργασία με την Ειδική Γραμματεία Μακροπρόθεσμου Σχεδιασμού με επικεφαλής τον Γιάννη Μαστρογεωργίου. Πρόκειται για άλλη μια ομιλία στον κύκλο συζητήσεων που υλοποιούν οι δύο φορείς, με τίτλο «The future of...», στόχος του οποίου είναι η διερεύνηση των τάσεων και των προοπτικών, όπως διαμορφώνονται στους κύριους κλάδους της οικονομίας στη Ελλάδα και τον κόσμο.

Πείτε μας έναν τομέα στον οποίο γίνονται σαρωτικές αλλαγές

Ας πάρουμε για παράδειγμα την τεχνολογία της τρισδιάστατης εκτύπωσης και τις μεγάλες αλλαγές που επιφέρει στον κατασκευαστικό τομέα. Μπορείς να τυπώσεις τρισδιάστατα ένα τετραώροφο κτίριο μέσα σε 8 ώρες, έναντι 24.000 δολαρίων. Με τα δίκτυα smart 5G μπορεί μια εταιρεία να ελέγχει βαριά μηχανήματα σε άλλες χώρες. Για παράδειγμα πρόσφατα ένας τεράστιος γερανός βάρους 40 τόνων πήρε μέρος σε κατασκευαστικές εργασίες στη Γερμανία, ενώ ο χειριστής του βρισκόταν 8.500 χιλιόμετρα μακριά στη Νότια Κορέα. Αυτό δεν γλιτώνει μόνο χρήματα και χρόνο αλλά διευκολύνει στον χειρισμό δύσκολων περιστατικών όπως η διαχείριση τοξικών αποβλήτων.

Πόσο γρήγορα θα γίνουν οι αλλαγές; Εχουμε, ας πούμε, μία δεκαετία μπροστά μας;

Ανάλογα με τον κλάδο στον οποίο βρίσκεστε, δεν έχετε δέκα χρόνια. Μάλιστα, ανάλογα με τον διευθυντή για τον οποίο εργάζεστε,

Μάθιου Γκρίφιν

«Η τεχνητή νοημοσύνη μας επιτρέπει να ζήσουμε πολλές ζωές σε μία»

Ενας από τους πιο γνωστούς «φουτουριστές» και κορυφαίος σύμβουλος κυβερνήσεων και επιχειρήσεων στην προετοιμασία τους για το μέλλον μιλάει στα «ΝΕΑ Σαββατοκύριακο» για τις ραγδαίες εξελίξεις στον τομέα της εργασίας

μπορεί στην πραγματικότητα να έχετε μόνο 6 μήνες έως 3 χρόνια για να προσαρμοστείτε και να αλλάξετε. Πολλές εταιρείες προσπαθούν να αυτοματοποιήσουν τις υπηρεσίες όσο πιο γρήγορα μπορούν. Αυτό φέρνει πολλή αβεβαιότητα και άγχος, επομένως βλέπουμε ότι η ψυχική υγεία στο εργατικό δυναμικό υφίσταται πίεση, απλώς και μόνο επειδή λένε συνεχώς στους ανθρώπους ότι η τεχνητή νοημοσύνη θα τους πάρει τη δουλειά, ιδιαίτερα σε κάποιους τομείς όπως τα χρηματοοικονομικά, η λογιστική, το μάρκετινγκ, το ανθρώπινο δυναμικό. Δεν είναι όμως αυτή ολόκληρη η εικόνα.

Η άλλη τάση είναι ο περιορισμός των μισθών. Εάν μπορείτε να χρησιμοποιήσετε την τεχνολογία για να κάνετε τη δουλειά κάποιου ή μέρος της και τότε δεν χρειάζεστε αυτό το άτομο, εκείνο χάνει την ικανότητα να διαπραγματευτεί. Για παράδειγμα, παραδοσιακά αν ήθελε κάποιος να δημιουργήσει ζωγραφιές για ένα βιβλίο, θα έβρισκε έναν καλλιτέχνη και θα πλήρωνε από 25 έως μερικές εκατοντάδες δολάρια για να τις βάλει στο βιβλίο. Με την τεχνητή νοημοσύνη μπορούμε να δημιουργήσουμε χιλιάδες εικόνες τέχνης χωρίς κόστος. Ο άνθρωπος δεν έχει αντικατασταθεί αλλά πια ο καλλιτέχνης θα αναγκαστεί, λόγω των πρόσφατων τεχνολογιών που τον ανταγωνίζονται, να ρίξει τις τιμές που ζητούσε για τα έργα του. Αυτό ισχύει και για πολλές άλλες δουλειές. Ξέρετε αυτή η κατάσταση των μεγάλων αλλαγών, η ψυχική υγεία και η μισθολογική μείωση, είναι πράγματα τα οποία δεν συζητάμε συνήθως, αλλά είναι πολύ σημαντικά.

Υπάρχει άλλη πλευρά, πιο θετική; Φυσικά. Μπορεί ο εργαζόμενος να χρησιμοποιήσει την τεχνητή νοημοσύνη για να ολοκληρώσει μια συγκεκριμένη εργασία ή για να διευρύνει τις γνώσεις και τις δεξιότητές του – όπως η ανάπτυξη λογισμικού ή η παροχή συμβουλών. Στην πραγματικότητα

αυτό που γίνεται είναι ο εκδημοκρατισμός της πρόσβασης σε αυτές τις δεξιότητες και τις θέσεις εργασίας για άτομα που δεν τα είχαν ποτέ πριν. Για παράδειγμα, δεν ξέρω να γράψω κώδικα αλλά μπορώ να χρησιμοποιήσω το ChatGPT για να ξεκινήσω να μαθαίνω. Υπάρχουν δύο όψεις σε κάθε νόμισμα.

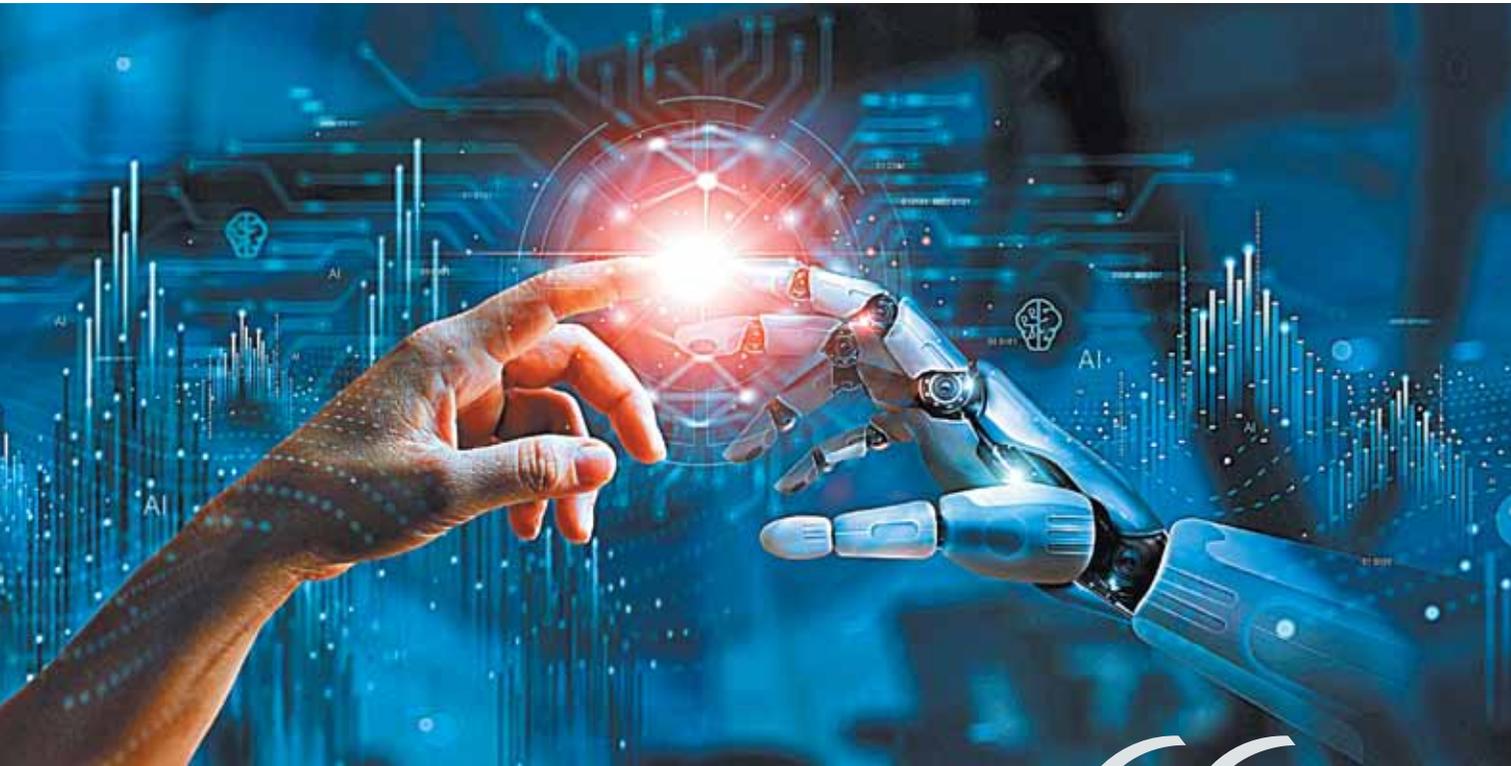
Μέχρι τώρα ακολουθούσαμε μια αργή γραμμή γεγονότων: στα 20 ξεκινούσα να εργάζομαι ως λογιστής και στα 60 έβγαينا στη σύνταξη ως ο ανώτερος στο τμήμα. Εάν η τεχνητή νοημοσύνη μπορεί να κάνει αυτή τη δουλειά, τότε ως άτομο μπορώ να κινηθώ πιο εύκολα και γρήγορα μεταξύ διαφορετικών σταδιοδρομιών και θέσεων εργασίας, αποκτώντας διαφορετικές δεξιότητες.

Μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε την τεχνητή νοημοσύνη για να βοηθήσουμε τους ανθρώπους να μάθουν 12 φορές πιο γρήγορα – φανταστείτε ότι αν θέλετε να μάθετε λογιστική, δεν χρειάζεστε μια περίοδο 3 ετών για να αποκτήσετε πτυχίο. Έχει αποδειχθεί ότι με τη μάθηση που μπορεί να προσφέρει στον άνθρωπο η τεχνητή νοημοσύνη, μέσα σε 4 μήνες μπορεί κάποιος να φτάσει σε καλό επίπεδο. Πώς; Αυτά τα μεγάλα γλωσσικά μοντέλα έχουν εκπαιδευτεί με όλες τις πληροφορίες που υπάρχουν στο Διαδίκτυο. Έχουν πάνω από 1.000 φορές τη γενική γνώση οποιουδήποτε ανθρώπου. Αυτός είναι ο λόγος που μπορείτε να το χρησιμοποιήσετε και να του πείτε: δώσε μου μια συνταγή ή θέλω να συντάξεις ένα συμβόλαιο ή να δημιουργήσεις μια εφαρμογή λογισμικού για κάτι συγκεκριμένο. Ή μάθε μου πώς να γίνω λογιστής. Η τεχνητή νοημοσύνη μάς δίνει τη δυνατότητα να μάθουμε πολύ πιο γρήγορα διάφορα πράγματα. Η τεχνητή νοημοσύνη μάς επιτρέπει να ζήσουμε πολλές ζωές σε μία».

INFO

Ο Μάθιου Γκρίφιν θα μιλήσει για το μέλλον της εργασίας τη Δευτέρα στην ημερίδα που διοργανώνει το Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο σε συνεργασία με την Ειδική Γραμματεία Μακροπρόθεσμου Σχεδιασμού

Το μόνο μέλλον είναι η αυτοματοποίηση;

Από την προοπτική του μέλλοντος της εργασίας έχουμε δύο επιλογές. Μπορώ να χρησιμοποιήσω την τεχνολογία για να αυτοματοποιήσω μια θέση εργασίας. Ίσως γλιτώσω την εταιρεία 50.000 ευρώ τον χρόνο. Ή περισσότερες θέσεις εργασίας επί 50.000 τον χρόνο η καθεμία. Τι θα συμβεί όμως εάν χρησιμοποιήσω την τεχνολογία για να αυξήσω τις δεξιότητες των εργαζομένων; Έχουμε κάνει έρευνες με τέτοιες ενδιαφέρουσες απαντήσεις. Χρησιμοποιούμε την τεχνητή νοημοσύνη για να βοηθήσουμε στην εκπαίδευση των υπαλλήλων που ασχολούνται με την εξυπηρέτηση πελατών. Χρησιμοποιούμε τεχνητή νοημοσύνη για να εκπαιδεύσουμε συμβούλους, προγραμματιστές λογισμικού στη Microsoft. Γενικά, βλέπουμε ότι αυτοί οι άνθρωποι γίνονται 45% πιο παραγωγικοί και καλύτεροι στη δουλειά τους.

Αυτό λοιπόν λέω στους ιδιοκτήτες των επιχειρήσεων που συμβουλεύω σε όλο τον κόσμο: Χρησιμοποιήστε την τεχνολογία με ευαισθησία για να βοηθήσετε το προσωπικό σας να μάθει νέες δεξιότητες γρηγορότερα από ποτέ. Ετσι δεν θα κερδίσετε τις 50.000 που θα εξοικονομούσατε με την απόλυσή τους, αλλά θα κερδίσετε ακόμα περισσότερα γιατί με τις νέες γνώσεις μπορεί να σας φέρουν πολύ περισσότερα χρήματα.

Αλλάζει και ο τρόπος με τον οποίο γίνονται προσλήψεις;

Φυσικά. Καταρχήν τις εταιρείες δεν τις νοιάζει να προσλάβουν κάποιον που βρίσκεται στον ίδιο χώρο ή ακόμα στην ίδια χώρα. Η τεχνολογία ρίχνει τα σύνορα. Αλλά ταυτόχρονα φέρνει πίσω κάποια άλλα. Ο παραδοσιακός τρόπος πρόσληψης δεν επαρκεί πλέον. Η τεχνητή νοημοσύνη εξετάζει τα βιογραφικά που στέλνουν οι υποψήφιοι και δημιουργεί μοντέλα. Τι αναζητάμε σε έναν πωλητή; Βάσει αυτών των προδιαγραφών ψάχνει. Σήμερα το 80% από τις 500 μεγαλύτερες εταιρείες στον κόσμο χρησιμοποιεί ΤΝ για τις προσλήψεις. Η τεχνητή νοημοσύνη παρακολουθεί τις συνεντεύξεις και ταυτό-

χρονα εξετάζει τα μάτια, τις κινήσεις, τους παλμούς, το δέρμα, τη γλώσσα του σώματος, το λεξιλόγιο, τον τόνο της φωνής. Λέει στον άνθρωπο που κάνει τη συνέντευξη να ρωτήσει κάτι και παρακολουθώντας την ίριδα του ματιού, διαπιστώνει εάν ο υποψήφιος λέει ψέματα. Η ακριβεία του έχει μετρηθεί, φθάνει το 99%, είναι καλύτερο από τεστ πολυγράφου.

Μα οι άνθρωποι είναι κάτι περισσότερο από αυτό που μπορεί να δει η τεχνητή νοημοσύνη.

Φυσικά. Εταιρείες όπως η Google και η Amazon χρησιμοποιούν ΤΝ για τη διαχείριση του προσωπικού. Η Google βάσει του αλγορίθμου της είχε απολύσει πέντε άτομα, όμως η βρετανική κυβέρνηση αποφάσισε ότι, βάσει της ηθικής, πρέπει να ξαναπροσληφθούν.

Σε κάποια χρόνια η τεχνητή νοημοσύνη θα είναι παντού;

Είναι ήδη παντού. Αυτή η συνέντευξη που κάναμε τώρα καταγράφεται από το zoom που χρησιμοποιούμε, προκειμένου να αναλυθεί το περιεχόμενό της και να βοηθήσει στην εκπαίδευση της τεχνητής νοημοσύνης της εταιρείας. Η Google χρησιμοποιεί τεχνητή νοημοσύνη για τα αποτελέσματα αναζήτησης. Όταν πηγαίνετε στα καταστήματα σας παρακολουθούν κάμερες ασφαλείας που χρησιμοποιούν τεχνητή νοημοσύνη και μηχανική όραση για να καταλάβουν πού πηγαίνετε, τι κοιτάτε, τι σας ενδιαφέρει, να δώσει ιδέες για την εκ νέου διαμόρφωση του καταστήματος. Όταν κάνετε online κρατήσεις, η τεχνητή νοημοσύνη προσπαθεί να καταλάβει ποιος είστε.

Αρα, στην πραγματικότητα, αποχαιρετούμε τα προσωπικά μας δεδομένα.

Το Facebook διαθέτει πάνω από 5.000 δεδομένα για τους περισσότερους χρήστες. Πάρτε για παράδειγμα αυτή την κλίση zoom. Αν είχα τεχνητή νοημοσύνη και κάμερα, θα μπορούσα να καταλάβω από ποια χώρα είσαι, την εθνικότητα, το επίπεδο εκπαίδευσης, εάν πήγες σε ιδιωτικό ή δημόσιο σχολείο,

Είπε

Ο παραδοσιακός τρόπος πρόσληψης δεν επαρκεί πλέον. Η τεχνητή νοημοσύνη εξετάζει τα βιογραφικά που στέλνουν οι υποψήφιοι και δημιουργεί μοντέλα. Τι αναζητάμε σε έναν πωλητή; Βάσει αυτών των προδιαγραφών ψάχνει. Σήμερα το 80% από τις 500 μεγαλύτερες εταιρείες στον κόσμο χρησιμοποιεί τεχνητή νοημοσύνη για τις προσλήψεις

αν έχει ζήσει σε άλλη χώρα από τον τρόπο που μιλάς, αν έχεις άνοια ή κατάθλιψη από τις λέξεις που χρησιμοποιείς, από τον τόνο της φωνής σου, από τη στάση σώματος. Ξέρω πού βρίσκεσαι από το GPS, αν έχεις γενετικές εγγενείς παθήσεις, αν λες ψέματα από τον αμφιβλοπρωτεϊνισμό των ματιών σου, αν έχεις πάθηση δέρματος από τις λάμπες στο πρόσωπό σου. Ξέρω από πού ψωνίζεις επειδή η τεχνητή νοημοσύνη μπορεί να εντοπίσει τα ρούχα που φοράς. Όλα αυτά μόνο από μια κλίση. Και μετά μπορεί να τα συνδυάσει όλα και έχω πολλά δεδομένα για εσένα.

Ποια χώρα χρησιμοποιεί ευρέως την τεχνητή νοημοσύνη;

Η Κίνα. Από τις φυλακές έως το υπουργείο Εξωτερικών. Εάν βρίσκεστε στην Κίνα, μπορώ να χρησιμοποιήσω την κλίση για να αναγνωρίσω τον χαρακτήρα, την προσωπικότητά σας και την πιθανότητα να είστε εγκληματίας. Στην Κίνα, εκπαιδεύουν την τεχνητή νοημοσύνη για να το κάνει αυτό. Εκπαίδευσαν την τεχνητή νοημοσύνη σε φωτογραφίες προφίλ όλων των κρατουμένων στις φυλακές. Στη συνέχεια διεξήγαγαν μια μελέτη με 32.000 άτομα και ήθελαν να δουν αν η τεχνητή νο-

ημοσύνη θα μπορούσε να διαλέξει εκείνους που είναι εγκληματίες. Το ποσοστό ακρίβειας έφθασε το 85%.

Την ίδια στιγμή έχει φτιαχτεί στην Κίνα ένας διπλωμάτης τεχνητής νοημοσύνης. Τον χρησιμοποιούν στο υπουργείο Εξωτερικών ως βοηθό όταν υπάρχουν διαπραγματεύσεις. Η τεχνητή νοημοσύνη ακούει τη συζήτηση και δίνει τις πιθανότητες ολοκλήρωσης μιας συμφωνίας. Για παράδειγμα, η κυβέρνηση της Κίνας βρίσκεται σε διαπραγμάτευση με την κυβέρνηση της Ελλάδας. Αυτό που κάνει είναι να συγκεντρώνει τεράστιες ποσότητες πληροφοριών που έχει από παλιές διαπραγματεύσεις των ελληνικών κυβερνήσεων, τακτικές, συμφωνίες, κάθε πληροφορία που είναι διαθέσιμη. Και λέει: εάν ρωτήσεις αυτό, αυτό και αυτό, και δώσεις αυτό και αυτό, θα έχεις συμφωνία. Όσο προχωρά η διαπραγμάτευση και δεν έχει κλείσει ακόμα η συμφωνία στέλνει νέα μηνύματα: Απάντησε σε αυτή την ελληνική θέση με το τάδε επιχείρημα.

Τους ίδιους τρόπους χρησιμοποιούν και εταιρείες. Για παράδειγμα, η Walmart που αποτελεί τον κορυφαίο παγκόσμιο προμηθευτή συστημάτων ενδοδαπέδιας θέρμανσης και υπηρεσιών. Πλέον τις διαπραγματεύσεις με τους προμηθευτές τις κάνει μέσω τεχνητής νοημοσύνης. Έχουν κερδίσει 3% από αυτή την πρακτική σε σύγκριση με τα χρήματα που ξόδευαν πριν. Η τεχνητή νοημοσύνη αυξάνει διαρκώς τις δυνατότητές της. Απλά χρειάζεται χρόνο για να απομωιωθούν σε μια δουλειά, σε μια εταιρεία.

Οι επιχειρήσεις κατανοούν πλήρως τι ακριβώς σημαίνει η ενσωμάτωση της τεχνητής νοημοσύνης στα συστήματά τους; Ξεκάθαρα όχι. Υπάρχει μια αεροπορική εταιρεία, η Canadian Airlines. Ήταν μια κυρία η οποία ήθελε να ταξιδέψει στο εξωτερικό επειδή πέθανε κάποιο συγγενής της. Ρώτησε λοιπόν το checkbot τεχνητής νοημοσύνης της εταιρείας εάν υπάρχει κάποια ιδιαίτερη πολιτική για περιπτώσεις πένθους. Το μηχανήμα απάντησε: Εάν πρέπει να ταξιδέψετε ξαφνικά επειδή ένας συγγενής σας πέθανε η Canadian Airlines θα σας επιστρέψει τα χρήματα για την πτήση σας. Η γυναίκα έκλεισε τη θέση και όταν γύρισε από την κηδεία, ζήτησε να της επιστραφούν τα χρήματα. Η εταιρεία αρνήθηκε επειδή δεν ακολουθούσε, όπως της είπαν, τέτοια πολιτική. Τους πήγε στο δικαστήριο. Εκεί κατάλαβαν ότι το μηχανήμα τεχνητής νοημοσύνης είχε αυτοσχεδιάσει την πολιτική της επιστροφής χρημάτων. Το καναδικό δικαστήριο αποφάσισε ότι η αεροπορική εταιρεία έπρεπε να πληρώσει και να συμμορφωθεί με την πολιτική την οποία διαμόρφωσε επιτόπου η τεχνητή νοημοσύνη.

Αρα τι γίνεται όταν η ΤΝ αρχίζει να φτιάχνει άλλες πολιτικές; Αν πει ότι ένας καταναλωτής εάν δεν μπορεί να πληρώσει τις υπόλοιπες δόσεις θα του χαριστούν τα χρήματα. Ή τι θα γίνει εάν κάποιος θέλει να επενδύσει όλα του τα χρήματα σε κρυπτονομίσματα και η ΤΝ του πει πως εάν τα χάσει, θα του επιστραφούν; Επιτρέψτε μου να σας πω ότι γενικά οι περισσότερες εταιρείες δεν κατανοούν πλήρως τι μπορεί να κάνει η ΤΝ και τι προβλήματα μπορεί να δημιουργηθούν. Με άλλα λόγια, κάθε εταιρεία που χρησιμοποιεί ΤΝ είναι σαν να συνδέεται με το ισοδύναμο ενός μικροσκοπικού συνθετικού εγκεφάλου – ο οποίος μπορεί να χακαριστεί χρησιμοποιώντας την ανθρώπινη ψυχολογία.

SOCC/ALEXANDROS MICHALIDIS

Τοπίο μετά τη μάχη...

Καμία έκπληξη. Η πρόταση δυσπιστίας απορρίφθηκε και μάλιστα με ψήφους 158 συν μία – ενός πρώην «Σπαρτιάτη». Αλλά, έτσι κι αλλιώς, δεν είχε υποβληθεί με στόχο να γίνει δεκτή. Είχε υποβληθεί από την αντιπολίτευση και είχε γίνει δεκτή από την κυβερνητική πλειοψηφία, με την προσδοκία πως θα επαναπροσδιορίσει το πεδίο και τους όρους της μάχης, σε αυτήν την κρίσιμη μέχρι τις ευρωεκλογές περίοδο. Κι αν η τριήμερη συζήτηση δεν πρόσθεσε κάτι καινούργιο στην υπόθεση που στάθηκε η αφορμή της, το μέγα δράμα των Τεμπών, κι αν η σκηνοθεσία της, ως αντιπαράθεση υψηλών ντεσιμπέλ, δεν ξέφυγε από την κοινοβουλευτική πεπατημένη, η συζήτηση η ίδια δεν ήταν χωρίς σημασία. Κάθε άλλο.

Η αντιπολίτευση ήθελε, με την πρότασή της, να μεταφράσει πολιτικά τη διάχυτη δυσφορία, να δώσει σχήμα και να μετατρέψει σε πολιτικά μετρήσιμο μέγεθος τη γενικευμένη δυσπιστία. Δεν περίμενε, φυσικά, ότι θα πετύχαινε κάποιο άμεσο αποτέλεσμα μέσα στη Βουλή. Ελπίζει, όμως, πως ό,τι συνέβη αυτό το τριήμερο θα ενισχύσει την προσπάθειά της να γίνει η κάλη των ευρωεκλογών (σύμφωνα με τη διατύπωση του Λευτέρη Κουσουλή) «οργανωτής της δυσαρέσκειας» και πολλαπλασιαστής της κυβερνητικής φθοράς. Ηθελε, παράλληλα, να επανεφεύρει τον εαυτό της – να κάνει «rebranding», σύμφωνα με μια έκφραση που φαίνεται πως έγινε εσχάτως της μόδας στην Κεντροαριστερά. Να υπερβεί τις προφανείς αδυναμίες των επιμέρους συνιστωσών της διά του αθροίσματος των δυνάμεών της σε

ένα κοινό κοινοβουλευτικό μέτωπο. Να υπαινιχθεί, έστω, μια προοπτική εναλλακτικής λύσης απέναντι στη σημερινή πλειοψηφία, εναλλακτική που ως τώρα την τραυματίζει διά της απουσίας της. Τι κατάφερε τόσο ως προς τον πρώτο όσο και ως προς τον δεύτερο στόχο, μένει να φανεί.

Η κυβερνητική πλειοψηφία, από τη δική της πλευρά, είδε στην εναντίον της μομφή μια διπλή ευκαιρία. Ευκαιρία, πρώτον, να διορθώσει τα βαριά λάθη που είχε κάνει στη μετεκλογική διαχείριση του τραύματος των Τεμπών και είχαν ως αποτέλεσμα να ξαναοίξει η πληγή και να χαθεί τόσο η επικοινωνία της με το κοινό αίσθημα όσο και, σε μεγάλο βαθμό, η εμπιστοσύνη στους χειρισμούς της. Ο ίδιος ο Πρωθυπουργός προσπάθησε πολύ συστηματικά, στην παρέμβασή του, να επουλώσει το τραύμα. Οι χαμηλότεροι του συνήθους τόνοι, η επιλογή να απευθύνεται στους συγγενείς των θυμάτων περισσότερο από ό,τι στους πολιτικούς αντιπάλους, η παραδοχή της ήττας στο επίπεδο της κοινής γνώμης ακόμη και η «θυσία» των δύο υπουργών, αυτόν τον στόχο υπηρετούσε – να μετατραπεί η πρόταση δυσπιστίας σε μέσο ανάκτησης εμπιστοσύνης. Αν, και σε ποιο βαθμό το κατάφερε μένει, φυσικά, να φανεί.

Αλλά η κυβέρνηση αξιοποίησε την εναντίον της πρόταση μομφής ως ευκαιρία να επιδιώξει κι έναν δεύτερο στόχο. Να αλλάξει τα δεδομένα της μάχης των ευρωεκλογών. Ο θανάσιμος κίνδυνος που αντιμετώπιζε ήταν η απουσία ισχυρού αντιπάλου, ενός εχθρού απέναντι στην απειλή του οποίου να συσπειρώνεται το εκλογικό σώμα, και μάλιστα

σε μια εκλογή χωρίς προφανή συνέπεια του αποτελέσματός της στη διακυβέρνηση, να οδηγήσει σε μια επικίνδυνη αποσυσπείρωση. Σε μια αιμορραγία δυσφορούντων ψηφοφόρων προς την αποχή ή προς τις διάφορες εκδοχές ψήφου διαμαρτυρίας προς τα δεξιά της κυρίως. Η συσπείρωση της αντιπολίτευσης, η επικίνδυνη και παρατεταμένη αμετροέπεια του Κασσελάκη, η ένταση και η πόλωση μιας κοινοβουλευτικής αναμέτρησης σαν αυτήν και προπάντων η επίκληση της διαπλοκής, των «παράκεντρων» και των «φουσκωμένων πορτοφολιών», ως σκιάδους αντιπάλου, θα μπορούσε να καλύψει το κενό; Να προσφέρει την αναγκαία συσπείρωση; Μένει κι αυτό να φανεί.

Σε αυτά τα άμεσα και προφανή ερωτήματα που άφησε πίσω της η τριήμερη συζήτηση στη Βουλή, προστίθενται δύο ακόμη, που υπερβαίνουν τη συγκυρία και έχουν προφανώς μεγαλύτερη σημασία.

Το ένα είναι αν η «μάχη της δυσπιστίας» θα αποδειχθεί ότι επιβεβαιώνει ή αποτρέπει αυτό που από αυτές τις στίλες είχα ονομάσει «τέλος της ελληνικής εξαίρεσης». Είχε δημιουργηθεί, για κάποιο διάστημα, η πεποίθηση πως η έκθεση της χώρας στη μεγάλη οικονομική, κοινωνική και πολιτική περιπέτεια της χρεοκοπίας την είχε προικίσει με ισχυρά αντισώματα, με ένα είδος ανοσίας απέναντι στο κύμα του ριζοσπαστικού, αντιευρωπαϊκού λαϊκισμού που κερδίζει έδαφος σε όλη την Ευρώπη και απειλεί τις ισορροπίες στο επόμενο Ευρωκοινοβούλιο. Πως η Ελλάδα μπορούσε να μείνει μια άσση πολιτικής σταθερότητας σε μια Ευρώπη που, από τη Σκανδιναβία ως την Ιβηρική, απειλείται από την αποσταθεροποιητική άνοδο της ριζοσπαστικής Δεξιάς. Φθάνουμε στα όρια της «ελληνικής εξαίρεσης»; Θα γίνονται οι ευρωεκλογές η ληξιαρχική πράξη του τέλους αυτού; Θα μπορούμε κι εμείς στο τόξο της αστάθειας; Ή μπορεί να ανατρέψει η κυβερνητική παράταξη τα δεδομένα, να αναστρέψει τη φθορά και να κερδίσει κρίσιμο πολιτικό χρόνο ως το 2027;

Το δεύτερο, είναι η προοπτική της αντιπολίτευσης. Η σύμπτωση των δυνάμεών της σε μια κοινή υποστήριξη της πρότασης δυσπιστίας θα αποδειχθεί μια τακτική κίνηση δίχως στρατηγικό αύριο; Ή ως πρώτη πράξη για την ανάδειξή της σε ορθολογικό εναλλακτικό υποδοχέα της κοινωνικής δυσθυμίας απέναντι στις διάφορες εκδοχές ανορθολογικού, ριζοσπαστικού λαϊκισμού; Δεν θα είναι εύκολο στοίχημα. Πρέπει, πρώτον να υπερικήσει η δυναμική της συνεργασίας την αντίσταση εκείνων που ποντάρουν σε μια μοναχική ατζέντα νεολαϊκισμού (η παρέμβαση Κασσελάκη, παραμονές της μάχης στη Βουλή, είναι μια χαρακτηριστική εκδήλωσή της). Πρέπει, δεύτερον, η αντιπολίτευση να κάνει κάτι περισσότερο από το να αθροίσει τις δυνάμεις της. Πρέπει να διατυπώσει μια υπόσχεση πιο ολοκληρωμένη και πιο πειστική από την κυβερνητική υπόσχεση σταθερότητας. Κι ίσως αυτό να είναι το πιο ενδιαφέρον στοίχημα της επόμενης ημέρας.

Απολύομαι ψαρούκλες

ΛΙΜΝΟΥΠΟΛΗ
 ΤΗΣ ΡΟΥΛΑΣ
 ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Τα πιο ωραία καλαμπούρια τα κάνουν οι άντρες μεταξύ τους. Χοντράδες με την καλή έννοια. Αρχηγιλίκια με την καλή έννοια. Διαγκωνισμοί με την καλή έννοια. Παραγοντιλίκια με την καλή έννοια. Παλιά κάναμε λόγο για «ποδηγεσία», όρος προερχόμενος από την κοινή ελληνιστική, που όμως κι αυτός εξαφανίστηκε με τα χρόνια. Είναι μοιραίο όταν χάνεται μια λέξη, η ουσία της να χύνεται ανεξέλεγκτα από 'δω κι από 'κει, αφού δεν υπάρχει η λεκτική μεμβράνη που θα τη συγκρατήσει και θα της δώσει νόημα, ενδεχομένως δε και αυτοσεβασμό. Μ' αυτό το γλωσσικό νιανιά φάγαμε ένα κοινοβουλευτικό τριήμερο, μια φρουτόκρεμα πες καλύτερα, ώσπου να ρεφτεί ο Κασσελάκης, να βγάλει

γουλίτσα και να πάρει το απολυτήριο από το σαμποδρόμιο των Θηβών, κε τε λα πόνγκο.

Ο θηβαϊκός κύκλος όμως δεν έγινε για να βγάλει αναμνηστικές φωτογραφίες ο Τάιλερ ούτε για να θριαμβεύσει ο Ανδρουλάκης ο τζιφροσυλλέκτης, ούτε για να διασωθεί ο Μπισσοτάκης πάνω στο πύρινο άρμα που του έστειλε ο πατέρας του ο Ηλιος.

Στον τόπο αυτό μαρτύρησε η Αντιγόνη για να σταθεί στα πόδια της μια πολιτεία πάνω στο αδελφικό αίμα των Επτά επί Θήβας, πάνω σε μια τρανταχτή αιμομειξία με αθώο τον αιμομεικτό. Καμένη Οιδίποδα, αν είχες λίγη υπομονή, αν δεν βιαζόσουν τόσο πολύ να απαλλαγείς από τη βασιανιστι-

κότερη των πέντε αισθήσεων, τώρα θα ήταν η κατάλληλη στιγμή να βγάλεις τα μάτια σου, να μη βλέπεις άλλο.

Μπες στο θέμα, μου λέει μια φωνή μέσα μου, μπες στο θέμα. Αλλά πώς μπορείς να μπεις στο θέμα με τις δυο βασικές δεξιότητες σου στο pause – τον λόγο και την καλή εποπτεία της πραγματικότητας; Δεν πειράζει που δεν βλέπεις, θα σου πούμε εμείς τι βλέπεις, μου λένε αυτοί που αναλαμβάνουν συνήθως τέτοιες βρωμοδουλειές. Εγώ όμως έχω ήδη φτάσει με τη βακτηρία μου, στο έβγα της Αθήνας, στον Κολωνό. Εξέρχομαι της πόλεως, να μη βλέπω τα θεσμικά μας σατουρνάλια. Παίρνω την ευθύνη της πολιτικής μου τύφλωσης, να μην την πάρει η Πολιτεία και ξαναπέσει σε λιμό.

ΤΟΥ **Ι.Κ. Πρετεντέρη**

Συγκρούσεις

Ποιοι μείναμε Ευρώπη;

Εχω ευχάριστα και δυσάρεστα νέα. Τα ευχάριστα είναι πως στην αντιπολίτευση μάλλον βρήκαν τον τρόπο να ρίξουν την κυβέρνηση και δηλώνουν πως «θα ήταν ευχής έργον να τη ρίξει η Ευρωπαϊκή Εισαγγελέας» (Ν. Φαραντούρης, ΣΥΡΙΖΑ, 26/3).

Η σκέψη δεν είναι κακή. Αντί να κάνουν προτάσεις δυσπιστίας ρεφενέ που δεν φαίνεται να οδηγούν κάπου, ίσως θα ήταν ευτυχές να αναλάβει τη δουλειά η Ευρωπαϊκή Εισαγγελέας που ξέρει κι από αίμα.

ΤΑ ΔΥΣΑΡΕΣΤΑ όμως είναι λίγο περισσότερα.

Κατ' αρχήν η Ευρωπαϊκή Εισαγγελέας δεν έχει αρμοδιότητα να ρίχνει κυβερνήσεις. Μόνο να ερευνά ενδεχόμενες ατασθαλίες που σχετίζονται με οικονομικούς πόρους της Ένωσης (Οδηγία 2017/1371 της 5/7/2017 με την οποία ιδρύθηκε η Ευρωπαϊκή Εισαγγελέα).

Και βασική αρχή ενός ευρωπαϊκού κράτους δικαίου είναι ότι ο καθένας δρα μέσα στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων που του έχουν εκχωρηθεί. Δεν κάνει του κεφαλιού του.

Συνεπώς, τζάμπα οι ευχές!

ΟΛΑ ΑΥΤΑ όμως προκύπτουν ενδεχομένως από μια τεράστια παρεξήγηση.

Πως δηλαδή όσοι το 2015, πριν και μετά, δώσαμε τη μάχη να μείνουμε Ευρώπη, οφείλουμε να καταπίνουμε αμάσητα τα όποια ψηφίσματα μιας ετερόκλητης πλειοψηφίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Συνηγόρου του Πολίτη ή της Ευρωπαϊκής Εισαγγελέας ή της κάθε αμφιλεγόμενης ΜΚΟ που επικαλείται την Ευρώπη για να βγάλει κανένα φράγκο.

ΛΑΘΟΣ. Δεν χρωστάμε τίποτα.

Αλλωστε στην Ευρώπη μείναμε μεν όλοι μαζί αλλά δεν μείναμε ίσως όλοι για τους ίδιους λόγους.

Από τη δική μου άποψη τουλάχιστον είμαστε και μείναμε στην Ευρώπη ως συνεταίροι. Οχι ως υποτακτικοί. Διότι την Ευρώπη τη συναποτελούμε. Δεν είμαστε μουςαφιρηνδες, ούτε κακομαθημένα ανήλικα να μας βάλουν τιμωρία στο αναμορφωτήριο.

ΜΕ ΑΛΛΑ ΛΟΓΙΑ κι επειδή δεν άκουσα να καταργήθηκε η δημοκρατία στα μέρη μας, κανείς ευρωπαίος πολίτης δεν είναι υποχρεωμένος να συμμερίζεται ένα ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου με το οποίο συμβαίνει να διαφωνεί, ούτε να θεωρεί θέσφατα τις παρατηρήσεις της Συνηγόρου για το ναυάγιο της Πύλου ή για τη φύλαξη των θαλασσίων συνόρων.

ΣΤΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ κάθε λόγος έχει έναν αντίλογο.

Αυτό ξέρουμε όσοι μείναμε Ευρώπη όχι επειδή δεν είχαμε πού αλλού να πάμε αλλά επειδή είμαστε μέτοχοι του ευρωπαϊκού δεδομένου ως το κόκαλο.

Αν λοιπόν κάποια Ευρωπαϊκή Εισαγγελέας (κάτι που προφανώς δεν πιστεύω...) επιχειρήσει αναρμοδίως να ρίξει τη νόμιμη κυβέρνηση της χώρας, θα ταχθούμε αναφανδόν ως πολίτες στο πλευρό της κυβέρνησης που έχουμε δημοκρατικά εκλέξει. Συμπολιτευόμενοι και αντιπολιτευόμενοι.

Δηλαδή θα είμαστε με το μέρος της δημοκρατικής και συνταγματικής νομιμότητας.

ΚΙ ΑΝ ΔΕΝ ΜΑΣ ΑΡΕΣΕΙ η κυβέρνηση που έχουμε δημοκρατικά εκλέξει, θα της αλλάξουμε τα φώτα στις επόμενες εκλογές για να φέρουμε κάποια άλλη.

Πράγμα που ασφαλώς θα γίνει ευκολότερο αν η σημερινή κυβέρνηση ακούσει τις οδηγίες του νεοσύλλεκτου Κασσελάκη και φέρουμε διεθνείς παρατηρητές για την εκλογική διαδικασία.

ΚΑΙ ΣΤΟΝ ΑΝΩ ΒΟΛΤΑ φέρνουν παρατηρητές στις εκλογές αλλά οι κυβερνήσεις αλλάζουν με πραξικοπήματα.

Δεν ξέρω τι γίνεται αλλού αλλά στην ευρωπαϊκή δημοκρατία (και όχι στη δημοκρατία που έχει ο καθένας στο μυαλό ή στο πορτοφόλι του) έτσι δουλεύουν τα πράγματα.

ΥΠΟ ΑΥΤΗΝ ΤΗΝ ΕΝΝΟΙΑ λοιπόν δεν υπάρχει κανένας κίνδυνος για κάποιο «επικίνδυνο ρήγμα που τείνει να ανοίξει μεταξύ Ελλάδος και ενωσιακών θεσμών», ούτε παρατηρείται «αδυναμία ή άρνηση κατανόησης του πολιτικού χαρακτήρα και περιεχομένου της Ευρωπαϊκής Ένωσης» (Π.Κ. Ιωακειμίδης, «ΤΑ ΝΕΑ», 26/3).

Ίσα ίσα. Μια χαρά τα έχουμε καταλάβει τα πράγματα. Και πασχίσαμε με κόστος να μείνουμε Ευρώπη επειδή τα έχουμε καταλάβει.

ΚΑΤΑΛΑΒΑΜΕ ΟΜΩΣ και κάτι άλλο. Μια πλευρά της αντιπολίτευσης θεωρεί ότι μπορεί να χρησιμοποιεί τους ενωσιακούς θεσμούς για να κάνει την αντιπολίτευση που δεν καταφέρνει να κάνει στην Ελλάδα.

Το είδαμε στο Ευρωκοινοβούλιο. Το ζήσαμε με τους διάφορους «Ρεπόρτερ χωρίς Σύνορα» για τον Τύπο και τις μη κυβερνητικές οργανώσεις με το Μεταναστευτικό που ψάχνουν «νεκρές Μαρίες» στον Εβρο ή στο Αιγαίο.

ΞΕΡΕΤΕ ΚΑΤΙ; Προσωπικά το χειροκροτώ. Υποδηλώνει την επέκταση του ελληνικού πολιτικού πεδίου στον ευρύτερο ευρωπαϊκό χώρο. Είναι κι αυτός ένας από τους λόγους που μείναμε Ευρώπη.

ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΛΟΙΠΟΝ δεν είναι να ψάχνουμε σκοπιμότητες, ιδιοτέλειες και συνωμοσίες. Ούτε καν ανοησίες. Αυτά υπάρχουν και πάντα θα υπάρχουν.

Είναι να οργανώσουμε πειστικά τον αντίλογο της δημοκρατίας, ακόμη και μέσα στην Ευρώπη.

Για να το πω απλά. Το ζητούμενο δεν είναι να πλακώνει ο Μητσοτάκης τον Ανδρουλάκη στη Βουλή ή να κάνουμε πλάκα με τον Κασσελάκη. Η εγχώρια αντιπολίτευση πληγώνεται αρκετά από την υπερβολή και το ύφος της, δεν χρειάζονται υπερωρίες.

ΔΥΣΤΥΧΩΣ ΟΜΩΣ ακόμη κι όσοι μείναμε Ευρώπη δυσκολευόμαστε να αντιληφθούμε ότι η Ευρώπη δεν είναι μόνο κάποιο δεδομένο που μπορούμε να χρησιμοποιούμε όποτε μας βολεύει.

Είναι κι ένα πεδίο το οποίο οφείλουμε να συνδιαμορφώσουμε. Οχι γενικά, δεν είμαστε πρόσκοποι. Αλλά ειδικά υπέρ των συμφερόντων της χώρας μας και της δημοκρατίας.

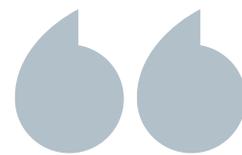
ΠΕΡΙΜΕΝΩ ΚΑΙΡΟ από κάποιο ελληνικό κόμμα μια τέτοια προσπάθεια κι από όσα πληροφορούμαι για τις υποψηφιότητες στο Ευρωκοινοβούλιο μάλλον θα συνεχίσω να περιμένω.

Ακόμη και τα κόμματα που μάτωσαν να μείνουμε Ευρώπη περί άλλων τυρβάζουν.

ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΤΥΧΑΙΟ ότι δύο μήνες μας χωρίζουν από τις ευρωεκλογές κι ασχολούμαστε με το «μπάζωμα» στα Τέμπη.

Ίσως επειδή η συνδιαμόρφωση του ευρωπαϊκού χώρου δεν ανήκει στα άμεσα ενδιαφέροντα ή τις ικανότητές τους, στην κουλτούρα τους.

Ίσως επειδή (όπως θα έλεγε κι η αιώνιστη γιαγιά μου) «τα μεταξωτά βρακιά θέλουν κι επιδέξια οπίσθια».

Δυστυχώς ακόμη κι όσοι μείναμε Ευρώπη δυσκολευόμαστε να αντιληφθούμε ότι η Ευρώπη δεν είναι μόνο κάποιο δεδομένο που μπορούμε να χρησιμοποιούμε όποτε μας βολεύει. Είναι κι ένα πεδίο το οποίο οφείλουμε να συνδιαμορφώσουμε. Οχι γενικά, δεν είμαστε πρόσκοποι. Αλλά ειδικά υπέρ των συμφερόντων της χώρας μας και της δημοκρατίας

Στη δημοκρατία κάθε λόγος έχει έναν αντίλογο. Αυτό ξέρουμε όσοι μείναμε Ευρώπη όχι επειδή δεν είχαμε πού αλλού να πάμε αλλά επειδή είμαστε μέτοχοι του ευρωπαϊκού δεδομένου ως το κόκαλο. Αν λοιπόν κάποια Ευρωπαϊκή Εισαγγελέας (κάτι που προφανώς δεν πιστεύω...) επιχειρήσει αναρμοδίως να ρίξει τη νόμιμη κυβέρνηση της χώρας, θα ταχθούμε αναφανδόν ως πολίτες στο πλευρό της κυβέρνησης που έχουμε δημοκρατικά εκλέξει. Συμπολιτευόμενοι και αντιπολιτευόμενοι. Δηλαδή θα είμαστε με το μέρος της δημοκρατικής και συνταγματικής νομιμότητας

Υποψήφιοι ΣΥΡΙΖΑ με παρασκηνίο και μεσολαβητές

«Κλείδωσαν» οι πρώτοι υποψήφιοι για τις προκριματικές εκλογές για την κατάρτιση του ευρωψηφοδελτίου του ΣΥΡΙΖΑ και η κολεξιόν έχει λίγο από όλα. Και κομματικούς και σελέμπριτι και δημοσιογράφους και ηθοποιούς και συνήθεις υπόπτους και πιο... sui generis περιπτώσεις. Οι οποίοι, το ξεκαθαρίζω ακόμη μια φορά, είναι υποψήφιοι για να είναι υποψήφιοι. Ξεκινάω από μια υποψηφιότητα που μαθαίνω ότι την έκλεισε προσωπικά ο **Στέφανος Κασσελάκης**, όχι τώρα τελευταία μάλιστα, αλλά εδώ και αρκετό καιρό. Αυτή της ολυμπιονίκης και εμβληματικής φιγούρας του κινήματος #metoo στην Ελλάδα, **Σοφίας Μπεκατώρου**.

Με τον ίδιο τον **Κασσελάκη** ακούω ότι έγιναν και οι επαφές της σκηνοθέτιδος και πολιτεύτριας, παλαιότερα του ΣΥΡΙΖΑ, **Τζένης Αρσένη**. Στον ευρύτερο κύκλο του νέου προέδρου ανήκει και ο ψυχίατρος **Δημήτρης Παπαδημητριάδης**, ενώ η υποψηφιότητα του δημοσιογράφου **Λάμπρου Παναγιώτου** από την ΕΡΤ ακούγεται πως «κλείδωσε» συγκεκριμένα από τον **Μανώλη Καπνισάκη** και για τον **Ευάγγελο Αντώνη** ο διάυλος με τον ΣΥΡΙΖΑ είναι, ως γνωστόν, πάντοτε ο **Νίκος Παππάς**. Όσο για τον ηθοποιό **Μάριο Αθανασίου**, είναι από παλιά στον ΣΥΡΙΖΑ και έχει φιλικές σχέσεις με τον **Αλέξη Τσίπρα**. Κατά τα λοιπά, τα πιο τρανταχτά ονόματα προέρχονται από το κόμμα και έχουν, λίγο ή πολύ συζητηθεί. Σε αυτούς περιλαμβάνονται οι **Δώρα Αυγέρη**, **Παναγιώτα Δριτσέλη**, **Μάριος Κάτσης**, **Αννα Βαγενά**, **Παναγιώτης Κουρουμπλής**, **Ολυμπία Τελιγιωρίδου** (πρώην βουλευτές όλοι τους), ο ξάδελφος **Γιώργος Τσίπρας**, επίσης πρώην βουλευτής και η στρατηγός της ΕΛ.ΑΣ. **Ζαχαρούλα Τσιριγώτη**.

Καινοτομίες

Σε περίπτωση που είδατε τα παραπάνω, λοιπόν, και διακατέχετε από επιθυμία συμμετοχής στα προκριματικά για την συριζαϊκή ευρωλίστεα, ενημερώνω ότι οι εκλογές είναι προγραμματισμένες να γίνουν στις 14 Απριλίου με κάλπες και ηλεκτρονικά, μέσω του isyriζa. Και -το κυριότερο- στη διαδικασία θα μπορούν, εκτός από μέλη, να συμμετέχουν ψηφίζοντας και φίλοι. Κοινώς όποιος θέλει, ακόμη και για χαβαλέ, θα μπαίνει στο σάιτ και θα διαλέγει υποψήφιους ευρωβουλευτές. Ετσι πάνε αυτά, άμα καινοτομείς με νέες διαδικασίες πρέπει κάπως να δείξεις ότι είναι ανεβασμένοι οι αριθμοί συμμετοχής, καταλαβαίνετε.

ΤΟΥ ΚΩΣΤΑ ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΝΤΙΡΡΗΣΕΙΣ

Κολωνός

Κύριε Διευθυντά,
Ευτυχώς δεν υπάρχουν πλέον εισαγγελείς. Υπάρχουν δικαστές στην Αθήνα και - κυρίως - ένορκοι.
Με τιμή
Νεόκοπος

Η «αποστολή» και η «αποπομπή»

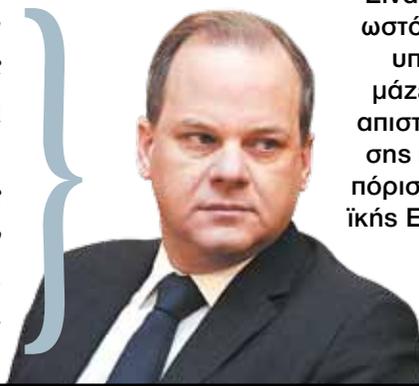
«Όλα στο φως» δεν λέμε; Ας φωτίσουμε λοιπόν και το γεγονός πως ο **Κυριάκος Μητσοτάκης** απέπεμψε δύο από τους πλέον στενούς συνεργάτες του που πολλά είχαν προσφέρει στο κόμμα του, προτού ακόμη ο ίδιος αναλάβει την ηγεσία. Και να το φωτίσουμε όχι μόνο κάτω από το φως της «αποπομπής», αλλά και της «αποστολής».

Οφείλω να σας ενημερώσω, λοιπόν, προς χάριν της αλήθειας πως ο Πρωθυπουργός ζήτησε από τους κ.κ. **Παπασταύρου** και **Μπρατάκο** να πάνε σε μια συνάντηση προκειμένου να απαντηθούν ερωτήματα για το δημοσίευμα της εφη-

μερίδας «Το Βήμα της Κυριακής» για το μοντάζ. Την «αποστολή» αυτή και τη συνάντηση που ακολούθησε ανέλαβαν να παρουσιάσουν κάποια χαλκεία ως δήθεν «πάρτι με ούισκι και πούρα». Εφτασαν δε στο σημείο να ισχυριστούν πως «το ραντεβού χάλασε» επειδή την επομένη η εφημερίδα έκανε απλώς τη δουλειά της μέσω της ηλεκτρονικής της έκδοσης, δίνοντας συνέχεια στο ρεπορτάζ. Αλλά τι έκανε ο Πρωθυπουργός; Υιοθέτησε τη λάσπη των χαλκείων, απομακρύνοντας τους δύο πιο στενούς και ικανότατους συνεργάτες του. Τον κ. **Σταύρο Παπασταύρου**, ο οποίος

πολύ είχε ταλαιπωρηθεί με τη λίστα **Λαγκάρντ**, βγαίνοντας νικητής απ' όλες τις μάχες που έδωσε, έχοντας την αμέριστη στήριξη του τότε πρωθυπουργού **Αντώνη Σαμαρά**, και τον κ. **Γιάννη Μπρατάκο**, η σχέση του οποίου με το κόμμα είναι γνωστή σε όλους, εντός κι εκτός ΝΔ, δεν αμφισβητήθηκε ποτέ κι από κανέναν και κρατά από την εποχή του πατρός **Μπρατάκου**, ο οποίος ήταν ταυτισμένος με την παράταξή του. «Φίλος μεν Πλάτων, φίλτερος δε η αλήθεια», έλεγε ο Αριστοτέλης. Όπως φαίνεται, ο Πρωθυπουργός δεν αγαπά ούτε στηρίζει τους φίλους του...

«Αν υπάρξει κατηγορητήριο, να το δούμε και είμαι στη διάθεση όλων των Αρχών. Με κατηγορούν χωρίς να υπάρχουν κατηγορίες»
Κώστας Καραμανλής

Είναι ένα πρόβλημα, ωστόσο, ότι ο πρώην υπουργός κατονομάζεται ως ύποπτος απιστίας και παράβασης καθήκοντος στο πόρισμα της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, που παραμένει κλειδωμένο σε κάποιο συρτάρι στη Βουλή...

κωμοσίας ο **Κασσελάκης** κέρασε όλη την «παλιοσειρά» σε ψαροταβέρνα της περιοχής. Ενώ το βράδυ είχε επιστρέψει στην Αθήνα για να γιορτάσει τα γενέθλια σε μπαρ του Ψυρρή.

Πρώην «Σπαρτιάτης» μόνος ψάχνει

Δεν προκάλεσε σε όλους έκπληξη ακριβώς η σπουδή του τέως «Σπαρτιάτη» και νυν ανεξάρτητου βουλευτή **Χάρη Κατσιβαρδά** να στηρίξει την κυβέρνηση στην ψήφο δυσπιστίας στη Βουλή το βράδυ της Πέμπτης. Ούτε η δόλωσή του ότι παραμένει ανεξάρτητος «προς στιγμήν» (ούτε τα ελληνικά της, αλλά αυτό είναι μια άλλη ιστορία). Σας είχα γράψει εγκαίρως ότι κάποιοι κύριοι αυτής της συνομοταξίας προσπαθούν να βρουν ένα ζεστό έδρανο και μια ασφαλέστερη πολιτική στέγη (χωρίς επιτυχία). Καθώς εκκρεμούν και κάτι αποφάσεις του εκλογοδικείου που απειλούν να τελειώσουν άδοξα κάποιες κοινοβουλευτικές καριέρες.

Διπλή γιορτή με την ορκωμοσία

Επειδή ξέρω ότι πολλοί φίλοι της στήλης παρακολουθούν τα των Ενόπλων Δυνάμεων, να σας πω ότι στις σελίδες 42-43 ακολουθεί αναλυτικό ρεπορτάζ για τη θητεία του στρατιώτη Πυροβολικού **Στέφανου Κασσελάκη**. Εγώ να σας

ενημερώσω, ωστόσο, ότι ο πρόεδρος του ΣΥΡΙΖΑ ορκίστηκε χθες το πρωί στη Θήβα, μπροστά στα περιφανερά βλέμματα συγγενών, γονέων και φίλων των φαντάρων, ανάμεσα στους οποίους ήταν και ο σύζυγός του, **Τάιλερ Μακμπέθ**. Ανήμερα των γενεθλίων του -σημειώνω- οπότε ήρθε κι έδεσε με την τιμητική άδεια πέντε ημερών που έλαβε πριν επιστρέψει στο στρατόπεδο για το απολυτήριό του. Μετά τη λήξη της ορ-

Shooting

Μία φωτογραφία από το κινητό

Ψυχορραγούσε η μέρα της εθνικής επετείου κάτω από το σκοτάδι,

λίγο πριν σημάνουν τα μεσάνυχτα. Αλλά η νύστα δεν με ζύγωνε. Ανοιξα το χαζοκούτι, μήπως και βαρύνουν τα βλέφαρα και φέρουν τον παλιόφιλο τον Ύπνο, να γυρίσουμε μαζί πίσω, στις αλάνες της Σαλονίκης, εκεί που μάτωνα τα γόνατα στο κλωτσοσκούφι. Βάζω την EPT2 γιατί δεν τα μπορώ τα καινούργια με τις ξετσιπώτες και τους φλώρους που δεν έχουν πιάσει μυστρί στο χέρι. Καλύτερα ήταν τότε, στα μικράτα μου, που δεν είχαμε τηλεόραση και έβαζε η μάνα το ραδιόφωνο να μας ταξιδεύει ως την Τζαμάικα με τη φωνή του Γιάννη του Καλατζή και το άρωμα του βασιλικού από τη γλάστρα.

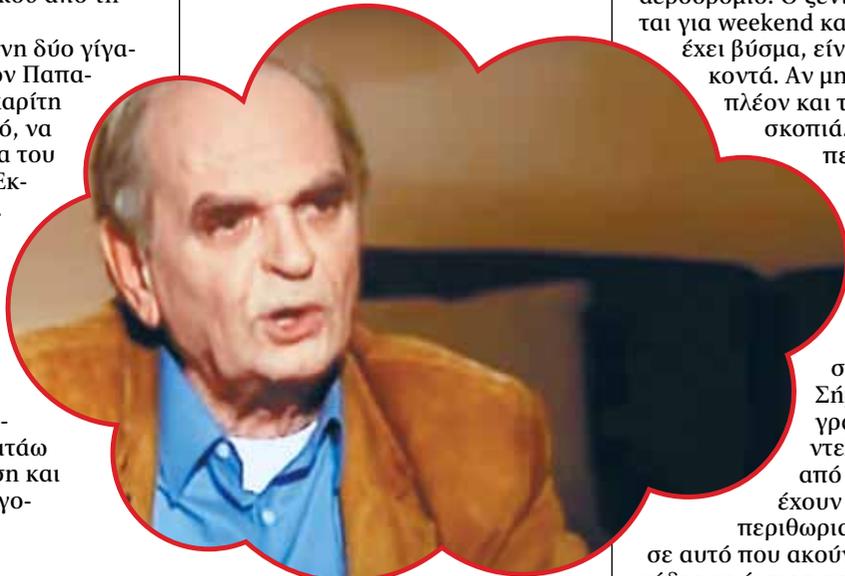
Και βλέπω στην οθόνη δύο γίγαντες. Τον Λευτέρη τον Παπαδόπουλο και τον μακαρίτη τον Γιάννη τον Σπανό, να είναι καλά η ψυχούλα του εκεί που βρίσκεται. Εκπομπή από τα παλιά. Λέει ο Λευτέρης, ο εθνικός μας λαϊκός ποιητής: «*Σήμερα δεν γράφονται ποιητικά τραγούδια γιατί είναι όλα τεχνολογικά. Γράφουν μόνο καψουροτράγουδα...*». Και εδώ σταματώ την κακότεχνη μίμηση και επανέρχομαι στις εργο-

στασιακές ρυθμίσεις. Γιατί μόλις άκουσα αυτίν την ατάκα του Προέδρου Παπαδόπουλου, άρχισα να σκέφτομαι πόσα τραγούδια, μεγάλες επιτυχίες του, όχι και τόσο μακρινού, παρελθόντος, θα ακούγονται αστεία ή ακατανόητα στις νεότερες γενιές. Είναι, ας πούμε, τα τραγούδια με γράμματα, κιτρινωμένα ή γαλάζια. Ποιος γράφει σήμερα γράμματα; Και ποιος φαντάρος τα φυλάει στη κλαίνη του για να τον ζεστάνουν στη σκοπιά; Οι ταχυδρόμοι έχουν πεταχτεί έξω από τα τραγούδια. Παλιά οι άνθρωποι πρόσμεναν τον ταχυδρόμο και το έκαναν στιχάκι. Τώρα τι να γράψεις; Οτι κάνεις refresh για να δεις αν ήρθε το mail; Δεν στέκει. Στο μέλλον μπορεί να γράψουν το «του έκανα reply και είπε ότι δεν μ' αγαπάει». Ίσως το έχουν γράψει και τώρα, διόλου απίθανο. «Πήρα

το γράμμα σου χθες βράδυ» τραγουδούσε ο Βαγγέλης Γερμανός. Αν το μετατρέψει σε ψηφιακή μορφή, σε email, θα χάσει το χαρτί και τη μυρωδιά του.

«**Μ**ην κλείνεις το τηλέφωνο, δεν έχω άλλο κέρμα, από το σύρμα δεν βαστώ να μου φωνάζεις τέρμα». Ακόμα και ένας τριαντάρης δεν μπορεί να πιάσει με την πρώτη το νόημα. Τι σχέση έχει το τηλέφωνο με το κέρμα; Ναι, το πεδίο της επικοινωνίας δεν είναι πλέον εύφορο για τους στιχουργούς. Αλλη δύναμη έχει το «γράφο» και άλλη το «πληκτρολογώ». Οι άνθρωποι πλέον δεν χάνονται. Τα μάτια βλέπονται σε βιντεοκλήσεις και δεν ξεχνιούνται. Είναι και άλλα. Οι μεγάλοι αποχαιρετισμοί δεν γίνονται πλέον σε πλατφόρμες τρένων και λιμάνια, αλλά σε αεροδρόμιο. Ο ξενιτεμένος έρχεται για weekend και ο φαντάρος έχει βύσμα, είναι κάπου εδώ κοντά. Αν μη τι άλλο, βλέπει πλέον και τη μαμά του στη σκοπιά. Η φτώχεια δεν περιγράφεται με μία κάμαρη, ένα γεράνι και ένα ξεροκόμματο στο τραπέζι. Κάποτε έγραφε για τον εργάτη στη σκαλωσιά.

Σήμερα πώς να γράψεις για τον ντελιβερά; Είναι από τα θέματα που έχουν εκπέσει στο περιθωριακό τραγούδι, σε αυτό που ακούν οι πιτσιρικάδες με όνειρα και εκείνοι που δεν έχουν ελπίδα. Ενας ξύλινος κόσμος έγινε από τη μία μέρα στην άλλη μεταλλικός. Ούτε καν γυάλινος, να του δώσει μια να σπάσει ο Καζαντζίδης. Δεν υπάρχει πλέον σκηνικό. Μέσα σε λίγα χρόνια μαράθηκαν τα γιασεμιά και σίγησαν οι καρδερίνες. Και έτσι όλοι γράφουν για την καψούρα τους. Ο έντεχνος είναι πικραμένος και ο λαϊκοπόη θυμωμένος από την προδοσία. Ειδικά τα έντεχνα, αυτά που παίζουν δηλαδή τα ραδιόφωνα, είναι μελοποιημένη ψυχοναυτική συνεδρία με υπαρξιακά αδιέξοδα βυθισμένα στη μοναξιά. Αν τώρα βάλεις και από δίπλα την παράμετρο της πολιτικής ορθότητας, ο στίχος πρέπει να σπνματίζει έναν τέλειο κύκλο, χωρίς καμία γωνία που θα μπορούσε να τραυματίσει την αισθητική και τον αξιακό κώδικα του ακροατή. Θα μου πείτε ότι μεγαλώνω και εκδηλώνω δυσανεξία στο καινούργιο. Καμία σχέση. Απλώς ακούω και παρατηρώ. Γιατί, όπως, ίσως, θα έλεγε και ο μέγας Λευτέρης Παπαδόπουλος, είναι γρήγοροι οι μπάσταρδοι οι καιροί και μόλις τους πιάσεις, οι κουφάλες σου ξεφεύγουν.

ΤΟΥ ΚΩΣΤΑ ΓΙΑΝΝΑΚΙΔΗ
kostas@giannakidis.com

Μαράθηκαν τα γιασεμιά

Παρακολουθώντας μία, αρχειακή, εκπομπή του Λευτέρη Παπαδόπουλου συνειδητοποίησα ότι η τεχνολογική εξέλιξη έχει στερήσει από τους στιχουργούς ένα πολύ μεγάλο κομμάτι έμπνευσης

ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΙΑ

ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΚΑΝΕΛΛΗ
ekanelis@alteregomedia.org

Φουρτουνιασμένη εποχή

Η τριήμερη συζήτηση στη Βουλή επί της πρότασης δυσπιστίας κομμάτων της αντιπολίτευσης κατά της κυβέρνησης του Κυριάκου Μητσοτάκη με θέμα τα Τέμπη τελείωσε όπως συνήθως τελειώνουν οι καουμπόικες περιπέτειες με Ινδιάνους: στο τέλος έρχεται πάντα το ιππικό. Στη θέση του ιππικού, εν προκειμένω, ήταν ο Μητσοτάκης. Που πήρε παραμάζωμα την αντιπολίτευση ενθαρρύνοντας τους πιστούς του και όσους ήθελαν να πειστούν. Η παράπλευρη απώλεια δύο υπουργών μάλλον δεν είναι σοβαρή. Υπάρχουν αναπληρωματικοί, άσε που στο μέλλον πάντα μπορεί να γίνει ανάκληση χρησίμων εξ εφεδρείας.

Ωστόσο, όλοι πλέον γνωρίζουν, και πρώτος ο Μητσοτάκης, ότι τα πράγματα δεν είναι όπως μερικούς μήνες πριν. Τα Τέμπη, έστω αναδρομικά και με καθυστέρηση, μαζί με τις επιπλοκές τους, έχουν πλήξει σοβαρά την κυβέρνηση και το πολιτικό της αφήγημα. Μολονότι η πολιτική θέση του Πρωθυπουργού συνεχίζει να είναι σαφής και να υποδεικνύει τη διεκδίκηση ενός σύγχρονου ευρωπαϊκού κράτους, συνεχώς υπό μεταρρύθμιση, που βαδίζει από δρόμους της προόδου, για ικανή μερίδα ψηφοφόρων του έχει κλονιστεί η αποτελεσματικότητα των κομματικών μηχανισμών και η συνέπεια προς αυτό τον δρόμο. Σε ένα τέτοιο περιβάλλον αμφιβολιών, ο Πρωθυπουργός γνωρίζει ότι οφείλει πολύ γρήγορα να ανασυντάξει το κόμμα του και, κυρίως, να φτάσει στις ευρωεκλογές με όσο το δυνατόν λιγότερες απώλειες.

Επειδή, παρά τη χαλαρότητα της ψήφου για το Ευρωκοινοβούλιο, εάν τυχόν τα ποσοστά πέσουν πολύ χαμηλά, αν ας πούμε χάσει ένα 10% από τις τελευταίες βουλευτικές εκλογές, αυτό θα είναι ένδειξη σοβαρής δυσαρέσκειας και, για πρώτη φορά, αποδοκιμασίας πολιτικών επιλογών. Κι όταν υπάρχει θεαματική εκδήλωση δυσαρέσκειας, αρχίζουν οι τριβές και στο εσωτερικό του συστήματος το οποίο πορευόταν με δεδομένη την πολιτική κυριαρχία του Πρωθυπουργού.

Ο Πρωθυπουργός βρίσκεται μπροστά σε ένα σοβαρό δίλημμα. Να προκαλέσει πολιτικές συγκρούσεις επιδιώκοντας να πολώσει τα πράγματα προκειμένου να συσπειρώσει τα στελέχη του (πολλά από τα οποία έχει κανείς την αίσθηση ότι δεν μπαίνουν στη φωτιά) και τους οπαδούς της πολιτικής του ή να προχωρήσει προσπαθώντας να επαναφέρει ένα κλίμα πολιτικής ηρεμίας και κανονικότητας;

Ακόμα κι αν ο ίδιος ήταν ο μοναδικός παίκτης του πολιτικού προσκηνίου, και οι δύο επιλογές περιέχουν διακινδύνευση. Σε ένα περιβάλλον συγκρουσιακό, κανείς ποτέ δεν ξέρει πώς απαντούν οι αντίπαλοι. Σε ένα πολιτικά ήρεμο περιβάλλον, πάλι, αν υποθεθεί ότι οι πολιτικοί αντίπαλοι δεν επιδιώξουν να το διαταράξουν, οι ψηφοφόροι εφησυχάζουν και κάποιοι εύκολα μπορούν να διαρρεύσουν προς συγγενείς επιλογές ή προς την αποχή.

Σε κάθε περίπτωση, δηλαδή, ο δρόμος προς τις ευρωεκλογές δεν είναι εύκολος. Περιέχει αβεβαιότητα και συγκρούσεις. Το στοίχημα του Πρωθυπουργού, συνεπώς, είναι αν θα καταφέρει να ξεπεράσει το τραύμα που έφερε η διαχείριση των Τεμπών, αν μπορεί δηλαδή να βάλει το κομματικό τρένο στις ράγες ή αν οι πολιτικές εξελίξεις κρύβουν κι άλλες αμφισβητήσεις κι άλλα τραύματα. Αν ο Μητσοτάκης καταφέρει να βγει από την κάλη με διαχειρίσιμες απώλειες, η επόμενη μέρα θα είναι ευκολότερη. Αν τα ποσοστά είναι χαμηλά, η μετεκλογική περίοδος δεν θα προδιαθέτει για θερινή ραστώνη. Οι επόμενες 75 μέρες ως τις ευρωεκλογές θα είναι αποφασιστικές – και προβλέπω αρκετά ταραγμένες. Μένει να δούμε πώς ο Πρωθυπουργός θα φερθεί στις επερχόμενες φουρτούνες.

Ματίας Κόρμαν

«Η ελληνική οικονομία αντέχει»

«Η Ελλάδα ανέκτησε την αξιολόγηση επενδυτικής βαθμίδας πέρυσι, γεγονός που θα συμβάλει στη βελτίωση των πιστωτικών συνθηκών. Ωστόσο, υπάρχουν σημαντικοί κίνδυνοι», τονίζει στα «ΝΕΑ Σαββατοκύριακο» ο γ.γ. του ΟΟΣΑ

Η ελληνική οικονομία αντέχει, ωστόσο υπάρχουν σημαντικοί κίνδυνοι, δηλώνει στη συνέντευξή του στα «ΝΕΑ» ο γενικός γραμματέας του ΟΟΣΑ Ματίας Κόρμαν. Ο επικεφαλής του διεθνούς Οργανισμού, ο οποίος θα συμμετέχει στο 9ο Οικονομικό Φόρουμ των Δελφών (10-13 Απριλίου), συστήνει στην Ελλάδα τόνωση της παραγωγικότητας και δημιουργία περισσότερου δημοσιονομικού χώρου. Προτείνει άλλωστε και για την Ευρώπη, ευρύτερα, να ακολουθήσει περιοριστική δημοσιονομική πολιτική και να παραμείνει συνετή η νομισματική πολιτική.

Η ευρωπαϊκή οικονομία έχει χάσει τη δυναμική της. Πώς αξιολογείτε τις προοπτικές ανάπτυξης και τις προκλήσεις;

Υπάρχουν λόγοι για μέτρια αισιοδοξία σχετικά με τις προοπτικές ανάπτυξης της Ευρώπης. Μετά την ανάπτυξη 0,5% το 2023, αναμένουμε αύξηση του ΑΕΠ στην ευρωζώνη κατά 0,6% φέτος και 1,3% το επόμενο έτος, βοηθούμενη από τη χαλάρωση των χρηματοπιστωτικών συνθηκών και την ενίσχυση των πραγματικών εισοδημάτων, καθώς υποχωρεί ο πληθωρισμός. Οι δαπάνες στο πλαίσιο του NextGenerationEU θα συμβάλουν επίσης στην αύξηση των επενδύσεων. Δύο βασικοί κίνδυνοι για την ευρωπαϊκή οικονομία είναι οι γεωπολιτικές εντάσεις και οι επίμονες πιέσεις στις τιμές των υπηρεσιών. Η διακοπή της κυκλοφορίας εμπορευμάτων στην Ερυθρά Θάλασσα προκαλεί ανησυχία για τις οικονομικές προοπτικές. Μια διεύρυνση ή κλιμάκωση της σύγκρουσης στη Μέση Ανατολή θα μπορούσε να οδηγήσει σε νέες πιέσεις τιμών, ελλείψεις προσφοράς και μείωση της οικονομικής ανάπτυξης. Ο πληθωρισμός των τιμών των υπηρεσιών, ενώ έχει μειωθεί, παραμένει αυξημένος στο 4% στην ευρωζώνη. Θα μπορούσε να αποδειχθεί πιο επίμονος σε περίπτωση ισχυρών αυξήσεων μισθών, υψηλών περιθωρίων κέρδους ή ασθενούς αύξησης της παραγωγικότητας. Προτεραιότητες πολιτικές είναι η διασφάλιση της μακροοικονομικής σταθερότητας και η βελτίωση των μεσοπρόθεσμων προοπτικών ανάπτυξης. Η νομισματική πολιτική πρέπει να παραμείνει συνετή, δηλαδή περιοριστική, για κάποιο χρονικό διάστημα για να δια-

ΣΥΝΤΕΥΞΗ
ΣΤΗ ΜΑΡΙΑ
ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

σφαλιστεί ότι οι πληθωριστικές πιέσεις θα συγκρατηθούν. Η δημοσιονομική πολιτική πρέπει επίσης να είναι περιοριστική, με το δημόσιο χρέος στην ΕΕ στο 84% του ΑΕΠ το 2022 από 62% το 2007 και τις υψηλές πιέσεις για περαιτέρω δαπάνες, μεταξύ άλλων λόγω της γήρανσης του πληθυσμού και των απαιτήσεων για εθνική άμυνα. Οι διαρθρωτικές προτεραιότητες θα πρέπει να είναι η διατήρηση των πόρων για επενδύσεις στην εκπαίδευση, η ψηφιακή και κλιματική μετάβαση, καθώς και η αναζωογόνηση του εμπορίου.

Οι κυβερνήσεις της ΕΕ συμφώνησαν σε ένα νέο δημοσιονομικό πλαίσιο. Ωστόσο, ο μέγιστος βαθμός περιοριστικής νομισματικής πολιτικής θα συμπέσει με την έναρξη αυστηρότερης δημοσιονομικής πολιτικής. Τι συνέπειες βλέπετε;

Υστερα από τέσσερα χρόνια εφαρμογής της ρήτρας διαφυγής, βλέπουμε το νέο δημοσιονομικό πλαίσιο της ΕΕ ως ένα σημαντικό βήμα προς τη σωστή κατεύθυνση για τη διασφάλιση της βιωσιμότητας του χρέους. Μια αποτελεσματική εκταμίευση των κονδυλίων του NextGenerationEU θα είναι σημαντική για τη στήριξη της ψηφιακής και πράσινης μετάβασης και της ανθεκτικότητας των οικονομιών της ΕΕ. Σε εθνικό επίπεδο, απαιτούνται έντονη προσπάθειες για τον περιορισμό της αύξησης των δαπανών και καλά σχεδιασμένα δημοσιονομικά πλαίσια ώστε να διασφαλιστεί δημοσιονομική βιωσιμότητα και να δημιουργηθεί δημοσιονομικός χώρος έναντι μελλοντικών κραδασμών. Η δημοσιονομική πολιτική θα πρέπει να στηρίζει τη νομισματική πολιτική για να επαναφέρει τον πληθωρισμό στους στόχους της ΕΚΤ και να επιτρέψει στην ΕΚΤ να περάσει από την περιοριστική σε μια πιο ουδέτερη νομισματική πολιτική. Είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ότι τα μέτρα δημοσιονομικής στήριξης,

EPA CHRISTOPHE PETIT TESSON

Είπε

Οι βασικές προτεραιότητες για την Ελλάδα είναι δύο. Πρώτον, η συνέχιση των μεταρρυθμιστικών προσπαθειών για την τόνωση της παραγωγικότητας. Δεύτερον, η δημιουργία περισσότερου δημοσιονομικού χώρου

τις εξαγωγές. Το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Greece 2.0» συγκεντρώνει επίσης δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις, παρά τις σφιχτές οικονομικές συνθήκες. Οι διαρθρωτικές βελτιώσεις, όπως μέσω της ψηφιοποίησης των δημόσιων υπηρεσιών, της περικοπής της γραφειοκρατίας και της ενίσχυσης των τραπεζικών ισολογισμών, παίζουν βασικό ρόλο στη θετική προοπτική. Η Ελλάδα ανέκτησε την αξιολόγηση επενδυτικής βαθμίδας πέρυσι, γεγονός που θα συμβάλει στη βελτίωση των πιστωτικών συνθηκών και στη διασφάλιση της δημοσιονομικής βιωσιμότητας. Ωστόσο, υπάρχουν σημαντικοί κίνδυνοι. Η ασθενέστερη ανάπτυξη στην Ευρώπη, ιδίως στη Γερμανία, θα μειώνει την εξωτερική ζήτηση και θα είχε ως αποτέλεσμα λιγότερους τουρίστες στην Ελλάδα. Περαιτέρω διακοπές στη ναυτιλία στην Ερυθρά Θάλασσα μπορεί να αυξήσουν το κόστος μεταφοράς. Αυτό θα αύξανε τις προοπτικές για νέες ανοδικές πιέσεις στον πληθωρισμό. Θα μπορούσε επίσης να μειώσει τη ζήτηση για την ελληνική ναυτιλία, που αντιπροσωπεύει περίπου το ένα πέμπτο των εξαγωγών.

Ποιες οι συστάσεις σας προς την ελληνική κυβέρνηση, δεδομένων των αυξανόμενων γεωπολιτικών εντάσεων, της κλιματικής αλλαγής και των δημογραφικών προκλήσεων;

Οι βασικές προτεραιότητες για την Ελλάδα είναι δύο. Πρώτον, η συνέχιση των μεταρρυθμιστικών προσπαθειών για την τόνωση της παραγωγικότητας, η οποία θα συμβάλει στην τόνωση της ανάπτυξης και των θέσεων εργασίας και θα οδηγήσει σε περαιτέρω αύξηση του βιοτικού επιπέδου. Η ελληνική οικονομία εξακολουθεί να είναι περίπου 40% λιγότερο παραγωγική από τη μέση χώρα του ΟΟΣΑ. Η παραγωγικότητα πρέπει να καλύψει τη διαφορά. Παρά την εντυπωσιακή πρόοδο, τα ποσοστά απασχόλησης παραμένουν πολύ κάτω από τον μέσο όρο του ΟΟΣΑ, ειδικά για τους νέους και τις γυναίκες, την ίδια στιγμή που οι ελλείψεις εργατικού δυναμικού έχουν αυξηθεί. Δεύτερον, η δημιουργία περισσότερου δημοσιονομικού χώρου θα συμβάλει στη διασφάλιση της βιωσιμότητας των δημόσιων οικονομικών και στην παροχή ευελιξίας και ανθεκτικότητας έναντι τυχόν μελλοντικών κραδασμών. Θα συμβάλει επίσης στη διατήρηση των επενδύσεων που απαιτούνται για τη στήριξη της κλιματικής μετάβασης και θα ενισχύσει την ανάπτυξη. Η δημοσιονομική κατάσταση της Ελλάδας παραμένει με προκλήσεις, παρά τα μειωμένα επιτόκια, κυρίως από τον EFSF και τον ESM, στο δημόσιο χρέος της. Το χρέος είναι υψηλό και μεγάλο μέρος των δαπανών δεσμεύεται για τις συντάξεις και τη συγκριτικά μεγάλη δημόσια διοίκηση. Τα μεταρρυθμιστικά σχέδια της Ελλάδας για την κατάρτιση, τη στήριξη υψηλότερων δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων, την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και τη διασφάλιση αυξανόμενων πρωτογενών πλεονασμάτων αντιμετωπίζουν βασικά ζητήματα. Πρέπει να συνεχιστούν.

συμπεριλαμβανομένων των προγραμμάτων ενεργειακής στήριξης, που απομένουν, στοχεύουν καλύτερα σε όσους έχουν μεγαλύτερη ανάγκη και στο να διατηρηθούν τα κίνητρα εξοικονόμησης ενέργειας.

Επιτρέπει το νέο δημοσιονομικό πλαίσιο αρκετές επενδύσεις; Μήπως χρειάζεται η Ευρώπη έναν διευρυμένο προϋπολογισμό για να χρηματοδοτήσει την πράσινη και ψηφιακή μετάβαση;

Σε μια περίοδο αναγκαίου δημοσιονομικού περιορισμού υπάρχει πράγματι κίνδυνος να επηρεαστούν οι δημόσιες επενδύσεις. Οι χώρες θα πρέπει να διασφαλίσουν επαρκείς δημόσιες επενδύσεις στα εθνικά δημοσιονομικά τους σχέδια στο πλαίσιο των δημοσιονομικών κανόνων της ΕΕ. Πρέπει επίσης να διευκολύνουν καλύτερα τις ιδιωτικές επενδύσεις, προωθώντας τον ανταγωνισμό και ένα φιλικό προς τις επενδύσεις επιχειρηματικό περιβάλλον. Οι χρηματοδοτικές ανάγκες της ψηφιακής και κλιματικής μετάβασης είναι σημαντικές, εκτιμώνται από την Κομισιόν 0,5-1 τρις. ευρώ ετησίως έως το 2030. Οι χώρες της ΕΕ θα μπορούσαν να εξετάσουν το ενδεχόμενο αύξησης του προϋπολογισμού της ΕΕ κατά τη διαπραγμάτευση του επόμενου πολυετούς χρηματοδοτικού πλαισίου.

Συμμερίζετε την αισιοδοξία της ελληνικής κυβέρνησης για την ελληνική οικονομία ή υπάρχουν λόγοι ανησυχίας;

Ναι, η ελληνική οικονομία αντέχει καλά σε ένα πολύ δύσκολο οικονομικό περιβάλλον. Οι προβλέψεις του ΟΟΣΑ για την Ελλάδα από τον Νοέμβριο του 2023 προέβλεπαν αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ κατά 2% το 2024 και 2,4% το 2025, πολύ πάνω από τον μέσο όρο της ευρωζώνης. Ο μειούμενος πληθωρισμός και η ανθεκτική αγορά εργασίας υποστηρίζουν την κατανάλωση και η ανάκαμψη του τουρισμού έχει ενισχύσει

Η DOLE HELLAS διαθέτει στην ελληνική αγορά την πιο πλούσια ποικιλία φρούτων.

Η Dole στηρίζει την έρευνα για τη διατροφική αξία και τη συμβολή κάθε φρούτου στην υγεία μας και έτσι παρέχει στους καταναλωτές τα καλύτερα φρούτα, σύμφωνα με τα υψηλότερα πρότυπα ποιότητας και συντήρησης.

Κάθε φρούτο με την ετικέτα Dole επιλέγεται μετά από σχολαστικούς ποιοτικούς ελέγχους και συσκευάζεται με τις πιο σύγχρονες μεθόδους.

FOCUS Η ΑΛΛΟΨΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Πρίσμα
ΤΟΥ Λουκά Τσούκαλη

Κυκλοφόρησε η έκθεση του Ευρωπαϊκού Κογκλάβιου με τίτλο «Ευρώπη 2040: το αύριο είναι σήμερα». Εξετάζει τις μεγάλες προκλήσεις που καλείται να αντιμετωπίσει η Ευρώπη και εστιάζει στα δεκαεπτά «πρέπει» ως προϋποθέσεις για να μπορέσει να ανταποκριθεί στις προσδοκίες των ευρωπαίων πολιτών και να προστατεύσει κοινά συμφέροντα και αξίες σε έναν κόσμο που αλλάζει πολύ γρήγορα.

Το Ευρωπαϊκό Κογκλάβιο – η κεντρική ομοιογενής κάπως περίεργα ο όρος κογκλάβιο στα ελληνικά θυμίζοντας τις αρχαιότητες της Καθολικής Εκκλησίας για την εκλογή Πάπα – είναι μια πρωτοβουλία μικρής ομάδας στην οποία συμμετέχω και της οποίας τα μέλη προέρχονται από τον χώρο της πολιτικής, της διπλωματίας και της διανομής από διαφορετικές χώρες, με συσσωρευμένη πείρα και κοινή ανησυχία για το μέλλον της ευρωπαϊκής ενοποίησης και τον κίνδυνο να βρεθεί η Ευρώπη στο περιθώριο των διεθνών εξελίξεων. Οργάνωσαν μια πρώτη συνάντηση σε ευρύτερο κύκλο στο Κασκάις της Πορτογαλίας τον περασμένο Νοέμβριο υπό την αιγίδα του Προέδρου της Δημοκρατίας και τη συμμετοχή του Πρωθυπουργού της χώρας. Προϊόν αυτής της συνάντησης είναι η έκθεση που τώρα δημοσιεύεται και καλύπτει τέσσερις μεγάλες θεματικές: γεωπολιτική, επιστήμη και τεχνολογία, αναπτυξιακό μοντέλο και δημοκρατία. Είχα την κύρια ευθύνη για τη θεματική της γεωπολιτικής.

Με ποιες προϋποθέσεις θα πραγματοποιηθεί η ένταξη νέων μελών στην Ευρωπαϊκή Ένωση ώστε να μην μπλοκάρει τελείως ένας ήδη εξαιρετικά δυσκίνητος μηχανισμός λήψης αποφάσεων; Πώς θα υποστηρίξει η Ευρώπη ισχυρούς πολυμερείς θεσμούς και κανόνες ως ασπίδα ενάντια στις μονομερείς ενέργειες και την άνοδο του οικονομικού εθνικισμού; Ποια μπορεί να είναι η χρυσή τομή ανάμεσα στη δημογραφική απόσχιση της Ευρώπης, τις μεταναστευτικές πιέσεις από το εξωτερικό και τις κοινωνικές αντιστάσεις στο εσωτερικό; Χρειαζόμαστε σίγουρα μετανάστες, καθώς και πολιτικές ενσωμάτωσης όσων είναι ήδη εδώ.

Θα μπορέσουν επιτέλους οι Ευρωπαίοι να αναλάβουν ουσιαστική και συλλογική ευθύνη για την άμυνα τους όταν οι εξωτερικές απειλές μεγαλώνουν και η αμερικανική προστασία δεν μπορεί πλέον να θεωρείται δεδομένη; Αφορά τη δημιουργία ευρωπαϊκού πυλώνα εντός της Ατλαντικής Συμμαχίας, αφορά και την ενίσχυση της ευρωπαϊκής αμυντικής βιομηχανίας. Το πολεμικό κλίμα γύρω μας δυναμώνει επικίνδυνα, ενώ η ικανότητα της Ευρώπης να επηρεάσει τις εξελίξεις στη γειτονιά της παραμένει εξαιρετικά περιορισμένη. Οσο για το περίφημο ηθικό πλεονέκτημα που συχνά επικαλούνται οι Ευρωπαίοι με τη σχετική αυταρέσκεια, υπέστη και αυτό τεράστιο πλήγμα με τον τρόπο που αντιμετώπισαν μέχρι σήμερα τον πόλεμο στη Γάζα. Γιατί οι παλαιστίνιοι άμαχοι προφανώς δεν μετράνε το ίδιο με τους αμάχους στην Ουκρανία ούτε βεβαίως με τους αμάχους στο Ισραήλ. Δύο μέτρα και δύο σταθμά λοιπόν. Ετσι ακριβώς το βλέπει ο υπόλοιπος κόσμος εκτός Δύσης και βγάζει τα δικά του συμπεράσματα.

Η υστέρηση της Ευρώπης στις νέες τεχνολογίες δημιουργεί επικίνδυνες εξαρτήσεις με άμεσες επιπτώσεις στην οικονομία, την άμυνα, τη δημοκρατία και τα ατομικά δικαιώματα. Η στρατηγική αυτονομία δεν σημαίνει απολύτως τίποτα όταν γίνονται απλώς καταναλωτές της τεχνολογίας των άλλων. Το ίδιο και όταν προσπαθείς να κάνεις τον διαιτητή εφαρμόζοντας το δικό σου κανονιστικό πλαίσιο στον ανταγωνισμό ανάμεσα στις μεγάλες αμερικανικές και κινεζικές ψηφιακές

SOOC/ALEXANDROS MICHALIDIS

Τα «πρέπει» της Ευρώπης – αλλά μπορεί;

πλατφόρμες. Μοιάζουν άραγε οι προσπάθειές μας σαν των Τρώων;

Μπορεί όμως η Ευρώπη να παίξει ηγετικό ρόλο στην τεχνητή νομοσύνη και την κβαντική, όπως επίσης στις τεχνολογίες για την πράσινη μετάβαση και στον τομέα της υγείας. Αρκεί να υπάρξει στρατηγική αντιμετώπιση σε ευρωπαϊκό επίπεδο, άμεση σύνδεση της έρευνας με την παραγωγή και μεγάλα επενδυτικά προγράμματα. Γιατί λεφτά υπάρχουν, όπως θα έλεγαν κάποιον, αρκεί να ξέρεις πού θα τα βρεις και τι θα τα κάνεις μετά.

Αναφέρονται οι Ευρωπαίοι συχνά με δικαιολογημένη περηφάνια στο ευρωπαϊκό μοντέλο που οδηγεί σε μικρότερες ανισότητες, άρα και μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή. Για όσους αμφισβάζουν για την αξία του, ας ρίξουν μια ματιά στο τι συμβαίνει σήμερα στην άλλη πλευρά του Ατλαντικού. Αλλά τα πράγματα δεν είναι και τόσο ρόδινα στην Ευρώπη. Διεθνής ανταγωνισμός, νέες τεχνολογίες, χαμηλοί ρυθμοί μεγέθυνσης και το δημογραφικό ασκούν πίεση στα ευρωπαϊκά κοινωνικά συστήματα. Η έκθεση του Ευρωπαϊκού Κογκλάβιου μιλάει για ένα «Ευρωπαϊκό αναπτυξιακό μοντέλο» με έμφαση στη μείωση των ανισοτήτων και την παροχή ευρωπαϊκών δημόσιων αγαθών, με πρώτο και κύριο την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και ιδιαίτερη έμφαση στη δημόσια υγεία. Υποστηρίζει την έκδοση ευρωομολόγων για τη χρηματοδότηση των ευρωπαϊκών επενδυτικών προγραμμάτων.

Η κρίση της δημοκρατίας είναι εδώ και είναι επικίνδυνη. Η Ευρώπη ως εγγυήτρια της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου και του πλουραλισμού: αυτός πρέπει να είναι ο βασικός στόχος τουλάχιστον εντός των ευρωπαϊκών τειχών. Σε συνδυα-

σμό με έναν ουσιαστικό έλεγχο στις κοινωνικές πλατφόρμες που είναι πλέον απαραίτητος για την αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης, θα πρέπει και οι πολίτες να αποκτήσουν τη γνώση για να κάνουν σωστή χρήση των νέων τεχνολογιών. Αλλιώς, θα καταλήγουν να είναι οι ίδιοι τα προϊόντα από τα οποία κερδίζουν αυτοί που τις ελέγχουν. Παιδεία λοιπόν ως το πιο αποτελεσματικό μέσο για μια Ευρώπη με κοινωνική συνοχή και υγιή δημοκρατία. Παιδεία που θα περιλαμβάνει επίσης γνώση του ευρωπαϊκού γίγνεσθαι, η οποία απουσιάζει σήμερα σχεδόν ολοκληρωτικά από τα σχολικά προγράμματα των χωρών - μελών. Μερικές ευρωπαϊκές χώρες, όπως και η ΕΕ, πειραματίζονται τα τελευταία χρόνια με διάφορες μορφές συμμετοχικής δημοκρατίας που δίνουν στον πολίτη τη δυνατότητα άμεσης παρέμβασης στα κοινά. Οι νέες τεχνολογίες προσφέρουν τα μέσα. Ένας ευρωπαϊκός δημόσιος χώρος, πολυεθνικός και πολύγλωσσος, δεν αποτελεί πλέον ουτοπία. Αντιθέτως, είναι η προϋπόθεση για να κτίσουμε όλοι μαζί το κοινό μας σπίτι στην Ευρώπη σε συνδυασμό με περισσότερες αποφάσεις στα ευρωπαϊκά συμβούλια που θα παίρνονται με πλειοψηφία.

Στη ζωή τα «πρέπει» δεν ταυτίζονται πάντα με τα «μπορώ». Οι αλληπάλληλες κρίσεις των τελευταίων χρόνων ανέδειξαν την ανθεκτικότητα του ευρωπαϊκού οικοδομήματος, μάλλον αναπάντεχη για πολλούς. Ανθεκτική μεν η Ευρώπη, αλλά επίσης ευάλωτη και εξαρτημένη με διάφορους τρόπους. Σε μια εποχή που κυριαρχεί το εφήμερο και το ιδιωτικό, με βαθμιαία απαξίωση της Πολιτικής, άνοδο του λαϊκισμού και συχνά αδύναμες κυβερνήσεις που δεν έχουν καν την πολυτέλεια να σκεφτούν το αύριο πόσο μάλλον έξω από τα στενά τους σύνορα, πώς μεταφράζονται τα «πρέπει» σε ένα συλλογικό ευρωπαϊκό «θέλω» και «μπορώ»; Διόλου εύκολο. Αν όμως εγκαταλείψουμε την προσπάθεια, θα είναι σαν να δεχόμαστε την περιθωριοποίηση της Ευρώπης με ό,τι αυτή συνεπάγεται. Σε κρίσιμα ζητήματα, όπως στην εξωτερική πολιτική και την άμυνα, οι κοινωνίες μας είναι πιο μπροστά από τις πολιτικές ηγεσίες. Αυτό δείχνουν οι δημοσκοπήσεις. Συνεχίζουμε λοιπόν την προσπάθεια επειδή ξέρουμε τι διακυβεύεται.

INFO

Το βιβλίο του, Η Ενθλίωση της Ευρώπης, κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Αλεξάνδρεια

Ο Λουκάς Τσούκαλης είναι πρόεδρος του ΔΣ του ΕΛΙΑΜΕΠ, καθηγητής στη Sciences Po στο Παρίσι και ομότιμος καθηγητής στο ΕΚΠΑ

ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΓΙΑ ΤΑ ΤΕΜΠΗ

Η τραγωδία εξελίσσεται σε σταθερό πυροκροπητή πολιτικών εξελίξεων και σε συνάρτηση με την κακή διαχείριση από μεριάς Μαξίμου μεταφράζεται και συνοψίζει το σημείο καμπής ενόψει μιας κάλπης με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά

Και τώρα, τι;

Το ρήγμα στην κυβέρνηση και τα μηνύματα της κοινωνίας διαμορφώνουν ένα νέο πολιτικό σκηνικό στον δρόμο προς τις εκλογές

Και τώρα τι; Μετά το θυελλώδες τριήμερο της Βουλής, ορισμένα αυτονόητα δεδομένα επιβεβαιώθηκαν αλλά και μια νέα τομή διαπερνά το πολιτικό σκηνικό. Ως προς το πρώτο, προφανώς η δεδηλωμένη δεν αμφισβητήθηκε. Κάτι που όλες οι μεριές ήξεραν πριν από την έναρξη της συνεδρίασης. Και παρότι πάντα μια πρόταση δυσπιστίας έχει τον χαρακτήρα εν συνόλω αμφισβήτησης της κυβερνητικής πολιτικής.

Ως προς το δεύτερο όμως, η κυβερνητική πλειοψηφία με άλλο συσχετισμό και σύνθεση εισήλθε στην Ολομέλεια την Τρίτη και αλλιώς εξήλθε την Πέμπτη το βράδυ μετά την ψηφοφορία. Το επιτελικό κράτος του Κυριάκου Μητσοτάκη μετράει δύο απώλειες. Δύο αποπομπές πιο ειδικά, και μάλιστα στενών του συνεργατών.

Η τραγωδία των Τεμπών εξελίσσεται τελικά σε σταθερό πυροκροπητή πολιτικών εξελίξεων και σε συνάρτηση με την κακή διαχείριση από μεριάς Μεγάλου Μαξίμου μεταφράζεται και συνοψίζει το σημείο καμπής της ίδιας της κυβέρνησης. Οι αποπομπές απλώς διαπιστώνουν ένα ξόρκι στις ευθύνες και τα πλεονεκτήματα της δομής του επιτελικού κράτους επιστρέφουν ως μπουόμεραγκ σε μια δίνη με διάρκεια. Όσο ευέλικτο είναι στις αποφάσεις, τόσο ευάλωτο είναι ως προς τις κρίσεις. Στοιχειώδεις.

Η κάλυψη στον Κώστα Αχ. Καραμανλή μεταθέτει τον προβολέα στον Πρωθυπουργό. Και τα ερωτήματα του «Βήματος της Κυριακής», όσο παραμένουν ερωτήματα, μορφοποιούνται σε θρυαλλίδα φθοράς για τη ΝΔ.

Όμως το τριήμερο και η επόμενη ημέρα αφορούν προφανώς και τις άλλες πολιτικές δυνάμεις. Η

ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ
N. ΜΑΝΙΑΤΗ

συνυπογραφή της πρότασης μομφής δεν συνιστά και σύγκλιση ακόμη. Παρότι ο επικεφαλής της ΚΟ του ΣΥΡΙΖΑ κ. Φάμελλος στην ομιλία του την Πέμπτη αιτιολόγησε το κοινό κείμενο της δυσπιστίας («κολάζ» το είπε ο Μητσοτάκης) και ως προλούδιο μετώπου. Το βραχυκύκλωμα με τις δηλώσεις του Νίκου Παππά πως είχε προηγηθεί ζύμωση από ΣΥΡΙΖΑ και ΠΑΣΟΚ και την υπαναχώρηση, μετά, από τον ίδιο, έδωσε χώρο στην κυβέρνηση να χτίσει ένα επιχείρημα «γλυκιές συνωμοσίας» με τρίτο εταίρο το δημοσίευμα και με αντιπολιτική επίθεση στα «συμφέροντα» (που δεν κατονομάζει). Ο Τύπος όμως είναι Τύπος και οι κυβερνήσεις κυβερνήσεις. Και ξέρουμε καλά τι σημαίνει ή πως εξηγείται όταν οι κυβερνήσεις τα βάζουν με τα ΜΜΕ.

ΟΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΤΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ. Επικεφαλής πάντως της πρωτοβουλίας αμφισβήτησης της κυβέρνησης ήταν άλλος. Και τη θέση της «σκιάδους αξιωματικής αντιπολίτευσης» ανέκτησε ο Νίκος Ανδρουλάκης. Αυτό δε σε ένα μομέντομ που ως τώρα δεν το έλεγες και καλό για το ΠΑΣΟΚ. Και με τον ΣΥΡΙΖΑ σε παράσταση σταθερής ανθεκτικότητας βάσει όλων των τελευταίων μετρήσεων.

Το μπρα ντε φερ της Βουλής βέβαια περισσότερο

επιβεβαιώνει μια ολική επαναφορά του πολιτικού συστήματος σε θέση μάχης και πόλωσης ενόψει της ευρωκάλπης. Και εδώ δεν θα δοκιμαστεί απλώς η κυβέρνηση με τα κενά στις απαντήσεις της για τα Τέμπη ή στα επιμέρους ρεύματα δυσaréσκειας που μοιάζουν να ενοποιούνται. Θα δοκιμαστεί και η αντιπολίτευση. Με βεβαιότητα το Μέγαρο Μαξίμου θα το πάει με όρους διλήμματος. Ή πάνω στο αδύναμο σημείο της Κεντροαριστεράς. «Θέλετε σταθερότητα ή όχι;». Η εναλλακτική για κυβέρνηση δεν έχει σχηματιστεί και σε μια παράφραση του ερωτήματος που έθεσε ο Πρωθυπουργός στην καταληκτική του ομιλία στη Βουλή την Πέμπτη, «ποιος κυβερνάει αυτόν τον τόπο», οι φιλοκυβερνητικοί απαντούν με βεβαιότητα και αυτοπεποίθηση. Και παρά τον καταληπτότερο «κανένα» που ακολουθεί τον Μητσοτάκη στις απαντήσεις των δημοσκοπήσεων. Ή μάλλον και λόγω αυτού.

Η ΝΕΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ. Οι λιγότερες από 75 ημέρες που απομένουν για την 9η Ιούνη και τις κάλπες θα είναι μαραθώνιος για δρομείς με αντοχή. Η πόλωση της Βουλής θα είναι ο πρόλογος και προφανώς δεν θα υπάρχει πολιτική δύναμη που θα θέλει την «ειρήνη». Τα χαρακτηριστικά της κάλπης, το ρήγμα στην κυβέρνηση, τα κοινωνικά ρεύματα που θέλουν να στείλουν τα δικά τους μηνύματα θα είναι πολλαπλασιαστές μιας νέας πολιτικής πραγματικότητας. Θα προλάβει η κυβέρνηση να επουλώσει τις πληγές της; Θα προλάβει η αντιπολίτευση να φτιάξει παράσταση κυβέρνησης; Το ένα συναρτάται από το άλλο. Με το στοιχείο της έκπληξης πάντα να караδοκεί.

Τα κέρδη και οι ζημίες που μειράει το Μαξίμου

Στην τριήμερη συζήτηση στη Βουλή η ΝΔ επέμεινε στο αφήγημα της «πολιτικής σταθερότητας», αλλά η κυβέρνηση μόνο αλώβητη δεν βγήκε

ΤΗΣ ΚΑΡΟΛΙΝΑΣ ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ

Κάθε προεκλογική εκστρατεία για να πετύχει τον στόχο της πρέπει πρώτα να πετύχει την κοιματική συσπείρωση. Γι' αυτό, κάθε αφήγημα που θα ακουστεί κατά τη διάρκεια της πρέπει να έχει έναν δράκο. Η κυβέρνηση είχε από νωρίς αποφασίσει πως στο δικό της ενόψει των ευρωεκλογών του Ιουνίου κεντρική ιδέα θα είναι η πολιτική σταθερότητα. Από την πρώτη στιγμή που τέθηκε

σε εκλογική ετοιμότητα η ΝΔ, στελέχη της μιλούσαν στους ψηφοφόρους για τα κυβερνητικά πεπραγμένα, εντός κι εκτός συνόρων, τα οποία αποδεικνύουν – στην ανάλυση της πρωθυπουργικής έδρας – πως το κόμμα τους είναι το μοναδικό ικανό να την εγγυηθεί. Αλλά το επίκεντρο δεν φαινόταν να αποδίδει τα προσδοκώμενα οφέλη. Τα ευρήματα των γκάλοπ συνέχιζαν να αποτυπώνουν δυσάρεσκα για τους κυβερνώντες. Μετά το τέλος της τριήμερης κοινοβουλευτικής συζήτησης για την πρόταση δυσπιστίας, όμως, οι νεοδημοκράτες μπορούν να ελπίζουν πως το εκλογικό σώμα θα ανοίξει τ' αφτιά του στα γαλάζια διλήμματα παρότι η κυβέρνηση μόνο αλώβητη δεν βγήκε από τη μάχη στην Ολομέλεια.

Το μέτωπο των κομμάτων της αντιπολίτευ-

σης, το οποίο πολλοί υποστηρίζουν ότι τόνισε την πολιτική απομόνωση της κυβέρνησης, προσέφερε στην κεντροδεξιά παράταξη τις ιδανικές συνθήκες για να επαναφέρει τη μέθοδο της σύγκρισης με τους αντιπάλους της – τη μέθοδο, δηλαδή, που της εξασφάλισε εκλογικές νίκες από το 2019 μέχρι σήμερα. Με αυτήν θέλησε να κοντύνει τους αρχηγούς του ΣΥΡΙΖΑ και του ΠΑΣΟΚ και να στείλει το μήνυμα πως δεν υπάρχει σοβαρή εναλλακτική πρόταση διακυβέρνησης. Αυτό που οι απέναντί τους πανηγύριζαν ως πρώτο βήμα συνεννόησης, καθραρίστηκε από κυβέρνηση και συμπολίτευση ως «ντιλάρισμα».

Όλο το Υπουργικό Συμβούλιο ανέβηκε στο βήμα του Κοινοβουλίου, όπως και μεγάλος αριθμός συμπολιτευόμενων βουλευτών, προ-

κειμένου να υπερασπιστούν την κυβερνητική διαχείριση της τραγωδίας των Τεμπών αλλά κι επί τη ευκαιρία να μιλήσουν για όσα έκανε η κυβέρνηση της ΝΔ σε μια σειρά από τομείς, από την οικονομία μέχρι την εξωτερική πολιτική. Κι όχι μόνο. Οι φανατικοί και παρατηρητικοί τηλεθεατές του Καναλιού της Βουλής πρόσεξαν ότι σχεδόν ποτέ δεν έμειναν άδεια τα κυβερνητικά έδρανα αυτό το τριήμερο.

Αρκετοί επέλεξαν να θυμίσουν τις συριζαϊκές απόπειρες ελέγχου των αρμών της εξουσίας προκειμένου να αναστήσουν το αντι-ΣΥΡΙΖΑ μέτωπο που χάρισε στη ΝΔ την επιστροφή στην εξουσία πριν από πέντε χρόνια – το αίτημα του συριζαίου προέδρου για εκλογές παρουσία διεθνών παρατηρητών, καθώς και η επιλογή του Νίκου Παππά ως

ΠΟΥ ΠΕΤΥΧΑΝ ΚΑΙ ΠΟΥ ΑΠΕΤΥΧΑΝ ΤΑ ΚΟΜΜΑΤΑ

Η αντιπολιτευτική συσπείρωση και η ρωγμή

ΤΗΣ ΜΥΡΤΩΣ ΛΙΑΛΙΟΥΤΗ

Τέσσερα κόμματα της αντιπολίτευσης, για πρώτη φορά στα πενήντα χρόνια της Μεταπολίτευσης, κατάφεραν με πρωτοβουλία του ΠΑΣΟΚ να συσπειρωθούν και να συνεννοηθούν και να συνυπογράψουν ένα κείμενο που θα έφερνε τον Κυριάκο Μητσοτάκη στη Βουλή. Τρεις μέρες και μια ψηφοφορία μετά, αυτό είναι ίσως το μεγαλύτερο επίτευγμα της αντιπολίτευσης: πως όχι μόνο έφερε τον Πρωθυπουργό στη Βουλή

για ένα θέμα που αφορά ακόμα την ελληνική κοινωνία, αλλά τον έφερε πιεζόμενο από τις εξελίξεις και τον ανάγκασε να ανοίξει τη βεντάλια των απαντήσεων για τη διαχείριση εκ μέρους της κυβέρνησης της τραγωδίας των Τεμπών – ακόμα κι αν θεωρείται πως δεν απάντησε στα ερωτήματα που αφορούν το μονταρισμένο υλικό και τέθηκαν μετ' επιτάσεως από τους βουλευτές των κομμάτων της αντιπολίτευσης.

ΠΑΡΑΘΥΡΟ ΕΥΚΑΙΡΙΑΣ. Η πρόταση δυσπιστίας άνοιξε παράθυρο ευκαιρίας στον Νίκο Ανδρουλάκη, με το ΠΑΣΟΚ να υπενθυμίζει ότι μετά από δικές του παρεμβάσεις και ανάδειξη συγκεκριμένων κυβερνητικών ενεργειών ο Μητσοτάκης δεν «παραίτησε» δύο, αλλά τρεις στενούς του συνεργάτες – μετρώντας και το

ό,τι συνέβη στην υπόθεση των υποκλοπών. Οι βουλευτές και ο ίδιος ο Μητσοτάκης, που κάλυψαν τον πρώην υπουργό Μεταφορών Κώστα Καραμανλή με τα λόγια και το χειροκρότημά τους, έχουν πια μπει στο ίδιο κάδρο ενδεχόμενων ευθυνών μαζί του. Η πρόταση δυσπιστίας, λένε στην αντιπολίτευση, πέτυχε γιατί «κανείς πια δεν μπορεί να πει πως δεν ήξερε», πετώντας την μπάλα στην κερκίδα όσο η υπόθεση είναι ακόμα υπό διερεύνηση.

Στο ΠΑΣΟΚ μπορούν να χαίρονται για έναν ακόμη λόγο: ήταν εκείνοι που κατάφεραν να λειτουργήσουν ως διάυλος επικοινωνίας ανάμεσα σε κόμματα της αντιπολίτευσης που στην πραγματικότητα δεν συνομιλούν σε ηγετικό επίπεδο μεταξύ τους, όπως ο ΣΥΡΙΖΑ και η Νέα Αριστερά, με τον Ανδρουλάκη να ηγείται ενός ετερόκλητου σχήματος που κατά-

φερε να «στριμώξει» αρκετά την πλειοψηφία. Αυτού του είδους η συνύπαρξη, όποιος κι αν προκύψει να ηγηθεί σε μια ενδεχόμενη επόμενη πρωτοβουλία, έχει πια know-how – έχει δηλαδή έναν τρόπο που μπορεί να πετύχει, έχει όμως και κινήσεις προς αποφυγή.

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΑ ΗΝΙΑ. Πού απέτυχε η αντιπολίτευση; Για τον ΣΥΡΙΖΑ, η ακραία ρητορική που αξιοποιήθηκε και από τον Στέφανο Κασσελάκη αλλά και από στελέχη του κόμματος κυρίως εκτός Βουλής θα μπορούσε να μεταφραστεί σε υπερβάρλωνα αντιπολιτευτικό ζήλο – που στοχεύει και σε ένα ακροατήριο που δεν είναι απαραίτητα προοδευτικό. Παράλληλα, ειδικά για τα δύο μεγαλύτερα κόμματα της αντιπολίτευσης που «συμμάχησαν» για την πρόταση δυσπιστίας,

ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΓΙΑ ΤΑ ΤΕΜΠΗ

Τα κόμματα της αντιπολίτευσης, για πρώτη φορά στα πενήντα χρόνια της Μεταπολίτευσης, κατάφεραν με πρωτοβουλία του Νίκου Ανδρουλάκη, να συνεννοηθούν και να συνυπογράψουν ένα κείμενο που θα έφερνε τον Κυριάκο Μητσοτάκη στη Βουλή

εισηγητή της αξιωματικής αντιπολίτευσης σε μια συζήτηση που η τελευταία σχεδίαζε να βάλει την κατάσταση του κράτους δικαίου στο επίκεντρο, εκλήφθηκαν από κυβερνητικούς σαν «βούτυρο στο ψωμί τους», όπως έλεγαν χαρακτηριστικά σε κατ' ιδίαν συνομιλίες.

ΜΕ ΠΛΗΓΩΜΕΝΗ ΑΞΙΟΠΙΣΤΙΑ. Οι νεοδημοκρατικές εμφανίσεις στην Ολομέλεια διαφημίστηκαν από κομματικές πηγές ως αποδείξεις διαχειριστικής επάρκειας και σεβασμού στους θεσμούς. Ωστόσο, το κυβερνητικό προφίλ υπέστη και πλήγματα. Σύμφωνα με την αντιπολίτευση, η κυβέρνηση παρά τις προσπάθειές της δεν ανέκτησε την αξιοπιστία της επειδή κανένας από την πλειοψηφία δεν απάντησε σε τρία ερωτήματα που τέθηκαν μετ' επιτάσεως: ποιος πείραξε τα ηχητικά ντοκουμέντα των συνομιλιών του σταθμάρχη, για ποιον λόγο και ποιος είχε πρόσβαση σ' αυτά τα αρχεία. Παράλληλα, το θερμό χειροκρότημα της ΚΟ του κυβερνώντος κόμματος στον Κώστα Αχ. Καραμανλή - παρότι η ομιλία του δεν προσέθεσε κανένα καινούργιο στοιχείο στην υπόθεση, όπως παραδέχθηκαν κυβερνητικοί - έδωσε λαβή στους αντιπολιτευόμενους να ανεβάσουν κι άλλο τα ντεσιμπέλ των κατηγοριών που εξαπολύουν για συγκάλυψη. Ο μεν ΣΥΡΙΖΑ φωνάζοντας για τα τζάκια της Δεξιάς, ο δε Ανδρουλάκης ισχυριζόμενος ότι όλοι οι βουλευτές της πλειοψηφίας είναι πια υπεύθυνοι.

Το μεγαλύτερο πλήγμα, βέβαια, ήταν ο εξαναγκασμός δύο απ' τους στενότερους συνεργάτες του Πρωθυπουργού σε παραίτηση γιατί «η συμμετοχή τους σε μια κοινωνική εκδήλωση έστειλε το λάθος μήνυμα για την κυβέρνηση». Ήταν επειδή έτσι διαβάστηκε κι απ' την ανάποδη η κυβερνητική στρατηγική των επιθέσεων στους κατά τα γαλάζια λεγόμενα «πρόθυμους». Τι θα μετρήσει περισσότερο στο μυαλό των πολιτών όταν θα βρεθούν πίσω από τα παραβάν σε ένα δίμηνο, τα κέρδη ή οι ζημιές της ΝΔ σ' αυτή την κοινοβουλευτική διαδικασία, μένει να φανεί.

Ανακατατάξεις μετά τις δύο «θυσίες»

Στον απόηχο της θυσίας δύο εκ των στενότερων συνεργατών του και μέσα στο κλίμα αμνηστίας που επικρατεί στους βουλευτές και τα στελέχη της ΝΔ, ο Πρωθυπουργός στο χθεσινό Υπουργικό Συμβούλιο ανακοίνωσε την αύξηση του κατώτατου μισθού στα 830 ευρώ, επιχειρώντας μια στροφή στην ανάδειξη των οικονομικών και κοινωνικών προτεραιοτήτων της κυβέρνησής του ενόψει της επίσημης έναρξης της προεκλογικής μάχης για τις ευρωεκλογές του Ιουνίου.

Το κενό που δημιουργείται μετά τις παραίτησεις των Σταύρου Παπασταύρου και Γιάννη Μπρατάκου αναμένεται να μην καλυφθεί με την τοποθέτηση δύο νέων προσώπων στον στενό πυρήνα του Μαξίμου. Δεν θα γίνει, δηλαδή, ανασχηματισμός, όπως υπολόγιζαν το βράδυ της Πέμπτης οι γαλάζιοι, μετά τις δύο «θυσίες». Ωστόσο, όπως όλα δείχνουν, οι αρμοδιότητες του πρώην πια υπουργού Επικρατείας θα μοιραστούν, με τον υπουργό Επικρατείας Μάκη Βορίδη να αναλαμβάνει πιθανότατα και την παρακολούθηση του νομοθετικού έργου, ενώ ο Γιάννης Μυλωνάκης, που ακούστηκε ότι μπορεί να μετακινηθεί στο Μαξίμου, παραμένει προς το παρόν στη θέση του γενικού γραμματέα της Βουλής. Οι τελικές αποφάσεις, βέβαια, θα ληφθούν τις επόμενες ημέρες από τον Κυριάκο Μητσοτάκη.

Ο Πρωθυπουργός, λίγο πριν παρουσιάσει τα κυριότερα θέματα της ατζέντας της συνεδρίασης, αναφέρθηκε στους πολιτικούς αντιπάλους του. Η τοποθέτησή του ήταν στο ίδιο μήκος κύματος με την ομιλία του από κοινοβουλευτικού βήματος το προηγούμενο βράδυ. Όπως είπε χαρακτηριστικά, «οι πολίτες είχαν την ευκαιρία να ακούσουν την αλήθεια γύρω από το τραγικό δυστύχημα στα Τέμπη. Νομίζω ότι είχαν και τη δυνατότητα να ξεχωρίσουν την πραγματικότητα από τη διαστρέβλωση της κομματικής διαμαγωγίας. Και φυσικά να διαπιστώσουν και την υποκρισία των κομμάτων της αντιπολίτευσης, εκείνων που ενώ επικαλούνται τον δίκαιο πόνο των συγγενών, την ίδια ώρα ουσιαστικά μεθόδευσαν ένα κοινό χτύπημα κατά της κυβέρνησης». Παράλληλα, κατηγορησε ΠΑΣΟΚ και ΣΥΡΙΖΑ πως «θα διαγκωνίζονται σε τοξικότητα καθώς βαδίζουμε προς τις ευρωεκλογές» αλλά και ότι με «ευκολία “αγκαλιάστηκαν” με εξωθεσμικά κέντρα» προτού δηλώσει «δεν συγκυβερνούμε με κανένα συμφέρον. Ο καθένας στον ρόλο του».

ΚΑΡΟΛΙΝΑ ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ

στο κυβερνητικό αφήγημα

διαφάνηκε ένας διαγωνισμός για το ποιος έχει τα αντιπολιτευτικά νύια: οι δηλώσεις του Νίκου Παππά για «προσυνεννόηση» ενίσχυσαν την καχυποψία που νιώθουν στο ΠΑΣΟΚ για ένα μέρος στελεχών του ΣΥΡΙΖΑ, την ώρα που η συνύπαρξη δεν στάθηκε ικανή να κρύψει τις διαφορές που υπάρχουν και στο επίπεδο των μικρότερων κομμάτων. Για βραδείγμια, η ενόχληση της Νέας Αριστεράς με τις δηλώσεις Παππά και με τη Ζωή Κωνσταντοπούλου έγινε συμβολικά σαφής με σχετική ανακοίνωση και απουσία των βουλευτών στην ομιλία της δεύτερης. Όπως οι βουλευτές και οι υπουργοί της ΝΔ συμπύκνωναν στο ίδιο κάδρο ευθυνών, έτσι ΠΑΣΟΚ, ΣΥΡΙΖΑ, Νέα Αριστερά και Πλευση Ελευθερίας συμπύκνωναν εξίσου, με τα στελέχη του ενός κάποιες φορές να καλούνται να απαντήσουν για τη συμπεριφορά

των άλλων. Κατάσταση που δεν διευκολύνει κανέναν και στην παράλληλη μάχη που διεξάγεται για τον προοδευτικό χώρο και έχει ορόσημο τις ευρωεκλογές.

Επί της ουσίας κανείς δεν περίμενε πως η κυβέρνηση θα έχανε την Πέμπτη το βράδυ τη δεδηλωμένη. Στην αντιπολίτευση όμως μπορούσαν να μιλούν για μια ρωγμή στο κυβερνητικό αφήγημα της διαφάνειας που δεν επιδιορθώθηκε στο τέλος της συζήτησης.

■ Την Δευτέρα, ο Νίκος Ανδρουλάκης φέρνει το θέμα της «μονταζιέρας» των συνομιλιών στον Αρειο Πάγο: «Πρέπει να υπάρξει έρευνα, να μάθουμε ποιοι είχαν προτεραιότητα εκείνο το βράδυ να χειραγωγήσουν την κοινή γνώμη. Είναι επικίνδunami, πρέπει να οδηγηθούν στην Δικαιοσύνη», ανέφερε ο πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ, κάνοντας λόγο για «αδίστακτο χέρι».

Η αντιπολίτευση όχι μόνο έφερε τον Πρωθυπουργό στη Βουλή για ένα θέμα που αφορά ακόμα την κοινωνία, αλλά τον έφερε αναγκάζοντάς τον να δώσει απαντήσεις για τη διαχείριση της τραγωδίας

ΤΗΣ ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΡΑΚΛΙΟΥΜΗ

Απότομη προσγείωση στην πραγματικότητα

Την πρόταση δυσπιστίας κατά της κυβέρνησης που κατέθεσε το ΠΑΣΟΚ, την προκάλεσε η ελληνική κοινωνία. Οι 1,3 εκατομμύρια υπογραφές που έβαλαν στην πολιτική ατζέντα το κοινωνικό αίτημα για πειστικές απαντήσεις. Εδώ και ένα χρόνο στη χώρα υπάρχει ένα αναπάντητο «γιατί». Τα τελευταία χρόνια ζούμε μια πραγματικότητα που θυμίζει μαγική εικόνα, σαν εκείνες τις κάρτες που υπό γωνία έδειχναν το τριαντάφυλλο μπουμπούκι ή ανθισμένο.

Από τη μία η κυβέρνηση, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και πολλά ΜΜΕ, που παρουσιάζουν μια χώρα σε ευφορία. Μια οικονομία που μεγαθύνεται, που ανακάτ επενδυτική βαθμίδα, που ισχυροποιεί τη θέση της στο εξωτερικό, ένα κράτος που λειτουργεί και εκσυγχρονίζεται ψηφιακά, μια κυβέρνηση σε μεταρρυθμιστικό οίστρο.

Την ευφορία αυτή ο πολίτης δεν την αντιλαμβάνεται καθώς η αγοραστική του δύναμη μειώνεται (είμαστε ισχυρότεροι μόνον από τη Βουλγαρία), οι υποδομές που του παρέχονται είναι στοιχειώδεις (έχουμε το αργότερο Ιντερνετ πανευρωπαϊκά) οι θεσμοί δεν λειτουργούν με τρόπο που να του δημιουργούν εμπιστοσύνη (η δικαιοσύνη είναι ταχύτερη μόνο από την Κύπρο) με αποτέλεσμα να δηλώνει πως είναι από τους λιγότερο ευτυχισμένους Ευρωπαίους.

Το δυστύχημα των Τεμπών είναι η πραγματική Ελλάδα συνοπτικά. Μια χώρα που ορίζεται ως δυτική δημοκρατία με παθογένειες χώρας σε μετάβαση.

Η πολιτεία που καθυστερεί να υλοποιήσει συμβάσεις διότι υπάρχει χρόνος ως τη λήξη της προθεσμίας που προβλέπεται, που αγνοεί τον εκάστοτε κανονισμό λειτουργίας και τις προδιαγραφές, που διορίζει σε καίρια πόστα ανθρώπους με κριτήριο την πολιτική εγγύτητα και όχι τα προσόντα, που διοργανώνει φιέστα για ανύπαρκτης υπηρεσίες (τηλεδιοίκηση), που τη δύσκολη ώρα αντιμετώπισης της κρίσης σπεύδει να καλύψει την ανεπάρκειά της με την απομάκρυνση σημαντικών αποδεικτικών στοιχείων και να βγάλει πόρισμα πριν από τη δικαιοσύνη (δηλώσεις Πρωθυπουργού: «ήταν ανθρώπινο λάθος», «η εμπορική αμαξοστοιχία δεν μετέφερε εύφλεκτα υλικά»).

Στην τριήμερη συζήτηση στη Βουλή είδαμε τη ΝΔ στριμωγμένη καθώς συννησιμένη στην αφωνία της αντιπολίτευσης πίστευε ότι έτσι θα κυλούσε ο πολιτικός χρόνος. Έκανε λόγο για εργαλειοποίηση της τραγωδίας, θεωρώντας την αναζήτηση ευθυνών ως συζήτηση που δεν θα έπρεπε να γίνεται και ανέδειξε την αντίληψή της για τη δημοκρατία.

Η ΝΔ υπερασπίστηκε τη διακυβέρνησή της με αλαζονεία χωρίς διάθεση αυτοκριτικής, ο κ. Κ. Καραμανλής εμφανίστηκε ως ο αλάθητος υπουργός, που απευθύνεται μόνο στον λαό των Σερρών, που τον επανεξέλεξε και άρα τον απάλλαξε από κάθε ευθύνη και ο Πρωθυπουργός εξέφρασε την άποψη πως αλήθεια είναι μόνον ό,τι λέει εκείνος.

Στον αντίποδα τα κόμματα της αντιπολίτευσης (με εξαίρεση τη Νίκη και τους «Σπαρτιάτες»), στάθηκαν στο ύψος των περιστάσεων, υπηρέτησαν το ρόλο τους και έθεσαν μετ' επιτάσεως τις αγωνίες της κοινωνίας. Εγιναν θεματοφύλακες των θεσμών και του κράτους δικαίου, κόντρα στη δυστοπία που ζούμε και έβγαλαν την κυβέρνηση από τη μακαριότητα της κορυφής.

Συνοψίζοντας θα έλεγα ότι η πρόταση δυσπιστίας του προκαθορισμένου αποτελέσματος, παρήγε το μεγαλύτερο ως τώρα πολιτικό αποτέλεσμα κατά της κυβέρνησης και του Πρωθυπουργού. Συνέβαλε στην πολιτικοποίηση του δυστυχήματος των Τεμπών, στην αφύπνιση των δημοκρατικών μας αντανάκλαστικών, στην εμπέδωση της κοινωνικής απαίτησης για δικαιοσύνη, έβαλε το θέμα στο οπτικό πεδίο της κοινωνίας, ανέκοψε την πολιτική καριέρα δύο εξωκοινοβουλευτικών υπουργών και τελικά έδειξε πως στην πολιτική όπως και στη ζωή ο τολμών ανταμείβεται.

Η Μαρία Καρακλιούμη είναι πολιτική αναλύτρια

Οι κυβερνητικές αντιφάσεις και τα αναπάντητα ερωτήματα

Οι διαφορετικές εκδοχές και τα αφηγήματα που ακούσαμε μέσα σε ένα μόλις τριήμερο ■ Τι είπε και τι «ξέχασε» να πει ο Πρωθυπουργός

Το συμπέρασμα της στάσης που επέλεξε να κρατήσει η κυβέρνηση στην πρόταση δυσπιστίας, ήταν πως, κατά τη θεώρησή της, η επιτελικότητα του κράτους δεν συνεπάγεται την επιτελικότητα της ευθύνης.

Αν δεχτούμε ότι το δημοσίευμα του «ΒΗΜΑΤΟΣ» για τη διαρροή των μονταρισμένων διαλόγων από το σύστημα καταγραφών του ΟΣΕ ήταν η αφορμή της κατάθεσης της πρότασης δυσπιστίας, τότε το αβίαστο ερώτημα, το ποιος είναι ο υπεύθυνος για εκείνη την ενέργεια, όχι απλώς δεν απαντήθηκε αλλά υποτιμήθηκε, χαρακτηρίστηκε «λελυμένο» (πόθεν);, χωρίς να γίνει καμία διακρίση πρόθεσης να ερευνηθεί για να «κυθεί άπλετο φως», κατά τις συνήθεις διαβεβαιώσεις που έχουν δοθεί σε όλα τα θέματα που επιμένουν να σκοτεινιάζουν τον δημόσιο βίο της χώρας, από τις υποκλοπές ως τη διαρροή των δεδομένων των εκλογών εξωτερικού.

ΛΕΞΗ ΓΙΑ ΤΟ ΜΟΝΤΑΖ. Ως προς το επίμαχο ηχητικό όποιος έχει στοιχειωδώς καλή μνήμη ένωσε έκπληξη. Ο Κυριάκος Μητσοτάκης, στις 9 Μαρτίου 2023, απευθυνόμενος στο υπουργικό συμβούλιο είπε επί λέξει: «Προσωπικά ακούγοντας τους διαλόγους, τους επίμαχους διαλόγους το βράδυ του δυστυχήματος, αισθάνθηκα αυτό που πιστεύω ότι αισθανθήκατε κι εσείς και αισθάνθηκαν όλες οι Ελληνίδες και όλοι οι Έλληνες: οργή αλλά και ντροπή». Ομως στη Βουλή ακούστηκε πολλάκις ότι ήταν γνωστό «σε όλους» από τις 4 Μαρτίου, πέντε μέρες πριν, ότι οι διάλογοι που

News analysis

ΤΗΣ ΤΖΙΝΑΣ ΜΟΣΧΟΛΙΟΥ

είχαν παιχτεί στα ΜΜΕ ήταν μονταρισμένοι.

Ακούστηκε, επίσης, πολλάκις και από τα χείλη του Πρωθυπουργού επί λέξει ότι «για να κατηγορηθεί όμως κάποιος για ποινικές ευθύνες, το Σύνταγμά μας απαιτεί κατηγορητήριο και προανακριτική επιτροπή». Κι ότι η αντιπολίτευση δεν έκανε τέτοιο αίτημα. Ομως είναι γνωστό πως ο ΣΥΡΙΖΑ και το ΠΑΣΟΚ είχαν καταθέσει αιτήματα για σύσταση προανακριτικής επιτροπής για την έρευνα τυχόν ποινικών ευθυνών των υπουργών Κώστα Καραμανλή και Χρήστου Σπίρτζη. Ενώ με βάση το πόρισμα της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας για τη μη ολοκλήρωση της σύμβασης 717 για την τηλεδιοίκηση και τη σηματοδότηση είχε ζητηθεί η άρση ασυλίας των Σπίρτζη και Καραμανλή. Ο οποίος, κατά το πόρισμα, φέρεται να τέλεσε το αδίκημα της απιστίας σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του ελληνικού Δημοσίου και το αδίκημα της παράβασης καθήκοντος.

Ακούστηκαν επίσης λοιδορίες για την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία και τον ρόλο της που «τον έχει υπερβεί» (κατά τον Πρωθυπουργό)

την ίδια ώρα που, με βάση το πόρισμα της, τις μέρες αυτές είναι σε εξέλιξη οι ανακρίσεις και η άσκηση διώξεων σε στελέχη του ΟΣΕ. Δηλαδή, την ίδια ώρα που η κυβέρνηση αμφισβητούσε την αρμοδιότητα της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, τα στελέχη της και ο Πρωθυπουργός την επικαλούνταν κάθε φορά που αναφέρονταν στη «δικαιοσύνη που κάνει τη δουλειά της».

Επιπλέον, ακούσαμε τον Μητσοτάκη να λέει πως υπήρχε πολιτική ευθύνη για το δυστύχημα των Τεμπών που αναλήφθηκε από τον Κώστα Καραμανλή. Ο οποίος, ωστόσο, καταχειροκροτήθηκε όταν υποστήριζε ότι τα έκανε όλα ολόσωστα, συμπεριλαμβανομένης της ολοκλήρωσης της σύμβασης 717, παρουσιάζοντας εκδοχή αντίθετη με τα δικαστικά ευρήματα.

ΟΙ ΚΑΡΑΤΟΜΗΣΕΙΣ. Επιστρέφοντας σε όσα δεν απαντήθηκαν, ήταν εντυπωσιακή η απουσία της παραμικρής αναφοράς στις παραιτήσεις των υπουργών Σταύρου Παπασταύρου και Γιάννη Μπρατάκου, οι οποίες ανακοινώθηκαν λίγη μόνο ώρα πριν ανέβει στο βήμα της Βουλής ο Κυριάκος Μητσοτάκης. Παραβλέποντας το γεγονός ότι το ίδιο πρωί το θέμα των δύο υπουργών είχε χαρακτηριστεί από τον Ακη Σκέρτσο ως «παραπολιτικό μύθευμα», θα περίμενε κανείς ο Πρωθυπουργός να εξηγήσει γιατί «καρτόμισε» δύο εκ των στενότερων συνεργατών του. Ή έστω να τοποθετηθεί επί των γεγονότων που οδήγησαν στην απόφασή του αυτή.

Δύο δίκες με ένα κοινό αίτημα: την απόδοση δικαιοσύνης

ΤΗΣ ΜΙΝΑΣ ΜΟΥΣΤΑΚΑ

Τέσσερις λέξεις, ένα αποκαλυπτικό ρεπορτάζ και χιλιάδες

- Βασίλη, φεύγει;
- Φεύγεις, φεύγεις.

Τέσσερις λέξεις που από την 1η Μαρτίου του 2023 αποδόθηκαν στον σταθμάρχη Λάρισας και στον μηχανοδηγό μίας από τις αμαξοστοιχίες που ενεπλάκυσαν στο δυστύχημα των Τεμπών. Τέσσερις λέξεις που χαρακτηρίστηκαν «μοιραίες» και στοιχειοθετούσαν -υποτίθεται- το ανθρώπινο λάθος που στοίχισε τη ζωή σε 57 ανθρώπους. Τέσσερις λέξεις που -μετά το αποκαλυπτικό ρεπορτάζ του Βασίλη Λαμπρόπουλου - έχουν βρεθεί εκ νέου στην κορυφή της επικαιρότητας.

Σύμφωνα με το ρεπορτάζ, βάσει των εγκληματολογικών εργασιών της ΕΛ.ΑΣ. «η υπόδειξη του σταθμάρχη για αναχώρηση τρένου προς την υποτιθέμενη "λάθος πορεία" δεν αφορούσε τη μοιραία αμαξοστοιχία

ΤΟΥ ΑΓΓΕΛΟΥ ΣΚΟΡΑ

-όπως παρουσιάστηκε την 1η Μαρτίου σε μονταρισμένο ηχητικό ντοκουμέντο- αλλά εκείνη τοπικού συρμού που κινήθηκε κανονικά».

Η αποκάλυψη προκάλεσε πολιτικό σεισμό, με τη μεν κυβέρνηση να προσπαθεί -ασυνήθιστα άτσαλα αλλά και με αδικαιολόγητη ζέση- να ξεορκίσει τα νέα δεδομένα που προκύπτουν και τη δε αντιπολίτευση να αποδίδει αδιακρίτως ευθύνες, κάτι που σε

καμία περίπτωση δεν επιχειρήθηκε μέσω του ρεπορτάζ. «ΤΟ ΒΗΜΑ», ως όφειλε, προχώρησε στη δημοσίευση των νέων στοιχείων για μία από τις μεγαλύτερες τραγωδίες της σύγχρονης Ελλάδας, ενώ κατέστησε σαφές ότι η αλλοίωση αφορά αποκλειστικά στον διάλογο που -άγνωστο ακόμα πώς- διοχετεύθηκε στη δημοσιότητα και όχι στις μαγνητοφωνήσεις που έφτασαν στη Δικαιοσύνη και αποτελούν μέρος της δικογραφίας.

ΠΟΙΟΣ ΜΟΝΤΑΡΕ ΤΑ ΗΧΗΤΙΚΑ; Κατά τον διευθύνοντα σύμβουλο του ΟΣΕ Παναγιώτη Τερζάκη, στις καταγραφές έχουν πρόσβαση αποκλειστικά εξουσιοδοτημένα άτομα και εισέρχονται στον χώρο με κωδικό. Αυτό υποστήριξε ότι έκανε και ο ίδιος, συνοδεία «εξουσιοδοτημένου ατόμου» (σ.σ. ανακριτικό υπάλληλο - αστυνομικό) λίγες ώρες μετά την

τραγωδία. Πηγές της ΕΛ.ΑΣ. όμως διέψευσαν μέσω του «ΒΗΜΑΤΟΣ» ότι οι ηχογραφημένες συνομιλίες παραδόθηκαν στα στελέχη της με τον παραπάνω τρόπο. Αντιθέτως, υποστήριξαν έφτασαν στα χέρια της σε μεταγενέστερο χρόνο (σ.σ. στις 2 μ.μ. της 3ης Μαρτίου 2023) από υπάλληλο του ΟΣΕ.

Εν ολίγοις, το ρεπορτάζ ανέδειξε ένα σημαντικό κενό: Οι ατόφιες μαγνητοφωνήσεις του ΟΣΕ δόθηκαν στην ΕΛ.ΑΣ. δυο μέρες μετά τη δημοσίευση του μονταρισμένου διαλόγου. Και συνεπώς έθεσε το ερώτημα: Ποιος είχε πρόσβαση στις καταγραφές, μόνταρε τα ηχητικά και εν τέλει τα «έσπρωξε» σε ΜΜΕ; Με άλλα λόγια, όπως «ΤΟ ΒΗΜΑ» το διατύπωσε: «Πώς ανασύρθηκαν και δημοσιοποιήθηκαν (μονταρισμένα) τα ηχητικά αρχεία με τις συνομιλίες του σταθμάρχη της Λάρισας, μόλις λίγες ώρες μετά τη σύγκρου-

ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΓΙΑ ΤΑ ΤΕΜΠΗ

ΤΟΥ ΓΡΗΓΟΡΗ ΚΑΛΦΕΛΗ

Με κομματικές αντιδικίες δεν τιμούμε τη μνήμη των νεκρών

Στο κοινοβουλευτικό μας σύστημα συμβαίνουν ορισμένα ακατανόητα πράγματα. Τι εννοώ; Από τη μια μεριά δηλαδή είχαμε το φρικτό έγκλημα των Τεμπών, όπου πέθαναν πολλοί νέοι άνθρωποι, ένεκα των εγκληματικών ευθυνών πολλών μη πολιτικών προσώπων. Αλλά βεβαίως και λόγω της ύπαρξης ενδεχόμενων εγκληματικών ευθυνών διαφόρων υπουργών Συγκοινωνιών, οι οποίες δεν ερευνηθήκαν δυστυχώς μέχρι τώρα (αφού η κυβερνητική πλειοψηφία δεν θέλησε, κακώς, τη σύσταση μιας προανακριτικής επιτροπής).

Και από την άλλη μεριά είχαμε την ύπαρξη μιας κομματικά πολωμένης συζήτησης στη Βουλή (για την πρόταση δυσπιστίας που κατετέθηκε) λόγω του ότι η ερευνητική δραστηριότητα ενός δημοσιογράφου αποκάλυψε τη νόθευση κρίσιμου αποδεικτικού υλικού λίγες ώρες μετά το έγκλημα των Τεμπών (χωρίς να ξέρουμε μάλιστα αν αυτό το νοθευμένο υλικό εξακολουθεί να υπάρχει μέσα στη δικογραφία).

Και μέσα σε αυτό το πλαίσιο θα ήθελα επιλεκτικά να διατυπώσω δύο παρατηρήσεις.

■ **Η πρώτη** έχει να κάνει με την αντίδραση του κυβερνητικού εκπροσώπου μόλις έγινε γνωστή στη δημόσια σφαίρα η ανωτέρω δημοσιογραφική αποκάλυψη για τη νόθευση.

Θύμιζε, λοιπόν, η αντίδραση αυτή τη «φιλοσοφία» ενός κυβερνητικού εκπροσώπου κάποιου αυταρχικού κράτους. Γιατί; Γιατί ένα αυταρχικό κράτος – όπως λέει και ο Umberto Eco – θέλει να ελέγχει τους θεσμούς (όπως είναι η ελεύθερη λειτουργία του Τύπου). Ετσι, λοιπόν, ο κυβερνητικός εκπρόσωπος υποστήριξε ότι η επίμαχη δημοσιογραφική αποκάλυψη έγινε γιατί οργανωμένα συμφέροντα ήθελαν να καταπολεμήσουν την κυβέρνηση.

Θα συνιστούσα στον κυβερνητικό εκπρόσωπο να θυμηθεί αυτό που έλεγε ο Karl Popper. Δηλαδή, όταν οι άνθρωποι δεν μπορούν να εξηγήσουν αιτιωδώς τον κόσμο, τότε καταφεύγουν στις θεωρίες συνωμοσίας. Και αυτό είναι κακό για τη δημοκρατία μας.

■ **Η δεύτερη** παρατήρηση την οποία θα ήθελα να διατυπώσω είναι η ακόλουθη: η Δικαιοσύνη μέχρι τώρα λειτουργήσε αρκετά καλά κατά τη διερεύνηση των ποινικών ευθυνών που υπάρχουν για το φρικτό έγκλημα των Τεμπών με τη διατύπωση κακουρηγηματικών κατηγοριών (όπως εκείνη του άρθρου 291 του ΠΚ) για τα μη πολιτικά πρόσωπα. Ωστόσο, δεν μπορώ να κατανοήσω για ποιο λόγο (ενώ υποβλήθηκε ανάλογο αίτημα) δεν απεστάλη από τον εφέτη - ανακριτή στην Εξεταστική Επιτροπή της Βουλής όλο το αποδεικτικό υλικό της σχετικής υπόθεσης (όπως λ.χ. οι απολογίες κάποιων σημαντικών κατηγορουμένων). Και το υποστηρίζω αυτό γιατί και η Εξεταστική Επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 145 του Κανονισμού της Βουλής, έχει τις λειτουργικές εξουσίες μιας ανακριτικής Αρχής. Υπό το πρίσμα τούτο, το αποτέλεσμα ήταν να περατωθούν εντελώς εσπευσμένα και αδικαιολόγητα οι εργασίες της Εξεταστικής Επιτροπής.

Ενόψει όλων αυτών, πιστεύω ότι δεν πρέπει να εφαρμοστεί η καινούργια διάταξη του πρόσφατα ψηφισθέντος Νόμου 5090/2024 και να παραπεμφθούν (αν παραπεμφθούν τελικά) οι κατηγορούμενοι με έναν ταχύτατο τρόπο (δηλαδή με τη συμφωνία του εισαγγελέα και του προέδρου των Εφετών).

Γιατί; Γιατί εδώ δεν συντρέχουν όλες εκείνες οι προϋποθέσεις για την αναλογική εφαρμογή αυτού του ταχύτατου τρόπου παραπομπής που προβλέπει η Δικονομία μας.

Με άλλα λόγια, σε αυτή την υπόθεση δεν χρειαζόμαστε διαδικαστική ταχύτητα, αλλά βραδείς δικαιοκρατικούς ρυθμούς ποινικής έρευνας, ειδικά όταν έχουμε 57 νεκρούς. Επομένως η παραπομπή με βούλευμα του Συμβουλίου Εφετών είναι ο πιο ενδεδειγμένος τρόπος (σύμφωνα με το άρθρο 28 του ΚΠΔ).

Το συμπέρασμα; Δεν τιμούμε τη μνήμη των 57 νεκρών με κομματικά πολωμένες συζητήσεις. Ούτε πρέπει να «προστατεύονται» με οποιονδήποτε τρόπο πολιτικά πρόσωπα, αν τελικά έχουν ποινικές ευθύνες.

Ο Γρηγόρης Καλφέλης είναι καθηγητής της Νομικής Σχολής του ΑΠΘ

Σιωπηλή διαμαρτυρία στο Σύνταγμα λίγες μέρες μετά το σιδηροδρομικό δυστύχημα των Τεμπών

ΣΟΦΟΣ ΝΙΚΟΣ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ

Δύο δίκες θα γίνουν μέσα στους επόμενους μήνες – σε Λάρισα και Αθήνα – και ένα κοινό αίτημα από την πλευρά των συγγενών των θυμάτων, των τραυματιών και ολόκληρης της κοινωνίας: Την απόδοση δικαιοσύνης και την τιμωρία όλων των υπευθύνων για την τραγωδία των Τεμπών.

Με το δεδομένο ότι οι ανοιχτές δικογραφίες για το δυστύχημα, το «μπάζωμα» και τη Σύμβαση 717 για τη σηματοδότηση-ηλεκτροδότηση του σιδηροδρομικού δικτύου αφορούν μη πολιτικά πρόσωπα, το «βάρος» για να μη μείνει καμία σκιά πάνω από την υπόθεση σπκώνει η τακτική Δικαιοσύνη, η οποία δεν έχει την αρμοδιότητα να ερευνησει τυχόν ποινικές ευθύνες κυβερνητικών ή άλλων πολιτικών προσώπων.

Η ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ. Τα βλέμματα όλων είναι στραμμένα στον εφέτη-ειδικό ανακριτή της Λάρισας Σωτήρη Μπακαΐμη, την ελληνίδα Ευρωπαϊκή Ανακρίτρια Χριστίνα Σαλάππα και την εντεταλμένη Ευρωπαϊκή Εισαγγελέα Πόπη Παπανδρέου, οι οποίοι χειρίζονται τους δύο φακέλους για τα Τέμπη. Ο εφέτης-ειδικός ανακριτής της Λάρισας συνεχίζει με τις ενέργειές του να φωτίζει τη σοβαρή αυτή υπόθεση, ενώ ο κύκλος των κατηγορουμένων έχει πλέον διευρυνθεί κατά πολύ μετά την προφυλάκιση του σταθμάρχη, ο οποίος είναι ο μοναδικός κατηγορούμενος που παραμένει προσωρινά κρατούμενος. Τις επόμενες ημέρες αναμένεται να απολογηθούν οι νέοι κατηγορούμενοι που έχουν προκύψει μετά

την αξιολόγηση στοιχείων από τη δικογραφία για τη Σύμβαση 717.

Ο δικαστικός λειτουργός έχει ήδη προχωρήσει στον ορισμό τρίτου, κατά σειρά, πραγματογνώμονα από το ΕΜΠ, προκειμένου να απαντηθούν τα ερωτήματα που έχουν δημιουργηθεί από τις δύο διαφορετικές έως τώρα πραγματογνωμοσύνες. Τη μία από τον πραγματογνώμονα που ορίστηκε από τη Δικαιοσύνη και την άλλη από τον τεχνικό σύμβουλο-πραγματογνώμονα που όρισαν συγγενείς θυμάτων, σε σχέση τόσο με την ίδια τη σύγκρουση των τρένων, κυρίως όμως με το αν υπήρξε εύφλεκτη ύλη στα βαγόνια και αν αυτή συνέβαλε στην έκρηξη που προκλήθηκε.

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΙΣΑΓΓΕΛΙΑ. Παράλληλα εξελίσσεται και η δικαστική έρευνα από την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία για την Σύμβαση 717, όπου έχουν ήδη απολογηθεί οι πρώτοι τρεις από τους 23 κατηγορούμενους. Και οι τρεις προέρχονται από την πλευρά της ΕΡΓΟΣΕ και έχουν αφεθεί ελεύθεροι με περιοριστικούς όρους και υψηλές εγγυοδοσίες.

Ο κύκλος των απολογιών έχει ορίζοντα ολοκλήρωσης το τέλος Απριλίου. Και για τις δύο έρευνες μόλις ολοκληρωθούν, οι εισαγγελείς από κοινού με τους προέδρους Εφετών θα αποφανθούν για την παραπομπή τους σε δίκη. Αυτό πρακτικά σημαίνει πως είτε στις αρχές καλοκαιριού είτε τους πρώτους μήνες του φθινοπώρου θα διεξάγονται και οι δύο δίκες.

αντιδράσεις

ση των τρένων; Ποιος αφαιρέσει βιαστικά τις εν λόγω μαγνητοφωνήσεις από το σύστημα καταγραφών του ΟΣΕ που είναι ελεγχόμενης πρόσβασης;».

Η «ΠΑΓΩΜΕΝΗ» ΕΡΕΥΝΑ ΤΟΥ ΟΣΕ. Τις τελευταίες ώρες αποκαλύφθηκε ότι ο ΟΣΕ «πάγωσε» την εσωτερική έρευνα για τη διαρροή των ηχητικών και η διοίκηση δεν έχει κάνει καμία ενέργεια για την ταυτοποίηση των ατόμων που διέρρησαν τις καταγραφές της 28ης Φεβρουαρίου 2023. Στις 13 Μαρτίου του 2023 εργαζόμενοι του ΟΣΕ κατέθεσαν μηνυτήρια αναφορά για τις διαρροές, έναν χρόνο μετά όμως δεν γνωρίζουν αν μπήκε στο αρχείο, ούτε και το λόγο που δεν κλήθηκαν να καταθέσουν.

Ταυτόχρονα, όπως αποκάλυψε μέσω του «OPEN», ένας από τους τρεις υπαλλήλους

που είχαν πρόσβαση στους κωδικούς του καταγραφικού του ΟΣΕ, τις πρώτες ώρες μετά την τραγωδία, αντίγραφα με τα ηχητικά ντοκουμέντα διακινούνταν ανεξέλεγκτα, ενώ διευκρίνισε, ότι τα αντίγραφα «βγήκαν» από τον χώρο σε CD, συνεισώς «δεν μπορούσαν να πειραχτούν». Εντούτοις, παραδόθηκαν στις Αρχές σε USB στικ.

Ενοστάσεις για τη γνησιότητα των ηχητικών ντοκουμέντων που παρουσιάστηκαν λίγες ώρες μετά την τραγωδία είχαν εκφράσει από τον Σεπτέμβριο του 2023 και οι συγγενείς του μηχανοδηγού της επιβατικής αμαξοστοιχίας, ο οποίος έχασε τη ζωή του. Συγκεκριμένα, ο νομικός εκπρόσωπος της οικογένειας είχε καταθέσει αίτημα στον ανακριτή, ζητώντας τον έλεγχο της ορθότητας των συνομιλιών και ηχητικών και την άρση του τηλεφωνικού απορρήτου των εμπλεκόμενων.

FOCUS Η ΑΛΛΟΨΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΛΟΝΔΙΝΟ.
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΟΝ
ΓΙΑΝΝΗ
ΑΝΔΡΙΤΣΟΠΟΥΛΟ

Τα απανωτά πλήγματα που δέχεται η βασιλική οικογένεια της Βρετανίας θέτουν εν αμφιβόλω τα σχέδια του Κάρολου για «εκσυγχρονισμό» της μοναρχίας, υποστηρίζει, στη συνέντευξη που παραχώρησε στα «ΝΕΑ», ο επικεφαλής του βασιλικού ρεπορτάζ του BBC Τζόνι Ντάιμοντ. Ουδείς γνωρίζει πότε θα επιστρέψουν στα καθήκοντά τους ο βασιλιάς και η πριγκίπισσα Κέιτ, που αμφότεροι έχουν διαγνωστεί με καρκίνο, τη στιγμή που, κατά τον άνθρωπο του BBC στα Ανάκτορα, ο ορμηγός θεωριών συνωμοσίας που διακινούνται στα κοινωνικά δίκτυα δημιουργεί «νέες προκλήσεις» για τα ανάκτορα και τα ΜΜΕ. Το πολύπειρο

Τζόνι Ντάιμοντ «Στον πάγο ο εκσυγχρονισμός της βρετανικής μοναρχίας»

Ο επικεφαλής του βασιλικού ρεπορτάζ του BBC εξηγεί στα «ΝΕΑ Σαββατοκύριακο» πώς οι τελευταίες εξελίξεις στο Μπάκιγχαμ δημιουργούν νέες προκλήσεις τόσο για τα Ανάκτορα όσο και για τα βρετανικά ΜΜΕ

στέλεχος του βρετανικού ραδιοτηλεοπτικού κολοσσού σημειώνει, ακόμη, ότι μεταξύ του Ουίλιαμ και του Χάρι εξακολουθεί να υπάρχει μια «πολύ έντονη έχθρα».

Τις τελευταίες εβδομάδες, γίναμε μάρτυρες χιλιάδων θεωριών συνωμοσίας, είδαμε ακροβολισμένους παπαράτσι να τραβούν φωτογραφίες έξω από τα Ανάκτορα, ενώ σημειώθηκε μέχρι και απόπειρα υποκλοπής του ιατρικού φακέλου της πριγκίπισσας Κέιτ. Κάποιοι είπαν ότι τέτοια φρενίτιδα έχει να προκληθεί από τον θάνατο της πριγκίπισσας Νταϊάνας. Συμφωνείτε;

Δεν θα το έλεγα, αν και καταλαβαίνω γιατί κάποιοι αισθάνονται έτσι. Οι συνθήκες είναι διαφορετικές, εν μέρει επειδή, αυτή τη φορά, η συντριπτική πλειονότητα των ανοσιών, των ασυναρτησιών και των ψεμάτων που κυκλοφόρησαν διακινήθηκαν στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Στην πραγματικότητα, τόσο τα έντυπα όσο και τα ραδιοτηλεοπτικά Μέσα δεν συμμετείχαν σε όλο αυτό.

■ Πιστεύετε ότι ξεπεράστηκαν τα όρια;
Δεν μπορώ να πω εγώ ποια είναι τα όρια. Συμμερίζομαι, ωστόσο, την έκπληξη που προκάλεσε στους αξιωματούχους του παλατιού το ξέσπασμα της σεναριολογίας. Από την άλλη πλευρά, όλοι ξέρουν ότι αυτή η ιστορία πουλάει. Αυτό που έγινε αναδεικνύει νέες προκλήσεις για τα Ανάκτορα,

για μια οικογένεια που επιμένει ότι μπορεί να είναι ταυτόχρονα δημόσιος θεσμός και ομάδα ιδιωτών. Θέτει, όμως, προκλήσεις και στους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς σχετικά με τον τρόπο που θα καλύψουμε την υπόθεση.

■ Το μπαράζ ανυπόστατων φημών συνεχίζεται. Ορισμένοι έφτασαν στο σημείο να ισχυριστούν ότι το περίφημο βίντεο στο οποίο η Κέιτ ανακοίνωσε ότι πάσχει από καρκίνο ήταν προϊόν τεχνητής νοημοσύνης! Θα μπει κάποτε φρένο στις θεωρίες συνωμοσίας;

Οι θεωρίες συνωμοσίας ανέκαθεν με εξέπλητταν, διότι υποδηλώνουν την ύπαρξη ενός κόσμου που είναι πιο οργανωμένος

και πιο αποτελεσματικός από ό,τι ξέρω εγώ ότι είναι σε τομείς όπως η κυβέρνηση ή οι δημόσιες σχέσεις των Ανακτόρων. Οι θεωρίες για τη βασιλική οικογένεια είναι μέρος της βασιλικής οικογένειας. Είναι – και ήταν πάντα – μέρος της ύπαρξής της.

■ Γράφτηκε ότι η βρετανική κυβέρνηση πιστεύει πως πίσω από τη διασπορά των θεωριών συνωμοσίας για την Κέιτ βρίσκονται εχθρικά κράτη, όπως η Ρωσία και η Κίνα, που επιδιώκουν την αποσταθεροποίηση της χώρας.

Δεν έχω άποψη επ' αυτού. Σας παραπέμπω σε αυτό που είπα νωρίτερα για τις θεωρίες συνωμοσίας.

Μέλη της βασιλικής οικογένειας της Βρετανίας στον εξώστη του Μπάκιγχαμ λίγο μετά την ενθρόνιση του Κάρολου, πέρυσι τον Μάιο

■ Έκαναν λάθη τα Ανάκτορα στον τρόπο με τον οποίο χειρίστηκαν την υπόθεση;
Προφανώς, ήταν τραγελαφικά ατυχές το γεγονός της ψηφιακής επεξεργασίας που υπέστη η φωτογραφία με την πριγκίπισσα της Ουαλίας και τα παιδιά της, την οποία απέσυραν πολλά διεθνή πρακτορεία. Αυτό άνοιξε τον ασκό του Αϊόλου. Αλλά μιλάμε πλέον για μια αχαρτογράφητη περιοχή (σ.σ.: τα κοινωνικά δίκτυα), όπου η πληροφορία δεν φιλτράρεται καθόλου. Οι χρήστες βγάζουν πράγματα από το μυαλό τους, τα αναρτούν και έπειτα αυτά αναπαράγονται εκατομμύρια φορές. Είναι πραγματικά εντυπωσιακό. Νομίζω – και αυτό δεν είναι κριτική, αλλά διαπίστωση – ότι το Γραφείο Επικοινωνίας των Ανακτόρων δεν έχει το μέγεθος που θα του επέτρεπε να αντιμετωπίσει τέτοιου είδους καταστάσεις.

■ Ορισμένοι έσπευσαν να επισημάνουν ότι η βασιλική οικογένεια διάγει το annus horribilis της, υπενθυμίζοντας ότι τρία από τα μέλη της – ο βασιλιάς, η Κέιτ και η Σάρα Φέργκιουσον – έχουν διαγνωστεί με καρκίνο, εν μέσω των «πονοκεφάλων» που προκαλούν ο Χάρι, η Μέγκαν και ο πρίγκιπας Αντριου. Συμφωνείτε;

Σίγουρα υπήρξαν πολύ καλύτερες εποχές για τη βασιλική οικογένεια. Τα σχόλια για τον πρώτο χρόνο της βασιλείας του Κάρολου ήταν αρκετά θετικά. Οι άνθρωποι με τους οποίους μιλάω που τον συναντούν ή τον παρατηρούν είναι εξαιρετικά θετικοί. Αλλά τώρα ο ίδιος και η νύφη του διαγνώστηκαν με καρκίνο. Είναι προφανές ότι η οικογένεια περνά εξαιρετικά δύσκολες στιγμές.

■ Ο Κάρολος φερόταν αποφασισμένος να κινηθεί προς μια πιο λιτή, «μαζεμένη» και εκσυγχρονισμένη μοναρχία. Είναι εφικτό αυτό τώρα;

Ας δούμε πού θα οδηγήσει η βασιλεία του. Ο κόσμος μιλάει πράγματι για τη σαφή επιθυμία του να δημιουργήσει μια περιορισμένη αριθμητικά μοναρχία. Αυτό, όμως, είχε ειπωθεί όταν ο εξώστης του Μπάκιγχαμ ήταν ακόμη γεμάτο κόσμο. Είναι ξεκάθαρο ότι τους επόμενους μήνες, ίσως και περισσότερο, δεν θα υπάρχουν πολλά μέλη της βασιλικής οικογένειας που θα δραστηριοποιούνται με οποιονδήποτε τρόπο όπως παλιά.

■ Πότε θα επιστρέψουν ο Κάρολος και η Κέιτ στα επίσημα καθήκοντά τους; Γράφτηκε ότι ο καρκίνος του βασιλιά θα τον οδηγήσει στην οριστική απόσυρση από τη δημόσια ζωή.

Δεν το γνωρίζουμε.

■ Υπάρχουν ενδείξεις περί συμφιλίωσης Ουίλιαμ και Χάρι;

Γνωρίζουμε ότι οι ασθένειες μπορούν να φέρουν τους ανθρώπους κοντά. Αλλά νομίζω ότι υπάρχει ένα πολύ μεγάλο χάσμα μεταξύ τους, που δεν ξέρουμε πότε ακριβώς δημιουργήθηκε. Δεν γνωρίζουμε τις λεπτομέρειες της ιδιωτικής τους ζωής, με εξαίρεση κάποιες πληροφορίες που προέρχονται κυρίως από τη μία πλευρά της ιστορίας. Η μεταξύ τους έχθρα φαίνεται να είναι πολύ έντονη. Νομίζω ότι υπάρχει μια πραγματική αίσθηση προδοσίας στα μέλη της βασιλικής οικογένειας που εδρεύουν στη Βρετανία σχετικά με τη συμπεριφορά των μελών που εδρεύουν στην Καλιφόρνια.

ΤΟΥ Γιώργου
Σκαμπαρδώνη

Προαστιακός

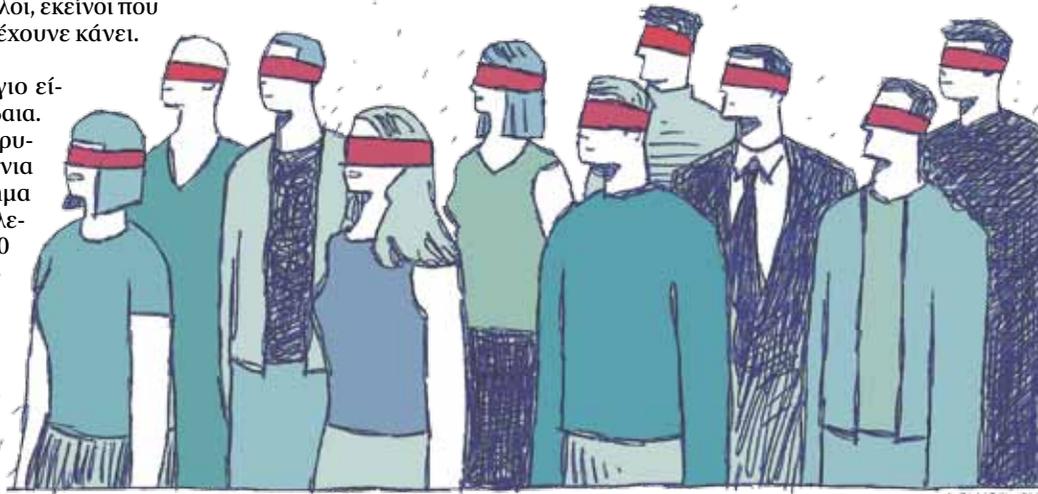
Εποχή της φαλκίδευσης

Ο Νίτσε εξηγήθηκε: «Το γεγονός δεν υπάρχει, παρά μόνο οι ερμηνείες του». Και συνήθως και σε μεγάλο βαθμό αυτό συμβαίνει ιδίως όταν μεσολαβεί η πολιτική: για τα Τέμπη κάθε κόμμα έβγαλε και διαφορετικό πόρισμα, ανάλογα, το καθένα, με τις πολιτικές του ιδιοτέλειες. Και ο γάιδαρος μπορεί να ίπταται αν αυτό συμφέρει κάποιον – το είχε πει αλλιώς ο Στάλιν: «Μέσα σε αυτό το δωμάτιο υπάρχει μια μαύρη γάτα. Αν δεν υπάρχει πρέπει να την εφεύρουμε». Και από επινοημένες μαύρες γάτες στην πολιτική, άλλο τίποτε. Κοπάδι ολόκληρο.

Τώρα με τα φρικαλέα γεγονότα στη Μόσχα, αυτή η ιστορία επαναλαμβάνεται. Η τραγωδία του γεγονότος, των αποτρόπαιων μαζικών δολοφονιών, κατά βάθος δεν προκαλεί συναισθήματα οδύνης σε ορισμένους πολιτικούς, απλώς διεγείρει το ρεφλέξ της άμεσης εκμετάλλευσης κατά βούληση και με απόλυτο κυνισμό. Το συμβάν δεν έχει σημασία, ούτε η προφάνεια της ερμηνείας του μετά από τις δυο απανωτές ανακοινώσεις του ISIS κυρίως μετά το βίντεο που τραβήχτηκε από τους ίδιους τους δράστες, αλλά το πώς αυτό μπορεί να στρεβλωθεί συνωμοσιολογικά, να νοηματοδοτηθεί έτσι που να βολεύει στην πολιτική κάποιων. Μα, επιμένει ο ISIS, εμείς το κάναμε. Οχι, λέει ο άλλος, αφού δεν μας βολεύει να το έχετε κάνει εσείς, άρα το έκαναν κάποιοι άλλοι, εκείνοι που θέλουμε εμείς να το έχουν κάνει.

Παράνοια.

Θα πεις, καινούργιο είναι το κόλπο; Οχι, βέβαια. Εδώ οι Σοβιετικοί έκρυναν επί πενήντα χρόνια το αδιανόητο έγκλημα στο Κατίν, όπου εκτέλεσαν εν ψυχρώ 22.000 Πολωνούς αξιωματικούς, και έλεγαν πως το διέπραξαν οι Ναζί – ήρθε μετά από μισόν αιώνα ο Γκορμπατσόφ, παραδέχτηκε την ενοχή των Σοβιετικών, δημοσιοποίησε τις

ΤΟΥ ΚΩΣΤΑ ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗ

σχετικές διαταγές του Στάλιν για τη μαζική εκτέλεση, αλλά πάλι, και ακόμα και τώρα οι εθελότυφοι λένε πως το έγκλημα αυτό το έκαναν οι Γερμανοί. Μάλιστα έβλεπα προχτές έναν νεο-ψέκα, ακόμα και μετά τη δεύτερη ανακοίνωση του ISIS, να υποστηρίζει πως αυτή η ανάληψη ευθύνης είναι ψευδής – ακόμα και μετά το βίντεο που δημοσιοποίησαν οι ίδιοι οι τρομοκράτες, αυτός θα λέει και θα πιστεύει τα ίδια. Αυτό το παράδειγμα δείχνει τι αβαρίες μπορεί να πάθει το μυαλό ενός ανθρώπου απ' τον μασίφ φανατισμό, πόση τύφλωση, και σε τι άρνηση της πραγματικότητας να φτάσει, οπότε δείχνει, τελικά, από πού παίρνουν φτερά οι ιπτάμενοι γάιδαροι.

Μάλιστα εξ όσων διαβάζουμε, φτιάξαν και προτηγανισμένο βίντεο με τεχνητή νοημοσύνη και δανεικές φωνές για να πείσουν το εκκλίσιασμα πως δράστες είναι εκείνοι που τους βολεύουν κι όχι οι Μουσουλμάνοι του ISIS. Η ιστορία αυτή που ευωδιάζει καγκεμπίτικο άρωμα (και θυμίζει αφαιρέσεις προσώπων από φωτογραφίες, κατά το παλιό σύστημα) στηρίζεται στη γνωστή λογική που λέει πως εκείνοι που θέλουν να πιστέψουν ένα τέτοιο προκάτ βίντεο, θα το πιστέψουν γιατί το έχουν ανάγκη. Έχουν αδύριτη ανάγκη να βοσκίσουν σανό, κι εμείς δεν θα τους

τον στερήσουμε, ας είναι και μεταλλαγμένος. Στους λοιπούς, τους δύσπιστους, μπορεί να προκαλέσει αμφιβολίες, να τους κλονίσει έστω – πάντως θα έχει κάποιο αποτέλεσμα, έτσι κι αλλιώς. Θα θολώσει, τουλάχιστον, τα νερά. Δοκιμασμένη μέθοδος.

Μ' αυτά και μ' αυτά, τον φανατισμό, τον πολιτικό κυνισμό, την παραπληροφόρηση, συν τις νέες τεχνολογίες και την τεχνητή νοημοσύνη (που μάλλον είναι καλύτερη απ' τη φυσική ηλιθιότητα) θα πάψει πλέον στο μέλλον η πράξη οποιουδήποτε ανθρώπου να έχει κάποιο αυθεντικό νόημα, εφόσον θα νοηματοδοτείται αλλιώς, όχι μόνο ως περιεχόμενο αλλά θα αλλοιώνεται και αναπαραστατικά, ως πράξη καθεαυτή: παίρνοντας υλικό και φωνή από ένα βίντεο θα μπορεί ο καθείς να σε αναπαριστά πως πράττεις ό,τι θέλει εκείνος. Κι άντε βγάλε άκρη – μπορεί βέβαια το βίντεο να αποδειχθεί φέικ, αλλά ως τότε η λάθος εντύπωση στον κόσμο θα έχει εδραιωθεί. Η πλύση εγκεφάλου θα έχει συμβεί, θα έχει προκαλέσει πάκτωση. Οπότε από δω και πέρα ποια βίντεο θα μπορούμε να πιστεύουμε εφόσον το πράττειν θα μεταμφιέζεται με πάσα ευκολία – ή θα κατασκευάζεται εξ αρχής. Κι όχι μόνο θα ερμηνεύεται αυθαίρετα κάθε γεγονός, αλλά θα παράγεται και γεγονός μη-υπάρχον, αληθοφανέστατο και πειστικό. Θα μπορούμε να δούμε μέχρι και μια θηριώδη τρομοκρατική πράξη, με διακόσιους νεκρούς, σε ένα ρεαλιστικότερο βίντεο που θα είναι εξ ολοκλήρου ψευδές. Παραγωγή-εμφιάλωση: κάποιες μυστικές υπηρεσίες. Ή ένας μερακλής που έχει την τεχνογνωσία. Μπορεί κι ένας προπετίς φαρσέρ.

Εποχή της φαλκίδευσης. Βλέπεις, ήδη, τώρα, τον καινούργιο που συνέλαβαν οι Ρώσοι και τον ανακρίνουν εν μέση οδώ κι αυτός φαίνεται τόσο κεσομένος που είναι ικανός να ομολογήσει πως σκότωσε μέχρι και τον Τζάκ Κένεντι με χτύπημα καράτε από απόσταση χιλιομέτρου. Τι να πιστέψεις – αυτοί πιάνουν έναν διερχόμενο ντελιβερά και μπορούν να τον κάνουν να καταθέσει πως τον έστειλε ο Μπάιντεν να φάει το αφτί του Μεντέγεφ. Και πώς να σε πείσει η sugar lady (ελληνιστί Ζαχάροβα) που θα πήγαινε διακοπές τη μέρα που εισέβαλαν στην Ουκρανία; Ψέμα στο ψέμα, κι όποιος αντέξει.

Το είπε ο Alfred Bougeard: «Η αγάπη για την αλήθεια είναι η αγάπη για τις δικές μας απόψεις».

Ζητείται χιούμορ

Προσπαθώ να θυμηθώ ποια ήταν η πρώτη φορά στη ζωή μου που γέλασα με κάποιο αστείο. Πότε δηλαδή, προφανώς ασυνείδητα, άρχισα να αποτιμώ το χιούμορ. Μεγαλωμένη σε μια οικογένεια που το χιούμορ ήταν τρόπος επικοινωνίας αλλά και ένα «δίχτυ ασφαλείας», ένα είδους στρώμα που απορροφούσε τους οικογενειακούς κραδασμούς και τις εντάσεις, υποθέτω ότι θα έγινε από τότε που άρχισα να συνεννοούμαι με τους γύρω μου. Γενικώς, γελούσα περισσότερο με χαρακτήρες και λιγότερο με κωμικές καταστάσεις, σχεδόν καθόλου με τις φάρσες και πάντα με αυτό που αργότερα έμαθα ότι λέγεται «ατάκα».

Την πρώτη φορά που συνειδητοποίησα πως λειτουργεί το χιούμορ, ότι πρόκειται για κάτι ολιστικό, για τα «γαυαλιά» με τα οποία θέλεις να βλέπεις τον κόσμο, για το «όχημα» με το οποίο επιλέγεις να τον προσεγγίσεις και ότι είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με την αισθητική, ήταν τότε που, έφηβη ακόμη, πήγα για

ΚΡΑΥΓΕΣ
ΚΑΙ ΨΙΘΥΡΟΙ
ΤΗΣ ΠΕΠΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗ
pragkousi@tanea.gr

πρώτη φορά σε επιθεώρηση του «Ελεύθερου Θεάτρου» στο Αλσος Παγκρατίου. Ξαν να «...μετεβλήθη εντός μου ο ρυθμός του κόσμου». Ξαν να γύρισε ένας διακόπτης που δεν με έκανε απλώς να γελάω μέχρι κατουρήματος αλλά έβαλε σε άλλη τροχιά τη κρυμμένη δυναμική των λέξεων και τις «γωνίες» των ανθρώπινων χαρακτήρων. Ήταν ένα είδος «εξόδου» και απελευθέρωσης. Εκπαιδευμένη σε τέτοιο «σχολείο» λοιπόν (κοσμογονικό στην αμέσως μετά τη χούντα εποχή) έγινα, ας πούμε, λίγο αυστηρή με το χιούμορ.

Προσποιούμαι συχνά ότι γελάω για να μην προσβάλω αυτόν που λέει το αστείο και δεν σκάει το χέλι μου σε περιφνημες κωμωδίες. Αντίθετα, ένα δικό μου «αστειόμετρο» είναι αν κάτι με κάνει να ξεκαρδίζομαι ακόμη και όταν είμαι ολομόναχό μου. Ετσι στα γρήγορα, θυμάμαι να συμβαίνει αυτό στους πρώτους «Μήτσους» του Λαζόπουλου, όταν διάβαζα τα «Χαστουκούψαρα» του Λένου Χρηστίδη.

Είναι αδύνατον, θεωρώ, να δώσεις τον ορισμό του χιούμορ, είναι κάτι ιδιαίτερα πολυπαραγοντικό, ούτε καν του τρόπου με τον οποίο λειτουργεί το αστείο – εξαρτάται απόλυτα από τους αποδέκτες. Το μόνο που μπορώ να πω είναι πως πρόκειται για την κοντινότερη απόσταση μεταξύ των ανθρώπων. Μπορεί να «δέσει» σχέσεις και φιλίες μέσα σε λίγο χρόνο. Και είναι αδύνατον να τακimiάσουν δύο άτομα που το ένα έχει χιούμορ και το άλλο όχι.

Εχω την αίσθηση ότι οι μέρες μας πάσχουν

από έλλειψη χιούμορ. Δεν είναι τυχαίο ότι εκλείψαν από την τηλεόραση οι κωμικές σειρές που σε προηγούμενα χρόνια «έσπαγαν» τα μηχανάκια. Η εποχή μας προβάλλει τα σουφρωμένα χείλη της καταγγελίας και τα ορθάνοιχτα στόματα της διαμαρτυρίας. Και από την άλλη το χιούμορ κακοποιείται αγρίως στο Διαδίκτυο, κυρίως στο TikTok. Εκεί που κάποια «χιουμοριστικά» βίντεο μπορεί να πυροδοτήσουν κάτι σαν καριέρες, μικρές και ανεπαίσθητες. Αγχωμένοι περφόμερ, με την αγωνία της προσωπικής προβολής και με γερές δόσεις υστερίας και λαϊκισμού, αστεία που παίζουν με τους ήχους των λέξεων και όχι με τις έννοιές τους. Που, ενώ κάνουν, υποτίθεται, αστεία, βλέπεις στο βλέμμα τους πόσο σοβαρά παίρνουν τον εαυτό τους. Ενώ θα έπρεπε να παίρνουν στα σοβαρότερα αυτό που κάνουν. Ζητείται χιούμορ, λοιπόν, κάτι πολύ σοβαρό, πιο σοβαρό από το ζητείται ελπίς. Εξάλλου, το πρώτο περιλαμβάνει και το δεύτερο.

Χρώμα πέρα από κανόνες

Ένα έργο-θησαυρός από το κίνημα του Φωβισμού βγαίνει στο σφυρί, στο Παρίσι, από τον οίκο Christie's

«Ματίς και Τερούς» (1905), ελαιογραφία του Αντρέ Ντερέν που απεικονίζει τους ζωγράφους Ανρί Ματίς και Ετιέν Τερούς

Σηματοδοτεί ένα σημαντικό καλοκαίρι στην ιστορία της δυτικής τέχνης, όταν ένα χωριό της Νότιας Γαλλίας μετατράπηκε σε κωνευτήριο που άφησε ανεξίτηλο το αποτύπωμά του στη μοντέρνα ζωγραφική. Αποτελεί μια δημιουργία-απόδειξη στενής φιλίας μεταξύ του ζωγράφου και των μοντέλων του. «Αόρατο» από τα ραντάρ των ιστορικών της τέχνης για τουλάχιστον έναν αιώνα δεν έχει εκτεθεί ποτέ, ούτε έχει αλλάξει χέρια ως τώρα, ενώ το «δίδυμο» έργο του κατέχει περίοπτη θέση στο Μουσείο Τέχνης της Φιλαδέλφεια των Ηνωμένων Πολιτειών.

Ο λόγος για ένα έργο-θησαυρό που βγαίνει σε δημοπρασία στις 9 Απριλίου στο Παρίσι από τον οίκο Christie's, το οποίο «γεννήθηκε» τη στιγμή της δημιουργίας του κινήματος του Φωβισμού. Ο χρωστήρας που το δημιούργησε ανήκει στον έναν από τους θεμελιωτές του βραχύβιου μεν, επαναστατικού ρεύματος δε, των αρχών του 20ού αι., τον Αντρέ Ντερέν. Στον καμβά δε, απεικονίζεται ο κατεξοχήν ηγέτης του κινήματος, Ανρί Ματίς, μαζί με τον επίσης ζωγράφο Ετιέν Τερούς, που θεωρείται από ορισμένους εκ των προδρόμων του Φωβισμού.

Η διαστάσεων 40,3 x 54,3 εκ. ελαιογραφία που τιτλοφορείται «Ματίς και Τερούς» φιλοτεχνήθηκε από τον 25χρονο τότε Ντερέν – το καλοκαίρι του 1905 – στο ψαροχώρι του γαλλικού Νότου, Κολιούρ, το οποίο και επισκέφθηκε έπειτα από πρόσκληση του φίλου του 35χρονου Ματίς, ο οποίος ήδη βρισκόταν εκεί με την οικογένειά του. Εντυπωσιασμένοι και οι δύο από το φως και τόλμησαν να παραμερίσουν τη φόρμα για να αφεθούν στο χρώμα και να ζωγραφίσουν αφημένοι στην παρόρμηση της στιγμής. Χαρακτηριστική είναι η φράση του Ματίς στην οποία αναφέρει ότι «το μόνο που σκέφτηκα ήταν να κάνω τα χρώματά μου να τραγουδούν, χωρίς να δίνω καμία σημασία στους κανόνες και τους κανονισμούς».

Στον πίνακα – η εκτίμηση του οποίου κυμαίνεται μεταξύ 2 και 3 εκατ. ευρώ – ο Ματίς και ο Τερούς κάθονται στο τραπέζι ενός καφέ σε μια παραλία κοντά στο Κολιούρ. Ο Ματίς στα αριστερά απεικονίζεται με κόκκινη γενειάδα, καπέλο στο κεφάλι και πίπα στο στόμα του. Μοιάζει να σχεδιάζει, ενώ ένας σκύλος είναι ξαπλωμένος στα πόδια του. Ο άνδρας δεξιά είναι ο ντόπιος ζωγράφος Ετιέν Τερούς, με τον οποίο έγιναν φίλοι εκείνο το καλοκαίρι. Με μακριά γενειάδα ακουμπά τον αγκώνα του στο τραπέζι και κοιτάζει ήρεμα τον σκύλο, ο οποίος του ανταποδίδει το βλέμμα. Για τη δημιουργία του εν λόγω πίνακα ο Ντερέν χρησιμοποίησε έντονο κίτρινο για το φόντο της παραλίας, τολμηρό τρκουάζ για τη θάλασσα και λιλά για το περιβάλλον.

Αν και αρκετά από τα έργα που δημιούργησαν οι Ματίς και Ντερέν παρουσιάστηκαν στο επόμενο Σαλόν του Παρισιού και σήμαναν την εκκίνηση του Φωβισμού, το συγκεκριμένο δωρίστηκε από τον ζωγράφο στον Τερούς ως δώρο. Ατεκνος εκείνος, το κληρονόμησε μετά τον θάνατό του, το 1922, η αδελφή του από τα χέρια της οποίας πέρασε στον σημερινό ιδιοκτήτη χωρίς να μεταπωληθεί και να εκτεθεί ποτέ στο ενδιαμέσο, ενώ ένα δεύτερο πορτρέτο του Ματίς διά χειρός Ντερέν με το ίδιο φόντο και τον Ματίς να φορά τα ίδια ρούχα, που θεωρείται «δίδυμο», έχει ενταχθεί, όπως προαναφέρθηκε, σε μουσειακή συλλογή.

Λύστε κάθε απορία σας για τα NFTs

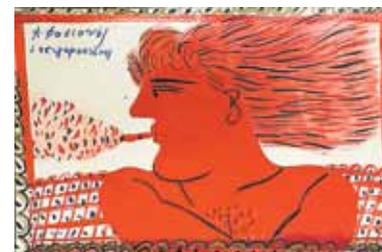
Θέλετε να μάθετε τα «πάντα» για τα NFTs; Να ακούσετε από καλλιτέχνες, συλλέκτες, αμφισβητίες, επενδυτές τι συμβαίνει στον τομέα εκείνο της τέχνης όπου έργα και συναλλαγές είναι άυλα, τα κρυπτονομίσματα έχουν τον πρώτο λόγο και όπου ορισμένοι έγιναν εκατομμυριούχοι, αλλά

και αρκετοί «βούλιαξαν» στα νερά του ψηφιακού εικαστικού ωκεανού; Τότε αξίζει να διαθέσετε μια - μιάμιση ώρα για να δείτε το ντοκιμαντέρ του βραβευμένου με BAFTA σκηνοθέτη Ντέιβιντ Σούλμαν για τον κόσμο των Non-Fungible Tokens και τον αντίκτυπό τους στην αγορά τέχνης. Το ντοκιμαντέρ που φέρει τον τίτλο «NFT: WTF?» (σε ελεύθερη απόδοση «Μη ανταλλάξιμες μάρκες: τι στην ευχή;») περιλαμβάνει συνεντεύξεις με τους αρχιτέκτονες του κινήματος NFT, διάσημους συλλέκτες και καλλιτέχνες μεταξύ των οποίων τον Ντέμιαν Χερστ ο οποίος ζήτησε από τους αγοραστές των 10.000 έργων του με τις χαρακτηριστικές πολύχρωμες βούλες να διαλέξουν αν θα κρατήσουν τη φυσική ή την ψηφιακή εκδοχή του έργου. Στην περίπτωση που επέλεξαν το NFT ο ίδιος κατέστρεψε το πραγματικό έργο. Αν και το ντοκιμαντέρ με την ενδιαφέρουσα αισθητική και το γρήγορο μοντάζ διατίθεται μέσω γνωστών πλατφορμών είναι διαθέσιμο και στο YouTube.

103 έργα στο σφυρί (και) για καλό σκοπό

Φιλανθρωπικό εν μέρει χαρακτήρα έχει η δημοπρασία που θα πραγματοποιηθεί τη Δευτέρα στις 19.00 στο φουαγιέ του θεάτρου Παλλάς (Βουκουρεστίου 1). Πρόκειται για 103 έργα ζωγραφικής, φωτογραφίες και εγκαταστάσεις που προέρχονται από τη συλλογή του Χρύσανθου Πανά με υπογραφές δημιουργών όπως Αλέκος Φασιανός (στη φωτογραφία «Ο τσιγαροκτόνος»), Γιάννης Κόττης, Μανώλης Χάρος, Στίβεν Αντωνάκος, Μαρίνα Καρέλλα, Πάνος Κοκκινιάς, Φίλιππος Φωτιάδης, Νάνος Βαλαωρίτης, Μαρία Φιλοπούλου κ.ά. Το 20% των εσόδων θα διατεθούν για τους σκοπούς της Ελληνικής Εταιρείας Προστασίας και Αποκατάστασης Αναπήρων Προσώπων (ΕΛΕΠΑΠ). Τα έργα εκτίθενται έως και αύριο Κυριακή 11.00-19.00 στο φουαγιέ του Παλλάς και η δημοπρασία θα γίνει από τον οίκο Βέργος. Η συμμετοχή στους ενδιαφερόμενους θα είναι δυνατή μέσω φυσικής παρουσίας, γραπτών προσφορών, τηλεφωνικά και μέσω Διαδικτύου σε πραγματικό χρόνο μέσω της ιστοσελίδας του οίκου Βέργος.

Ρεύματα & ιδέες

ΤΟΥ ΜΙΧΑΛΗ ΜΗΤΣΟΥ

Στις 28 Μαΐου 1940, ενώ ξεκινούσε η απομάκρυνση των βρετανικών και γαλλικών στρατευμάτων από τη Δουνκέρκη, ο Τζορτζ Οργουελ έγραφε: «Ο κόσμος μιλάει λίγο περισσότερο για τον πόλεμο, αλλά όχι πολύ. Χθες το βράδυ, η γυναίκα μου κι εγώ πήγαμε στην παμπ για να ακούσουμε τις ειδήσεις των εννιά. Η μπαργούμαν δεν θα άνοιγε την τηλεόραση αν δεν της το είχαμε ζητήσει και, όπως διαπιστώσαμε, δεν παρακολουθούσε κανείς». Δεκάδες χιλιάδες συμπατριώτες τους επιβιβάζονταν σε πολεμικά πλοία και σκάφη αναψυχής και δεν παρακολουθούσε κανείς.

Μαζική ενημέρωση, τέλος

Η αλήθεια είναι ότι τα πράγματα άλλαξαν στη συνέχεια. Στις ανεπτυγμένες χώρες, τουλάχιστον, ο κόσμος διάβαζε εφημερίδες, έβλεπε δελτία ειδήσεων, παρακολουθούσε την επικαιρότητα. Η ερευνητική δημοσιογραφία σημείωσε ξακουστές επιτυχίες, όπως ήταν το Γούτεργκεϊτ στις ΗΠΑ το 1972 (στην «Washington Post»), η αποκάλυψη της παρακολούθησης των τηλεφώνων στη Βρετανία το 2011 (στην «Guardian»), τα ρεπορτάζ της Άνα Πολιτκόφσκαγια στις αρχές της δεκαετίας του 2000 για τον πόλεμο στην Τσετσενία και τη διαφθορά στη Ρωσία (στη «Novaya Gazeta»).

Κι ύστερα ήρθε το Internet και σκότωσε τα μέσα ενημέρωσης. Για ένα διάστημα πιστέψαμε ότι αυτό δεν ισοδυναμούσε και με το τέλος της ενημέρωσης: ο κόσμος μπορεί να μην αγοράζει εφημερίδες, λέγαμε, αλλά παρακολουθεί την επικαιρότητα από άλλα μέσα. Τώρα συνειδητοποιούμε ότι ούτε αυτό συμβαίνει. Το 2023, για πρώτη φορά, το ποσοστό τηλεθέασης των ενημερωτικών και δορυφορικών καναλιών στις Ηνωμένες Πολιτείες έπεσε κάτω από το 50% του συνόλου: τη μάχη την κερδίζουν το Netflix και το YouTube. Σύμφωνα με τη Meta, οι ειδήσεις αντιστοιχούν σε κάτω από το 3% του συνολικού περιεχομένου που βλέπουν οι χρήστες στο Facebook.

Η εποχή των μέσων μαζικής ενημέρωσης φτάνει στο τέλος της, παρατηρεί ο Σάιμον Κούπερ στους «Financial Times». Επιστρέφουμε στην εποχή όπου οι περισσότεροι άνθρωποι δεν ενημερώνονται για τίποτα. Κι αυτό συνοδεύεται από την κατάρρευση της εμπιστοσύνης. Είναι λογικό: οι πολίτες δεν έχουν κανέναν λόγο να αναθέτουν σε δημοσιογράφους τους οποίους δεν εμπιστεύονται να τους ενημερώνουν για πολιτικούς τους οποίους δεν εμπιστεύονται.

Οι ειδήσεις θεωρούνται πλέον κάτι βαρετό, καταθλιπτικό, επαναλαμβανόμενο. Όταν συμβαίνει βέβαια κάτι μεγάλο και σοβαρό, όταν ξεσπάει ένας πόλεμος ή εκδηλώνεται μια

χνει η όλο και μεγαλύτερη αποχή στις εκλογικές αναμετρήσεις. Είναι και να διευκολύνονται επιθέσεις κατά των θεσμών όπως αυτές που κάνει ο Ορμπαν στην Ουγγαρία. No news is bad news, όπως γράφει ο Κούπερ. Όχι μόνο για το δημοσιογραφικό επάγγελμα, αλλά και για τη δημοκρατία.

Κι επειδή πρέπει να λέγονται τα πράγματα με τ' όνομά τους: κακό στη δημοκρατία κάνει και το να αντιμετωπίζεις ένα δημοσιογραφικό ρεπορτάζ σαν να αποτελεί μέρος ενός πολέμου ή μιας συνωμοσίας εναντίον σου. Είτε το πολυσυζητημένο δημοσίευμα του «Βήματος» για τα Τέμπη ήταν «αποκάλυψη» είτε όχι, η κυβέρνηση όφειλε να απαντήσει επί της ουσίας, να εξηγήσει δηλαδή τι κινήσεις έκανε ή πρόκειται να κάνει για να βρεθεί ποιος παραποίησε στοιχεία. Αντί γι' αυτό, κρύφτηκε πίσω από ένα σενάριο περί συμφερόντων.

Υπάρχει σε αυτές τις συνθήκες μέλλον για την ερευνητική δημοσιογραφία; Ο Σαμ Τζόουνς, ανταποκριτής των

«Financial Times» στο Βερολίνο, δίνει μια απροσδόκητη απάντηση: ναι, στο θέατρο! Τον περασμένο Απρίλιο έγινε στο Volkstheater της Βιέννης η πρεμιέρα της παράστασης Die Redaktion (Η Αίθουσα Σύνταξης), που βασίζεται στην έρευνα του περιοδικού «Dossier» για τις σχέσεις της κρατικής αυστριακής εταιρείας πετρελαίου και φυσικού αερίου OMV με τη Ρωσία. Οι παραστάσεις είχαν τέτοια επιτυχία, που το ίδιο θέατρο ανέβασε αυτόν τον μήνα και μια δεύτερη έρευνα του «Dossier», αυτή τη φορά για την κατάρρευση της αυτοκρατορίας του τιρολέζου δισεκατομμυριούχου Ρενέ Μπένκο.

Όταν ξεκίνησε την έρευνα για την OMV, ο διευθυντής του «Dossier» Φλόριαν Σκράμπαλ φορτώθηκε αρκετές αγωγές (SLAPP) στην πλάτη του. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα οι συνδρομητές, που τα προηγούμενα εννιά χρόνια δεν ήταν πάνω από 2.000, να αυξηθούν κατά 3.000 μέσα σε 20 ημέρες. Και η OMV έκανε πίσω.

ΦΛΟΡΙΑΝ ΣΚΡΑΜΠΑΛ (1979 -)

Οικογένεια, φίλοι και τρελοί

«Στην αρχή της δημοσιογραφικής μου καριέρας διδάχθηκα ότι υπάρχουν όμιλοι στην Αυστρία τους οποίους σπανίως επικρίνεις. Κι αν το κάνεις, να περιμένεις αντίσταση. Από μέσα κι απέξω.» Αυτό είναι ένα απόσπασμα ενός μονολόγου που ακούγεται στην παράσταση Die Redaktion. Το πρόσωπο που τον εκφωνεί υποδύεται τον Φλόριαν Σκράμπαλ, ο οποίος ίδρυσε το τριμηνιαίο ερευνητικό περιοδικό Dossier το 2012. Ο πρώην δημοσιογράφος της Die Presse ξεκαθάρισε από την αρχή ότι δεν θα δεχθεί ούτε κρατική ούτε ιδιωτική διαφήμιση, από την οποία εξαρτώνται σχεδόν όλα τα μέσα ενημέρωσης της Αυστρίας. Ξεκίνησε λοιπόν με ένα αυτοχρηματοδοτούμενο μοντέλο και συνέχισε με ένα μοντέλο χρηματοδότησης από «οικογένεια, φίλους και τρελούς», το οποίο εμπλούτισε με ένα πακέτο κυμαινόμενων συνδρομών από 65 ευρώ τον χρόνο. Το θέατρο ήταν η τελευταία του ιδέα για την προσέλκυση κοινού. Ίδου λοιπόν: η ποιοτική δημοσιογραφία είναι ζωντανή.

Ο καθηγητής στο Πανεπιστήμιο της Πίζας, Γκουίντο Τονέλι, είναι διάσημος φυσικός σωματιδίων και ένας από τους πρωταγωνιστές στην ανακάλυψη του μποζονίου Χιγκς, γνωστού και ως το «σωματίδιο του Θεού». Αυτό το σωματίδιο έχει υπολογιστεί ότι είναι η ακριβής μάζα για να κρατήσει το Σύμπαν στα πρόθυρα της αστάθειας, με το ίδιο το πεδίο Χιγκς να αναδύεται στο σημείο στο οποίο δημιουργήθηκε το Σύμπαν και έκτοτε λειτουργήσει ως δική του πηγή ενέργειας. Πριν από λίγο καιρό επισκέφθηκε τη χώρα μας

ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ
ΚΟΥΡΜΟΥΛΗ

και με απλά λόγια μās εξήγησε άγνωστες πτυχές του άγνωστου Σύμπαντός μας, την υλικότητα του χωροχρόνου, το «χάος» της δημιουργίας, τις μεγάλες κατακτήσεις της σύγχρονης επιστήμης. Τον ευχαριστούμε.

Μετά την πρόσφατη πανδημία και με γνώμονα τη συνειδητοποίηση ότι δεν είμαστε άτρωτοι, οι προβολείς έπεσαν πάνω στην επιστημονική έρευνα. Ταυτόχρονα αναδύθηκε το φαινόμενο μιας εκτεταμένης δυσπιστίας προς την επιστημονική τεκμηρίωση. Πώς το βλέπετε εσείς όλο αυτό;

Αυτές είναι δύο όψεις του ίδιου ζητήματος. Στη μια πλευρά έχουμε την καθαρή επιστήμη, η οποία μέχρι και τις μέρες μας όχι μόνο έχει κάνει τεράστια βήματα προόδου αλλά είναι και ισχυρή. Μπορεί πια σε καθημερινή βάση να θεραπεύσει εκατομμύρια δυσανάγνωστα προβλήματα, κάτι που, για παράδειγμα, πριν από μόλις δύο δεκαετίες φάνταζε δύσκολο. Από την άλλη μεριά πολλοί άνθρωποι, ενώ αναγνωρίζουν την αναγκαιότητα της επιστήμης, δεν αντιλαμβάνονται πώς ακριβώς λειτουργεί. Πώς λειτουργεί η τεχνολογία. Κι έχουν δίκιο. Διαχρονικά, πόσο μάλλον στις μέρες μας με τις τόσες μεγάλες και «αθόρυβες», όπως υπαινίσσεστε, για τον πολύ κόσμο κατακτήσεις, η επιστήμη φαίνεται σαν να μην έχει ρίζες σε κάτι απτό. Εννοώ πως θεμελιακά σκέφτονται την επιστήμη σαν κάτι που πλησιάζει το υπερφυσικό. Εδώ δημιουργείται ο φόβος. Ο τρόμος πως το ον είναι αιχμάλωτο μιας πανίσχυρης δύναμης, που κυβερνά τη ζωή μας. Ένα προνόμιο μερικών επιστημόνων, οι οποίοι, εκτός του ότι δεν είναι αλάνθαστοι, μας λένε και τι να κάνουμε. Υπάρχει μια πολλαπλή εσωτερική αντίσταση στον κόσμο και χρειάζεται εμείς οι επιστήμονες να εξοπλιστούμε με υπομονή και να ξαναθυμηθούμε την αρχαία τέχνη της πειθούς. Επειδή μεταχειριζόμαστε στοιχεία και δεδομένα, δεν πρέπει να είμαστε αλαζονικοί απέναντι σε ανθρώπους που δεν καταλαβαίνουν την πειραματική διαδικασία. Ας κρατήσουμε την αισιοδοξία μας για να πείσουμε όσο το δυνατόν περισσότερους με στοιχειοθετημένα γεγονότα. Οι επιστήμονες δεν τα ξέρουν όλα ακόμη, κι αυτό ας το δηλώσουμε ανοιχτά. Η προσέγγισή μας θα πρέπει να είναι νηφάλια και με διαρκή πειθώ.

Περίπου δώδεκα χρόνια πριν είχατε ανακινήσει την ανίχνευση του σωματιδίου Χιγκς. Αυτή η ανακάλυψη σε ποιον βαθμό είναι σημαντική για την ιστορία της ανθρωπότητας;

Ειλικρινά μιλώντας, όταν βρισκόμασταν στη μάχη για την ανακάλυψη, αυτά τα γεμάτα φρενιτίδα χρόνια, δεν είχαμε χρόνο να αναλογιστούμε τι κάνουμε ακριβώς. Με τα χρόνια, αντιλαμβάνομαι τη μεγάλη αλλαγή παραδείγματος που

Γκουίντο Τονέλι

«Σήμερα μπορούμε να εξηγήσουμε μόλις το 5% του Σύμπαντος»

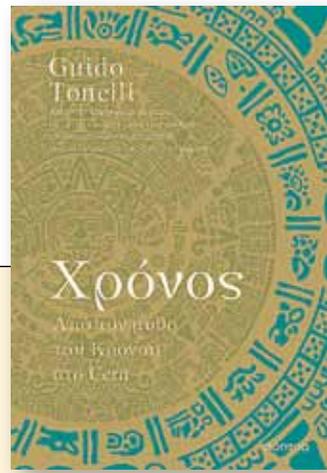
Ο διάσημος φυσικός σωματιδίων μιλάει για άγνωστες πτυχές του κόσμου γύρω μας, για το «χάος» της δημιουργίας και για τις μεγάλες κατακτήσεις της σύγχρονης επιστήμης

παραγάγαμε, για την κατανόηση του Σύμπαντος. Εν τω μεταξύ έχουν γίνει και άλλες σημαντικές ανακαλύψεις στη Φυσική, αλλά η συγκεκριμένη απάντησε σε ένα τεράστιο ζήτημα που κρατούσε για περίπου 2.500 χρόνια. Δηλαδή ανακαλύψαμε μια άλλη οπτική γωνία για να βλέπουμε την ύλη. Η μάζα από τους αρχαίους Έλληνες φιλοσόφους, καθώς και από υψιπετείς επιστήμονες όπως ο Νεύτων, ο Γαλιλαίος, μέχρι και ο Αϊνστάιν αρχικά, λογιζόταν πάντα ως μια αυξητική ιδιότητα της ύλης. Έχουμε ύλη, έχουμε και μάζα. Με την ανακάλυψη του σωματιδίου Χιγκς αποδείξαμε ότι η μάζα είναι και δυναμική ιδιότητα. Κάτι που γεννιέται μέσα από την αλληλεπίδραση. Αυτό το αχανές πεδίο που καταλαμβάνει το μποζόνιο αλληλεπιδρά με κάθε σωματίδιο-μόριο εντός του, που θα μπορούσε να είναι άνευ μάζας, αλλά λόγω αυτής της δράσης την αποκτά. Αυτή ήταν η βασική διαδικασία μέσω της οποίας παρατηρούσαμε πως τα ξεχωριστά στοιχεία μπορούν να συμπεριφερθούν σαν σύνολο και να δημιουργήσουν υποατομικά σωματίδια, τα λεγόμενα πρωτόνια. Αν αφαιρέσεις τη μάζα από τα κουάρκ (βασικοί τύποι των στοιχειωδών σωματιδίων της ύλης), δεν υπάρχει συμπεσμένη ύλη. Για παράδειγμα, δεν θα είχαμε αστέρια, σκόνη, πλανήτες, ανθρώπους. Αυτή η στοιχειώδης ελάχιστη ύλη υπάρχει από την αρχή της δημιουργίας του Σύμπαντος, και αυτή με τη σειρά της γέννησε πρωτόνια, κουάρκ και εν συνεχεία ηλεκτρόνια και αργότερα τα πρώτα άτομα, μέχρι να φτάσουμε στους πλανήτες, κ.ο.κ. Υστερα από αυτή την ανακάλυψη θα χρειαστεί να ξαναγράψουμε τα βιβλία της Φυσικής και να δούμε τον Κόσμο διαφορετικά.

Δηλαδή, στο άμεσο μέλλον θα είμαστε σε θέση να γράψουμε μια νέα Γένεση; Και ποια θα είναι τα κύρια κεφάλαια;

Αυτό ήταν το κίνητρο για να συγγράψω το βιβλίο

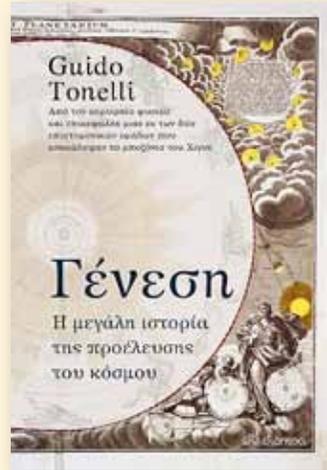

INFO

Γκουίντο Τονέλι
«Χρόνος, από τον μύθο του Κρόνου στο CERN»

Μτφρ.: Μαρία Οικονομίδου
Εκδ.: Διόπτρα
Σελ.: 272, 16,59 ευρώ

«Γένεση, η μεγάλη ιστορία της προέλευσης του κόσμου»

Μτφρ.: Μαρία Οικονομίδου
Εκδ.: Διόπτρα
Σελ.: 296, 15,50 ευρώ

Είπε

Υπάρχει μια πολλαπλή εσωτερική αντίσταση στον κόσμο και χρειάζεται εμείς οι επιστήμονες να εξοπλιστούμε με υπομονή και να ξαναθυμηθούμε την αρχαία τέχνη της πειθούς

«Γένεση, η μεγάλη ιστορία της προέλευσης του κόσμου» (μτφρ. Μαρία Οικονομίδου, Διόπτρα). Είναι αλήθεια ότι μπορούμε να εγγράψουμε τις μεγάλες μεταμορφώσεις που έδωσαν σχήμα στο Σύμπαν μας. Και από τη στιγμή που ανακαλύψαμε ότι ήταν επτά τον αριθμό, το συνδύασα με τις αντίστοιχες ημέρες της Δημιουργίας. Ο χρόνος στην καθεμία από αυτές τις ημέρες είναι εντελώς διαφορετικός απ' ό,τι εμείς τον μετράμε συμβατικά. Ετσι η πρώτη ημέρα διαρκεί 10 (εις τη μείον 35) δευτερόλεπτα και η τελευταία 13,8 δισεκατομμύρια χρόνια. Αυτές οι ημέρες μοιάζουν με καταστροφές. Κάθε φορά που το Σύμπαν μας άλλαξε εντελώς τη δομή του, θα μπορούσε να οδηγηθεί και στην ανυπαρξία. Όμως αυτό δεν συνέβη. Τούτες οι μεταμορφώσεις, αντίθετα, δημιούργησαν τον κόσμο γύρω μας, τη ζωή, τους πλανήτες και τους γαλαξίες. Αυτή η γενική εικόνα που έχουμε μέχρι σήμερα είναι πυκνή και καθαρή. Είναι εντελώς νέα και μαγική. Αξίζει να τονίσουμε εδώ ότι μας λείπουν ακόμη πολλά στοιχεία.

Ποιες μπορεί να είναι αυτές οι μεταμορφώσεις;

Η πρώτη έρχεται από τη διακύμανση των ελαχιστών κβάντα μέσα στο Κενό, που μεταμορφώνονται σε μια Φούσκα η οποία διαστέλλεται από τον μηχανισμό που ονομάζουμε κοσμολογικό πληθωρισμό. Από αυτόν τον μηχανισμό δεν γνωρίζουμε όλες τις λεπτομέρειες, αλλά γνωρίζουμε μικροσκοπικά πως αυτή η Φούσκα μέσα σε κλάσματα δευτερολέπτου παίρνει το μέγεθος μιας μπάλας ποδοσφαίρου. Η δεύτερη μεταμόρφωση έρχεται μέσα από το μποζόνιο του Χιγκς. Στο στάδιο επέκτασης αυτού του τέλειου Σύμπαντος, τα σωματίδια χωρίς μάζα - που δεν είναι σε θέση να δημιουργήσουν ακόμα σύνολο - τρέχουν παντού με την ταχύτητα του φωτός. Κάποτε το Σύμπαν ηρεμεί και όταν το μποζόνιο του Χιγκς παγώσει, τότε αυτό το καινούργιο πεδίο αλλάζει τα χαρακτηριστικά των σωματιδίων.

Όλα αυτά συμβαίνουν σε χρόνο 10 (εις το μείον 11) δευτερόλεπτα και μετά τα σωματίδια, όταν γκρουπαριστούν, είναι σε θέση δυνητικά να δημιουργήσουν την πρώτη μορφή ύλης που είναι τα πρωτόνια και τα νετρόνια. Υστερα από μερικά δευτερόλεπτα εισερχόμαστε στο Σύμπαν που ξέρουμε, μέσα από αυτό το τεράστιο σύννεφο με σωματίδια που συνθέτουν το σώμα μας, τα βράχια, το νερό, τον αέρα κ.λπ. Ωστόσο το Σύμπαν δεν είναι ακόμη σε θέση να δημιουργήσει άστρα, γιατί η θερμοκρασία του είναι πολύ υψηλή. Για να δημιουργηθούν τα πρώτα άτομα χρειάζεται να περιμένουμε πολλές χιλιάδες χρόνια, όταν το φως διαχωρίζεται από την ύλη.

Γιατί παίρνει τόσο πολύ στο να δημιουργηθούν τα πρώτα άτομα;

Λόγω της θερμοκρασίας. Διότι η ένωση των ηλεκτρονίων με τα πρωτόνια μέσω ηλεκτρομαγνητικής δύναμης είναι ασθενής και με υψηλή θερμοκρασία δεν μπορούν να σταθούν. Όταν η θερμοκρασία κατέβει πολύ, τότε έχουμε τη δημιουργία των πρώτων ατόμων. Υπάρχουν αυτά τα τεράστια νέφη από υδρογόνο και ήλιο και μετά πρέπει να περιμένουμε άλλα 400 εκατομμύρια χρόνια για να έχουμε τα πρώτα άστρα.

Αναφέρετε στα βιβλία σας ότι η υλική ενέργεια και ο χρόνος δεν υπήρχαν από πάντα. Ωστόσο γεννήθηκαν μαζί; Πώς φτάνουμε σε αυτό το συμπέρασμα;

Το συμπέρασμα έρχεται από μελέτες που ξεκινούν πριν από τριάντα χρόνια. Τότε που οι επιστήμονες μετρούν τις ιδιότητες του Σύμπαντος. Οι επιστήμονες είναι σαν τα μικρά παιδιά και μέσα από τις αφελείς ερωτήσεις παράγεται αποτέλεσμα. Έχει αυτό το σύστημα ηλεκτρική ενέργεια; Έχει αδράνεια; Ποια η κατεύθυνση της ταχύτητάς του; Ανακαλύφθηκε λοιπόν ότι το Σύμπαν έχει συνολική ενέργεια που είναι ίση με το μηδέν. Για κάθε θετική ενέργεια υπάρχει ισοδύναμη αρνητική, και σημαίνει ότι πίσω από κάθε «φανερή» δράση πάντα κάτι κρύβεται από πίσω. Αυτό ήταν μια μεγάλη έκπληξη. Δεν το συλλαμβάνουμε ακόμη και σήμερα. Το Σύμπαν λοιπόν έχει τον ίδιο κβαντικό αριθμό με το Κενό, που είναι [0 0 0]. Αυτό σημαίνει ότι τα δύο συστήματα παραμένουν ασεχώριστα και φυσικά ισοδύναμα. Ετσι ολόκληρο το Σύμπαν αποτελεί μια μορφή κενού. Το Κενό όμως δεν σημαίνει το τίποτα. Το σύστημα του Κενού είναι ένα σύστημα υλικό.

Για να ξαναγυρίσουμε στον χρόνο που με

ρωτήσατε. Εκείνο που είχε παραμεληθεί για δεκαετίες ήταν το εξής: όταν χρειάζεται να παραχθεί μάζα (π.χ. ένα άστρο), θέλεις μεγάλη ποσότητα ενέργειας. Αλλά όταν έχεις τα πρώτα άστρα ή έναν πλανήτη μέσα σε έναν χωρόχρονο, αρχίζει και παράγεται η βαρύτητα. Ο σχηματισμός του χωροχρόνου λοιπόν γεννά την έλξη μεταξύ των σωμάτων, κάνει τη Γη να γυρίζει γύρω από τον Ήλιο κ.λπ. Η έλξη αυτή σημαίνει ότι ο χωρόχρονος είναι γεμάτος από αρνητική ενέργεια που είναι ισοδύναμη με τη θετική. Ο χωρόχρονος τελικά είναι και υλικό στοιχείο. Τούτο σημαίνει πως μπορεί να δημιουργηθεί το Σύμπαν από το κενό. Με την παραγωγή μάζας (που συνεπάγεται ενέργεια) και την εν συνεχεία τοποθέτησή της στον χωρόχρονο.

Τι ακριβώς είναι το Κενό;

Είναι ένα αχανές ρεζερβουάρ σωματιδίων και αντισωματιδίων. Το Κενό, για να κάνουμε μια αναλογία, μοιάζει με τον αριθμό μηδέν. Μια τεράστια δεξαμενή ύλης και αντιύλης. Μικροσκοπικά το Κενό κάθε άλλο παρά στατικό είναι. Έχουμε μια έξαλλη παραγωγή φυσαλιδών (γεμάτες ύλη και αντιύλη), για ένα μικροκλάσμα του δευτερολέπτου. Είμαι σίγουρος πως αν κατανοήσουμε τις ιδιότητες του συστήματος του Κενού θα μπορέσουμε να αποσπάσουμε γνώση που θα μας δώσει ακόμα πιο νέες και αδιανόητες τεχνολογίες από τις υπάρχουσες. Εννοώ να βάλουμε το Σύμπαν στο μικροσκόπιο και να εξεταστεί κάθε ελάχιστη λεπτομέρειά του. Ξέρετε, το Κενό προέρχεται από την αρχαία ελληνική λέξη «χάος», που τη χρησιμοποιούσε και ο Ησίοδος. Το χάος έχει πολλές ερμηνείες. Δεν σημαίνει μόνο αταξία στο σύστημα. Αλλά και κάτι το οργανικό που διέπεται από ακανόνιστους κανόνες.

Η ερώτηση του ενός εκατομμυρίου

Σήμερα μπορούμε να αποδείξουμε ότι υπάρχει μόνο ένας χωρόχρονος;

Αυτή είναι η ερώτηση του ενός εκατομμυρίου. Υπάρχει ένα τεράστιο εάν εδώ. Μέχρι στιγμής δεν έχει αποδειχθεί κάτι. Εάν δηλαδή υπάρχει ένα άλλο Σύμπαν το οποίο θηλυκώνει με το δικό μας. Που σημαίνει ακριβώς πως κάπου εκεί έξω υπάρχει ένας άλλος χωρόχρονος με τις δικές του ιδιότητες, που όμως μπλέκεται με τον δικό μας. Τότε τι γίνεται; Οι έρευνες έχουν ενταθεί τα τελευταία χρόνια. Είμαστε σίγουροι ότι είμαστε οι μοναδικοί σε όλα τα μήκη και τα πλάτη του χωροχρόνου που γνωρίζουμε; Τα σύγχρονα τηλεσκόπια φτάνουν στις πιο σκοτεινές μεριές του Σύμπαντος. Οι αστρονόμοι για να απαντήσουν σε αυτό το ερώτημα, μελετούν κατά πόσο οι ιδιότητες του δικού μας χωροχρόνου είναι ομογενείς. Εάν δεν υπάρχει άλλος γαλαξίας κοντά, τότε ο χωρόχρονός μας ακολουθεί μια συνήθη δομή. Αλλά εάν υπάρχει ένα άλλο Σύμπαν που δένει με το δικό μας, τότε ο δικός μας χωρόχρονος θα είναι διαταραγμένος και ακόλουθα η ζωή δεν θα είναι παρά ένα παράξενο μοτίβο. Αν είμαστε τυχεροί και βρούμε στοιχεία από άλλο Σύμπαν, τότε θα αλλάξουν όλα.

Η γέννηση ενός Σύμπαντος έχει τελικά κάποιον σκοπό;

Οχι, είναι βασισμένο στην τυχαιότητα. Δείτε το γενικότερα: έχουμε δισεκατομμύρια γαλαξίες, με δισεκατομμύρια άστρα ο καθένας, που περιβάλλονται από πλανήτες. Σταθείτε για μια

στιγμή εδώ. Και ξάφνου μέσα σε έναν πολύ μικρό γαλαξία εμφανίζομαστε εμείς. Σκεφτείτε, είμαστε μέχρι στιγμής μια απίθανη εξαίρεση. Τότε ποια η αναγκαιότητα του Σύμπαντός μας. Είναι πρώτα οι νόμοι της Φυσικής, και αυτοί με τη σειρά τους προέρχονται από κρυμμένες συμμετρίες. Για τις οποίες έχουμε βρει ορισμένους βασικούς κανόνες. Υπάρχουν όμως και άλλοι νόμοι της Φυσικής όπως η Αρχή της Αβεβαιότητας ή η Κβαντομηχανική κ.ά., όπου τους χρησιμοποιούμε αλλά δεν γνωρίζουμε από πού προέρχονται. Υπάρχουν δηλαδή και άλλες κρυμμένες συμμετρίες που χρειάζονται εξερεύνηση.

Τελικά υπάρχει Θεός;

Ο Θεός ξέρετε είναι πέρα από τη φύση. Ο καθένας είναι ελεύθερος να φανταστεί και να πιστεύει τι κυβερνά και δημιουργεί ίσως τα πάντα. Η επιστήμη εκεί δεν μπορεί να επέμβει. Το μεγάλο ερώτημα είναι η σκοτεινή ύλη του Σύμπαντος. Σήμερα ό,τι μπορούμε να εξηγήσουμε είναι μόλις το 5% του Σύμπαντος συνολικά. Όλη μας η γνώση απλώνεται σε μια μικρή φλοίδα του Σύμπαντος. Το υπόλοιπο 95% παραμένει υπό έρευνα. Ξέρετε, χωρίς τη σκοτεινή ύλη ο Γαλαξίας μας θα είχε διαλυθεί κομματάκια. Είναι ο μηχανισμός μέσα από τον οποίο ο χωρόχρονος συνεχίζει να διαστέλλεται. Αυτό σημαίνει ότι ο Γαλαξίας μας επιταχύνει. Ετσι η επέκταση του Σύμπαντός μας που κάποτε πιστεύαμε ότι θα ήταν πεπερασμένη λόγω της βαρύτητας, συνεχίζει να επεκτείνεται προς το άπειρο.

ΘΕΣΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΤΟΥ ΚΩΣΤΑ
ΜΠΟΤΟΠΟΥΛΟΥ

Ο Τέμπη ο mores

Υπάρχει μια ανάγνωση της αλληλουχίας αποκαλύψεων και κινήσεων με επίκεντρο την τραγωδία των Τεμπών, την οποία θα μπορούσαμε να ονομάσουμε των «μεγάλων τίτλων»: «σεισμός στο πολιτικό σκηνικό», «η συγκάλυψη των Τεμπών», «η κυβέρνηση αμφισβητείται». Όλα αυτά, σε κάποιο βαθμό, και πάντως απαλλαγμένα από υπερβολές και σκοπιμότητες, ισχύουν. Υπάρχει, ωστόσο, και μια δεύτερη – ως την πούμε «θεσμική» – προσέγγιση, που δεν χτυπάει τόσο στο μάτι και δεν κάνει τον ίδιο θόρυβο, αλλά είναι, πιστεύω, ακόμα πιο κρίσιμη: συνδέεται με τα χτυπήματα που δέχεται, απέξω αλλά και εκ των έσω, η αξιοπιστία του πολιτικού μας συστήματος και η θέση της χώρας μας στην ευρωπαϊκή δημοκρατική οικογένεια.

Ας τα πάρουμε με σειρά εμφάνισης και όχι σπουδαιότητας – κάθε γεγονός, εξάλλου, που πλύνει τέτοια αγαθά έχει ύψιστη σπουδαιότητα, πόσο μάλλον ο συνδυασμός τους. Όπως είχε γίνει, με συσκοτίσεις και επικλήσεις «εθνικών συμφερόντων», για το σκάνδαλο των υποκλοπών, καθώς και, με αλλαγές σεναρίων και ψέμα, για την παράνομη χρήση προσωπικών δεδομένων από ευρωβουλευτή, έτσι και ο τρόπος διερεύνησης της τραγωδίας των Τεμπών υπήρξε παραπάνω από προβληματικός, καταστροφικός. Και μόνο ότι έγινε δεκτός στους εκλογικούς συνδυασμούς του κυβερνώντος κόμματος, για προφανείς λόγους εσωτερικών ισορροπιών, ο αρμόδιος υπουργός –όταν μάλιστα είχε αναλάβει το μερίδιο ευθύνης που του αναλογούσε– δείχνει την απαξίωσή του για το κοινό αίσθημα και την πολιτική δεοντολογία στάση της κυβέρνησης. Ακολούθησε η εντελώς αναντίστοιχη της σημασίας του ερευνώμενου γεγονότος λειτουργία της Εξεταστικής Επιτροπής της Βουλής, που έκλεισε, σχεδόν κατά παραγγελίαν, πόρτες και συγκάλυψε ευθύνες. Τη χαριστική βολή έδωσε μια μη επιδεχόμενη αμφισβήτησης αποκάλυψη περί ενσυνειδήτης –κανένα μοντάζ δεν γίνεται αυτόματα– παρέμβασης στο αποδεικτικό υλικό για λόγους εντυπώσεων και «επικοινωνίας», κυριολεκτικά επί πτωμάτων – κάτι που καθιστά δευτερεύουσας σημασίας το ποιος ακριβώς ζήτησε και ποιος εκτέλεσε την παραποίηση και πρωτεύουσας το ότι έλαβε χώρα και έγινε προσπάθεια να υποβαθμισθεί. Τη λιτανεία της θεσμικής έκπτωσης έκλεισε μια πρόταση δυσπιστίας και μια επί αυτής συζήτηση στη Βουλή που αναλώθηκαν σε μικροκομματικές αντεγκλήσεις και προσβλητικά για τα θέματα και για τη νοημοσύνη μας λεκτικά πυροτεχνήματα: «αγέλη», «γενίτσαροι», «αριστερόστροφος φασισμός», «εντολοδοξοί συμφερόντων». Η κυβέρνηση έκανε, εντελώς ανάρμοστα αλλά και ανυπόστατα, λόγο για πρόθεση κλονισμού του πολιτεύματος εκ μέρους όσων άσκησαν το δημοκρατικό δικαίωμα να την εγκαλέσουν δημόσια. Από την άλλη, μερίδα της αντιπολίτευσης διατύπωσε, έχοντας προφανώς πάρει το κυβερνητικό μήθημα από τα «ιδιωτικά πανεπιστήμια», παράδεκτα αιτήματα ανοιχτής παραβίασης του άρθρου 86 του Συντάγματος περί ευθύνης υπουργών, διεξαγωγής εκλογών υπό διεθνή επιτροπεία, δηλαδή αυτοαναγωγής της χώρας μας σε δημοκρατική μπανανία, και «ριζίματος» της κυβέρνησης από την Ευρωπαϊκή Εισαγγελέα, που είναι μεν ανεξάρτητη αρχή της Ένωσης αλλά δεν μπορεί να υποκαθιστά ούτε τους εθνικούς θεσμούς ούτε τη λαϊκή βούληση.

Η νομιμότητα –και μάλιστα στο ύψιστο επίπεδο, το συνταγματικό– στην πυρά σκοπιμοτήτων. Οι θεσμοί εργαλείο για επίδειξη εχθροπάθειας. Οι εκλογές –αυτές που πέρασαν και έδωσαν ένα αποτέλεσμα αναμφισβήτητο μεν, όχι κολυμβήθρα του Σιλβάμ δε, καθώς και οι ευρωεκλογές που έρχονται με τους χειρότερους οιωνούς– στον βωμό της απονομιμοποίησης. Η συμμετοχή στην Ευρωπαϊκή Ένωση –η ελεύθερη και αμοιβαία επωφελής συμμετοχή σε ένα πολιτικό σχέδιο που επιβάλλει σεβασμό στην κριτική και στη νομιμότητα– έρμαιο της εσωτερικής μας φαγωμάρας. Δεν είναι να απορεί κανείς για τη διαρκή αύξηση της αποχής και την απαξίωση συλλήβδην του πολιτικού συστήματος.

Ο Κώστας Μπότηπουλος είναι συνταγματολόγος

Τρία ραντεβού που κρίνουν το γεωπολιτικό παιχνίδι...

Η Ουκρανία και το μορατόριουμ στο Αιγαίο είναι δύο από τα θέματα που αναμένεται να κυριαρχήσουν στην ατζέντα των επικείμενων διμερών επαφών

Με δύο μεγάλες πηγές ανοιχτές, σε Ουκρανία και Γάζα, και εν μέσω συνεχιζόμενης κρίσης στην Ερυθρά Θάλασσα, τρία διαδοχικά, κρίσιμα σημεία, τα οποία αναμένεται να λάβουν χώρα το προσεχές δίμηνο, παρουσιάζουν ενδιαφέρον, ιδίως στον βαθμό που θα κατορθώσουν να επιφέρουν κάποιες μετατοπίσεις στο ρευστό γεωπολιτικό σκηνικό της τρέχουσας περιόδου. Και στις τρεις επικείμενες διμερείς επαφές (Ερντογάν - Πούτιν, Μπάιντεν - Ερντογάν, Μητσοτάκης - Ερντογάν), σε πρώτο πλάνο θα βρίσκεται ο πόλεμος στην Ουκρανία, ενώ σε δεύτερο πλάνο θα κυριαρχεί η διατήρηση του μορατόριουμ στο Αιγαίο, για την οποία κυρίως διαβουλευτεί η Ελλάδα με την Τουρκία. Οι ΗΠΑ να διαδραματίζουν ρόλο εγγυητή της ασφάλειας στην περιοχή, με αντάλλαγμα από τις χώρες συμμάχους της την παροχή της βοήθειας που δεν μπορούν οι ίδιοι να προσφέρουν στην Ουκρανία σε επίπεδο πυρομαχικών και οπλικών συστημάτων.

ΠΟΥΤΙΝ ΣΤΗΝ ΑΓΚΥΡΑ. Ο κύκλος της νέας κινητικότητας ανοίγει με τον ρώσο πρόεδρο Βλαντίμιρ Πούτιν που επισκέπτεται μετά την επανεκλογή του τον τούρκο πρόεδρο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν στις 23 Απριλίου.

ΤΗΣ ΜΑΡΙΑΣ
ΜΟΥΡΕΛΑΤΟΥ

Τι προσδοκούν να κερδίσουν οι δύο ηγέτες; Από την πλευρά του ο τούρκος πρόεδρος επιθυμεί να παίξει για ακόμη μια φορά το χαρτί του παίκτη που μιλά και με τις δύο πλευρές, συνεχίζοντας παράλληλα να αποκομίζει οφέλη από τη σχέση του με τη Ρωσία του Πούτιν. Ο ρώσος πρόεδρος προσερχόμενος στο τραπέζι του διαλόγου με τον Ερντογάν είναι βέβαιο πως θα εναποθέσει πακέτα ειρήνευσης με την Ουκρανία, τα οποία ο τούρκος πρόεδρος πολύ πρόθυμα θα μεταφέρει δύο εβδομάδες μετά στο Οβάλ Γραφείο για να τα θέσει υπόψη του Μπάιντεν προκειμένου να διαφανεί αν με κάποιον τρόπο μπορεί να τερματιστεί σε αυτή τη φάση ο πόλεμος στην Ουκρανία και να μην επεκταθεί περαιτέρω σε επόμενη εδαφική ζώνη, κάτι το οποίο μοιάζει να είναι στο μυαλό του Πούτιν εφόσον δεν πάρει τώρα αυτά που θέλει από τη Δύση.

ΕΡΝΤΟΓΑΝ ΣΤΟΝ ΛΕΥΚΟ ΟΙΚΟ. Στις 9 Μαΐου, όπως έχει ανακοινω-

ΤΖΟ
ΜΠΑΪΝΤΕΝ
Ουάσιγκτον
9 ΜαΐουΡΕΤΖΕΠ
ΤΑΓΙΠ
ΕΡΝΤΟΓΑΝΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΟΣ
ΠΥΡΕΤΟΣ

θεί από τουρκικά ΜΜΕ, ο Ερντογάν γίνεται για πρώτη φορά δεκτός από τον πρόεδρο Μπάιντεν στον Λευκό Οίκο, εξαργυρώνοντας το πράσινο φως που έδωσε η Τουρκία για την είσοδο Σουδίας και Φινλανδίας στο ΝΑΤΟ, αλλά και για την εξομάλυνση των σχέσεων που επετεύχθη με την Ελλάδα, η οποία αποτυπώθηκε και στη Διακήρυξη των Αθηνών τον Δεκέμβριο, που εν πολλοίς αποτελεί

Η ημερομηνία της επίσκεψης του έλληνα Πρωθυπουργού στην Αγκυρα για μια συνάντηση κορυφής με τον τούρκο πρόεδρο δεν έχει κλειδώσει ακόμα, κινούμενη σε επίπεδο συν / πλν μιας εβδομάδας από τα μέσα Μαΐου

...και η τέταρτη συνάντηση που

Γιατί δεν θα ταξιδέψει στις ΗΠΑ ο Πρωθυπουργός

Με τα προγράμματα των δύο ηγετών να μην εμφανίζουν σημεία σύγκλισης γύρω από τον καθιερωμένο εορτασμό της 25ης Μαρτίου στον Λευκό Οίκο, που φέτος ορίστηκε για το απόγευμα της 4ης Απριλίου, η προαναγγελθείσα, από τον αμερικανό πρεσβευτή των ΗΠΑ Τζορτζ Τσούνη, επίσκεψη Μητσοτάκη στην Ουάσιγκτον, με στόχο να παραστεί στην εκδήλωση αλλά και να έχει ένα τετ α τετ με τον πρόεδρο Μπάιντεν, τελικώς ματαιώθηκε. Την ακύρωση

του πρωθυπουργικού ταξιδιού επιβεβαίωσε ο κυβερνητικός εκπρόσωπος, αναφέροντας παράλληλα ότι «δεν είθισται ούτως ή άλλως να πηγαίνει έλληνας πρωθυπουργός στην εν λόγω εκδήλωση», παρότι παραδέχτηκε ότι φέτος έγινε όντως μια προσπάθεια από τα διπλωματικά γραφεία Ελλάδας και ΗΠΑ προκειμένου να παρευρεθεί ο Κυριάκος Μητσοτάκης στην Ουάσιγκτον στις 3 και στις 4 Απριλίου. Ο κυβερνητικός εκπρόσωπος, πάντως, πρόσθεσε εμφατικά ότι οι ελληνοαμερικανικές

αποτέλεσμα εργώδους προσπάθειας παρασκηνιακά από τις ΗΠΑ. Σε αντάλλαγμα για τις κινήσεις καλής θέλησης που επέδειξε η Τουρκία – η οποία αρέσκεται τελευταία να εμφανίζεται ως η μη απομονωμένη μεσολαβήτρια δύναμη –, ο Ερντογάν πήρε στο χέρι του την αναθέρμανση των σχέσεων με τις ΗΠΑ, η οποία δημοσίως εκφράζεται με την επικείμενη επίσκεψη στον Λευκό Οίκο, έστω και κατά την εκπνοή της θητείας Μπάιντεν, καθώς επίσης και το αμυντικό πακέτο με τα F-16. Εκτός από τα παραπάνω, στην ατζέντα της συνάντησης των δύο θα είναι και οι προθέσεις του ρώσου προέδρου – τον οποίο θα έχει ήδη συναντήσει τότε ο Ερντογάν – για τον πιθανό τρόπο αντίδρασής του έπειτα από το πολύνεκρο τρομοκρατικό χτύπημα στη Μόσχα, καθώς από τη Δύση υπάρχει φόβος για απρόβλεπτη κλιμάκωση.

ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ. Μερικές ημέρες μετά, με την ημε-

ρομνία να μην έχει κλειδώσει ακόμα, κινούμενη σε επίπεδο συν / πλην μιας εβδομάδας από τα μέσα Μαΐου, αναμένεται η επίσκεψη του έλληνα Πρωθυπουργού στην Αγκυρα για μια συνάντηση κορυφής με τον τούρκο πρόεδρο, στο πλαίσιο του νέου γύρου διαβουλεύσεων με την Τουρκία που άνοιξε με τον Πολιτικό Διάλογο στις 11 Μαρτίου και θα κορυφωθεί με το τετ α τετ Ερντογάν - Μητσοτάκη τον Μάιο. Θα έχει προηγηθεί η συνάντηση Γεραπετρίτη - Φιντάν στο περιθώριο της υπουργικής συνόδου του ΝΑΤΟ στην Ουάσιγκτον στις 3 και 4 Απριλίου για την οποία ο έλληνας υπουργός Εξωτερικών έχει προϋποθέσει ότι και οι δύο υπουργοί έχουν λάβει εντολή από τους ηγέτες των δύο χωρών να θέσουν το πλαίσιο προκειμένου να ανοίξει η συζήτηση και για τα «δύσκολα» θέματα, την οριοθέτηση θαλασσιών ζωνών, υφαλοκρηπίδας και ΑΟΖ σε Αιγαίο και Ανατολική Μεσόγειο.

ακυρώθηκε

σχέσεις βρίσκονται «στο καλύτερο δυνατό επίπεδο».

Τα μεγάλα αγκάθια στο να γίνει αποδεκτή η πρόσκληση από τον Λευκό Οίκο, η οποία υφίστατο, ήταν το γεγονός ότι από την πλευρά του προέδρου Μπάιντεν υπάρχει ένα πολύ σφικτό πρόγραμμα με ασφυκτικές, μη ελαστικές, υποχρεώσεις λόγω προεκλογικής περιόδου, που είχε ως αποτέλεσμα να πρέπει ο έλληνας Πρωθυπουργός να ταξιδέψει για Ουάσιγκτον αυθημερόν ενώ την επομένη, στις 5 Απριλίου, ξεκινά

το συνέδριο της ΝΔ στο Ζάππειο, στο οποίο ο ίδιος ανοίγει τις εργασίες. Διπλωματικές πηγές πάντως δεν αποκλείουν το ενδεχόμενο να κλειστεί εκ νέου μια επίσκεψη στον Λευκό Οίκο, αν και το χρονοδιάγραμμα γίνεται πλέον ακόμη πιο σφικτό όσο πλησιάζουν οι αμερικανικές προεδρικές εκλογές του Νοεμβρίου. Σε κάθε περίπτωση, Μπάιντεν - Μητσοτάκης θα έχουν μια κοινή παρουσία τον Ιούλιο στη Σύνοδο του ΝΑΤΟ στην Ουάσιγκτον.

ΜΑΡΙΑ ΜΟΥΡΕΛΑΤΟΥ

Καθρέφτης

ΤΟΥ ΔΙΟΝΥΣΗ ΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ
nasopoulos@tanea.gr

Παγετός στο ρωσικό μέτωπο

Το «ανήκομεν εις την Δύσιν» έχει υπερτονιστεί από τη δεκαετία του '70 κι έκτοτε καμία ελληνική κυβέρνηση δεν αμφισβήτησε ουσιαστικά την κατεύθυνση της χώρας – που προσδέθηκε ολοκληρωτικά στο δυτικό άρμα και με την είσοδο στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Υπήρχαν, ωστόσο, μια σειρά από ευδιάκριτες κινήσεις και πρωτοβουλίες με τις οποίες επιδιώχθηκε να αναδειχθεί και μια διπλωματική αυτονομία, αν όχι η θέση της χώρας σε μια ουδέτερη ζώνη, την εποχή που ακόμη ο Ψυχρός Πόλεμος καθόριζε το ισοζύγιο δυνάμεων. Από την επίσημη επίσκεψη του Κωνσταντίνου Καραμανλή στη Μόσχα τον Οκτώβριο του 1979 έως την «Πρωτοβουλία των Εξ» από τον Ανδρέα Παπανδρέου και τους ανοικτούς διαύλους του Κώστα Καραμανλή με το Κρεμλίνο, ο βασικός στόχος ήταν η Αθήνα να εμφανιστεί με πολύπλευρο ρόλο σε ένα γεωπολιτικό παιχνίδι διαρκείας. Οι τεταμένες σχέσεις με την Τουρκία υπήρξε σαφώς ένας κρίσιμος παράγοντας για αυτή την τακτική ισορροπιών, πολύ περισσότερο από τη στιγμή που το Κυπριακό παρέμενε μια ανοικτή πληγή, με την ευθύνη να επιμερίζεται και στους Δυτικούς.

Με φόντο τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία και μια πολεμική σύγκρουση που ξεπερνά τη διετία, είναι ξεκάθαρο ότι η Ελλάδα για πολλαπλούς λόγους δεν μπορούσε να παραμείνει αμέτοχος θεατής ή να καταφύγει σε μεσοβέζικες λύσεις. Οι αναθεωρητισμοί θα μπορούσαν να αποδειχθούν ένα επικίνδυνο παιχνίδι, ιδίως εάν βρουν πρόσφορο έδαφος μέσω της ανεκτικότητας. Η Αθήνα τάχθηκε χωρίς αστερίσκους και υποσημειώσεις με την ουκρανική πλευρά, όχι μόνον για ανθρωπιστικούς λόγους και μέσα σε ένα αντιπολεμικό κλίμα που δημιουργήθηκε, αλλά επειδή κρίθηκε ότι αυτή η ολόπλευρη στήριξη στο Κίεβο συμβαδίζει με τα εθνικά συμφέροντα. Ακόμη κι αν από την αφετηρία του πολέμου γνώριζε ότι η Ουκρανία μπορεί να πτηθεί, κάθε ανοχή στη ρωσική επίθεση θα μπορούσε να δικαιολογηθεί τετελεσμένα στην Κύπρο και όχι μόνον. Η αντίδραση στα επεκτατικά σχέδια της Μόσχας ήταν μονόδρομος, παρά τους όποιους ιστορικούς δεσμούς. Η αλλαγή πλευσης στις σχέσεις με τη Ρωσία, ωστόσο, δεν ξεκίνησε με την εισβολή στην Ουκρανία. Ήδη από την περίοδο της πρωθυπουργίας του Γιώργου Παπανδρέου οι διμερείς επαφές άρχισαν να συρρικνώνονται – με

τη διασύνδεση Μπουργκάς - Αλεξανδρούπολη να ακυρώνεται. Δεν αναθερμάνθηκαν ούτε στην περίοδο Τσίπρα, κατά την οποία δεν έλειψαν και θερμά επεισόδια με την απέλωση διπλωματών. Τα ρωσικά ρούβλια, άλλωστε, που θα μπορούσαν να διασώσουν την Ελλάδα από τα μνημόνια δεν έφτασαν ποτέ, ακόμη κι αν υπήρχαν.

Στη νέα φάση, οι δίαυλοι Αθήνας - Μόσχας δείχνουν ολότετα σφραγισμένοι, σε μία επιλογή στρατηγικού χαρακτήρα από ελληνικής πλευράς. Στην πραγματικότητα, οι ελληνορωσικές επαφές έχουν απομείνει στα χέρια του Παναγιώτη Λαφαζάνη, που τις προάλλες βρέθηκε στη Μόσχα και ως... «διεθνής παρατηρητής» της εκλογικής διαδικασίας και της επανεκλογής Πούτιν. Το χαμηλό βαρομετρικό στις διμερείς σχέσεις ξεπερνά και τον παγετό που υπήρχε στη μετεμφυλιακή περίοδο, ενώ η Αθήνα απέτρεψε την πρόσκληση ρώσων διπλωματών ακόμη και στις εορταστικές εκδηλώσεις στις ελληνικές πρεσβείες για την 25η Μαρτίου. Η αντίδραση της Μαρίας Ζαχάροβα ήταν μάλλον αναμενόμενη, αλλά υπερβαίνει το παρά-

Η αντίδραση της εκπροσώπου του ρωσικού ΥΠΕΞ, Μαρίας Ζαχάροβα, για τον αποκλεισμό ρώσων διπλωματών από τις εορταστικές εκδηλώσεις στις ελληνικές πρεσβείες για την 25η Μαρτίου, ξεπερνά το παράπονο, όπως το ερμήνευσαν αρκετοί στην Αθήνα

και πνευματικούς δεσμούς μεταξύ των δύο λαών μας».

Την ώρα που ο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν προετοιμάζεται να υποδεχθεί τον Βλαντίμιρ Πούτιν στην Αγκυρα, για να εμφανιστεί κατόπιν στους δυτικούς συμμάχους ως αξιόπιστος μεσολαβητής σε κάθε σχέδιο ειρήνευσης στο ουκρανικό μέτωπο, αλλά και ως μοναδικός δίαυλος με τη Μόσχα, είναι ζητούμενο εάν η Αθήνα θα έπρεπε να κινηθεί με διαφορετική δοσολογία. Πρωτίστως από τη στιγμή που η Δύση κάθε άλλο παρά φαίνεται να δυσανασχετεί με το «δίπορτο» του τούρκου προέδρου. Ο προβληματισμός ότι ο πάγος με τη Μόσχα δεν θα λιώσει εύκολα και μετά τη λήξη του πολέμου στην Ουκρανία, καταγράφεται και στο Μαξίμου, μαζί με τη βεβαιότητα ότι σε εκείνη τη φάση η ρωσοτουρκική σχέση θα έχει ισχυροποιηθεί ακόμη περισσότερο, προκαλώντας άλλα προβλήματα.

ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΣΕΦΕΡΤΖΗ

Το άγχος και το λάθος

Με χαρακτηριστικότερη στιγμή της τη στιγμή που οι βουλευτές της συμπολίτευσης ξέσπασαν σε ανάρμοστα για την περίπτωση χειροκροτήματα εκφράζοντας τον ενθουσιασμό τους για την ομιλία του Κώστα Καραμανλή του Αχιλλέα, η τριήμερη κοινοβουλευτική συζήτηση επί της πρότασης δυσπιστίας προς την κυβέρνηση ολοκληρώθηκε χθες το βράδυ χωρίς να εισφέρει επί της ουσίας τίποτα ικανό να ανατρέψει τα συμπεράσματα στα οποία η κοινή γνώμη είχε ήδη καταλήξει σχετικά με τα αίτια και τις ευθύνες της τραγωδίας των Τεμπών.

Παρά ταύτα ήταν μια συζήτηση που ανέβασε στη διαπάσών τους τόνους της πολιτικής αντιπαράθεσης διαμορφώνοντας το κλίμα της επόμενης ημέρας. Κλίμα κλιμακούμενης σε ακραίο βαθμό πόλωσης που θα επικρατεί τουλάχιστον μέχρι τις ευρωεκλογές. Πράγμα που, εκτός των άλλων, καθιστά ολοφάνερο το άγχος που έχουν προκαλέσει στα κομματικά επιτελεία τα ευρήματα των πρόσφατων δημοσκοπήσεων. Τόσο αυτών που καταγράφουν την κάμψη της εκλογικής επιρροής του κυβερνώντος κόμματος και τις προς τα δεξιά του πρωτίστως διαρροές του. Όσο και αυτών που εμφανίζουν καθηλωμένα τα ποσοστά των κομμάτων της αντιπολίτευσης και σκληρό τον μεταξύ τους ανταγωνισμό για την κατάκτηση της δεύτερης θέσης. Για να μη μιλήσουμε για τα ευρήματα που αναδεικνύουν σε ρυθμιστικό παράγοντα των πολιτικών συσχετισμών τα ραγδαία αυξανόμενα ποσοστά του «κανένα».

Τα τελευταία είναι μάλιστα ποσοστά που υπό ορισμένες συνθήκες μπορούν εύκολα να μετατραπούν σε ποσοστά υπέρ μιας αντισυστημικής, λαϊκιστικής και ευρωσκεπτικιστικής Ακροδεξιάς ανάλογης με αυτήν που ακμάζει στην υπόλοιπη Ευρώπη και όχι μόνον. Ίσως, όλα αυτά να σημαίνουν απλώς ότι πλησιάζουμε σε ένα σημείο καμπής του κομματικού ανταγωνισμού της Μεταπολίτευσης με την απόλυτη κυριαρχία του Κυριακού Μητσοτάκη να ρηγματώνεται και την εποχή της συγκυριακής ψήφου υπέρ του μικρότερου κάθε φορά κακού, που διαδέχθηκε την εποχή της κυριαρχίας της αρνητικής ψήφου και χάρισε στη ΝΔ σειρά εκλογικών επιτυχιών, να τελειώνει ακολουθούμενη από την εποχή μιας ψήφου απελπισίας.

Μιας ψήφου απελπισίας σαν και αυτήν που έχει ήδη φέρει στην εξουσία ορισμένων κρατών χαρακτηριστικές μεταπολιτικές προσωποποιήσεις αυταρχικού τύπου. Πάντως με αφορμή τη συζήτηση επί της εναντίον της πρότασης δυσπιστίας, η κυβέρνηση ενόψει της αναμέτρησης των ευρωεκλογών φαίνεται να εγκαταλείπει τη στρατηγική του μεσαίου χώρου επιστρέφοντας στη στρατηγική της πόλωσης. Ευελπιστεί προφανώς ότι έτσι θα μεταπίσει την πεπεισμένη περί του αντιθέτου πλειοψηφία της κοινής γνώμης ότι διατηρεί τη συγκριτική της υπεροχή και άδικα κατηγορείται για παραβίαση των κανόνων του κράτους δικαίου. Κάνει όμως το λάθος, που προσπάθησε στη δική του ομιλία να διορθώσει ο Πρωθυπουργός, να παραβλέπει το γεγονός ότι η στρατηγική της πόλωσης, είτε ακολουθείται από τη συμπολίτευση είτε ακολουθείται από την αντιπολίτευση, αποδίδει μόνο όταν το εκλογικό εκκρεμές μετακινείται εντός των πεδίων που ορίζει συνήθως ένας μετωπικός παραταξιακός ανταγωνισμός διπολικού χαρακτήρα και μεγάλου ιστορικού βάθους. Παύει να είναι αποδοτική όταν η εμπιστοσύνη προς τους αντιπροσωπευτικούς θεσμούς καταρρέει και νέα πολιτικά φαινόμενα αυταρχικής φύσης αναπτύσσονται καλύπτοντας τα κενά που δημιουργούνται ανάμεσα στις νέες πολιτικές αναζητήσεις της κοινωνίας των πολιτών και τις προγραμματικές προσφορές που καταθέτουν τα main stream πολιτικά κόμματα.

Όσο αυτά τα κενά δεν πληρώνονται, κανέναν τυφλό και καμία πολιτική οξύτητα δεν αρκεί για να ανασχέσει την άνοδο της Ακροδεξιάς ή να συρρικνώσει τα ποσοστά του «κανένα». Πολύ δε λιγότερο θα μπορεί να καταστήσει εφικτή την αναβίωση του παλαιού κραταιού δικομματισμού που ίσως να υπάρχει στο πίσω μέρος του μυαλού όσων επιδιώκουν τη συγκώνευση των δυνάμεων της αντιπολίτευσης ως μέσο υπέρβασης των σημερινών αδιεξόδων της. Γιατί τα αδιέξοδα αυτά δημιουργούνται κυρίως από την αδυναμία της Κεντροαριστεράς να ανταποκριθεί στις συναισθηματικές ανάγκες των ψηφοφόρων, να τους μιλήσει απλά και καθαρά, λέγοντας τα πράγματα με το όνομά τους και αρθρώνοντας αξιόπιστες εναλλακτικές προτάσεις διακυβέρνησης.

Τι έκανε στο Πυροβολικό ο στρατιώτης Κασσελάκης

Ορκίστηκε χθες στη Θήβα ο πρόεδρος του ΣΥΡΙΖΑ και, μετά από θητεία δύο εβδομάδων και πενήνημερη άδεια, την προσεχή Τετάρτη παίρνει απολυτήριο

ΤΟΥ ΜΑΡΙΝΟΥ ΓΚΑΣΙΑΜΗ

Ορκίστηκε χθες και έλαβε μαζί με όλους τους νεοσύλλεκτους του Κέντρου Εκπαίδευσης Πυροβολικού της Θήβας την προβλεπόμενη άδεια ορκωμοσίας, διάρκειας πέντε ημερών. Ο λόγος για τον στρατιώτη Πυροβολικού Στέφανο Κασσελάκη που τις 15 αυτές ημέρες που έζησε στο στρατόπεδο της Θήβας, άφησε κατά μέρους σε σημαντικό βαθμό την ιδιότητα του προέδρου του ΣΥΡΙΖΑ.

Εφτασε στη Θήβα στις 13:15 το μεσημέρι της 15ης Μαρτίου και πριν μπει στο στρατόπεδο περπάτησε στους κεντρικούς δρόμους της πόλης, αγόρασε φακούς

επαφής και μίλησε σε συγκεντρωμένους πολίτες στην κεντρική πλατεία. Στις 4 το απόγευμα αφού αποχαιρέτησε τον πατέρα του που τον συνόδευσε μέχρι εκεί, πέρασε την πύλη. Έκανε τα διαδικαστικά, δηλαδή καταγραφή και κατάθεση της αστυνομικής του ταυτότητας και λήψη των στρατιωτικών του εγγράφων και ταυτότητας. Κατόπιν πέρασε τις προβλεπόμενες ιατρικές εξετάσεις και έλαβε τον ιματισμό του. Στον θάλαμο ήταν μαζί με άλλους 15 νεοσύλλεκτους.

«Μην ανησυχείτε έχω συνεργάτες, εγώ είμαι στρατός!» έγραψε στο Tik Tok λίγα λεπτά πριν μπει στο ΚΕΠΒ. Το νηθικό του ήταν ακμαίο. Την επόμενη, στις 16 Μαρτίου προχώρησε σε ανάρτηση με την εξής φράση: «Δήλωσε συμμετοχή στα προκριματικά ψηφοδέλτια του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ για τις ευρωεκλογές». Το Σαββατοκύριακο και την Καθαρά Δευτέρα που ακολούθησε την κατάταξή του δεν δέχτηκε κανένα

επισκεπτήριο αλλά ούτε και έκανε χρήση του δικαιώματός του να βγει εξοδούχος.

ΚΑΛΟ ΚΛΙΜΑ. Πηγές στενών συνεργατών του γνωστοποίησαν πως: «Εμεινε μέσα, είναι πολύ καλό το κλίμα με τους άλλους νεοσύλλεκτους. Γίνονται συζητήσεις, λένε αστεία και ακολουθούν όλοι το ίδιο πρόγραμμα. Είναι παιδιά που έχουν τελειώσει τις σπουδές τους, από 24 ετών και πάνω. «Μου φαίνεται θα γίνουν όλοι ΣΥΡΙΖΑ», είπε αστεειυόμενος σε συνεργάτη του όταν τον ρώτησε πώς είναι το κλίμα στον θάλαμο. Καλό το κλίμα

ΣΥΡΙΖΑ - ΠΑΣΟΚ: σύγκρουση με

ΤΗΣ ΜΥΡΤΩΣ ΛΙΑΛΙΟΥΤΗ

Τι ήταν το τριήμερο της δυσπιστίας για τον ΣΥΡΙΖΑ και το ΠΑΣΟΚ; Η πραγματικότητα είναι πως, παρά τη συνεννόηση αλλά και εξαιτίας αυτής, λειτούργησε σαν πρόβα για το κόμμα που θα πάρει συμβολικά τα νύια της αξιωματικής αντιπολίτευσης μετά το αποτέλεσμα των ευρωεκλογών και τη σειρά κατάταξης των κομμάτων.

Το ΠΑΣΟΚ έχει τον πρόεδρό του εντός Βουλής και δεν ήταν μέρος στα μίσση και τα πάθη των πρόσφατων μηνών στην Αριστερά -άρα μπόρεσε να ηγηθεί της πρωτοβουλίας για την πρόταση δυσπιστίας, την οποία πιστώνεται ο Νίκος Ανδρουλάκης. Ανεβαίνοντας

στο βήμα για να εξηγήσει τους λόγους της πρότασης δυσπιστίας, ο Ανδρουλάκης είπε στην κυβέρνηση πως «υποτίμησε την ψυχή και τη δύναμη της δημοκρατικής παράταξης», περιγράφοντας ένα μετωπικό σχήμα, αλλά παράλληλα δίνοντάς του συγκεκριμένα πολιτικά χαρακτηριστικά και επικεφαλής τον ένοικο της Χαριλάου Τρικούπη. Για δημοκρατική παράταξη, ωστόσο, μίλησε και ο εισηγητής του ΣΥΡΙΖΑ, Νίκος Παππάς - τη φράση αξιοποιεί συχνά-πυκνά και ο πρόεδρος του κόμματος, Στέφανος Κασσελάκης.

Καθόλου τυχαία, στον ΣΥΡΙΖΑ ήθελε να «περάσουν» τη γραμμή της συνδιαμόρφωσης της πρότασης, που αφορούσε είτε τις λεκτικές προσθήκες που έγιναν εκ μέρους της κοινοβουλευτικής ομά-

δας στο κείμενο που τους εστάλη από το ΠΑΣΟΚ είτε τις διατυπώσεις Παππά για ζύμωση μεταξύ των δύο χώρων που κατέληξε στην πρόταση δυσπιστίας - οι οποίες ωστόσο δεν είχαν ως αφετηρία καμία συζήτηση με την ηγετική ομάδα του ΠΑΣΟΚ.

Οι δύο πλευρές απευθύνονται στο ίδιο ακροατήριο με διαφορετικό τρόπο, με τον ΣΥΡΙΖΑ να οξύνει τους τόνους όσον αφορά τους τρόπους που μπορεί να «πέσει» η κυβέρνηση, αλλά και με την πρόταση Κασσελάκη για τους διεθνείς παρατηρητές, την οποία συνέχισε να υπερασπίζεται. Σε κάθε περίπτωση, οι ιστορικοί συνειρμοί που φέρνει ο όρος «δημοκρατική» διευκολύνουν και τις δύο πλευρές: πρώτον, με βάση και τις τελευταίες αποπομπές

ΕΥΡΟΚΙΝΗΣΗ ΤΑΤΙΑΝΑ ΜΠΟΛΑΡΗ

Ο Στέφανος Κασσελάκης ορκίστηκε στη Θήβα ανήμερα τα γενέθλιά του

και με τους αξιωματικούς χωρίς να υπάρχει κάποια διάκριση λόγω της θεσμικής ιδιότητας του αρχηγού της αξιωματικής αντιπολίτευσης».

Στις 21 Μαρτίου το όνομα Στέφανος Κασσελάκης αναρτήθηκε στον πίνακα με τους νεοσύλλεκτους που θα έκαναν υπηρεσία στο μαγειρείο.

Ο Κασσελάκης την έκανε κανονικά, ανταλλάσσοντας και απόψεις για την καθημερινότητα με τα άλλα νέα παιδιά που βρέθηκαν στο μαγειρείο μαζί του. Έχοντας δηλώσει και εθελοντής για να παρελάσει στην πόλη της Θήβας μαζί με άγημα εθελοντών, έκανε

και τη σχετική εκπαίδευση, ενώ παράλληλα την ίδια ημέρα δηλαδή στις 21 Μαρτίου εκτέλεσε και βολές με το τυφέκιο που θα είχε στην παρέλαση μαζί με όλους τους νεοσύλλεκτους του αγήματος.

Όλες αυτές τις ημέρες επικοινωνούσε με τους δικούς του και τους στενούς του συνεργάτες με σύντομα μηνύματα και τηλεφωνήματα τις προβλεπόμενες ώρες, δηλαδή μετά το μεσημεριανό φαγητό και μέχρι την απογευματινή εκπαίδευση και μετά την ολοκλήρωσή της και μέχρι το βραδινό σιωπητήριο. Τις ώρες αυτές δε αποσυρόταν και στο γραφείο αξιωματικού που του

είχε παραχωρηθεί προκειμένου να διενεργεί τις υποχρεώσεις που έχει ως πρόεδρος του ΣΥΡΙΖΑ. Μία ημέρα πριν από την παρέλαση, δηλαδή στις 24 Μαρτίου, βγήκε εξοδούχος στο Δίστομο γράφοντας μεταξύ άλλων σε ανάρτησή του: «Σήμερα είμαι εξοδούχος στρατιώτης. Ας ειρωνευτούν μερικές "πατριωτικές" κραυγές το ότι δικαιούμαι κιάλας έξοδο με θητεία μόνο 20 ημερών. Ας ειρωνευτούν και το ότι υπηρετώ μόνο 20 μέρες.

Δεν έφτιαξα τον νόμο. Τον τηρώ. Όπως θα τηρώ κάθε νόμο της χώρας, από όποια θέση. Επέλεξα λοιπόν να πάρω την εξοδό μου για συγκεκριμένο λόγο: Για να επισκεφθώ το Δίστομο. Εκεί που το 1944, οι ναζι έσφαξαν 229 άμαχους Έλληνες. Ενα αποτρόπαιο έγκλημα που μας υπενθυμίζει το δίκαιο αίτημά μας για τις γερμανικές αποζημιώσεις, το οποίο έθεσα στον γερμανό πρόεδρο όταν τον συνάντησα και το οποίο θα διεκδικήσω ένθερμα».

Την επόμενη παρέλασε κανονικά με το στρατιωτικό άγημα στους δρόμους της Θήβας. Ήταν πολύ χαρούμενος από τις αντιδράσεις του κόσμου στην παρέλαση που φώναζαν «μπράβο Στέφανε».

Χθες, 29 Μαρτίου, ορκίστηκε και έλαβε την άδεια ορκωμοσίας. Σύμφωνα με τις υπάρχουσες πληροφορίες θα επιστρέψει στη Θήβα την προσεχή Τετάρτη ο ίδιος, προκειμένου να λάβει το απολυτήριο του και την αστυνομική του ταυτότητα. Το υπόλοιπο της θητείας του θα το εξαγοράσει προς 810 ευρώ τον μήνα.

πρόβα αντιπολίτευσης

Μπρατάκου - Παπασταύρου, να χτυπήσουν την κυβέρνηση συγκεκριμένα σε ζητήματα διαφάνειας και κράτους δικαίου και δεύτερον να θέσουν μετωπικά απέναντι τη ΝΔ διεκδικώντας, παράλληλα, ο καθένας τη μερίδα του λέοντος του εγχειρήματος, ως βασικός κορμός.

ΔΙΑΦΘΟΡΑ ΚΑΙ ΜΑΞΙΜΟΥ. Η χθεσινή κοινή συνεδρίαση του Πολιτικού Συμβουλίου και της ΚΟ στη Χαριλάου Τρικούπη θα γινόταν σε άλλο κλίμα αν δεν είχε προηγηθεί το τριήμερο στη Βουλή - με φόντο τις κακές δημοσκοπήσεις και το σούσουρο που είχε αρχίσει να δημιουργείται, λίγες μέρες πριν δεν αναμενόταν μια εύκολη συνεδρίαση. Στόχος είναι αυτό το κλίμα που δημιουργήθηκε τώρα να λειτουργήσει και ως σημείο ανασύ-

νταξης για το ερχόμενο διάστημα ενόψει ευρωεκλογών, ενώ στις 7 Απριλίου, στην επικείμενη συνεδρίαση της Κεντρικής Επιτροπής, αναμένεται και η ανακοίνωση της ευρωλίστας του κόμματος, ξεκινώντας ουσιαστικά την προεκλογική περίοδο για το ΠΑΣΟΚ. «Στο ερώτημα αν υπάρχει αντιπολίτευση το ΠΑΣΟΚ απαντάει ναι, υπάρχει, και φέρνει αποτελέσματα όταν κινείται με στιβαρότητα και σοβαρότητα χωρίς επικοινωνιακά σόου. Μετά την πρωτοβουλία που πήρα για την πρόταση δυσπιστίας, ο κ. Μπισσοτάκης έχασε δύο στενούς του συνεργάτες. Αποδείχτηκε ότι ο πυρήνας της διαφθοράς βρίσκεται μέσα στο Μέγαρο Μαξίμου», ανέφερε ο Ανδρουλάκης λίγο πριν από την έναρξη της συνεδρίασης. Στην πλευρά του ΣΥΡΙΖΑ, με τον

Κασσελάκη να κλείνει χθες το κεφάλαιο «στράτευση», ετοιμάζονται για τις προκριματικές εκλογές στα μέσα Απριλίου. Από την Κουμουνδούρου έδωσαν χθες στη δημοσιότητα και τα πρώτα ονόματα που θα συμμετάσχουν σ' αυτές, που περιλαμβάνουν πρώην υποψήφιους βουλευτές (Δώρα Αυγέρη, Γιώργος Τσίπρας, Παναγιώτης Κουρουμπλής, Άννα Βαγενά, Μάριος Κάτσης, Ολυμπία Τελιγιορίδου, Νικόλας Φαραντούρης, Μάριος Αθανασίου, Παναγιώτα Δριτσέλη, Ζαχαρούλα Τσιριγώτη, Ευάγγελος Αντώνιος κ.ά.), μέλη των think-tank, τον πρώην μπασκετμπολίστα Νίκο Παππά, τη δημοσιογράφο Δώρα Τσαμπάζη και την ολυμπιονίκη Σοφία Μπεκατώρου, η οποία ήταν και το πρόσωπο που ξεκίνησε το ελληνικό κίνημα #MeToo.

Όλες αυτές τις ημέρες επικοινωνούσε με τους δικούς του και τους στενούς του συνεργάτες με σύντομα μηνύματα και τηλεφωνήματα τις προβλεπόμενες ώρες

«Μετά την πρωτοβουλία που πήρα για την πρόταση δυσπιστίας, ο κ. Μπισσοτάκης έχασε δύο στενούς του συνεργάτες» ανέφερε χθες ο Νίκος Ανδρουλάκης

ΠΑΡΑΦΩΝΙΕΣ

ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ Π. ΜΑΛΟΥΧΟΥ

Αριστερά εμφράγματα

«25/3/2024.
Για τους Ηρώες μας.
Για το Χώμα μας.
Για τα Ονειρά μας.

Παρέλαση στη Θήβα. Με τον ουλαμό παρελάσεως του Κέντρου Εκπαίδευσης Πυροβολικού. Έλληνίδες, Έλληνες, Χρόνια πολλά!». Πώς είπατε; Τι ήταν αυτό; Εστειλε κανένας... δεξιός υπουργός, από αυτούς που βρίζει νυχθημερόν συστηματικά επί δεκαετίες η ελληνική Αριστερά το παιδί του φαντάρο και εκείνο, που πιστεύει ότι κι ο πατέρας του, τα έγγραψε αυτά στην εθνική επέτειο; Οχι. Επειδή δεξιόι υπουργοί δεν βρίσκονται πλέον και πολλοί στην εκσυγχρονιστική κεντροαριστερή βασικά κυβέρνηση που δεν της αρέσουν αυτά. Και όσοι βρίσκονται το έχουν ρίξει στην... παρανομία: προσέχουν πολύ τι λένε, γιατί το... κέντρο του Κέντρου όλα τα ακούει, όλα τα βλέπει και όλα τα... σφάζει: περίπου όπως παλιά οι αριστεροί τι εφημερίδα διάβαζαν...

Δεν ήταν εκ δεξιών: εξ αριστερών ήταν: η ελληνική πολιτική δεν σταματά να εκπλήσσει και τους πιο ευφάνταστους, που τώρα βλέπουν τον αρχηγό της αριστερής αντιπολίτευσης Στέφανο Κασσελάκη σπλίτη να παρελαύνει με βλέμμα προδήλως υπερήφανο στη Θήβα και να γράφει για το «χώμα μας» και τα «όνειρά μας» - και άλλες... απαγορευμένες από χρόνια λέξεις που σκορπίζουν εγκεφαλικά και αριστερά εμφράγματα σε διαφόρους που όλα αυτά τα βλέπουν σαν τον διάολο μες την εκκλησία (του Μαρξ, αλλά γι' αυτούς εκκλησία είναι κι αυτή).

Η ουσία όμως είναι ότι ο Κασσελάκης, που τώρα πλέον επιστρέφει ως πολίτης, βρίσκεται στην εξής κατάσταση: τα ποσοστά του κόμματός του ανεβαίνουν και πάλι και το έχει ήδη εγκαταστήσει εκ νέου στη θέση της αξιωματικής αντιπολίτευσης.

Όμως αυτό, δεν είναι το ίδιο κόμμα: είναι κόμμα που προδήλως τον αποδέχεται μακράν περισσότερο από εκείνο πριν από τη διάσπαση. Επειδή το να περάσεις μία τόσο γερή διάσπαση, να πέσεις και να αρχίσεις πάλι να ανεβαίνεις, ενώ οι διασπαστές σου βρέθηκαν οριστικά στον πάτο, τα λέει όλα. Όπως τα λέει και το να επιβιώσεις από μία άγρια συνωμοτική επίθεση ενός τόσο ισχυρού πόλου όπως ο Τσίπρας, που στη σύγκρουση με τον Κασσελάκη έχασε εν μία νυκτί τα πάντα: τόσο, που ψάχνεται με εταιρίες δημοσίων σχέσεων (πολύ βαθιά ιδεολογικά αριστερή στάση) να κάνει rebranding σαν να ήταν παγωτό που ετοιμάζεται για το καλοκαίρι...

Λένε πολλοί με διάφορα επιχειρήματα ότι ο Κασσελάκης είναι πρόβλημα για τη Δημοκρατία. Ενα λεπτό όμως: δεν εξελήγη; Με δήθεν σούπερ προοδευτικούς κανόνες αριστερού κόμματος; Τους οποίους πρώτος είχε εισάγει στη χώρα ο... μέγας Γιώργος Παπανδρέου: δίνεις ένα δίφραγκο και πας και ψηφίζεις απ' το πουθενά για αρχηγό που ίσως γίνει πρωθυπουργός! Και σε όμιλο πεζοπορίας, πιο πολλά ζητάνε να σε γράψουν! Όσοι λίγοι φώναζαν τότε ότι αυτή είναι απαράδεκτα επικίνδυνη αλλοίωση του εκλογικού σώματος τύγχαναν της λοιδορίας των προοδευτικών που τους πήρε τώρα ο Κασσελάκης την μπουκιά απ' το στόμα. Ε, ας πρόσεχαν.

Καλοί καιροί

ΤΗΣ Σώτης
Τριανταφύλλου

Αν κρίνω από την επιθυμία του κ. Κασσελάκη για πρόωρες εκλογές με διεθνείς παρατηρητές, καθώς κι από ψηφίσματα και δημοσιεύματα διαφόρων τυχαρπαστών που περιφέρονται στις Βρυξέλλες, η αριστερά ταυτίζει το «κράτος δικαίου» με τη σοσιαλιστική διακυβέρνηση· ούτε καν με τη σοσιαλδημοκρατία. Χαρακτηρίζει «νεοφιλελεύθερες», συντηρητικές, διαβρωτικές του κράτους δικαίου ακόμα και τις σοσιαλδημοκρατικές (ή τις σχεδόν σοσιαλδημοκρατικές) κυβερνήσεις – δηλαδή τις περισσότερες κυβερνήσεις στην Ευρώπη. Το πρόβλημα για τον ΣΥΡΙΖΑ, για την αριστερά τύπου Τζέρεμι Κόρμπιν και Ζαν-Λικ Μελανσόν και για τα παρατηρητήριά της (τα watchdogs που καταγράφουν όλα μας τα ηθικά ολισθήματα) είναι ότι τα «ακροδεξιά» κόμματα επηρεάζουν την εξουσία, απειλώντας τη δημοκρατία. Βάζω τα αντιπαθητικά εισαγωγικά διότι η αριστερά τείνει να προσδίδει στους όρους δικό της νόημα – αυτή η συστηματική αλλοίωση των εννοιών μαρτυρεί τη διεστραμμένη πρόσληψη της πραγματικότητας και συμβάλλει στην προπαγάνδα, στην πόλωση και στη γενική δυστυχία.

Κι ενώ ο κ. Κασσελάκης υποσκάπτει το ήδη εύθραυστο κύρος της χώρας του με μια φάρσα στρατιωτικής θητείας, ο Τζον Χένλεϊ, ένα ακόμα αστέρι της «μαχόμενης δημοσιογραφίας» (κι εδώ εισαγωγικά) στην εφημερίδα Guardian επιμένει ότι το κράτος δικαίου υποχωρεί παντού στην ΕΕ: επικαλούμενος τη ΜΚΟ Liberties κατηγορεί τις κυβερνήσεις ότι παραμερίζουν τα checks and balances και εγείρουν περιορισμούς στο δικαίωμα διαμαρτυρίας των λαών. Η Liberties αναφέρει ότι το Βέλγιο, η Βουλγαρία, η Τσεχία, η Εσθονία, η Γερμανία, η Ουγγαρία και η Σουηδία εισήγαγαν απαγορεύσεις για τις φιλοπαλαιστινιακές εκδηλώσεις, ενώ «ορισμένες» χώρες (ποιες;) περιορίζουν την ελευθερία της έκφρασης αναφορικά με φιλοπαλαιστινιακά μηνύματα και σύμβολα. Επίσης, οι διαδηλωτές για το κλίμα στο Βέλγιο, στη Γερμανία, στην Ιταλία και στη Σουηδία υπέστησαν διώξεις: η Liberties και ο Χένλεϊ παραλείπουν να σημειώσουν ότι οι «διώξεις» (εισαγωγικά) δεν οφείλονται σε ιδεολογικές απαγορεύσεις αλλά στις βίαιες πράξεις των εν λόγω ακτιβιστών.

Οι φωστήρες της Liberties ανίχνευσαν προκλήσεις για το κράτος δικαίου στη Γαλλία, στη Γερμανία, στο Βέλγιο, στην Ιταλία και στη Σουηδία, όπου, εξαιτίας της παρουσίας ακροδεξιών εθνικιστικών σχηματισμών η κατάσταση του κράτους δικαίου επιδεινώνεται. Ακροδεξιοί δεν θεωρούνται μόνο οι ακροδεξιοί (οι οποίοι υπάρχουν: ας προσέχαμε...) αλλά όλοι όσοι δεν είναι woke, όσοι διαφωνούν με την ανεξέλεγκτη μετανάστευση και την πολυπολιτισμικότητα: η Liberties και ο Guardian δεν χρησιμοποιούν άλλα κριτήρια· δεν διακρίνουν αποχρώσεις. Κατά τη γνώμη τους, όλες οι μη αριστερές κυβερνήσεις κρύβουν μέσα τους τον ολοκληρωτισμό – αντιθέτως, σπεύδω να προσθέσω, οι δήθεν προοδευτικές και διεθνοιστικές δεν τον κρύβουν.

Ο Μπαλάζ Ντίνες, εκτελεστικός διευθυντής της Ένωσης Πολιτικών Ελευθεριών για την Ευρώπη, όπως είναι γνωστή η Liberties, επιμένει ότι η έκθεση των 600 σελίδων – την οποία χρησιμοποίησε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για να παρατηρήσει την εξέλιξη του κράτους δικαίου και να μας επιπλήξει – αποκαλύπτει πολιτική οπισθοδρόμηση και έλλειψη σοβαρής ανάλυσης του τι πραγματικά συμβαίνει σε ορισμένες χώρες. Ο Ντίνες, ο οποίος ίσως γνωρίζει τη χώρα του, την Ουγγαρία, αλλά όχι απαραίτητα τις υπόλοιπες, συνεργάζεται με διάφορους αριστερούς φορείς ώστε να τιμωρηθούν τα κακά

Ο ιδρυτής του γαλλικού ακροαριστερού κόμματος Ανυπότακτη Γαλλία Ζαν-Λικ Μελανσόν στο πλατό του τηλεοπτικού καναλιού TF1 στο Παρίσι

REUTERS / ABACA PRESS / VICTOR JOUY

Η Πέμπτη Φάλαγγα

Η αριστερά ταυτίζει το «κράτος δικαίου» με τη σοσιαλιστική διακυβέρνηση· ούτε καν με τη σοσιαλδημοκρατία. Χαρακτηρίζει «νεοφιλελεύθερες», συντηρητικές, διαβρωτικές του κράτους δικαίου ακόμα και τις σοσιαλδημοκρατικές (ή τις σχεδόν σοσιαλδημοκρατικές) κυβερνήσεις – δηλαδή τις περισσότερες κυβερνήσεις στην Ευρώπη

μέλη της ΕΕ, να τους αφαιρεθούν ευρωπαϊκοί πόροι και δυσφημιστούν αρκούτσως προκειμένου να υποβαθμιστεί η δανειοληπτική τους ικανότητα. Καθώς ο Ντίνες κρατάει σφυρί, βλέπει παντού καρφιά: για παράδειγμα, θεωρεί τις (απαραίτητες) αλλαγές στο συνταξιοδοτικό σύστημα στη Γαλλία «αντιδημοκρατική νομοθετική διαδικασία» και θρηνολογεί διότι στην Ιταλία και στη Σουηδία «οπισθοδρομεί το κράτος δικαίου στη Δικαιοσύνη, ως προς την ελευθερία των ΜΜΕ, τον πλουραλισμό (το οποίον μπερδεύει με την πολυπολιτισμικότητα) και τα ανθρώπινα δικαιώματα», χωρίς ωστόσο να αναφέρεται σε κάτι συγκεκριμένο. Στην πραγματικότητα, τον Ντίνες και τον Τζον Χένλεϊ ενοχλεί η απροθυμία μερικών κυβερνήσεων για υποδοχή νέων μεταναστών: τούς είναι αδιάφορο το ότι αυτή η απροθυμία αντανάκλα την κοινή γνώμη, την πλειοψηφία. Γενικά, οι παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που εντοπίζει η Liberties αφορούν τους πρόσφυγες και τους μετανάστες λόγω χάρη, το γεγονός ότι στην ΕΕ νομιμοποιούνται οι απωθήσεις, ιδιαίτερα των ασυνόδευτων «ανηλίκων». Κι άλλα εισαγωγικά εδώ εφόσον pushbacks υφίστανται μόνον ενήλικες: μάλιστα, οι αρχές κάνουν τα στραβά μάτια όταν άτομα που φαίνονται 25ρπδες δηλώνουν 15χρονα.

Η Liberties επικρίνει την Ελλάδα, την Ιταλία και τη Σλοβακία για ανάμειξη των πολιτικών σε δικαστικές αποφάσεις, για λογοκρισία στα ΜΜΕ και για λεκτικές και σωματικές επιθέσεις σε δημοσιογράφους που κατεγράφησαν το 2023 σε 10 κράτη μέλη της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της Γαλλίας, της

Γερμανίας και της Σουηδίας. (Σημειώνω εδώ, παρεμπιπτόντως, ότι οι επιθέσεις κατά δημοσιογράφων προέρχονται συνήθως από την άκρα αριστερά.) Με λίγα λόγια, η Liberties και ο Χένλεϊ δεν καταγγέλλουν μόνο τους δεξιούς δημαγωγούς – π.χ. τον Έντουαρντ Χέγκερ στη Σλοβακία – αλλά όλους όσους δεν είναι αριστεροί, όπως ο Κυριάκος Μητσοτάκης. Και, αίφνης, υπερθεματίζει ο αστοιχειώτος και αμετροπέπς κ. Κασσελάκης ο οποίος ζητεί παραίτηση της εκλεγμένης κυβέρνησης και εκλογές με «διεθνή επιτήρηση» προκειμένου να αποτραπεί η νοθεία. Φυσικά, η Liberties δεν έχει ιδέα ότι η Ελλάδα – τη δικαστική ουδετερότητα της οποίας αμφισβητεί – δεν πάσχει από τα προβλήματα που περιγράφουν με τη νοσηρή τους φαντασία ο κ. Κασσελάκης και οι όμοιοί του: πάσχει από βραδύτητα της δικαιοσύνης κι από το σύστημα «προστασίας του πολίτη» που βρίσκεται στα χέρια του αριστερού κατεστημένου – όσο για τα προβλήματα των πολιτικών δικαιωμάτων οφείλονται στο κλίμα του παιχνιδιότοπου· στις υποχωρήσεις έναντι μιας υστερικής αντιπολίτευσης, στην ατιμωρησία και στην αναξιοκρατία. Απόδειξη της τελευταίας είναι ότι στα όργανα της ΕΕ οι Έλληνες έστειλαν μερικούς από τους χειρότερους συμπατριώτες τους οι οποίοι στρέφονται επανειλημμένως εναντίον της χώρας τους με ψηφίσματα και με απερισκεπτες συνεργασίες με ΜΚΟ και ξένους ρεπόρτερ της τάχα μαχόμενης δημοσιογραφίας. Αυτοί οι αμόρφωτοι ξερόλες που δεν εββονται νόμους και κανόνες – κι από τους οποίους λείπει η στοιχειώδης αγωγή – υπονομεύουν τη δημοκρατία στο εσωτερικό και την αξιοπρέπεια όλων μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στον κόσμο.

ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΗ
Ν. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗ

Τι σημαίνουν οι αυριανές κάλπες στην Τουρκία

Θα ολοκληρώσουν τα αποτελέσματα την πολιτική ηγεμονία του Ερντογάν όπως αυτή επιβεβαιώθηκε κατά τις περυσινές εκλογές; Ή μήπως θα εδραιώσουν τους τρεις μεγαλύτερους μητροπολιτικούς δήμους της Κωνσταντινουπόλεως, Αγκύρας και Σμύρνης ως προπύργια της αντιπολίτευσης;

Καθώς στην Τουρκία διεξήχθησαν προεδρικές και βουλευτικές εκλογές τον Μάιο του 2023, οι αυριανές δημοτικές εκλογές είναι οι τελευταίες προγραμματισμένες μέχρι και το 2028. Τα αποτελέσματα επομένως θα επιδράσουν καθοριστικώς στη διαμόρφωση του πολιτικού τοπίου. Είτε θα ολοκληρώσουν την πολιτική ηγεμονία του προέδρου Ερντογάν όπως αυτή επιβεβαιώθηκε κατά τις περυσινές εκλογές είτε θα εδραιώσουν τους τρεις μεγαλύτερους μητροπολιτικούς δήμους της Κωνσταντινουπόλεως, Αγκύρας και Σμύρνης ως το προπύργιο της αντιπολιτεύσεως και τον Εκρέμ Ιμάμογλου ως τον φυσικό της ηγέτη και ανθυποψήφιο του προέδρου Ερντογάν στις επόμενες προεδρικές εκλογές.

Πρέπει να σημειωθεί ότι σύμφωνα με τον τουρκικό εκλογικό νόμο για τις δημοτικές εκλογές δεν υπάρχει δεύτερος γύρος: δήμαρχος εκλέγεται όποιος υποψήφιος συγκεντρώσει τις περισσότερες ψήφους, ακόμη και αν αυτές υπολείπονται της απολύτου πλειοψηφίας. Κατά τις εκλογές του Μαρτίου 1994 π.χ. ο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν είχε σημειώσει την πρώτη μεγάλη επιτυχία της πολιτικής του σταδιοδρομίας εκλεγόμενος δήμαρχος στον μητροπολιτικό δήμο της Κωνσταντινουπόλεως με μόλις 25,19%. Τούτο σημαίνει ότι έχει μεγάλη σημασία η συμμετοχή ή μη στις εκλογές συνδυασμών που μπορεί μεν να μην έχουν ελπίδα επικρατήσεως, μπορούν όμως να επηρεάσουν τη σειρά κατατάξεως των ισχυρών υποψηφίων, καθώς έχουν ισχυρή απήχηση στους δυναμικούς ψηφοφόρους τους.

Ειδικότερα στον μητροπολιτικό δήμο της Κωνσταντινουπόλεως η απήχηση δύο υποψηφίων χωρίς ελπίδες εκλογής θα έχει αποφασιστική επιρροή στο τελικό αποτέλεσμα. Από τη μία η υποψηφιότητα των Μεράλ Ντανίς-Μπεστάς και Μουράτ Τσεπνί υπό την αιγίδα του φιλοκουρδικού κόμματος DEM απειλεί να στερήσει από τον Εκρέμ Ιμάμογλου την ψήφο των κουρδικής καταγωγής δημοτών της Κωνσταντινουπόλεως η οποία αποδείχθηκε κρίσιμη για την επικράτησή του κατά τις εκλογές του Μαρτίου 2019. Από την άλλη η υποψηφιότητα του Μεχμέτ Αλτίντζο υπό

την αιγίδα του ισλαμιστικού Νέου Κόμματος Ευημερίας (YRP) απειλεί να πλήξει την εκλογική απήχηση του υποψηφίου του κυβερνητικού συνασπισμού Μουράτ Κουρούμ μεταξύ των υπερσυντηρητικών ψηφοφόρων οι οποίοι παραδοσιακά συντάσσονταν με τις βουλές του τούρκου προέδρου. Ούτε τότε φιλοκουρδικό κόμμα HDP ούτε το YRP είχαν συμμετάσχει με δικούς τους υποψηφίους κατά τις δημοτικές εκλογές του Μαρτίου 2019, καθώς είχαν υποστηρίξει τις υποψηφιότητες Ιμάμογλου και Γιλντιρίμ αντιστοίχως.

ΠΩΣ ΞΗΝΕΙΤΑΙ η αλλαγή πλεύσεως των δύο κομμάτων; Οσον αφορά το φιλοκουρδικό κόμμα, βάρυναν αποφασιστικώς οι σημαντικές απώλειες στις περυσινές βουλευτικές εκλογές, η ήττα του υποστηρικθέντος κοινού υποψηφίου της αντιπο-

λιτεύσεως Κεμάλ Κιλιτσντάρογλου στις προεδρικές εκλογές αλλά και η αποκάλυψη ότι ο τελευταίος είχε συνάψει μυστική συμφωνία με τον ηγέτη του ακροδεξιού, ξενοφοβικού «Κόμματος Νίκης» Ουμίτ Οζνταγ μεταξύ των δύο γύρων των προεδρικών εκλογών υποσχόμενος στην Ακροδεξιά τον έλεγχο του κρατικού μηχανισμού σε περίπτωση νίκης του. Η στάση του αιφνιδίασε και εξόργισε τους ιθύνοντες του φιλοκουρδικού κόμματος οι οποίοι άρχισαν πλέον να τηρούν πολιτική ίσων αποστάσεων μεταξύ κυβερνήσεως και αξιωματικής αντιπολιτεύσεως, και να αρνούνται την υποστήριξη των υποψηφίων της αξιωματικής αντιπολιτεύσεως στις δημοτικές εκλογές, ακόμη και σε περιπτώσεις όπως αυτές της Κωνσταντινουπόλεως και της Σμύρνης στις οποίες οι υποψήφιοι είχαν εμπεδώσει ως

δήμαρχοι σχέσεις εμπιστοσύνης με το κουρδικό στοιχείο. Οσον αφορά το ισλαμιστικό YRP, στην απόφαση έπαιξε σημαντικό ρόλο η πρόθεση του ηγέτη του Φάτιχ Ερμπακάν, υιού του ιστορικού ηγέτη του πολιτικού Ισλάμ της Τουρκίας Νετζμετίν Ερμπακάν, να υπογραμμίσει την πολιτική παρουσία του και να διεκδικήσει θέση στον αγώνα διαδοχής του προέδρου Ερντογάν, όποτε αυτός προκύψει.

ΥΠΑΡΧΕΙ ΟΜΩΣ και ένα τελευταίο εμπόδιο που καλείται να υπερβεί ο Εκρέμ Ιμάμογλου. Αυτό είναι η απροθυμία του στενού πυρήνος στελεχών περί τον Κεμάλ Κιλιτσντάρογλου να συμβάλουν ουσιαστικώς σε μια εκλογική επιτυχία η οποία θα τερμάτιζε κάθε ελπίδα επιστροφής τους στην ηγεσία του Ρεπουμπλικανικού Λαϊκού Κόμματος. Εν αντιθέσει με τις εκλογές του 2019 οι οποίες και τον ανέδειξαν στο πολιτικό προσκήνιο, κατά τις αυριανές εκλογές ο κ. Ιμάμογλου θα πρέπει να στηριχθεί αποκλειστικώς στις δικές του δυνάμεις και να αποδείξει τις ηγετικές του αρετές.

Ο Ιωάννης Ν. Γρηγοριάδης είναι αναπληρωτής καθηγητής του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Μπλάκεντ και επικεφαλής του Προγράμματος Τουρκίας στο Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής (ΕΛΙΑΜΕΠ)

Ο δήμαρχος της Κωνσταντινούπολης Εκρέμ Ιμάμογλου μιλάει σε οπαδούς του κατά τη διάρκεια προεκλογικής εκδήλωσης ενόψει των δημοτικών εκλογών

«Μάχη ψήφο με ψήφο στην Κωνσταντινούπολη»

Οι δημοσκοπήσεις δείχνουν προβάδισμα του Ιμάμογλου, ωστόσο οι αναλυτές, έπειτα από τον περσινό θρίαμβο του Ερντογάν, δεν εκπλήσσονται πλέον από τίποτα...

Μία ημέρα απέμεινε ως τις δημοτικές εκλογές. Ποιος θα κόψει το νήμα αύριο στην Κωνσταντινούπολη; Ο δήμαρχος και υποψήφιος του CHP, Εκρέμ Ιμάμογλου, θα είναι αυτός που θα ξεφυτρώσει πανηγυρίζοντας ή οι δρόμοι της πόλης θα κατακλυστούν από τους «καμικάζι» του ΑΚΡ, με κόρνες και το τραγουδι-ύμνο στον πρόεδρό τους στη διαπασών; Ποιοι θα είναι οι νικητές στους μητροπολιτικούς δήμους της Αγκυρας και της Σμύρνης, όπου η πλώση είναι χαμηλότερης έντασης;

Τέσσερις ημέρες πριν από τις εκλογές, η δημοσκοπική εταιρεία RaporamaTR εμφάνισε τον Ιμάμογλου με ποσοστό 37,5% και τον υποψήφιο του ΑΚΡ, Μουράτ Κουρούμ, με 31,4%. Μετά την κατανομή των αναποφάσιστων, ο Ιμάμογλου ανέβασε το ποσοστό του στο 44,7% και ο Κουρούμ στο 37,5%.

«Είναι αδύνατο να προβλέψω τα αποτελέσματα αυτή τη φορά. Ούτε μια νίκη ούτε η ήττα της αντιπολίτευσης ή της κυβερνητικής πλευράς θα με εξέπληττε πράγματι» σχολιάζει στα «NEA» ο τούρκος ακαδημαϊκός, συγγραφέας και αναλυτής, Ντοάν Τιλίτς. «Η αντιπολίτευση δεν έχει γοητεία, δεν είναι ενωμένη όπως παλιά και έκανε λάθη κατά την ανάδειξη υποψηφίων. Αρα, μπορεί να αποδεχθεί συνώνυμο της καταστροφής της η Κυριακή. Εντούτοις, δεν θα εκπλαγώ αν προκύψει τελικά νίκη της αντιπολίτευσης, η οποία ενδεχομένως θα οφείλεται στην οικονομική κατάσταση. Σήμερα στην Τουρκία σχηματίζονται τεράστιες ουρές για την αγορά ενός κιλού φτηνού κρέατος ή ψωμιού. Οι συνταξιούχοι, επίσης, εκ των οποίων οι περισσότεροι ψήφισαν ΑΚΡ, βρίσκονται σε κατάσταση εξαθλίωσης, με λιγότερη σύνταξη από τους κατώτατους μισθούς (10.000 λίρες). Και είναι πιθανό να στραφούν εναντίον του ΑΚΡ. Το αποτέλεσμα μπορεί επίσης να είναι μια ήττα για τον Ερντογάν».

Σύμφωνα με τις δημοσκοπήσεις η κατάσταση που βλέπει ο Τιλίτς να διαμορφώνεται στην Κωνσταντινούπολη είναι «μάχη σώμα με σώμα», με τον Ιμάμογλου «είναι πιο κοντά στη νίκη. Αν κερδίσει, σίγουρα θα είναι ο επόμενος προεδρικός υποψήφιος», υποστηρίζει ο συνομιλητής μας. Στην πράξη, «τίποτα δεν μπορεί να αλλάξει κάτι, αλλά η ψυχολογική υπεροχή θα κάνει την αντιπολίτευση να ξαναπεράσει στην αντεπίθεση».

Εάν κερδίσει στην Πόλη ο Κου-

ΑΠΟΣΤΟΛΗ
ΙΩΑΝΝΑ
ΚΛΕΦΤΟΓΙΑΝΝΗ

ρούμ, «δηλαδή ο Ερντογάν», διευκρινίζει ο τούρκος ακαδημαϊκός, «θα πιέσει για μια συνταγματική αλλαγή που μπορεί να ανοίξει τον δρόμο για μια νέα θητεία του ως προέδρου, κάνοντας τη χώρα ακόμα πιο αυταρχική».

Στην υπόλοιπη χώρα, το ΑΚΡ, σύμφωνα με τον αναλυτή, μπορεί να κερδίσει μερικές μεγάλες πόλεις του CHP (όπως η Αττάλεια) και το CHP μπορεί να επικρατήσει σε άλλες μητροπόλεις, έναντι του ΑΚΡ (όπως η Προύσα). «Η Αγκυρα είναι πολύ πιθανό να μείνει στο CHP, όπως επίσης η Σμύρνη» είναι η πρόβλεψή του.

ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗ του Πανεπιστημίου Αιγαίου, με έδρα τη Σμύρνη, Αλτούγκ Γκιουνάλ, «καθένας δεν ξέρει τι θα βγάλει αύριο η κάλπη, αλλά πιστεύω ότι το CHP θα κερδίσει με διαφορά και στις τρεις μεγάλες πόλεις, απλώς στη Σμύρνη με κάποια απώλεια ψήφων. Βλέπω γύρω μου ανθρώπους κουρασμένους». «Η νίκη του κυβερνώντος κόμματος στην Κωνσταντινούπολη, την Αγκυρα, τη Σμύρνη, την Προύσα και τα Αδανα, όπου ζει η πλειονότητα των ψηφοφόρων, θα μπορούσε να δημιουργήσει ένα πολιτικό περιβάλλον χωρίς αντιπολίτευση στην Τουρκία» εκτιμά ο αναλυτής

της τουρκικής έκδοσης της εφημερίδας «Independent», Ντόρα Μεγκούτς, που διαβλέπει ο Ιμάμογλου «να κερδίσει με μικρή διαφορά στην Κωνσταντινούπολη και ο Μανσούρ Γιαβάς να επικρατήσει στην Αγκυρα, όπως επίσης ο υποψήφιος του CHP στη Σμύρνη». Το κόμμα μπορεί να κυριαρχήσει και στα Αδανα. Τι θα κρίνει το αποτέλεσμα; «Η συμπεριφορά των συνταξιούχων θα είναι καθοριστική σε όλη την Τουρκία» μας απαντά. «Οι ψηφοφόροι της αντιπολίτευσης είναι αγανακτισμένοι και αποθαρρυνμένοι.

Η συμμετοχή μπορεί να μειωθεί αισθητά». Εάν κερδίσει πάντως ο Ιμάμογλου, αυτό θα τον καταστήσει «τον φυσικό υποψήφιο για την προεδρία του CHP το 2028», συνοψίζει ο Μεγκούτς. «Αν και δεν πρέπει να ξεχνάμε τον παράγοντα Μανσούρ Γιαβάς, ο οποίος, αν κερδίσει στην πρωτεύουσα με συντριπτική πλειοψηφία, μπορεί να γίνει άλλο ένα εξέχον όνομα της αντιπολίτευσης στην προεδρική κούρσα το 2028». «Οι αυριανές εκλογές, μολονότι τοπικές, έχουν τη δυνατότητα να επηρεάσουν το πολιτικό τοπίο της Τουρκίας σε εθνικό επίπεδο» επισημαίνει στα «NEA» ο τούρκος ακαδημαϊκός Αλίμ Γιλμάζ. Εάν κερδίσει ο Ιμάμογλου, «θα είναι ισχυρός υποψήφιος για τις επόμενες εθνικές εκλογές για την προεδρία». Το σενάριο ο Ιμάμογλου αύριο να ηττηθεί θα είναι «καταστροφικό», υποστηρίζει ο Αλί Τιραλί, από το think tank Ideapolitik Institute, εστιάζοντας στην υλοποίηση του «δυστοπικού» κυβερνητικού πλάνου δημιουργίας

του «Καναλιού Ιστανμπούλ», που θα δημιουργεί έναν «δεύτερο Βόσπορο για τους σαουδάραβες αγοραστές, απειλώντας τη γεωγραφία και προκαλώντας οικολογική καταστροφή».

Ο ΜΟΥΡΑΤ ΚΟΥΡΟΥΜ, έχοντας ήδη διατελέσει υπουργός Περιβάλλοντος, Αστικοποίησης και Κλιματικής Αλλαγής, και προηγουμένως ως επικεφαλής της κρατικής υπηρεσίας για την κατοικία, «δεν έδωσε καλά δείγματα γραφής, άφησε κενά, και ενώ ήταν υπεύθυνος για το Χατάι, ακόμη οι σεισμόπληκτοι στην περιοχή ζουν σε τέντες», προσθέτει ο Τιραλί. Το έργο του προγράμματος «αστικού μετασχηματισμού», για την αποκατάσταση ή εκ νέου ανέγερση κτιρίων – κυρίως της δεκαετίας του '70 – με σοβαρά ζητήματα στατικότητας δεν το προχώρησε. «Κτίρια που

κατεδαφίστηκαν, δεν ανεγέρθηκαν και οι κάτοικοί τους ζουν ακόμη σε συγγενικά σπίτια. Επομένως, επιχειρησιακά απέτυχε ο κ. Κουρούμ». Η επανεκλογή του Ιμάμογλου, από την άλλη, του «μοναδικού πολιτικού απειλή για τον Ερντογάν», θα είναι εγγύηση για τη συνέχιση του μεγάλου έργου επέκτασης της δημόσιας συγκοινωνίας («επί δημαρχίας του κατασκευάστηκαν τα περισσότερα χιλιόμετρα μετρό, παρότι δεν ανήκει στο κόμμα της κυβέρνησης».

Κατάφερε να εξασφαλίσει τα κεφάλαια από το εξωτερικό) αλλά και του κοινωνικού έργου για ευπαθείς ομάδες, συνεχίζει ο συνομιλητής μας, απαριθμώντας τις κοινωνικές παροχές επί των ημερών του: το ένα μπουκάλι γάλα για κάθε παιδί οικογένειας κάτω από το όριο της φτώχειας, τα πλήρη καθημερινά γεύματα

Προεκλογική μάχη με σημαίες σε κεντρικό δρόμο της Κωνσταντινούπολης

Ο συμβολισμός της ανάκτησης

«**ΩΣ ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ** που γνωρίζει την οικονομική και συμβολική δύναμη του Δήμου της Κωνσταντινούπολης η μεγαλύτερη βλέψη του Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν στις αυριανές εκλογές είναι η ανάκτησή της» υποστηρίζει στα «NEA» ο Ιντρίς Σαχίν, εκ των ιδρυτών του Κόμματος Δημοκρατίας και Προόδου του Αλί Μπαμπατζάν, και πρώην στέλεχος του ΑΚΡ. «Δεν θέλει μια πόλη 16,5 εκατομμυρίων κατοίκων να κυβερνάται από ένα όνομα που του αντιτίθεται, με οικονομικά μέσα που συνιστούν απειλή, εφόσον είναι

συγκεντρωμένα στα χέρια αντιπάλου του. Ο κ. Ερντογάν γνωρίζει εξάλλου πώς έχει ενισχυθεί ο αντίπαλός του τα πέντε χρόνια που διοικούσε την Κωνσταντινούπολη. Και στις εκλογές του 2028 θέλει να μπει στον αγώνα με την αντιπολίτευση να μην κρατάει την Κωνσταντινούπολη».

Ωστόσο, καθώς η εκστρατεία του έφτασε στο τέλος της, «ο Ερντογάν είναι απίθανο να κερδίσει την Κωνσταντινούπολη, παρόλο που το ποσοστό των αναποφάσιστων ψηφοφόρων μειώθηκε πλυσιάζοντας στην κάλπη. Συγχρό-

ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ

ΦΑΤΙΧ ΕΡΜΠΑΚΑΝ

Εφιάλτης για το ΑΚΡ

Ο Φατίχ Ερμπακάν, επικεφαλής του Νέου Κόμματος Ευημερίας, του κόμματος που έχει αναδειχθεί σε εφιάλτη για το ΑΚΡ και ενδεχομένως να είναι ένας απ' τους ρυθμιστές των εκλογών, απευθυνόμενος στην κυβέρνηση κατά την προεκλογική του ομιλία στο Χατάι, απαρτίθμισε «τα βήματα», που αν γίνουν, «εδώ και τώρα», είναι έτοιμος να αποσύρει τον υποψήφιο του στην Κωνσταντινούπολη «χωρίς καμία προσδοκία».

«Γεια σας τρολ, οι όροι μας είναι ξεκάθαροι», ανέφερε, μια ημέρα αφότου βγήκε στη δημοσιότητα έρευνα για τον ρόλο των τρολ στις αυριανές εκλογές, κατονομάζοντάς τους: «Η κυβέρνηση πρέπει να τερματίσει το εμπόριο με το Ισραήλ και να αυξήσει τις συντάξεις στις 20 χιλιάδες τουρκικές λίρες».

Τα αιτήματα πάντως του Ερμπακάν έμειναν αναπάντητα στην τελευταία συγκέντρωση του προέδρου Ερντογάν, στο Κοτζαέλι, όπου, σύμφωνα με ρεπορτάζ, στον χώρο του συλλαλητηρίου, ο οποίος μειώθηκε στο μισό από το σύνθημα, είχαν συγκεντρωθεί χιλιάδες δημοτικοί υπάλληλοι και μαθητές Λυκείου, που εκείνη την ώρα έπρεπε να ήταν στις τάξεις τους.

Η «ψευδής απειλή» του β' γύρου

Κοινή τακτική ακολουθούν η Λαϊκή Συμμαχία, υπό το κυβερνών ΑΚΡ, αλλά και το αντίπαλο στρατόπεδο του Ρεπουμπλικανικού Λαϊκού Κόμματος (CHP), επειδή δεν εξασφαλίζουν σε πολλούς δήμους την απαιτούμενη πλειοψηφία, επαναλαμβάνοντας ότι οι ψήφοι δεν πρέπει να «καθούν» σε μικρότερα κόμματα, με γνώμονα το «ο λιγότερο αγαπημένος υποψήφιος να μην καταλάβει στην εξουσία», υποστηρίζει ο Μουχαρεντίν Ντουράν στη φιλοκυβερνητική «Daily Sabah». Αυτό συμβαίνει, προσθέτει, υπό την «ψευδή απειλή» του β' γύρου. Στο πλαίσιο της προσπάθειας να πείσουν τους απογοητευμένους πολίτες να ψηφίσουν ή να απορροφήσουν υποστηρικτές πολιτικών κομμάτων με παρόμοια ιδεολογία, «όχι μόνο επικοινωνούν προσωπικά με τους ψηφοφόρους, αλλά υπογραμμίζουν επίσης ζητήματα όπως η οικονομία, η εξωτερική πολιτική και η εθνική ασφάλεια στην προεκλογική εκστρατεία των αυτοδιοικητικών εκλογών», προσθέτει ο τούρκος αρθρογράφος, ο οποίος διακρίνει ότι η Λαϊκή Συμμαχία στρέφεται προς το Νέο Κόμμα Ευημερίας (YRP), που της απορροφάει ψήφους, καθώς και άλλα δεξιά ισλαμιστικά κόμματα. Το CHP επιδιώκει να πείσει τη «βάση» του Καλού Κόμματος και του φιλοκουρδικού Κόμματος Ισότητας και Δημοκρατίας DEM να προτιμήσουν τους δικούς του υποψηφίους, για να «γλιτώσουν» από εκείνους του ΑΚΡ.

Αφίσεις προεκλογικής εκστρατείας του δημάρχου του μητροπολιτικού Δήμου Κωνσταντινούπολης Εκρέμ Ιμάμογλου πριν από τις τοπικές εκλογές στους δρόμους του Ουσκουντάρ

για τους μοναχικούς ηλικιωμένους, το φτηνό ψωμί για όλους τους πολίτες (χάρη στη δημιουργία δημοτικής αρτοποιίας), οι παιδικό σταθμοί στις φτωχές συνοικίες, για τις εργαζόμενες μητέρες, τα κέντρα Αλτοχάμερ για τους ηλικιωμένους. «Το πρόβλημα στην Τουρκία είναι η πόλωση» τονίζει ο Τιραλί. «Αν η ψήφος κρινόταν από τα έργα, ο Ιμάμογλου θα έπρεπε αύριο να πάρει 60%-70%. Αλλά ο κόσμος ψηφίζει με κριτήριο την ιδεολογία και στον δήμο του».

της Πόλης

ως δεν πρέπει να λησμονείται ότι στις αυτοδιοικητικές εκλογές οι ψηφοφόροι θέλουν πάντα να δίνουν ένα μάθημα στην κυβέρνηση. Σε αυτές τις εκλογές, η άδεια «κουζίνα» είναι πιθανό να τιμωρήσει την κυβέρνηση» καταλήγει ο Ιντρίς Σαχίν.

«Επανεξελέγη για τρίτη φορά μόλις πριν από δέκα μήνες. Αλλά θα «γρατσουνίσει» τη φήμη του ο τούρκος πρόεδρος εάν ο Ιμάμογλου διατηρήσει τη θέση του στην αυριανή κάλπη» αναφέρει στα «ΝΕΑ» ο γνωστός τούρκος

αναλυτής Μουράτ Γετκίν. «Ο Ερντογάν έριξε όλο του το βάρος και τις κυβερνητικές του δυνάμεις πίσω από τον Κουρούμ. Επιπλέον, σχεδόν όλα τα άλλα κόμματα της αντιπολίτευσης εργάζονται εναντίον του Ιμάμογλου. Ο Ερντογάν βλέπει ως καθρέφτη του τον Ιμάμογλου και αν κερδίσει άλλον έναν γύρο στην Πόλη, θα μπορούσε να αρχίσει να ανεβαίνει παρόμοια με εκείνον σκαλιά και να αμφισβητήσει τη θέση του ως πρόεδρος. Αγωνίζεται να μη συμβεί».

ΤΟΥ JENS BASTIAN

Να ψηφίσουν με χέρια και πόδια

Τα αποτελέσματα των τοπικών εκλογών στην Τουρκία την Κυριακή 31 Μαρτίου είναι σημαντικά για πολλούς λόγους. Θα μας πουν ποιος θα κυβερνήσει μεγάλες πόλεις όπως η Κωνσταντινούπολη, η Αγκυρα ή η Σμύρνη. Θα σηματοδοτήσουν επίσης το πολιτικό μέλλον της Τουρκίας.

Η προεκλογική εκστρατεία τις τελευταίες εβδομάδες φέρνει στο προσκήνιο ορισμένα χαρακτηριστικά: τόσο στο κυβερνητικό στρατόπεδο όσο και στο στρατόπεδο της αντιπολίτευσης υποψήφιοι και κόμματα ανέμειξαν τοπικά και εθνικά πολιτικά ζητήματα. Μεταξύ των θεμάτων που έλαβαν εξέχουσα σημασία ήταν η οικονομική προσιτή στέγαση, οι συνεχιζόμενες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι πολίτες σε σχέση με τον ετήσιο πληθωρισμό – ξεπέρασε το 67% τον Φεβρουάριο του 2024 – και διεθνή ζητήματα όπως ο πόλεμος στη Γάζα.

Το πρόβλημα της στέγασης είναι ιδιαίτερα οξύ στην Κωνσταντινούπολη, την Αγκυρα και άλλες μεγάλες πόλεις. Ο διψήφιος πληθωρισμός και η νέα πολιτική της κεντρικής τράπεζας για δραστική άνοδο των επιτοκίων, που τώρα ανέρχονται στο 50%, καθιστούν την αγορά κατοικίας και την ενοικίαση απρόσιτη για πολλούς πολίτες. Επιπλέον, ο σεισμός του Φεβρουαρίου 2023 αναζωπύρωσε τη συζήτηση σχετικά με την ασφάλεια των νεόδμητων συγκροτημάτων διαμερισμάτων σε διάφορες πόλεις και περιοχές της Τουρκίας.

Οι τοπικές εκλογές χαρακτηρίζονται από σκληρό ανταγωνισμό και η προεκλογική εκστρατεία είναι έντονη. Αλλά οι συνθήκες υπό τις οποίες γίνονται οι εκλογές είναι άνισες. Το κυβερνών κόμμα ΑΚΡ του προέδρου Ερντογάν κωφελεύει από τη διαθεσιμότητα δημόσιων πόρων, από την υποστήριξη της κρατικής γραφειοκρατίας, από μια δικαιοσύνη που αποκλείει υποψηφίους της αντιπολίτευσης και, πάνω απ' όλα, από ένα τεράστιο πλεονέκτημα στην κάλυψη από τα μέσα ενημέρωσης. Σε αυτό το πλαίσιο, οι δημοσκοπήσεις δεν θεωρούνται αξιόπιστες από πολλούς ψηφοφόρους.

Παρ' όλο που δεν είναι υποψήφιος σε καμία πόλη, ο πρόεδρος Ερντογάν διεξάγει ακούραστα προεκλογική εκστρατεία σε όλη τη χώρα. Στην πιο σημαντική εκλογική αναμέτρηση, στην Κωνσταντινούπολη, όπου ζει το ένα τρίτο του εκλογικού σώματος της Τουρκίας, οι αφίσες και οι διαφημίσεις του Ερντογάν επισκιά-

ζουν εκείνες του υποψηφίου του ΑΚΡ, Μουράτ Κουρούμ, πρώην υπουργού Αστικής Πολιτικής και Περιβάλλοντος. Υπάρχουν βέβαια λόγοι για την προβολή του Ερντογάν στις δημοτικές εκλογές: στην Κωνσταντινούπολη ξεκίνησε το 1994 η πολιτική του καριέρα ως δήμαρχος της πόλης.

Σήμερα, το οικονομικό κέντρο της Τουρκίας κυβερνάται από το αντιπολιτευόμενο CHP (κεντροαριστερό Ρεπουμπλικανικό Λαϊκό Κόμμα) και τον δημοφιλή δήμαρχο, Εκρέμ Ιμάμογλου. Κατά τη διάρκεια των τελευταίων δημοτικών εκλογών στην Κωνσταντινούπολη το 2019, ο Ερντογάν προσέβαλε ανεπιτυχώς να ακυρώσει τη νίκη του Ιμάμογλου. Ετσι, για τον Ερντογάν, το αποτέλεσμα της ψηφοφορίας αυτής της Κυριακής στην Κωνσταντινούπολη είναι και μια προσωπική υπόθεση. Μια επανάληψη της νίκης του σημαντικότερου πολιτικού αντιπάλου του Ερντογάν θα καθιστούσε τον Ιμάμογλου τον κορυφαίο υποψήφιο της αντιπολίτευσης στις προεδρικές εκλογές το 2028.

Μια σημαντική πολιτική διαφορά μεταξύ των φετινών αυτοδιοικητικών εκλογών και των προεδρικών εκλογών του Μαΐου 2023 είναι η έλλειψη ενότητας μεταξύ των κομμάτων της αντιπολίτευσης. Αυτή η πολιτική απόκλιση βοηθά τον Ερντογάν και το κόμμα του ΑΚΡ. Αντί να συμφωνήσουν σε έναν κοινό υποψήφιο σε πόλεις όπου το περιθώριο μεταξύ νίκης και ήττας θα είναι μικρό, διάφορα εθνικιστικά, κουρδικά και ρεφορμιστικά κόμματα αρνήθηκαν να ενωθούν. Το 2019, οι κούρδοι ψηφοφόροι βοήθησαν τον Ιμάμογλου να νικήσει στην Κωνσταντινούπολη.

Μετά τις εκλογές της Κυριακής, οι τούρκοι ψηφοφόροι δεν θα πάνε ξανά στις κάλπες για τέσσερα χρόνια! Μια νίκη των υποψηφίων του ΑΚΡ στην Κωνσταντινούπολη και την Αγκυρα θα ενθάρρυνε τον Ερντογάν στις πολιτικές του φιλοδοξίες. Θα του έδινε μια ακόμη ισχυρότερη πλατφόρμα για να υλοποιήσει αμφιλεγόμενα ζητήματα, όπως η συνταγματική μεταρρύθμιση και ο τρόπος με τον οποίο η Τουρκία χρησιμοποιεί τη διεθνή επιρροή της. Για τους τούρκους ψηφοφόρους που αντιτίθενται στην αυταρχική του διακυβέρνηση, μια ακόμη ήττα θα μπορούσε να σηματοδοτήσει το σημείο χωρίς επιστροφή: να ψηφίσουν «με χέρια και πόδια».

Ο Jens Bastian είναι ανώτερος σύμβουλος πολιτικής στο Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής (ΕΛΙΑΜΕΠ) στην Αθήνα. Συνεργάζεται ως ερευνητής στο Κέντρο Εφαρμοσμένων Τουρκικών Μελετών (CATS) του SWP, στο Βερολίνο.

**ΣΚΛΗΡΟ
ΠΑΙΧΝΙΔΙ**
ΤΟΥ ΑΝΔΡΕΑ
ΑΝΔΡΙΑΝΟΠΟΥΛΟΥ

Αντιδράσεις για το φονικό χτύπημα

Το τελευταίο πολύνεκρο τρομοκρατικό χτύπημα στη Μόσχα σόκαρε την παγκόσμια κοινή γνώμη κι έβαλε σε νέα κατεύθυνση τα παγκόσμια γεωπολιτικά πράγματα. Όπως τα γεγονότα εκ πρώτης όψεως δείχνουν η τρομοκρατική πράξη προήλθε από φανατικούς ισλαμιστές οπαδούς ή και μέλη του Ισλαμικού Κράτους. Η επαναφορά των ακραίων ισλαμιστών στο προσκήνιο των εγκληματικών πράξεων πιθανά να έδειξε σε όλες τις χώρες του χριστιανικού τόξου πως η επιβίωσή τους εξαρτάται από την αλληλεγγύη που θα δείξουν η μία προς την άλλη. Κι ότι ο πραγματικός κίνδυνος για την ύπαρξή τους είναι η φανατική μονομανία των οπαδών του Αλλάχ.

Πάνω σ' αυτό έκπληξη, μάλλον δυσάρεστη, προκάλεσε η αντίδραση της ελληνικής κυβέρνησης στην επίθεση. Εκφράσθηκε η συμπάρασταση στις οικογένειες των θυμάτων αλλά ούτε μία κουβέντα στήριξης δεν ακούσθηκε για το πληγέν κράτος και τις Αρχές της Ρωσίας. Που ουσιαστικά υπέστησαν την ανανδρη αυτή επίθεση. Γιατί; Μήπως είμαστε σε πόλεμο με τη Ρωσία και αρνούμεθα την όποια επικοινωνία; Ως μέλη μιας ευρύτερης χριστιανικής ευρωπαϊκής κοινότητας η τρομοκρατική επίθεση στη Μόσχα μας αφορά όλους. Όλοι είμαστε υποχρεωμένοι να βλέπουμε την απειλή του ισλαμικού φανατισμού ως κοινή για όλους, ανεξάρτητα από τις όποιες μεταξύ μας σχέσεις.

Το ζήτημα βέβαια είναι να γίνουμε απόλυτα σίγουροι πως η σχετική επίθεση υπήρξε προϊόν ισλαμικής παράνοιας. Η σχετική δήλωση ανάληψης της ευθύνης προήλθε από γνωστές πηγές του ISIS. Σύμφωνα με αμερικανικές μυστικές υπηρεσίες, από ένα ακραίο τμήμα του Ισλαμικού Κράτους, το ISKP (Ισλαμικό Κράτος του Χορασάν), που βρίσκεται στο Αφγανιστάν. Αυτό το τμήμα περιλαμβάνει περιοχές του Νότου της ελεγχόμενης από τους Ταλιμπάν αυτής χώρας, που προεκτείνονται στο γειτονικό Τουρκμενιστάν και ανατολικότερα στο Ιράν. Είναι δε από τα φανατικότερα και πιο βίαια παρακλάδια του Ισλαμικού Κράτους.

Το ερώτημα βέβαια είναι τι πραγματικά στοιχεία υπάρχουν που να επιβεβαιώνουν πως οι ακραίοι αυτοί μουσουλμάνοι ήσαν οι αληθινά υπεύθυνοι της σφαγής. Διότι μέχρι τώρα ακούσθηκαν κάποιοι Τούρκοι και, πιο πρόσφατα, Τατζίκοι, που συνελίφθησαν για τις αποτρόπαιες αυτές πράξεις. Και που, όπως δήλωσαν, πληρώθηκαν γι' αυτές. Αυτό όμως, η πληρωμή δηλαδή για εγκληματικές ενέργειες, ποτέ δεν υπήρξε πρακτική των ισλαμιστών. Υπάρχουν έτοιμα κάποια ερωτηματικά.

Αξίζει πάνω σ' αυτό το σημείο να κάνουμε δύο παρατηρήσεις. Η μία είναι η αναφορά του προέδρου Πούτιν πως βλέπει την Ουκρανία πίσω από την επίθεση. Αν παραβλέψουμε το αρνητικό κλίμα ανάμεσα στις δύο χώρες που πιθανόν να προκαλεί καχυποψία και έλλειψη εμπιστοσύνης, είναι κρίσιμο να δούμε αν μπορεί η Ρωσία να δώσει στη δημοσιότητα αποδείξεις για τέτοιους ισχυρισμούς. Η δεύτερη αποτελεί μια μελέτη του Ιδρύματος Ουίλσον της Ουάσιγκτον, πριν από λίγα μόλις 24ωρα, για την εξασφάλιση του μέλλοντος της ευρωπαϊκής ασφάλειας. «Η καλύτερη ανάσχεση (της οποιασ περαιτέρω ρωσικής επιθετικότητας)», γράφει η μελέτη, «θα είναι ένα σκληρό πολεμικό χτύπημα στη Ρωσία...» που θα τη συγκρατήσει αποφασιστικά. Τέτοιες εκφράσεις αυξάνουν τις καχυποψίες στη Μόσχα, δίχως βέβαια να αποδεικνύουν το σιδηρόπτερο.

Εντούτοις για την ειρήνη στον κόσμο είναι θεμελιώδες οι δύο μεγάλες αυτές δυνάμεις να αποκτήσουν διαύλους επικοινωνίας και συνεννόησης. Αλλιώς οι κίνδυνοι ενός ολοκαυτώματος είναι πάντα παρόντες...

Συναγερμός για τον ISIS-K στην Ευρώπη

Οι «σειρήνες» έχουν αρχίσει να ηχούν ήδη στις δύο μεγαλύτερες χώρες της, τη Γερμανία και τη Γαλλία, που το καλοκαίρι φιλοξενούν αντίστοιχα το Euro 2024 και τους Ολυμπιακούς Αγώνες

ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ
ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΥ

Μία εβδομάδα έχει περάσει από την τρομοκρατική επίθεση στη Μόσχα, η οποία κόστισε τη ζωή σε πάνω από 140 ανθρώπους, με τις πληροφορίες να κάνουν λόγο για δεκάδες ακόμη αγνοούμενους και αρκετούς τραυματίες που βρίσκονται σε κρίσιμη κατάσταση. Την ίδια στιγμή και ενώ πολλά ερωτήματα παραμένουν αναπάντητα, η ανησυχία για το ενδεχόμενο να ανοίγει ένας νέος κύκλος χτυπημάτων εντείνεται και ξεπερνά κατά πολύ τα σύνορα της Ρωσίας – με την προσοχή να στρέφεται σε μια οργάνωση που μέχρι σήμερα ήταν σχεδόν άγνωστη στους περισσότερους: τον ISIS-K, που ιδρύθηκε το 2015 και θεωρείται ένα παρακλάδι του Ισλαμικού Κράτους, έχοντας έδρα το Αφγανιστάν και επίκεντρο, μέχρι σήμερα, της δράσης του την περιοχή της Κεντρικής Ασίας.

Τα σενάρια αφορούν, πρώτη και πάνω από όλους, την Ευρώπη. Τόσο εξαιτίας της γεωγραφικής της θέσης και της πληθυσμιακής της σύνθεσης, όσο και επειδή έχει επανειλημμένως αποδειχθεί ιδιαίτερα ευάλωτη στην τρομοκρατία. Οι «σειρήνες» δε έχουν αρχίσει να ηχούν ήδη στις δύο μεγαλύτερες χώρες της, τη Γερμανία και τη Γαλλία, οι οποίες έχουν έναν επιπλέον λόγο να αγωνιούν σε σύγκριση με τις υπόλοιπες. Κι αυτό διότι το φετινό καλοκαίρι φιλοξενούν δύο μεγάλες αθλητικές διοργανώσεις, οι οποίες αναμένεται να αποτελέσουν

πόλο έλξης για εκατομμύρια θεατές από όλο τον κόσμο: η πρώτη το Euro 2024, δηλαδή το Ευρωπαϊκό Πρωτάθλημα Ποδοσφαίρου, που διεξάγεται από τις 14 Ιουνίου μέχρι τις 14 του επόμενου μήνα και η δεύτερη τους 33ους Ολυμπιακούς Αγώνες, η τελετή έναρξης των οποίων έχει οριστεί για τις 26 Ιουλίου.

«Συναγερμός για τον ISIS-K στην Ευρώπη. Μπορούν να χτυπήσουν τις πόλεις μας», είναι ο τίτλος σχετικού άρθρου που δημοσιεύτηκε στην «la Repubblica» και αποτυπώνει, αν μη τι άλλο, το κλίμα που επικρατεί στις κυβερνήσεις και τα αρμόδια επιτελεία. Δεν είναι τυχαίο, λοιπόν, ότι τόσο ο Εμανουέλ Μακρόν (τον οποίο κυνηγά το «φάντασμα» των τρομοκρατικών επιθέσεων στο Παρίσι το 2015, με 130 νεκρούς) όσο και ο Ολαφ Σολτς έχουν πατήσει ήδη το κουμπί και έχουν θέσει σε κατάσταση ύψιστης ετοιμότητας τις αστυνομικές δυνά-

«Υπάρχει τεράστια πίεση σχεδόν σε όλο

Ουκρανικά και ρωσικά μέσα μαζικής ενημέρωσης άρχισαν ξαφνικά να μιλάνε για επικείμενη νέα ρωσική επίθεση κατά μεγάλων ουκρανικών πόλεων. Επίσημα, η ουκρανική πλευρά δηλώνει κατηγορηματικά ότι οι Ρώσοι δεν έχουν τις απαραίτητες

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ
ΚΩΣΤΑΣ
ΟΝΙΣΕΝΚΟ

δυνάμεις για να κάνουν μεγάλη επίθεση και πως για να γίνει κάτι τέτοιο θα πρέπει να πραγματοποιηθεί πρώτα μεγάλο κύμα επιστράτευσης και στη συνέχεια να περάσουν μερικοί μήνες ώστε οι επιστρατευμένοι να λάβουν τη βασική στρατιωτική εκπαίδευση. Ωστόσο, πηγές από τα μέτωπα του πολέμου στην Ουκρανία λένε στα «NEA» ότι όντως υπάρχει αισθητή κινητικότητα των Ρώσων σε διάφορα σημεία του μετώπου, χωρίς να είναι ξεκάθαρο αν πρόκειται για επικείμενη νέα επίθεση ή συνέχιση εκείνης που ξεκίνησε πριν από μήνες.

«Υπάρχει τεράστια πίεση σχεδόν σε όλο το μήκος του μετώπου. Στο Ντονμπάς έχουμε χάσει ορισμένες θέσεις και οι Ρώσοι πιέζουν ασφυκτικά το Τσάσιβ Γιαρ. Πρόκειται για μια πόλη κοντά στο Μπαχμούτ, η οποία αν και μικρή βρίσκεται σε ύψωμα, άρα σε προνομιακή θέση. Αν το χάσουμε θα επιβληθούν άλλες πόλεις, μεγαλύτερες, όπως η Κωνσταντίνιβκα και έπειτα από αυτήν το Σλάβιανσκ και το Κραματόρσκ» τονίζει αξιωματικός των ουκρανικών ενόπλων δυνάμεων.

Ωστόσο, όπως λέει, ο κίνδυνος για μελλοντικό χτύπημα, αν σχεδιάζεται κάτι τέτοιο, μάλλον αφορά περιοχές βορειότερα – το Χάρκοβο και το Σούμι. Ακριβώς για το Χάρκοβο μιλούν αρκετά από τα δημοσιεύματα που προμηνύουν «μελλοντικό χτύπημα» των Ρώσων. Η ίδια πηγή αναφέρει ότι μια τέτοια επίθεση δεν είναι θέμα μερικών ημερών ή εβδομάδων, όπως γράφτηκε, καθώς οι Ρώσοι δεν έχουν συγκεντρωμένες εκείνες τις στρατιωτικές δυνάμεις που χρειάζονται για κάτι τέτοιο. «Ωστόσο υπάρχουν ανησυχιακές ενδείξεις, έχουν πληθύνει προσπάθειες εισχώρησης ομάδων δολιοφθορέων,

REUTERS/BENOIT TESSIER

μεις, τις μυστικές υπηρεσίες, ακόμη και τον στρατό, ο οποίος αναμένεται να αναλάβει σημαντικό ρόλο τους επόμενους μήνες και στις δύο χώρες. Μάλιστα, ο πρόεδρος της Γαλλίας φέρεται ότι έχει τείνει χείρα συνεργασίας ακόμη και προς τον Πούτιν, μέσω της ενίσχυσης της ανταλλαγής πληροφοριών και τον συντονισμό για την αντιμετώπιση αυτής της απειλής.

Αξίζει να σημειωθεί ότι, σύμφωνα με το ρεπορτάζ της ιταλικής εφημερίδας, «επί μήνες έχουν υποκλαπεί σήματα αναφορικά με την απειλή που αντιπροσωπεύει ο ISIS-K, ενώ έχουν αποτραπεί αρκετά χτυπήματα στη Γαλλία και τη Γερμανία». Επικαλείται, συγκεκριμένα, το γαλλικό υπουργείο Εσωτερικών το οποίο κάνει λόγο για σύλληψη ενός ανθρώπου τον Ιανουάριο ο οποίος φέρεται ότι σχεδίαζε επιθέσεις σε «εβραϊκούς στόχους» και ένα «νυχτερινό κέντρο για μέλη της κοινότητας LGBTQ»,

Ενοπλοι γάλλοι στρατιώτες περιπολούν στην πλατεία Τροκαντερό, στο Παρίσι, κοντά στον Πύργο του Αϊφελ, με τη Γαλλία να αυξάνει την προειδοποίηση για τρομοκρατικό συναγερμό στο υψηλότερο επίπεδο, έπειτα από την επίθεση στη Μόσχα

καθώς και το αντίστοιχο γερμανικό που εκτιμά πως στη χώρα υπάρχουν ενεργοί «πυρήνες» ακραίων ισλαμιστών, όπως επίσης και ότι η πιο σοβαρή απειλή προέρχεται από τον ISIS-K. Μόλις την περασμένη εβδομάδα, επίσης, συνελήφθησαν στη Θουριγγία δύο άτομα τα οποία κατηγορούνται ότι σχεδίαζαν επίθεση στο κοινοβούλιο της Σουηδίας.

Σε αυτό το φόντο, βεβαίως, δεν είναι παράλογο αρκετοί να ανησυχούν για το ενδεχόμενο να εκδηλωθεί ένα νέο κύμα ισλαμοφοβίας στην ΕΕ, που θα πιέζει για την εφαρμογή ακόμη πιο σκληρής πολιτικής απέναντι στους πρόσφυγες και μετανάστες, αλλά και τις μειονότητες, ειδικά σε ορισμένες χώρες. Κάτι τέτοιο δε, όπως είναι φανερό, θα ρίξει και άλλο νερό στον μύλο της Ακροδεξιάς, η οποία ήδη «καλπάζει» στην τελική ευθεία προς τις ευρωεκλογές του Ιουνίου.

το μήκος του μετώπου»

έχουν παρατηρηθεί προσπάθειες μπλοκαρίσματος τηλεπικοινωνιών σε συγκεκριμένες περιοχές. Αυτές είναι συχνά ενδείξεις μιας μελλοντικής επιχείρησης εισβολής» τονίζει.

Παρά τις επίσημες διαβεβαιώσεις ότι δεν υπάρχει άμεσος κίνδυνος να αλλάξει δραματικά η κατάσταση στο μέτωπο, οι ουκρανικές δυνάμεις κατασκευάζουν εντατικά αμυντικά έργα κατά το μήκος του μετώπου. Αυτές οι κατασκευές δεν αφορούν μόνο τα σημεία όπου οι Ρώσοι πιέζουν πολύ και θυσιάζουν χιλιάδες στρατιώτες για να καταλάβουν νέες θέσεις, αλλά και σημεία που μέχρι τώρα δεν είχαν έντονες εξοπλιστικές, όπως η πόλη Σούμι.

Την εβδομάδα που πέρασε το Σούμι επισκέφθηκε ο ουκρανός πρόεδρος Βολοντίμιρ Ζελένσκι, όπου προσωπικά επιθεώρησε τα χαρακώματα και τα άλλα αμυντικά έργα που κατασκευάζονται εκεί. «Ο επικεφαλής του κράτους επιθεώρησε χαρακώματα,

ορύγματα, θέσεις βολής και διοίκησης και παρατήρησης. (...) ενημερώθηκε για ένα τυπικό σχέδιο κατασκευής οχυρού διμοιρίας (...) Σημαντικό στοιχείο είναι επίσης μια λωρίδα μη εκρηκτικών εμποδίων για την αποτροπή των εξθρικών οχημάτων» αναφέρει μεταξύ άλλων η σχετική ανακοίνωση της ουκρανικής προεδρίας. Δεύτερη και τρίτη γραμμή άμυνας φτιάχνονται από την πλευρά του Χαρκόβου, κοντά σε πόλεις όπως το Κουπιάνσκ, όπου εδώ και τουλάχιστον τρεις μήνες μαίνονται πολύ σκληρές μάχες. Ορισμένες πηγές θεωρούν ότι πρόκειται για προετοιμασία των Ουκρανών στη μελλοντική ρωσική επίθεση, ενώ άλλες πηγές προσπαθούν να υποβαθμίσουν το θέμα λέγοντας ότι είναι λογικό να υπάρχουν και δεύτερη και τρίτη γραμμή άμυνας κατά τη διάρκεια ενός πολέμου τέτοιας κλίμακας και πως η κατασκευή τους είναι η υλοποίηση εκείνων που θα έπρεπε να είχαν γίνει πριν από δύο χρόνια.

TOY OMAR ASHOUR

Project Syndicate

Το Ισλαμικό Κράτος, οι Ρώσοι και οι Ουκρανοί

Η τρομοκρατική επίθεση στη Μόσχα δεν ήρθε ως κεραυνός εν αιθρία. Το Κρεμλίνο είχε απορρίψει πληροφορίες των ΗΠΑ για επερχόμενη άμεσα επίθεση από «εξτρεμιστές», πιθανώς για να κατηγορήσει κάποιους που το βολεύουν όταν αυτή θα γινόταν.

Η δολοφονία 139 ανθρώπων δεν είναι παρά το πιο πρόσφατο επεισόδιο σε μια δεκαετή διαμάχη ανάμεσα στο Ισλαμικό Κράτος και τη Ρωσία. Η αρχή έγινε στις 30 Σεπτεμβρίου 2015, όταν η Ρωσία επενέβη στη Συρία προκειμένου να στηρίξει το καθεστώς του Μπασάρ αλ Ασαντ που ήταν υπό κατάρρευση. Μέλη του ISIS απάντησαν έναν μήνα αργότερα εισδύοντας στο αεροδρόμιο του Σαρμ ελ Σείχ της Αιγύπτου και τοποθετώντας μια βόμβα σε ένα ρωσικό Airbus, με αποτέλεσμα να σκοτωθούν και οι 224 επιβαίνοντες σε αυτό.

Με τη σειρά της, η Ρωσία φέρεται να σκότωσε τον πρώην «υπουργό Πολέμου» του ISIS, Γκουλουρόντ Χαλίμοφ, ο οποίος υπήρξε διοικητής των ειδικών δυνάμεων της αστυνομίας και του υπουργείου Εσωτερικών στο Τατζικιστάν και είχε πολεμήσει στο πλευρό των ρωσικών δυνάμεων στον εμφύλιο που διεξήχθη στη χώρα. Ολοι δε οι φερόμενοι ως δράστες της επίθεσης στο Crocus City Hall είναι από το Τατζικιστάν.

Μεταξύ δε του 2015 και του 2024 η Ρωσία έχει στηρίξει πολλούς από τους ορκισμένους εχθρούς του ISIS. Για παράδειγμα, έχει συντονιστεί στρατιωτικά και σε επίπεδο πληροφοριών με τη Χεζμπολάχ, έχει στηρίξει πολιτικά τη Χαμάς και έχει προσφέρει πολύμορφη βοήθεια στους Ταλιμπάν. Και οι τρεις παραπάνω οργανώσεις έχουν δώσει σκληρές μάχες στις περιοχές του ISIS και σε θυλάκους στον Λίβανο, τη Συρία, τη Γάζα και το Αφγανιστάν. Η δε μισθοφορική ομάδα Wagner και τα υπολείμματά της έχουν επίσης πολεμήσει κατά του ISIS στη Λιβύη, τη Μοζαμβίκη και το Μάλι.

Ο τρόπος με τον οποίο πολεμά ο ISIS συνδυάζει επιτυχώς συμβατικές μεθόδους, αντάρτικο και τρομοκρατικές επιθέσεις. Όμως οι ηγέτες του είναι αδύναμοι σε επίπεδο στρατηγικής, χωρίς να διαθέτουν βιώσιμη προσέγγιση από στρατιωτική σκοπιά, καθώς οι στόχοι τους φτάνουν από την Αλ Κάιντα και τους Ταλιμπάν ως τις Ηνωμένες Πολιτείες και τους συμμάχους τους. Περιλαμβάνουν, επίσης, τη Ρωσία και το Ιράν.

Όμως και η Ρωσία του Πούτιν διαθέτει ιστορικό αποτυχημένων επιχειρήσεων. Κατά την πρόσφατη επίθεση, αν και υπάρχει μια βάση της Εθνοφρουράς μόλις δύο μίλια από το Crocus City Hall, χρειάστηκαν 90 λεπτά για να κινητοποιηθούν οι δυνάμεις ασφαλείας, παρά τις προειδοποιήσεις που είχε λάβει το Κρεμλίνο για πιθανές επιθέσεις. Ανεξαρτήτως του εάν πρόκειται για ανικανότητα ή συνωμοσία, ο Πούτιν δείχνει να έχει ήδη αποφασίσει πού να ρίξει την ευθύνη: στην Ουκρανία.

Τα άψυχα κορμιά και ένας πυρπολημένος χώρος διασκέδασης στην πρωτεύουσα της Ρωσίας, μόλις μερικές μέρες μετά την «επανεκλογή» του Πούτιν, δεν συνιστούν απλώς τρομακτικές εικόνες. Είναι αποτέλεσμα ελλειμμάτων σε επίπεδο ασφαλείας, αποτυχιών των υπηρεσιών πληροφοριών, πολιτικής ανικανότητας και ενδεχομένως και άλλων, ακόμη χειρότερων. Παρ' όλα αυτά, το Κρεμλίνο δείχνει αποφασισμένο να χρησιμοποιήσει τον τεράστιο μηχανισμό προπαγάνδας που διαθέτει για να διοχετεύσει την οργή της κοινωνίας προς την Ουκρανία.

Ο Πούτιν, ένας υποδειγματικά κυνικός ηγέτης, δεν αποκλείεται να επέτρεψε ο ίδιος την επίθεση έτσι ώστε να την αξιοποιήσει για να υπάρξει μαζική κινητοποίηση και ενίσχυση της υποστήριξης για τον πόλεμο στο εσωτερικό, καθιστώντας παράλληλα την όποια αντιπολίτευση προς την εξουσία του ακόμη πιο δύσκολη. Όπως και ο ISIS, ο πόλεμος του Πούτιν στην Ουκρανία φαίνεται να διαρκεί και να επεκτείνεται.

Ο Ομάρ Ασοούρ είναι καθηγητής για ζητήματα ασφαλείας και στρατιωτικών σπουδών στο Institute for Graduate Studies της Ντόχα

REUTERS/ELIZABETH FRANITZ

Ο πρόεδρος των ΗΠΑ Τζο Μπάιντεν μαζί με τους πρώην προέδρους Μπαράκ Ομπάμα και Μπιλ Κλίντον κατά τη διάρκεια εκδήλωσης για τη συγκέντρωση χρημάτων για την προεκλογική εκστρατεία στο Radio City Music Hall στη Νέα Υόρκη

«Αυτή η θέση είναι μοναχική...»

Στο πλευρό του Τζο Μπάιντεν στάθηκαν χθες οι πρώην πρόεδροι των ΗΠΑ Μπαράκ Ομπάμα και Μπιλ Κλίντον σε μεγάλη εκδήλωση των Δημοκρατικών στη Νέα Υόρκη

ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΥ

«Κάθε φορά που ο πρόεδρος Τζο Μπάιντεν έχει ανάγκη από κάποια συμβουλή, υπάρχουν δύο άνθρωποι στους οποίους απευθύνεται, οι οποίοι γνωρίζουν πώς είναι να κάθεται κανείς στην καρέκλα του. Κάποιες φορές, λοιπόν, θα καλέσει τον Μπαράκ Ομπάμα για γεύμα στον Λευκό Οίκο ή θα επικοινωνήσει στο τηλέφωνο με τον Μπιλ Κλίντον». Αυτό έγραφε την Πέμπτη στο Associated Press ο Κρις Μιτζίριαν, ενόψει της μεγάλης εκδήλωσης των Δημοκρατικών στη Νέα Υόρκη, που πραγματοποιήθηκε στο Radio City Music Hall παρουσία του νυν και των δύο πρώην προέδρων των Ηνωμένων Πολιτειών – καθώς και αρκετών διαδηλωτών έξω από αυτό, που διαμαρτύρονταν για την πολιτική στο Παλαιστινιακό.

Στόχος της εκδήλωσης, που είχε οικοδεσπότη τον παρουσιαστή του δημοφιλούς «The Late Show» Στίβεν Κόλμπερτ ήταν η άντληση όσο το δυνατόν περισσότερων «δωρεών» για το ταμείο που θα χρηματοδοτήσει την εκστρατεία προς τις κρίσιμες εκλογές της 5ης Νοεμβρίου. Πράγματι, τα περίπου 25 εκατομμύρια που μπήκαν σε αυτό αποτελούν νέο ρεκόρ για μία και μοναδική εκδήλωση, ενώ διευρύνουν το οικονομικό πλεονέκτημα που διαθέτει ο Μπάιντεν, καθώς ήδη στο τέλος Μαρτίου διέθετε διπλάσιο ποσό από τον αντίπαλό του – κάπου 155 δισ. δολάρια έναντι 74. Πρόκειται αναμφίβολα για έναν σημαντικό παράγοντα, καθώς είναι γνωστό ότι ειδικά στις ΗΠΑ η συμμετοχή και, πολύ περισσότερο, η επιτυχία στις

εκλογές εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τα ποσά που διατίθενται για την προβολή των υποψηφίων.

Δεν χωράει αμφιβολία δε ότι πέρα από το οικονομικό σκέλος, η κοινή εμφάνιση των τριών στέλνει και ένα σαφές πολιτικό μήνυμα: οι Δημοκρατικοί παραμένουν ενωμένοι, παρά τις όποιες διαφορές τους, σε μια στιγμή μάλιστα που στο απέναντι στρατόπεδο, ο Ντόναλντ Τραμπ δεν έχει καταφέρει να διασφαλίσει τη στήριξη όχι μόνο του Τζορτζ Μπους του νεότερου (του μοναδικού εν ζωή πρώην προέδρου των Ρεπουμπλικανών), αλλά ούτε καν του αντιπροέδρου του την περίοδο 2016-20, Μάικ Πενς. «Τρεις πρόεδροι με περίπλοκο παρελθόν ενώνουν τις δυνάμεις τους για να νικήσουν τον Τραμπ» όπως σημειώνει και η *Wall Street Journal*.

Στις παρεμβάσεις του στην εκδήλωση, ο Ομπάμα στάθηκε ιδιαίτερα στις εξελίξεις στη Γάζα και τις επικρίσεις που δέχεται ο Μπάιντεν για τη στάση του έναντι του Ισραήλ. «Η θέση είναι μοναχική (...) Ενα από τα δεδομένα για κάθε πρόεδρο είναι πως ενώ ο κόσμος έχει πολλές χαρές και ομορφιές, ταυτόχρονα περιλαμβάνει πολλές τραγωδίες και βία». Πρόσθεσε δε ότι αν και ο κόσμος «είναι κατανοητό ότι συχνά θέλει να αισθάνεται ότι τα πράγματα είναι ξεκάθαρα αναφορικά με τον τρόπο που λαμβάνονται οι αποφάσεις, ένας πρόεδρος δεν έχει αυτή την πολυτέλεια».

Από την πλευρά του, ο Κλίντον έδωσε έμφαση στις οικονομικές επιδόσεις κατά την περίοδο της διακυβέρνησης

Μπάιντεν, τονίζοντας πως ήταν σαφώς καλύτερες της αντίστοιχης του Τραμπ και ωφέλησαν τους περισσότερους πολίτες των ΗΠΑ. «Πιστεύω ότι πρέπει να κρατήσουμε το σκορ. Έχει υπάρξει καλός για την Αμερική» είπε, υπογραμμίζοντας πως πρέπει να επανεκλεγεί.

Οι περισσότεροι αναλυτές συμφωνούν, βεβαίως, ότι ανάμεσα στους Ομπάμα και Κλίντον, αυτός που μπορεί δυναμικά να επηρεάσει περισσότερους ψηφοφόρους και να αλλάξει το κλίμα και τις δημοσκοπήσεις υπέρ του Μπάιντεν είναι ο πρώτος. Ο πρώτος αфроαμερικανός πρόεδρος στην ιστορία των ΗΠΑ, άλλωστε, εξακολουθεί να διαθέτει σημαντική δημοφιλία ενώ, όπως σημειώνει και ο Τζέραλντ Σέιμπτ στους *Times*, θεωρείται – από φίλους και αντιπάλους – ως «το μεγαλύτερο πολιτικό ταλέντο της γενιάς του».

«Δεδομένων όσων διακυβεύονται σε αυτές τις εκλογές, ο πρόεδρος Ομπάμα θα κάνει ό,τι περνά από το χέρι του για να διασφαλίσει την επανεκλογή του προέδρου Μπάιντεν» διαβεβαιώνει ο σύμβουλος του Ερικ Σουλτς. Ο ίδιος, ωστόσο, προειδοποιεί ότι υπάρχουν όρια σε αυτά που μπορεί και πρέπει να κάνει ο 62χρονος Ομπάμα, ώστε η παρέμβασή του να μη μετατραπεί σε μπούμερανγκ, με το «άστρο» του να καλύπτει πλήρως τον 81χρονο Μπάιντεν, δημιουργώντας την εικόνα ότι αυτός είναι ο πραγματικός υποψήφιος των Δημοκρατικών. Ίσως δεν είναι τυχαίο, μάλιστα, ότι σύμφωνα με την καταμέτρηση του *Forbes*, ο Τραμπ έχει κάνει «λάθος» τουλάχιστον 7 φορές, ονοματίζοντάς τον Ομπάμα αντί για τον Μπάιντεν.

Το σίγουρο είναι πως οι δύο πολιτικοί έχουν μακρά ιστορία, περίπου δύο δεκαετιών, ενώ οι σχέσεις τους δεν υπήρξαν πάντα αρμονικές και υπήρξαν αρκετές συγκρούσεις, όπως το 2008 και το 2016, όταν ο Μπάιντεν θεώρησε ότι ο Ομπάμα τον «άδειασε». Εύκολα μπορεί κανείς να καταλάβει ότι ο νυν πρόεδρος δεν θα ήθελε να εναποθέσει τις ελπίδες του για επανεκλογή στον άλλοτε πολιτικό του «προϊστάμενο». Όμως, ποιούμενος την ανάγκη φιλοτιμίας, όπως λέει και το γνωμικό, ίσως τελικώς αναγκαστεί να ποντάρει σε αυτόν... τα ρέστα του.

Μικρές ενδείξεις ανάκαμψης

Μικρές, αλλά σαφείς ενδείξεις ανάκαμψης των ποσοστών του Τζο Μπάιντεν αποτυπώνουν οι τελευταίες δημοσκοπήσεις, που φέρνουν ξανά, έστω και δειλά, το χαμόγελο στα χείλη του επιτελείου των Δημοκρατικών. Το πιο αισιόδοξο, μάλιστα, είναι η άνοδος που καταγράφει ο νυν πρόεδρος στις αποκαλούμενες πολιτείες-κλειδιά, που με τους εκλεκτορές τους γέρνουν τελικώς την πλάστιγγα υπέρ κάποιου υποψηφίου, έστω και αν ο άλλος έχει λάβει περισσότερες ψήφους – όπως συνέβη το 2016 με τη Χίλαρι Κλίντον.

Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την έρευνα των Bloomberg και Morning Consult, ο Μπάιντεν προηγείται του Τραμπ κατά μία μονάδα στο Ουισκόνσιν, μια πολιτεία στην οποία τον προηγούμενο μήνα (με βάση την αντίστοιχη δημοσκόπηση) υπολειπόταν κατά τέσσερις μονάδες.

Επίσης, οι δύο υποψήφιοι φέρονται να συγκεντρώνουν το ίδιο ποσοστό στην Πενσιλβάνια, όπου ο Τραμπ διατηρούσε προβάδισμα έξι μονάδων πριν από ένα μήνα, ενώ ισόπαλοι είναι και στο Μίσιγκαν.

Ο τέως πρόεδρος, από την πλευρά του, φέρεται πως εξακολουθεί να έχει τον πρώτο λόγο σε μια σειρά ακόμη κρίσιμες πολιτείες, όπως η Αριζόνα, η Νεβάδα, η Βόρεια Καρολίνα και η Τζόρτζια – με την τελευταία, μάλιστα, να είναι η μοναδική στην οποία το προβάδισμα του Τραμπ έχει διευρυνθεί μέσα στον τελευταίο μήνα.

Ετσι και καθώς απομένουν επτά μήνες ως τις εκλογές, διάστημα που είναι πολύ μεγάλο για τα δεδομένα του πολιτικού χρόνου, κάθε πρόβλεψη φαντάζει σήμερα πρόωρη και παρακινδυνευμένη.

ΣΥΡΙΑ - ΛΙΒΑΝΟΣ

Δεκάδες νεκροί από χτυπήματα του Ισραήλ

Δεκάδες είναι οι νεκροί – πάνω από 42, σύμφωνα με τη Δαμασκό – από τα νέα αεροπορικά πλήγματα που πραγματοποίησε τα ξημερώματα της Παρασκευής το Ισραήλ στο έδαφος της Συρίας και συγκεκριμένα στην περιοχή του Χαλεπίου. Πρόκειται, όπως αναφέρουν οι ίδιες πηγές, κυρίως για μέλη των ενόπλων δυνάμεων της χώρας, αλλά και για τουλάχιστον πέντε μαχητές της φιλοϊσραηλινής οργάνωσης Χεζμπολάχ του Λιβάνου, η οποία συνεχίζει να ανταλλάσσει πυρά και ρουκέτες με το Ισραήλ στα σύνορα, ενώ έχει ισχυρή παρουσία και στη Συρία. Σε άλλη επίθεση, στον Λίβανο, το Ισραήλ ανακοίνωσε σήμερα ότι σκότωσε τον Αλι Αμπντελ Χάσαν Νάιμ, αναπληρωτή διοικητή της μονάδας ρουκετών και πυραύλων της Χεζμπολάχ.

ΒΟΡΕΙΑ ΚΟΡΕΑ

Βέτο της Μόσχας για τους εμπειρογνώμονες

Η Ρωσία άσκησε βέτο στο Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ, μην επιτρέποντας την ανανέωση της εντολής για το πολυεθνικό σώμα των εμπειρογνώμωνων το οποίο, εδώ και 15 χρόνια, έχει την ευθύνη της εποπτείας των κυρώσεων που έχει επιβάλει ο διεθνής οργανισμός σε βάρος του καθεστώτος του Κιμ Γιονγκ-ουν. «Είναι σαφές για εμάς ότι το Συμβούλιο Ασφαλείας δεν μπορεί να συνεχίσει να χρησιμοποιεί παλιά εργαλεία αναφορικά με τα προβλήματα που υπάρχουν στην Κορεατική Χερσόνησο», δήλωσε η εκπρόσωπος του ρωσικού υπουργείου Εξωτερικών, Μαρία Ζαχάροβα, επιβεβαιώνοντας με τον τρόπο της τη διαρκή σύσφιξη των σχέσεων Μόσχας και Πιονγκγιάνγκ.

ΠΑΝΔΗΜΙΕΣ

Δεν κατέληξε ο ΠΟΥ σε κοινό μοντέλο

Τα 194 κράτη-μέλη του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας απέτυχαν για μια ακόμη φορά να καταλήξουν σε ένα κοινό αποδεκτό μοντέλο για την αντιμετώπιση μελλοντικών πανδημιών, στη βάση και της εμπειρίας από τον Covid-19. Ο ένατος γύρος των διαπραγματεύσεων, που είχε ξεκινήσει στις 18 Μαρτίου, ολοκληρώθηκε την Πέμπτη, ενώ ο επόμενος αναμένεται να διεξαχθεί εντός του Απριλίου. Πάντως, ο επικεφαλής του ΠΟΥ, Τέντρος Αντάνομι Γκεμπρεγέσους, εμφανίστηκε αισιόδοξος. «Δεν είσατε μακριά από τη σύναψη συμφωνίας», είπε μετά την ολοκλήρωση των συνομιλιών στη Γενεύη, για να προσθέσει ότι μια «συμφωνία είναι ένα εργαλείο που σώζει ζωές και όχι μόνον απλώς ένα φύλλο χαρτί».

Η Γερμανία αποποινικοποιεί την κάνναβη

Με μεταρρύθμιση-τομή, από τη Δευτέρα θα επιτρέπεται η περιορισμένη καλλιέργεια έως και τριών φυτών ανά άτομο για προσωπική κατανάλωση

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ
ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΠΠΑΣ

Η τελευταία υπογραφή έπεσε την περασμένη Τετάρτη. Θα έπρεπε να είναι του προέδρου της Δημοκρατίας, Φρανκ-Βάλτερ Στάϊνμάρτ. Αλλά λόγω της απουσίας του στο εξωτερικό, μπήκε η υπογραφή της Μανουέλα Σβέσιγκ, πρωθυπουργού στο κρατίδιο Μεκλεμβούργο-Πομερανία και προεδρεύουσας στο Ομοσπονδιακό Συμβούλιο – το όργανο εκπροσώπησης των ομόσπονδων κρατιδίων. Με την υπογραφή της τίθεται σε ισχύ την 1η Απριλίου ο νόμος για την αποποινικοποίηση της χρήσης κάνναβης στη Γερμανία.

Πρόκειται για μία μεταρρύθμιση-καμπί, που έρχεται έπειτα από δεκαετίες έντονων συζητήσεων και μαχητικών αντιπαραθέσεων για την αποποινικοποίηση της κατοχής, χρήσης και καλλιέργειας της κάνναβης. Τα επιχειρήματα υπέρ και κατά που προβλήθηκαν και στη διάρκεια της νομοθετικής διαδικασίας στη Γερμανία είναι τα γνωστά. Οι υποστηρικτές της αποποινικοποίησης θέλουν να βγάλουν τους χρήστες από τον φαύλο κύκλο της παράνομης εμπορίας των ντίλερ. Οι αντίπαλοι προειδοποιούν ότι με τη νομιμοποίηση της κάνναβης ανοίγει ο δρόμος για το πέρασμα στα σκληρά ναρκωτικά.

Σύμφωνα με τα στοιχεία έρευνας του 2021, στη Γερμανία περίπου 4,5 εκατομμύρια ενήλικοι είχαν καταναλώσει κάνναβη τουλάχιστον μία φορά τους τελευταίους 12 μήνες.

Σε σύγκριση με το σύνολο του πληθυσμού της χώρας ήταν το 10,7% των ανδρών και 6,8% των γυναικών. Η συχνότερη χρήση κάνναβης γίνεται στις ηλικιακές ομάδες 18 έως 24 ετών. Για όλους αυτούς η κατοχή και χρήση κάνναβης συνιστούσε μέχρι τώρα ποινικό αδίκημα.

Από την 1η Απριλίου αλλάζει ρι-

ζικά το νομικό πλαίσιο για τους χρήστες κάνναβης. Τίθεται σε ισχύ ο νόμος που ψήφισε η Ομοσπονδιακή Βουλή με την πλειοψηφία της τρικομματικής κυβέρνησης Σοσιαλδημοκρατών - Πρασίνων - Φιλελευθέρων και ενέκρινε το Ομοσπονδιακό Συμβούλιο παρά τις έντονες αντιδράσεις της συντηρητικής Χριστιανικής Ένωσης CDU/CSU.

ΟΙ ΑΛΛΑΓΕΣ ΑΠΟΠΟΙΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗΣ.

Η βασική τομή που φέρνει ο νέος νόμος στη Γερμανία είναι ότι επιτρέπει την περιορισμένη καλλιέργεια κάνναβης για προσωπική κατανάλωση. Ταυτόχρονα δίνει τη δυνατότητα σε μη εμπορικές ενώσεις χρηστών να καλλιεργούν κάνναβη για τις ανάγκες της ιδιωτικής κατανάλωσης των μελών τους.

■ Επιτρέπεται η καλλιέργεια ιδιωτικά έως και τριών φυτών

κάνναβης ανά άτομο για προσωπική κατανάλωση. Ένας ενήλικος επιτρέπεται να έχει στην κατοχή του μέχρι 25 γραμμάρια. Η κάνναβη από ιδιωτική καλλιέργεια χρησιμοποιείται για προσωπική χρήση και δεν επιτρέπεται να μεταβιβαστεί σε τρίτους.

■ Επιτρέπεται η δημιουργία ενώσεων-συλλόγων καλλιέργειας κάνναβης, καταχωρισμένων στις Αρχές, που θα παράγουν κάνναβη για προσωπική κατανάλωση των μελών της ένωσης. Επιτρέπεται η εγγραφή σε έναν σύλλογο καλλιέργειας μέχρι και 500 μελών, ατόμων που έχουν μόνιμο τόπο διαμονής στη Γερμανία ή διαμένουν τουλάχιστον έξι μήνες στη χώρα.

Πρέπει να πιστοποιείται η συμμετοχή και η ηλικία των μελών.

■ Αποκλειστικός σκοπός των συλλόγων καλλιέργειας είναι η εξυπηρέτηση των εγγεγραμμένων μελών τους. Δεν επιτρέπεται η εμπορική καλλιέργεια και διανομή κάνναβης και πολλαπλασιαστικού υλικού (σπόροι και μοσχεύματα φυτών κάνναβης). Η ένωση μπορεί να δίνει στα μέλη της μέχρι 50 γραμμάρια τον μήνα. Η διανομή κάνναβης σε εφήβους μεταξύ 18 και 21 ετών επιτρέπεται μέχρι 30 γραμμάρια τον μήνα, με όριο περιεκτικότητας σε THC το 10%.

ΑΠΑΓΟΡΕΥΤΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ.

■ Η κατανάλωση κάνναβης απαγορεύεται σε ζώνη προστασίας 100 μέτρων από σχολεία, παιδικές χαρές, κέντρα νεολαίας, αθλητικές εγκαταστάσεις προσβάσιμες στο κοινό.

■ Η αγορά, η κατοχή και η καλλιέργεια κάνναβης παραμένει απαγορευμένη για ανήλικους.

■ Η προσφορά κάνναβης σε παιδιά και νέους τιμωρείται, όπως τιμωρείται και η παράνομη εμπορία από νέους. Εάν παιδιά ή νέοι παραβιάσουν την απαγόρευση,

οι αρμόδιες αστυνομικές και ρυθμιστικές Αρχές θα πρέπει να ενημερώσουν τους νόμιμους κηδεμόνες τους.

■ Επιβάλλεται γενική απαγόρευση διαφήμισης και χορηγίας για καταναλωτικές ενώσεις καλλιέργειας κάνναβης, ενώ προβλέπεται και εκστρατεία ενημέρωσης για τις επιπτώσεις και τους κινδύνους από τη χρήση κάνναβης.

■ Η προϋπόθεση συνταγογράφησης για την ιατρική κάνναβη παραμένει σε ισχύ.

Μολοντί ο νόμος τίθεται σε ισχύ την 1η Απριλίου 2024, η συνολική μεταρρύθμιση θα υλοποιηθεί σταδιακά.

Οι κανονισμοί για την κοινή καλλιέργεια στους λεγόμενους καλλιεργητικούς συλλόγους θα τεθούν σε ισχύ την 1η Ιουλίου 2024. Ένα σημαντικό πρόβλημα είναι οι παραβάσεις του ισχύοντος μέχρι τώρα δικαίου. Ο νέος νόμος προβλέπει αμνηστία για αδικήματα που σχετίζονται με την κατοχή και καλλιέργεια μέχρι 30 γραμμάρια κάνναβης. Για τους ήδη καταδικασθέντες της κατηγορίας αυτής, θα πρέπει να διαγραφεί η σχετική αναφορά στο ποινικό τους μητρώο. Η διαγραφή γίνεται με εντολή της εισαγγελίας έπειτα από σχετική αίτηση του ενδιαφερομένου.

Η μεταρρύθμιση και τα αποτελέσματά της εφαρμογής της για το κοινωνικό σύνολο θα αξιολογηθούν στο σύνολό τους ύστερα από τέσσερα χρόνια.

ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΛΙΝΟΥ

Οι καλύτεροί μας φίλοι: τα μικρόβια

Το σώμα μας φιλοξενεί τρισεκατομμύρια μικρόβια, τα οποία, σε αντίθεση με την (δυστυχώς) επικρατούσα αντίληψη, είναι καλά και απαραίτητα για τη σωματική και ψυχική μας υγεία. Τα μικρόβια αυτά κατοικούν στο δέρμα, στο στόμα, στον κόλπο και κυρίως στον γαστρεντερικό σωλήνα, και μάλιστα στο παχύ έντερο.

Τα μικρόβια που ζουν μαζί μας είναι περισσότερα από τα κύτταρά μας και το γονιδιώμά τους ξεπερνάει κατά 100 φορές το ανθρώπινο γονιδιώμα μας. Το μικροβίωμα μας είναι μοναδικό για τον καθένα μας, όπως είναι και το γονιδιώμα μας. Συζούμε με το μικροβίωμα μας και επωφελοούμεθα και οι δύο από αυτή τη συμβίωση. Τους δίνουμε τροφή και καταφύγιο και μας δίνουν πολύτιμες υπηρεσίες για την υγεία μας. Μια από αυτές είναι να καταπολεμούν και τα «κακά» μικρόβια. Η καλή λειτουργία του πεπτικού μας συστήματος, του ενδοκρινικού, του ανοσοποιητικού, ακόμα και του νευρικού, βασίζεται στα πάνω από 2.000 είδη μικροοργανισμών που πρόσφατα μπορούσαμε να αναγνωρίσουμε χρησιμοποιώντας μοριακές τεχνικές όπως την 16S RNA γονιδιακή ακολουθία.

Λειτουργικές ασθένειες του εντέρου, όπως το «ευερέθιστο έντερο», που εύκολα αποδίδουμε στο «μυαλό του ασθενούς», σήμερα εξηγούνται αλλά και αντιμετωπίζονται ως διαταραχές του μικροβιώματος. Η ανακάλυψη του εντερο-εγκεφαλικού άξονα, δηλαδή του δικτύου νευρώνων και νευροδιαβιβαστών, εξηγεί πώς τα μικρόβια του εντέρου επηρεάζουν τον εγκέφαλο και τις εγκεφαλικές λειτουργίες. Τα τελευταία χρόνια, π.χ., έχουν αυξηθεί οι μελέτες για τη γενετική σχέση μεταξύ νόσου του Alzheimer και του μικροβιώματος.

Η φυσιολογική γέννηση του παιδιού από τον κόλπο μεταφέρει στο νεογέννητο όλα τα καλά μικρόβια, όπως τον πληθυσμό *Lactobacillus*, που εξασφαλίζουν καλύτερο μικροβίωμα, καλύτερη σωματική και διανοητική ανάπτυξη. Μάλιστα, όταν για λόγους ασφάλειας της μητέρας και του παιδιού απαιτείται καισαρική τομή πολλοί υποστηρίζουν ότι το νεογέννητο πρέπει να έρχεται σε επαφή με τις κολπικές εκκρίσεις της μητέρας.

Το μικροβίωμα βελτιώνεται από τη σωστή διατροφή. Η διαίτα με φρούτα και λαχανικά βοηθάει την παραγωγή προβιοτικών, που δρουν ως τροφή των μικροβίων του εντέρου. Αλλά και τα προβιοτικά είναι τροφές που περιέχουν ζωντανούς μικροοργανισμούς που κρατούν σε ισορροπία το μικροβίωμα του εντέρου.

Ένα καλό μικροβίωμα είναι απαραίτητο για τη σωματική αλλά και την ψυχική μας υγεία, και το αντίθετο. Μελέτες από το Harvard περιγράφουν την ευεργετική επίδραση τεχνικών χαλάρωσης του stress στην αντιμετώπιση της φλεγμονώδους νόσου του εντέρου. Μάλιστα, η γενικότερη βελτίωση της ποιότητας της ζωής αυτών των ασθενών διατηρήθηκε όχι μόνο μέχρι το τέλος του θεραπευτικού προγράμματος των 9 εβδομάδων αλλά και 3 εβδομάδες αργότερα.

Ο μακροχρόνιος και συστηματικός διαλογισμός 56 βουδιστών μοναχών από το Θιβέτ είχε στατιστικά σημαντικά πιο πλούσιο σε καλά βακτήρια, όπως *Megamonas* και *Faecalibacterium*, μικροβίωμα σε σχέση με αντίστοιχο αριθμό κατοίκων γειτονικών περιοχών.

Τα μικρόβια, οι πολύ μικροί ζωικοί οργανισμοί που είμαστε «ένα» μαζί τους, πρέπει να γίνουν οι καλύτεροί μας φίλοι. Κακές μας συνήθειες, όπως η κατάχρηση αντιβιοτικών, η λάθος διαίτα αλλά και η όλη μας συμπεριφορά ως ατόμων επηρεάζουν αρνητικά το μικροβίωμα μας. Αντίθετα, η συμπεριφορά μας ως προσώπων απέναντι στα μικρά ζώα με τα οποία συμβιώνουμε, απέναντι στους συνανθρώπους μας, απέναντι στον Θεό, απέναντι σε όλη την Κτίση, μας οδηγεί σε καλή ζωή σήμερα αλλά και στα «έσχατα».

Ο καθηγητής Δημήτρης Λίνος είναι διευθυντής της Χειρουργικής Κλινικής του Ομίλου «ΥΓΕΙΑ», Lecturer in Surgery Harvard Medical School και εθελοντής ιερέας.

Υπό εξαφάνιση οι

Οι προκλήσεις της κλιματικής αλλαγής και του Δημογραφικού ■ Πώς θα συνεχιστεί η παραγωγή στην Ελλάδα αλλά και στην Ευρώπη

Η κλιματική κρίση είναι πλέον πραγματικότητα, με ακραία καιρικά φαινόμενα, όπως πλημμύρες και πυρκαγιές, να θέτουν ολόένα και συχνότερα σε κίνδυνο ανθρώπινες ζωές αλλά και την οικονομία. Όπως είναι προφανές, στην πρώτη γραμμή της μάχης βρίσκεται ο αγροτικός κόσμος. Αλλωστε, το παράδειγμα της μεγάλης κακοκαιρίας «Daniel» και των πληγών που άφησε στη Θεσσαλία είναι πολύ πρόσφατο. Σε αυτό το περιβάλλον, θα καταφέρει η ελληνική γεωργία να επιβιώσει και να συνεχίσει να παράγει αγαθά; Τι θα πρέπει να αλλάξει για να προσαρμοστεί στα νέα δεδομένα και πώς μπορεί να μοιάζει η αγροτική παραγωγή της χώρας το 2050;

«Αγρότες θα υπάρχουν και το 2050, και το 3050, γιατί πρέπει να καλύπτονται οι διατροφικές ανάγκες του κόσμου. Η Ελλάδα έχει πολλά και ποικίλα παραγωγικά συστήματα. Με την κλιματική αλλαγή, κάποια είδη από όσα παράγουμε θα εξαφανιστούν. Ωστόσο, δεν μπορώ να φανταστώ κανένα σενάριο που θα μπορούσε να κάνει την Ελλάδα μη παραγωγική», λέει στα «ΝΕΑ» ο Αθανάσιος Τσαυτάρης, ομότιμος καθηγητής Γενετικής στο Τμήμα Γεωπονίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και πρώην υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης. Ωστόσο, την αισιοδοξία του δεν συμμερίζεται ο Γιάννης Καραστέργιος, διευθύνων σύμβουλος της Αγρονομία, εταιρείας συμβουλευτικών υπηρεσιών στον αγροτικό τομέα. «Δεν θα υπάρχει ισχυρός αγροτικός τομέας σε Ελλάδα και Ευρώπη το 2050 αν συνεχίσουμε τις υφιστάμενες πολιτικές, αφού τόσο η ευρωπαϊκή όσο και η εθνική αγροτική πολιτική δεν επιδοτούν την “πραγματική” παραγωγή. Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει

στραφεί προς μια αυστηρή πολιτική εφαρμογής πολλαπλών κανόνων ώστε η γεωργία να είναι φιλική προς το περιβάλλον, χωρίς όμως αυτό το αυστηρό πλαίσιο να εφαρμόζεται σε τρίτες χώρες. Ως αποτέλεσμα, η εφαρμογή φιλοπεριβαλλοντικών κανόνων αυξάνει το κόστος παραγωγής και έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση της τιμής ενός ευρωπαϊκού προϊόντος σε σχέση με προϊόντα τρίτων χωρών».

Από τη μια, λοιπόν, υπάρχουν οι πιέσεις της κλιματικής αλλαγής και οι κίνδυνοι που αυτή φέρνει στον πρωτογενή τομέα. Από την άλλη, υπάρχουν οι πιέσεις της αγοράς, που είναι και το βασικό κίνητρο για την αγροτική παραγωγή. «Οι επιλογές καλλιέργειών και τα καλλιεργητικά μοντέλα επηρεάζονται άμεσα από την ευρωπαϊκή Κοινή Αγροτική Πολιτική, την εθνική – κυρίως επιδοματική – πολιτική και τις απαιτήσεις αγορών και καταναλωτών. Αυτά τα τρία δεν συνδυάζονται πουθενά στην Ελλάδα», τονίζει ο διευθύνων σύμβουλος της Αγρονομία. «Λύση στο πρόβλημα μπορεί να βρεθεί μόνο αν βρούμε μια χρυσή τομή μεταξύ των ειδών που καλλιεργούμε και του εισοδήματος που προκύπτει από καλλιέργειες», λέει από τη μεριά του ο Μιλτιάδης Γκουζούρης, διευθύνων σύμβουλος της ολλανδικής εταιρείας HVA που πραγματοποίησε τη μελέτη - master plan για τη Θεσσαλία μετά την καταστροφή του «Daniel».

Λειψυδρία

Καθώς το κλίμα μεταβάλλεται, οι θερμοκρασίες φτάνουν σε νέα ύψη και το περιβάλλον γίνεται όλο και ξηρότερο. Στην Ελλάδα, που θεωρείται hotspot της κλιματικής κρίσης μαζί με τον υπόλοιπο χώρο της Μεσογείου, η διάμεση θερμοκρασία έχει αυξηθεί κατά 1,76 βαθμούς Κελσίου από την περίοδο αναφοράς 1850-1900 μέχρι σήμερα και έχει φτάσει τους 16,03 βαθμούς. Το 2050, εκτιμάται ότι η διάμεση θερμοκρασία θα φτάσει τους 17,57 βαθμούς, σύμφωνα με τον Διαδραστικό Κλιματικό Ατλαντα του δορυφορικού προγράμματος Copernicus

της ΕΕ. Την ίδια στιγμή, υπολογίζεται ότι οι συνεχόμενες ξηρές ημέρες, δηλαδή χωρίς βροχή, θα είναι 44,74 τη φετινή χρονιά, ενώ ο αριθμός τους εκτιμάται πως θα φτάσει τις 48,59 ημέρες το 2050 και τις 62,27 ημέρες το 2100. Αντίστοιχα, οι ημέρες που το θερμομέτρο θα ξεπεράσει τους 35 βαθμούς Κελσίου υπολογίζονται σε 21,46 το 2024, ενώ αναμένεται να διπλασιαστούν μέχρι το 2050, οπότε και θα φτάσουν τις 42,68. Το δε 2100, εκτιμάται πως ο υδράργυρος θα χτυπήσει «κόκκινο» περισσότερες από 89 ημέρες.

Οι καταστάσεις αυτές δημιουργούν συνθήκες λειψυδρίας σε πολλές περιοχές. Το πρόβλημα είναι μεγάλο στη Θεσσαλία, όπως ανέδειξε άλλωστε η μελέτη της HVA, αλλά και σε άλλες περιοχές της χώρας, όπως ο Εβρος, η Κρήνη και η Πελοπόννησος. Ο διευθύνων σύμβουλος της εταιρείας λέει στα «ΝΕΑ»: «Ο υδροφόρος ορίζοντας της Θεσσαλίας χάνεται, καθώς εξαπλώνονται τα αποθέματα υπόγειων υδάτων. Ηδη το νερό που αντλείται

Οι νέες τεχνολογίες στο

Η ΕΠΟΜΕΝΗ 25ετία είναι δεδομένο πως θα χαρακτηριστεί από δύο μεγάλες προκλήσεις: Την κλιματική κρίση και την τεχνολογική πρόοδο, ειδικά με την ένταξη της τεχνητής νοημοσύνης σε όλους τους τομείς της κοινωνικής και οικονομικής ζωής. Ο αγροτικός τομέας δεν θα μπορούσε να αποτελεί εξαίρεση. Κι ενώ η πρώτη αποτελεί υπαρκτό κίνδυνο για την αγροτική παραγωγή, η τεχνολογία μπορεί να αναδειχθεί στον μεγάλο σύμμαχο των αγροτών.

«Πρέπει να αξιοποιήσουμε την επιστήμη και νέες τεχνολογίες, όπως είναι η γεωργία ακριβείας ή

ευφυής γεωργία – δηλαδή, η τεχνολογία να μας λέει τι ανάγκες έχει το έδαφος σε κάθε σημείο. Ετσι το κόστος γίνεται μικρότερο, αλλά και η γεωργική παραγωγή γίνεται πιο φιλική προς το περιβάλλον, καθώς το φυτό παίρνει αυτό που χρειάζεται από φυτοφάρμακα και όχι παραπάνω», τονίζει στα «ΝΕΑ» ο Αθανάσιος Τσαυτάρης, ομότιμος καθηγητής Γενετικής και πρώην υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης.

Με την οπτική αυτή συμφωνεί και ο κοσμήτορας της Σχολής Εφαρμοσμένων Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών

ZOOM ΣΤΑ «ΝΕΑ»

ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ
ΑΓΓΕΛΟΣ ΣΚΟΡΔΑΣ

ΓΡΑΦΕΙ
ΠΕΤΡΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΩΤΗΡΗΣ

αγρότες μέχρι το 2050

είναι υφάλμυρο, πράγμα που σημαίνει πως δεν θα ξαναέχουμε γλυκό νερό». Στο πλαίσιο αυτό, κάποιες υδροβόρες καλλιέργειες, όπως το καλαμπόκι και το βαμβάκι, έχουν μπει στο «στόχαστρο». «Θα πρέπει να αντικαταστήσουμε τις υδροβόρες καλλιέργειες», συμπληρώνει ο ίδιος, με τη μελέτη της εταιρείας να προτείνει την αντικατάστασή τους με οπωρώνες (δηλαδή οπωροφόρα δέντρα), θερμοκήπια ή ετίσιες καλλιέργειες (π.χ. σιτάρι, σουσάμι). «Αν συνεχιστεί η σημερινή κατάσταση, σε 10-15 χρόνια το πρόβλημα θα είναι ανεπανόρθωτο. Δεν θέλουμε η Θεσσαλία να μετατραπεί στη λίμνη της Αράλης στα σύνορα Καζακστάν - Ουζμπεκιστάν, που έχει καταλήξει να είναι μια άγονη και δηλητηριώδης γη», καταλήγει ο Μιλτιάδης Γκουζούρης.

Εντούτοις, η αντικατάσταση και η αναδιάρθρωση των καλλιεργειών δεν είναι απλή υπόθεση. Ο Γιάννης Καραστέργιος υπογραμμίζει: «Χρειάζονται μεγάλες επενδύσεις για την

εγκατάσταση πολυετών καλλιεργειών, για την αγορά εξοπλισμού, ενώ απαιτείται και χρόνος μέχρι η εκμετάλλευση να γίνει παραγωγική. Επίσης, χρειάζεται εκπαίδευση και καθοδήγηση των παραγωγών σε νέες καλλιέργειες και τεχνικές. Αλλωστε, δεν μπορεί οποιοδήποτε είδος οπωροφόρου να μπει στον κάμπο της Θεσσαλίας - π.χ. δεν θα μπορούσε να μπουνη μπλιές». «Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι η γεωργία βασίζεται στη μεταποίηση και εξαρτάται από αυτήν. Η μεταποίηση αγροτροφίμων είναι ο μεγαλύτερος κλάδος στη χώρα», σημειώνει από τη μεριά του ο Κωνσταντίνος Τσιμπούκας, κοσμήτορας της Σχολής Εφαρμοσμένων Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών. «Στο βαμβάκι έχουν μπει εκατομμύρια ευρώ σε εκκοκκιστικές μηχανές, μονάδες μεταποίησης κ.λπ.», προσθέτει ο Γιάννης Καραστέργιος και εκτιμά πως θα είναι μεγάλο λάθος να σταματήσει η παραγωγή βαμβακιού στην

Ελλάδα, καθώς η Ισπανία θα μείνει μόνη χώρα παραγωγός στην ΕΕ. Αλλωστε, ο περιφερειάρχης Θεσσαλίας Δημήτρης Κουρέτας έχει αναγάγει σε... σταυροφόρα τη διατήρηση της Θεσσαλίας ως μεγάλου βαμβακοπαραγωγού.

Ο Αθανάσιος Τσαυτάρης θεωρεί ότι το πρόβλημα δεν είναι τόσο στις καλλιέργειες, όσο στη διαχείριση των υδάτινων πόρων. «Αν θέλουμε να μην πούμε το νερό νεράκι, θα πρέπει να γεμίσουμε τον τόπο με φράγματα και λιμνοδεξαμενές που θα κόβουν τη φόρα του νερού και θα γεμίζουν με νερό που θα μπορούμε μετά να χρησιμοποιήσουμε στην άρδευση. Είναι σημαντικό να αξιοποιήσουμε τα επιφανειακά νερά και να ποτίζουμε μέσω υψομετρικής διαφοράς», υπογραμμίζει ο πρώην υπουργός και σημειώνει ότι με βάση τα μέχρι στιγμής δεδομένα «η κλιματική αλλαγή φαίνεται πως δεν θα αλλάξει την ποσότητα του νερού που πέφτει ετησίως αλλά την κατανομή των βροχοπτώσεων».

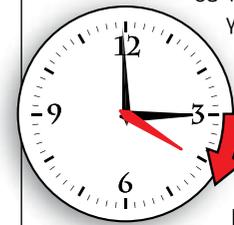
ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ
εν τάξει

ΑΛΛΑΓΗ ΩΡΑΣ

Από 3 π.μ.

σε 4 π.μ.

Τα Ξημερώματα της Κυριακής 31 Μαρτίου, οι δείκτες των ρολογιών θα πρέπει να μετακινηθούν μία ώρα μπροστά, δηλαδή από 3 π.μ.

σε 4 π.μ. καθώς λήγει η εφαρμογή του μέτρου της χειμερινής ώρας. Η αλλαγή βασίζεται στην οδηγία 2000/84 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 19ης Ιανουαρίου 2001. Για την αλλαγή των δεικτών του ρολογιού προτιμάται η

Κυριακή, αφού είναι η ημέρα κατά την οποία δραστηριοποιούνται λιγότεροι άνθρωποι και συνεπώς έχουν χρόνο να προσαρμοστούν.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ

Τέλος τα παζάρια

στο Πεδίον του Αρεως

Αποφασισμένος να βάλει οριστικό τέλος στις ακαλαίσθητες και οριακά σύννομες με τα υγειονομικά πρωτόκολλα εορταστικές και άλλες διοργανώσεις που φιλοξενούνται στο Πεδίον του Αρεως εμφανίζεται ο περιφερειάρχης Αττικής Νίκος Χαρδαλιάς. Ειδικότερα, όπως αναφέρουν πηγές της Περιφέρειας Αττικής, υπό την ευθύνη της οποίας βρίσκεται το πάρκο, «πέρα από την αισθητική υποβάθμιση, για περισσότερο από μία δεκαετία ο μεγαλύτερος πνεύμονας πρασίνου του κέντρου της Αθήνας είχε γίνει άντρο παραεμπορίου, καθώς κάθε Χριστούγεννα και Πάσχα ένα μεγάλο τμήμα του καλυπτόταν για πολλές ημέρες από πάγκους μικροπωλητών, υπό την πρόφαση εορταστικών bazaar. Ενδεικτικό της άναρχης κατάστασης που είχε καθιερωθεί τα τελευταία χρόνια, είναι το γεγονός ότι το "εορταστικό παζάρι" φέτος τα Χριστούγεννα κράτησε 53 ημέρες, καταπατώντας ουσιαστικά τον χαρακτήρα του ανοικτού δημόσιου χώρου». Μάλιστα, το 2023, το ημερήσιο ενοίκιο ανά πάγκο είχε φτάσει να κοστίζει 100 ευρώ, από 700 ευρώ το 2013.

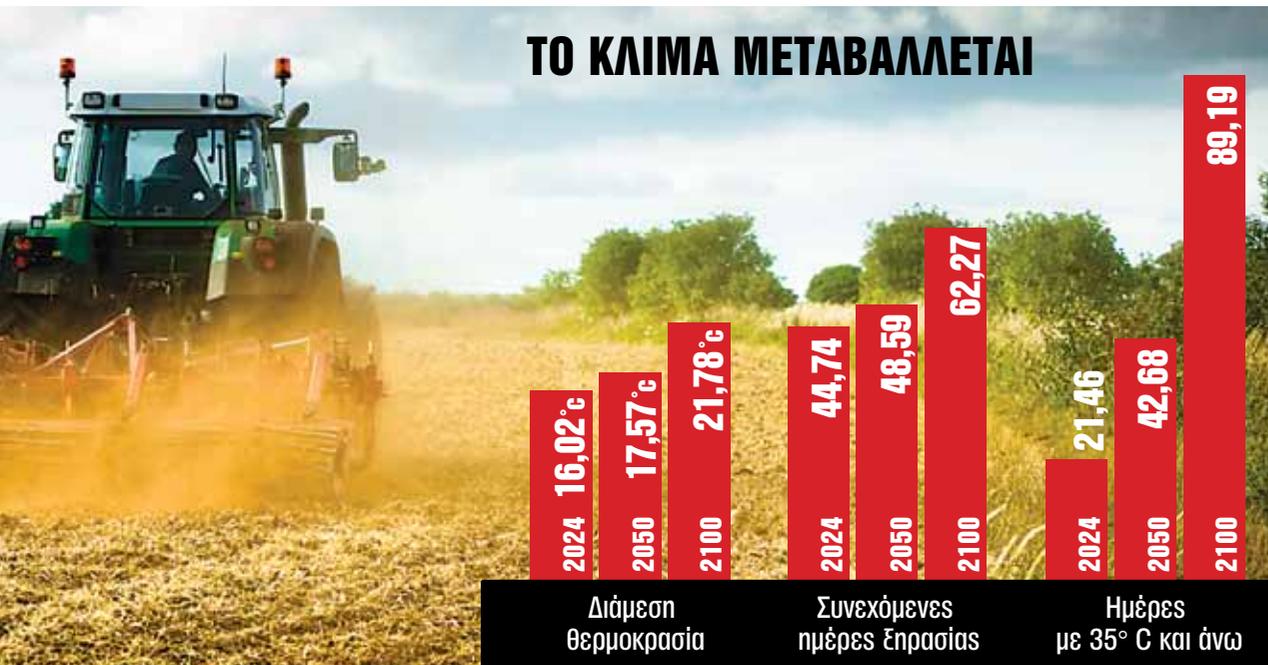
ΚΑΤΩΤΑΤΟΣ ΜΙΣΘΟΣ

Γενική απεργία

η ΓΣΕΕ 17 Απριλίου

Απόφαση για διεξαγωγή γενικής απεργίας στις 17 Απριλίου έλαβε η ΓΣΕΕ χθες λίγη ώρα μετά την ομιλία του Πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη στο Υπουργικό Συμβούλιο και την ανακοίνωση της αύξησης του κατώτατου μισθού, ο οποίος πλέον φτάνει στα 830 ευρώ. Η ΓΣΕΕ υποστηρίζει ότι η αύξηση αυτή είναι «αναντίστοιχη» των αναγκών των εργαζομένων και υπενθυμίζει ότι η ίδια «είχε καταθέσει πρόταση για αύξηση στο 60% του διάμεσου μισθού που είναι το κατώφλι της φτώχειας συν την αύξηση της παραγωγικότητας και τον εκτιμώμενο πληθωρισμό». Όπως αναφέρεται σε σχετική ανακοίνωση, δε, οι αυξήσεις που ανακοινώθηκαν «δεν διασφαλίζουν ότι ένας εργαζόμενος που αμείβεται με τον κατώτατο μισθό θα έχει ένα αξιοπρεπές βιοτικό επίπεδο».

ΤΟ ΚΛΙΜΑ ΜΕΤΑΒΑΛΛΕΤΑΙ

Χωράφι

Κωνσταντίνος Τσιμπούκας, ο οποίος σπεύδει να συμπληρώσει: «Για αντιμετώπισουμε την κλιματική αλλαγή, θα πρέπει επίσης να παράγουμε ποικιλίες που θα αντέχουν σε υψηλές θερμοκρασίες και θα χρειάζονται λιγότερη υγρασία. Αν δεν καταφέρουμε να φτιάξουμε νέες ποικιλίες που θα είναι προσαρμοσμένες στα δεδομένα της κλιματικής αλλαγής, κάποιες καλλιέργειες θα υποχωρήσουν». Παράλληλα, τονίζει ότι θα πρέπει να προβούμε σε γρήγορη εκμηχάνιση στη δασοκομία και την κτηνοτροφία, καθώς στην Ελλάδα προηγμένα μηχανήματα υπάρχουν σχεδόν αποκλειστικά για τις ετί-

σιες καλλιέργειες. «Το μέλλον της γεωργίας ανήκει σε καταρτισμένους ανθρώπους που αποδέχονται και ενσωματώνουν καινοτομίες, καθώς η γεωργία θα πρέπει να συνοδεύεται από την έρευνα», συνεχίζει ο ίδιος. «Αν καταφέρουμε να βάλουμε νέους και μορφωμένους ανθρώπους στη γεωργία, δεν θα πεινάσουμε», υπερθεματίζει ο πρώην υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης. Αυτό, ωστόσο, μοιάζει με μεγάλη πρόκληση την ώρα που το δημογραφικό πρόβλημα παραμένει άλυτο, ενώ η Eurostat εκτιμά πως ο αγροτικός πληθυσμός της Ελλάδας θα έχει μειωθεί κατά περίπου 10% μέχρι το 2050.

Όμως, το αρνητικό φαινόμενο της ερήμωσης των χωριών και των αγροτικών περιοχών, φέρνει και κάτι θετικό. Η κατάτμηση του κλήρου, δηλαδή η ύπαρξη πολλών μικρών καλλιεργήσιμων εκτάσεων, αποτελεί πλέον μικρότερο πρόβλημα. «Παλιότερα, ένα χωριό είχε 300 άτομα. Τώρα έχει 30, αλλά παράγει τα ίδια. Τα μηχανήματα αντικατέστησαν τα χέρια», εξηγεί ο Αθανάσιος Τσαυτάρης, με τον Κωνσταντίνο Τσιμπούκα να εκτιμά πως «το 2050 θα έχουμε λιγότερες αλλά μεγαλύτερες εκμεταλλεύσεις, τις οποίες θα τρέχουν οι σημερινοί 30άρηδες γεωργοί με μηχανήματα».

«Οι επιλογές καλλιεργειών και τα καλλιεργητικά μοντέλα επηρεάζονται άμεσα από την ευρωπαϊκή Κοινή Αγροτική Πολιτική, την εθνική – κυρίως επιδοματική – πολιτική και τις απαιτήσεις αγορών και καταναλωτών. Αυτά τα τρία δεν συνδυάζονται πουθενά στην Ελλάδα», τονίζει ο Γιάννης Καραστέργιος, διευθύνων σύμβουλος της Agronomia

«Πρέπει να αξιοποιήσουμε την επιστήμη και τις νέες τεχνολογίες, όπως είναι η γεωργία ακριβείας» τονίζει ο καθηγητής Αθανάσιος Τσαυτάρης

26 άγνωστα ελληνικά τσουνάμι

Το πρώτο καταγεγραμμένο στην Ελλάδα – το οποίο αναφέρεται από τον Ηρόδοτο – συνέβη το 479 π.Χ. στην Κασσάνδρα Χαλκιδικής, ενώ το 373 π.Χ. εκδηλώθηκε ύστερα από έναν σφοδρό σεισμό που εξαφάνισε την αρχαία Ελίκη

ΤΗΣ ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ
POUBBA

Άγνωστα στοιχεία για τα τσουνάμι στον ελλαδικό χώρο την περίοδο 1900-2023 φέρνει στο φως μια νέα επιστημονική δημοσίευση. Οι ερευνητές εντόπισαν στοιχεία για 26 τσουνάμι που παρέμεναν στο σκοτάδι μέχρι σήμερα και τονίζουν ότι ο ελλαδικός χώρος, συμπεριλαμβανομένων των ακτών της Δυτικής Τουρκίας, εμφανίζει την υψηλότερη παραγωγή τσουνάμι σε ολόκληρη τη Μεσόγειο.

Το πρώτο καταγεγραμμένο τσουνάμι στην Ελλάδα – το οποίο αναφέρεται από τον Ηρόδοτο – συνέβη το 479 π.Χ. στην Κασσάνδρα Χαλκιδικής, ενώ το 373 π.Χ. τσουνάμι εκδηλώθηκε ύστερα από έναν σφοδρό σεισμό που εξαφάνισε την αρχαία Ελίκη, κοντά στο σημερινό Αίγιο. «Από τότε μέχρι σήμερα στην Ελλάδα έχουν σημειωθεί τα δύο μεγαλύτερα τσουνάμι που γνωρίζουμε σε ολόκληρη τη Μεσόγειο – παρόμοια με τα καταστροφικά τσουνάμι που έπληξαν το 2004 τη Σουμάτρα και το 2011 την Ιαπωνία. Ήταν παρόμοια και ως προς τα χαρακτηριστικά των σεισμών που τα προκάλεσαν και ως προς το μέγεθός τους. Το πρώτο συνέβη το 365 μ.Χ. ύστερα από σεισμό, εκτιμώμενου μεγέθους 8,5 ρίχτερ, στη Δυτική Κρήτη, ο οποίος ανύψωσε το νησί κατά εννέα μέτρα, και το δεύτερο το 1303, στο ανατολικό τμήμα της Κρήτης, μεταξύ Κρήτης και Ρόδου. Και τα δύο κατέκλυσαν τη λεκάνη της Ανατολικής Μεσογείου, έφτασαν με βιαιότητα στην Αλεξάνδρεια, στη Σικελία και στις ακτές του Ισραήλ και της Παλαιστίνης» λέει ο σεισμολόγος Γεράσιμος Παπαδόπουλος, μέλος του Συμβουλίου Διοίκησης του Ελληνικού Μεσογειακού Πανεπιστημίου, επιστημονικός συνεργάτης της UNESCO και ένας εκ των συντακτών της δημοσίευσης.

Ο ίδιος εξηγεί πως «το τσουνάμι στην Ελλάδα είναι ένα σχετικά σπάνιο φαινόμενο σε σχέση με περιοχές πιο ενεργές σεισμικά, όπως η Ιαπωνία, όμως ο κίνδυνος είναι υπαρκτός. Εφόσον έχουν συμβεί στο παρελθόν γεγονότα όπως αυτά που αναφέραμε, στο μέλλον θα ξανα συμβούν».

Η έρευνα του Γεράσιμου Παπαδόπουλου και της Ιωάννας Τριανταφύλλου, μεταδιδασκτορικής ερευνήτριας στο Πανεπιστήμιο Τοχόκου της Ιαπωνίας, δημοσιεύθηκε πρόσφατα στο έγκριτο επιστημονικό περιοδικό «Geohazards» αποκαλύπτοντας τσουνάμι που δεν είχαν καταγραφεί μέχρι σήμερα αλλά και νέα στοιχεία για ήδη γνωστά γεγονότα. «Λόγω του ότι η Ελλάδα βρίσκεται στην περιοχή με τη μεγαλύτερη παραγωγή τσουνάμι στη Μεσόγειο, έχει σημασία να συλλέγουμε κάθε στοιχείο ακόμα και για τα μικρά γεγονότα.

Στη νέα μας δημοσίευση έχουμε πληροφορίες για 26 διαφορετικά τσουνάμι. Σχεδόν όλα προκλήθηκαν από σεισμούς, με εξαίρεση δύο ή τρία, τα οποία συνέβησαν ύστερα από υποβρύχιες κατολισθήσεις» εξηγεί ο Γεράσιμος Παπαδόπουλος.

Αλλωστε, το δίκτυο παλιρροιογράφων άρχισε να λειτουργεί ουσιαστικά στη χώρα μας μετά το 1950, χωρίς να διατίθενται ακριβείς καταγραφές για τα προγενέστερα συμβάντα, ενώ οι μαρτυρίες ανθρώπων που παρατήρησαν τσουνάμι δεν συγκεντρώθηκαν ποτέ όλες μαζί από τους επιστήμονες, κάτι που μέχρι πρότινος ήταν άλλωστε εξαιρετικά δύσκολο.

ΚΑΤΕΣΤΡΕΨΕ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑ. Μια χαρακτηριστική περίπτωση από αυτές που περιλαμβάνονται στη δημοσίευση είναι αυτή του σεισμού, μεγέθους 7,2 ρίχτερ, που εκδηλώθηκε στις 8 Νοεμβρίου 1905 στον Αθω. Εξαιτίας του σεισμού, ο οποίος κατέστρεψε πολλά μοναστήρια, σημειώθηκαν κατολισθή-

σεις στο νότιο τμήμα της χερσονήσου, με τις μάζες των γαιών να πέφτουν στη θάλασσα και να προκαλούν τοπικό τσουνάμι που έπνιξε 13 άτομα, κληρικούς και λαϊκούς, οι οποίοι βρίσκονταν σε βάρκες. «Αυτού του είδους τα φαινόμενα, όπου το ένα προκαλεί το άλλο, είναι πολύ ενδιαφέροντα για την επιστήμη διεθνώς» λέει ο σεισμολόγος, ο οποίος αναφέρεται σε ένα ακόμα περιστατικό που έφερε στο φως η έρευνα: «Στις 9 Φεβρουαρίου 1948 σεισμός μεγέθους 7,3 ρίχτερ χτύπησε την Κάρπαθο. Γνωρίζαμε ότι το λιμάνι του νησιού, τα Πηγάδια, πλημμύρισαν από τσουνάμι. Όμως, η υπαίθρια έρευνα και οι συνομιλίες με ντόπιους αποκάλυψαν ότι το ίδιο τσουνάμι χτύπησε και τη νότια πλευρά του νησιού, εισχωρώντας στην ξηρά για τουλάχιστον 150 μέτρα, στην τοποθεσία Μακρύς Γιαλός, εκεί όπου σήμερα βρίσκεται το αεροδρόμιο. Η έρευνα αποκάλυψε επίσης ότι ο τρίτος και μεγαλύτερος σεισμός που σημειώθηκε τον Αύγουστο του 1953 στα Ιόνια Νησιά, στις 12 Αυγούστου, προκάλεσε την απότομη ανύψωση του ανατολικού τμήματος της Κεφαλονιάς. Μάλιστα, υπάρχει ένας βράχος στη νοτιοανατολική πλευρά του νησιού, μέσα στη θάλασσα, που μαρτυρά από γεωλογική άποψη αυτή την ανύψωση. Από αυτή την ανύψωση διαπιστώσαμε ότι προκλήθηκε τσουνάμι» σχολιάζει. «Ετσι έκλεισε ένα ερωτηματικό που υπήρχε για τον συγκεκριμένο σεισμό».

Όπως επισημαίνει ο Γεράσιμος Παπαδόπουλος, «η συλλογή των στοιχείων και η καταγραφή τους βοηθά στο να κατανοήσουμε τα φαινόμενα ακόμα καλύτερα και να καταλάβουμε πόσο συχνά επαναλαμβάνονται, με αποτέλεσμα να μπορούμε να οργανώσουμε αρτιότερα τους τρόπους άμυνας μας με ενημέρωση των κατοίκων, με σχέδια έκτακτης ανάγκης και με το σύστημα προειδοποίησης για τσουνάμι που λειτουργεί στη χώρα μας από το 2012 και μετά στο πλαίσιο της UNESCO».

Σεισμός 5,8 ρίχτερ στις Στροφάδες – αισθητός στην Αττική

ΙΣΧΥΡΗ ΔΟΝΗΣΗ μεγέθους 5,8 ρίχτερ σημειώθηκε χτες το πρωί στη θάλασσα περιοχή ανοικτά των Φιλατρών. Ο σεισμός προκάλεσε έντονη ανησυχία καθώς έγινε αισθητός στη Μεσσηνία, στην Ηλεία, σε πολλές άλλες περιοχές της Πελοποννήσου αλλά και στην Αττική. Η εμφάνιση του Εγκέλαδου έγινε σε μια ιδιαίτερα σεισμογενή περιοχή της χώρας και για τον λόγο αυτό οι σεισμολόγοι παρακολουθούν στενά το φαινόμενο. Παρ' όλ' αυτά, ο διευθυντής του Γεωδυναμικού Ινστιτούτου Ακης Τσελέντης σημείωσε ότι το φαινόμενο δεν εμπνέει ανησυχία, ενώ καθησυχαστικός εμφανίστηκε και ο πρόεδρος του ΟΑΣΠ Ευθύμης Λέκκας, ο οποίος ανέφερε ότι ο σεισμός δεν ενεργοποίησε το σεισμικό τόξο του Ιονίου. Το ακριβές επίκεντρο της δόνησης εντοπίστηκε σε απόσταση 17 χιλιομέτρων ανατολικά - νοτιοανατολικά των Στροφάδων νήσων και το εστιακό της βάθος στα 29 χιλιόμετρα κάτω από την επιφάνεια της γης. Εν τω μεταξύ, ένα λεπτό νωρίτερα, στον ίδιο χώρο είχε προηγηθεί δόνηση μεγέθους 4,5 βαθμών της κλίμακας Ρίχτερ. Αμφότεροι οι σεισμοί εντοπίζονται στον θαλάσσιο χώρο ανοικτά του Κυπαρισσιακού Κόλπου, στα όρια του γνωστού ως Ελληνικού Σεισμικού Τόξου του Ιονίου, που κατά το παρελθόν έχει δώσει πολύ ισχυρές δονήσεις. Με αφορμή τις δίδυμες δονήσεις, στον Δήμο Ζαχάριος δόθηκε εντολή να ελεγχθούν αμέσως όλα τα σχολικά κτίρια, χωρίς πάντως να έχουν αναφερθεί ζημιές στις τοπικές Αρχές σε Ηλεία, Μεσσηνία και Ζάκυνθο.

ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΤΑ ΙΣΧΥΡΟΤΕΡΑ ΤΣΟΥΝΑΜΙ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΠΛΗΞΕΙ ΤΗ ΜΕΣΟΓΕΙΟ

ΚΑΣΣΑΝΔΡΑ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ

Το πρώτο καταγεγραμμένο τσουνάμι στην Ελλάδα: 479 π.Χ. Αναφέρεται από τον Ηρόδοτο.

ΑΜΟΡΓΟΣ

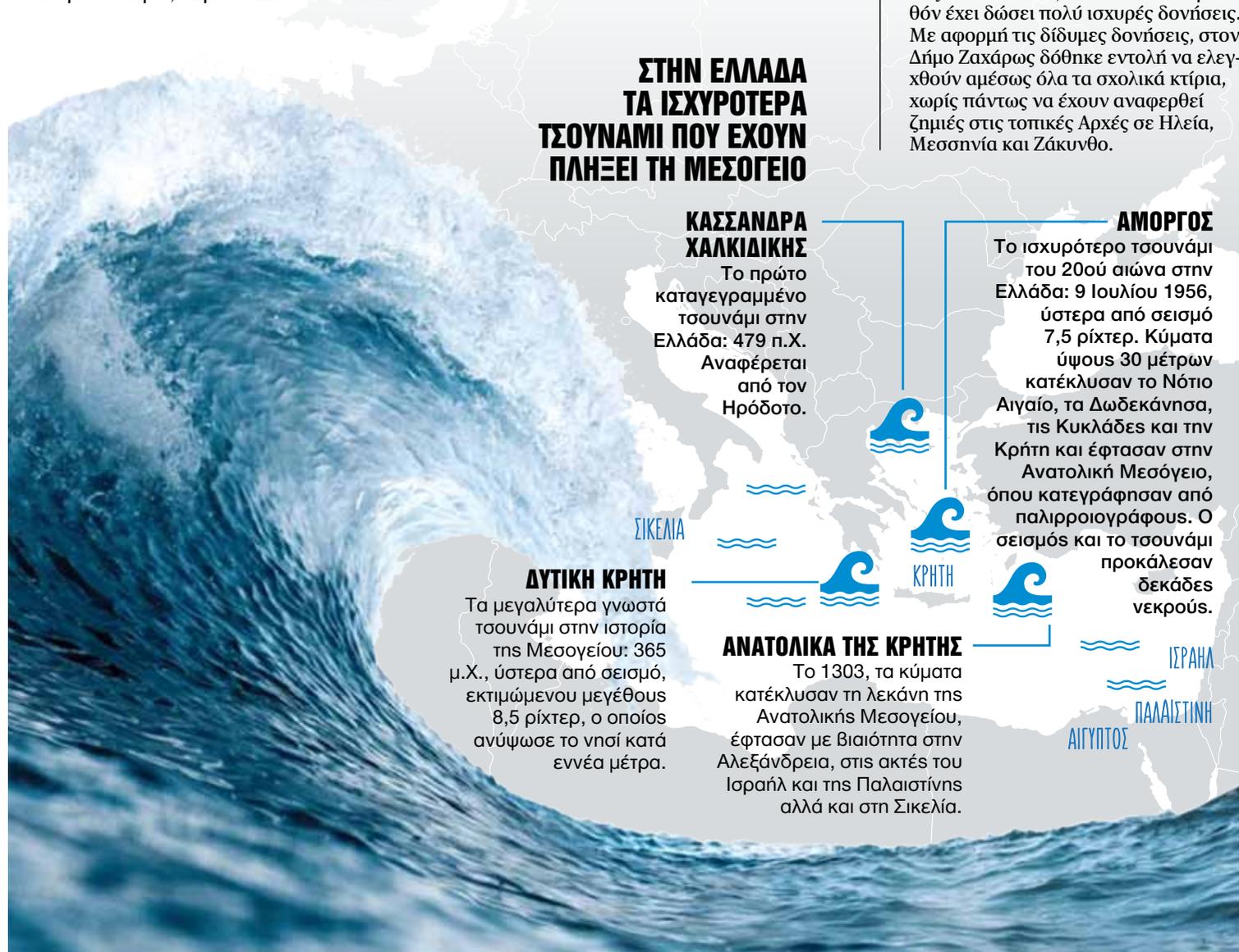
Το ισχυρότερο τσουνάμι του 20ού αιώνα στην Ελλάδα: 9 Ιουλίου 1956, ύστερα από σεισμό 7,5 ρίχτερ. Κύματα ύψους 30 μέτρων κατέκλυσαν το Νότιο Αιγαίο, τα Δωδεκάνησα, τις Κυκλάδες και την Κρήτη και έφτασαν στην Ανατολική Μεσόγειο, όπου καταγράφησαν από παλιρροιογράφους. Ο σεισμός και το τσουνάμι προκάλεσαν δεκάδες νεκρούς.

ΔΥΤΙΚΗ ΚΡΗΤΗ

Τα μεγαλύτερα γνωστά τσουνάμι στην ιστορία της Μεσογείου: 365 μ.Χ., ύστερα από σεισμό, εκτιμώμενου μεγέθους 8,5 ρίχτερ, ο οποίος ανύψωσε το νησί κατά εννέα μέτρα.

ΑΝΑΤΟΛΙΚΑ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

Το 1303, τα κύματα κατέκλυσαν τη λεκάνη της Ανατολικής Μεσογείου, έφτασαν με βιαιότητα στην Αλεξάνδρεια, στις ακτές του Ισραήλ και της Παλαιστίνης αλλά και στη Σικελία.

Πανηγυρισμοί έξω από το δικαστήριο μετά την απόφαση για τη 12χρονη

INTIME NEWS

THEA MINAI MOYSTATAKA

Η φωνή της 12χρονης από τον Κολωνό, που από την πρώτη στιγμή της αποκάλυψης της δυσώδους υπόθεσης σεξουαλικής κακοποίησης της τάχθηκε στο πλευρό της μητέρας της, έφτασε μέχρι τους δικαστές και τους ενόρκους, όπως φάνηκε με τη χθεσινή ετυμηγορία του Μεικτού Ορκωτού Δικαστηρίου της Αθήνας που κήρυξε αθώα την κατηγορούμενη για τα κακουργήματα της πορνογραφίας και της μαστροπείας εις βάρος του ίδιου της του παιδιού. Την είδηση για την αθώωση της μητέρας της και την καταδίκη του βασικού κατηγορουμένου Ηλία Μίχου, ο οποίος κηρύχθηκε ένοχος για σειρά κακουργημάτων που τέλεσε εις βάρος της ανήλικης, όπως είπαν οι δικηγόροι, την έμαθε ενώ βρισκόταν στο σχολείο της.

Την ίδια ώρα, το δικαστήριο έγραφε τον επίλογο της πρωτόδικης δίκης για την υπόθεση του Κολωνού, η αποκάλυψη της οποίας είχε προκαλέσει σοκ στην κοινή γνώμη, ενώ η εισαγγελική πρόταση προ μερικών ημερών έφερε σφοδρές κοινωνικές αντιδράσεις. Από νωρίς χθες το πρωί έξω από το Εφετείο της Αθήνας είχε συγκεντρωθεί πλήθος κόσμου με πανό υπέρ της αθώωσης της κατηγορούμενης μητέρας και κατά της αθώωσης του Ηλία Μίχου. Λίγο μετά τις 10 το πρωί, ο πρόεδρος του δικαστηρίου ξεκίνησε την απαγγελία της απόφασης παρουσία κοινού και εκπροσώπων του

Αθώα η μητέρα-Ένοχος ο Μίχος

Συγκίνηση μετά το σοκ της εισαγγελέως

Την απόφαση η 12χρονη την έμαθε ενώ βρισκόταν στο σχολείο της

■ Η ψήφος των ενόρκων διαμόρφωσε ένα διαφορετικό σκηνικό

Τύπου – μιας απόφασης που έγινε δεκτή και μέσα στη δικαστική αίθουσα σε κλίμα συναισθηματικής φόρτισης.

Η ψήφος των ενόρκων, όπως διαπιστώνει κανείς διαβάζοντας την απόφαση, είναι εκείνη που ουσιαστικά διαμόρφωσε ένα διαφορετικό σκηνικό σε σχέση με την πρόταση της εισαγγελέως, που είχε προκαλέσει αντιδράσεις. Μόλις έγινε γνωστή η ετυμηγορία που οδήγησε στην αθώ-

ωση της μητέρας, το συγκεντρωμένο πλήθος ξέσπασε σε χειροκροτήματα, ενώ η ίδια η κατηγορούμενη ξέσπασε σε κλάματα τη στιγμή που συνειδητοποίησε ότι σύντομα θα βρεθεί ξανά κοντά στην οικογένειά της.

Η απόφαση

Συγκεκριμένα, το δικαστήριο ομόφωνα έκρινε αθώα την κατηγορούμενη μητέρα για το αδίκημα της

πορνογραφίας και κατά πλειοψηφία, με ψήφους τέσσερις έναντι τριών, για το αδίκημα της μαστροπείας. Για το μόνο αδίκημα που κρίθηκε ένοχη είναι αυτό της εκβίασης σε βαθμό πλημμελήματος, που αφορά τα μηνύματα που είχε στείλει στη σύζυγο του βασικού κατηγορουμένου.

Οι δικαστές δεν υιοθέτησαν, όμως, την εισαγγελική πρόταση ούτε σε ό,τι αφορά τον βασικό κατηγορού-

Ο δεύτερος βασικός κατηγορούμενος, ο επονομαζόμενος «Μιχάλης», κρίθηκε ένοχος για τις πράξεις της διακεκριμένης μαστροπείας και της παιδικής πορνογραφίας, ενώ αθώωθηκε για απόπειρα γενετήσιων πράξεων με την ανήλικη

μενο Ηλία Μίχο, κηρύσσοντάς τον ένοχο για το αδίκημα του βιασμού κατά πλειοψηφία. Ως προς τα υπόλοιπα αδικήματα κρίθηκε ένοχος για κατάχρηση ανηλίκου που δεν έχει συμπληρώσει τα 14 έτη, για πορνογραφία ανηλίκου (κατείχε και διένεμε το υλικό μέσω πληροφορικών συστημάτων), για μαστροπεία και για παράνομη κατοχή όπλων και πυρομαχικών, ενώ κρίθηκε αθώος μόνο για την κατηγορία της εμπορίας ανηλίκου.

Ο δεύτερος βασικός κατηγορούμενος, ο επονομαζόμενος «Μιχάλης», κρίθηκε ένοχος για τις πράξεις της διακεκριμένης μαστροπείας και της παιδικής πορνογραφίας, ενώ αθώωθηκε για απόπειρα γενετήσιων πράξεων με την ανήλικη.

Παράλληλα, το δικαστήριο έκρινε ένοχους 16 κατηγορουμένους, που είχαν ρόλο «πελάτη», κατά πλειοψηφία για το αδίκημα της γενετήσιας πράξης έναντι αμοιβής, το οποίο επισύρει ποινή έως 15 έτη και χρηματική τιμωρία. Επίσης, ένας κατηγορούμενος κρίθηκε ένοχος για παιδική πορνογραφία και άλλοι έξι κηρύχθηκαν αθώοι για το αδίκημα της γενετήσιας πράξης τετελεσμένης ή σε απόπειρα.

Η δίκη συνεχίστηκε κεκλεισμένων των θυρών με τις αγορεύσεις των συνηγόρων υπεράσπισης για την αναγνώριση ελαφρυντικών στους κατηγορουμένους που κηρύχθηκαν ένοχοι.

Ισόβια στην Πισπιρίγκου για τον θάνατο της Τζωρτζίνας

Χωρίς καμία αντίδραση η Ρούλα Πισπιρίγκου άκουσε την πρόεδρο του Μεικτού Ορκωτού Δικαστηρίου της Αθήνας Μαρίνα Ευαγγέλου να ανακοινώνει την ομόφωνη απόφασή του

Ψύχραιμη και χωρίς καμία αντίδραση η Ρούλα Πισπιρίγκου άκουσε έπειτα από 99 συνεδριάσεις την πρόεδρο του Μεικτού Ορκωτού Δικαστηρίου της Αθήνας Μαρίνα Ευαγγέλου να ανακοινώνει την ομόφωνη απόφαση για την ενοχή και την καταδίκη της σε ισόβια κάθειρξη για το κακούργημα της ανθρωποκτονίας από πρόθεση εις βάρος της πρωτότοκης κόρης της Τζωρτζίνας. Σε μια κατάμεστη από κόσμο αίθουσα έπεσε η αυλαία της πολύκροτης δίκης, με την κατηγορούμενη να έχει ήδη ασκήσει έφεση κατά της πρωτόδικης καταδίκης της, που από χθες πέρασε στο αρχείο της ποινικής δικαιοσύνης.

Το δικαστήριο, σταθμίζοντας όλα τα στοιχεία που ακούστηκαν στην πολύμηνη διαδικασία, ομόφωνα κατέ-

ληξε στην απόφαση ότι η γυναίκα που είχαν απέναντί τους στο εδώλιο ήταν εκείνη που σκότωσε και μάλιστα ευρισκόμενη σε ήρεμη ψυχική κατάσταση της εννιάχρονης κόρης της, Τζωρτζίνας. Ούτε ένας από τους δικαστές και τους ενόρκους δεν πείστηκαν ή έστω διατήρησαν την παραμικρή αμφιβολία για την ενοχή της κατηγορούμενης μητέρας, όπως αποτυπώθηκε και στην ομόφωνη απόφασή τους.

Ο συνήγορός της Αλέξης Κούγιας επέλεξε μετά την καταδικαστική απόφαση να μην αγορεύσει για την αναγνώριση ελαφρυντικών εμμένοντας, όπως είπε και σε δηλώσεις του, στην αθωότητα της εντολέως του. Η μη αναγνώριση ελαφρυντικού κατέστησε μονόδρομο την τιμωρία της ισόβιας κάθειρξης για τη Ρούλα Πισπιρίγκου, η οποία θα δώσει τη δική της «μά-

χη» και σε δεύτερο βαθμό ενώπιον του Μεικτού Ορκωτού Εφετείου της Αθήνας.

Κατά την απαγγελία της απόφασης στο πλευρό της, όπως όλους τους μήνες που προηγήθηκαν, βρέθηκε η οικογένειά της, ενώ στην πίσω πλευρά της δικαστικής αίθουσας βρέθηκε ο πρώην σύζυγός της και πατέρας της εννιάχρονης Μάνος Δασκαλάκης, ο οποίος παραστάθηκε ως υποστήριξη κατηγορίας και βρέθηκε απέναντι στη μητέρα των παιδιών του.

Η Ρούλα Πισπιρίγκου έχει πλέον μπροστά της ένα ακόμα δικαστήριο σε πρώτο βαθμό καθώς, όπως είναι γνωστό, είναι σε εξέλιξη η δεύτερη δίκη της για την υπόθεση του θανάτου των μικρότερων παιδιών της, Μαλένας και Ιριδας.

MINA MOYSTATAKA

Ο συνήγορός της Αλέξης Κούγιας επέλεξε μετά την καταδικαστική απόφαση να μην αγορεύσει για την αναγνώριση ελαφρυντικών εμμένοντας, όπως είπε και σε δηλώσεις του, στην αθωότητα της εντολέως του

Γευματίζοντας με ΤΑ ΝΕΑ

«Η Αφή της Φλόγας είναι σαν μια βουτιά από ψηλά»

Η Μαίρη Μηνά ήρθε πρώτη στο ραντεβού. Καθόλου παράλογο. Το Παγκράτι, άλλωστε, πολύβουο ασφαλώς, είναι εξαιρετικά κοντά στη Δραματική Σχολή του Ωδείου Αθηνών. «Προάγει την ομαδική δουλειά το Ωδείο και δεν το υποστηρίζω επειδή εμπλέκομαι. Σημασία έχει η σύνθεση» λέει εν είδη καλωσορίσματος και άλλωστε από εκεί αποφοίτησε. Λίγη ώρα μετά, καταφθάνει χαμογελαστή μολονότι έμπλεξε σε (αναπόφευκτη) κίνηση στη Λεωφόρο Κηφισίας η Αρτεμής Ιγνατίου. Η αγκαλιά των δύο γυναικών στο πατάρι του Lost ήταν τόσο θερμή ώστε η αντίδραση ήρθε από μόνη της. «Καλά, πόσον καιρό είχατε να τα πείτε;». «Το είχαμε, προφανώς, και οι δύο ανάγκη» απαντούν με μια φωνή.

Παραγγέλνουν τσάι. Η ηθοποιός δεν θέλει κάτι να φάει – έχει, εξάλλου, παράσταση αργότερα. «Ποιο είναι το πιο δυνατό στοιχείο που πρέπει να έχει μια πρωθιέρεια;» είναι το εναρκτήριο λάκτισμα της κουβέντας. «Να είναι η Μαίρη Μηνά, τα έχει όλα. Την είχα μαθήτριά. Το φως στα μάτια της. Από το '11. Έχει το ήθος, την παρουσία, την τεχνική στη φωνή της και πάνω απ' όλα ψυχή. Το φως μέσα της. Ένα ώριμο κορίτσι, σοφό, με παιδικότητα ήταν τότε. Η επόμενη στα μάτια μου όταν θα ερχόταν η ώρα» λέει η Ιγνατίου. Η Μηνά ανταποδίδει τα κομπλιμέντα. «Τεράστια ασφάλεια αυτό που νιώθω έχοντας τέτοια δασκάλα. Εμπιστοσύνη και παράλληλα εμπειρία που σου μεταδίδει όσα πρέπει να εμφοσησει και έμπνευση ώστε να ελευθερωθείς ο ίδιος. Είναι τελετή που έχει ισχυρή και βαθιά σημασία ώστε να το διαχειριστείς. Η Αρτεμής σου υπενθυμίζει όχι προτείνοντας ή διδάσκοντας αλλά από την ίδια της τη στάση διαπιστώνεις ότι είναι πέρα από παράσταση, μια αναβίωση ενός πράγματος, κινητήριο δύναμη το φως. Μαθητεύεις χωρίς να σε μαθητεύει η ίδια. Είναι κάτι που δίνει έμπνευση. Και το κάνει σταυροβελονιά!».

Η σκυτάλη πάντα στα χέρια της Μηνά. «Κρατάω έναν χώρο μέσα μου για τη στιγμή που θα συμβεί. Οραματίζομαι τι θα γίνει, θέλω έναν κενό χώρο συνειδητά και σκέφτομαι πράγματα προσωπικής φύσης, να εισπνεύσουμε τον Ναό». «Η Επίδαυρος όπου έχει παίξει η Μηνά βοηθά τεχνικά και ενεργειακά. Δεν υπάρχει καλύτερος χώρος στον κόσμο», παρεμβαίνει η χορογράφος και συμπληρώνει πως «δίνει ενέργεια, αναδεικνύει, κάθε τι». Και προχωρά ακάθεκτα

Η νέα πρωθιέρεια και η χορογράφος της τελετής που στις 16 Απριλίου θα ταξιδέψει από την Αρχαία Ολυμπία σε όλο τον κόσμο μιλούν για πρόβες, προκλήσεις, προσδοκίες

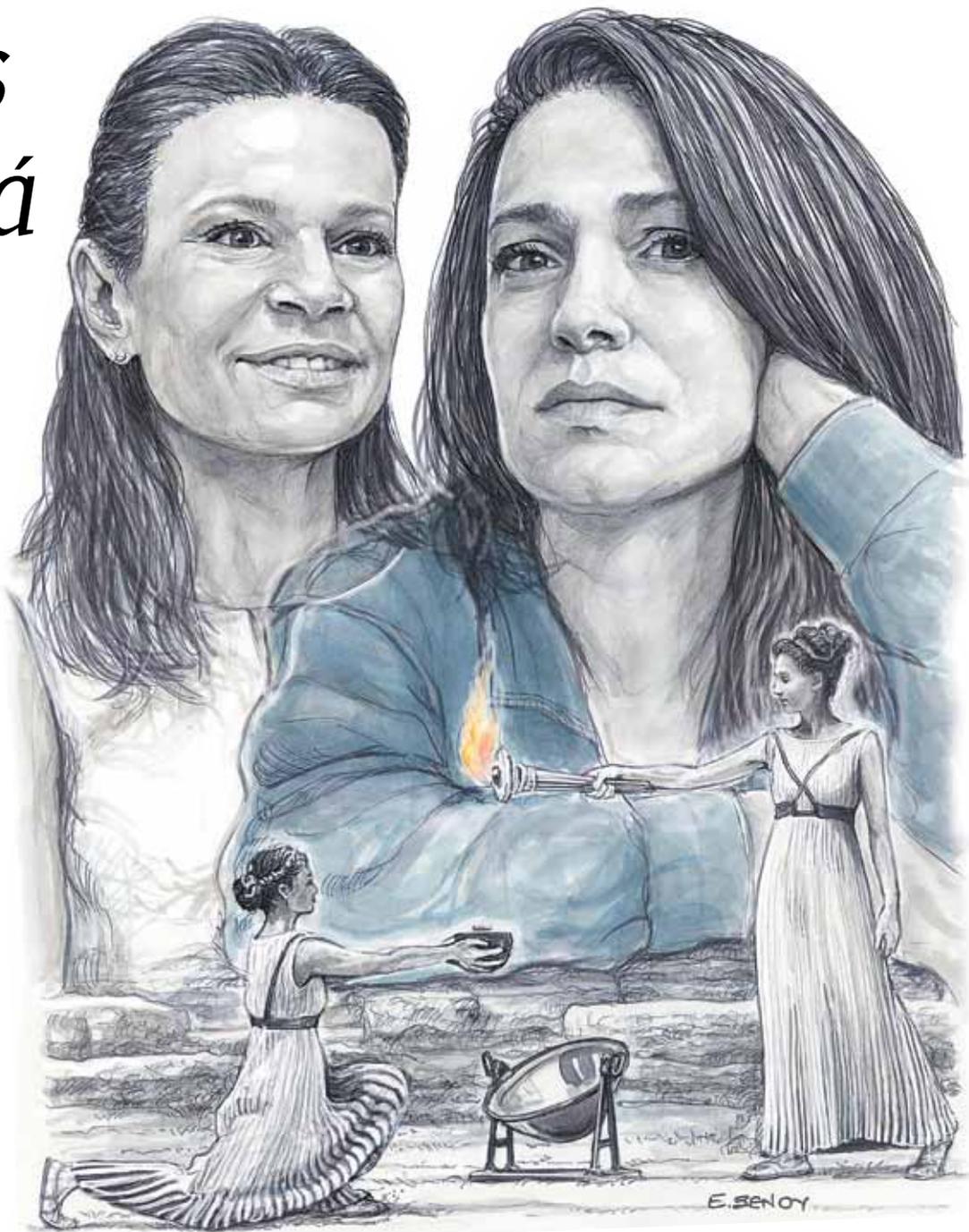
η Αρτεμής Ιγνατίου. «Όλο αυτό που δημιουργείται μέχρι να κατέβουμε στην Αρχαία Ολυμπία είναι στεγνό και το εξελίσσω μαζί με τους χορευτές που βάζουν την προσωπική τους πινελιά. Η ομάδα είναι το παν, κανείς δεν φτάνει μόνος του κάπου. Εκεί θα δώσω ενεργειακές οδηγίες. Συνδεόμαστε με τη γη. Είναι ιερή. Πού καταλήγει όλο αυτό; Στην ειρήνη. Ο λόγος ύπαρξης είναι να στείλουμε αυτό το μήνυμα. Ο κενός χώρος γεμίζει επειδή βγάζεις ό,τι δεν μπορείς να φανταστείς. Σαν ενέργεια, σαν σύνθεση, σαν υποκριτική, σαν ομάδα».

«Πάντα υπάρχει plan B»

Στη ροή της κουβέντας, η έμπειρη Ιγνατίου αναλογίζεται «τις αμέτρητες τελετές που

έχω κάνει, κάθε μια διαφορετική από την άλλη. Να ξέρετε όμως πως οι μεγάλες αλλαγές φέρνουν και μεγάλες αντιδράσεις. Όταν πήγα σε αυτή τη θέση, ήθελα να αλλάξω κάτι αλλά ο κόσμος να το δεχθεί μαλακά. Το 2008 το έκανα μόνη μου και νομίζω πως οι ίδιοι οι χορευτές χρειάζονται η αλλαγή να είναι σταδιακή». Ρωτώ αν υπάρχει κάτι απρόβλεπτο. Το πέταγμα μιας σφίγγας, για παράδειγμα. Η Μαίρη Μηνά απαντά με «ναι, ναι», χαμογελά, ενώ η Ιγνατίου λέει μονομιάς «μη μου την αγχώνετε, έχουν συμβεί πολλά απρόβλεπτα που δεν έχουν βγει προς τα έξω, τα έχουμε κρατήσει αυστηρά μέσα στην ομάδα. Υπάρχουν απρόβλεπτες ιστορίες, στο παρελθόν έζησε τέτοια η Μαίρη και επιλέξαμε να μην τα πούμε δημόσια, αφορούν και άλλους. Πάντα όμως

υπάρχει plan b». «Μπορεί να έχει συννεφιά ή να φυσάει, τα αντιμετωπίζουμε» λέει η Μηνά. Και συμπληρώνει όταν καλείται να απαντήσει αν είναι έτοιμη. «Δεν νομίζω πως θα το πω ποτέ. Δεν είναι ποτέ κάποιος προετοιμασμένος για να το πει. Είναι σαν μια βουτιά από ψηλά, παίρνεις μια μεγάλη ανάσα, κρατάς τα χέρια των διπλών σου και πας σε μια ελεύθερη πτώση και ξέρεις ότι μπορείς για κάποια δευτερόλεπτα να πετάξεις και θα είναι μαγικό. Δεν έχει σημασία να πάνε όλα περίφημα και τέλεια. Όλα καλοδεχούμενα, δεν μπορείς να τα βάλεις με την τύχη ή με τις συγκυρίες. Έχεις μια μεγάλη θέληση να κάνεις τη βουτιά και όχι μόνο σου, αυτό είναι το ωραίο». Πόσα, όμως, είναι τα στελέχη της ομάδας; «Συνολικά 120 άτομα. Οι κοπέλες 35. Έχει

ΤΗΣ ΕΦΗΣ ΞΕΝΟΥ

Μαίρη Μηνά - Αρτεμής Ιγνατίου

ΤΟΥ **Κώστα
Κοφινά**

σημασία η αναλογία για το τι πάει να δείξει η χορογραφία. Εφέτος είναι πέντε ηθοποιοί και 13 αγόρια. Η τελετή κρατά περίπου μία ώρα. Η δε χορογραφία με μουσική 9½ λεπτά» τονίζει η Ιγνατίου.

Τι έχει δυσκολέψει τη Μηνά; «Στην καριέρα μου;». «Οχι, σε αυτό που ετοιμάζετε. Θέλετε να πείτε “στην καριέρα μας;” συνεχίζω. Γελά με έναν ωραίο τρόπο και εξηγεί: «Το δύσκολο είναι η αίσθηση ευθύνης. Κάτι υπερβατικό. Έχεις την ευθύνη μέσω της ομάδας να φέρεις τη Φλόγα που θα ταξιδέψει σε όλο τον κόσμο και θα συντροφεύσει τους Ολυμπιακούς Αγώνες. Είναι το βάρος της ευθύνης. Να έχει εκκίνηση όσο το δυνατό δυνατό, όλα τα άλλα είναι δυσκολίες που έχει η ίδια η ζωή, πώς να κινήσεις το σώμα, αλλά αυτά δεν είναι επί της ουσίας. Ερχεσαι αντιμέτωπος και τις υπερβαίνεις. Αλλά το αίσθημα της ευθύνης είναι θεωρητικό, στη διανοήση, θέλεις συνοδοιπόρους να σε καταλαγιάζουν όταν αυτό θεριεύει ή το αφήνεις να εκτονώνεται γιατί θα συμβαίνει για κάποιον λόγο».

Ενα διάλειμμα στην εξιστόρηση της τελετής, ίσως απαραίτητο. «Ολυμπιακούς βλέπατε;». Πρώτη η Μαίρη Μηνά λέει «παρα πολύ, θέλω να σκεφθώ όμως μια αθλήτρια που θυμάμαι». Πανέτοιμη, ωστόσο, έδειξε για την ερώτηση η Αρτεμής Ιγνατίου: «Προέρχομαι από αθλητική οικογένεια. Ο πατέρας μου επαγγελματίας ποδοσφαιριστής στη Δόξα Δράμας, εποχή Λουκανίδη, Γρηγοριάδη, Ιγνατίου. Ο αθλητισμός η ζωή μας. Μεγάλωσα στα γήπεδα και δεν θα ξεχάσω ποτέ τους Ολυμπιακούς Αγώνες της Μόσχας. Ο Μίσα, η πιο ωραία μασκώτι της Ιστορίας, όταν έσβησε η Φλόγα δάκρυσε. Πολύ δυνατή εικόνα. Όπως και η γνωριμία με την Ισινμπάγεβα». Να και οι θύμησες από τη Μηνά. «Ημουν παιδί και έβλεπα με ανοιχτά παράθυρα στην επαρχία τους Αγώνες με τους γονείς μου. Το φαινόμενο Βούλα Πατουλίδου και την περίφημη φράση που έγινε σλόγκαν και χτυπά σε όλους μας με έναν τρόπο βαθιά συγκινητικό. Ως παιδί αισθανόμουν βέος απέναντι σε αυτά τα σώματα και τα μυαλά. Εφτιαχναν κάτι ηρωικό και με ξεπερνούσε αυτό ως παιδί».

«Γίνεται κάτι μαγικό»

Τι αποτύπωμα, άραγε, πρόκειται να αφήσει στην τόσο ταλαντούχα ηθοποιό ο σημαντικός ρόλος που κοντοζυγώνει; «Είναι ωρίς να το πω. Αλλά έχοντας ξαναζήσει μέσα στην ομάδα, λέω πως είναι κάτι που σε συντροφεύει αν όχι για πάντα, για πάρα πολλά χρόνια. Είναι ανεξίτηλη η αίσθηση από τους Ολυμπιακούς Αγώνες του Σότσι. Τώρα, κρατώντας την ευθύνη της πρωθιέρειας, θα είναι ακόμη πιο δυνατό». Τι λέει η χορογράφος;

«Κάτι γίνεται μαγικό στο Πρυτανείο και μας ταξιδεύει στην Αρχαία Ελλάδα. Είναι λες και περπατάμε κάποιους πόντους πάνω από το πάτωμα. Νόμιζα πως συμβαίνει μόνο σε μένα, επικοινωνήσα όμως με όλη την ομάδα, με δάκρυα στα μάτια και όλοι αισθάνονταν κάτι ανάλογο. Μεγάλη η συγκίνηση».

Η σκέψη ήταν έντονη. Το μυαλό πήγαινε κατευθείαν στην τελετή. Αλλά διάολε, πώς να μη ρωτήσεις για τις ενδυμασίες και την κουβέντα που άνοιξε το τελευταίο διάστημα και το «είναι - δεν είναι ωραίες και ταιριαστές»; Κοιτάζονται μεταξύ τους. Η απάντηση από την Ιγνατίου: «Οι ενδυμα-

Lost

Αρχελάου 7,
Παγκράτι

Καφές €4,5

Τσάι €4

Τσάι €4

Ποτήρι λευκό κρασί €7

Σύνολο €19,5

Σε κάθε αλλαγή
όπως η τωρινή,
οι αντιδράσεις είναι
έντονες.

Η σχεδιάστρια μόδας
Μαίρη Καϊράντζου,
παγκοσμίου φήμης,
έφερε μια φρέσκια
ιδέα. Ζητήσαμε κάτι
δικό της και αυτό
το ρούχο έχει μια
πολύ ωραία
λειτουργία,
έχει μια ευκολία να
κινήθεις και μοιάζει
όλο αυτό με ένα
θρόισμα φύλλου
ARTEMIS IGNAΤΙΟΥ

Παίρνεις μια μεγάλη
ανάσα, κρατάς
τα χέρια των
διπλανών σου και
πας σε μια ελεύθερη
πίωση και ξέρεις ότι
μπορείς για κάποια
δευτερόλεπτα
να πετάξεις και
θα είναι μαγικό
ΜΑΙΡΗ ΜΗΝΑ

σίες, ο ρουκισμός, η φορεσιά και όχι οι στολές, γιατί στολές φορούν οι ομάδες, έχουν αλλάξει. Το 1936 η ενδυμασία ήταν ένα πολύ κοντό φορεματάκι στυλ κομπινεζόν. Περπατούσαν όλες ξυπόλυτες. Αργότερα, το '48 ή το '52 φορούσαν σκούρο μπορντό εσώρουχο και πάλι κοντές ενδυμασίες. Το '52 νομίζω ξανά πολύ κοντές με χαμόγελο. Το '64 εκείνες του Αντώνη Φωκά και ήταν μακριές και θύμιζαν τον χιτώνα της αρχαίας εποχής, μετά κοντές του Γεράρδου, αργότερα ήρθε η ενδυματολόγος του θεάτρου, η Χρυσικοπούλου, που έφερε τύπου κλαμύδας και το 2016 είχαμε την όγδοη ενδυμασία, εκείνη τη φορά της Ελληνοκυπρίας Ελένης Κυριάκου. Σε κάθε αλλαγή, όπως η τωρινή, οι αντιδράσεις είναι έντονες. Η σχεδιάστρια μόδας Μαίρη Καϊράντζου, παγκοσμίου φήμης, έφερε μια φρέσκια ιδέα. Ζητήσαμε κάτι δικό της και αυτό το ρούχο έχει μια πολύ ωραία λειτουργία, έχει μια ευκολία να κινήθεις και μοιάζει όλο αυτό με ένα θρόισμα φύλλου».

Πόσες ώρες δοκιμών απαιτούνται; Ο λόγος στη Μαίρη Μηνά. «Χρειάζεται να είμαστε συντονισμένες. Όσα πράγματα κι αν κάνουμε, για όσα κι αν προνοήσουμε, μόνο όταν πάμε στην Αρχαία Ολυμπία θα είμαστε 100% σίγουρες. 6 Απριλίου θα πάμε και θα κάνουμε πρόβες για περίπου 10 ημέρες, καθώς 16 Απριλίου είναι η τελετή Αφής. Εκεί μπαίνεις στο κλίμα, έχεις αίσθηση του χώρου και της ατμόσφαιρας, μπαίνουν όλα στη θέση τους. Η καλλιτεχνική διευθύντρια από το 2008 και μετά, με τις αξέχαστες τελετές Αφής, η Αρτεμής Ιγνατίου, δεν μπορούσε να μη φέρει στο νου τις δυσκολίες της ομάδας που λες και κάνει εδώ σε... άλλο γήπεδο προπόνηση, ακόμη και σε επικλινές έδαφος».

Ρεκόρ τηλεθέασης

Πώς έκλεισε την κουβέντα η Μαίρη Μηνά; «Μακάρι όσοι θα παρακολουθήσουν την τελετή...». «Θα είναι εκατομμύρια», της θυμίζω για να παρέμβει η Αρτεμής Ιγνατίου με ένα γνώριμο «μην την αγχώνετε, αλλά στην τελετή Αφής υπάρχει ρεκόρ τηλεθέασης που αγγίζει την πρωτοχρονιάτικη συναυλία της Βιέννης». «Παραδόξως το ακούω ψύχραιμα. Συνήθως έχω άγχος σε κάθε παράσταση. Οχι μόνο σε κάθε πρεμιέρα».

Και για σήμερα έχω άγχος. Ετσι καλωσορίζω και το αναπάντεχο. Αν δεν έχω άγχος κινδυνεύω και κάτι θα πάει στραβά. Με το άγχος είμαι alert για τους συμπαίκτες και τον εαυτό μου, έτσι θα είμαστε δημιουργικοί» λέει η Μηνά και επανέρχεται στην ομαδικότητα. «Είμαι βαθιά συναισθηματικός άνθρωπος. Δεν θα είχε την ίδια συγκίνηση η εμπλοκή αν καρπώνομαι κάτι ατομικά. Πολλαπλασιάζεται η ηδονή και η ευχαρίστηση όταν έχεις να κάνεις με ανθρώπους. Γεύεσαι πιο μεγάλες απολαύσεις, μεγάλες αξίες. Μακάρι όσοι παρακολουθήσουν την τελετή να αισθανθούν τη συγκίνησή μας και το πώς στεκόμαστε στην τελετή. Μακάρι αυτό που λέει η επίκληση να ριζώσει στην πραγματικότητα μας». Η ώρα είχε περάσει. Η Μηνά έπρεπε να φύγει. Η παράσταση «Ασχημος», εκεί όπου ξεχωρίζει μαζί με τον Ορφέα Αυγουστήδη, λες και καλούσε την πρωταγωνίστριά της. Το ραντεβού για την Αρχαία Ολυμπία κλείστηκε με συνοπτικές διαδικασίες. Τα φώτα, τότε, όλα θα πέσουν στην Ελλάδα και στις γυναίκες που ονειρεύονται τη στιγμή».

ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ
ΤΗΣ ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ
kpanagopoulou@megatv.com

Πολιτική αυτοχειρία

Η αλήθεια είναι ότι το τελευταίο διάστημα ψηφοφόροι της ΝΔ είχαν αρχίσει διάφορες συζητήσεις για το κόμμα που θα ψίφιζαν στις ευρωεκλογές, θέλοντας να στείλουν ένα μήνυμα δυσαρέσκειας στην κυβέρνηση - για λόγους βέβαια εντελώς άσχετους με αυτούς που της καταλογίζουν τα κόμματα της αντιπολίτευσης. Η ταλαιπωρημένη δεξαμενή του Κέντρου, το πολυσυζητημένο «μέτωπο της λογικής» πίστεψε στον Κυριάκο Μητσοτάκη αναγνωρίζοντάς του την πρόθεση και την πολιτική τόλμη να αντιπαρατεθεί με ιδεοληψίες και να βάλει τέλος σε χρόνιες παθογένειες. Σε κάθε περίπτωση αντιμετώπιζε με δυσαρέσκεια ότι μετά από 5 χρόνια διακυβέρνησης η αίσθηση της ανομίας και της ατιμωρησίας παραμένουν διάχυτες, ομάδες κρούσης συνεχίζουν ανενόχλητες με τις βαφτισμένες «παρεμβάσεις» να σπάνε και να καταστρέφουν, τα πανεπιστήμια παραμένουν προνομιακά πεδία μειοψηφιών, ενώ νόμοι όπως αυτός για τις πορείες ή την πανεπιστημιακή αστυνομία παρέμειναν στα χαρτιά και δεν εφαρμόστηκαν επί της ουσίας ποτέ. Καθόλου τυχαίο δεν είναι ότι το κόμμα του Ανδρέα Λοβέρδου «Δημοκράτες» πέτυχε δυναμική παρουσία στις δημοσκοπήσεις άμα τη εμφανίσει. 2,1% του έδωσε στην πρώτη του καταγραφή η GPO, ενώ στη δημοσκόπηση της Opinion Poll είχε καταγραφεί στο 2,9%.

Ολα αυτά μέχρι την πρόταση δυσπιστίας. Μία πρόταση που - άγνωστο πότε αποφασίστηκε, μετά την αποκάλυψη από τον ΣΥΡΙΖΑ ότι είχε προαποφασιστεί και μετά τη διάψευση του ΠΑΣΟΚ ότι δεν είχε προαποφασιστεί - κατατέθηκε από το ΠΑΣΟΚ και υπερψηφίστηκε από τα κόμματα της αντιπολίτευσης. Μια κίνηση πολιτικά μάλλον αυτοκτονική, δεδομένου ότι έγινε μόλις 2 μήνες πριν από τις ευρωεκλογές και συσπείρωσε, ως εϊθισται να κάνουν οι προτάσεις μομφής, την κυβερνητική πλειοψηφία, αλλά και το κεντροδεξιό ακροατήριο, το οποίο με ανατριχίλα άκουγε εκκλήσεις στην ευρωπαϊκή εισαγγελέα να ρίξει την εκλεγμένη κυβέρνηση ή δηλώσεις για εκλογές με διεθνείς παρατηρητές. Η προσπάθεια της αντιπολίτευσης να κεφαλαιοποιήσει τη δυσαρέσκεια της πλειοψηφίας του εκλογικού σώματος για την κυβερνητική διαχείριση του δυστυχήματος των Τεμπών, τινάχτηκε στον αέρα κατά τις συζητήσεις του τριήμερου εντός και εκτός Βουλής. Οχι μόνο γιατί έδωσε τη δυνατότητα σε υπουργούς να αναδείξουν πτυχές που είχαν περάσει στα ψιλά, όπως η αποκάλυψη του υπουργού Δικαιοσύνης Γιώργου Φλωρίδη πως η αξιωματική αντιπολίτευση αρνήθηκε να ψηφίσει τη διάταξη με την οποία θα επιτρεπόταν στον ανακριτή να συγκεντρώσει όλο το ηχητικό υλικό - διάταξη που τελικά πέρασε με τις ψήφους της πλειοψηφίας - ή διότι έτσι η κυβέρνηση απέκτησε τον πολιτικό χώρο να αναπτύξει την επιχειρηματολογία της για το περιβόητο μπάτζωμα, αλλά και διότι έσπρωξε σε θεομικά αποπήματα την αντιπολίτευση, η οποία επιχειρήσε να αμφισβητήσει την εμπεδωμένη βεβαιότητα της διεξαγωγής αδιάβλητων εκλογών στη χώρα μας. Μετά την ατάκα για «διεθνείς παρατηρητές», τρία κατά σειρά στελέχη του ΣΥΡΙΖΑ (Φαραντούρης, Τεμπονέρας, Γιαννούλης) παρουσίασαν με δηλώσεις τους την Ελλάδα ως μία χώρα στην οποία υπάρχει κίνδυνος νοθείας στις εκλογές, σε ένα κρεσέντο λαϊκισμού, στο οποίο μέχρι τώρα επιδίδονταν μόνο κομματικά τρολ, τα οποία όπως αποδείχθηκε στις πρόσφατες διπλές εκλογές παράγουν θόρυβο που λειτουργεί μόνο ως ηχώ. Όταν μέλη του Κοινοβουλίου υπονομεύουν την πιο θεμελιώδη δημοκρατική κατάκτηση και διασπείρουν θεωρίες συνωμοσίας, σπρώχνουν το εκλογικό σώμα σε έναν επικίνδυνο αντισυστημισκό, που ουδείς γνωρίζει σε ποια πολιτική επιλογή θα κατευθύνει το εκλογικό σώμα. Αλλωστε τα άκρα δεν έχουν χρώμα ή πολιτικότητα, η ρητορική τους μοιάζει, έχουν αρκετούς κοινούς εχθρούς και παρεμφερή αφηγήματα.

Οι θεωρίες συνωμοσίας οδηγούν με μαθηματική ακρίβεια σε ακραίο αντισυστημισκό, κάτι και πάλι πολιτικά αυτοκτονικό για την αντιπολίτευση για δύο βασικούς λόγους. Πρώτον γιατί ο Κυριάκος Μητσοτάκης δημιούργησε πλειοψηφικό ρεύμα στην κοινωνία και κέρδισε απανωτές εκλογικές αναμετρήσεις ακριβώς εξαιτίας αυτού του κλίματος παραδοξολογίας, λαϊκών δικαστηρίων, πάνω και κάτω πλατείας, άκρατο λαϊκισμού και τοξικότητας. Και δεύτερον γιατί αν κυριαρχήσει ως τάση ο αντισυστημισμός, υπάρχουν κάποιιοι που το κάνουν καλύτερα.

Και τότε θα κλαίμε έκπληκτοι όλοι μαζί για την άνοδο της ΧΑ.

SUDOKU

ΜΕΤΡΙΟ

ΔΥΣΚΟΛΟ

8						9		3
	3		9	5	6			
			7			2	4	
	5			4	2			9
	9	8				3	5	
	4		5	9				6
5			7			6	4	
		1		4		8		
7	4	1	8	5				

www.sudokuworks.com

3302034

				6	9	2		
	3					4	1	
			1	5		6		
		9			4		3	
1	2		3					4
8			5					6
7	6	4						2
	1		3				6	
				2	7	8		

www.sudokuworks.com

6786621

Συμπληρώστε τους αριθμούς έτσι ώστε σε κάθε οριζόντια και κάθετη σειρά να εμφανίζονται όλοι οι αριθμοί από το 1 έως το 9. Παράλληλα σε κάθε 3x3 τετράγωνο θα πρέπει να περιέχονται οι αριθμοί από το 1 έως το 9. Μικρά μυστικά και το πρόγραμμα στο www.sudokuworks.com

ΛΥΣΕΙΣ (29/3/2024)

ΜΕΤΡΙΟ

6	8	3	4	5	7	2	9	1
7	5	2	1	3	9	6	4	8
4	1	9	2	6	8	5	3	7
3	7	6	5	9	2	1	8	4
2	9	8	6	4	1	3	7	5
5	4	1	8	7	3	9	6	2
9	6	5	7	2	4	8	1	3
1	3	7	9	8	5	4	2	6
8	2	4	3	1	6	7	5	9

846374

ΔΥΣΚΟΛΟ

5	9	1	7	4	2	8	3	6
4	7	6	8	3	5	1	9	2
2	8	3	6	9	1	5	7	4
6	5	9	4	2	3	7	8	1
3	4	8	1	6	7	2	5	9
7	1	2	9	5	8	4	6	3
8	6	5	3	1	4	9	2	7
9	2	4	5	7	6	3	1	8
1	3	7	2	8	9	6	4	5

424699

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ

- Ανέντιμο πολιτικό μέσο.
- Μικρά παιδιά συνήθως τα θύματά της. - Γαλλική πόλη.
- Αρχαίο κλασικό έπος (γεν.).
- Επιπατικό, σε κατάφαση ή άρνηση. - Συνοδεύει το... τικ. - Γραφή του 601.
- Ομόσπονδο γερμανικό κρατίδιο (αντίστρ.). - Μια ειδική τράπουλα (αντίστρ.).
- Εχουν κάτι το κοινό (γεν.). - Μας αναγκάζει να... κλείσουμε το στόμα.
- Τοπικό επίρρημα της καθαρεύουσας (αντίστρ.). - Πάντα υπάρχει κάποιο στα αστυνομικά μυθιστορήματα.
- Βασίζεται συχνά σε ένα λογοτεχνικό έργο.
- «Παγά» του Παύλου Νιρβάνα (με άρθρο).

ΚΑΘΕΤΑ

- Και αυτή συγκροτείται.
- Τίτλος ορατόριου του Μέντελσον. - Γαλλικό... αλάτι.
- Νησί της Αγγλίας, στη θάλασσα της Ιρλανδίας. - Ιταλική πόλη, έδρα περιφημων σχολών γλυπτικής και ζωγραφικής κατά την Αναγέννηση.
- Σημαίνουν και τα προτερήματα. - Το μικρό όνομα αμερικανού γκάνγκστερ που άφησε εποχή.
- Η μητέρα της Ρέας, στη μυθολογία μας. - Ρήμα... αναξιοπρεπές (αντίστρ.).
- Απαραίτητο σε ένα αγώνισμα του κλασικού αθλητισμού.
- Μία από τις 12 φυλές του Ισραήλ. - Μεσολαβεί στη διαδικασία της αναπαραγωγής στη γενική (καθ.).
- Αρωματικό καρύκευμα (αντίστρ.).
- Τη διασχίζει ο Πρίνος.

1 2 3 4 5 6 7 8 9

1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								

ΛΥΣΗ (29/3/2024)

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ: 1. ΑΡΧΙΔΑΜΟΣ 2. ΡΕΑΛ-ΔΑΣ 3. ΤΑ ΛΙΜΑΝΙΑ 4. ΙΛΙΑ-ΙΟΝ 5. ΔΟΝΤΙΑ 6. ΕΣ-ΘΟΝΙΑ 7. ΣΑΤΙ-ΟΡΟΙ 8. ΤΗΝ-ΤΣΙΤΑ 9. ΑΣΗΜΙ-ΑΙΣ **ΚΑΘΕΤΑ:** 1. ΑΡΤΙ-ΕΙΤΑ 2. ΡΕΑΛΙΣΤΗΣ 3. ΧΑΛΙ-ΘΑΝΗ 4. ΙΛΙΑΔΟΣ 5. ΟΝ-ΤΙ 6. ΑΔΑ-ΝΙΟΣ 7. ΜΑΝΙΤΑΡΙΑ 8. ΟΣΙΟΙ-ΟΤΙ 9. ΑΝΑΝΙΑΣ

τα άστρα

Κριός

(21 Μαρτίου – 19 Απριλίου). Μην μένετε σήμερα στα επιφανειακά στοιχεία και σκάψτε πιο κάτω για να βρείτε την πηγή των προβλημάτων σας. Αν μάλιστα καταφέρετε να αποσπάσετε την υποστήριξη των φίλων σας και να μάθετε πληροφορίες που μπορούν να σας φανούν χρήσιμες, θα είστε σε ακόμα καλύτερη μοίρα. Είναι μια καλή μέρα για να αφοσιωθείτε στο διάβασμα.

Ταύρος

(20 Απριλίου – 20 Μαΐου). Σήμερα η φαντασία σας είναι πιο δραστήρια από ποτέ. Μπορείτε να προβλέψετε όλες τις εξελίξεις της ημέρας χωρίς να δυσκολευτείτε ιδιαίτερα. Κάποιοι από εσάς ίσως να επιδείξουν τα ταλέντα τους στη λογοτεχνία. Είναι η κατάλληλη εποχή για να έρθετε πιο κοντά στα αγαπημένα σας πρόσωπα και να τους δείξετε την αγάπη σας χωρίς απαραίτητα να εκφραστείτε με λόγια.

Δίδυμοι

(21 Μαΐου – 21 Ιουνίου). Τόσο η λογική όσο και το ένστικτό σας λειτουργούν στο φουλ σήμερα. Επίσης μπορείτε έπειτα από πολύ καιρό να δείτε και τις δύο όψεις της ζωής κι αυτό σας κάνει αρκετά πιο ήρεμος. Μην μπειτε σε προβληματισμό αν κληθείτε ξαφνικά να διαλέξετε το καλύτερο ανάμεσα σε δύο καλά. Σκεφτείτε απλά τι σας συμφέρει περισσότερο.

Καρκίνος

(22 Ιουνίου – 22 Ιουλίου). Αν έχετε πολλά χαρτιά στο γραφείο σας με εκκρεμείς υποθέσεις, θα ήταν καλό να ξεκλέψετε λίγη ώρα μέσα στο Σαββατοκύριακο προκειμένου να τα τακτοποιήσετε ανάλογα με τον βαθμό του επείγοντος της καθεμιάς ώστε να ξέρετε από πού να ξεκινήσετε. Όσοι έχουν στο μυαλό τους να κάνουν ένα μεταπτυχιακό τώρα, μπορούν άνετα να ψάξουν το πρόγραμμα που τους ενδιαφέρει.

Λέων

(23 Ιουλίου – 22 Αυγούστου). Η μέρα αυτή θα αποδειχθεί καλή μόνο για όσους επιδείξουν πλούσια φαντασία και σωστή αντίληψη. Αν δεν ανήκετε σ' αυτή την κατηγορία, πολύ φοβάμαι ότι θα απογοητευτείτε αργά ή γρήγορα από την έκβαση του 24ώρου σας. Ίσως να αργήσετε σε κάποια συνάντηση, ίσως να πέσετε θύμα εξαπάτησης, ίσως ακόμα και να σας αγνοήσουν οι γύρω σας.

Παρθένος

(23 Αυγούστου – 23 Σεπτεμβρίου). Πολλοί από σας σήμερα, αν και κακώς, εξαρτάστε από τη διάθεση των άλλων. Μιας και λοιπόν έχετε εγκαταλείψει προ πολλού τα δικά σας θέλω, ας αφοσιωθείτε για τα καλά στους γύρω σας και προσπαθήστε να τους βοηθήσετε ώστε να αισθανθούν καλύτερα και να αντλήσετε κι εσείς την απαραίτητη ενέργεια, μπας και φροντίσετε καθόλου τον εαυτό σας.

Ζυγός

(24 Σεπτεμβρίου – 23 Οκτωβρίου). Με το να είστε απόλυτα επιθετικοί δεν θα βγάλετε απολύτως τίποτα σήμερα. Γι' αυτό λοιπόν φροντίστε ν' αλλάξετε τακτική και σύντομα. Χρησιμοποιήστε περισσότερη ευγένεια, πειθώ και χαμόγελο και θα δείτε ότι θα είστε πιο αποτελεσματικοί. Η συμπάθεια και το διαφορετικό πρόσωπο που μπορείτε να δείξετε σήμερα θα έχουν μεγάλη πέραση στους άλλους.

Σκορπιός

(24 Οκτωβρίου – 22 Νοεμβρίου). Σήμερα τα πράγματα θα πάνε πολύ καλά για σας χωρίς καν να χρειαστεί να καταβάλετε μεγάλη προσπάθεια. Τώρα λοιπόν έχετε την ευκαιρία να εκφράσετε καθαρά το πώς αισθάνεστε για τους άλλους και δεν θα μπειτε σε μελέδδες. Αν πρέπει να εμπιστευτείτε ευαίσθητες πληροφορίες στους άλλους, κάντε το με ανθρώπους που είναι εκέμυθοι.

Τοξότης

(23 Νοεμβρίου – 21 Δεκεμβρίου). Έχετε σήμερα μια καλή ευκαιρία να λύσετε δύσκολες διαφορές με κάποιους χωρίς να χαλάσετε εντελώς τις καρδιές σας. Αν κάποιος σας φορτώσει με τις δουλειές του, μην επαναστατήσετε, αλλά δεχτείτε το σαν έναν τρόπο για να τον βοηθήσετε, ενώ παράλληλα αποδεικνύετε το πόσο ικανοί είστε. Ίσως καλύτεροι κι απ' αυτόν.

Αιγόκερως

(22 Δεκεμβρίου – 19 Ιανουαρίου). Σήμερα θα είστε καλοί στο να περνάτε τα κατάλληλα μηνύματα που θέλετε τόσο με τις λέξεις σας όσο και με τη σιωπή σας. Θα αποδείξετε ότι είστε εξαιρετικοί στο να διηγείστε ιστορίες καταφέροντας να κεντρίσετε το ενδιαφέρον των άλλων. Αν διαθέτετε καλές γνώσεις ψυχολογίας και μουσικής, μπορείτε να τις χρησιμοποιήσετε άνετα.

Υδροχόος

(20 Ιανουαρίου – 18 Φεβρουαρίου). Τα οικονομικά σας έχουν βελτιωθεί σημαντικά και το βλέπετε σήμερα περισσότερο από ποτέ που βγαίνετε για ψώνια και έχετε τη δύναμη να πάρετε το κάτι παραπάνω. Το δικαίωστέ γιατί το τελευταίο διάστημα έχετε δουλέψει αρκετά σκληρά και έχετε χτίσει τις βάσεις για να περάσετε πιο ευχάριστα τη ζωή σας.

Ιχθύες

(19 Φεβρουαρίου – 20 Μαρτίου). Η γοντεία σας σήμερα βασίζεται αποκλειστικά σε ένα στοιχείο: την ενημέρωσή σας για όλα τα ζητήματα της επικαιρότητας. Η κοφτερή σας ματιά, η πνευματική σας διαύγεια και η καλή ψυχολογία σας δίνουν πολλούς πόντους. Ειδικά αν μπλεχτείτε σε κάποια συζήτηση, θα καταφέρετε να κάνετε επίδειξη των γνωρισμάτων σας και να εισπράξετε το χειροκρότημα.

MOTION TEAM / ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΕΡΠΕΡΛΗΣ

Ελίνα ΨΥΚΟΥ

Η ταινία πίσω από την αφίσα

περιορίζουν την ελευθερία, καταπατούν βασικά ανθρώπινα δικαιώματα και αμφισβητούν την έννοια της Δημοκρατίας».

Το ακόμα χειρότερο μέσα σε όλον αυτόν τον σάλο στη Θεσσαλονίκη, που αποδεικνύει και την τυφλότητα του φανατισμού, είναι ότι κανένας από τους «διαμαρτυρούμενους» για την προσβολή των πθών δεν είχε καν παρακολουθήσει την ίδια την... ταινία, προκειμένου, τουλάχιστον, να δει τι ακριβώς πραγματεύεται. Και, πραγματικά, εδώ θα δούμε ότι η χρήση της αφίσας ήταν ουσιαστικά ένας έξυπνος «κράχτης» για κάτι πολύ μακρινό από την εικόνα της: τα «Αδέσποτα κορμιά» είναι ένα απολύτως τεκμηριωμένο ντοκιμαντέρ για τα νομικά παράδοξα, τα τεχνητά σύνορα και τις κοινωνικές ανισότητες σε διάφορες χώρες της Ευρώπης που αναγκάζουν γυναίκες να ταξιδεύουν για να βρουν τη λύση διεκδικώντας την αυτονομία και αυτοδιάθεση του σώματός τους. «Σε μια εποχή που οι Ευρωπαίοι ταξιδεύουν από χώρα σε χώρα ελεύθερα και άρα περισσότερο από ποτέ, το ντοκιμαντέρ “Αδέσποτα κορμιά” είναι ένα διαφορετικό και ασυνήθιστο ταξίδι, ένα επείγον road monie σε μια ήπειρο που απειλείται από κρίση και διαίρεση» δηλώνει η Ελίνα Ψύκου. «Στη διάρκεια αυτού του ταξιδιού θα διαπιστώσουμε πως η κατάργηση των φυσικών συνόρων στην Ευρώπη δυστυχώς δεν έφερε και την αντίστοιχη κατάργηση των νομικών, κοινωνικών και άλλων τεχνητών συνόρων, που συνεχίζουν να θίγουν την ανθρώπινη αξιοπρέπεια και να διχάζουν». Συνδυάζοντας το δράμα με την κωμωδία, το φιλμ καταγράφει τον παραλογισμό αυτών των διαδρομών μιλώντας για φαινόμενα της εποχής μας όπως ο «τουρισμός αμβλώσεων», ο «τουρισμός γονιμότητας» και ο «τουρισμός αυτοκτονίας».

Γεννημένη το 1977 στην Αθήνα, η Ελίνα Ψύκου σπούδασε σκηνοθεσία κινηματογράφου και κοινωνιολογία και είναι δημιουργός δύο ταινιών μεγάλου μήκους μυθοπλασίας που προκάλεσαν αίσθηση στο εξωτερικό. Η πρώτη της ταινία, της οποίας το σενάριο επίσης έγραψε, είναι η «Αιώνια επιστροφή του Αντώνη Παρασκευά» που προβλήθηκε στο πρόγραμμα Forum του φεστιβάλ Βερολίνου το 2013. Τέσσερα χρόνια αργότερα ήρθε η σειρά της ταινίας «Ο γιος της Σοφίας» και μαζί του η μεγαλύτερη μέχρι σήμερα διάκριση της σκηνοθέτριας. Η ταινία, της οποίας το σενάριο και πάλι υπογράφει η ίδια, απέσπασε το βραβείο καλύτερης ταινίας στο φεστιβάλ της Tribeca.

Το 2009 η κυρία Ψύκου ίδρυσε τη δική της εταιρεία παραγωγής, Jungle Films, και το 2016 μαζί με τους σκηνοθέτες Αλέξη Αλεξίου, Γιάννη Βεσλεμέ και την ιστορικό κινηματογράφου Αφροδίτη Νικολαΐδου έφτιαξαν την ομάδα «Η Χαμένη Λεωφόρος του Ελληνικού Σινεμά», με σκοπό την ανάδειξη της ποικιλίας και της γοητείας του ελληνικού κινηματογράφου και πάλι στις αίθουσες. Επίσης, ως παραγωγός, το 2021 ολοκλήρωσε την παραγωγή της μεγάλου μήκους ταινίας «Αγέλη προβάτων» του Δημήτρη Κανελλόπουλου.

Πριν από λίγο καιρό, στο τελευταίο κινηματογραφικό φεστιβάλ Βερολίνου, και συγκεκριμένα στο τμήμα Co-Pro Series της Αγοράς, επιλέχθηκε να συμμετάσχει η ελληνική σειρά «The Coroner's Assistant» της Ψύκου. Αυτό συνέβη για πρώτη φορά στη δεκάχρονη ιστορία του τμήματος Berlinale Series Market της Αγοράς. Παραγωγός της σειράς είναι η Φένια Κοσοβίτσα της Blonde. Πρόκειται για μίνι σειρά έξι επεισοδίων βασισμένη στο μυθιστόρημα «Ο ιατροδικαστής» του Βασίλη Βασιλικού. Η σειρά προωθείται ως «πολιτικό θρίλερ» και έχει ως φόντο την Ελλάδα της δεκαετίας του 1970, όπου παράγοντες της χούντας των συνταγματαρχών προσπαθούν να συγκαλύψουν μια γυναικοκτονία.

Αυτή την περίοδο η κυρία Ψύκου ετοιμάζει την τρίτη της μεγάλου μήκους ταινία μυθοπλασίας, «Κληρονομικοί φόβοι και άλλες περιπτώσεις».

ΑΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΖΟΥΜΠΟΥΛΑΚΗ

πό την περασμένη Πέμπτη η τελευταία ταινία της σκηνοθέτριας Ελίνας Ψύκου, που είναι και το πρώτο της ντοκιμαντέρ, προβάλλεται στις αίθουσες. Τίτλος της, «Αδέσποτα κορμιά» και είναι βέβαιο ότι πολύς κόσμος ήδη γνωρίζει την ύπαρξή της – αν και για τους λάθος λόγους. Πρόκειται για την ταινία που μέσα σε αυτόν τον μίνα έκανε μεγάλο θόρυβο στο Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης εξαιτίας της προκλητικής... αφίσας της. Η αφίσα των «Αδέσποτων κορμιών» που προκάλεσε την οργή των συντηρητικών θρησκόληπτων της Θεσσαλονίκης απεικονίζει μια γυμνόστηθη γυναίκα, εμφανώς την Παναγία, εσταυρωμένη. Εκτός από την ερώτηση του βουλευτή του κόμματος Νίκη κ. Κομνηνού Δελβερούδη στην οποία απάντησε ο υφυπουργός αρμόδιος για θέματα Σύγχρονου Πολιτισμού κ. Χρίστος Δήμας, ο Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης Φιλόθεος έστειλε επιστολή διαμαρτυρίας στη γενική διευθύντρια του Φεστιβάλ κυρία Ελίζ Ζαλαντό αναφέροντας εκτός άλλων για την αφίσα ότι αυτού του τύπου «οι διαφημίσεις υπό το πρόσχημα μιας αμφίβολης καλλιτεχνικά γραφιστικής προσέγγισης αγγίζουν – ενίοτε δε και υπερβαίνουν – τα όρια της κακόβουλης πρόκλησης και της κακοποιτικής πρόθεσης». Το θέμα πήρε και διεθνείς διαστάσεις, με δημοσίευση εκτενούς ρεπορτάζ στο περιοδικό «Variety», στο οποίο η κυρία Ψύκου ανέφερε ότι έμεινε έκπληκτη από την αγριότητα της ακροδεξιάς αντίδρασης. «Όταν φτιάξαμε αυτή την αφίσα, ξέραμε ότι θα προκαλούσε κάποια συζήτηση, αλλά δεν φανταζόμασταν τέτοιου είδους αντίδραση» είπε. «Με την ταινία θέλουμε να ανοίξουμε έναν διάλογο. Και σκεφτίκαμε ότι, με την αφίσα, θα μπορούσαμε να ανοίξουμε έναν διάλογο. Τώρα όμως δεν υπάρχει διάλογος. Υπάρχουν μόνο μονόλογοι».

Στο πλευρό της σκηνοθέτριας και κυρίως της Δημοκρατίας βρέθηκε και η γενική διευθύντρια του Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ που με την εξαιρετική απάντησή της προς τον Μητροπολίτη έβαλε τα πράγματα στη θέση τους, φωτίζοντας το σκοτάδι. Η κυρία Ζαλαντό ανέφερε ανάμεσα σε άλλα ότι στους καιρούς μας «αυξάνονται τα απολυταρχικά καθεστώτα που

“

Είπε

Ανέκαθεν σε περιόδους κοινωνικών αναστατώσεων βρίσκονταν ευφάνταστοι τρόποι για να μιλήσει κανείς

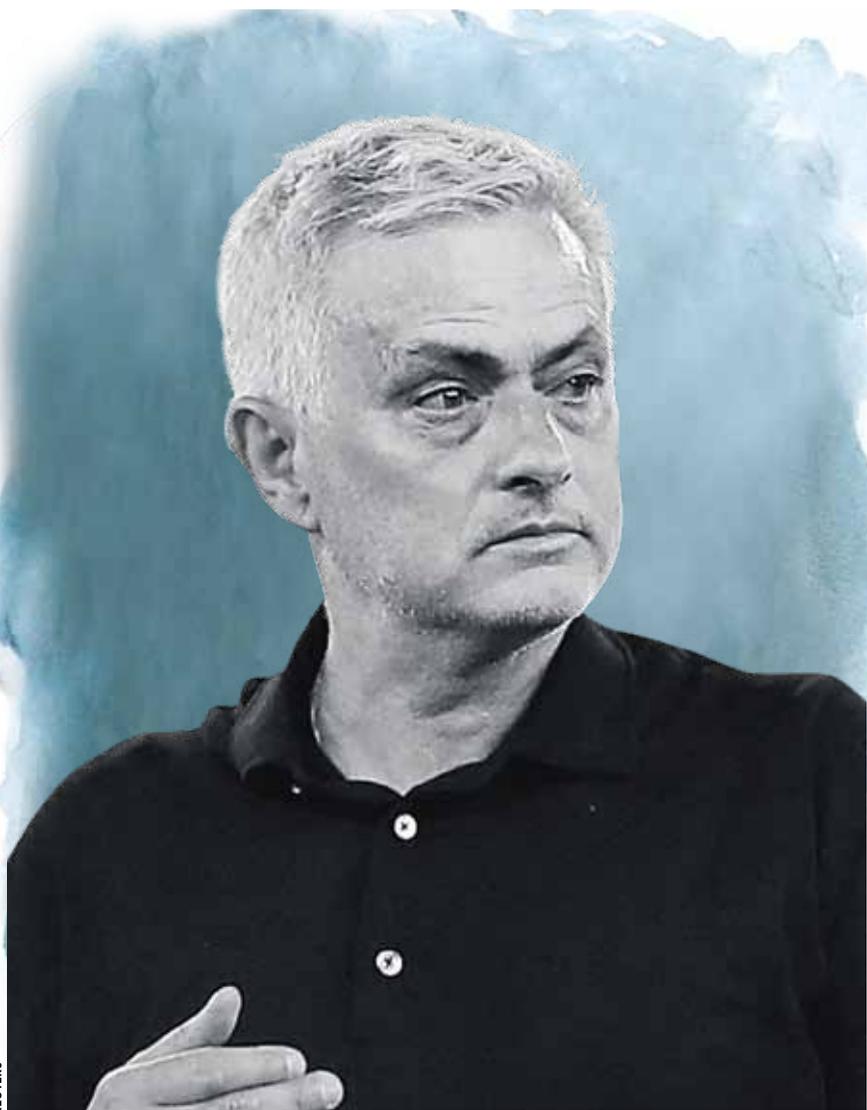
ΣΤΟ «ΒΗΜΑ» ΤΟ 2013

Είπαν γι' αυτήν

Τείνει να καταστεί συνήθεια, η εκ μέρους διαφόρων «καλλιτεχνών» χρησιμοποίηση των ιερών Προσώπων της Πίστης (...) για να «διαφημίσουν» εκδηλώσεις και δημιουργήματα τέχνης

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΦΙΛΟΘΕΟΣ

”

Ζοζέ ΜΟΥΡΙΝΙΟ

Το μετέωρο βήμα του Special One

Δεν είναι μικρή ομάδα η Ρόμα ούτε και η Τότεναμ. Απέχουν πολύ όμως από την ελίτ της Ευρώπης και σίγουρα δεν ανήκουν στο γκρουπ των ομάδων που θα κοίταζε ο Μουρίνιο μέχρι πριν από μία δεκαετία, όταν ακόμη βρισκόταν στο peak της προπονητικής του καριέρας.

Το ότι οδήγησε βέβαια τη Ρόμα σε δύο ευρωπαϊκούς τελικούς, με μία κατάκτηση και μία ήττα που εκείνος θεωρεί πως δεν ήταν καθαρά αγωνιστική, το φέρει σαν παράσημο. Όπως και το γεγονός ότι με εκείνον στον πάγκο εμφανίστηκε η πιο... κανονική Μάντσεστερ Γιουνάιτεντ της μετά Φέργκιουσον εποχής. Δεν είναι ψέμα και έχει κάθε λόγο να είναι περήφανος γι' αυτά. Δεν παύουν όμως να είναι επιτεύγματα που απέχουν πολύ από όσα τον καθιέρωσαν στη συνείδηση του κόσμου ως τον Special One. Εκείνον που πήρε Champions League με την Πόρτο, που έβαλε την Τσέλσι στην ελίτ και την οδήγησε σε κατάκτηση τίτλων, που οδήγησε την Ιντερ στην κορυφή της Ευρώπης, που έβαλε ξανά τη Ρεάλ στον δρόμο των επιτυχιών και σε μία εποχή μάλιστα που είχε απέναντί του την κορυφαία ίσως ομάδα όλων των εποχών. Την Μπαρτσελόνα του Πεπ Γκουαρντιόλα. Εκείνος ο Μουρίνιο απέχει πολύ από αυτόν του σήμερα. Δεν χωρά πάντως καμία αμφιβολία ότι στο μυαλό του ήταν, είναι και θα είναι πάντα ο κορυφαίος. Γιατί αυτός είναι ο Μουρίνιο. Εγωιστής, αλαζονικός, ερειστικός. Έχει όμως τον τρόπο του και αυτό δεν μπορεί να μην του αναγνωριστεί. Λίγοι είναι οι παίκτες με τους οποίους έχει συνεργαστεί και δεν έχουν να πουν κάτι καλό για εκείνον. Και τώρα τι; «Είμαι έτοιμος να αρχίσω ξανά. Δεν χρειάζεται να ξεκουραστώ ή να σκεφτώ όπως γίνεται συνήθως, είμαι έτοιμος. Αισθάνομαι δυνατός και εντάξει, είμαι πραγματικά έτοιμος» δήλωσε πρόσφατα σε συνέντευξή του στον Φαμπρίτσιο Ρομάνο.

Περιμένετε κάτι διαφορετικό; Οτι θα τα παρατούσε; Οτι θα ήθελε να ξεκουραστεί ή ότι βαρέθηκε; Μάλλον δεν θα μιλούσαμε για τον Μουρίνιο αν ισχυριζόμασταν κάτι τέτοιο. «Δεν θέλω να πάρω λανθασμένη απόφαση. Πρέπει να είμαι υπομονετικός. Ο στόχος μου είναι να αρχίσω ξανά το καλοκαίρι» πρόσθεσε στη συνέχεια ο Πορτογάλος που προφανώς περιμένει προτάσεις για να αξιολογήσει ποια είναι η ιδανική για εκείνον. Ήδη το όνομά του «παίζει» για συλλόγους εντός κι εκτός Ευρώπης που είναι σε θέση να του δώσουν ένα πολύ μεγάλο συμβόλαιο. Γράφτηκε για τη Φενέρμπαχτσε, για συλλόγους από τη Σαουδική Αραβία όπου ο ίδιος έχει πει εξάλλου κατά το παρελθόν πως «Μία μέρα θα πάω στη Σαουδική Αραβία». Μήπως αυτή η μέρα πλησιάζει;

Το περασμένο καλοκαίρι πάντως δέχθηκε στενό μαρκάρισμα από Αλ Χιλάλ και Αλ Ιτιχάντ που φέρεται ότι του πρόσφεραν δεκάδες εκατ. ευρώ για να τις αναλάβει. Τότε ήταν στη Ρόμα και πίστευε στο πρότζεκτ που έτρεχε εκεί. Απέρριψε τις προτάσεις, αλλά τώρα που είναι ελεύθερος έχει κάθε λόγο να το σκεφτεί σοβαρά και δεν φαντάζει καθόλου απίθανο να κάνει το βήμα εκτός Ευρώπης.

Πέρα από τα χρήματα, που πάντα τον ενδιαφέρουν, σίγουρα θα θέλει να πετύχει πράγματα και εκεί κατακτώντας το πρωτάθλημα και το Champions League. Το σίγουρο είναι πως το καλοκαίρι αναμένεται «καυτό» για τον Μουρίνιο ενώ δεν αποκλείεται αν μέχρι το Euro δεν έχει βρει ομάδα, να υπάρξει και ενδιαφέρον από Εθνική ομάδα προς το πρόσωπό του. Επίσης μία πρόκληση που δεν έχει δοκιμάσει μέχρι τώρα στη μεγάλη του καριέρα.

“

Είπε

Αν θα αγαπούσα το ποδόσφαιρο σε περίπτωση που δεν υπήρχε η νίκη; Οχι! Σιχαίνομαι τα φιλικά. Πραγματικά τα σιχαίνομαι

Είπαν γι' αυτόν

Πρόκειται για δύο φανταστικούς προπονητές που έχουν κατακτήσει τα πάντα. Παρ' όλ' αυτά, έχουν διαφορετικές προσωπικότητες. Ο Μουρίνιο είναι ευθύς, άμεσος, ενώ αντίθετα ο Γκουαρντιόλα είναι πιο... πλάγιος

ΖΛΑΤΑΝ ΙΜΠΡΑΪΜΟΒΙΤΣ

”

Η

ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ ΧΑΤΖΑΤΟΓΛΟΥ

ταν 16 Ιανουαρίου όταν η Ρόμα ανακοίνωνε αιφνιδιαστικά το τέλος της συνεργασίας της με τον Ζοζέ Μουρίνιο. Εκεί που το προηγούμενο διάστημα τα ρεπορτάζ από την Ιταλία και την Αιώνια Πόλη έκαναν λόγο ακόμη

και για επέκταση του συμβολαίου του Πορτογάλου. Δέκα μέρες πριν συμπληρώσει τα 61 του χρόνια, ο Special One πήρε... πικρό δώρο από τη διοίκηση του ιταλικού συλλόγου που θεώρησε πως η ομάδα χρειάζεται ένα ηλεκτροσόκ για να αλλάξει την κακή εικόνα που εμφάνιζε στον αγωνιστικό χώρο. Κάτι που – παρεμπιπτόντως – συνέβη, με τον Ντανιέλε ντε Ρόσι να δίνει πνοή και ώθηση στη Ρόμα που υπό τις οδηγίες του τα πηγαίνει πολύ καλύτερα απ' ό,τι πριν.

«Είναι δύσκολο να καταλάβω πώς ένας προπονητής που έφτασε σε δύο ευρωπαϊκούς τελικούς απολύθηκε» ήταν η απορία του Μουρίνιο μετά το τέλος του από τη Ρόμα την οποία οδήγησε στην κατάκτηση του Conference League στην πρώτη του σεζόν και στον τελικό του Europa League την επόμενη. Όπως του συμβαίνει συνήθως όμως, τα δύσκολα αρχίζουν την τρίτη σεζόν, εκεί όπου έρχεται η απόλυση.

Δεν είναι τυχαίο ότι όλες οι απολύσεις του την τελευταία δεκαετία ήρθαν κατά τη διάρκεια της τρίτης του σεζόν στον πάγκο. Κάτι που μόνο καλό δεν κάνει στη φήμη του, αλλά σίγουρα κάνει πολύ καλό στην τσέπη του.

Δεν θα είναι υπερβολή να πούμε ότι ο Μουρίνιο έχει εξελιχθεί στον βασιλιά των αποζημιώσεων. Εξι απολύσεις μετρά πλέον στο ενεργητικό του και συνολικά υπολογίζεται πως έχει εισπράξει περισσότερα από 80 εκατ. ευρώ από αυτές. Πολλοί είναι αυτοί που πιστεύουν πως το ποδόσφαιρο τον έχει ξεπεράσει. Εξάλλου η καριέρα του έχει πτωτική πορεία και αυτό το μαρτυρούν και οι ομάδες που ανέλαβε τελευταία.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΙΝΟΣ

(1939 - 2024)

EUROMINISSI / ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΟΝΤΑΡΙΝΗΣ

Ανεξίτηλο αποτύπωμα στην ελληνική Δικαιοσύνη

ΤΟΥ ΧΡΗΣΤΟΦΟΡΟΥ ΛΙΝΟΥ

Προτού απευθύνω αυτά τα λόγια, σκέφτηκα καλά εάν θα ήταν επιθυμία του να ακουστούν, μιας και ήταν πάντα άνθρωπος των έργων, που δεν επεδίωκε τον έπαινο, ενώ ήταν πάντα επιφυλακτικός στο να μιλάνε δημόσια για εκείνον.

Ωστόσο, θεωρώ χρέος μου να αφιερώσω κάποιες σκέψεις μου για το πέρασμά του από τη ζωή που τόσο πολύ επηρέασε εμάς, την οικογένειά του, τους φίλους του, τους συναδέλφους του, ανθρώπους που προσέφυγαν στη βοήθειά του, αλλά και την ίδια τη Δικαιοσύνη, την οποία επί 40 έτη διακόννησε.

Ο Δημήτρης Λινός γεννήθηκε στη Χίο, το αγαπημένο του νησί, τον Ιούλιο του 1939, λίγο πριν από το ξέσπασμα του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Οι πρώτες του παιδικές παραστάσεις τον διαμόρφωσαν ως άνθρωπο και ως δικαστή. Οπως συχνά έλεγε, όταν μικρό παιδί έβλεπε ανθρώπους στον δρόμο ηρωσμένους από την έλλειψη λαδιού, ρωτούσε με την παιδική αθωότητά του τον δικό του πατέρα «μαματά, γιατί εμείς να έχουμε λάδι και εκείνοι οι άνθρωποι όχι;». Αυτός ήταν ο σπόρος της κοινωνικής ευαισθησίας και του αισθήματος δικαιοσύνης που άνθισε μέσα του και τον διέκρινε σε όλη τη μετέπειτα πορεία του.

Είχε την ευλογία να έχει ευτυχισμένα παιδικά χρόνια και να τον μεγαλώσουν δυο

ντάς σε ως δικαστή «μετρίας φιλοπονίας». Η δημοκρατική του συνείδηση άλλωστε ήταν αυτή που οδήγησε στο διορισμό του ως πρώτου μεταπολιτευτικού δημάρχου Κηφισιάς, αλλά και στη δραστηριοποίησή του, μαζί με άλλους συναδέλφους του, για την επαναλειτουργία της Ένωσης Δικαστών και Εισαγγελέων.

Από τα πρώτα χρόνια της δικαστικής του σταδιοδρομίας ξεχώριζε. Στη Σάμο, όπου πρωτοδιορίστηκε ως πρωτοδίκης το 1968 ή αργότερα το 1978 στην Αλεξανδρούπολη, όπου τοποθετήθηκε νέος πρόεδρος Πρωτοδικών, έβλεπαν όλοι έναν δικαστή με απaráμιλλη ευγένεια, προσήνεια και απλότητα που μαγνίτιζε τους πάντες: δικαστές, δικηγόροι, δικαστικοί υπάλληλοι, απλοί πολίτες μπορούσαν ανά πάσα στιγμή να έρθουν στο γραφείο του και να βρουν λύση στο πρόβλημά τους. Εχοντας μάλιστα πρόσφατα επιστρέψει από την εκπαιδευτική του άδεια στο Λονδίνο, όπου κατάφερε να γίνει ένας από τους πρώτους Έλληνες δικαστές που απέκτησαν μεταπτυχιακό τίτλο στο Ευρωπαϊκό Δίκαιο, πριν ακόμα η χώρα μας ενταχθεί στην τότε ΕΟΚ, είχε μια νέα, διαφορετική, για την εποχή και για τα εγχώρια ειωθότα, αντίληψη για το πώς πρέπει να φέρεται ένας δικαστής. Μου έλεγε πολλές φορές: «Χριστόφορε, ο δικαστής δεν πρέπει να είναι αναχωρητής, φοβικός και απομονωμένος από την κοινωνία. Πρέπει να είναι εξωστρεφής, να μιλάει σε όλους, να λέει ελεύθερα και με παρηγορία την άποψή του».

Την αντίληψή του αυτή υποστήριξε και όταν η πολιτεία τον τίμησε με την επιλογή του στο ανώτατο αξίωμα του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, όντας ο πρώτος ουσιαστικά δικαστικός λειτουργός που άνοιξε την πόρτα του Αρείου Πάγου στους εκπροσώπους του Τύπου. Εκεί, όπου επί τριετία παρέμεινε, άφησε πραγματικά ανεξίτηλο το αποτύπωμά του στην ελληνική Δικαιοσύνη. Με τις εισηγήσεις του προς την Ολομέλεια του Αρείου Πάγου, πάντοτε προστατευτικές προς τους αδυνάμους, με την εξαιρετική ικανότητά του να διαχειρίζεται με νηφαλιότητα κρίσεις, με τις μεγάλες ψυχικές αντοχές που χρειάστηκε να επιδείξει όταν με πόνο επέλεξε να ελέγξει πειθαρχικά κάποιους λίγους συναδέλφους του που δεν είχαν τιμήσει τον όρκο τους, με τη στωικότητά του όταν δεχόταν προσωπικές προσβολές, κυρίως όμως με την ακλόνητη πίστη του στην έννοια της δικαστικής ανεξαρτησίας, την οποία έναντι όλων υπερασπίστηκε, αποδεικνύοντας περήτρανα ότι όταν ο δικαστής θέλει να είναι ανεξάρτητος, μπορεί να είναι ανεξάρτητος. Αλήθεια, ποιος μπορεί να ξεχάσει το σκίτσο του σε μεγάλης κυκλοφορίας εφημερίδα («Το Βήμα της Κυριακής», 24/11/2008), στο οποίο απεικονίστηκε με το δεξί του χέρι να κρατά το ξίφος της Δικαιοσύνης και με το αριστερό χέρι να κρατά τον ζυγό της Δικαιοσύνης, σε καθεμία πλευρά του οποίου υπήρχαν τα εμβλήματα των δύο μεγάλων τότε πολιτικών κομμάτων.

Δεν υπήρξε μόνο ένας μεγάλος δικαστής. Υπήρξε ένας υποδειγματικός σύζυγος και ένας στοργικός γονιός.

Ο τρόπος που υπηρέτησε το λειτουργήμα του, ο τρόπος που στάθηκε στην οικογένειά του, στους συγγενείς του, στους φίλους του, σε όλους τους ανθρώπους που όταν ζητούσαν τη συμβουλή και τη βοήθειά του χωρίς δεύτερη σκέψη τις προσέφερε, ο καρτερικός τρόπος με τον οποίο τα τελευταία χρόνια της ζωής του υπέμεινε τις δοκιμασίες της υγείας του, θα είναι για εμένα και όλη του την οικογένεια οδηγός.

Ο Χριστόφορος Λινός είναι εφέτης - προϊστάμενος του Πρωτοδικείου Αθηνών και το κείμενο αποτελεί μέρος του επικήδειου που εκφώνησε για τον εκλιπόντα πατέρα του

“

Είχε μια νέα, διαφορετική, για την εποχή και για τα εγχώρια ειωθότα, αντίληψη για το πώς πρέπει να φέρεται ένας δικαστής. Μου έλεγε πολλές φορές: «Χριστόφορε, ο δικαστής δεν πρέπει να είναι αναχωρητής, φοβικός και απομονωμένος από την κοινωνία. Πρέπει να είναι εξωστρεφής, να μιλάει σε όλους, να λέει ελεύθερα και με παρηγορία την άποψή του»

ενάρτοι γονείς, τους οποίους από ωρίς έκανε υπερήφανους. Εχοντας όραμα να κάνει κάτι σπουδαίο στη ζωή του, έφυγε από το νησί το 1957 για να φοιτήσει στη Νομική Σχολή Αθηνών. Μόνος του, χωρίς να έχει κάποια οικογενειακή νομική παράδοση και μελετώντας νυχθημερόν μαζί με τον συγκάτοικο και αδελφικό του φίλο - τον μετέπειτα εξέχοντα καθηγητή της Αρχαιολογίας Βασίλη Λαμπρινουδάκη -, κατάφερε να ολοκληρώσει τις σπουδές του και λίγα χρόνια αργότερα, τον Ιανουάριο του 1967, να επιτύχει πρώτος στον εισαγωγικό διαγωνισμό των δικαστών. Λίγους μήνες μετά ήρθε στη χώρα η δικτατορία. Θυμάμαι, όταν σε ρωτούσα εάν φοβήθηκες την περίοδο εκείνη να ασκήσεις τα καθήκοντά σου, μου απαντούσες με τη φράση «καθόλου, ο δικαστής δεν πρέπει να φοβάται τίποτα» και μου εξιστορούσες ότι δεν φοβήθηκες ακόμα και όταν αρνήθηκες να διοριστείς τότε ανακριτής, λέγοντας, με το αφοπλιστικό σου χιούμορ, στον προϊστάμενο του δικαστηρίου ότι επειδή αγαπάς το Εργατικό Δίκαιο, θα επιθυμούσες να παραμείνεις στο τμήμα Εργατικού Δικαίου, ή δεν πτοήθηκες ακόμα και όταν ο τότε επιθεωρητής σου, θεωρώντας σε μη αρεστό, μείωσε την έκθεση επιθεώρησής σου χαρακτηρίζο-

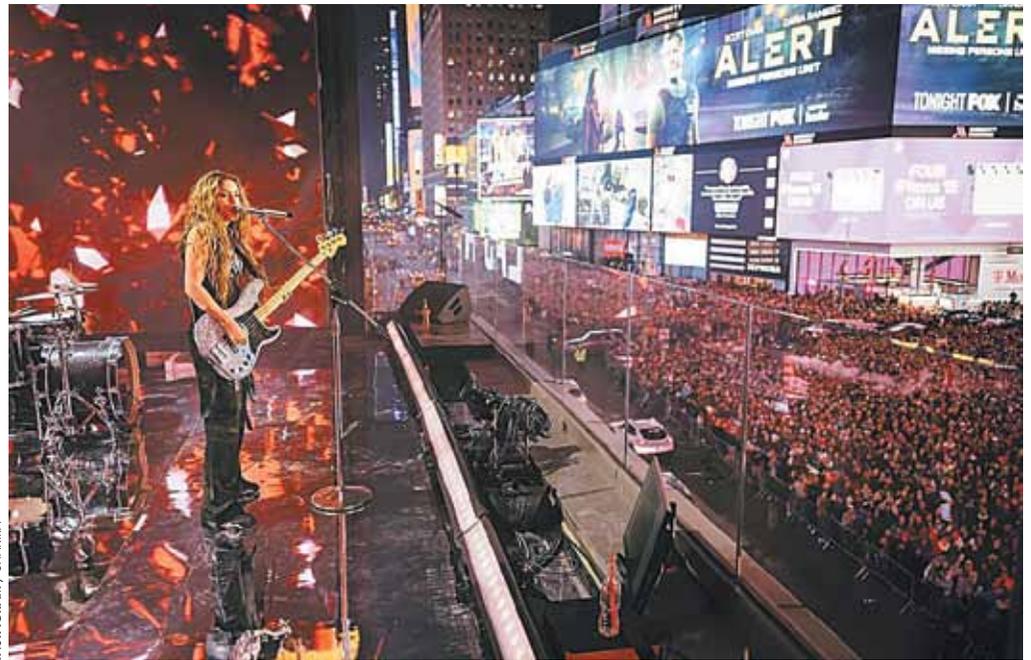
The Blue Diary stories

ΤΗΣ **Μαργαρίτας Σφέτσα**
msfetsa@alteregomedia.org

Η super star της διεθνούς μουσικής σκηνής σε μεγάλες στιγμές στη Νέα Υόρκη

Το στυλ της Σακίρα στη σκηνή και τους... δρόμους

Mία τόσο μικροσκοπική γυναίκα, μία γυναίκα σε μέγεθος μπρελόκ κατόρθωσε να κάνει αυτό που δεν είχαν μπορέσει να... φέρουν εις πέρας συνάδελφοί της, επίσης κραταιά ονόματα της παγκόσμιας showbusiness. Η Σακίρα, η λατίνα star, με το φλογερό ταμπεραμέντο κατόρθωσε να συγκεντρώσει στην εμβληματική Times Square της Νέας Υόρκης κάτι περισσότερα από 40.000 άτομα για μία συναυλία την οποία δεν γνώριζε κανείς ότι θα πραγματοποιηθεί. Μόλις 23 ώρες πριν η super star ανακοίνωσε μέσω Instagram ότι θα τραγουδήσει δωρεάν στην ιστορική πλατεία, την πλατεία που μόνο μία βραδιά, εκεί στην αλλαγή του χρόνου συγκεντρώνει τα παγκόσμια flash. Η κατζάξανθη λοιπόν πρώην κυρία Ζεράρ Πικέ ανέβηκε στη σκηνή ενώ κάτω από αυτή τα πλήθη παραληρούσαν. Μα δεν θα μπορούσε να γίνει διαφορετικά. Καμία δεν έχει το ταμπεραμέντο της, καμία δεν μπορεί να κινήσει το σώμα, κυρίως όμως τους γοφούς της όπως η Σακίρα. Ίσως οι θαυμαστές της να περίμεναν να φορέσει κάποιο sexy χρυσοκέντητο body, σαν εκείνο που είχε επιλέξει σε ένα πολυσυζητημένο, αισθησιακό βίντεο κλιπ με τη Ριάνα, αυτή όμως φόρεσε άνετο χαμηλόμесо παντελόνι, t-shirt και sneakers. Η διάσημη star επιλέγει πάντα άνετο ντύσιμο, φαρδιά δηλαδή παντελόνια, t-shirts, άνετα πουκάμισα, βερμούδες. Της αρέσει να κυκλοφορεί με αθλητικά παπούτσια ή χαμηλοτάκουνες μπότες αν και δεν είναι το... πρώτο ύψος. Αφήνει τα δωδεκάποντα για ειδικές περιπτώσεις. Η ντίβα όμως της παγκόσμιας μουσικής σκηνής δίνει μαθήματα του δικού της προσωπικού στυλ (κάποιες φορές βέβαια φθάνει στα όρια του κιτς) κάνοντας πολλές, νεαρές κυρίως γυναίκες να την ακολουθούν. Οι επιλογές της κάτι μεταξύ street style, στυλ business (εμφανίζεται συχνά με παντελόνια σε ίσια γραμμή και «αυστηρά» σακάκια) και φορέματα που κολλάνε σαν δεύτερο δέρμα στο καλλίγραμμα σώμα της (με πολλές διαφάνειες και μερικές φορές να «φαίνονται» τα εσώρουκά της) είναι στην πρώτη γραμμή. Ό,τι και να επιλέξει η Σακίρα θα είναι πάντα hot. Οι διάσημοι designers σε όλο τον κόσμο υπογράφουν πολλά σύνολα στη γραμμή που λατρεύει η όμορφη τραγουδίστρια. Εκείνη ξοδεύει κιλιάδες ευρώ για να τα αποκτήσει.

Φωτογραφία που ανέβασε στο Instagram η Σακίρα από τη συναυλία της στην Times Square της Νέας Υόρκης

Moschino

Fashion East

Diesel

Prada

DSquared2

The Attico

JW Anderson

Dion Lee

Πανδώρα

ΤΟΥ **Στέφανου Κασιμάτη**

skasimatis@tanea.gr

Παντοτινός χορηγός

Ο Νίκος Παππάς, ο πρώην υπουργός Διαστήματος του ΣΥΡΙΖΑ (και ίσως ο μόνος στην ελληνική ιστορία με τέτοια υπουργική αρμοδιότητα...) είναι πασίγνωστος, ει μν τι άλλο, για τη φυσική του λεπτότητα. Τη λεπτότητα που αναβλύζει από την προσωπικότητά του και εκδηλώνεται στους τρόπους του, στην καλλιέργεια του λόγου του και στους χειρισμούς του. Αυτές οι αρετές ήταν άλλωστε εκείνες που έλαμψαν στον τρόπο με τον οποίο διαχειρίστηκε την υπόθεση των τηλεοπτικών αδειών, για τον οποίον επιβραβεύτηκε από τη Δικαιοσύνη με το περιβόητο 13-0. Με αυτή την κομψότητά του, λοιπόν, ο κ. 13-0 παρενέβη και στην υπόθεση της πρότασης δυσπιστίας, για να αποκαλύψει ότι είχε προηγηθεί προεργασία για την περιστασιακή σύγκλιση της αντιπολίτευσης γύρω από την πρόταση δυσπιστίας. Βεβαίως είχε υπάρξει συνεννόηση, διότι «αυτά δεν γίνονται από το βράδυ στο πρωί», όπως εξήγησε με τη χαρακτηριστική άνεση του έμπειρου στα παρασκίνια της πολιτικής. Κατέληξε λέγοντας: «Δεν θέλω να πω άλλα», ώστε ακόμη και ο πλέον βραδύνους να καταλάβει ότι υπάρχουν πολλά άλλα που θα μπορούσε να πει, αλλά ήταν φυσικό, άναψε αμέσως ο καβγάς στο μέτωπο της αντιπολίτευσης.

Το διαφιλονικούμενο ήταν τα πρωτεία στην πρόταση δυσπιστίας, δηλαδή ποιος ήταν η κινητήρια δύναμη πίσω από την πρωτοβουλία του ΠΑΣΟΚ. Κατά παρόμοιο τρόπο με τους φοιτητές, που αρπάχτηκαν στο ξύλο για την κορυφή της πορείας του Πολυτεχνείου προτού ξεκινήσει η πορεία, η αντιπολίτευση άρχισε να πλακώνεται για την πρωτοκαθεδρία στην υπόθεση της πρότασης δυσπιστίας, συγχρόνως με την εξέλιξη της συζήτησης. Ούτε 24 ώρες δεν άντεξαν τα προσχήματα. Όσοι είχαν νομίσει ότι το μοναδικό αυτό γεγονός της σύμπλευσης ίσως ήταν προάγγελος στενότερης συνεργασίας δεν πρόλαβαν να χαρούν τους διέψευσε η διαμάχη του ΣΥΡΙΖΑ με το ΠΑΣΟΚ για τα πρωτεία της αντιπολιτευτικής αντρείουσνης. Λες και αυτό που είχε τη μεγαλύτερη σημασία ήταν η πατρότητα της πρωτοβουλίας και όχι η επίδοση των κομμάτων μέσα στην αίθουσα του Βουλευτηρίου.

Με τέτοια ανασφάλεια λοιπόν και τόση ευθιξία μεταξύ των δύο τους, η συμπόρευση είναι απίθανη. Αλλωστε ο Στέφανος δεν θα δεχόταν τίποτα λιγότερο από τη συγχώνευση του ΠΑΣΟΚ στον ΣΥΡΙΖΑ, υπό τη δική του ηγεσία. Για τον λόγο αυτόν, άλλωστε, υπονόμωσε την πρόταση δυσπιστίας, προδικάζοντας ότι θα είναι «κοκορομαχία». Κατά πρώτον, ήταν άδικος και σεξιστικός ο όρος για τις κυρίες που μετείχαν στη μάχη, έπειτα δεν σκέφτηκε ότι εκθέτει τους δικούς του που ετοιμάζονταν για μάχη στη Βουλή; Το έκανε θαρρείς από ζήλεια, επειδή δεν ήταν και εκείνος στη Βουλή, για να πάρει τους προβολείς από τη Ζωή Κωνσταντοπούλου και να δείξει σε όλους ποιος είναι η πραγματική πρωμάντονα της αντιπολίτευσης. Το έκανε όμως και για να μην ξεφύγει από τον ίδιο η πρωτοβουλία των εξελίξεων στον ΣΥΡΙΖΑ.

Και να πεις ότι οι συνθήκες δεν ευνοούν την αντιπολίτευση; Το ακριβώς αντίθετο συμβαίνει! Δύο υπουργοί, ίσως οι στενότεροι συνεργάτες του Πρωθυπουργού, παραιτήθηκαν το βράδυ της Πέμπτης, πριν από την ψηφοφορία της Βουλής επί της πρότασης. Επίσης, στην υπόθεση της διαρροής ηλεκτρονικών στοιχείων ψηφοφόρων άνοιξαν νέες πτυχές, μετά τη νεότερη επιστολή της κυρίας Ασημακοπούλου. Αν λοιπόν τα στοιχεία της τα παρέδωσε ο αποπεμφθείς γραμματέας Αποδήμων της ΝΔ, μήπως τα παρέδωσε και σε άλλους ή επρόκειτο για

αποκλειστική εξυπηρέτηση στην κυρία Ασημακοπούλου;

Για όλους αυτούς τους λόγους, δεν δίνω μεγάλη σημασία στα περί συμφερόντων που υποτίθεται ότι στηρίζουν ή γκρεμίζουν την κυβέρνηση. Η αντιπολίτευση παραμένει πάντα ο πιο γενναϊόδωρος χορηγός της...

Όσοι είχαν νομίσει ότι το μοναδικό αυτό γεγονός της σύμπλευσης ίσως ήταν προάγγελος στενότερης συνεργασίας δεν πρόλαβαν να χαρούν τους διέψευσε η διαμάχη του ΣΥΡΙΖΑ με το ΠΑΣΟΚ για τα πρωτεία της αντιπολιτευτικής αντρείουσνης

Ποιος δεν συμπάσχει μαζί του; Η Ζωή Κωνσταντοπούλου είναι μια θεομηνία, απέναντι στην οποία όλοι ενώνονται...

ΤΟΥ **Χρήστου Χωμενίδη**

chomenidis@gmail.com

Ο κύριος Χιραγιάμα

Ο κύριος Χιραγιάμα σηκώνεται κάθε πρωί αζημέρωτα. Κάνει ρολό το λεπτό του στρώμα – δεν έχει κρεβάτι –, πλένει τα δόντια, ψαλιδίζει το μουστάκι του, ποτίζει τα φυτά στα οποία έχει παραχωρήσει το δεύτερο δωμάτιο του μικρού σπιτιού του. Φοράει τη φόρμα του, παίρνει το φορτηγάκι του κι ακούγοντας κασέτες ροκ και σόουλ κατευθύνεται προς τη δουλειά του. Ο κύριος Χιραγιάμα είναι υπάλληλος του δήμου. Καθαρίζει κοινόχρηστες τουαλέτες. Πρόκειται για το «Perfect Days». Την πιο πρόσφατη ταινία του Βιμ Βέντερς. Θα αφιερώνατε σεεις δυο ώρες για να παρακολουθήσετε τη ρουτίνα ενός μεσήλικου στο Τόκιο, ο οποίος ασκεί το πιο διεκπεραιωτικό επάγγελμα, σαπουνίζει πορσελάνες, σφουγγαρίζει πατώματα; Η κόρη μου, όταν της το πρότεινα, νόμισε πως την κοροϊδεύω. «Μα τι με ενδιαφέρει;», αναρωτήθηκε με γνήσια έκπληξη. Ευδόκησε στο τέλος να με συνοδεύσει. Και – ω του θαύματος – απορροφήθηκε η δεκατριάχρονη από την απουσία δράσης. Όταν έπεσαν οι τίτλοι τέλους, πολλοί στον κινηματογράφο χειροκρότησαν. Όταν άναψαν τα φώτα, είδαμε ότι κάμποσοι είχαν δακρύσει. Ο κύριος Χιραγιάμα μάς γαλινεύει την ψυχή. Είναι εκείνος που δεν νοιάζεται τίποτα απολύτως να αποδείξει. Ούτε στους άλλους ούτε καν στον εαυτό του. Διάγει επικουρείως, σε πλήρη αρμονία με τον κόσμο. Απολαμβάνει τις μικρές συνήθειές του δίχως σε κάτι μεγαλύτερο να ελπίζει. Επισκέπτεται τα δημόσια λουτρά της γειτονιάς, σαπουνίζει το σώμα του κι έπειτα βουτάει στην πισίνα, το νερό τον ευφραίνει, τον σώζει από το ίδιο του το βάρος. Καβαλάει το ποδήλατο και πηγαίνει σε ένα μπαρ-ταβερνάκι, η οικοδέσποινα χαριεντίζεται κατά έναν παιδικό σχεδόν τρόπο με τους θαμώνες, κάποιος τους βγάζει μια κιθάρα και τραγουδάει στα γαλιωνέζικα το «The House of the Rising Sun». Πριν κοιμηθεί ο κύριος Χιραγιάμα, διαβάσει μερικές σελίδες του Φόκνερ. Κλείνει έπειτα τη λάμπα και τα μάτια του. Η νύχτα μπαίνει από το παράθυρο, τον αγκαλιάζει στοργικά. «Γιατί η ζωή είναι άσχημη;», αναρωτιέται ο μέγας πορτογάλος ποιητής Φερνάντο Πεσόα.

«Διότι ξεχειλίζει από συμφρόντα, υπολογισμούς, ζημιές και κέρδη». Μπορείς να απαλλαγείς από όλα αυτά; Να συμφιλιωθείς με το ασήμαντο, έτσι κι αλλιώς, μέγεθός σου και να αφηθείς στη ροή του χρόνου; Να συντονισεις την αναπνοή σου με το θρόισμα του ανέμου; Να αρκείσαι στο να υπάρχουν, απόλυτα εντάξει με τη βεβαιότητα ότι μια μέρα θα πεθάνεις; Οι φιλοδοξίες, ακόμα κι όταν συνοδεύονται από τα αγαθότερα αισθήματα, μας δηλητηριάζουν. «Ονειρεύομαι», ισχυρίζεσαι, «ένα πιο ευτυχισμένο μέλλον για όλους. Μάχομαι την κοινωνική αδικία». Δεν θα σε πω ψεύτη. Θα σου επιστήμνω ωστόσο – κι αν έχεις το «γνώθι σαυτόν» θα το παραδεχθείς – πως παραμένεις εγωκεντρικός. Γιρλάντες οι ευγενικές προθέσεις σου για να στολίζεις την εικόνα σου. Ηθονική και η θυσία σου ακόμα, εφόσον δίνει νόημα στον αναπόφευκτο θάνατό σου. Να μη μιλήσουμε για όσους σπαταλώνται κληνώγια εξουσία, λεφτά. Φήμε... Ή για τους περισσότερο, που πέφτουμε ισοβίως θύματα των τετριμμένων, συχνά πλαστών, αναγκών μας. Που άλλο δεν δημιουργούμε παρά υποκρούσεις κι αγκομαχούμε προσπαθώντας να ανταποκριθούμε.

Ανθρωπος, σύμφωνοι, σημαίνει «θέλω». Εκγενετής. Από το γονιδίωμα του. Ακόμα κι όσοι έχουν δέθεν υψωθεί σε ανώτερες σφαίρες, έχουν μονάσει – τους είδα στο Αγιον Ορος –, συνομιλούν, πιστεύουν, προνομιακά με τον Θεό. Περιφρονούν τα εγκόσμια, επενδύοντας στη μέλλουσα ζωή. Ο κύριος Χιραγιάμα δεν καταδέχεται τη μεταφυσική. Του φτάνει και του περισσεύει η φύση. Από την οποία δεν ξεχωρίζει τον εαυτό του. Καλύτερός του φίλος; Ενα δέντρο. Υπάρχουν κύριοι Χιραγιάμα; Συναντήσατε ποτέ κάποιον τους; Εγώ ναι. Ο Γιάννης καλλιέργει τις ελιές του, πίνει τις μπίρες του σε ένα τραπέζι πλάι στη θάλασσα, παίζει μπουζούκι όποτε του κάνει κέφι, μεγάλωσε έναν γιο – και τον μεγάλωσε καλά, χωρίς να του φορτώσει κανένα δικό του απώθημένο. Στο νησί, τον φωνάζουν «ξυπόλητο». Τα πέλαμά του έχουν τόσο σκληρήνεια που περπατάει άνετα και στην πιο καυτή άμμο. Κάποτε ελπίζω να καθίσω πλάι του.

Αύξηση
27,7%
στην τριετία

ΤΙ ΣΗΜΑΙΝΕΙ Η ΑΥΞΗΣΗ

Πέντε από 13
κατηγορίες
επιδομάτων
και παροχών
αυξάνονται

Το επίδομα
ανεργίας
αυξάνεται σε
500 ευρώ
από 479
πέρυσι

Αύξηση κατά
50 ευρώ
τον μήνα,
από 789 ευρώ
στα 830 ευρώ

Το ετήσιο
εισόδημα
αυξάνεται κατά
2.352 ευρώ
(+30,7%), στις
10.010 ευρώ από
7.658 ευρώ το
2019

Ο μηνιαίος μισθός
αυξάνεται σε 913
με μία τριετία, σε
966 με δύο τριετίες
και σε 1.079 ευρώ
με τρεις τριετίες
ή περισσότερες

Οι εργαζόμενοι
του ιδιωτικού
τομέα κερδίζουν
3 επιπλέον
μισθούς σε
σχέση με το
2029

Συνολικό
όφελος έως
3.276 ετησίως
για όσους έχουν
προϋπηρεσία
(τριετίες)

Μαζί με τα δώρα,
14 μισθοί σε 12
μήνες, ανάλογα
με την τριετία,
αυξάνεται σε
1.065 έως 1.259
ευρώ τον μήνα

ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

ΑΥΞΗΣΗ ΚΑΤΩΤΑΤΟΥ ΜΙΣΘΟΥ ΣΤΑ 830 ΕΥΡΩ

Κατά 50 ευρώ ή 6,5% αυξάνεται ο κατώτατος μισθός στον ιδιωτικό τομέα από Δευτέρα. Διαμορφώνεται στα 830 ευρώ τον μήνα από 780 ευρώ σήμερα για περίπου 600.000 εργαζομένους. Η αύξηση συμπαράσφει και 18 επιδόματα καθώς και τις τριετίες, με κέρδη συνολικά για 800.000 μισθωτούς.

Με μία τριετία, ο νέος κατώτατος μισθός

των 830 ευρώ θα διαμορφωθεί στα 913 ευρώ μεικτά, ήτοι 762 ευρώ καθαρά, με δύο τριετίες θα φθάσει τα 996 ευρώ μεικτά και 817,5 ευρώ καθαρά, ενώ με τρεις τριετίες ο νέος κατώτατος μισθός, εφόσον αυξηθεί κατά 50 ευρώ μεικτά, θα ανέλθει στα 1.079 ευρώ μεικτά που αντιστοιχούν σε 872 ευρώ καθαρά (καθαρή αύξηση 42,5 ευρώ τον μήνα). Αυτό σημαίνει ότι ένας παλαιότερος

έγγαμος υπάλληλος θα λαμβάνει από την 1η Απριλίου μαζί με το επίδομα γάμου 1.186,9 ευρώ τον μήνα.

Με τη διαμόρφωση του κατώτατου μισθού στα 830 ευρώ, το επίδομα ανεργίας που λαμβάνουν περίπου 140.000 άνεργοι θα αυξηθεί στα 510 ευρώ από 479 ευρώ που είναι σήμερα.

ΣΕΛΙΔΑ 29

ΕΡΕΥΝΑ 1

ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ ΠΕΡΙΕ ΤΩΝ ΡΟΣ – ΤΙ ΝΑ ΠΡΟΣΕΧΟΥΝ ΚΑΙ ΤΙ ΝΑ ΞΕΡΟΥΝ ΟΙ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ

ΣΕΛ. 30-31

ΕΡΕΥΝΑ 2

ΠΩΣ ΑΥΞΑΝΟΝΤΑΙ ΟΙ ΤΙΜΕΣ ΤΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΕΩΣ 300% ΑΠΟ ΤΟ ΧΩΡΑΦΙ ΣΤΟ ΡΑΦΙ

ΣΕΛ. 32-33

ΛΑΡΚΟ

ΠΩΣ ΑΠΟΦΑΣΙΣΤΗΚΕ ΤΟ ΛΟΥΚΕΤΟ ΚΑΙ ΤΙ ΠΡΟΒΛΕΠΕΤΑΙ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥΣ

ΣΕΛ. 34

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ Μ. Τ. ΚΑΛΕΝ

«ΕΞΕΤΑΖΟΥΜΕ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΩΝ ΕΝΑΝΤΙ 12 ΚΙΝΔΥΝΩΝ»

ΣΕΛ. 35

ΤΗΛΕΡΓΑΣΙΑ

ΜΕΙΩΝΟΝΤΑΙ ΟΙ ΤΙΜΕΣ, ΚΕΡΔΙΖΟΥΝ ΕΔΑΦΟΣ ΟΙ ΔΟΥΛΕΙΕΣ ΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΣΕΛ. 37

myΔΕΗ
myWay

Ο δικός σου τρόπος
με την ενέργεια.

Σκάνανε εδώ για
να το κατεβάσεις

Ένα με
το μέλλον
dei.gr

News Analysis

ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ ΦΙΛΙΠΠΙΔΗ
nfilippidis@megatv.com

Γερασμένες υποδομές

Η σοκαριστική εικόνα από τις ΗΠΑ όπου ένα μεγάλο πλοίο μεταφοράς εμπορευματοκιβωτίων κατέρριψε την κύρια γέφυρα που διέσχιζε το λιμάνι της Βαλτιμόρης, ανέδειξε τα μεγάλα προβλήματα που υπάρχουν στις σύγχρονες υποδομές. Η γέφυρα ήταν πλήρως συμβατή με τους οικοδομικούς κανονισμούς όταν άνοιξε πριν από πέντε δεκαετίες, αλλά τα πλοία μεταφοράς εμπορευματοκιβωτίων είναι πλέον πολύ μεγαλύτερα και οι πιθανές συνέπειες μιας σύγκρουσης είναι πολύ πιο τρομερές.

Η υπόθεση του πλοίου στη Βαλτιμόρη έφερε ξανά στο προσκήνιο τα προβλήματα γηρασμένων ή ανύπαρκτων και κακής ποιότητας μεγάλων κρατικών υποδομών που υπάρχουν στον δυτικό κόσμο και κανείς δεν θέλει – ιδιαίτερα ο ιδιωτικός τομέας και οι τράπεζες – να χρηματοδοτήσει την αντικατάσταση ή επισκευή τους. Αυτή η κατάσταση, πολλαπλάσια λόγω της χρεοκοπίας της χώρας και του παγώματος πολλών μεγάλων επενδυτικών σχεδίων, αφορά και την Ελλάδα.

Μόνο τυχαίο δεν είναι ότι τον Οκτώβριο του 2020, δύο χρόνια μετά τη λήξη των μνημονίων, σε μια μελέτη της PWC κατέταξε την Ελλάδα στην 37^η θέση παγκοσμίως και την 18^η μεταξύ των χωρών της ΕΕ σε όρους ποιότητας των υποδομών της. Η χώρα βαριά τραυματισμένη τότε από την οικονομική κρίση, όπου τα περισσότερα κατασκευαστικά έργα αναβλήθηκαν, οι εταιρείες μειώθηκαν ή σταμάτησαν τη λειτουργία τους και χιλιάδες επαγγελματίες αναζήτησαν ευκαιρίες στο εξωτερικό. Ελειπαν τότε, όπως έλεγε η μελέτη, περίπου 1,5 δισ. ευρώ δαπάνες κάθε χρόνο για την κάλυψη του κενού των επενδύσεων σε βασικές υποδομές. Στη μελέτη γίνονταν λόγος ότι ο πολλαπλασιαστής των επενδύσεων σε υποδομές έφτανε το 1,8, άρα θεωρούνταν εξαιρετικά σημαντικές. Αναφέρονταν δε ότι ο τότε προϋπολογισμός έφτανε τα 43,4 δισ. ευρώ για έργα υποδομών στους τομείς της ενέργειας, των σιδηροδρόμων, των αυτοκινητόδρομων και των τουριστικών υποδομών.

Δύο χρόνια μετά το 2022, το ΔΝΤ σε μελέτη του για την Ελλάδα χαρακτήριζε την εικόνα στις υποδομές ως μεικτή. Με σημαντικά κενά στις μεταφορές και σε μικρότερο βαθμό στις υποδομές ενέργειας, ψηφιακής και υγειονομικής περιθαλψής. Η υποδομή μεταφορών της Ελλάδας χαρακτηρίζονταν χαμηλότερη από τον μέσο όρο της ΕΕ, με σχεδόν 30% χαμηλότερη οδική πυκνότητα και 60% χαμηλότερη πυκνότητα σιδηροδρόμων σε σύγκριση με άλλες χώρες. Η Ελλάδα βρίσκεται ωστόσο πιο κοντά στον μέσο όρο της ΕΕ όσον αφορά τις υποδομές κοινής ωφέλειας, ιδίως όσον αφορά την ικανότητα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Ενώ η αξιοπιστία της παροχής νερού κατατάσσεται ψηλά, η μεταφορά νερού έχει κενά.

Στην πιο πρόσφατη από τις μελέτες, αυτή του ΙΟΒΕ για λογαριασμό του ΤΜΕΔΕ που παρουσιάστηκε την περασμένη Τετάρτη, υπολογίζονταν ότι για έργα υποδομής κινητοποιούνται ως το 2026 περίπου 23,9 δισ. ευρώ. Απαραίτητη προϋπόθεση έθεταν οι συγγραφείς της μελέτης είναι η σύνταξη ενός Εθνικού Στρατηγικού Σχεδιασμού Υποδομών και Κατασκευών. Σε αυτό θα τίθενται προτεραιότητες, θα καθορίζονται οι προγραμματισμένες και προβλεπόμενες επενδύσεις σε μεγάλες οικονομικές και κοινωνικές υποδομές, θα εξειδικεύονται οι πόροι χρηματοδότησης για κρίσιμα έργα υποδομής, περιλαμβανομένης της συντήρησής τους, και θα προσδιορίζονται οι ανάγκες εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων για την υλοποίησή τους. Μόνο οι ανάγκες σε επιπλέον προσωπικό υπολογίζονται σε 50.000. Το εντυπωσιακό είναι ότι το δεύτερο μεγαλύτερο πρόβλημα μετά το προσωπικό, που αναδείχτηκε από τη μελέτη και στη χώρα μας ήταν το πρόβλημα χρηματοδότησης των έργων. Παραδόξως, όπως ακριβώς και στις ΗΠΑ...

ΤΟΥ ΛΕΩΝΙΔΑ ΣΤΕΡΓΙΟΥ
lstergiou@tanea.gr

Scanner

12

μονάδες είναι ο δείκτης αντιστοιχίας δεξιοτήτων στην Ελλάδα. Το μέγεθος αυτό κατατάσσει τη χώρα στην προτελευταία θέση στην Ευρωπαϊκή Ένωση, με τελευταία χώρα την Ισπανία, σύμφωνα με ανάλυση της Eurobank. Οι 12 μονάδες δείχνουν ότι η Ελλάδα έχει 88% περιθώριο βελτίωσης στον τομέα αυτό. Η χαμηλή αυτή επίδοση της χώρας μας εξηγεί ότι ακόμα και όταν οι εργοδότες αυξάνουν τους μισθούς, προκειμένου να προσελκύσουν εργαζόμενους οι κενές θέσεις εργασίας δεν μειώνονται εύκολα. Διότι υφίσταται αναντιστοιχία μεταξύ προσόντων που ζητάει η αγορά εργασίας και προσόντων που έχουν οι υποψήφιοι εργαζόμενοι και αποτελεί ένδειξη ότι η αγορά εργασίας εμφανίζει διαρθρωτική ανεργία. Η αναντιστοιχία δεξιοτήτων δεν διορθώνεται με αύξηση μισθών.

20%

το μερίδιο της «νέας οικονομίας» στην Ελλάδα, μέχρι το 2030, σύμφωνα με τις τάσεις που καταγράφουν οι οικονομολόγοι της Εθνικής Τράπεζας, αναλύοντας τα δεδομένα του ΑΕΠ κατά το γ' και το δ' τρίμηνο του 2023. Ηδη, το μερίδιό της στις πωλήσεις του επιχειρηματικού τομέα έχει ανέλθει στο 10,9% το 2023 από 7,6% το 2019. Στην ανάλυση σημειώνεται ενδεικτικά ότι το 2023 πέτυχε τριπλάσιο ρυθμό ανάπτυξης από τον λοιπό επιχειρηματικό τομέα (11,2% έναντι 2,8%). Ωστόσο δεν θα πρέπει να παραγνωρίζεται ότι το 2024 παραμένει ένα έτος προκλήσεων. Το διεθνές περιβάλλον συνεχίζει να χαρακτηρίζεται από εξαιρετικά υψηλή αβεβαιότητα, λόγω γεωπολιτικών εξελίξεων και κλιματικής αλλαγής.

1,12%

το μερίδιο των ελληνικών επιχειρήσεων στο ευρωπαϊκό επιχειρείν το δ' τρίμηνο του έτους, από 1,09% το 2022, σύμφωνα με υπολογισμούς της ΕΤΕ. Δηλαδή, οι ελληνικές επιχειρήσεις υπερέβησαν τις επιδόσεις των ευρωπαίων ανταγωνιστών τους σε όρους παραγωγής προστιθέμενης αξίας. Κατασκευές, βιομηχανία υψηλής τεχνολογίας και υπηρεσίες κινήθηκαν ανοδικά, με τις IT (τεχνολογία πληροφοριών) υπηρεσίες να ξεχωρίζουν θετικότερα (+20%). Βασικές κινητήριες δυνάμεις ήταν η συνεχιζόμενη ποιοτική αναβάθμιση της επιχειρηματικής δραστηριότητας, οι επενδυτικές ανάγκες για κατοικίες και έργα υποδομής (μετά από μια δεκαετία σχετικής στασιμότητας) καθώς και οι καλές καιρικές συνθήκες που ευνόησαν τον τουριστικό τομέα. Το λιανικό εμπόριο κινήθηκε πτωτικά σε όλη τη διάρκεια του 2023, αντανακλώντας σε μεγάλο βαθμό την πίεση στη ζήτηση από τις συνεχώς ανοδικές τιμές.

50%

χαμηλότερα, σε σχέση με τις άλλες χώρες της Ευρώπης βρίσκεται το κόστος εργασίας στην Ελλάδα. Το 2023, το μέσο ωριαίο κόστος εργασίας σε όλους τους κλάδους της οικονομίας υπολογίστηκε σε 31,8 ευρώ στην ΕΕ και 35,6 στις χώρες της ευρωζώνης. Σύμφωνα με τη Eurostat, στην Ελλάδα το μέσο ωριαίο κόστος ήταν στα 15,7 ευρώ, όταν στην Ισπανία ήταν 24,6 ευρώ, στην Κύπρο 20,1 ευρώ και την Πορτογαλία 17 ευρώ. Το υψηλότερο κόστος είχε το Λουξεμβούργο με 53,9 ευρώ, η Νορβηγία με 51,9 και το Βέλγιο με 47,1 ευρώ ωριαίο κόστος εργασίας. Στις χαμηλότερες θέσεις ήταν η Ρουμανία και η Βουλγαρία με 11 και 5 ευρώ, αντίστοιχα.

33%

κάτω από τον μέσο όρο του κατά κεφαλήν ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΕΠ) βρίσκεται η Ελλάδα, βάσει της αγοραστικής δύναμης, κατατάσσοντας τη χώρα στην προτελευταία θέση πριν από τη Βουλγαρία (36%) και μετά τη Λετονία (29%). Η υψηλότερη αγοραστική δύναμη καταγράφηκε το 2023 από τη Eurostat στο Λουξεμβούργο, καθώς είναι υψηλότερο κατά 240% από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Ακολουθεί η Ιρλανδία με 112% πάνω από το μέσο όρο της ΕΕ, η Ολλανδία (30%), η Δανία (28%) η Αυστρία (23%). Στη Γαλλία, η αγοραστική δύναμη βρίσκεται ακριβώς στον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (100%). Οριακά υψηλότερα βρίσκεται η Μάλτα και οριακά χαμηλότερα από το 100% η Ιταλία.

9,9%

έχει αυξηθεί το πραγματικό εθνικό κατά κεφαλή ΑΕΠ, την περίοδο 2019-2023, ποσοστό υπερδιπλάσιο από τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (4,8%). Σε ό,τι αφορά στο πραγματικό κατά κεφαλή ΑΕΠ, αυτό λαμβάνει υπόψη τον πληθωρισμό και για το 2023 εμφανίζει την Ελλάδα πρωταθλήτρια αύξησης στην ΕΕ με επίδοση 2,5% (από 18.690 ευρώ το 2022 σε 19.150 ευρώ το 2023, σε σταθερές τιμές 2010). Βάσει αυτής της ανάλυσης, σε ό,τι αφορά στα τελευταία τρία χρόνια (2021-2023), η σωρευτική αύξηση του πραγματικού κατά κεφαλή εισοδήματος στην Ελλάδα βρίσκεται στο 18,6% (από 9,4% στην ΕΕ).

ΤΟΥ ΗΛΙΑ
ΓΕΩΡΓΑΚΗ

Στα 830 ευρώ (από 780 σήμερα) – όπως έγραψαν «ΤΑ ΝΕΑ» – διαμορφώνεται από την ερχόμενη Δευτέρα 1η Απριλίου 2024 ο κατώτατος μισθός στον ιδιωτικό τομέα, με τον οποίο αμείβονται 600.000 εργαζόμενοι. Το ποσοστό της νέας αύξησης (τέταρτη σε μία πενταετία) ανέρχεται σε 6,5%, δηλαδή 50 ευρώ μεικτά. Η αύξηση συμπαρασύρει και 18 επιδόματα καθώς και τις τριετίες με κέρδη συνολικά για 800.000 μισθωτούς.

Ειδικότερα, όπως ανακοινώθηκε χθες από τον Πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη και την υπουργό Εργασίας Δόμνα Μιχαηλίδου, ο νέος κατώτατος μισθός θα διαμορφωθεί στα 830 ευρώ από την 1η Απριλίου, από 780 σήμερα, και το καθαρό

Το επίδομα ανεργίας που λαμβάνουν περίπου 140.000 άνεργοι θα αυξηθεί στα 510 ευρώ από 479 ευρώ που είναι σήμερα

ποσό θα ανέρχεται στα 706 ευρώ από 667 σήμερα. Με μία τριετία, ο νέος κατώτατος μισθός των 830 ευρώ θα διαμορφωθεί στα 913 ευρώ μεικτά, ήτοι 762 ευρώ καθαρά, με δύο τριετίες θα φθάσει τα 996 ευρώ μεικτά και 817,5 ευρώ καθαρά, ενώ με τρεις τριετίες ο νέος κατώτατος μισθός, εφόσον αυξηθεί κατά 50 ευρώ μεικτά, θα ανέλθει στα 1.079 ευρώ μεικτά που αντιστοιχούν σε 872 ευρώ καθαρά (καθαρή αύξηση 42,5 ευρώ τον μήνα). Αυτό σημαίνει ότι ένας παλαιότερος έγγαμος υπάλληλος θα λαμβάνει από την 1η Απριλίου μαζί με το επίδομα γάμου 1.186,9 ευρώ τον μήνα.

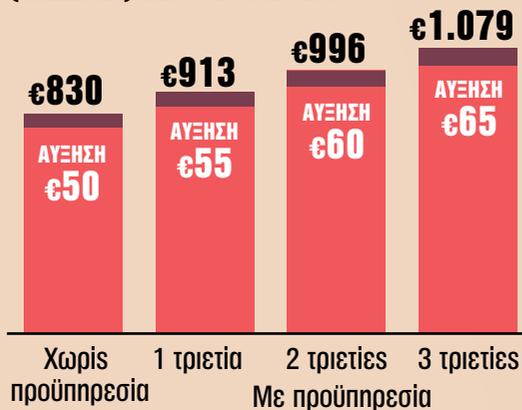
Με τη διαμόρφωση του κατώτατου μισθού στα 830 ευρώ, το επίδομα ανεργίας που λαμβάνουν περίπου 140.000 άνεργοι θα αυξηθεί στα 510 ευρώ από 479 ευρώ που είναι σήμερα. Παράλληλα η ειδική παροχή μητρότητας, το επίδομα γονικής άδειας και το επίδομα απόκτησης εργασιακής εμπειρίας από 780 ευρώ θα αυξηθούν στα 830. Επίσης το βοήθημα μη μισθωτών από 479 ευρώ θα αυξηθεί στα 510 ευρώ και το επίδομα εργασίας (50% επιδόματος ανεργίας) από 239,5 ευρώ στα 55 ευρώ.

Επιδόματα

Ειδικότερα τα βασικά επιδόματα, μετά την αύξηση του κατώτατου μισθού κατά 6,5%, θα διαμορφωθούν ως εξής:

- 1. Ειδική παροχή μητρότητας.** Κατώτατος μισθός από 780 ευρώ στα 830 ευρώ.
- 2. Επίδομα γονικής άδειας.** Κατώτατος μισθός από 780 ευρώ στα 830 ευρώ.
- 3. Επίδομα αποφυλακισμένων.** 15 ημερήσια επιδόματα από 287,4 ευρώ στα 306,08 ευρώ.
- 4. Αφερεγγυότητας εργοδότη.** Έως 3 μισθοί.
- 5. Εποχικό οικοδόμν.** Το 70% των 37 κατ. ημερομισθίων από 902,43 στα 961,08 ευρώ.
- 6. Εποχικό σμυριδερμάτων.** Το 70% των 50 κατ. ημερομισθίων από 1.219,50 στα 1.298,76 ευρώ.

ΟΙ ΝΕΟΙ ΚΑΤΩΤΑΤΟΙ ΜΙΣΘΟΙ (ΜΕΙΚΤΑ) ΑΠΟ 1-4-2024

Στα 830 ευρώ από την 1η Απριλίου ο κατώτατος μισθός – στα 37,07 ευρώ το κατώτατο ημερομίσθιο

559.274 εργαζόμενοι αμείβονται με τον κατώτατο μισθό

ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΚΑΤΩΤΑΤΟΥ ΜΙΣΘΟΥ

Ευρώ/μήνα, στον ιδιωτικό τομέα

ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

Στα 830 ευρώ από τη Δευτέρα ο νέος κατώτατος μισθός

Αυξάνεται κατά 6,5% ή 50 ευρώ μεικτά ■ Πώς διαμορφώνονται 18 επιδόματα και τριετίες ■ Ενισχυμένο και το δώρο Πάσχα

7. Εποχικό για καλλιτέχνες, θέατρα, τουρισμό. Το 70% των 25 καταβαλλόμενων ημερομισθίων αυξάνεται από 609,75 στα 649,38 ευρώ.

8. Άλλα εποχικά (δασεργατών - ρητινοσυλλεκτών, καπνεργατών, αγγειοπλαστών - κεραμοποιών - πλινθοποιών και μισθωτών ναυπηγοεπισκευαστικής ζώνης). Το 70% των 35 κατ. ημερομισθίων από 853,65 στα 909,13 ευρώ.

9. Βοήθημα μη μισθωτών. Μηνιαίο επίδομα ανεργίας από 479 ευρώ στα 510,13 ευρώ.

10. Επίδομα εργασίας. 50% επιδόματος ανεργίας από 239,5 ευρώ στα 255,06 ευρώ.

11. Αποζημίωση μαθητών ΕΠΑΣ. 75% κατ. ημερομισθίου από 26,13 ευρώ στα 27,82 ευρώ.

12. Επίδομα πρακτικής άσκησης (IEK ΔΥΠΙΑ). 80% κατώτατου μισθού από 624 ευρώ στα 664,56 ευρώ.

13. Απόκτηση εργασιακής εμπειρίας. Κατώτατος μισθός από 780 ευρώ στα 830 ευρώ.

14. Προγράμματα κοινωφελούς χαρακτήρα. Κατώτατο ημερομίσθιο.

15. Προγράμματα απασχόλησης. Επιδότηση 50%-90% του κατώτατου μισθού.

16. Για εργαζόμενους φοιτητές που συμμετέχουν σε εξετάσεις. 30 κατ. ημερομίσθια για τους προπτυχιακούς, 10 κατ. ημερομίσθια για τους μεταπτυχιακούς.

Τριετίες

Επισημαίνεται ότι αυξήσεις θα δουν 100.000 μισθωτοί που αμείβονται με τον κατώτατο μισθό, καθώς φέτος ενεργοποιήθηκε το επίδομα προϋπηρεσίας (τριετίες) που παρέμενε «παγωμένο» από τις 14 Φεβρουαρίου 2012. Για φέτος το πλήθος των δικαιούχων δεν είναι μεγάλο, μόλις 100.000 άτομα, όμως σε βάθος τριετίας ο αριθμός τους εκτιμάται πως θα ανέλθει σε 600.000 με 700.000 άτομα. Ο μισθωτός πλήρους απασχόλησης με μία τριετία το 2024 θα πάρει αύξηση 10%, επιπλέον 78 ευρώ τον μήνα. Αντίστοιχα ο

μερικώς απασχολούμενος με σύμβαση 390 ευρώ για 4ωρη εργασία θα πάρει προσαύξηση 39 ευρώ.

Με την αύξηση του κατώτατου μισθού στα 830 ευρώ, το επίδομα τριετιών αυξάνεται στα 83 ευρώ και οι εργαζόμενοι με μία τριετία θα πάρουν 913 ευρώ. Με δύο τριετίες θα πάρουν προσαύξηση 166 ευρώ και συνολικές αποδοχές 996 ευρώ, ενώ με τρεις τριετίες θα πάρουν προσαύξηση 249 ευρώ και αποδοχές 1.079 ευρώ.

Τέλος, αυξημένο θα είναι το δώρο Πάσχα που θα λάβουν οι εργαζόμενοι, καθώς το ύψος του ακολουθεί εκείνο του κατώτατου μισθού. Δεδομένου ότι το δώρο υπολογίζεται με βάση τις καταβαλλόμενες τακτικές αποδοχές τη 15η ημέρα πριν από το Πάσχα και εφόσον ο κατώτατος μισθός θα έχει αυξηθεί από την 1η Απριλίου, το φετινό δώρο Πάσχα αναμένεται να ανέλθει στα 406 ευρώ για όσους έχουν δουλέψει ολόκληρο το 4μηνο, από την 1η Ιανουαρίου έως τις 30 Απριλίου.

ΕΡΕΥΝΑ

Περιπτώσεις
φοροδιαφυγής
με τα POS και
τις ταμειακές

Ποια τα δικαιώματα και τα «όπλα» των καταναλωτών όταν βρίσκονται αντιμέτωποι με άρνηση ηλεκτρονικών συναλλαγών, ακόμα και παροχής υπηρεσιών ή πώλησης αγαθών

ΤΩΝ ΜΑΡΙΑΣ
ΒΟΥΡΓΑΝΑ
ΚΑΙ ΛΕΩΝΙΔΑ
ΣΤΕΡΓΙΟΥ

«Συγγνώμη, αλλά το POS χάλασε και δεν μπορεί να δεχθεί την κάρτα σας». «Λυπάμαι, αλλά υπάρχει κάποιο τεχνικό πρόβλημα και έχει χαθεί η σύνδεση Internet, ούτε το IRIS δουλεύει, συνεπώς, πρέπει να πληρώσετε με μετρητά». «Το κατάστημα δεν δέχεται πληρωμές με κάρτα για συναλλαγές έως 5 ευρώ». «Δεν δεχόμαστε κάρτα για αυτό το προϊόν γιατί δεν αφήνει κέρδος, αγοράστε και κάτι άλλο, αλλιώς μετρητά». «Μόνο μετρητά, αλλιώς βρες άλλον επαγγελματία».

Πρόκειται μόνο για μερικές από τις συνηθέστερες δικαιολογίες που χρησιμοποιούν οι μικρές επιχειρήσεις προκειμένου να αποφύγουν τις ηλεκτρονικές συναλλαγές και τις χρεώσεις που επιβάλλουν οι τράπεζες. Αυτό δεν σημαίνει ότι οι συναλλαγές δεν γίνονται πάντα νόμιμα. Αν εκδίδονται αποδείξεις, αλλά η πληρωμή γίνεται με μετρητά, μολονότι οι καταστηματαρχές είναι υποχρεωμένοι να διαθέτουν POS και να δέχονται πληρωμές με κάρτα, οι συναλλαγές τους μετρητοίς είναι νόμιμες.

Υπάρχουν, όμως, και οι περιπτώσεις που

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ POS ΑΠΟ 1ης ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2024

- Λιανικό εμπόριο σε μη εξειδικευμένα καταστήματα που πωλούν κυρίως τρόφιμα, ποτά ή καπνό
- Άλλο λιανικό εμπόριο σε μη εξειδικευμένα καταστήματα
- Λιανικό εμπόριο άλλων τροφίμων σε εξειδικευμένα καταστήματα
- Λιανικό εμπόριο τροφίμων, ποτών και καπνού, σε υπαίθριους πάγκους και αγορές
- Λιανικό εμπόριο κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων, ενδυμάτων και υποδημάτων, σε υπαίθριους πάγκους και αγορές
- Λιανικό εμπόριο άλλων ειδών σε υπαίθριους πάγκους και αγορές
- Άλλο λιανικό εμπόριο εκτός καταστημάτων, υπαίθριων πάγκων ή αγορών
- Εκμετάλλευση ταξί
- Χρηματοδοτική μίσθωση (leasing)
- Ασφάλειες ζωής
- Δραστηριότητες σχετικές με συναλλαγές συμβάσεων χροογράφων και αγαθών
- Άλλες δραστηριότητες συναφείς προς τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, με εξαίρεση τις ασφαλιστικές δραστηριότητες και τα συνταξιοδοτικά ταμεία
- Αξιολόγηση κινδύνων και ζημιών
- Δραστηριότητες ασφαλιστικών πρακτόρων και μεσιτών
- Άλλες δραστηριότητες συναφείς προς τις ασφαλίσσεις και τα συνταξιοδοτικά ταμεία
- Δραστηριότητες διαχείρισης κεφαλαίων
- Αγοραπωλησία ιδιόκτητων ακινήτων
- Δραστηριότητες δημοσίων σχέσεων και επικοινωνίας
- Διαφημιστικά γραφεία
- Παρουσίαση στα μέσα ενημέρωσης
- Έρευνα αγοράς και δημοσκοπήσεις
- Ενοίκιαση και εκμίσθωση εξοπλισμού αεροπορικών μεταφορών
- Εκμίσθωση πνευματικής ιδιοκτησίας και παρεμφερών προϊόντων, με εξαίρεση τα έργα με δικαιώματα δημιουργού
- Δραστηριότητες γραφείων εύρεσης εργασίας

την ώρα της πληρωμής του λογαριασμού οι επιχειρηματίες ξεκινούν τα παζάρια βάζοντας τους καταναλωτές στο δίλημμα «τόσο με κάρτα, λιγότερο χωρίς κάρτα» ή ακόμη χειρότερα «τόσο με απόδειξη, ακόμα φθηνότερα χωρίς απόδειξη». Σε αυτές τις περιπτώσεις, οι καταναλωτές γίνονται «συνένοχοι» της φοροδιαφυγής, αφού τις δύο πλευρές ενώνει κοινό συμφέρον: το κέρδος. Ειδικά, όταν οι καταναλωτές έχουν χτίσει το απαραίτητο όριο αποδείξεων και ο επαγγελματίας έχει να δείξει ένα ελάχιστο εισόδημα.

ΤΙ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΚΑΝΟΥΝ ΟΙ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ. Η έρευνα επιβεβαίωσε το ρητό των

Τι αποκάλυψαν πραγματικές ιστορίες και καταγγελίες, πόσο είναι πανάκεια οι ηλεκτρονικές συναλλαγές, τι άλλο πρέπει να γίνει και τι απαντούν οι αρμόδιες Αρχές

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ - ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΕΣ

«Πληρωμή με κάρτα μόνο για αγορές

ΟΡΙΟ ΑΓΟΡΩΝ. Γονιός αγοράζει μία τυρόπιτα στο παιδί του, το κατάστημα χτυπά τη μηχανή και βγάζει την απόδειξη. Ο γονιός δείχνει την κάρτα του, διότι δίπλα στη μηχανή υπήρχε POS. Τότε η ταμίας του λέει να κοιτάξει στην κολώνα, όπου ευκρινώς υπήρχε ένα χειρόγραφο χαρτί, το οποίο έλεγε: «πληρωμή με κάρτα μόνο με αγορές άνω των 5 ευρώ». Ο γονιός ευγενικά είπε ότι δεν το είχε δει και ότι δεν έχει δικαίωμα το κατάστημα να το κάνει. Τότε σηκώνεται ο ιδιοκτήτης και του λέει, τι να κάνουμε δεν μας συμφέρει. Μας τα παίρνει η τράπεζα. Θέλετε την τυρόπιτα, θα πληρώσετε με μετρητά ή να την ακυρώσω; Το παιδί είχε ήδη πάρει την πρώτη δαγκωνιά. Για να μη δημιουργηθεί ένταση, ο γονιός αγοράζει άλλη μια τυρόπιτα και έναν καφέ, ξεπερνάει το όριο για αγορά με κάρτα, πληρώνει και φεύγει.

ΛΙΓΟΤΕΡΑ ΧΩΡΙΣ ΑΠΟΔΕΙΞΗ. Γιατρός έχει μετατρέψει το υπόγειο της κατοικίας του σε γραφείο και δέχεται ασθενείς. Όταν έρχεται η ώρα της πληρωμής λέει ότι ως καθηγητής θα ζητούσε 100 ευρώ, αλλά επειδή δεν κόβει αποδείξεις, ζητά 70 ευρώ. Για αυτή την περίπτωση έγινε από ασθενή ανώνυμη καταγγελία στην πλατφόρμα ΑΑΔΕ.

ΧΑΛΑΣΜΕΝΟ POS. Η περίπτωση με το POS που όλο χαλάει ή δεν έχει σήμα είναι πολύ σύνθηες στα περίπτερα ειδικά στις αγορές τσιγάρων.

Κάποια περίπτερα της γειτονιάς που μπορεί και να σε ξέρουν, σου το λένε ξεκάθαρα. Δεν βγάζω τίποτα από την πώληση. Είτε αγόρασε και κάτι άλλο, π.χ. γκοφρέτες, κ.λπ., είτε πήγαινε σε άλλο περίπτερο. Το ίδιο συμβαίνει με όλα τα

προϊόντα μικρού περιθωρίου, όπως εφημερίδες ή εισιτήρια για λεωφορεία.

ΑΝ ΘΕΣ ΝΕΡΟ, ΒΡΕΣ ΑΛΛΟΝ. Οικισμό εντός σχεδίου στην Αττική που ακόμα δεν έχει συνδεθεί με την ΕΥΔΑΠ, εξυπηρετείται με υδροφόρες. Και ατύπως κάθε περιοχή έχει και τον νερούλα της και δεν συνθίζεται ο ένας να μπαίνει στην περιοχή του άλλου.

Σε έναν τέτοιο οικισμό υπάρχει ένα ζευγάρι ηλικιωμένων, γύρω στα 80. Η υδροφόρα δέχεται μόνο μετρητά. Έτσι, οι ηλικιωμένοι παίρνουν το λεωφορείο, παίρνουν μετρητά από το ΑΤΜ, ώστε να πληρώσουν την επόμενη φορά. Διαφορετικά, νερό δεν έχει. Επειδή, η μεγάλωσαν και επιδεινώθηκε η υγεία τους, ζητούν από το παιδί τους να τους πάει κάποια

Χρονοδιάγραμμα διασύνδεσης ταμειακών - POS

- **1η Απριλίου:**
35 επαγγελματικοί κλάδοι πρέπει υποχρεωτικά να δέχονται πληρωμές μέσω POS
- **Μέχρι 30 Απριλίου:**
Ολοκλήρωση διασύνδεσης ταμειακών μηχανών - POS. Λίγες η προθεσμία απόσυρσης των φορολογικών μηχανισμών (ΕΑΦΔΣΣ)
- **Μέχρι 31 Μαΐου:**
Χρήση ταμειακού συστήματος με ERP
- **Μέχρι 30 Ιουνίου:**
επαγγελματίες και αυτοαπασχολούμενοι θα πρέπει να συνδεθούν με την υπηρεσία IRIS και να δέχονται πληρωμές

• Για περίπου 30.000 εποχικές επιχειρήσεις η διασύνδεση ταμειακών μηχανών με POS θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί μέχρι την πρώτη ημέρα επανέναρξης της λειτουργίας τους

- Υπηρεσίες γραφείων εύρεσης προσωρινής απασχόλησης
- Εκπαιδευτικές υποστηρικτικές δραστηριότητες
- Άλλες υπηρεσίες διάθεσης ανθρώπινου δυναμικού
- Τέχνες του θεάματος
- Δραστηριότητες τηλεφωνικών κέντρων
- Εκμετάλλευση αιθουσών θεαμάτων και συναφείς δραστηριότητες
- Οργάνωση συνεδρίων και εμπορικών εκθέσεων
- Δραστηριότητες βιβλιοθηκών και αρχειοφυλακείων
- Τριτοβάθμια εκπαίδευση
- Επιδιόρθωση υποδημάτων και δερμάτινων ειδών
- Πολιτιστική εκπαίδευση

λογιστών και των ελεγκτών ότι η φοροδιαφυγή πραγματοποιείται έξω από τις ταμειακές μηχανές. Επίσης, επιβεβαιώθηκε ότι το μόνο «όπλο» που έχουν οι καταναλωτές στα χέρια τους είναι η καταγγελία και περίσσια ψυχραιμία και υπομονή. Οι πολίτες έχουν τη δυνατότητα να καταγγείλουν:

- περιπτώσεις αποδείξεων-μαϊμού από το κινητό τους μέσω της εφαρμογής Arrodixi της ΑΑΔΕ και να κερδίσουν αμοιβή έως 3.000 ευρώ σε περίπτωση που έπειτα από έλεγχο αποδειχθεί η παράβαση
- ανώνυμα ή επώνυμα φορολογικές και τελωνειακές παραβάσεις ή περιπτώ-

σεις διαφθοράς υπαλλήλων της ΑΑΔΕ μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας «Καταγγελίες Πολιτών» στην ψηφιακή σύλην www.aade.gr

- προφορικά ή γραπτά, επώνυμα ή ανώνυμα στο ΣΔΟΕ. Οι καταγγελίες γίνονται με αυτοπρόσωπη παρουσία στα γραφεία του ΣΔΟΕ, με αποστολή μέσω ταχυδρομείου, με e-mail (kataggelies@sdoe.gr) ή τηλεφωνικά στο 1517.
- στην πλατφόρμα της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου του υπουργείου Ανάπτυξης ή στη γραμμή Καταναλωτή 1520. Για περιπτώσεις POS, φοροδιαφυγής κ.λπ. παραπέμπονται συνήθως στην

ηλεκτρονική υποβολή μέσω φόρμας ανώνυμα ή επώνυμα.

Η ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ. «ΤΑ ΝΕΑ Σαββατοκύριακο» έθεσαν τις καταγγελίες των πολιτών και ό,τι άλλο εντόπισε το ρεπορτάζ των «ΝΕΩΝ» υπόψη του υφυπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών Χάρη Θεοχάρη, ο οποίος ανέφερε ότι «πολλά από τα παραδείγματα ή τις ιστορίες της καθημερινής τρέλας που περιγράφονται βρίσκονται εκτός νομικού πλαισίου και εκτός των ευρωπαϊκών κατευθυντηρίων γραμμών όπως ισχύουν στη χώρα μας. Επομένως, οι πολίτες πρέπει να γνωρίζουν ότι έχουν το δικαίωμα να παραπονεθούν και δεν πρέπει να συμφωνούν με τέτοιες απαγορεύσεις ή προϋποθέσεις από τους επιχειρηματίες. Είναι γεγονός ότι για μέρος του πληθυσμού η φοροδιαφυγή, η δυνατότητα πραγματοποίησης μιας συναλλαγής χωρίς απόδειξη και φόρο, είναι σχεδόν ένα δικαίωμα. Δεν είναι αυτός ο τρόπος με τον οποίο εμείς στον υπουργείο Οικονομικών αντιμετωπίζουμε την πραγματικότητα. Πιστεύουμε ότι είναι καθήκον μας να εξαλείψουμε αυτήν τη πρακτική και να δείξουμε ότι η μόνη πρακτική που κάποιος πρέπει να υλοποιεί, εάν θέλει να παίξει τον σωστό κοινωνικό του ρόλο, δεν είναι να δαιμονίζει το εθνικό μας σπορ, τη φοροδιαφυγή. Σημαντικό εργαλείο σε αυτόν τον αγώνα είναι πως πολύ σύντομα όλοι οι κλάδοι υπόκεινται πλέον στην αποδοχή των καρτών μέσω POS και αυτά τα μηχανήματα θα είμαι συνδεδεμένα με τις ταμειακές μηχανές».

Είναι ο ίδιος ο οποίος είχε πει ότι αν κάποιος, για παράδειγμα, πει καφέ με την παρέα του και ο καταστηματούχος δεν κόψει απόδειξη, τότε η παρέα μπορεί να ευχαριστήσει ευγενικά για το κέρασμα και να φύγει χωρίς να πληρώσει. Σωστά, έτσι λέει ο νόμος. Έχει δοκιμάσει κάποιος να φύγει χωρίς να πληρώσει επειδή δεν του έκοψαν απόδειξη; Και πώς αποδεικνύει μετά ότι δεν κόπηκε απόδειξη; Η πραγματικότητα, δηλαδή, είναι πιο περίπλοκη. Ευτυχώς, όμως, η παρατυπία και η παρανομία δεν αποτελούν κανόνες, αλλά εξαιρέσεις, οι οποίες μπορούν να εξαλειφθούν μόνο με δημιουργία κουλτούρας και μέσω του ανταγωνισμού και της εξάπλωσης των ηλεκτρονικών συναλλαγών και της ευκολίας τους.

ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ

Προσωρινός ανάδοχος του ΒΟΑΚ

Η ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ αναδείχθηκε προσωρινός ανάδοχος στο έργο παραχώρησης «Μελέτη - Κατασκευή - Χρηματοδότηση - Λειτουργία - Συντήρηση και Εκμετάλλευση του Βόρειου Οδικού Αξονα Κρήτης (ΒΟΑΚ) στο τμήμα Χανιά - Ηράκλειο». Η περίοδος της παραχώρησης είναι 35 έτη, εκ των οποίων έως πέντε έτη είναι η περίοδος μελετών - κατασκευών. Το συνολικό μήκος του τμήματος Χανιά - Ηράκλειο ανέρχεται σε 187 χλμ. (συμπεριλαμβανομένων και 30 χλμ. που αφορούν το υπό προαίρεση τμήμα Κίσαμος - Χανιά). Η Κρήτη είναι το μεγαλύτερο νησί της Ελλάδας με μόνιμο πληθυσμό περίπου 700.000 κατοίκων και ο πιο δημοφιλής τουριστικός προορισμός στη χώρα, με τον μεγαλύτερο αριθμό διεθνών αφίξεων. Το συνολικό μήκος του Βόρειου Οδικού Αξονα Κρήτης ανέρχεται σε περίπου 300 χλμ., συμπεριλαμβανομένων των τμημάτων «Χερσόνησος - Άγιος Νικόλαος» (βρίσκεται υπό κατασκευή μέσω ΣΔΙΤ) και «Άγιος Νικόλαος - Νεάπολη». Ο ΒΟΑΚ θεωρείται ο μεγαλύτερος αυτοκινητόδρομος υπό κατασκευή σε όλη

ΟΦΕΛΗ. Η ανάληψη της παραχώρησης του τμήματος Χανιά - Ηράκλειο του ΒΟΑΚ σηματοδοτεί μια εξαιρετικά θετική και πολλαπλά σημαντική εξέλιξη, με πολλά οφέλη για τον Ομίλο και τους μετόχους του. Ενισχύει το μέγεθος και την αξία του χαρτοφυλακίου παραχωρήσεων της ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ καθώς και την παραγωγή σημαντικών, σταθερών και προβλέψιμων ταμειακών ροών σε μακροχρόνια βάση, επιτρέποντας τη βέλτιστη δυνατή αξιοποίησή του στο πλαίσιο της στρατηγικής του Ομίλου.

Το αποτέλεσμα του διαγωνισμού καταδεικνύει για μία ακόμη φορά την τεχνική και οικονομική ικανότητα του Ομίλου ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ και επιβεβαιώνει τη μεγάλη εμπειρία και την αποτελεσματικότητά του στη διεκδίκηση μεγάλων έργων, μέσω σοβαρών και ανταγωνιστικών προσφορών που διασφαλίζουν τόσο τα συμφέροντα των μετόχων της εταιρείας, όσο και ιδιαίτερα ικανοποιητικούς όρους για το ελληνικό Δημόσιο.

Υπενθυμίζεται πως ο Όμιλος ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ είναι ο μεγαλύτερος επενδυτής σε έργα παραχωρήσεων και ΣΔΙΤ, διαχειριζόμενος περισσότερα από 1.600 χλμ. κομβικής σημασίας αυτοκινητοδρόμων (με την προσθήκη της Εγνατίας Οδού και της Αττικής Οδού) και εμβληματικά έργα που αντιστοιχούν σε επενδύσεις δισεκατομμυρίων ευρώ, όπως ο νέος Διεθνής Αερολιμένας Ηρακλείου Κρήτης, το Ολοκληρωμένο Τουριστικό Συγκρότημα στο Ελληνικό, το οδικό τμήμα Χερσόνησος - Νεάπολη του Βόρειου Οδικού Αξονα Κρήτης (ΒΟΑΚ), η Ολοκληρωμένη Διαχείριση Απορριμμάτων στις Περιφέρειες Ηπείρου και Πελοποννήσου κ.ά.

άνω των 5 ευρώ»

μετρητά ώστε να πληρώνουν την υδροφόρα, τον υδραυλικό ή τον ηλεκτρολόγο ή άλλον τεχνίτη, αν τους συμβεί τίποτα. Ή ακόμα και τη λαϊκή. Διαφορετικά, θα πρέπει να βρουν άλλους, αν βρουν.

ΣΥΝΕΡΓΕΙΟ ΜΕ ΕΚΠΤΩΣΗ ΜΕ ΜΕΤΡΗΤΑ. Συνεργείο αυτοκινήτων διαθέτει ταμειακή μηχανή και POS. Όμως, ένα σέρβις των 280 ευρώ, με POS και με απόδειξη θα κοστίζει επιπλέον 24% ΦΠΑ. Δηλαδή 347,20 ευρώ. Και σε ρωτάει, τι θες; 280 ή 347,20 ευρώ; Αν ο πελάτης έχει πιάσει το όριο αποδείξεων βάσει του εισοδήματος, γιατί να επιλέξει την απόδειξη και τα 347,20 ευρώ; Και σε ρωτά: Κορόιδο είσαι;

ΥΠΟ ΠΙΕΣΗ. Η ιστορία αυτή δεν διαφέρει και πολύ από τις

υπόλοιπες αλλά αξίζει να αναφερθεί διότι έχει σχέση με τη δύσκολη κατάσταση που μπορεί να βρίσκεται κάποιος και να αδυνατεί να καταγγείλει ή να διαπραγματευτεί ή να φωνάζει αστυνομία. Γονιός παραγγέλνει ταξί για να μεταφέρει με κρίση το παιδί του στο Παιδών. Εκεί το ταξί του λέει το ποσό και του προσθέτει κάτι μικρό ακόμα για τη χρήση της κάρτας. Ο γονιός το πλήρωσε και έφυγε για να πάει το παιδί του στα επείγοντα. Εξάλλου ήθελε να αποφύγει την ένταση μπροστά στο παιδί. Σε μια άλλη κούρσα, με άλλον ταξιτζή, ο γονιός αυτός εξιστορεί την περιπέτεια. Και τι του λέει ο ταξιτζής; Κι αν έκανες φασαρία ή φώναζες την αστυνομία ή έκανες καταγγελία, τι θα μπορούσες να αποδείξεις; Αυτός θα έδειχνε την απόδειξη από το ταξίμετρο και θα έλεγε ότι ο πελάτης αρνήθηκε να πληρώσει.

Βαθιά το χέρι στην τσέπη βάζουν οι καταναλωτές για να προμηθευτούν φρούτα και λαχανικά, με την ακρίβεια να «τσακίζει» τον καθημερινό προϋπολογισμό των νοικοκυριών. Πλέον τα οπωροκηπευτικά προϊόντα φτάνουν στους καταναλωτές ακόμα και τρεις φορές ακριβότερα από την τιμή που πουλάει ο παραγωγός. Χαρακτηριστικό παράδειγμα τα πορτοκάλια μέρλιν που φεύγουν από το χωράφι 0,15-0,25 ευρώ το κιλό και καταλήγουν να πωλούνται στο σουπερμάρκετ 0,80-0,85 ευρώ το κιλό. Αντίστοιχα, τα μήλα στάρκιν φεύγουν από τους παραγωγούς με 0,60 ευρώ το κιλό και στο ράφι αγγίζουν τα 1,80 ευρώ. Η ντομάτα με τιμή παραγωγού που κυμαίνεται από 0,80 έως 1 ευρώ το κιλό, φτάνει στον καταναλωτή με 1,85 ευρώ.

Κάποιοι από τους λόγους γι' αυτές τις αυξήσεις είναι αντικειμενικοί. Η κλιματική κρίση φέρνει άκαιρες βροχοπτώσεις, ξηρασίες και καύσωνες που πλήττουν τις σοδειές και μειώνουν την παραγωγή που δυσκολεύεται να ανταποκριθεί στη ζήτηση. Επιπλέον, οι γεωπολιτικές συγκρούσεις φέρνουν αυξήσεις σε λιπάσματα, μεταφορές, ενέργεια. Ομως, πολύ σημαντικό μέρος των αυξήσεων οφείλεται στα χρυσά δρομολόγια που ακολουθούν τα αγροτικά προϊόντα πριν καταλήξουν στο πιάτο μας.

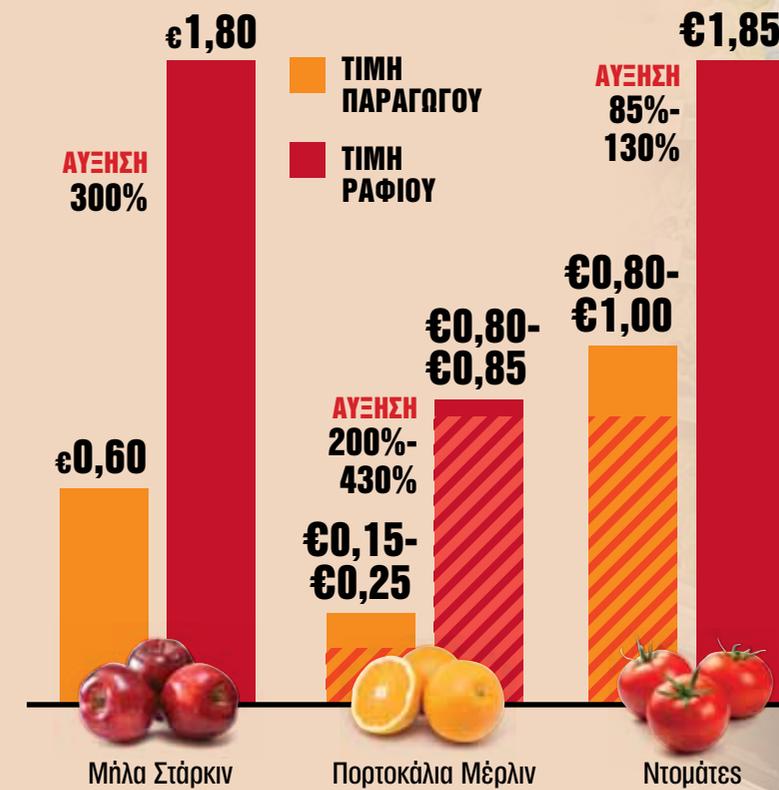
Επιπλέον, το πλήθος μεσαζόντων που λειτουργούν ως κρίκοι της εφοδιαστικής αλυσίδας φουσκώνει βήμα βήμα τις τιμές. Δεν λείπουν, όμως, και οι παραδοξότητες των άσκοπων πηγαινέλα προϊόντων από την περιφέρεια στην πρωτεύουσα και από εκεί ξανά πίσω σε όμορες περιοχές από όπου ξεκίνησαν το ταξίδι τους, για να τοποθετηθούν τελικά στα ράφια.

Τα δρομολόγια και οι αυξήσεις

«Τα προϊόντα δεν φεύγουν από εμάς για να πάνε κατευθείαν στον καταναλωτή. Η τιμή τους επηρεάζεται από τον αριθμό των χεριών από τα οποία θα περάσουν πριν φτάσουν στον καταναλωτή. Αυτά τα χέρια είναι οι λεγόμενοι μεσάζοντες. Δηλαδή, είναι ο χονδρέμπορος, ο έμπορος. Μπορεί να περάσουν ακόμα και από έξι χέρια πριν φτάσουν, για παράδειγμα, στο μανάβικο. Όσο πιο πολλά τα χέρια, τόσο αυξάνεται η τελική τιμή. Ωστόσο, ο παραγωγός απολαμβάνει μόλις το 1/3 της τιμής του προϊόντος που αγοράζει ο καταναλωτής», αναφέρει στα «NEA» ο πρόεδρος του Αγροτικού Συνεταιρισμού «Ανατολή» Γιώργος Καραλάκης.

Τη συχνά δαιδαλώδη διαδρομή των οπωροκηπευτικών και των επακόλουθων επιβαρύνσεων στην τελική τιμή τους αναλύει στα «NEA» ο ειδικός σύμβουλος του Συνδέσμου Ελληνικών Επιχειρήσεων Εξαγωγής - Διακίνησης Φρούτων, Λαχανικών και Χυμών «Incofruit-Hellas» Γιώργος Πολυχρονάκης: «Έχουμε την παραγωγή του προϊόντος, τη συγκομιδή του και τη μεταφορά του στο τυποποιητήριο - συσκευαστήριο. Εκεί το προϊόν δέχεται επεξεργασία, διαχωρίζεται, τυποποιείται και κατατάσσεται σε ποιοτικές κατηγορίες. Απομακρύνονται οι μη βρώσιμοι καρποί, τυποποιείται και συσκευάζεται σε μεγαλύτερες και μικρότερες συσκευασίες. Η διαδικασία αυτή έχει μια επιβάρυνση στην τιμή με τα εργατικά του συσκευαστηρίου και τα υλικά. Στη συνέχεια, φορτώνεται και διακινείται προς το επόμενο στάδιο που είναι είτε οι χονδρικές αγορές είτε η εξαγωγή σε χώρα του εξωτερικού. Οπου δεν υπάρχουν αντιπρόσωποι υπάρχουν μεσάζοντες που διαιμεσολαβούν για την πώληση ή για την αγορά του προϊόντος. Επειτα διοχετεύεται στις αγορές λιανικής πώλησης, όπως τα σουπερμάρκετ, τα μανάβικα, οι λαϊκές. Τα μεταφορικά φέρνουν

Τιμή ανά κιλό

ΤΑ ΟΠΩΡΟΚΗΠΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΦΤΑΝΟΥΝ ΣΤΟΥΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ ΑΚΟΜΑ ΚΑΙ ΤΡΕΙΣ ΦΟΡΕΣ ΑΚΡΙΒΟΤΕΡΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΙΜΗ ΠΟΥ ΠΟΥΛΑΕΙ Ο ΠΑΡΑΓΩΓΟΣ

ΦΑΚΕΛΟΣ

Καπέλο 300% στις τιμές των οπωροκηπευτικών

Πώς και γιατί πληρώνουν χρυσάφι οι καταναλωτές τη διαδρομή φρούτων και λαχανικών από το χωράφι στο ράφι ■ Τα τιμολόγια, οι μεσάζοντες και η αισχροκέρδεια

ZOOM ΣΤΑ «NEA»

ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ
ΑΓΓΕΛΟΣ ΣΚΟΡΔΑΣ

ΓΡΑΦΕΙ
ΧΡΗΣΤΟΣ ΛΟΓΑΡΑΣ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΩΤΗΡΗΣ

μια επιβάρυνση στην τιμή περίπου 35%». Πέραν των παραπάνω, ο ίδιος επισημαίνει πως οι τιμές χονδρικής της λαχαναγοράς έχουν μεγάλη διαφορά από τις τιμές παραγωγού, με το χάσμα τους να τοποθετείται στο 60%-65%.

Αδικαιολόγητο χάσμα

Από την πλευρά του ο πρόεδρος του Αγροτικού Συνεταιρισμού Αγίας Λάρισας, Γιώργος Ζέικος, μιλώντας στα «NEA», κάνει λόγο για

αδικαιολόγητο χάσμα ανάμεσα στην τιμή με την οποία ξεκινά ένα προϊόν από το χωράφι και σε εκείνη με την οποία καταλήγει στο ράφι: «Από τους παραγωγούς φεύγουν τα προϊόντα 0,30-0,35 ευρώ και καταλήγουν στα 2,50-3 ευρώ. Σίγουρα ένα μέρος της αύξησης δικαιολογεί η τυποποίηση, που τα επιβαρύνει με 0,40 ευρώ και μια φύρα που στο σύνολο διαμορφώνουν την τιμή στα 0,90 ευρώ. Από εκεί και πέρα, όμως, την υπόλοιπη αύξηση δεν μπορώ ούτε να την εξηγήσω ούτε να την καταλάβω. Και είναι άδικο για τον αγρότη που επωμίζεται τα τεράστια κόστη παραγωγής. Όταν πουλάς

Η απουσία τοπικών εφοδιαστικών κέντρων και τ

Εξάλλου, σύμφωνα με τους ανθρώπους του πρωτογενούς τομέα, η απουσία τοπικών εφοδιαστικών κέντρων είναι αυτή που αναγκάζει τα προϊόντα να... ταξιδεύουν από πόλη σε πόλη ακόμα και όταν πρόκειται τελικά να γυρίσουν πίσω στον τόπο προέλευσής τους, με ό,τι συνεπάγεται αυτό για το κόστος μεταφοράς και την επιβάρυνση του καταναλωτή. «Φεύγουν τα πορτοκάλια από τη Σκάλα Λακωνίας, πάνε στο Άργος, πάνε στο Μεσολόγγι και μετά ξαναγυρίζουν στα σουπερμάρκετ στη

Σκάλα κ.ο.κ.», περιγράφει ο πρόεδρος του Αγροτικού Συλλόγου Δήμου Ευρώτα, Χρήστος Αναγνωστάκης.

Όπως εξηγεί, τα αχρείαστα αυτά δρομολόγια οφείλονται κυρίως στην αδυναμία των τοπικών οργανώσεων να συγκεντρώσουν τον αναγκαίο όγκο προϊόντων για τις μεγάλες αλυσίδες σουπερμάρκετ: «Έχουμε, για παράδειγμα, μια αλυσίδα σουπερμάρκετ, με έδρα τη Σπάρτη. Τα καταστήματα χρειάζονται ντομάτες, αγγουράκια, πιπεριές, μελιτζάνες, πορτοκάλια, μανταρίνια, λεμόνια

ένας ενδιάμεσος ο οποίος θα κάνει τη συγκέντρωση του προϊόντος, δηλαδή 20 τόνους από τον έναν αγρότη, 50 από τον άλλον, 30 από τον τρίτο κ.ο.κ., έτσι ώστε να συγκεντρώσει την αιτούμενη ποσότητα για να καλυφθούν οι ανάγκες της αλυσίδας.

Σε αυτή την περίπτωση λοιπόν, όπου μεταξύ του αγρότη και του λιανοπωλητή μεσολαβεί ένας ή και δύο, οι οποίοι κάνουν τη λεγόμενη συγκέντρωση προϊόντος, βρίσκει κανείς την αισχροκερδία. Αποτέλεσμα όλων των παραπάνω είναι ενώ η πραγματική αξία ενός προϊόντος στο χωράφι είναι, για παράδειγμα, στα 0,70 ευρώ το κιλό, αυτό να φτάνει στον καταναλωτή στα 2-2,30 ευρώ».

Υπάρχει απάντηση;

Οι μεσάζοντες, οι άσκοπες μετακινήσεις από νομό σε νομό αλλά και η απαραίτητη επεξεργασία είναι κατά τους εκπροσώπους των παραγωγών οι τρεις βασικές αιτίες που φροούτα, λαχανικά και άλλα οπωροκοιπευτικά φτάνουν στα ράφια σε τιμές έως και 300% πάνω από ό,τι όταν συλλέχθηκαν.

Σε αυτό το πλαίσιο, ο αντιπρόεδρος της Εθνικής Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών Χρήστος Γιαννακάκης αναφέρει πως η Ένωση ετοιμάζεται να συστήσει τον επόμενο μήνα μια εξαγωγική εταιρεία εθνικής εμβέλειας που θα εμπορεύεται απευθείας τα προϊόντα τόσο στις διεθνείς αγορές όσο και στην εγχώρια: «Εμείς θέλουμε να κάνουμε τη λεγόμενη συγκέντρωση του προϊόντος και να μπορούμε σε αγορές με προωθητικά προγράμματα, ώστε να προωθήσουμε τα αγροτικά προϊόντα και να δώσουμε ένα καλό εισόδημα και μια διέξοδο για να μην πλεονάζουν άλλοι πάνω στον έλληνα αγρότη και παράλληλα να οργανώσουμε και ένα σύστημα για την αγορά του εσωτερικού, έτσι ώστε οι αλυσίδες σουπερμάρκετ να προμηθεύονται απευθείας από την παραγωγή χωρίς ενδιάμεσους φορείς. Κι αν μεσολαβεί κάποιος ενδιάμεσος φορέας, να είναι μόνο ένας. Να μην είναι τόσοι οι οποίοι ουσιαστικά συγκαλύπτουν την κερδοσκοπία».

Για τη δημιουργία συνεταιρισμών και ομάδων παραγωγών που «θα μπορούν να διακινούν τα προϊόντα χωρίς να υπάρχουν όλοι αυτοί οι μεσάζοντες που κερδίζουν αρκετά χρήματα και επιβαρύνουν τις τιμές του ραφιού», κάνει λόγο και ο πρόεδρος του Αγροτικού Συνεταιρισμού Αγίας Λάρισας Γιώργος Ζέικος.

Από την πλευρά του, ο ειδικός σύμβουλος του Συνδέσμου Ελληνικών Επιχειρήσεων Εξαγωγής - Διακίνησης Φρούτων, Λαχανικών και Χυμών «Incofruit-Hellas» Γιώργος Πολυχρονάκης προτείνει τη δημιουργία ενός νέου ενιαίου παρατηρητηρίου που θα καταγράφει τις τιμές από τον παραγωγό μέχρι το ράφι. «Αν δεν δημιουργηθεί ένας τέτοιος φορέας, οι τιμές στην εγχώρια αγορά θα συνεχίσουν να ξεφεύγουν από άποψη υπερτιμολογήσεων».

στο 1 ευρώ ή στα 0,90 και βλέπεις να φτάνει το προϊόν τα 2,5 ή 3 ευρώ, απογοητεύεσαι γιατί αυτά τα λεφτά δεν πάνε στον παραγωγό για να κάνουν βιώσιμη την καλλιέργεια. Δεν μπορεί εμείς να μειώνουμε τις τιμές και άλλοι να συνεχίζουν να αισχροκερδούν εις βάρος μας».

Οι δύο μέθοδοι

Πώς επιτυγχάνεται, όμως, η κερδοσκοπία; Κατά τον αντιπρόεδρο της Εθνικής Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών Χρήστο Γιαννακάκη, υπάρχουν δύο μέθοδοι με τους οποίους οι μεσάζοντες φουσκώνουν τις τιμές και κερδοσκοπούν στις πλάτες παραγωγών και καταναλωτών: «Μια εταιρεία δέχεται τα προϊόντα από έναν συνεταιρισμό και τα τιμολογεί σε υψηλότερη τιμή σε σχέση με αυτή που τα αγόρασε. Επειτα, μεσολαβεί μια δεύτερη εταιρεία η οποία τα τιμολογεί ακόμα υψηλότερα, αυξάνοντας εκ νέου την αξία τους.

Τέλος, καταλήγουν στο σουπερμάρκετ σε ακόμα υψηλότερη τιμή. Αυτές οι ενδιάμεσες τιμολογήσεις, οι οποίες έχουν έναν σημαντικό βαθμό εικονικότητας και ουσιαστικά αποφεύγουν τη φορολόγηση, αποτελούν μία από τις απαντήσεις στο “γιατί φτάνουν στην αγορά ακριβά τα προϊόντα”. Μια άλλη μέθοδος - εξαιτίας της αδυναμίας τροφοδοσίας του συνόλου της αλυσίδας από έναν παραγωγικό φορέα - είναι η διαμεσολάβηση για τη συγκέντρωση του προϊόντος.

Για παράδειγμα, ένας παραγωγός παράγει 20 τόνους ενός προϊόντος. Η αλυσίδα, όμως, χρειάζεται 500 τόνους. Εκεί, λοιπόν, υπάρχει

Ενώ η πραγματική αξία ενός προϊόντος στο χωράφι είναι, για παράδειγμα, στα 0,70 ευρώ το κιλό, φτάνει στον καταναλωτή στα 2-2,30 ευρώ

Τι ώθησε τον πληθωρισμό στα τρόφιμα

Ο πληθωρισμός στα τρόφιμα ήταν ένας από τους κύριους παράγοντες που συνέβαλαν στη σημαντική άνοδο του συνολικού πληθωρισμού της ευρωζώνης το 2022 και, μόλις άρχισε να μειώνεται, συνέβαλε και στον αποπληθωρισμό που ακολούθησε. Ο πληθωρισμός των τροφίμων αυξήθηκε σε ένα ιστορικό υψηλό περίπου 15% τον Μάρτιο του 2023, το οποίο ήταν χαμηλότερο μόνο από την προηγούμενη άνοδο του πληθωρισμού στην ενέργεια. Εκτοτε, ο πληθωρισμός των τροφίμων έχει μειωθεί, πέφτοντας στο 5,7% τον Ιανουάριο του 2024, αλλά εξακολουθεί να βρίσκεται πάνω από τον προ της πανδημίας μακροχρόνιο μέσο όρο του 2,1%.

Η μεγάλη αύξηση του πληθωρισμού στα τρόφιμα από τα μέσα του 2021 έως τις αρχές του 2023 παρατηρήθηκε και στις δύο κύριες κατηγορίες: τα επεξεργασμένα και τα μη επεξεργασμένα τρόφιμα. Τα επεξεργασμένα τρόφιμα αποτελούν το μεγαλύτερο μερίδιο της καταναλωτικής δαπάνης για τρόφιμα (75%), ενώ τα μη επεξεργασμένα τρόφιμα αντιπροσωπεύουν το υπόλοιπο.

Το φυσικό αέριο και η ηλεκτρική ενέργεια αποτελούν μεγαλύτερο μερίδιο των ενεργειακών εισροών για τα επεξεργασμένα τρόφιμα (περίπου 80%) από ό,τι για τα μη επεξεργασμένα τρόφιμα (περίπου 50%). Επιπλέον, οι εισροές λιπασμάτων για την παραγωγή μη επεξεργασμένων τροφίμων είναι σχεδόν εξίσου σημαντικές με τις ενεργειακές εισροές. Τέλος, και για τις δύο κατηγορίες τροφίμων, οι ενδιάμεσες εισροές τροφίμων αποτελούν μεγάλο μέρος του κόστους των μη εργασιακών εισροών, πράγμα που σημαίνει ότι οι εξελίξεις των τιμών των τροφίμων μπορεί να έχουν σημαντικές δευτερογενείς επιπτώσεις εντός του τομέα.

Η έκτακτη αύξηση του ενεργειακού κόστους ήταν ο κύριος παράγοντας πίσω από την αύξηση του πληθωρισμού των τροφίμων το 2021 και το 2022. Η εκτίναξη των τιμών των βασικών ενεργειακών προϊόντων οδήγησε σε μεγάλη αύξηση των τιμών των παραγωγών ενέργειας και των τιμών των λιπασμάτων, οι οποίες συνδέονται στενά με την τιμή του φυσικού αερίου. Η αύξηση ήταν ιδιαίτερα έντονη για το φυσικό αέριο και την ηλεκτρική ενέργεια, με τις τιμές χονδρικής πώλησης φυσικού αερίου να κορυφώνονται τον Σεπτέμβριο του 2022, κατά 440% υψηλότερα από τα επίπεδα του Δεκεμβρίου 2020.

Τέλος, εγχώριοι παράγοντες, όπως η εξέλιξη των μισθών και των κερδών, συνέβαλαν όλο και πιο σημαντικά στην άνοδο των τιμών των τροφίμων για τους καταναλωτές. Για παράδειγμα, για να αντισταθμιστούν οι απώλειες του πραγματικού εισοδήματος των εργαζομένων, οι μισθοί στους τομείς της γεωργίας και της μεταποίησης τροφίμων αυξήθηκαν κατά 6,2% και 3,5% αντίστοιχα σε ετήσια βάση το 2022 και περαιτέρω κατά λίγο περισσότερο από 5% και στους δύο τομείς κατά τα τρία πρώτα τρίμηνα του 2023.

Οι Friderike Kuik, Eliza Magdalena Lis, Joan Paredes και Ieva Rubene είναι οικονομολόγοι της ΕΚΤ. Το άρθρο αποτελεί σύνοψη εκτενέστερης ανάλυσης που δημοσιεύθηκε στο τελευταίο Οικονομικό Δελτίο και το Blog της ΕΚΤ

α ταξίδια των προϊόντων

κ.ά. Ποια συνεταιριστική οργάνωση στη Λακωνία μπορεί να προμηθεύσει αυτά τα είδη που είναι απαραίτητα για τα καταστήματα της Σπάρτης; Καμία. Ερχεται, λοιπόν, η αλυσίδα της Σπάρτης αλλά και άλλων περιοχών και κάνει μια συμφωνία με έναν μεγάλο εισαγωγέα και διανομέα που μπορεί να του φέρει και πορτοκάλια και μανταρίνια και λεμόνια και σταφύλια και ντομάτες και αγγουράκια... Δηλαδή, αυτός ο εισαγωγέας θα πάει στη Σπάρτη θα φέρει πορτοκάλια, θα πάει στην Ηλεία για καρπούζια,

θα τα μεταφέρει κάπου σε ένα δικό του κέντρο συγκέντρωσης και διανομής και στη συνέχεια θα τροφοδοτεί καταστήματα της αλυσίδας σουπερμάρκετ στη Σπάρτη, στον Πύργο και σε οποιαδήποτε άλλη πόλη. Επομένως, η αδυναμία του παραγωγικού μηχανισμού να οργανώσει ένα καλάθι προϊόντων με διάφορα είδη και να συγκεντρώσει την απαιτούμενη ποσότητα, είναι αυτή η οποία οδηγεί στο να υπάρχουν ενδιάμεσοι εμπορικοί φορείς, οι οποίοι κερδοσκοπούν. Οχι πάντα, αλλά σε σημαντικό βαθμό».

ΛΑΡΚΟ

Λουκέτο και μέτρα
για τους εργαζομένους

Η μισθοδοσία διακόπεται από τις 12 Μαΐου και τίθεται σε εφαρμογή ειδικό πρόγραμμα απασχόλησής τους σε άλλους φορείς

ΤΗΣ ΜΑΡΙΑΣ
ΒΟΥΦΑΝΑ

Λουκέτο μπαίνει και επισήμως στη ΛΑΡΚΟ, η οποία ουσιαστικά δεν λειτουργεί τους τελευταίους μήνες και το προσωπικό της πληρώνεται από το Δημόσιο. Η μισθοδοσία των εργαζομένων διακόπεται από τις 12 Μαΐου και τίθεται σε εφαρμογή ειδικό πρόγραμμα απασχόλησής τους σε άλλους φορείς. Τα συναρμόδια υπουργεία Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Εργασίας κατέληξαν σε δέσμη επτά παρεμβάσεων για τη ΛΑΡΚΟ προκειμένου να σταματήσει η αιμορραγία εκατομμυρίων ευρώ που προκαλεί στο Δημόσιο η λειτουργία της εταιρείας. Για τους εργαζομένους αποφασίστηκε η μεταβατική κάλυψή τους με βάση αντίστοιχα

μέτρα που είχαν ληφθεί σε άλλες επιχειρήσεις (π.χ. Ναυπηγεία Σκαρμαγκά).

Η ΛΑΡΚΟ τέθηκε σε καθεστώς Ειδικής Διαχείρισης στις αρχές του 2020 έχοντας φτάσει σε οικονομικό αδιέξοδο (μόνο τα χρέη προς τη ΔΕΗ ξεπερνούσαν τα 350 εκατ. ευρώ) και σταμάτησε να λειτουργεί εδώ και αρκετούς μήνες. Από το 2020 η μισθοδοσία των εργαζομένων καλύπτεται από το Δημόσιο με δαπάνη που έχει ξεπεράσει μέχρι στιγμής τα 100 εκατ. ευρώ, ενώ το ελληνικό Δημόσιο έχει καταδικαστεί από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο για παράνομες κρατικές ενισχύσεις προς την εταιρεία.

6+1 ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ. Τα μέτρα στα οποία κατέληξε η κυβέρνηση είναι τα εξής:

Διακόπεται και επισήμως η λειτουργία της ΛΑΡΚΟ με τη μορφή που είχε λάβει μέχρι σήμερα, μέχρι την υπέρβαση των νομικών προβλημάτων και την υπογραφή συμφωνίας με τον επενδυτή.

Διακόπεται η κάλυψη των εργαζομένων οι οποίοι λάμβαναν μισθοδοσία χωρίς να λειτουργεί η επιχείρηση. Δίνεται παράλληλα μια εύλογη μεταβατική περίοδος μέχρι τις 12 Μαΐου με συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου, προκειμένου να υπάρξει για όλες τις πλευρές (κυβέρνηση, ειδική διαχείριση, εργαζόμενοι) η αναγκαία περίοδος προσαρμογής.

Τις άμεσες επόμενες ημέρες προχωρά η έκδοση της ΚΥΑ με την οποία θα ενεργοποιείται ει-

δικό πρόγραμμα απασχόλησης των εργαζομένων στη ΛΑΡΚΟ σε φορείς υποδοχής μέσω της ΔΥΠΑ.

Το πρόγραμμα θα έχει διάρκεια έως δύο έτη για όσους είναι έως 55 ετών και έως επτά έτη για όσους είναι άνω των 55 ετών, με ακαθάριστη μηνιαία αμοιβή 1.210 ευρώ μεικτά ή 1.000 ευρώ καθαρά. Οι φορείς υποδοχής περιλαμβάνουν περιφέρειες, δήμους, Κέντρα Υγείας, τη ΔΥΠΑ και τον e-ΕΦΚΑ, σε περιοχές κατά το δυνατόν πλησίον των κατοικιών των εργαζομένων.

Στόχος του προγράμματος για τους εργαζομένους άνω των 55 ετών είναι η συμπλήρωση των αναγκών προϋποθέσεων για συνταξιοδότηση. Αντίστοιχα για τους κάτω των 55 ετών είναι η μεταβατική τους κάλυψη μέχρι να βρουν απασχόληση μέσω του νέου επενδυτή της ΛΑΡΚΟ ή αλλού.

Το υπουργείο Εργασίας και η ΔΥΠΑ θα είναι σε στενή συνεννόηση με τους εκπροσώπους των εργαζομένων το επόμενο διάστημα προκειμένου να διασφαλιστεί η μέγιστη δυνατή συνοχή μεταξύ των περιοχών που βρίσκονται οι εργαζόμενοι και συναφών ειδικοτήτων στους φορείς υποδοχής.

Παρατείνεται η δυνατότητα χρήσης των κατοικιών Λάρυμνας και Αγίου Ιωάννη, μέχρι την ολοκλήρωση της διαδικασίας διάθεσης των περιουσιακών στοιχείων.

MYTILINEOS - DATA YOUTH

Ενδυνάμωση
άνεργων νέων με
ψηφιακές δεξιότητες

Η MYTILINEOS Energy & Metals συμπράττει για 6η χρονιά με την κοινωνική επιχείρηση know! και υλοποιεί το πρόγραμμα Data Youth, για την ενδυνάμωση άνεργων νέων με ψηφιακές δεξιότητες.

Σκοπός του προγράμματος είναι η αύξηση της βιώσιμης απασχόλησης, η μείωση του ψηφιακού χάσματος στην ομάδα στόχου και η ανάπτυξη καινοτομικής σκέψης και επιχειρηματικής δραστηριότητας, καθώς –όπως τονίζεται– η ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων αποτελεί θεμελιώδη παράγοντα για την απασχόληση των νέων στη σύγχρονη οικονομία και η έλλειψη αυτών ακριβώς των δεξιοτήτων είναι από τις βασικές δυσκολίες που αντιμετωπίζουν στην ένταξή τους στην αγορά εργασίας.

ΤΙ ΠΡΟΒΛΕΠΕΤΑΙ. Ειδικότερα, μέσω του Data Youth θα παρέχονται δωρεάν συμβουλευτική και κατάρτιση δεξιοτήτων σε 25 άνεργους νέους και νέες, αξιολογώντας τη βραβευμένη μεθοδολογία του Επιταχυντή Δεξιοτήτων και Απασχολησιμότητας, ενός ολιστικού και εξατομικευμένου προγράμματος εκπαίδευσης. Οι συμμετέχοντες θα λάβουν, χωρίς κόστος, συμβουλευτική, διάγνωση των δυνατών τους σημείων, συνεδρίες ενδυνάμωσης, βιογραφικό σημείωμα, mentoring από επαγγελματίες της αγοράς και διασύνδεση με εταιρείες και οργανισμούς. Η πρωτοβουλία Data Youth συμβάλλει ενεργά στην ατζέντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις ψηφιακές δεξιότητες. Μέσω της παροχής κατάρτισης και επαγγελματικής στήριξης σε άνεργους νέους, το πρόγραμμα συμβάλλει στη δημιουργία ενός πιο ψηφιακά επιδέξιου και ανταγωνιστικού εργατικού δυναμικού, προωθώντας την καινοτομία, την οικονομική ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή. Οι ενδιαφερόμενοι καλούνται να υποβάλλουν αίτηση έως και τη Δευτέρα 8 Απριλίου 2024.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΦΩΚΙΑΝΟΣ

Από τη συγκέντρωση διαμαρτυρίας των εργαζομένων της ΛΑΡΚΟ έξω από το υπουργείο Οικονομικών

AVRAMAR

Συμφωνία για δάνειο 20 εκατ. – Ανοίγει ο δρόμος για την πώληση

Ο κύβος ερρίφθη για την Avramar καθώς υπογράφηκε την περασμένη Πέμπτη η ενδιάμεση χρηματοδότηση ύψους 20 εκατ. ευρώ με τις πιστώτριες τράπεζες, ύστερα από μακρά διαπραγμάτευση. Η συμφωνία αυτή εξασφαλίζει την ενίσχυση της ρευστότητας της εταιρείας και τη λειτουργία της έως την ανεύρεση νέου επενδυτή. Η συμφωνία για την ενδιάμεση

χρηματοδότηση ουσιαστικά ανοίγει τον δρόμο για την πώληση του μεγαλύτερου ιχθυοκαλλιερητικού ομίλου της χώρας.

Το ποσό των 20 εκατ. ευρώ εκτιμάται ότι επαρκεί έως τα μέσα του καλοκαιριού για τις άμεσες ανάγκες, ώστε να προχωρήσουν οι αναγκαίες διαδικασίες. Σύμφωνα με γνώστες της κατάστασης απαιτούνται γενναίες αποφάσεις και οι πιστωτές επι-

μερίζοντας τα βάρη να στηρίξουν τη νέα αρχή, εφόσον βρεθεί επενδυτής, για μια εταιρεία και έναν κλάδο που εισφέρει σε θέσεις εργασίας αλλά και εξαγωγές στην ελληνική οικονομία, ώστε να αποφευχθούν δυσάρεστες εξελίξεις.

Η διευθέτηση του ζητήματος της Avramar αποτελούσε καυτή πατάτα για τον κλάδο των ιχθυοκαλλιερηγείων καθώς πιθανή κατάρ-

ρευση της εταιρείας θα μπορούσε να έχει σημαντικό αντίκτυπο στο σύνολο της αγοράς, δεδομένου ότι αποτελεί τον μεγαλύτερο παραγωγό προϊόντων ιχθυοκαλλιέργειας στη χώρα. Ο όμιλος της Avramar απασχολεί περισσότερους από 1.500 εργαζομένους, ενώ διαθέτει και τρία εργοστάσια ιχθυοτροφών στην Ελλάδα.

ΔΗΜΗΤΡΑ ΣΚΟΥΦΟΥ

Μάξιμο Τορέρο Κάλεν

«Εξετάζουμε την ασφάλιση των αγροτών έναντι 12 κινδύνων»

Η γεωργία χρειάζεται μεγαλύτερη χρηματοδότηση για το κλίμα, τονίζει στα «NEA» ο επικεφαλής οικονομολόγος του Οργανισμού Τροφίμων και Γεωργίας του ΟΗΕ

ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ, ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ
ΣΤΗ ΜΑΡΙΑ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Η επιβολή πράσινων κανονισμών στους αγρότες ακούγεται σήμερα σαν τιμωρία, ενώ θα πρέπει να τους δοθούν κίνητρα, δηλώνει στη συνέντευξή του στα «NEA» ο Μάξιμο Τορέρο Κάλεν, επικεφαλής οικονομολόγος του Οργανισμού Τροφίμων και Γεωργίας (FAO) του ΟΗΕ, τον οποίο συναντήσαμε στις Βρυξέλλες την ίδια ημέρα που ευρωπαίοι αγρότες για τρίτη φορά απέκλειαν με τρακτέρ τους δρόμους της ευρωπαϊκής πρωτεύουσας. Ο αξιωματούχος του διεθνούς οργανισμού τονίζει ότι η γεωργία χρειάζεται μεγαλύτερη χρηματοδότηση για το κλίμα, ενώ μιλάει για το σχέδιο του FAO για ασφάλιση των αγροτών έναντι 12 κινδύνων.

Πώς διαμορφώνεται η κατάσταση στις αγροδιατροφικές αγορές, στα αγροδιατροφικά συστήματα;

Υπάρχουν αρκετές προμήθειες στα δημητριακά παρά τον πόλεμο στην Ουκρανία. Ο δείκτης των τιμών τροφίμων FAO μειώνεται εδώ και 15 μήνες. Μόνο η τιμή στο ρύζι αυξήθηκε σημαντικά, αλλά τώρα βελτιώνεται. Αρνητικοί παράγοντες είναι το μεταφορικό κόστος λόγω της κρίσης στην Ερυθρά Θάλασσα και του προβλήματος στη διώρυγα του Παναμά. Αυτές είναι οι μεγαλύτερες προκλήσεις. Όσον αφορά τη διατροφή, τα πιο πρόσφατα στοιχεία από το τέλος του 2023 δείχνουν ότι υπάρχουν 735 εκατ. άνθρωποι χρόνια υποσιτισμένοι, 2,4 δισ. δεν είχαν πρόσβαση σε επαρκή τροφή και 3,1 δισ. δεν είχαν πρόσβαση σε υγιεινή διατροφή. Υπάρχει επίσης το περιβαλλοντικό πρόβλημα. Το αγροδιατροφικό σύστημα παράγει 30% των εκπομπών, χρησιμοποιεί το 70% του νερού, επηρεάζει τη βιοποικιλότητα και τη θαλάσσια μόλυνση. Χρησιμοποιούμε τον όρο «καλό

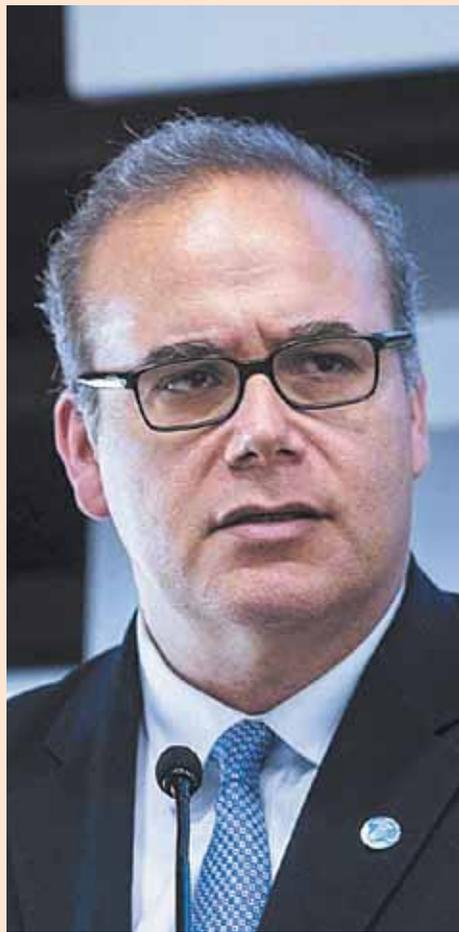
φαγητό για όλους για σήμερα και αύριο». Το αγροδιατροφικό σύστημα πρέπει να παρέχει το δικαίωμα στην τροφή ως προτεραιότητα σήμερα και αύριο. Πρέπει προς όφελος του συστήματος να μετασχηματιστεί ο τρόπος παραγωγής. Ωστόσο, καθώς οι τιμές πέφτουν και το περιβαλλοντικό κόστος αυξάνεται, η επιβολή όρων στους αγρότες για να παράγουν με έναν πιο περιβαλλοντικά ασφαλή τρόπο δημιουργεί εντάσεις, διότι δεν κερδίζουν όσο κέρδιζαν. Η γεωργία χρειάζεται μεγαλύτερη χρηματοδότηση για το κλίμα, από την οποία λαμβάνει μόλις 3,4%, εκ του οποίου μόλις το 1% φτάνει στους μικραγρότες.

Πώς βλέπετε την αντίδραση της ΕΕ έναντι της διαμαρτυρίας των αγροτών;

Υπάρχουν πολλές ρυθμίσεις στην Ευρώπη. Υπάρχει πολλή δουλειά να γίνει για την επαναχρησιμοποίηση της αγροτικής στήριξης. Υπάρχουν πολιτικές που δεν αποδεικνύεται επαρκώς τι επηρεάζουν. Πρέπει να εξετάζονται προσεκτικά πριν αλλάξουν. Το πιο σημαντικό είναι να μη νομίζει η Ευρώπη ότι είναι μόνη της. Είναι μέρος ενός διασυνδεδεμένου κόσμου και δεν μπορεί οι πολιτικές να επικεντρώνονται μόνο εδώ. Οι πολιτικές πρέπει να έχουν συνέπεια και να εξετάζονται τον αντίκτυπο ευρύτερα. Αν δεν τον κάνουν, θα δημιουργήσουν ένα μη βιώσιμο περιβάλλον

Πού εντοπίζετε το πρόβλημα για τους αγρότες;

Πρώτον, όταν οι τιμές μειώνονται και το κόστος δεν μειώνεται με την ίδια ταχύτητα, οι αγρότες επηρεάζονται. Δεύτερον, όταν βάζεις περισσότερους κανονισμούς στους αγρότες, αυξάνεται το κόστος λειτουργίας, μειώνονται οι αποδόσεις και επηρεάζονται οι ικανότητές τους. Τρίτον, στις πολιτικές. Μέρος της στήριξης στη γεωργία δίδεται σε εμπορεύματα που δεν βελτιώνουν το

Το αγροδιατροφικό σύστημα είναι αντιμέτωπο με την ακραία ξηρασία, τις πλημμύρες, την έκρηξη ηφαιστειών, τους σεισμούς, ενώ προστίθενται και οι συγκρούσεις, που αφορούν περισσότερο την Αφρική

για τους αγρότες και την Ευρώπη συνολικότερα, διότι το κόστος θα είναι μεγάλο, δίνοντας έτσι συγκριτικό πλεονέκτημα σε άλλες χώρες. Το εμπόριο είναι κεντρικό στο δίλημμα που αντιμετωπίζουμε. Η Ευρώπη στηρίζεται κατά 50% σε εισροές για την παραγωγή.

Θεωρείτε ότι οι δασμοί που επιδιώκει να επιβάλει η ΕΕ σε ρωσικά προϊόντα θα προκαλέσουν διαταραχές;

Ο κόσμος είναι αρκετά πολύπλοκος. Θα βρεθεί τρόπος τα εμπορεύματα να εξαχθούν σε άλλη χώρα, η οποία έχει πρόσβαση στην ΕΕ, και από εκεί να φτάσουν στην Ευρώπη. Βλέπουμε με τον πόλεμο στην Ουκρανία ότι υπάρχουν πολλές εξαγωγές σιτηρών από τη Ρωσία προς την Κίνα, την Ινδία. Η Ουκρανία δεν είναι πλέον ο μεγάλος εξαγωγέας. Υπάρχουν δύο προβλήματα με την Ουκρανία. Το ένα

είναι ότι ένας βασικός εξαγωγέας έχει μειώσει τις εξαγωγές, κάτι που αυξάνει την έλλειψη ανθεκτικότητας. Το ευρωπαϊκό πρόβλημα είναι οι γειτονικές προς την Ουκρανία χώρες. Οι μηχανισμοί στήριξης στην Ουκρανία δεν πρέπει να επηρεάζουν τις γειτονικές χώρες. Πρέπει να βρεθεί λύση.

Είπατε ότι οι τιμές των αγροτικών προϊόντων μειώνονται, όμως οι καταναλωτές βλέπουν τις τιμές να αυξάνονται.

Οι τιμές κατά τον FAO είναι οι τιμές των βασικών εμπορευμάτων. Οι καταναλωτικές τιμές περιλαμβάνουν περισσότερους παράγοντες, όπως το κόστος ενέργειας. Στις αναπτυσσόμενες αγορές ο πληθωρισμός τροφίμων μειώνεται αλλά λιγότερο από ό,τι οι τιμές εμπορευμάτων. Η βελτίωση δεν είναι στο επίπεδο που πρέπει.

Ποιους κινδύνους εντοπίζετε στο αγροδιατροφικό σύστημα;

Το αγροδιατροφικό σύστημα είναι πάντα υπό κινδύνους. Υπάρχουν πέντε παράγοντες στην κλιματική αλλαγή που αντιμετωπίζουν οι αγρότες. Αύξηση της θερμοκρασίας, υπερβολική ποσότητα ή έλλειψη νερού, μεταβλητότητα των μεταβλητών του κλίματος, αρρώστιες (στις καλλιέργειες), μετανάστευση ειδών ή ανθρώπων. Θα υπάρξει επιδείνωση των κλιματικών σοκ, που μπορεί να είναι εκθετική. Αν χάναμε τα τελευταία χρόνια 3 τρις. δολάρια, αυτός ο αριθμός θα μπορούσε να γίνει μεγαλύτερος. Οι αγρότες θα αντιμετωπίσουν περισσότερα κλιματικά σοκ. Εδώ εισέρχεται η έννοια της ανθεκτικότητας. Ένας παράγοντας είναι η πρόληψη με εργαλεία έγκαιρης προειδοποίησης. Υπάρχει η ασφάλιση και η Ευρώπη τη στηρίζει. Υπάρχουν πολλές επιχορηγήσεις για ασφάλιση. Εξετάζουμε την ασφάλιση για καταστροφή έναντι 12 κινδύνων, όπως ακραία ξηρασία, πλημμύρες, έκρηξη ηφαιστειών, σεισμούς. Ο νέος κίνδυνος είναι οι συγκρούσεις, ο οποίος αφορά περισσότερο την Αφρική. Προσπαθούμε να δημιουργήσουμε ένα πακέτο μιας ασφάλισης που να καλύπτει όλους αυτούς τους κινδύνους, το οποίο να είναι κατά 70% εμπορικά ασφαλισίμο και κατά 30% με επιχορηγήσεις. Το προτείνουμε στο G7. Ένας δεύτερος παράγοντας είναι η απορρόφηση ικανότητας με καινοτομίες, με καλλιέργειες που είναι ανθεκτικές σε υψηλές θερμοκρασίες ή σε υπερβολικό νερό, με διαχείριση εδάφους – εδώ οι χάρτες εδάφους είναι απαραίτητοι –, με εμπόριο, με συστήματα κοινωνικής προστασίας.

Ποια θα ήταν μια καλή λύση για τις πλημμύρες στη Θεσσαλία;

Βελτίωση της διαχείρισης υδάτων, καλλιέργειες πιο ανθεκτικές σε πλημμύρες, ισχυρό σύστημα ασφάλισης. Όλα στηρίζονται στο πόσο καλή πρόβλεψη γίνεται. Έχουμε εξαιρετικά δεδομένα για τον καιρό σήμερα και μπορούμε να προβλέψουμε καλύτερα.

«Οι αγρότες χρειάζονται κίνητρα για να κάνουν ό,τι χρειάζεται»

περιβάλλον και δεν δημιουργούν κίνητρα για «καλό φαγητό για αύριο». Οι αγρότες δεν έχουν κίνητρα για να κάνουν αυτό που τους ζητείται. Πρέπει να επικεντρωθούμε αφενός στο δικαίωμα σε καλό φαγητό και αφετέρου στον στόχο του 1,5° Κελσίου. Σήμερα ακούγεται ως τιμωρία για τους αγρότες, ενώ χρειάζονται κίνητρα για να κάνουν ό,τι χρειάζεται. Εδώ βρίσκεται η σύγκρουση που έχει δημιουργηθεί.

Κύματα

Στους 1.820 οι εισαχθέντες στις ΑΕΝ

Δημοσιεύθηκε η προκήρυξη για την εισαγωγή σπουδαστών/-στριών στις Ακαδημίες Εμπορικού Ναυτικού (ΑΕΝ) ακαδημαϊκού έτους 2024-2025. Ο αριθμός των ελληνικών σπουδαστών/-στριών που θα εισαχθούν στις ΑΕΝ Πλοίαρχων - Μηχανικών κατά το ακαδημαϊκό έτος 2024-2025 καθορίζεται σε 1.569 εκ των οποίων 773 πλοίαρχοι και 796 μηχανικοί. Επιπλέον των ανωτέρω και σύμφωνα με το άρθρο 1 του ν. 380/1976 «Περί εισαγωγής εις τας Δημοσίας Σχολάς Εμπορικού Ναυτικού υποψηφίων ειδικών τινών Κατηγοριών» (Α' 178), θα εισαχθούν επιπλέον 251 σπουδαστές/-στριες από τις ειδικές κατηγορίες, εκ των οποίων 124 πλοίαρχοι και 127 μηχανικοί, με συνέπεια ο συνολικός αριθμός των ελληνικών σπουδαστών/-στριών που θα εισαχθούν στις ΑΕΝ να διαμορφώνεται σε 1.820 (897 πλοίαρχοι και 923 μηχανικοί).

Αισιοδοξία στο Ηράκλειο για την κρουαζιέρα

Αρκετά αισιόδοξες παραμένουν οι προοπτικές για την πορεία της κρουαζιέρας στο Ηράκλειο, για τη φετινή σεζόν, όπως φαίνεται από τα έως τώρα στοιχεία του πρώτου τριμήνου 2024 που απεικονίζουν ένα δυναμικό ξεκίνημα.

Συγκεκριμένα, από τον Ιανουάριο έως τον Μάρτιο 2024, κατέφθασαν στο λιμάνι του Ηρακλείου 11 κρουαζιερόπλοια με σύνολο επιβατών 11.849, ενώ την ίδια περίοδο του 2023 τα

κρουαζιερόπλοια που είχαν καταπλεύσει στο λιμάνι του Ηρακλείου ήταν 7 με 7.444 επιβάτες. Σημειώνεται συνεπώς ένα ποσοστό αύξησης στα κρουαζιερόπλοια για το 2024 στο 57,14% και στους επιβάτες 59,18% έναντι του 2023. Με τα έως τώρα διαθέσιμα στοιχεία οι προσεγγίσεις κρουαζιερόπλοιων μέχρι το τέλος του 2024 δηλώνουν ανοδική πορεία, με τις εταιρείες κρουαζιέρας να δίνουν ψήφο εμπιστοσύνης στο λιμάνι του Ηρακλείου για το 2024.

Δραστήριοι στις αγοραπωλησίες

Τους πρώτους τρεις μήνες του 2024, οι Έλληνες ήταν αρκετά δραστήριοι στις αγοραπωλησίες πλοίων μεταφοράς χύδην ξηρού φορτίου. Οι Έλληνες πλοιοκτήτες πούλησαν 48 πλοία και έχουν αγοράσει 42, γεγονός που τους φέρνει μπροστά σε σχέση με την ίδια περίοδο του 2023. Κατά την ίδια περίοδο του 2023, οι Έλληνες απέκτησαν επίσης 48 πλοία αλλά πούλησαν μόνο 26. Το 2024, οι Έλληνες έχουν δείξει προτίμηση στην αγορά και πώληση bulkers ηλικίας μεταξύ 11 και 15 ετών. Αυτή η ηλικιακή ομάδα περιελάμβανε 29 από τις 42 αγορές και 26 από τις 48 πωλήσεις. Τα πλοία Panamax και Capesize κυριάρχησαν στις ελληνικές πωλήσεις με 11 και 13 πλοία που πωλήθηκαν αντίστοιχα. Όσον αφορά τις εξαγορές, η ελληνική όρεξη κατανεμήθηκε σε πλοία Handysize, Supramax, Capesize και Newcastlemax.

ΛΙΜΑΝΙΑ

Ποια πωλούνται, ποια αναβαθμίζονται

Σε πλήρη εξέλιξη μεγάλα έργα σε Λαύριο, Αλεξανδρούπολη - Το επενδυτικό πρόγραμμα για Πειραιά και Θεσσαλονίκη

ΤΟΥ ΛΑΜΠΡΟΥ ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΟΥ

Ο ραγισμός επενδύσεων βρισκονται σε εξέλιξη σε δύο μεσαίου μεγέθους ελληνικά κρατικά λιμάνια με ιδιαίτερο γεωστρατηγικό και επενδυτικό ενδιαφέρον. Την ίδια στιγμή συνεχίζεται το επενδυτικό πρόγραμμα στα δύο μεγάλα ιδιωτικά λιμάνια της χώρας, τον Πειραιά και τη Θεσσαλονίκη. Ειδικότερα εγκρίθηκε πρόσφατα από το υπουργείο Ναυτιλίας η υλοποίηση τριών σημαντικών έργων για το λιμάνι του Λαυρίου, που βρίσκεται σε διαδικασία ιδιωτικοποίησης. Πιο συγκεκριμένα, εγκρίθηκε το έργο τοποθέτησης πλωτών λιμενοβραχιόνων και πλωτών προβλητών στον Τομέα Τουριστικών Σκαφών του Οργανισμού Λιμένος Λαυρίου (ΟΛΛ), ένα έργο που είναι σημαντικό για την ανάπτυξη του Οργανισμού ενώ υπολογίζεται ότι θα δημιουργήσει περισσότερες από 150 θέσεις εργασίας και θα συνεισφέρει στην τοπική αγορά περί τα 30 εκατ. ευρώ πρόσθετο τζίρο. Επιπλέον εγκρίθηκε το έργο της ανέγερσης νέου Κέντρου Υγειονομικού Ενδιαφέροντος (ΚΥΕ) στην θέση του πρώην καταστήματος «Κοράλλι» που θα προσφέρει

10 νέες θέσεις εργασίας στην τοπική κοινωνία και θα συμπληρώσει τις παρεχόμενες υπηρεσίες του ΟΛΛ ΑΕ στον τουριστικό τομέα.

Επίσης η ηγεσία του υπουργείου Ναυτιλίας ενέταξε στο ΠΔΕ το έργο διαπλάτυνσης του ανατολικού Finger Pier, το οποίο θα χρηματοδοτηθεί από το ΕΣΠΑ της Περιφέρειας Αττικής. Με το έργο αυτό ο ΟΛΛ ΑΕ δημιουργεί μια νέα πρόσθετη θέση ελλιμενισμού κρουαζιεροπλοίων μεσαίου μεγέθους.

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ. Υπενθυμίζεται ότι το λιμάνι του Λαυρίου βρίσκεται σε διαδικασία ιδιωτικοποίησης, καθώς το ΤΑΙΠΕΔ αναμένει την υποβολή εκδήλωσης ενδιαφέροντος από ενδιαφερόμενους επενδυτές στις 14 Μαΐου. Ο διαγωνισμός αφορά την πώληση πλειοψηφικού ποσοστού (τουλάχιστον 50% συν μία μετοχή) του ΟΛΛ. Με τον τρόπο αυτόν εκτιμάται ότι θα αυξηθούν οι υπεραξίες και στη συνέχεια το Ταμείο θα προσφέρει προς πώληση και άλλο ποσοστό.

Πληροφορίες αναφέρουν ότι ενδιαφέρον για το συγκεκριμένο λιμάνι έχουν ήδη εκφράσει οι εταιρείες κρουαζιέρας MSC Cruises και Carnival αλλά και μεγάλες εταιρείες που συνδέονται με τη δραστηριοποίηση των σκαφών αναψυχής.

Το λιμάνι του Λαυρίου παρουσιάζει αυξητική τάση στους επιβάτες κρουαζιέρας, ενώ σημαντικός είναι και ο αριθμός των σκαφών αναψυχής που

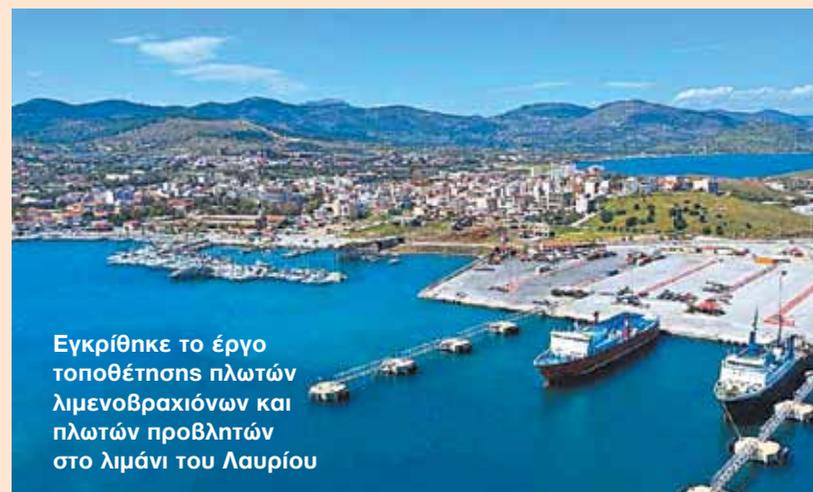
επιλέγουν το συγκεκριμένο λιμάνι για ελλιμενισμό. Το σύνολο των επιβατών κρουαζιέρας για το 2023 ανήλθε σε 139.222 επιβάτες, ενώ για το 2024 αναμένεται αύξηση κατά 20%.

Το 2023 είχε έσοδα 6,5 εκατ. ευρώ έναντι 6,3 εκατ. ευρώ το 2022, ενώ νέες προοπτικές αποκτά εφόσον διασυνδεθεί μελλοντικά με τον προαστιακό, καθώς θα μπορεί να εξυπηρετήσει πολύ περισσότερους επιβάτες κρουαζιέρας και κυρίως της ακτοπλοΐας. Να σημειωθεί ότι πριν από χρόνια είχε πέσει στο τραπέζι ένα σενάριο «μετακόμισης» της ακτοπλοΐας από τον Πειραιά στο Λαύριο, καθώς αυτό σημαίνει μία ώρα λιγότερη στο ταξίδι με πλοίο προς Κυκλάδες, Κρήτη και Δωδεκάνησα. Ήδη το λιμάνι χρησιμοποιείται από την ακτοπλοΐα σε γραμμές στα κοντινά νησιά (Τζιά) αλλά και για το Βόρειο Αιγαίο. Επίσης στην κρουαζιέρα το λιμάνι χρησιμοποιείται ως home port από την Celestyal Cruises.

ΟΔΙΚΗ ΣΥΝΔΕΣΗ. Το άλλο λιμάνι στο οποίο ξεκινούν επενδύσεις είναι το λιμάνι της Αλεξανδρούπολης, το οποίο παραμένει υπό κρατικό έλεγχο λόγω της γεωστρατηγικής σημασίας του. Πρόσφατα εκδόθηκε η απόφαση με την οποία ξεκλειδώνουν οι εργασίες που αφορούν την αποκατάσταση των βαθών στη λιμενολεκάνη και τον διάυλο, καθώς και την οδική σύνδεση με τη νέα περιφερειακή οδό. Ο προϋπολογισμός του έργου που εντάχθηκε στο «Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Συμβάσεων Στρατηγικής Σημασίας» και υλοποιείται από το ΤΑΙΠΕΔ είναι συνολικού ύψους 19.072.880,72 ευρώ (πλέον ΦΠΑ).

ΕΠΕΚΤΑΣΗ. Τέλος, στα δύο μεγάλα ιδιωτικά λιμάνια, στον ΟΛΠ και στον ΟΛΘ, υλοποιούνται μια σειρά επενδύσεων. Στον ΟΛΠ τα υπό εκτέλεση έργα είναι η επέκταση Επιβατικού Λιμένα (Κρουαζιέρας), η επανεκκίνηση του οποίου αναμένεται σύντομα, η υπόγεια Οδική Σύνδεση Σταθμού Διακίνησης Αυτοκινήτων με Πρώην Χώρο ΟΔΔΥ, η Βυθοκόρηση Κεντρικού Λιμένα και η βελτίωση Υποδομών Ναυπηγοεπισκευαστικής Ζώνης (συμπεριλαμβανομένων των πλωτών δεξαμενών).

Στον ΟΛΘ αναμένεται την επόμενη εβδομάδα η ανακήρυξη του αναδόχου για το έργο της κατασκευής του βου Προβλήτα, προϋπολογισμού 130 εκατ. ευρώ. Δεσμευτικές προσφορές κατέθεσαν δύο σχήματα, η Archirodon και η κοινοπραξία ΜΕΤΚΑ-ΤΕΚΑΛ.

Εγκρίθηκε το έργο τοποθέτησης πλωτών λιμενοβραχιόνων και πλωτών προβλητών στο λιμάνι του Λαυρίου

BUSINESS & ΑΓΟΡΕΣ

ΤΟΥ ΠΕΤΡΟΥ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΑΗ

Όλο και λιγότερες αδρά αμειβόμενες θέσεις εργασίας δίνουν τη δυνατότητα στους υποψήφιους εργαζομένους να εργάζονται διαδικτυακά από όπου επιλέξουν. Σύμφωνα με έρευνα της Ladders, αμερικανικής ιστοσελίδας καριέρας που εστιάζει στις θέσεις εργασίας που «πληρώνουν» 200.000 δολάρια και άνω ετησίως, μόλις το 12,2% των προσφερόμενων θέσεων εργασίας αφορούν τηλεργασία, με το 84,4% να αφορά δουλειές που απαιτούν τη φυσική παρουσία του εργαζομένου, ενώ το υπόλοιπο 3,4% αποτελούν οι θέσεις εργασίας με υβριδικό μοντέλο. Συγκριτικά, το φθινόπωρο του 2022, οι θέσεις με ετήσιο μισθό 200.000 δολάρια και άνω που καλύπτονταν μέσω τηλεργασίας έφταναν σε ποσοστό 36,7%, ενώ αυτές που απαιτούσαν την φυσική παρουσία του εργαζομένου αντιπροσώπευαν το 58,9%.

Ωστόσο, αυτό δεν σημαίνει πως η τηλεργασία υποχωρεί στο σύνολό της. Στη μελέτη του με τίτλο «Η άνοδος των παγκόσμιων ψηφιακών θέσεων εργασίας», το Διεθνές Οικονομικό Φόρουμ κατέγραψε τα επαγγέλματα που ταιριάζουν περισσότερο στο καθεστώς της τηλεργασίας, με ορισμένες καλά αμειβόμενες θέσεις εργασίας να βρίσκονται στη σχετική λίστα, για παράδειγμα οι developers λογισμικών, οι λογιστές, οι δικηγόροι, οι ασφαλιστές και οι (προσωπικοί) οικονομικοί σύμβουλοι.

ΛΙΣΤΑ. Όπως είναι αναμενόμενο, τα επαγγέλματα που πληρώνουν καλύτερα στις ΗΠΑ ζητούν πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ενώ από την έρευνα φαίνεται πως υπάρχουν κάποια επαγγέλματα που πληρώνουν, πληρώνουν και μάλλον θα συνεχίσουν να πληρώνουν καλά όσους τα επιλέγουν. Πρώτοι μεταξύ αυτών οι γιατροί, με τους οικογενειακούς ή γενικούς γιατρούς να βρίσκονται πρώτοι στη σχετική λίστα και να ακολουθούνται από ορθοδοντικούς και οδοντιάτρους, γιατρούς πρωτοβάθμιας φροντίδας και τους βοηθούς οδοντιάτρων. Μετά τους γιατρούς, ψηλά στη λίστα, στην έβδομη θέση, φιγουράρουν οι ανώτατοι και ανώτεροι μηχανικοί λογισμικών, ενώ στη δέκατη θέση βρίσκουμε τους ψυχιάτρους. Στη λίστα με τα 20 πιο αδρά αμειβόμενα επαγγέλματα καταγράφονται επίσης οι υπεύθυνοι πωλήσεων, οι υπεύθυνοι δημοσίων σχέσεων, οι νομικοί σύμβουλοι για θέματα τεχνικής

ΤΑ 10 ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΜΕΙΒΟΝΤΑΙ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ (ΗΠΑ)

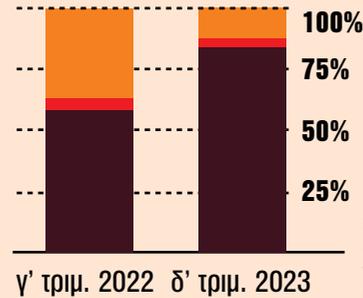
1	Γενικός ιατρός
2	Χειρουργός οδοντίατρος - περιοδοντολόγος
3	Γενικός οδοντίατρος
4	Ιατρός πρωτοβάθμιας περιθαλψής
5	Συνεργαζόμενος οδοντίατρος
6	Ιατρός
7	Μηχανικός λογισμικού
8	Ανώτερος μηχανικός λογισμικού
9	Οικογενειακός ιατρός
10	Ψυχίατρος

Πηγή: Ladders

Οι αποδοχές της εξ αποστάσεως εργασίας μειώνονται

Το ποσοστό των θέσεων με τηλεργασία και με μισθούς άνω των \$200.000 στις ΗΠΑ

Πηγή: Ladders

Η τηλεργασία δεν πληρώνει

Μειώνονται οι καλά αμειβόμενες θέσεις εξ αποστάσεως εργασίας, σύμφωνα με έρευνα της αμερικανικής Ladders

νομοσύνης, αλλά ακόμα και οι εξειδικευμένοι φοροτεχνικοί!

Σύμφωνα με την έρευνα, ο πιο ανταγωνιστικός τομέας για θέσεις εργασίας που πληρώνουν 200.000 δολάρια ετησίως είναι τα λεγόμενα «δημιουργικά» επαγγέλματα (Μάρκετινγκ, Media & Design), καθώς λαμβάνουν τον μεγαλύτερο αριθμό αιτήσεων αναλογικά με τον (μικρό) αριθμό των διδακτέων καλοπληρωμένων θέσεων. Στη δεύτερη θέση σε ό,τι αφορά τον ανταγωνισμό έρχονται οι λειτουργικές και διευθυντικές θέσεις σε εταιρείες και ακολουθούνται από θέσεις εργασίας στον τομέα των πωλήσεων και της ανάπτυξης επιχειρήσεων.

ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ. Ο χαμηλότερος ανταγωνισμός, αντιθέτως, παρατηρείται στα επαγγέλματα του τομέα της υγείας. Αυτό

εξηγείται από το γεγονός ότι ένα μεγάλο ποσοστό των θέσεων εργασίας στην υγεία είναι καλά αμειβόμενες, ενώ φαίνεται να υπάρχει και κενό μεταξύ προσφοράς και ζήτησης για τις υπηρεσίες υγείας. Μάλιστα, ο Τζον Μούλινιξ, διευθυντής μάρκετινγκ της Ladders, εκτιμά ότι ο γηράσκων πληθυσμός των ΗΠΑ σε συνδυασμό με την αυξανόμενη ανάγκη για επαγγελματίες υγείας μπορούν να οδηγήσουν στο συμπέρασμα ότι οι υπηρεσίες υγείας θα παραμείνουν στην κορυφή των πιο αδρά αμειβόμενων επαγγελμάτων. Μειωμένος είναι επίσης ο ανταγωνισμός στον τομέα της μηχανικής και των κατασκευών, αλλά και στον τομέα των επιστημών και της εκπαίδευσης. Με λίγα λόγια, γιατροί, μηχανικοί και δάσκαλοι μπορούν να κοιμούνται ήσυχοι – τουλάχιστον στις ΗΠΑ...

Crypto Markets

ΚΟΒΕΙ ΤΟΥΣ ΕΞΟΡΥΚΤΕΣ

Η Ισλανδία σχεδιάζει να δώσει προτεραιότητα στην επισιτιστική ασφάλεια έναντι του οικονομικού κέρδους, φυτεύοντας καλαμπόκι και περιορίζοντας τους εξορύκτες (τους λεγόμενους miners) bitcoin, καθώς το νησιωτικό κράτος προσπαθεί να εξασφαλίσει περισσότερη αυτάρκεια σε έναν εχθρικό κόσμο. Η πρωθυπουργός Κατρίν Γιακομπσοντότη δήλωσε στους «Financial Times» ότι οι πρόσφατες διαμαρτυρίες από αγρότες στην Ευρώπη και οι διαταραχές στο εμπόριο έστειλαν το μήνυμα πως η χώρα της θα πρέπει άμεσα να μειώσει την εξάρτησή της από τις εισαγωγές.

ΟΙ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟΙ ΑΓΟΡΑΣΤΕΣ

Μπορεί η Tesla να είναι το πιο γνωστό όνομα ανάμεσα στους μεγαλύτερους εταιρικούς αγοραστές bitcoin στον κόσμο, αλλά αρκετές άλλες εταιρείες έχουν συγκεντρώσει πολύ περισσότερα bitcoin – οδηγώντας τις τιμές των μετοχών τους σε ένα ράλι αξίας την περσινή χρονιά. Η εταιρεία που έχει στην κατοχή της τα περισσότερα bitcoin στον κόσμο είναι η MicroStrategy, η οποία κατέχει 174.530 bitcoin αξίας περίπου 9,1 δισ. δολαρίων.

ΤΟ ΟΝΕΙΡΟ ΕΓΙΝΕ ΕΦΙΑΛΤΗΣ

Μέχρι τα μέσα του 2022 ο Σαμ Μπάνκμαν Φριντ ζούσε το όνειρό του. Το ανταλλακτήριο κρυπτονομισμάτων FTX που ο ίδιος είχε ιδρύσει ζούσε στιγμές δόξας και ο ίδιος είχε γίνει δισεκατομμυριούχος – με προσωπική περιουσία που υπολογιζόταν τότε σε 20 δισ. δολάρια – παρουσιάζοντας μάλιστα προφίλ λιτού φιλόνητου που ήθελε να μοιράσει μεγάλο μέρος από τα κέρδη του στον κόσμο. Τώρα ο ιδρυτής του FTX καταδικάστηκε σε 25 χρόνια κάθειρξη, για μαζική απάτη και συνωμοσία αναφορικά με το ανταλλακτήριο κρυπτονομισμάτων του και ένα σχετικό hedge fund.

Αποδόμηση

ΤΟΥ ΛΕΩΝΙΔΑ
ΣΤΕΡΓΙΟΥ
lstergiou@tanea.gr

Εξυγιάνσεις και πτωχεύσεις

Ορθώς η κυβέρνηση αποφάσισε το λουκέτο στη Λάρκο, λαμβάνοντας, παράλληλα, μέτρα προστασίας για τους εργαζομένους. Επίσης, ορθώς, οι πιστωτές συμφώνησαν στην εξυγίανση της Avramar από τους πιστωτές. Ορθώς, εφόσον έκριναν ότι μπορεί να γίνει βιώσιμη και να εξυγιανθεί. Το ίδιο και νωρίτερα θα έπρεπε να είχε γίνει με τη Λάρκο, εφόσον πάλι είχε κριθεί η βιωσιμότητά της και ότι θα μπορούσε να εξυγιανθεί. Διαφορετικά, το λουκέτο θα έπρεπε να είχε μπει νωρίτερα.

Οι πρακτικές αυτές, δηλαδή η διάσωση βιώσιμων επιχειρήσεων και φυσικών προσώπων αλλά και η πτώχευση των υπολοίπων θα πρέπει να γίνονται προσεκτικά, αλλά και άμεσα.

Σήμερα τα ληξιπρόθεσμα χρέη μαζί με τα κόκκινα δάνεια ξεπερνούν τα 220 δισ. ευρώ. Από αυτά τα 106 δισ. ευρώ αφορούν οφειλές προς την Εφορία, εκ των οποίων τα 26 δισ. θεωρούνται ανεπίδεκτα είσπραξης (π.χ. δεν υπάρχουν οι εταιρείες κ.λπ.). Μάλιστα, το ίδιο το υπουργείο Οικονομικών τις χαρακτηρίζει έτσι. Η απλή ερώτηση που προκύπτει είναι το γιατί δεν διαγράφονται, ώστε να έχουμε την πραγματική εικόνα των οφειλών. Οι οφειλές προς τα Ταμεία, παρά τις ρυθμίσεις, συνεχώς αυξάνονται και ξεπερνούν τα 47 δισ. ευρώ. Και τα κόκκινα δάνεια ήταν 70 δισ. ευρώ πριν από τις τιτλοποιήσεις και παραμένουν 70 δισ., αλλά τώρα, αντί να υπάρχουν στις τράπεζες, υπάρχουν στις εταιρείες διαχείρισης.

Και όλα αυτά, όταν υπάρχει πτωχευτικός κώδικας, εξωδικαστικός μηχανισμός, προστασία ευάλωτων, αλλά και δεύτερη ευκαιρία για όσους πτωχεύουν και σταματούν οι διεκδικήσεις, ακόμα και αν η ρευστοποίηση της περιουσίας δεν εξοφλήσει το σύνολο των χρεών. Συνεπώς, τα προβλήματα πρέπει να λύνονται γρήγορα και αυτό χρειάζεται τόλμη και όχι τη λογική να κρύβουμε τη σκόνη κάτω από το χαλάκι. Διαφορετικά, θα έχουμε ιδιωτικά χρέη όσο το ΑΕΠ της Ελλάδας, όπου οι μισοί ζουν εις βάρος των άλλων μισών καθώς στερούν ρευστότητα, κεφάλαια και πρόσβαση στη χρηματοδότηση.

ΜΠΛΟΚΟ ΣΤΟ ΛΑΘΡΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΥΣΙΜΩΝ

Άμεση ενημέρωση ζητά η ΑΑΔΕ από τις εταιρείες πετρελαιοειδών και τα διυλιστήρια εάν διαπιστώνουν παραβάσεις σε πρατήρια που προμηθεύουν καύσιμα. Συγκεκριμένα θα ενημερώνουν την ΑΑΔΕ εάν το πρατήριο:

- δεν παρέχει στοιχεία φορολογικού μητρώου, άδεια λειτουργίας, πιστοποιητικά, υπεύθυνες δηλώσεις και λοιπά προβλεπόμενα στοιχεία
- δεν επιτρέπει τη λήψη δείγματος καυσίμων που διακινεί για έλεγχο
- δεν έχει εγκαταστήσει και δεν λειτουργεί σύστημα παρακολούθησης εισροών - εκροών καυσίμων
- δεν κατέχει νόμιμα καύσιμα ή ενεργειακά προϊόντα.

Η ΑΑΔΕ θα δίνει εντολή στις εταιρείες πετρελαιοειδών και τα διυλιστήρια να διακόψουν τη διάθεση ενεργειακών προϊόντων προς το πρατήριο που τέλεσε την παράβαση, να αποσύρουν από το πρατήριο τα σίματά τους, τις αντλίες τους και τον υπόλοιπο εξοπλισμό τους έως την αποκατάσταση των παρατυπιών ή τη νόμιμη επαναλειτουργία του πρατηρίου, σε περίπτωση σφράγισής του.

ΣΤΗΡΙΞΗ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΩΝ ΓΙΑ ΕΞΑΓΩΓΕΣ

Συζήτηση έχει ανοίξει ανάμεσα στο υπουργείο Ανάπτυξης και τα Επιμελητήρια της χώρας για την αύξηση των πόρων που τα Επιμελητήρια πρέπει να διαθέτουν για την εξωστρέφεια των επιχειρήσεων. Στόχος είναι να υπάρχει η δυνατότητα συμμετοχής σε προγράμματα προώθησης προϊόντων και συμμετοχές σε εκθέσεις για την καλύτερη και οργανωμένη προβολή των ελληνικών επιχειρήσεων στο εξωτερικό, ιδιαίτερα μικρομεσαίων

EPA

ΠΩΛΗΘΗΚΕ Η HSBC ΣΤΟΝ ΚΑΝΑΔΑ

Ολοκληρώθηκε χθες η πώληση της καναδικής μονάδας της HSBC, με την επωνυμία HSBC Bank Canada, στη Royal Bank of Canada (RBC). Το τίμημα της συναλλαγής ανήλθε στα 9,96 δισ. δολάρια. Σύμφωνα με ανακοίνωση της HSBC, η συναλλαγή θα έχει ως αποτέλεσμα την αναγνώριση εκτιμώμενου κέρδους 4,9 δισ. δολαρίων το πρώτο τρίμηνο του 2024. Από την πλευρά της η RBC έχει εξηγήσει ότι η εξαγορά θα ενισχύσει τις εγχώριες δραστηριότητές της καθώς και τη θέση της στην παγκόσμια σκηνή. Τα υποκαταστήματα και τα γραφεία της HSBC Canada θα ανοίξουν τη Δευτέρα 1 Απριλίου ως τοποθεσίες της RBC, ανέφερε η καναδική τράπεζα. Σε ανακοίνωσή της προς τους νέους πελάτες της είπε ότι «ο συνδυασμένος οργανισμός θα προσφέρει μια βελτιωμένη τραπεζική εμπειρία και θα δημιουργήσει καλύτερη αξία για τους πελάτες. Τα προϊόντα και οι υπηρεσίες σας έχουν αρχίσει να μεταφέρονται στη Royal Bank of Canada και είμαστε εδώ για να σας υποστηρίξουμε».

επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην περιφέρεια.

Τα οφέλη όπως υποστηρίζουν επιμελητηριακοί παράγοντες θα λειτουργήσουν πολλαπλασιαστικά για την οικονομία, καθώς θα μπορούν να υπάρχουν ακόμα και συνέργειες στην προβολή επιχειρήσεων από διαφορετικούς κλάδους που όμως αλληλοσυμπληρώνονται, όπως ο τουρισμός και τα τρόφιμα.

ΜΕΙΩΣΗ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ ΛΟΓΩ ΑΚΡΙΒΕΙΑΣ

Νέα μείωση 1,1 δισ. ευρώ σημείωσαν οι καταθέσεις του ιδιωτικού τομέα τον Φεβρουάριο (μείωση 5,2 δισ. τον

Ιανουάριο), δείγμα του ότι οι πολίτες «βάζουν χέρι» στα έτοιμα εξαιτίας της εκτεταμένης ακρίβειας. Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΤτΕ, μείωση κατά 912 εκατ. ευρώ παρουσίασαν τον Φεβρουάριο του 2024 οι καταθέσεις των επιχειρήσεων, έναντι μείωσης κατά 3.167 εκατ. ευρώ τον προηγούμενο μήνα. Παράλληλα, πτώση κατά 156 εκατ. ευρώ παρουσίασαν τον Φεβρουάριο του 2024 οι καταθέσεις των νοικοκυριών και των ιδιωτικών μη κερδοσκοπικών ιδρυμάτων, έναντι μείωσης κατά 2.070 εκατ. ευρώ τον προηγούμενο μήνα. Ειδικότερα, η μηνιαία καθαρή ροή του συνόλου των καταθέσεων ήταν αρνητική κατά 1.804 εκατ. ευρώ τον Φεβρουάριο του 2024, έναντι αρνητικής καθαρής ροής 3.702 εκατ. ευρώ τον Ιανουάριο του 2024.

ο μικρο-οικονομικός

Οικονομικός Ταχυδρόμος

Η σταθερή αξία

ot.gr My financial guide

FINANCIAL TIMES | THE WALL STREET JOURNAL | BARRON'S | The Economist | REUTERS BREAKINGVIEWS | CNBC
REAL TIME ΔΕΙΚΤΕΣ | ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΜΕ ΕΓΚΥΡΑ ΔΙΕΘΝΗ ΜΕΣΑ | ΠΟΛΥΠΛΕΥΡΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

ΤΑ ΝΕΑ

Βιβλιοδρομία

ΓΡΑΦΕΙ Ο
ΜΙΧΑΗΛ ΜΟΛΙΝΟΣ

Οι **Δαιμονισμένοι** γράφθηκαν πυρετωδώς το 1870-71 στη Δρέσδη και την Αγία Πετρούπολη από έναν Ντοστογιέφσκι πενθούντα για τον θάνατο του ενός παιδιού του και καταχρεωμένο. Στα πραγματικά γεγονότα που ενέπνευσαν το πλέον πολιτικό αυτό από τα μυθιστορήματά του ανήκε η λεγόμενη «υπόθεση Νετσάγεφ». Το ενδιαφέρον του συγγραφέα τράβηξαν οι ιδεολογικές και οργανωτικές αρχές των μηδενιστών, η προσωπικότητα του αρχηγού τους Σ.Γ. Νετσάγεφ και τα κί-

Κυρίαρχη είναι στο βιβλίο η πολιτική προβληματική, κάποτε εις βάρος των πολλαπλών ψυχολογικών αντιφάσεων και των συναισθηματικών εκρήξεων των ηρώων

νητρα των συνεργών του πίσω από τη δολοφονία ενός φοιτητή που ήθελε να αποστασιοποιηθεί από τον κύκλο τους. Το πλούσιο πραγματολογικό υλικό του το προσέφεραν τα πρακτικά της πολύκροτης δίκης - της πρώτης μέχρι τότε ανοιχτής πολιτικής δίκης -, οι απολογίες και τα ανατρεπτικά μανιφέστα των κατηγορουμένων, που καλύφθηκαν εκτεταμένα από τον Τύπο της εποχής. Επίσης υπάρχει διάσπαρτη στο βιβλίο άφθονη βιβλιογραφία περί τον ουτοπισμό και την αναρχισμό, αλλά και ένας ανοιχτός διάλογος με τον μέντορα και πρώην φίλο του Ιβάν Τουργκένιεφ, του οποίου το σημαδιακό μυθιστόρημα *Πατέρες και γιοι* [έχουμε γράψει εκτεταμένα γι' αυτό στο Βιβλιοδρόμιο], άθελά του είχε εγκαθιδρύσει τον όρο νικηλισμός.

Ο Ντοστογιέφσκι έγραφε τον Μάρτιο 1870: «Στο έργο που γράφω τώρα [επρόκειτο να δημοσιευθεί σε συνέχειες στο περιοδικό *Ρούσκι Βέστνικ*] εναποθέτω πολλές ελπίδες, όχι όμως τόσο από λογοτεχνική άποψη όσο από ιδεολογική.

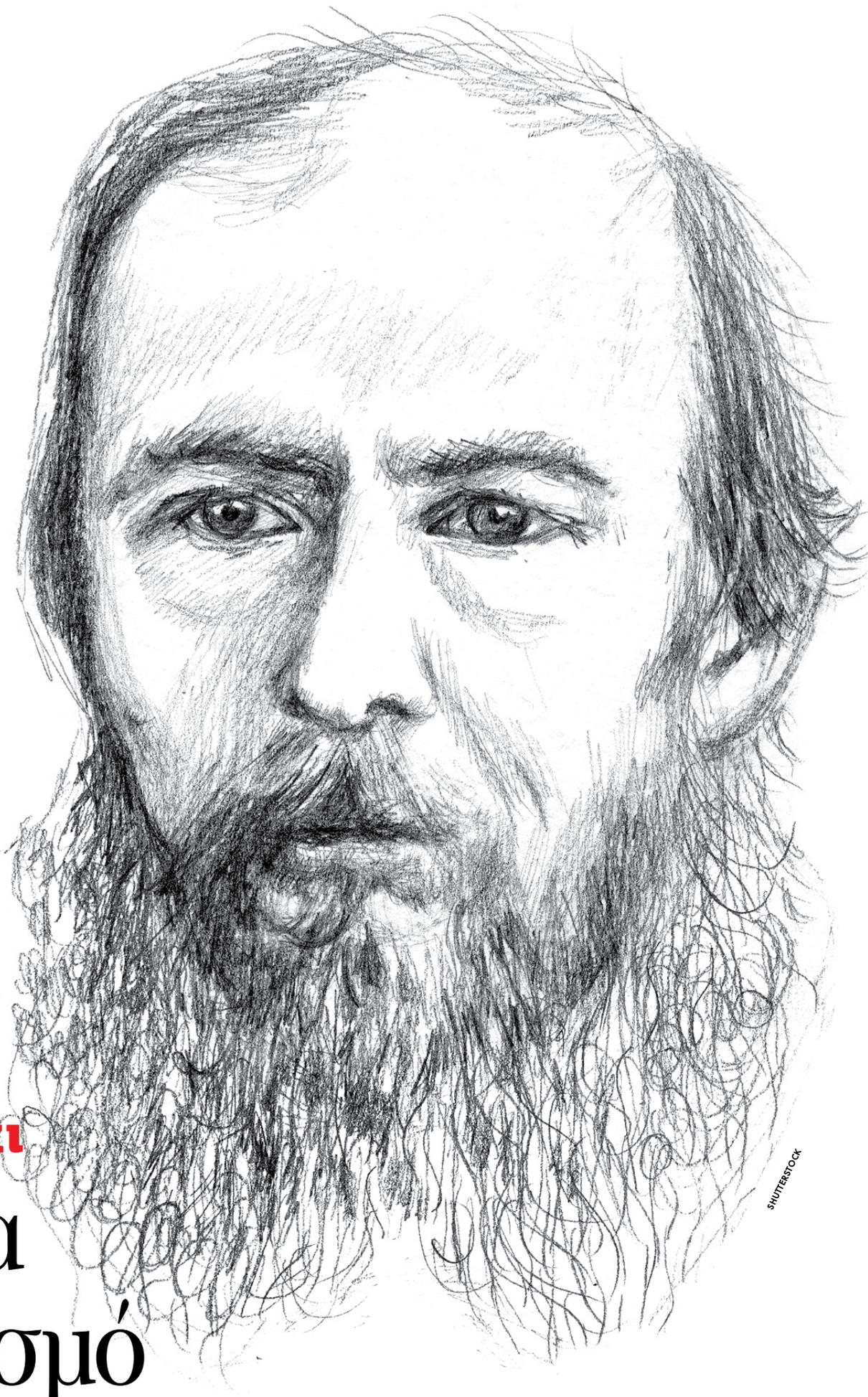
Θέλω να πω κάποιες σκέψεις μου, ακόμα κι αν χαθεί η καλλιτεχνική αξία του έργου αυτού. Με απασχολούν σοβαρά όσα έχουν μαζευτεί στην καρδιά και στο μυαλό. Δεν με πειράζει αν καταλήξει σε «κατηγορώ», εγώ θα τα έχω πει. Ελπίζω να έχει επιτυχία». Δεν διστάζει παράλληλα να περιγελάσει, δηκτικότητα, τις «ουτοπίες» του Φουριέ, του Τσερνισέφσκι (που το βιβλίο του *Τι να κάνουμε*; είχε γίνει η βίβλος της ανήσυχης κι εξεγερμένης νεολαίας), καθώς και μερικά ακόμα ιερά τέρατα της ρωσικής λογοτεχνίας. Πέραν των άλλων αρετών του, σε αυτό του το έργο ο συγγραφέας είχε προφητέψει τρόπον τινά μεγάλο μέρος της προβληματικής του εικοστού αιώνα, όπως τουλάχιστον αυτή θα αποκρυσταλλωνόταν στο τέλος του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου: την πτώση του Θεού, το γενικευμένο αίτημα της ελευθερίας και το συναφές προς αυτό της διαρκούς εξέγερσης, τον αναρχικό μηδενισμό, τη νομοτελειακή παραγωγή αυταρχισμού εν ονόματι της ισότητας. Με την ύστερη

ρη μάλιστα γνώση των μεταπολεμικών χρόνων, - τον σταλινισμό, τις δίκες της Μόσχας, τα γκουλάγκ - ο Ντοστογιέφσκι φάνταζε σαν προφήτης.

Πρόσωπα και αφήγηση

Η αφήγηση των *Δαιμονισμένων* εκτυλίσσεται με επίκεντρο τις προσωπικότητες του μηδενιστή Πιοτρ Βερχοβένσκι που ενσαρκώνει λογοτεχνικά τον Νετσάγεφ και την αινιγματική και δαιμονική φιγούρα του Νικολάι Σταβρόγκιν («κακός... προσωπικότητα τραγική, χαρακτήρας που ξεχωρίζει εξαιρετικά με την ιδιομορφία του, αλλά χαρακτήρας ρωσικός... Τον πονάω», δήλωνε ο συγγραφέας). Τις δύο αυτές δαιμονικές, κατά τον αφηγητή, φιγούρες πλαισιώνει κατ' αρχήν ο φιλελεύθερος - ιδεαλιστής και κομματίχαστικός πατέρας του Πιοτρ, ο Στεπάν Τροφίμοβιτς Βερχοβένσκι που νιώθει

→ ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗΝ
ΕΠΟΜΕΝΗ ΣΕΛΙΔΑ

Φιόντορ Ντοστογιέφσκι

Μια προφητεία για τον μηδενισμό

Η ακραία σαρκαστική επεξεργασία για τις συνέπειες του επαναστατικού μηδενισμού, από το πολιτικό έγκλημα ως το κοινωνικό χάος και τον αμοραλισμό, στους «Δαιμονισμένους»

SHUTTERSTOCK

Ο Μαξίμ Ματβέφ και ο Αντον Σάγκιν στην τηλεοπτική μεταφορά των «Δαιμονισμένων» του Ντοστογιέφσκι από τον Βλαντίμιρ Χοτινένκο (2014)

→ ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΣΕΛΙΔΑ

πως τον καταδιώκουν παντού οι Αρχές ενώ ουδείς του δίνει και μεγάλη σημασία. Επίσης διάφοροι εξεγερμένοι ή ιδεολόγοι της επαρχίας όπου τοποθετείται η δράση (Σάτοφ, Κιρίλοφ, Σιγκαλιόφ, Λιπούτιν, Λιάμισιν κ.ά.) με ταραχώδεις περιπλοκές των σχέσεών τους, που ταλανίζονται μεταξύ σλαβοφιλίας και δυτικισμού – της μεγάλης ιδεολογικής ρωγμής τότε και τώρα στη ρωσική κοινωνία. Επίσης συμμετέχουν πολλές ενδιαφέρουσες γυναίκες ποικίλων κοινωνικών τύπων και τάξεων όπως η μαικίνας χίρα Βαρβάρα Σταβρόγκινα. Τουλάχιτον τέσσερις άλλες διακρίνονται από τον απόλυτο, θανατηφόρο έρωτά τους για τη σκοτεινή δαιμονική φιγούρα του γιου της Βαρβάρας, του Σταβρόγκιν, στον οποίο δείχνει άνευ όρων λατρεία η κυριαρχική, κατά τα άλλα, αρχόντισσα μητέρα του. Οι ανταγωνισμοί, η περηφάνια, η στωικότητα, το πάθος και τα πάθη των γυναικών του μυθιστορήματος αποτελούν πλούσιο υλικό για μελέτη της γυναικείας φύσης.

Στην εισαγωγή ήδη του έργου, ο ειρωνικός, κυνικός και απαθής «Αφηγητής», που μπαινοβγαίνει στην εκτύλιξη του χρονικού, λέει μεταξύ άλλων ότι τα αλλόκοτα γεγονότα που παρακολουθούμε συνέβησαν σε μια επαρχιακή πόλη υπό την επίδραση του σεβαστού φίλου του καθηγητή Στεπάν Τροφίμοβιτς Βερχοβένσκι. Ο καθηγητής έπαιξε ανέκαθεν ανάμεσά τους ρόλο πραγματικού πολίτη. Ήταν φιλελεύθερος και ιδεαλιστής. Αγαπούσε τη Δύση, την πρόοδο, τη δικαιοσύνη και γενικά καθετί υψηλό. Όμως πάνω απ' αυτά τα ύψη κατέληξε να φαντάζεται ότι ο τσάρος και οι υπουργοί του τον επιβουλεύονταν προσωπικά και εγκαταστάθηκε στην πόλη τους για να εξασκήσει με πολλή αξιοπρέπεια το επάγγελμα του εξόριστου και κατατρεγμένου στοχαστή... Μόνο που τρεις ή τέσσερις φορές τον χρόνο είχε ξεσπάσματα κοινωνικού άλγους που τον καθήλωναν στο κρεβάτι με μια θερμόφορα στην κοιλιά.

Είναι εμφανώς ειρωνική, σχεδόν ξεκαρδιστική η εισόδος στο ντοστογεφσκικό σύμπαν. Ο Στεπάν είχε στο παρελθόν αποξενωθεί από τον μοναχογιό του Πιοτρ και τις δύο νεαρές συζύγους του (νεκρές τώρα πια) καθώς μάλλον δεν γίνεται να αγαπά κανείς ταυτόχρονα την οικογένειά του και τις μεγάλες ιδέες. Και ο νεαρός μαθητής του, γιος της ευγενούς χίρας Βαρβάρας Σταβρόγκινα που τον φροντίζει διά βίου και τον

Χειρόγραφα του Ντοστογιέφσκι από τους «Δαίμονες»

προσλαμβάνει ως παιδαγωγό, από την πολλή «ηθική εκπαίδευση» το σκάει και περιπίπτει στην ασωτία. Πρόκειται για τον Σταβρόγκιν, τον έναν εκ των δύο κεντρικών ηρώων των *Δαιμονισμένων*, γύρω από τον οποίο στροβιλίζονται τα δεκάδες άλλες πρόσωπα σε έναν συγκεχυμένο χορό – δυσκολία που επιτείνεται για τον αναγνώστη από τα σύνθετα ρωσικά ονόματα και τα υποκοριστικά τους.

Εχουμε επιπλέον, όπως ήδη υπαινιχθήκαμε, ένα πολυπλόκαμο ερωτικό δράμα που περιλαμβάνει την Ντάσα, ψυχοκόρη της μητέρας του Σταβρόγκιν, την κόρη μιας φίλης της, τη Λίζα, («μια ευγενή αμαζόνα»), την ανάπηρη Μαρία που την έχει παντρευτεί κρυφά για να εξιλεωθεί για την αποπλάνηση μιας 12χρονης, η οποία στη συνέχεια αυτοκτόνησε, και τις συζύγους μερικών από τους εμπλεκόμενους. Μέσω των αφηγηματικών εκρήξεων του Ντοστογιέφσκι εισάγονται στη δράση οι καθαυτοί «δαιμονισμένοι», (δηλαδή οι κατελιημένοι από τα δαιμόνια της κατά Λουκάν ευαγγελικής παραβολής). Πρόκειται για μια ομάδα εξεγερμένων με ποικίλες

ιδεολογικές και ταξικές καταβολές που επαγγέλλονται τη μεγάλη αλλαγή και την επανάσταση. Φίλοι και συγγενείς προστίθενται στο έργο, μπαινοβγαίνοντας στο σαλόνι της οικοδέσποινας Βαρβάρας εξυφαίνοντας συνομοσίες, εμπλεκόμενα τα προσωπικά τους προβλήματα με το επαναστατικό πρόταγμα, υποτάσσοντας εντέλει τον ανθρωπισμό στον κυνικό ακτιβισμό και τους κοινωνικούς δεσμούς στις αναγκαιότητες της Ιστορίας. Επικεφαλής συνωμότης, ο όπως είπαμε παραμελημένος και ξεστρατημένος Πιοτρ, ο

οποίος, ειρωνικά τω λόγω, δεν αρνείται τα αγαθά της καταγελλόμενης προς κατεδάφιση κοινωνίας, αρκεί να του τα παρέχουν οι άλλοι.

Η ανία ως κινητήρια δύναμη

Γίως κατά βάθος όλοι αυτοί οι δεκάδες ήρωες απλώς να βαριούνται. Προσπαθούν να γεμίσουν τις ζωές τους με κάτι ανώτερο: άλλος τον ιδεατό έρωτα και άλλος τη νέα κοινωνία, την οποία, με εντελώς ασαφείς ιδέες, επιχειρούν να προδιαγράψουν. Η έννοια της πλήξης έρχεται και επανέρχεται σε ποικίλα σημεία της αφήγησης, παίζοντας τον ρόλο της κινητήριας δύναμης της ιστορίας. Ο Πιοτρ υποβάλλει την ιδέα πως πρέπει να κατεδαφίσουν και να κάψουν τα πάντα πριν ακόμη φανταστούν τα υλικά από τα οποία θα συντίθεται η νέα κοινωνία. Ένας από τους εξεγερμένους εκπονεύει ένα λεπτομερές σχέδιο γι' αυτό που θα 'ρθει – βγαλμένο θα έλεγες από την εμπειρία του υλοποιημένου επί του εδάφους σοσιαλισμού που θα 'ρθει μισό αιώνα μετά την σύλληψη της ντοστογεφσκικής αυτής προφητείας.

Οι διαλεγόμενοι επαναστάτες, με σειρά λογικών επαγωγών καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι «η κοινωνική ισότητα θα καταλήξει νομοτελειακά στον δεσποτισμό». Ωστόσο, αφού επέλθει η κατάργηση του παλαιού και η ανάδειξη του νέου «θα εγκατασταθεί ένας εντελώς νέος τσάρος», που ορισμένοι βλέπουν στο πρόσωπο του Σταβρόγκιν. Ισχυρίζονται ότι η ουτοπική κοινωνία που θα υλοποιηθεί στο άμεσο μέλλον θα έχει ασφαλώς τους υποτακτικούς της, «τα πρόβατα», που δεν αξίζουν για τίποτα καλύτερο αν και συνιστούν τα εννέα δέκατα του πληθυσμού – ανθρώπους που θα ζουν σε ένα είδος παραδείσου άγνοιας με τη μόνη διαφορά ότι θα πρέπει να δουλεύουν σκληρά για να διατηρήσουν αυτό τον επί της γης παράδεισο. Ας θυμίσουμε εν παρενθέσει ότι στις σοβιετικές και δορυφορικές τους δημοκρατίες, έναν αιώνα μετά τον Ντοστογιέφσκι, τα ποσοστά μελών και μη μελών του Κόμματος ήταν ακριβώς αντίστοιχα. Επίσης ότι, όπως ακριβώς στην κοινωνική μηχανική που ειρωνικά σκιαγραφεί ο Ντοστογιέφσκι, «θα δημιουργηθεί ένας νέος

άνθρωπος», και όσοι δεν έχουν δουλειά «θα γίνουν καταδότες». Είναι αδύνατο να μην ξεσπάσει κανείς κάθε τόσο σε λυτρωτικά μέσα στην τραγικότητα της αλήθειας γέλια.

Κυνισμός, επαναστατική γυμναστική και έγκλημα

Στην ομάδα των εν δυνάμει τρομοκρατών συμμετέχει με ειρωνική απόσταση ο Σταβρόγκιν – ίσως επειδή δεν έχει και τίποτα καλύτερο να κάνει, ίσως πάλι επειδή ο Πιοτρ πολιορκεί τον ίδιο (και το πουγκί του) με δουλικότητα, αναδεικνύοντάς τον ως τον εν δυνάμει νέο τσάρο. Λίγο η αδιαφορία και ο σνομπισμός του Σταβρόγκιν, λίγο η πδονή που κατ' ομολογίαν του αντλεί από το Κακό, λίγο το παλιό του έγκλημα με τη μικρή αυτόχειρα από το οποίο αγωνίζεται να λυτρωθεί ακόμη και μέσω εξομολόγησης στον Άγιο Τύχωνα, λίγο το μπέρδεμα οικογενειακών και πολιτικών θεμάτων, θα τον εισαγάγουν έστω και από σπόντα στις επαναστατικές διαδικασίες. Αθελά του μάλιστα θα ωθήσει τους δαιμονισμένους να συσφίξουν την οργάνωσή τους συμμετέχοντας σε ένα κοινό έγκλημα – τη δολοφονία του μεταμελημένου μέλους τους Σατόφ. Έτσι θα κινηθεί η κορύφωση

Fyodor Dostoevsky
ΟΙ ΔΑΙΜΟΝΙΣΜΕΝΟΙ

Μτφ. Ελένη Μπακοπούλου
Εκδ Άγρα 2024, σελ. 939
Τιμή 33 ευρώ

του δράματος που περιλαμβάνει τον εμπρησμό μεγάλου τμήματος της πόλης, τη δολοφονία της Λίζας, της ανήλικης συζύγου του Σταβρόγκιν και του αδελφού της, και με μία αιματηρή αλυσίδα άλλων γεγονότων.

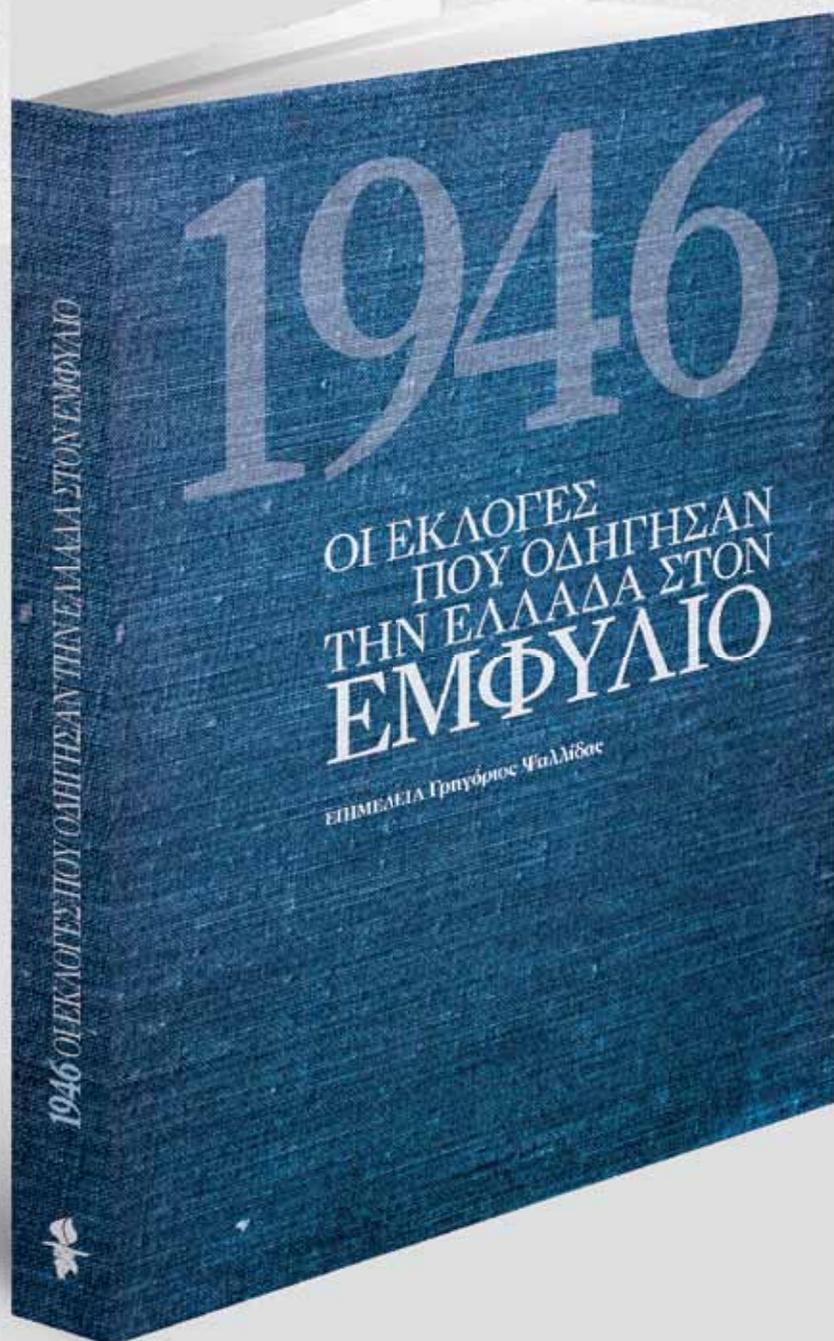
Προεξάρχουσα θέση θα αποκτήσει στο βιβλίο η επιπλέον φιλοσοφική διερώτηση επί του ζητήματος της αυτοκτονίας. Εδώ η σχετική προβληματική και οι πρακτικές συνεπαγωγές της υλοποιούνται από τον Κιρίλοφ, έναν ακόμη ενδιαφέροντα αν και άβουλο χαρακτήρα, θεωρητικό της αυτοχειρίας «σε μια ζωή χωρίς νόημα και χωρίς Θεό» που θα πάρει πάνω του τα εγκλήματα της ομάδας πριν σφίξει τη θηλιά στον λαιμό του.

Εν κατακλείδι, κυρίαρχη είναι στο βιβλίο η πολιτική προβληματική, κάποτε εις βάρος των πολλαπλών ψυχολογικών αντιφάσεων και των συναισθηματικών εκρήξεων των ηρώων. Ο λεκτικός στόμφορ περισσεύει, αρκετές σκηνές συνιστούν ανάγιντα φλουαρία, αλλά είναι τέτοιο το πνεύμα και οι αγωνίες που εκφράζει ο μεγάλος προπάτορας που οι όποιες αφηγηματικές κοιλιές συγχωρούνται. Να θυμίσω για ιστορικούς λόγους ότι οι *Δαιμονισμένοι* είχαν μεταφραστεί μεταξύ άλλων από τον Άρν Αλεξάνδρου πριν από μισό αιώνα.

ΤΟ ΒΗΜΑ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

δίνει
ΒΗΜΑ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

- Η χρονιά-ορόσημο για την πολιτική πορεία της χώρας
- Οι κάλπες με τη μεγάλη αποχή

**Κυκλοφορεί την Κυριακή 31 Μαρτίου
με «Το Βήμα της Κυριακής»**

Αλέξανδρος Σκούφος ή Σκούφης (Alec Scouffi)

Ένα μυστικό της «άλλης» λογοτεχνίας

Σχεδόν έναν αιώνα από την έκδοσή του κυκλοφορεί στα ελληνικά το μυθιστόρημα του δολοφονημένου στο Παρίσι συγγραφέα και ποιητή που είχε προκαλέσει εντύπωση στους λογοτεχνικούς κύκλους για την ειλικρίνεια της αφήγησης των ομοερωτικών παθών

ΓΡΑΦΕΙ Ο ΦΙΛΙΠΠΟΣ
Δ. ΔΡΑΚΟΝΤΑΕΙΔΗΣ

Όταν νωρίς το πρωί της 25ης Μαρτίου 1932 ο επιθεωρητής Μαρσέλ Γκιγιόμ (από τον βίο και τις δράσεις του οποίου ο Σιμενόν εμπνεύστηκε τον επιθεωρητή Μεγκρέ) έσπρωξε την πόρτα του κομψού διαμερίσματος στον πέμπτο όροφο της πολυκατοικίας στον αριθμό 97 της οδού Ρώμης στο Παρίσι, υπολόγισε με το μάτι πως ο Alec Scouffi ή Αλέξανδρος Σκούφος ή Σκούφης είχε δολοφονηθεί στη μέση της νύχτας από κάποιον περαστικό εραστή του μετά από βίαιη πάλη. «Το θύμα φέρει», σημείωσε στην αναφορά του, «δεκατέσσερα τραύματα... τα οποία διέτρησαν την καρδιά, τον πνεύμονα και τον λάρυγγα, εξάρθρωση του αριστερού αγκώνα από πτώση, κακώσεις στα χέρια». Ο επιθεωρητής σκέφτηκε πως η κακιά ώρα είχε φτάσει για τον Αλεκ, γεννημένο στην Αλεξάνδρεια το 1886, γόνου αστικής οικογένειας, απόφοιτο σχολής Ινσουιτών στο Παρίσι, σπουδαστή φωνητικής μουσικής, εξαιρετο βαρύτονο που είχε τραγουδήσει μαζί με τον Καρούζο (του οποίου έγραψε τη βιογραφία), είχε εμφανιστεί στις μεγαλύτερες οπερατικές σκηνές της Ευρώπης, είχε διδάξει επί πολλά χρόνια στο Παρίσι και στο Ελληνικό Ωδείο της Αθήνας, συμμετείχε στην πνευματική και κοινωνική ζωή της γαλλικής πρωτεύουσας, είχε εκδώσει τέσσερες ποιητικές συλλογές που έτυχαν επαίνων και δύο μυθιστορήματα. Το πρώτο, με τον τίτλο *Χρυσόψαρο δωμάτια μετ' επίπλων*, δημοσιευμένο το 1929, είχε προκαλέσει εντύπωση

στους λογοτεχνικούς κύκλους για την ειλικρίνεια της αφήγησης των ομοερωτικών παθών.

Από επαγγελματική συνήθεια, ο επιθεωρητής έσκυψε και πρόσεξε πως το ένα πόδι του νεκρού ήταν κάπως στραβό, λίγο κοντύτερο από το άλλο. Δεν είχε αμφιβολία για την ταυτότητα του θύματος, δηλαδή: ευτραφής, στρογγυλοπρόσωπος, ήταν μορφή πασίγνωστη που σύχναζε σε εκείνο το μικρό καφέ της Μονμάρτρης όπου μαζεύονταν άτομα του υποκόσμου τα οποία τον αποκαλούσαν «δάσκαλο» και όπου η Αστυνομία Ηθών τον άφηνε ήσυχο όταν κατά την διάρκεια των εφόδων της μάζευε τα ρεμάλια της κοινωνίας. Ο επιθεωρητής ήταν βέβαιος πως ο δολοφόνος θα παρέμενε ασύλληπτος. Πού να βρεις άκρη στον βίο τέτοιου ανθρώπου.

Ο Αλεκ περνούσε και από την πλατεία Πιγκάλ, τους σκοτεινούς δρόμους των λαϊκών γειτονιών, τα σπίτια των μεγαλοαστών με ερωμένους και ερωμένες διαλεγμένες από τις τσάτσες και τους νταβατζήδες των οίκων ανοχής, τα επιπλωμένα στενά δωμάτια (ένα κρεβάτι, δύο καρέκλες, ένας μπιντές, ένας καλόγερος για τα ρούχα, λαβομάνο, μια μεγάλη κανάτα με νερό), τα ξενοδοχεία ημιδιαμονής, αυτά που λέγαμε παλιότερα στα καθ' ημάς «δωμάτια δι' οικογενείας». Πάντα κρατούσε στα χέρια του το *baise-en ville* τσαντάκι του (για συνουσία στην πόλη, θα μεταφράζαμε προχειρώς), όπου υπήρχαν ένα καθαρό εσώρουχο, ένα σαπούνι, μια μικρή πετσέτα, αλοιφές, αρώματα και άλλα χρειώδη. Σε ένα χρονογράφημα γινόταν λόγος «για την επικίνδυνη ζωή του... που τον κατέτρυχε η σάρκα και σχεδόν κάθε βράδυ έφερνε στο διαμέρισμά του κακά αγόρια με τα οποία πλάγιαζε».

Δεν γινόταν κάτι διαφορετικό, όταν ο Αλεκ επέστρεφε κατά διαστήμα-

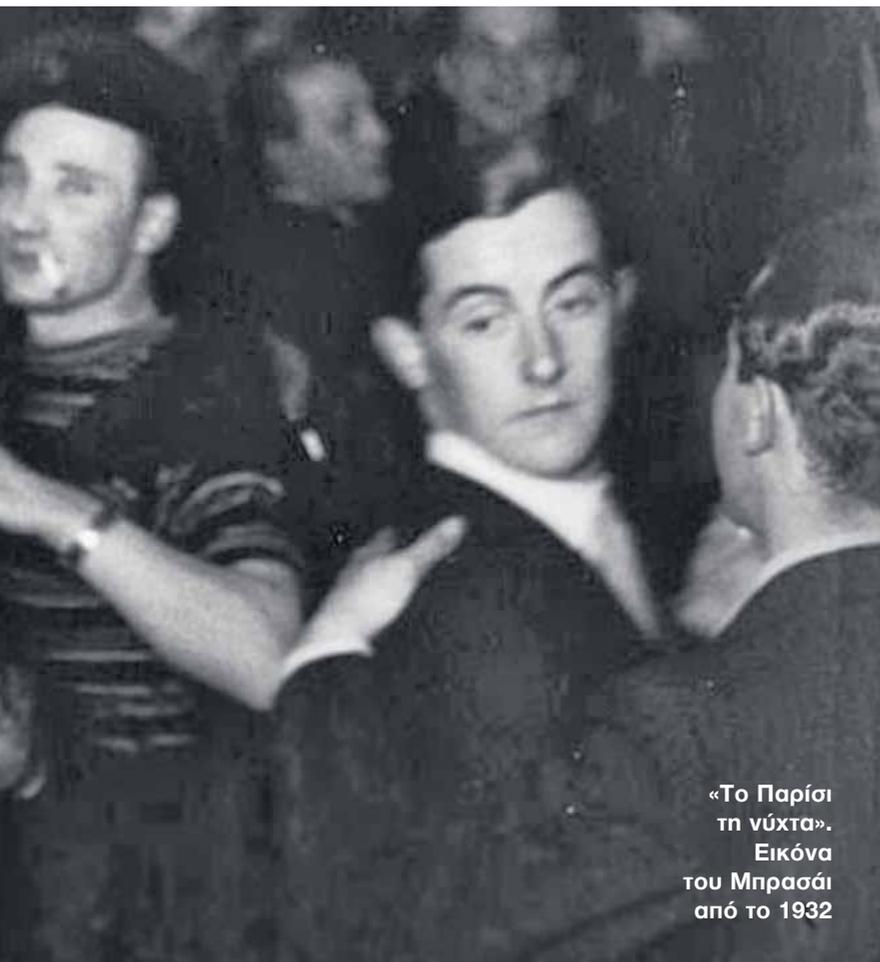

Αλεκ
Σουφί

τα στην Αλεξάνδρεια και άνοιγε το δικό του λογοτεχνικό σαλόνι στο οικογενειακό σπίτι του επί της οδού Σταμπούλ και γωνία Τουσούν, διατηρώντας σχέση με τον Καβάφη, ο οποίος του αφιέρωσε *Τα κεριά*. Στην Αμερικανική Σχολή Κλασικών Σπουδών στην Αθήνα υπάρχει στο «αρχείο Scouffi» το αυτόγραφο και φάκελος με

χειρόγραφο κατάλογο 16 ποιημάτων από τον ίδιο τον Καβάφη με σημειώσεις για την έκδοσή τους. Εκτός από το δικό του λογοτεχνικό σαλόνι που συγκέντρωνε προσωπικότητες της τέχνης, της επιστήμης και της πολιτικής, ο Αλεξανδρινός Scouffi ήταν μέλος της εκλεκτής συντροφιάς η οποία πήγαινε κάθε Κυριακή στη συνοικία Μεξ δυτικά της Αλεξάνδρειας, σημείο συνάντησης καλλιτεχνών και συγγραφέων με διαφορετική ταξική και εθνική καταγωγή, Γάλλοι και Ιταλοί κυρίως. Ανάμεσά τους και η γαλλίδα συγγραφέας του *Φουτουριστικού μανιφέστου της φιληθονίας* Βαλαντίν ντε Σεν-Πουάν (1875-1953), που υμνούσε τις αρετές του αιδίου, του «ντροπαλού» (*timide*). Μέσα σε αυτό το σύνολο δεν ήταν λίγοι εκείνοι, μόνιμοι Αλεξανδρινοί και περαστικοί καλλιτέχνες και συγγραφείς επώνυμοι, που σύχναζαν ανελλιπώς στα μπανάλ καφενεία των περιθωριακών και εργατικών, πιάτσες του έρωτα, χώρους μακράν της κατεστημένης ηθικής των ελίτ.

Η δολοφονία του Αλεκ απασχόλησε τον Τύπο, κυκλοφόρησαν σχόλια του είδους «ήθελές τα και παθές τα», εκφράστηκαν εγκώμια πως τα ποιήματά του τιμούσαν τη γαλλική γλώσσα, το *Χρυσόψαρο* παρέμενε ένα σκοτεινό, ποταπό και βλάσφημο βιβλίο, απειλή για το γαλλικό έθνος και την ανδρική ταυτότητα εξαιτίας της εκθήςλυνσης, της πορνείας, της αφομοίωσης αλλότρων ηθών. Πολύ σύντομα, ο Αλεκ ξεχάστηκε. Τα πράγματα χειροτέρευαν οικονομικά και πολιτικά εδώ και καιρό. Τη χρονιά της δολοφονίας του, η βιομηχανική παραγωγή μειώθηκε κατά 28%, τριακόσιες χιλιάδες οργισμένοι άνεργοι διαδήλωναν, οι σχέσεις με τη Γερμανία ψύχρηναν όλο και περισσότερο, το Λαϊκό Μέτωπο, πολιτική συμμαχία εργατικών, σοσιαλιστικών και κομμουνιστικών

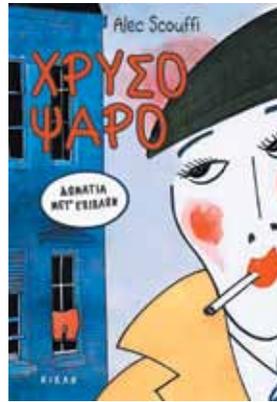

«Το Παρίσι τη νύχτα». Εικόνα του Μπρασάι από το 1932

οργανώσεων, εμφανιζόταν ως εναλλακτική λύση, στις 6 Μαΐου δολοφονήθηκε ο πρόεδρος της Δημοκρατίας Πολ Ντουμέρ από έναν παράφρονα Ρώσο.

Πολλά χρόνια αργότερα, ο Πατρίκ Μοντιανό (1945), βραβείο Νομπέλ 2014, πιστός στην αρχή ότι η λογοτεχνία είναι «η επιστροφή στο παρελθόν, η απειλή της απουσίας, η θολούρα των ηθικών ορίων, η σκοτεινή πλευρά της ψυχής», επανέφερε στο φως τον βίο και το έργο του Alec Scouffi. Στις μέρες μας, η *Bibliothèque Gay* καλεί, κάνοντας λόγο για τον Αλεκ, να ανακαλύψουμε τον πλούτο της ομόφυλης λογοτεχνίας, να μελετήσουμε αυτή την κοινή μας κληρονομιά. «Η αγάπη των βιβλίων συναντάει την αγάπη των νεαρών εφήβων» συμπεραίνει.

Η ελληνική έκδοση του *Χρυσόψαρου* είναι άριστη: άψογη μετάφραση από τον Νίκο Σκοπλάκη με επεξηγηματικές σημειώσεις, εκτενές επίμετρο σε συνεργασία με τη Δήμητρα Τζανάκη, εικόνες της εποχής.

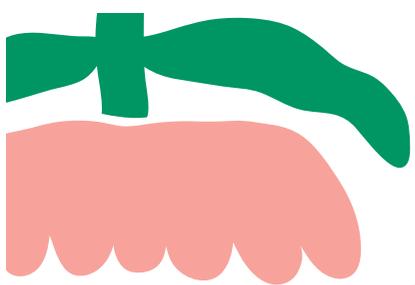
Alec Scouffi
ΧΡΥΣΟΨΑΡΟ, ΔΩΜΑΤΙΑ ΜΕΤ' ΕΠΙΠΛΩΝ

Μτφ. Νίκος Σκοπλάκης
Επίμετρο: Νίκος Σκοπλάκης και Δήμητρα Τζανάκη
Εκδ. Κίχλη, 2024, σελ. 360
Τιμή 17,50 ευρώ

Απόσπασμα

«Για τη μητέρα μου, που τη σκότωσα»

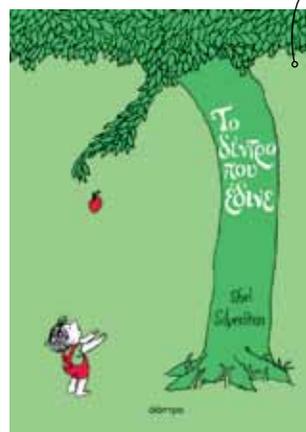
Μια νεκροφόρα τρανταζόταν στον δρόμο. Στην κορδέλα ενός στεφανιού διάβασε: «Για τη μητέρα μου, που τη σκότωσα». Η Λουίζ, ναι, ήταν η Λουίζ, πρόσφερε τα κόκκινα χείλη της σ' εκείνο το όμορφο και σφριγηλό παλικάρι, που κι ο ίδιος το ποθούσε· τον Λυκ. Ο Πιέρ ήθελε να κάνει κακό και στους δυο τους. Μα η Λουίζ γύρισε προς το μέρος του και του έδωσε το στόμα της. Ήταν, μάλιστα, σαν να προχώρησε κι ο Λυκ λίγο παραπάνω κι έτσι έγιναν σύντομα οι τρεις τους ένα σώμα. Δεν μπορούσε να διακρίνει τα φύλα· για πολλή ώρα δεν ένιωθε το δικό του. Στο τέλος, όπως σάλεψε, αισθάνθηκε πάνω του κάτι γλιστερό. Ενα φαλακρό κεφάλι, σαν αυγό, είχε προσπλωθεί ανάμεσα στα μπούτια του. Είχε την εντύπωση πως μια ζεστή, κολλώδης και σιελώδης βλέννα τον γέμιζε φλύκταινες, ενώ χιλιάδες βεντούζες βύζαιναν και ρουφούσαν τους χυμούς της σάρκας του, η οποία είχε παραδοθεί σ' εκείνα τα φιλήματα. Ενας απαίσιος σπασμός διαπέρασε όλο του το είναι. Σαν να έβγαλε κραυγή... Μα μια βραχνή φωνή σιγοψιθύρισε μες στο όνειρό του: «Μην ξυπνάς, μικρέ μου...». Κι ο Πιέρ κοιμήθηκε ως το πρωί.

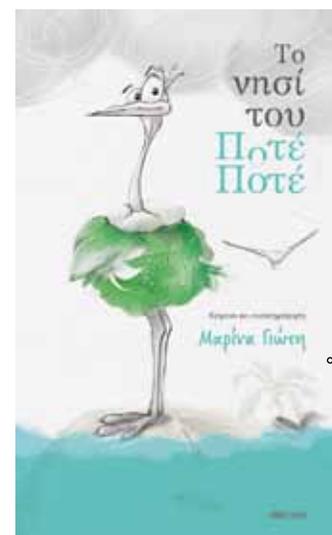
ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΠΑΙΔΙΚΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ 2024

Πώς να μιλήσεις στα παιδιά για...

τη σημασία του σεβασμού στο περιβάλλον και την αρμονία στη φύση

την αξία της φιλίας και της ανιδιοτελούς αγάπης που μένει αναλλοίωτη στον χρόνο

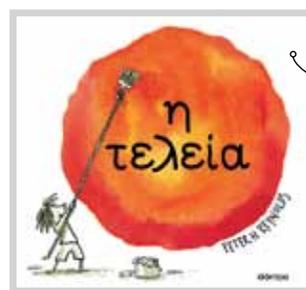

την ψυχική ανθεκτικότητα και την προσαρμοστικότητα

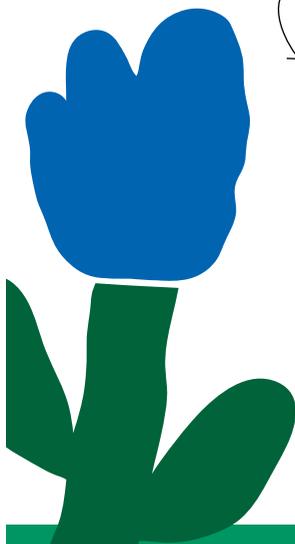
τη διαφορετικότητα και τη δύναμη της πραγματικής φιλίας

την ενσυναίσθηση και τις διαπροσωπικές σχέσεις

την αξία της προσπάθειας, της αυτοεκτίμησης και της αυτοπεποίθησης

Καουτέρ Αντιμί Κατανοώ τους άλλους, άρα υπάρχω

Η αλγερινής καταγωγής συγγραφέας μας δίνει μια ενδιαφέρουσα πρόταση γνωριμίας με έναν αρκούντως διαφορετικό λαό της Μεσογείου

Η Καουτέρ Αντιμί γεννήθηκε στο Αλγέρι το 1986. Σπούδασε φιλολογία στο Πανεπιστήμιο του Αλγερίου. Γράφει στα γαλλικά. Από το 2008 ζει στο Παρίσι. Από τις εκδόσεις Πόλις κυκλοφορεί επίσης το μυθιστόρημά της «Τα πλούτη μας»

ΓΡΑΦΕΙ Ο ΜΑΝΟΣ ΚΟΝΤΟΛΕΩΝ

Την Καουτέρ Αντιμί οι έλληνες αναγνώστες της ξένης λογοτεχνίας τη γνώρισαν για πρώτη φορά με το προηγούμενο μυθιστόρημά της «Τα πλούτη μας» και έδειξαν πως τους κέρδισε ο τρόπος γραφής της – ένας τρόπος φαινομενικά απλός, αλλά στην ουσία μια έντονη ικανότητα να χρησιμοποιεί την απλότητα για να φωτίζει το μέγα απρόβλεπτο της καθημερινότητας. Και αυτή την τεχνική τη χρησιμοποιεί και στο δεύτερο μυθιστόρημά της, το «Με άνεμο κακό»: «...Στα στρατόπεδα είχε μάθει, ήθελε δεν ήθελε, γερμανικά, ότι αυτή η γλώσσα, μολονότι έλπιζε να την ξεχάσει με τον καιρό, του φαινόταν πως θα 'μενε για πάντα κολλημένη στο πετόι του, ότι του είχε τύχει να σκοντάφτει σε μια γαλλική λέξη και να την αντικαθιστά με μια γερμανική, κι ότι έτσι, σιγά σιγά, θα κατέλυνε να χάσει τη μιλιάρη του, θα αρραίωνε και άξαφνα κάποιος άλλος εκφραζότανε μέσα από αυτόν, κάποιος που δεν ήταν ο Ταρέκ από το Ελ Ζαχρά».

Όπως και στο προηγούμενο έργο της, έτσι και σε αυτό, η Αντιμί (Αλγέρι, 1986) έχει ως κέντρο της αφήγησής της την πατρίδα της και πάνω σε δικούς της συμπατριώτες στήνει την πλοκή της. Στόχος της από τη μια να φωτίσει το σχετικά πρόσφατο παρελθόν αυτής της χώρας και από την άλλη να αποδείξει πως οι απλοί άνθρωποι κρύβουν απλές, μα ουσιαστικές, σκέψεις και εκφράζουν απλά, μα διαχρονικά, συναισθήματα.

Και πρέπει αυτή η μυθιστορηματική στάση της να είναι και ό,τι φάνηκε να αναγνωρίζει το φοιτητικό κοινό της Γαλλίας – η Αντιμί εδώ και χρόνια ζει και εργάζεται στο Παρίσι – που ξεχώρισε και βράβευσε τα δύο αυτά της μυθιστο-

ρήματα. Τελικά ο απόλυτα προσωπικός, μα όχι και ανεργάτιστος υποκειμενικός, τρόπος να διαβάζει κανείς την Ιστορία δείχνει να έχει ανταπόκριση μέσα στον χώρο εκείνης της νεολαίας που θέλει να ξεφύγει από την επίσημη και ψυχρή επαφή με όσα καθόρισαν προηγούμενες εποχές.

Δυο τα κεντρικά πρόσωπα του έργου. Ο Ταρέκ και η Λεϊλά. Δυο παιδιά, κάπου στα 1920, μεγαλώνουν σε ένα χωριό της Αλγερίας. Μαζί τους, τρίτος στη συντροφιά, και ο Σαϊντ. Καθώς τα χρόνια περνούν και η χώρα σχηματίζει το νέο της πρόσωπο μαχόμενη για την ανεξαρτησία της από τους Γάλλους, οι ζωές των τριών φίλων θα πάρουν η καθεμιά τον δικό της δρόμο.

Τη Λεϊλά θα την παντρέψουν με έναν πολύ μεγαλύτερό της άντρα και θα αποκτήσει έναν γιο. Την ίδια εποχή ο Ταρέκ και ο Σαϊντ θα βρεθούν μέσα στις μάχες με τους Γερμανούς, θα ζήσουν και εκτός της πατρίδας τους την εμπειρία να μη σε θεωρούν ελεύθερο πολίτη.

Μα και πάλι η ζωή όπως προχωρά, θα δημιουργήσει νέες καταστάσεις. Η Λεϊλά θα τολμώσει να αφήσει τον βίαιο άντρα της, ο Ταρέκ θα πάρει το θάρρος να της προτείνει να γίνει δικιά του γυναίκα, ενώ ο Σαϊντ θα ασχοληθεί με τη συγγραφή.

Κι ενώ ο Ταρέκ θα ξενιτεύεται για να

Στόχος της συγγραφέως από τη μια να φωτίσει το σχετικά πρόσφατο παρελθόν αυτής της χώρας και από την άλλη να αποδείξει πως οι απλοί άνθρωποι κρύβουν απλές, μα ουσιαστικές, σκέψεις και εκφράζουν απλά, μα διαχρονικά, συναισθήματα

μπορεί να ζει την οικογένεια που έχει φτιάξει και η Λεϊλά θα δίνει τις δικές της μάχες μέσα σε μια χώρα που σπαράσσεται από εμφύλιους σπαραγμούς, ο Σαϊντ θα γράψει ένα μυθιστόρημα όπου τα κεντρικά πρόσωπα θα είναι οι δυο παιδικόι του φίλοι και το οποίο θα θεωρηθεί ως το πρώτο σημαντικό λογοτεχνικό έργο γραμμένο από Αλγερινό.

Και ξαφνικά δυο άνθρωποι – ο Ταρέκ και η Λεϊλά – που είχαν μάθει να ζούνε σιωπηλά, αισθάνονται πως κάποιος τους έχει αφαιρέσει κάθε ένδυμα και η ιδιωτικότητα τους γίνεται κτήμα πολλών, σχολιασμός δεικτικός.

«Είναι αλήθεια, Λεϊλά; Περιγράφει το κορμί σου με κάθε λεπτομέρεια, πώς είναι δυνατόν; Κι ο φουκαράς ο Ταρέκ που σκοτώνεται στη δουλειά εκεί στην Ευρώπη για σένα και τα κορίτσια, για να μη σας λείψει τίποτα!».

Μέσα από τους άλλους προσδιορίζομαστε. Μαζί με τους άλλους στήνουμε το ατομικό και συλλογικό μέλλον μας.

Μα και η σιωπή είναι στάση ζωής – μια διακριτική στάση. Αλλά πόσο ελεύθερος είναι ο καθένας μας να επιλέξει τον δικό του δρόμο;

Κι ενώ η Αλγερία ολοένα και μετασχηματίζεται και άλλοτε αποδιώχνει τα κατάλοιπα του παρελθόντος της κι άλλοτε υποκύπτει στη βιαιότητα του σήμερα,

Καouther Adimi
ΜΕ ΚΑΚΟ ΑΝΕΜΟ

Μτφ. Εφη Κορομηλά
Εκδ. Πόλις, 2024,
σελ. 256
Τιμή 17,70 ευρώ

οι τρεις αυτοί άνθρωποι – απόμακροι πια από την παιδική τους ηλικία – θα φτάνουν ο καθένας στο δικό του τέλος. Για τον έναν, αυτόν που επέλεξε την κραυγή της δημοσιοποίησης, το τέλος θα είναι μοναχικό και επώδυνο. Για τους άλλους δύο, έτσι όπως θα έχουν τελικά καταφέρει να επιστρέψουν από εκεί απ' όπου είχαν ξεκινήσει, το τέλος τους θα το αναμένουν πάνω σε μια ταράτσα, να κοιτάνε τα αστέρια πιασμένοι χέρι με χέρι.

Στις τελευταίες, πλέον, σελίδες, η Αντιμί θα φανερώσει πως έγραψε την ιστορία των δικών της ανθρώπων, όχι όμως για να τους δείξει ολόγυμνους, αλλά για να μπορέσει να τους καταλάβει. Αυτούς που υπήρξαν οι πρόγονοί της και μαζί τους να κατανοήσει και την πατρίδα της – όσο κι αν η ίδια ζει και εργάζεται και δημιουργεί στην απέναντι ακτή της Μεσογείου, είναι σημαντικό να ξέρει πως οι φραγκοσυκιές του τόπου καταγωγής της συνεχίζουν να μεγαλώνουν.

Μυθιστόρημα ιδιαίτερης αισθαντικότητας, μια ενδιαφέρουσα πρόταση γνωριμίας με έναν αρκούντως διαφορετικό λαό της Μεσογείου και σίγουρα κείμενο δομημένο πάνω στη σχέση του ατόμου με τη γλώσσα καταγωγής του.

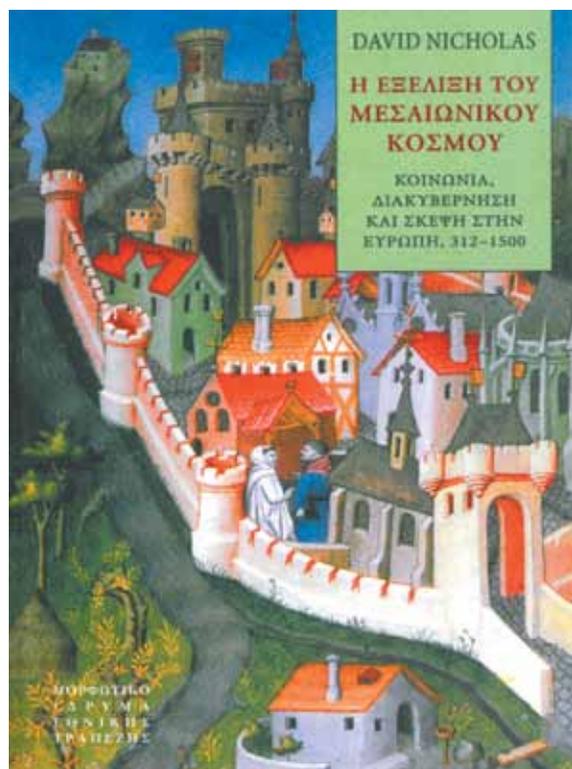
Την επιτυχημένη μετάφραση την υπογράφει η εμπειρία της Εφης Κορομηλά.

THEA ΛΙΑΙΑΣ
ΤΣΟΥΒΑ

Ντέιβιντ Νίκολας Ο Μεσαίωνας ως συνέχεια και όχι ως ρήγμα

Η «Εξέλιξη του μεσαιωνικού κόσμου»
του ομότιμου καθηγητή του Πανεπιστημίου Κλέμσον
της Νότιας Καρολίνας στην 9η ανατύπωσή της

David Nicholas
**Η ΕΞΕΛΙΞΗ
ΤΟΥ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΟΥ
ΚΟΣΜΟΥ**

Μτφ. Μαριάννα
Τζιαντζή
Εκδ. MIET, σελ.763
Τιμή 28 ευρώ

Ομοτίμος καθηγητής του Πανεπιστημίου Κλέμσον της Νότιας Καρολίνας Ντέιβιντ Νίκολας (David Nicholas, 1939) θεωρείται από τους διαπρεπείς μελετητές της μεσαιωνικής κοινωνίας και ιστορίας. Έχει να επιδείξει πλούσιο και αξιόλογο συγγραφικό έργο, το οποίο αγκαλιάζει ένα ευρύ φάσμα θεμάτων, από τη ζωή των φλαμανδικών πόλεων του 14^{ου} αιώνα έως την αστικοποίηση και την εξέλιξη του θεσμού της οικογένειας στην προνεωτερική Ευρώπη. Το βιβλίο του *Η εξέλιξη του μεσαιωνικού κόσμου. Κοινωνία, διακυβέρνηση και σκέψη στην Ευρώπη, 312-1500* (MIET, 2022, 9^η ανατύπωση), στην εξαιρετική μετάφραση της Μαριάννας Τζιαντζή και με το υπέροχο εξώφυλλο *Μεσαιωνική πόλη με τείχος: η Αβινιόν του 14^{ου} αιώνα* (από το χειρόγραφο Pierre Salmon *Réponses à Charles VI et Lamentation au roi sur son état*, περ. 1409), συνιστά έργο που ανταποκρίνεται στην πολυπλοκότητα του θέματος. Πρόκειται για επίτομη και συνάμα περιεκτική επισκόπηση της μεσαιωνικής Ευρώπης. Ο συγγραφέας εξετάζει τη μακρά ιστορική περίοδο ανάμεσα στον ύστερο ρωμαϊκό κόσμο και τον ύστερο Μεσαίωνα αναλύοντας αφενός την εξελικτική της συνέχεια, αφετέρου τις αναδιατάξεις που συμβατικά διακρίνουν την ιστορία της Δύσης. Χωρίζεται σε τέσσερα μέρη που αφορούν τους προδρόμους του πολιτισμού, την Ευρώπη του πρώιμου Μεσαίωνα (περί το 700-920) και των μέσων του Μεσαίωνα (περί το 920-1270), καθώς και τον ύστερο Μεσαίωνα (1270-1500).

Ο συγγραφέας υιοθετεί την άποψη ότι η ιστορία είναι μια διαρκής και εξελικτική διαδικασία, όχι διαδοχή ασυνεχών σταδίων. Ο όρος Μεσαίωνας (περίοδος που χωρίζει την κλασική αρχαιότητα από τη σύγχρονη εποχή, η οποία αρχίζει είτε με την ιταλική Αναγέννηση είτε με την προτεσταντική εξέγερση) στιγματίστηκε έως τώρα μια ολόκληρη χιλιετία αποδίδοντας σε αυτήν τα γνωρίσματα της πνευματικής καθυστέρησης και της κοινωνικής αδικίας. Δεν σηματοδοτεί ωστόσο ρήγμα, ούτε αποτελεί εποχή με τα δικά της ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, με σαφή αρχή και τέλος, αλλά μια συνέχεια. Στη διάρκεια του Μεσαίωνα σημειώθηκαν εκπληκτικές πρόοδοι στην τεχνολογία και την εφαρμοσμένη μηχανική, ο χάρτης των πόλεων πήρε τη μορφή που γνωρίζουμε σήμερα, ενώ τέθηκαν οι βάσεις του σύγχρονου δυτικού πολιτισμού.

Ο συγγραφέας δεν δίνει έμφαση σε κάποια εποχή. Η προσέγγιση είναι συγκριτική. Παρουσιάζονται λεπτομερώς όλες οι χώρες, η Γαλλία, η Αγγλία, η Γερμανία, η Ιταλία, η Ισπανία, ενώ δεν απουσιάζουν διεξοδικές ενότητες για το Βυζάντιο και το Ισλάμ, τους γείτονες που επηρέασαν σημαντικά την εξέλιξη της μεσαιωνικής Δύσης. Τα θέματα που απασχολούν τον συγγραφέα είναι οι πολιτικές ιδέες και οι μηχανισμοί διακυβέρνησης, η θρησκευτική ζωή και η παιδεία. Παράλληλα αναλύονται θέματα όπως η κοσμική ζωή και ο λαϊκός πολιτισμός, η θέση της γυναίκας και των παιδιών, της οικογένειας. Τα στοιχεία εξασφαλίζουν στο βιβλίο προβάδισμα έναντι των έως τώρα εγχειριδίων μεσαιωνικής ιστορίας τα οποία εστίαζαν

σε πολιτισμικά στοιχεία που πήγαιναν από την εκκλησία.

Τα επιτεύγματα των Ρωμαίων

Ο συγγραφέας τεκμηριώνει τη θεμελίωση του πολιτισμού της μεσαιωνικής Ευρώπης πάνω στα επιτεύγματα των Ρωμαίων. Η δημόσια διοίκηση, το δίκαιο, η τέχνη, η αρχιτεκτονική και η παιδεία των Ρωμαίων διατηρήθηκαν και αποτέλεσαν αντικείμενο μίμησης, ενώ οι Ρωμαίοι προσέδωσαν οικουμενικότητα στον χριστιανισμό ο οποίος εξελίχθηκε σε κυρίαρχη θρησκεία του δυτικού κόσμου. Η χριστιανική Εκκλησία, από την άλλη, δανείστηκε στοιχεία από τους Ρωμαίους και έπαιξε σημαντικό ρόλο στη διατήρηση μεγάλου μέρους της ρωμαϊκής λογοτεχνίας και μάθησης. Οι λαοί της Ευρώπης γνώρισαν τη Ρώμη μέσω της χριστιανικής Εκκλησίας, ενώ οι Ρωμαίοι στη Βορειοδυτική Ευρώπη οικειοποιήθηκαν και αξιοποίησαν έναν κατά βάση κελτικό πολιτισμό. Καθώς η ρωμαϊκή ισχύς έφθινε, τα κελτικά στοιχεία έκαναν ξανά την εμφάνισή τους. Οι Γερμανοί εισήγαγαν και αυτοί πρωτότυπα στοιχεία. Αναπόφευκτα, οι Ρωμαίοι και οι

Γερμανοί προσαρμόστηκαν ο ένας στον άλλο δημιουργώντας έναν καινούργιο πολιτισμό.

Στην Ανατολή οι ελληνικές βάσεις του ρωμαϊκού πολιτισμού γέννησαν μια νέα Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία, που τον 6^ο αιώνα είναι ελληνική παρά ρωμαϊκή, ενώ η άνοδος του Ισλάμ, τον επόμενο αιώνα, οδήγησε στην ανάπτυξη νέων πολιτικών οντοτήτων με τις οποίες οι Λατίνοι έμελλε να αναπτύξουν πολιτικές, οικονομικές και πολιτισμικές σχέσεις. Οι μουσουλμάνοι, καταλαμβάνοντας εκτεταμένες περιοχές που είχαν υποστεί ρωμαϊκή επίδραση και αφομοιώνοντας στοιχεία του ρωμαϊκού πολιτισμού, άνοιξαν μία ακόμα δίοδο μέσω της οποίας ο τροποποιημένος αυτός πολιτισμός αποτέλεσε θεμέλιο της μεσαιωνικής Δύσης.

Αυτές είναι ελάχιστες από τις απόψεις που αναπτύσσονται. Το βιβλίο διαβάζεται ευχάριστα χάρη στη γλαφυρή και ρέουσα γλώσσα, αλλά και χάρη στη δομή του, στην κατά μέρη και ενότητες ανάπτυξη. Η Καρολίγγεια Δύση, η Οθωνική Αναγέννηση, οι αυτοκράτορες και οι πάπες, οι ευγενείς και οι σταυροφόροι, η λογοτεχνία, η μουσική, τα έπη, οι τροβαδούροι, οι αλλαγές στη γη, η καθημερινή ζωή και πολλά ενδιαφέροντα θέματα.

ΓΛΩΣΣΙΔΙΑ

ΤΟΥ ΑΝΔΡΕΑ ΠΑΠΠΑ

Υπερβολές(;)

Επάνοδος στη «ρωμαιολογία» έπειτα από ανάπαυλα μίας μόνο εβδομάδας, ίσα ίσα για να ξεκουραστούν... τα μολύβια μου.

Και πρώτα, μια γενικότερη επισήμανση, νομίζω σημαντική για όποιον ασχολείται –έστω και ερασιτεχνικά αλλά πάντως επίμονα, όπως εγώ– με την Ιστορία. Διαβάζουμε συχνά για εκκεντρικότητες, για ωμότητες, για αναληψία, ακόμα και για εγκλήματα αρκετών ηγεμόνων, και βέβαια ορισμένων Ρωμαίων αυτοκρατόρων κατεξοχήν. Ποιος δεν έχει ακούσει για τις θηριωδίες του Καλιγούλα και του Νέρωνα, του Κόμμοδου και του Ηλιογάβαλου; Προφανώς υπάρχουν και στοιχεία αλήθειας σε όλα αυτά. Με μια κρίσιμη διευκρίνιση, όμως. Συνήθως, τις σχετικές πληροφορίες τις αντλούμε από συγγραφείς οι οποίοι είχαν καλές σχέσεις με τον επόμενο ή με τους επόμενους ηγεμόνες. Εκείνοι πάλι, επιδίωκαν συχνά να αμαυρώνεται η φήμη του προκατόχου τους στον θρόνο ώστε, κατ' αντιδιαστολή, να φωτίζεται θετικά η δική τους περίοδος. Ιδιαίτερα μάλιστα ίσχυε αυτό όταν δεν επρόκειτο για απλή διαδοχή στο πλαίσιο της ίδιας δυναστείας, αλλά για αλλαγή δυναστείας, και μάλιστα με βίαιο τρόπο ενίοτε.

Υπάρχουν πλέον μελέτες σύμφωνα με τις οποίες όσα αποτρόπαια καταμαρτυρούνται σε ορισμένους αυτοκράτορες ή σε άλλους ηγεμόνες είναι εν πολλοίς σκόπιμες υπερβολές –ακόμα και επινοήσεις– προκειμένου αυτοί να απαξιωθούν. Κατ' αναλογία, με επιφύλαξη θα πρέπει να διαβάζονται και κάποια εγκώμια σε ηγεμόνες, στο μέτρο που αυτά προέρχονται από γραφίδες «στην υπηρεσία» των εν λόγω ηγεμόνων ή των απογόνων τους. Για παράδειγμα, ενδεχομένως ο Καλιγούλας να μην αναγόρευσε το άλογό του ύπατο, όπως λέγεται και γράφεται κατά κόρον, αλλά να είπε –μεταξύ σοβαρού και αστείου– ότι «θα μπορούσε» να κάνει ακόμα και το άλογό του ύπατο, αν ήθελε. Και μη μου πείτε ότι είναι το ίδιο.

Όμως Γλωσσίδι χωρίς λίγο πιπεράκι δεν νοείται. Υπήρχε λοιπόν στη Ρώμη ναός αφιερωμένος στη Juno Viriplaca. Σε ελεύθερη μετάφραση, Ηρα την Αντροκαταπραύντρα ή Ηρα την Αντροπρεμίστρα. Ζευγάρια που οι σχέσεις τους ήταν διαταραγμένες, που «ο γάμος τους περνούσε κρίση» όπως θα έγραφε ένα σημερινό περιοδικό, πήγαιναν εκεί και, με τη βοήθεια της θεάς, «τα ξανάβρισκαν». Κάτι σαν τις σημερινές επισκέψεις στον «σύμβουλο γάμου», δηλαδή.

Υ.Γ. Ο κύριος Γιώργος Ναθαναήλ έγραψε στο «The Books' Journal» του Μαρτίου μια εξαιρετική, και ως προς το ύφος και ως προς το περιεχόμενο, κριτική για τα «Γλωσσίδια», που κυκλοφορούν από τις εκδόσεις Πατάκη. Εκεί, μεταξύ άλλων, επισημαίνει ότι σε κάποιο κείμενό μου γράφω «δεν είπαμε να γίνει το router δρομολογητής». Όμως, το σωστό είναι router, αφού router σημαίνει κυρίως ο οπαδός. Έχει απόλυτα δίκιο. Αυτά παθαίνουν οι αναλφάβητοι σε θέματα και σε ορολογία τεχνολογίας, όπως εγώ. Τον ευχαριστώ για την επισήμανση αλλά και για το γενικότερο ενδιαφέρον του.

Επιδόρπιο

Ενδιαφέρον στοιχείο: κατά την περίοδο της μεγιστης επέκτασής της, η Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία είχε περίπου 50 εκατομμύρια κατοίκους. Την ίδια εποχή, ο πληθυσμός της Ρώμης εκτιμάται πως ήταν γύρω στο 1 εκατομμύριο.

Σκέφτομαι με τρόπο αν δίδασκα σε μια εποχή κατά την οποία πέρναγα από τα ιδεώδη του Θουκυδίδη στις ιδεολογικές αναζητήσεις του Μεγάλου Βασιλείου και του Αγίου Χρυσοστόμου

Η πρώτη κριτική

ΤΟΥ ΚΩΣΤΑ ΓΕΩΡΓΙΟΥΣΟΠΟΥΛΟΥ

Εκινάω το σημερινό μου κείμενο με μια διαπίστωση εξαιτίας των αναγνώσεών μου. Εχω τη συνήθεια, πάνω από 70 χρόνια αναγνώστης πριν γίνω γραφιάς, να επανέρχομαι σε κείμενα που με απασχόλησαν ή με ενόχλησαν πριν από πολλά χρόνια. Αυτή τη στιγμή μόλις άφησα την ανάγνωση του πρώτου τόμου του μυθιστορήματος του Μ. Καραγάτση «Σέργιος και Βάκχος», που σαφώς πρωτοδιάβασα πριν από μισό αιώνα και περισσότερο. Τους συστηματικούς αναγνώστες μου τους συμβουλεύω να επανέρχονται στα κείμενα που τους εντυπώθηκαν εξαιτίας θετικών και αρνητικών εντυπώσεων, να δοκιμάζουν πρώτα την αντοχή των κειμένων σε μια δεύτερη δική τους ανάγνωση και την αντοχή τη δική τους, να εξετάζουν κατά πόσο, με την πάροδο των χρόνων, έχουν αλλάξει τα κριτήριά τους, τα ιδεολογικά και αισθητικά τους εφόδια και ποιοι είναι οι λόγοι της εμμονής σε παλιές εντυπώσεις ή της αλλαγής των κριτηρίων τους.

Οι σκέψεις αυτές ξεκίνησαν να με απασχολούν τον τελευταίο καιρό που ξαναγυρίζω σε παλιές λογοτεχνικές αναγνώσεις. Αυτή την εποχή, εδώ και λίγους μήνες, ξαναδιαβάζω τα μυθιστορήματα του Μ. Καραγάτση και της μεγάλης πνευματικής εμπειρίας που συνέβη πριν από μισό αιώνα. Σήμερα βρίσκομαι στο τέλος του πρώτου τόμου του κειμένου του «Σέργιος και Βάκχος». Η πρώτη διαπίστωση είναι πως η πρώτη κριτική ενός έργου που διαβάζεται βρίσκεται μέσα στο σχέδιο και τη σκέψη του ίδιου του συγγραφέα. Αν σκεφτεί κανείς πόσα κείμενα, ιστορικά κυρίως, χρειάστηκε να αποδελτιώσει ο Καραγάτσης, γράφοντας ένα κείμενο με πλαίσιο μια ολόκληρη εποχή 1.700 χρόνια πίσω από την εποχή μας. Γιατί για ένα έργο αφηγηματικό, όπου τα γεγονότα γίνονται με φόντο τα δρώμενα, την ιδεολογία, τα ηθικά πρόσημα και το γούστο μιας τόσο απόμακρης εποχής, πρέπει ο συγγραφέας να έχει εκ των προτέρων αποθηκεύσει στα τετράδιά του μια πληθώρα γεγονότων και συμπεριφορών μιας άλλης ιστορικής πραγματικότητας, συνήθως τελείως ξένης με τη δική μας. Ο Καραγάτσης γυρίζει σε μια εποχή με μεγάλες μεταπτώσεις και αιφνιδιασμούς στα ήθη και τις ιδέες. Φανταστείτε να έχεις μυηθεί στα πολιτιστικά ήθη της αρχαίας Αθήνας του Περικλή και του Αισχύλου και να χρειάζεται να καταγράψεις συνθήκες και λειτουργίες των πρωτοχριστιανικών χρόνων. Να είναι η Παιδεία ο Θουκυδίδης και ο Μένανδρος, για να πάρω δύο απόμακρα αρχαία όρια, και να πρέπει να παρακολουθήσεις συμπεριφορές και αξίες ζωής των πρώτων χριστιανικών χρόνων. Είμαι δάσκαλος και σκέφτομαι με τρόπο αν δίδασκα σε μια εποχή κατά την οποία πέρναγα από τα ιδεώδη του Θουκυδίδη στις ιδεολογικές αναζητήσεις του Μεγάλου Βασιλείου και του Αγίου Χρυσοστόμου. Φανταστείτε για μια στιγμή τα ερωτικά ζητούμενα που σχολιάζει και σατιρίζει ο Αριστοφάνης, όπως τα αντιμετώπιζε ένας εξομολογητής, εξετάζοντας την ερωτική συμπεριφορά ενός εφήβου στα χρόνια που εξαπλώθηκε το χριστιανικό ήθος στην Ευρώπη και στη χώρα μας. Υπήρξε για αιώνες μια ερωτική ηθική που κατέφασκε στην απήκηση της ηδονής και την αναζήτωση και ήταν αξιοζήλευτος κανείς στην κοινότητα αν την απολάμβανε, και τη θεωρούσε μια υγιή αναγκαιότητα για τη φυσιολογική απόλαυση του βίου. Από την άλλη, υπήρξαν εποχές που το σεξ ήταν αμαρτία και το καταδίκασε η θρησκεία με κανόνες και αποκλεισμούς από την ηθική ορθοδοξία, με μοναδικό σκοπό το σεξ να αποτελεί τη μόνη νομιμότητα για την τεκνοποιία.

Σκέφτομαι συνήθως, διδάσκοντας σε έλληνες εφήβους αρχαίους τραγικούς και ιστορικούς, και βέβαια κωμωδιογράφους, αν όντως σήμερα ένας έφηβος Έλληνας, με κύριο μάθημα στην εκπαίδευση από τη νεαρότερη ηλικία των θρησκευτικών της ορθόδοξης πίστης, πραγματικά αντιλαμβάνεται τα ήθη και τους κώδικες συμπεριφοράς των ηρώων του Ευριπίδη και τις ερωτικές αναζητήσεις ενός στρατιώτη του Μεγάλου Αλεξάνδρου στην Ασία ή ενός εμπόρου στην Αίγυπτο ή ενός ναύτη στην Κίνα, τις Ινδίες και τη Νότια Αφρική τον αιώνα του Περικλή.

Με τα ηθικά κριτήρια που μας εφοδιάζει σήμερα η εκπαίδευση μέσα στο κλίμα του χριστιανικού ήθους αντιλαμβανόμαστε πλήρως τα ερωτικά αδιέξοδα της Μήδειας ή τις ερωτικές φαντασιώσεις ενός εφήβου της εποχής του Ηράκλειτου ή του Λυσία. Ως δάσκαλος πενήντα χρόνια, έχοντας να διδάξω «Οιδίποδα» ή «Αντιγόνη», μπαίνοντας στην τάξη με εφήβους μικροαστούς και αστούς μαθητές, αναρωτιόμουν τι μπορούσαν να συλλάβουν από τα

ερωτικά κυρίως, αλλά και τα εν γένει ηθικά προβλήματα ενός εφήβου της Θήβας ή της Σπάρτης ή της Μακεδονίας των πρώτων αιώνων θριάμβου του χριστιανισμού. Εξάλλου συχνά μαθητές μου που είχα τη χαρά να συνομιλώ ελεύθερα έρχονταν με χίλιες αντιδράσεις, όταν η σχολική πράξη είχε στο πρόγραμμα και εξομολόγηση από τον αρχιμανδρίτη της πόλης τους. Πώς να χαρούν σκηνές από τις αριστοφανικές κωμωδίες που καταγράφουν χωρίς ηθικά προβλήματα ερωτικές σκηνές; Θυμάμαι και γελώ που, όταν μπήκε επιτέλους στην εκπαίδευση Αριστοφάνης, δεν

διδασκόταν ολόκληρο το κείμενο, γιατί είχε λογοκριθεί και αφαιρεθεί σκηνή ερωτικής ελεύθερης διαδικασίας.

Ως δάσκαλος πενήντα χρόνια, διδάσκοντας «Ιλιάδα» και «Οδύσσεια», για να πάω τόσο βαθιά στον χρόνο, δεν ήμουν βέβαιος αν οι μαθητές μου πίσω από τις σχέσεις των πρώτων διέβλεπαν και την ελεύθερη ερωτική τους συμπεριφορά. Πρέπει να ομολογήσω τώρα, ύστερα από πενήντα χρόνια εκπαιδευτικής εμπειρίας, αν όντως καταλάβαινα και με καταλάβαιναν οι μαθητές μου, ότι όταν δίδασκα Σοφοκλή ή Ηρόδοτο και Παπαδιαμάντη μέσα στο ίδιο πεντάωρο της ημέρας, αντιλαμβάνονταν το χάος που χώριζε τη Φραγκογιαννού από την Ιοκάστη. Όταν στο θεολογικό αρχαίο πάνθεον υπήρξαν κλέφτες θεοί, βιαστές παρθένων κοριτσιών και πρακτικές όπως του Οδυσσέα για να ξεφύγει από τους εκθρούς του, ήταν δύσκολο να διδάξεις την ερωτική ελευθεριότητα της Καλυψώς με την πυρά που διάλεγε η χριστιανή γυναίκα από το να υποκύψει στην ερωτική επιθετικότητα του αρσενικού. Ομολογώ πως τόσα χρόνια δάσκαλος δεν χρειάστηκε να απαντήσω σε ερωτήσεις μαθητών μου για τα δύο διαφορετικά ερωτικά ήθη που άκουγαν, έγγραφαν και διαγωνίζονταν στη διδακτική πράξη. Και το θεωρώ κατόρθωμα του έλληνα δασκάλου που δίδασκε τόσο διαφορετικά αντίθετα ερωτικά ήθη, και μάλιστα σε παιδιά δώδεκα και δεκαέξι χρονών. Ετσι, από πολύ νωρίς στη διδασκαλική μου πορεία προσπάθησα να καταλάβω πώς παιδιά εφηβικής ηλικίας, μικροαστικής, αγροτικής και ποιμενικής οικογένειας, που δίδαζα στην καριέρα μου κατόρθωναν να ισορροπήσουν ανάμεσα σε δύο οπτικές και πρακτικές ηθικού κώδικα. Αλήθεια, συνειδητοποιούμε τι υποχρεώνει η εκπαίδευσή μας τα παιδιά; Να διδαχθούν, να αφομοιώσουν, να διαχωριστούν και να δεχθούν στη συνείδησή τους τη συνύπαρξη δύο διαφορετικών ηθικών κώδικων. Πώς να αντιληφθούν γιατί η Μήδεια αυτοκτόνησε, όχι γιατί πρόδωσε τον σύζυγό της, αλλά διότι την απέρριψε ο άντρας που λαχάρησε! Εχω την άποψη πως η νεολαία μας έχει διδαχθεί από άξιους δασκάλους αυτό το ηθικό φάσμα δύο διαφορετικών πολιτισμών, των οποίων τα κείμενα

οφείλουν να διδάξουν συχνά στα περιθώρια μιας σχολικής εκπαιδευτικής περιόδου. Μου συνέβη πολύ συχνά τις πρώτες ώρες να διδάσκω «Οιδίποδα» και τις δύο τελευταίες μιας σχολικής ημέρας Βιζυινό και Ταχσή!

Αν δεν είχα μαθητές με απορίες, θα πίστευα πως διαφορετικής ηθικής σκοπιότητας κείμενα θα περνούσαν αδιάφορα. Κι όμως, όχι μόνο οι λεγόμενοι καλοί μαθητές, αλλά και οι αδιάφοροι ξύπναγαν, όταν ζητούσα να συζητήσουμε γι' αυτές τις θεμελιώδεις διαφορές ηθικών κώδικων που έπρεπε να αφομοιώσουν και να εξεταστούν (!) σε μια σχολική μέρα. Δεν συμβαίνει το ίδιο με μαθητές άλλων ευρωπαϊκών ή άλλων ηπείρων και θρησκειών λαών. Εδώ ο έλληνας μαθητής κυκλοφορεί στα ίδια τοπία, αντικρίζει τον ίδιο ορίζοντα. Μιλάει την ίδια γλώσσα. Αν όχι ως συντακτική δομή, αλλά ως λεξιλόγιο: Αρετή, Αμαρτία, Αγάπη, Μίσος, Ειρήνη, Πόλεμος, Ηθος, Εθος, Εθνος, Εθισμός, Αιθέρας, Αίθριο, Αιθρία. Φανταστίκατε ποτέ, το συνειδητοποιήσατε πόσες λέξεις λέμε κάθε μέρα που έλεγε και ο Σωκράτης, ο Κολοκοτρώνης και ο Τζιμ Λόντος στην Αμερική;

Το «Σε γνωρίζω από την κόψη του σπαθιού την τρομερή, σε γνωρίζω από την όψη που με βια μετράει τη γη», στίχοι του Διονύσιου Σολωμού του 1800 περίπου με λέξεις που θα τις βρείτε όλες και στον Ομηρο!

Ο Ευαγγελιστής Ιωάννης έγραψε το υφολογικά εξοχότερο Ευαγγέλιο στα ελληνικά και από τον Ομηρο στον Αισχύλο και από τον «Ερωτόκριτο» στον Μακρυγιάννη και από τον Παράσχο στον Παλαμά και στον Τερζάκη, ένα λεξικό ελληνικής γλώσσας θα είχε λέξεις που υπάρχουν σε όλες τις γενιές ελληνικής γλωσσικής περιπέτειας λογοτεχνικής και καθημερινότητας. Αν θεωρείτε πως όσα γράφω είναι αυτονόητα, συνήθη, θα ισχυριστούν κάποιοι πως οι λέξεις βέβαια είναι οι ίδιες, αλλά η λειτουργία και το σημερινό νόημά τους άλλαξαν. Αλλάξαν; Η ποινή, η τιμωρία, το έγκλημα, η αθωότητα, το πνεύμα, το νόημα, η ποίηση, το έπος, ο λυρισμός, το δίκαιο, η αδικία, η αρχή και το τέλος, η πορεία και η στάση, ο έρωτας και ο θάνατος, ο άνθρωπος και ο θεός, η γη και ο ουρανός, ο κεραυνός και η αιθρία, το πεπρωμένο και το μέλλον, το μυστήριο και το αίνιγμα, ο μύθος, ο θρύλος, ο όλεθρος, το θράσος, το κύρος, η απάτη, η λέξη και η σκέψη, το νέφος και το έρεβος, η Κόλαση και ο Παράδεισος κυκλοφορούν στον αέρα αιώνες αιώνων.

Είναι η προίκα μας που δεν ξοδεύεται ποτέ, αφού ακόμη και στα όνειρά μας με λέξεις του Ομήρου και του Μακρυγιάννη ταξιδεύουμε.

SHUTTERSTOCK

Πρέπει να ομολογήσω τώρα, ύστερα από πενήντα χρόνια εκπαιδευτικής εμπειρίας, αν όντως καταλάβαινα και με καταλάβαιναν οι μαθητές μου, ότι όταν δίδασκα Σοφοκλή ή Ηρόδοτο και Παπαδιαμάντη μέσα στο ίδιο πεντάωρο της ημέρας, αντιλαμβάνονταν το χάος που χώριζε τη Φραγκογιαννού από την Ιοκάστη

Βραζιλία Οι σταρ που πληρώνουν παλιές και νέες αμαρτίες

ΣΕΛΙΔΕΣ 8-9

Ολυμπιακός Η... δεύτερη αφετηρία σε έναν «καυτό» Απρίλιο

ΣΕΛΙΔΕΣ 2-3

ΤΑ ΝΕΑ

ΣΑΒΒΑΤΟΚΥΡΙΑΚΟ
30-31 ΜΑΡΤΙΟΥ 2024

ΟΜΑΔΑ

Εθνική ομάδα Και τώρα τι;

Ερχεται τσουνάμι αλλαγών μετά τη νύχτα της Τιφλίδας. Τι φέρνει η επόμενη μέρα για τη Γαλανόλευκη με νέο προπονητή. Τα λάθη και οι κακοί χειρισμοί της ΕΠΟ στο θέμα του συμβολαίου του Γκουστάβο Πογέτ. Τα ερωτήματα για τις κλήσεις και τις... μη κλήσεις συγκεκριμένων παικτών. Όλοι και όλα πλέον υπό εξέταση.

ΣΕΛΙΔΕΣ 6-7

Με οδηγό την επική ανατροπή - πρόκριση επί της Μακάμπι, ο Ολυμπιακός ανοίγει την πόρτα του Απρίλη έχοντας εννέα ματς playoffs και το αντάμωμα με τη Φενέρμπαχτσε στους προημιτελικούς του Conference League

ΓΝΩΜΗ

ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ ΧΑΤΖΑΤΟΓΛΟΥ
schatzatoglou@tanea.gr

Επιστροφή και σενάρια

Τρεις εβδομάδες ήταν πολλές, αλλά ευτυχώς πέρασαν και η δράση στα πλείοφ επιστρέφει. Και πώς επιστρέφει! Με δύο πολύ μεγάλα ντέρμπι που μπορεί να αλλάξουν τις ισορροπίες ενόψει της συνέχειας των πλείοφ. Για αρκετούς λόγους αυτή τη στιγμή η ΑΕΚ φαντάζει φαβορί για το πρωτάθλημα. Πέρα από το ότι είναι πρώτη, είναι η ομάδα που πλέον μετράει περισσότερο από έναν χρόνο χωρίς ήττα σε ντέρμπι. Οι ομάδες που θέλουν να την κερδίσουν και μέχρι τώρα δεν τα έχουν καταφέρει. Ούτε φέτος αλλά ούτε και στα περσινά πλείοφ. Το γεγονός επίσης ότι Ολυμπιακός και ΠΑΟΚ έχουν μπροστά τους την τεράστια ευρωπαϊκή πρόκληση, με ό,τι αυτό συνεπάγεται, είναι κάτι που επίσης φαντάζει σαν πλεονέκτημα της ΑΕΚ αλλά και του Παναθηναϊκού στη μάχη του τίτλου.

Οι δυο τους θα έχουν μόνο το πρωτάθλημα να σκεφτούν ενώ Ολυμπιακός και ΠΑΟΚ θα δώσουν μεγάλο βέρος στο Conference League, αφού τους παρουσιάζεται μια ευκαιρία από αυτές που δεν συναντάς και κάθε χρόνο. Με όλα αυτά τα δεδομένα και με την ΑΕΚ να έχει το know how από πέρσι, η Ένωση δείχνει αυτή τη στιγμή το φαβορί. Αυτή τη στιγμή όμως. Γιατί φανταστείτε αύριο να κάνει διπλό ο Ολυμπιακός στη Νέα Φιλαδέλφεια και ο Παναθηναϊκός να νικήσει τον ΠΑΟΚ. Θα

ΟΙ ΟΜΑΔΕΣ ΠΟΥ ΘΕΛΟΥΝ ΝΑ ΠΑΡΟΥΝ ΤΟΝ ΤΙΤΛΟ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΕΚ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΤΗΝ ΚΕΡΑΙΣΟΥΝ ΚΑΙ ΜΕΧΡΙ ΤΩΡΑ ΔΕΝ ΤΑ ΕΧΟΥΝ ΚΑΤΑΦΕΡΕΙ. ΟΥΤΕ ΦΕΤΟΣ ΑΛΛΑ ΟΥΤΕ ΚΑΙ ΣΤΑ ΠΕΡΣΙΝΑ ΠΛΕΙΟΦ

έχουμε δύο ομάδες να μοιράζονται την πρώτη θέση και οι άλλοι δύο θα ακολουθούν σε απόσταση δύο βαθμών. Ουσιαστικά δηλαδή η... τράπουλα θα μοιραστεί από την αρχή και ενώ την Τετάρτη έρχεται Παναθηναϊκός - ΑΕΚ στη Λεωφόρο.

Υπάρχει βέβαια και το σενάριο όπου η ΑΕΚ θα νικήσει τον Ολυμπιακό. Θα κάνει δηλαδή αυτό που δεν έχει καταφέρει από τότε που μπήκε στο νέο της γήπεδο. Σε τρεις απόπειρες για το πρωτάθλημα οι Κιτρινόμαυροι δεν έχουν καταφέρει να πανηγυρίσουν κόντρα στον Ολυμπιακό στην «Αγία-Σοφία» και η μοναδική τους νίκη είναι εκείνο το 3-0 του Κυπέλλου. Αν πάντως τα καταφέρει αυτή τη φορά η ΑΕΚ, εκτός από το ότι θα αφήσει πολύ πίσω τον αντίπαλό της, θα έχει τη δυνατότητα να είναι ικανοποιημένη ακόμη και με ισοπαλία στο ντέρμπι με τον Παναθηναϊκό. Με λίγα λόγια θα γίνει το απόλυτο φαβορί για τον τίτλο κι ας είμαστε ακόμη στο ξεκίνημα του μίνι πρωταθλήματος. Το σίγουρο πάντως είναι ότι έρχονται ματσάρες και ας ελπίσουμε να είναι αντάξιες των προσδοκιών.

INTIME SPORTS

Αναζητώντας την

Ο Ολυμπιακός, τα play offs, το Conference League. Μια παρτίδα που έφτασε στην πόρτα του Απρίλη και ακόμη μοιάζει με... «όλα ή τίποτα»

ΤΟΥ ΔΙΟΝΥΣΗ ΔΕΛΛΗ

Η προηγούμενη εικόνα; Απευθείας από εκείνο το... τρελό και παλαβό βράδυ στα σύνορα Σερβίας και Ουγγαρίας. Από τη μικρή Μπάτσκα Τοπόλα, όπου ο Ολυμπιακός έμελλε να συναντηθεί με την ίδια την ιστορία (του) στα Κύπελλα Ευρώπης. Το αδιανόητο 6-1 επί της Μακάμπι Τελ Αβίβ, που τον έστειλε για πρώτη φορά έπειτα από 25 ολόκληρα χρόνια σε προημιτελικό ευρωπαϊκής διοργάνωσης. Το ματς με αύξοντα αριθμό 43 μιας ατέλειωτης σεζόν που οι Ερυθρόλευκοι ακόμη μας κρατούν με την απορία: Οχι τόσο για τις δυνατοτήτες τους όσο για τη συνέπεια που μπορούν να επιδείξουν. Εκείνης που τελικά αποφασίζει -και στο ποδόσφαιρο, όπως και στη ζωή- αν όχι τα πάντα, σίγουρα τα περισσότερα.

Πιθανόν μάλιστα αυτό να είναι και το διακύβευμα μπαίνοντας στην τελική ευθεία. Η απάντηση στην ερώτηση, για το κατά πόσο συνεπής μπορεί να αποδειχθεί ο Ολυμπιακός ανοίγοντας την πόρτα του Απρίλη σε Ελλάδα

και Ευρώπη. Εννέα ματς play offs με πρώτο το αυριανό στην έδρα της πρωτοπόρου ΑΕΚ (20:30) και με χάντικαπ το μείον πέντε από την κορυφή. Συν βέβαια το αντάμωμα με τη Φενέρμπαχτσε (11-18/4) στους προημιτελικούς του Conference League. Μίνιμουμ 9+2 ματς ως το φινάλε, μάξιμουμ 9+2+2+1! Και στο τραπέζι... όλα ή τίποτα. Κανονική ρουλέτα. Από την κατάκτηση του πρωταθλήματος και το όνειρο για κάτι δίχως προηγούμενο στην Ευρώπη ως την τέταρτη θέση στη Super League, όπου σε ένα σενάριο -εκείνο που θέλει τον Αρη κυπελλούχο Ελλάδας στον τελικό με τον Παναθηναϊκό- δεν δίνει καν ευρωπαϊκό εισιτήριο για τη νέα σεζόν.

Τρενάκι του τρόμου

Μεταξύ μας; Ολο αυτό κάθε άλλο παρά άσχημο μπορεί να θεωρηθεί για μια ομάδα που πέρασε τη χρονιά της οδηγός σε... τρενάκι του τρόμου στο ποδοσφαιρικό λούνα παρκ. Μην πάτε μακριά. Φτάνει ένα σύντομο rewind, ακριβώς πριν από την εθνική διακοπή... μαμούθ: Εβαλε έξι ο Ολυμπιακός του Χοσέ Λουίς Μεντιλίμπαρ στους Ισραηλινούς. Μια εβδομάδα νωρίτερα όμως είχε δεχθεί από αυτούς τέσσερα μέσα στο «Γ. Καραϊσκάκης»! Στο ίδιο γήπεδο από το οποίο πέρασε σαν τρένο στην πρεμιέρα των play offs ο Παναθηναϊκός με 3-1 ανατροπή. Και ήταν αυτό το ντέρμπι Αιωνίων που

Ο Ολυμπιακός με ήττα αύριο στη Νέα Φιλαδέλφεια εκτροχιάζεται στο μείον οκτώ, άρα μπαίνει με το καλημέρα σε διαδικασία «τελικών»

ΤΟ ΑΡΘΡΟ

Ο Αταμάν είναι ήδη επιτυχημένος

Ανεξάρτητα από το πού θα κάτσει η... μπιλια για τον Παναθηναϊκό σε αυτή την προσπάθεια που κάνει για το πλεονέκτημα της έδρας στα play offs της Euroleague, από μόνη της η συμμετοχή εκεί συνιστά μια πρώτη επιτυχία. Γιατί μπορεί οι Πράσινοι να έχουν μαζέψει φέτος πολλούς σπουδαίους παίκτες και έναν σταρ που σπάνια βλέπεις στα ευρωπαϊκά γήπεδα, όπως είναι ο Ναν, αλλά μην ξεχνάμε πως όλοι αυτοί έπρεπε να δέσουν μεταξύ τους. Ήταν όλοι τους καινούργιοι, που μαζεύτηκαν από δέκα διαφορετικές μεριές του ορίζοντα, προσγειώθηκαν στο ΟΑΚΑ και τους είπαν «τώρα πρέπει να γίνετε ομάδα». Ναι, να γίνουν αλλά αυτό παίρνει χρόνο. Καμιά φορά περισσότερο απ' όσο νομίζουμε. Και δεν είναι εύκολο. Μια ομάδα λοιπόν που τις δύο προηγούμενες χρονιές όχι μόνο δεν ήταν εντός οκτάδας, αλλά βρισκόταν στις τελευταίες θέσεις, το να είναι μέσα σε αυτές που τελειώνουν με τα καλύτερα ρεκόρ συνιστά αυτομάτως επιτυχία. Και αυτή η επιτυχία πιστώνεται κυρίως στον άνθρωπο που κατάφερε να τους κάνει μια κανονική και καλή ομάδα μέσα σε λίγους μήνες: στον Εργκίν Αταμάν. Ο τούρκος προπονητής δεν κατάφερε μόνο να παρουσιάσει ένα καλό σύνολο σε ένα σύντομο διάστημα, αλλά κατάφερε μέσα σε αυτό το διάστημα να πάρει και σπουδαία αποτελέσματα. Αποτελέσματα που τον έφεραν και στην οκτάδα της Euroleague και στην πρώτη θέση του ελληνικού πρωταθλήματος. Το ξεχνάμε το τελευταίο, γιατί η Ευρώπη σχεδόν μονοπωλεί το ενδιαφέρον, αλλά όταν θα κρίνεται ο τίτλος μπορεί να αποδειχθεί καθοριστικό. Ο Αταμάν είναι ήδη επιτυχημένος. Γιατί τους πρώτους του στόχους τους έχει φέρει εις πέρας. Ξαν να ανεβαίνει σκαλοπάτι με σκαλοπάτι, ολοένα και πιο γρήγορα, προκειμένου να φτάσει στους τελικούς προορισμούς του. Που δεν είναι άλλοι από την κορυφή της Ελλάδας και της Ευρώπης. Οχι απαραίτητα φέτος. Ομως ό,τι περισσότερο μπορέσει να κατακτήσει από τη φετινή σεζόν, τόσο πιο ισχυρές θα είναι οι βάσεις για την επόμενη.

ΟΜΑΔΑ

Τέλεια έξοδο

διέκοψε το πιο μεγάλο νικηφόρο σερί των Ερυθρόλευκων φέτος στο πρωτάθλημα: Το 5X5 μετά την απόλυση του Κάρλος Καρβαλιάλ, που ανάμεσα στα άλλα έφερε και εκείνο το φοβερό και τρομερό 4-1 της Τούμπας επί του ΠΑΟΚ! Ναι, μια μικρή ποδοσφαιρική παράνοια που τυπικά περιγράφει όσα συνέβησαν στους Πειραιώτες στο διάστημα 10 Φεβρουαρίου - 14 Μαρτίου, αλλά που στην πραγματικότητα υπενθυμίζει το πώς κυλάει αυτή η χρονιά. Με

πάνω και κάτω που μπορεί να έχουν πάντα τη γοητεία τους, αλλά που καμία ομάδα δεν τα θέλει στα πόδια της.

Σε δύο ταμπλό

Αν μπορεί αυτό να αλλάξει τώρα στο φινάλε; Την απάντηση θα τη δώσει το γήπεδο. Το σίγουρο είναι ότι ο Μεντιλίμπαρ και οι συνεργάτες του σε αυτό το διάστημα της «διακοπής»-μαμούθ προσπάθησαν κυρίως προς δύο κατευθύνσεις. Η μια στο να δώσουν ανάσες σε εκείνους που δεν σταμάτησαν να τραβάνε το κουπί όλη τη σεζόν. Η άλλη στο να προσθέσουν πρόσωπα στο rotation τους καθώς η «τρέλα» συνεχίζεται με τέσσερα ματς στα επόμενα δώδεκα βράδια (ΑΕΚ εκτός, Αρης εντός, Λαμία εκτός, Φενέρ εντός) και έτσι θα πάει ως το τέλος ειδικά αν οι Ερυθρόλευκοι προκριθούν και στους ημιτελικούς του Conference League. Το πρόγραμμα αυτό δεν βγαίνει με 15-16 παίκτες. Και κάπως έτσι οι μέρες πέρασαν στον Ρέντη με τον Βάσκο να περιμένει νέα για την αποκατάσταση των Ζέλσον Μαρτίνς (μπάκι ήδη από την Τρίτη στις προπονήσεις) και Σωτήρη Αλεξανδρόπουλου αλλά και από μια συντονισμένη προσπάθεια προκειμένου ποδοσφαιριστές όπως ο Ομάρ Ρίτσαρντς, ο Ζουλιάν Μπιανκόν, ο Κίνι κ.λπ. να παίρνουν το μήνυμα ότι θα πρέπει να είναι έτοιμοι. Για... όλα!

ΠΡΩΤΗ ΑΠΟΣΤΟΛΗ

Αρχή με την ΑΕΚ

Πρώτη αποστολή για τον Ολυμπιακό σε αυτή την τελική ευθεία; Στη Νέα Φιλαδέλφεια αύριο βράδυ. Εκεί που απλά δεν πρέπει να χάσει από την ΑΕΚ (62 β.) αν θέλει να παραμείνει στο κόλπο. Με ήττα εκτροχιάζεται στο μείον οκτώ και από εκεί δύσκολα επιστρέφεις. Μια ισοπαλία όμως στο ξεκίνημα ενός οκταήμερου που για τον Ολυμπιακό έχει Αρη εντός (3/4, 19:00), Λαμία εκτός (7/4, 17:00) και για τους άλλους -Παναθηναϊκός (59 β.)-ΠΑΟΚ (60), Παναθηναϊκός - ΑΕΚ και ΑΕΚ - ΠΑΟΚ- μπορεί να κάνει μια χαρά τη δουλειά. Φτάνει να υπάρχει υπομονή. Και η συνέπεια που λέγαμε. Φυσικά κανείς δεν παίζει ένα ντέρμπι για την ισοπαλία, πολλώ δε μάλλον ο φετινός Ολυμπιακός. Μάλλον όμως δεν χρειάζεται συζήτηση για τα οφέλη ενός «διπλού» στην έδρα της πρωταθλήτριας. Για αυτά δεν μιλάς. Κάνεις...

Η ΣΥΓΚΥΡΙΑ ΚΑΘΕ ΑΛΛΟ ΠΑΡΑ ΑΣΧΗΜΗ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΘΕΩΡΗΘΕΙ ΓΙΑ ΜΙΑ ΟΜΑΔΑ ΠΟΥ ΠΕΡΑΣΕ ΤΗΝ ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΣΕ... ΤΡΕΝΑΚΙ ΤΟΥ ΤΡΟΜΟΥ ΣΤΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΚΟ ΛΟΥΝΑ ΠΑΡΚ. ΜΗΝ ΠΑΤΕ ΜΑΚΡΙΑ. ΦΤΑΝΕΙ ΕΝΑ ΣΥΝΤΟΜΟ REWIND, ΑΚΡΙΒΩΣ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΗΝ «ΕΘΝΙΚΗ ΔΙΑΚΟΠΗ»

ΑΜΦΙΣΗΜΑ

ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΝΑΖΜΗ
gnasmis@tanea.gr

Λούστρο αξιοπιστίας

Ποτέ μην απειλείς όταν δεν πρόκειται να πραγματοποιήσεις την απειλή. Βασικός κανόνας της ζωής που προστατεύει τα καράτια ματαιοδοξίας και έπαρσης ώστε να μη χάσουν την αξία τους.

Δυστυχώς πολλοί είναι αυτοί που χρησιμοποιούν την απειλή ως μέσο πίεσης για να πετύχουν τους στόχους τους. Σε κάποιες περιπτώσεις πιάνει. Σε κάποιες άλλες όμως είναι σαν να πετάς λάσπη σε ξύλο. Κάποια στιγμή θα ξεραθεί και θα πέσει.

Ειδικά στον πρωταθλητισμό. Η Φενερμπαχτσέ την οποία αντιμετωπίζει ο Ολυμπιακός στα προημιτελικά του Κόνφερενς Λιγκ, έχει προγραμματίσει γενική συνέλευση για την Τρίτη και στην ατζέντα των θεμάτων περιλαμβάνεται η πρόταση αποχώρησης από το τουρκικό πρωτάθλημα. Ακούγεται βαρύγδουπο – και είναι. Έκανε γκελ στον τουρκικό και διεθνή τύπο, συζητήθηκε, αναλύθηκε. Ακολούθησαν ακόμα πιο βαριές δηλώσεις από τον πρόεδρο Αλί Κοτς που έγιναν πρωτοσέλιδο.

Δεν χρειάζεται να είσαι ειδικός στο ποδόσφαιρο για να αντιληφθείς την ένδεια ιδεών του σπουδαίου τουρκικού κλαμπ στην προσπάθειά του να στείλει μήνυμα στη λίγκα και την ομοσπονδία ώστε να μην τιμωρήσουν τους παίκτες του που ενεπλάκησαν στα επεισόδια με οπαδούς της Τραμπζονσπόρ στο πρόσφατο μεταξύ τους παιχνίδι.

Για να ενισχύσει τη θέση της η Φενερμπαχτσέ διέγερσε στον Τύπο πως εξετάζει την πιθανότητα να συνεχίσει σε ένα από τα πρωταθλήματα της Ισπανίας, της Γαλλίας, της Ολλανδίας ή του Βελγίου.

Δεν ξέρεις αν πρέπει να γελάσεις ή να αναλύσεις αυτές τις ανοησίες. Κάποιοι Τούρκοι το προχώρησαν ακόμα περισσότερο αναφέροντας πως ο Ολυμπιακός θα επιδιώξει να μη διεξαχθεί το παιχνίδι στην Κωνσταντινούπολη, ενώ υπάρχει η δαμόκλειος σπάθη της αποβολής της τουρκικής ομοσπονδίας από τις διεθνείς διοργανώσεις.

Χωρίς να είμαι μακρινός συγγενής της Πυθίας και του Κάλχα θα πω με βεβαιότητα πως η Φενερμπαχτσέ δεν πρόκειται να αποχωρήσει από το τουρκικό πρωτάθλημα, γιατί κάποια από τα μέλη της θα διαφωνήσουν. Και η φάρσα θα ξεχαστεί.

Στο επαγγελματικό ποδόσφαιρο όπου διακυβούνται δεκάδες εκατομμύρια, πρέπει πρώτα να βουτάς τη γλώσσα στο μυαλό και μετά να απειλείς, κυρίως όταν δεν μπορείς να κάνεις πράξη τις απειλές. Η Φενέρ θα ξύσει το λούστρο της αξιοπιστίας της. Ελπίζει τουλάχιστον κάτι να πετύχει με τις τιμωρίες.

INTIME SPORTS

Οι Σπόρατς και Βέρμπιτς (αριστερά) θα τεθούν αντιμέτωποι του Μλαντένοβιτς στη σπουδαία αναμέτρηση της Σλοβενίας με τη Σερβία, η οποία πάντως δεν θα είναι η μοναδική... παναθηναϊκή μάχη στο Euro

Ο Παναθηναϊκός... πηγαίνει στο Euro

Οι έλληνες διεθνείς του Τριφυλλιού δεν θα βρεθούν το καλοκαίρι στα γήπεδα της Γερμανίας, όμως το πράσινο δεν θα λείπει από το μεγάλο ευρωπαϊκό ραντεβού

ΤΟΥ **ΒΑΣΙΛΗ ΜΟΙΡΩΤΣΟΥ**

Δεν κατάφερε η εθνική ομάδα να πάρει την πρόκριση για το Euro 2024. Θα αναγκαστούν οι έλληνες διεθνείς να δουν τα παιχνίδια της σπουδαίας διοργάνωσης από την τηλεόραση. Στενάχωρο και δύσκολο. Και ταυτόχρονα; Μια χαμένη ευκαιρία για να δουν και τη χρηματιστηριακή τους αξία να ανεβαίνει. Για παράδειγμα η στιγμή για τον Φώτη Ιωαννίδη ήταν ιδανική. Σε μια χρονιά που η αξία του έχει εκτοξευτεί, θα πήγαινε ακόμα πιο ψηλά αν κατάφερε να διακριθεί σε μια διοργάνωση που την παρακολουθεί ολόκληρος ο πλανήτης. Ο Παναθηναϊκός δεν θα δει τους έλληνες διεθνείς του να ταξιδεύουν στο Euro, όμως δεν θα μείνει χωρίς... εκπροσώπηση σε αυτό. Γιατί εκεί θα βρίσκονται ορισμένοι από τους ξένους ποδοσφαιριστές που διαθέτει. Και σίγουρα είναι μια απόδειξη αυτό πως έχει γίνει ποιοτική αναβάθμιση στο ρόστερ, που πλέον μετράει αρκετούς διεθνείς ποδοσφαιριστές.

«Πράσινο» Σλοβενία - Σερβία

Οι τρεις από τους πράσινους ποδοσφαιριστές που αναμένεται να βρεθούν το καλοκαίρι στα γήπεδα της Γερμανίας θα βρίσκονται στην ίδια ομάδα. Και μιλάμε για την Εθνική Σλοβενίας, εκεί που ο Παναθηναϊκός έχει

εκπροσώπηση από τους Αντρέζ Σπόραρ, Μπένιαμιν Βέρμπιτς και Ανταμ Τσέρνιν. Βασικοί και οι τρεις σε όλη τη διαδικασία των προκριματικών, σημαντικά στελέχη στην καταπληκτική πορεία που είχε η Σλοβενία και στη φιλοδοξία που έχει για να φτάσει μακριά στη διοργάνωση. Μια Σλοβενία η οποία θα βρίσκεται στον τρίτο όμιλο μαζί με Αγγλία, Δανία και Σερβία. Και εκεί θα σμίξουν τα... πράσινα ανδρόνα. Στο Σλοβενία - Σερβία θα έχουμε παναθηναϊκή μάχη. Από τη μία οι Σπόραρ, Τσέρνιν και Βέρμπιτς, από την άλλη οι Μλαντένοβιτς, Τζούρισιτς και φυσικά ο Μαξίμοβιτς.

Ο Μλαντένοβιτς είναι ο βασικός αριστερός μπακ των Σέρβων, ενώ ο Τζούρισιτς μπορεί να μη βρισκόταν στις τελευταίες κλήσεις, αλλά θεωρείται σχεδόν δεδομένο πως θα βρίσκεται στην αποστολή της Σερβίας στα τελικά του Ευρωπαϊκού Πρωταθλήματος. Σίγουρη θέση έχει και ο Μαξίμοβιτς, που ανακοινώθηκε επίσημα πριν από λίγες μέρες από τον Παναθηναϊκό και αποτελεί βασική επιλογή στον άξονα της μεσαίας γραμμής της Εθνικής Σερβίας. Είναι πολύ πιθανό λοιπόν να έχουμε ακόμα και μάχη για την πρόκριση μεταξύ των σλοβένων και των σέρβων ποδοσφαιριστών του Παναθηναϊκού.

Σίγουρη θέση στο Euro 2024 έχει και ο κεντρικός αμυντικός του Παναθηναϊκού, που αγωνίζεται με τη μορφή δανεισμού στους Πράσινους, Σαμέτ Ακαϊντίν. Ο τούρκος στόπερ είναι βασικός στην εθνική ομάδα της χώρας του, ήταν στις κλήσεις σε όλη

τη διαδικασία των προκριματικών και στις 18 Ιουνίου στο γήπεδο της Ντόρτμουντ θα αγωνιστεί στο ματς της Τουρκίας με αντίπαλο τη Γεωργία. Εκεί που θα έβρισκε την Ελλάδα αν η Εθνική είχε πάρει την πρόκριση την περασμένη Τρίτη. Ο Ακαϊντίν θα αντιμετωπίσει εκτός απροόπτου και τον σπουδαίο Κριστιάνο Ρονάλντο, αφού στον όμιλο εκτός της Τουρκίας και της Γεωργίας βρίσκονται και τα δύο φαβορί αυτού: η Πορτογαλία, που είναι από τα φαβορί και για κατάκτηση και η Τσεχία.

Ο «Ντράγκο» και ο Κλαϊνχάισλερ

Υπάρχουν και δύο ακόμα ποδοσφαιριστές που θα διεκδικήσουν μια θέση στις εθνικές τους ομάδες το καλοκαίρι στο Euro 2024. Ο ένας είναι ο πολωνός τερματοφύλακας του Παναθηναϊκού, δανεικός από τη Σπέτσια αλλά με πολλές πιθανότητες να παραμείνει Μπαρτολομέι Ντραγκόφσκι. Ο «Ντράγκο» πίεσε για τη μεταγραφή του στους Πράσινους έχοντας στο μυαλό του και την περίπτωση της συμμετοχής στο Euro, με την Πολωνία να παίρνει το βράδυ της Τρίτης το τελευταίο εισιτήριο για τα τελικά. Και να δίνει στον Ντραγκόφσκι τη δυνατότητα να διεκδικήσει τη συμμετοχή του εκεί, με την Πολωνία να είναι σε όμιλο μαζί με Γαλλία, Αυστρία και Ολλανδία. Τέλος υπάρχει και η περίπτωση του Ούγγρου, Λάζλο Κλαϊνχάισλερ, ο οποίος είναι δανεικός στη Χάιντοκ, όμως έχει συμβόλαιο με τον Παναθηναϊκό μέχρι το 2026. Η Ουγγαρία βρίσκεται στον πέμπτο όμιλο μαζί με Βέλγιο, Ρουμανία και Σλοβακία.

Κοιτώντας κατάματα το μέλλον

Συμπληρώνοντας δύο χρόνια στην ΑΕΚ ο Ματίας Αλμείδα έχει πετύχει πολλά, αλλά θέλει να πετύχει ακόμη περισσότερα

ΤΟΥ
**ΣΤΑΥΡΟΥ
ΧΑΤΖΑΤΟΓΛΟΥ**

Σε λίγες εβδομάδες ο Ματίας Αλμείδα θα συμπληρώσει δύο χρόνια από τότε που μπήκε στη ζωή μας και έγινε γνωστό πως αυτός θα είναι τελικά ο άνθρωπος που θα οδηγήσει την ΑΕΚ στο νέο της γήπεδο. Τα προηγούμενα χρόνια είχε καταντίσει ανέκδοτο αυτή η φράση καθώς οι προκάτοχοί του αναλάμβαναν το τιμόνι της Ένωσης με αυτόν τον σκοπό και σύντομα αποτελούσαν παρελθόν χωρίς να έχουν καταφέρει να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις. Εκείνος, παρότι είχε μπροστά του μία πολύ δύσκολη αποστολή, έχοντας «υποχρέωση» ουσιαστικά να δημιουργήσει μία ομάδα από το απόλυτο μηδέν και με τις απαιτήσεις να είναι τεράστιες λόγω της επιστροφής στη Νέα Φιλαδέλφεια, τα κατάφερε και μάλιστα σε χρόνο - ρεκόρ.

Εφταξε μία πολύ καλή ομάδα που δεν είχε καμία σχέση με εκείνες των προηγούμενων ετών που οδηγούσαν στην κατάθλιψη τον κόσμο του Δικεφάλου και πέτυχε κάτι που δύσκολα θα μπορούσε να φανταστεί ακόμη και ο πιο αισιόδοξος οπαδός της ΑΕΚ. Οχι απλά να κάνει πρωταθλητισμό από την πρώτη κιόλας χρονιά, αλλά να πάρει και το νταμπλ, σχεδόν μισό αιώνα μετά την προηγούμενη

φορά. Οχι απλά κατάφερε να μπει στην «Αγία-Σοφία», αλλά πήρε και το νταμπλ, παίρνοντας θέση πολύ γρήγορα στις καρδιές των φίλων της ομάδας που έκαναν το όνομά του σύνθημα στα χείλη τους. Η επιτυχία αυτή βέβαια δεν ήταν αρκετή για τον ίδιο. Το ότι πέτυχε κάτι που αγνοούσε ο σύλλογος για δεκαετίες, δεν ήταν λόγος εφησυχασμού για τον Αργεντινικό.

Εξτρα κίνητρο

Αντίθετα, ήταν ένα εξτρα κίνητρο για ακόμη περισσότερα. Ποια ήταν αυτά; Πέρα από τη διατήρηση των κεκτημένων να καταφέρει να επαναφέρει την ΑΕΚ στο ευρωπαϊκό προσκήνιο. Να τη βάλει στους ομίλους του Champions League, στην πρώτη δική του συμμετοχή σε ευρωπαϊκές διοργανώσεις ως προπονητής.

Εφτασε κοντά, δεν τα κατάφερε και αυτό του στοίχισε. Η γλώσσα του σώματος μετά τον αποκλεισμό από την Αντβέρπ μιλούσε από μόνη της για τα συναισθήματά του. Αστέρια μπορεί να μην... είδε, αλλά η ΑΕΚ πέρασε στους ομίλους του Europa League. Η τύχη δεν της χαμογέλασε καθώς την τοποθέτησε στο πιο δύσκολο ίσως γκρουπ της διοργάνωσης και παρά το εξαιρετικό της ξεκίνημα με τέσσερις βαθμούς σε δύο ματς, η Ένωση έμεινε τελευταία και εκτός συνέχειας από τον Δεκέμβριο.

Η δυναμικότητα των αντιπάλων της ΑΕΚ δεν καθιστά αποτυχημένη την προσπάθειά της στον όμιλο, το γεγονός όμως ότι ενώ ξεκίνησε με

τέσσερις βαθμούς, δεν κατάφερε να πάρει έστω την τρίτη θέση, είναι κάτι που πάνω από όλους πλήγωσε τον ίδιο τον Αλμείδα.

Ξέρει ότι κάθκε μία ευκαιρία, αλλά έχει μπροστά του χρόνο για να πάρει τη... ρεβάνς. Και για να έχει περισσότερες πιθανότητες, πρέπει να κατακτήσει ξανά το πρωτάθλημα. Να καταφέρει να οδηγήσει τους Κιτρινόμαυρους σε back to back τίτλο για πρώτη φορά μετά τη δεκαετία του '90 και τα τρία σερί με προπονητή τον Ντούσαν Μπάγεβιτς. Τον πιο επιτυχημένο δηλαδή προπονητή στην ιστορία της ΑΕΚ μέχρι και σήμερα.

Καλύτερο ποσοστό νικών

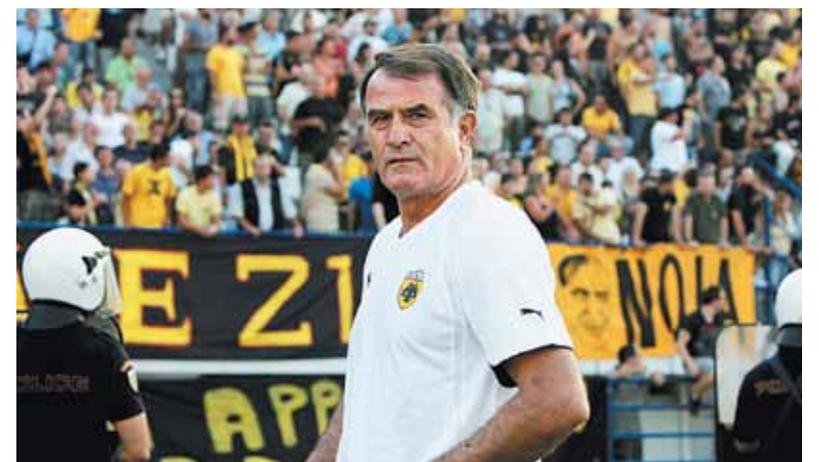
Αυτόν από τον οποίο έχει όμως ήδη καλύτερο ποσοστό νικών στα 83 πρώτα του παιχνίδια στον πάγκο της Ένωσης. Ο Αλμείδα έχει καταγράψει σε αυτά τα ματς 53 νίκες, 16 ισοπαλίες και 14 ήττες. Αυτό μεταφράζεται σε 2,11 βαθμούς ανά ματς ενώ ο Μπάγεβιτς στην πρώτη του θητεία είχε 2,02 βαθμούς ανά ματς με 181 νίκες, 66 ισοπαλίες και 55 ήττες σε 302 αγώνες. Στις άλλες δύο θητείες του που ήταν πολύ μικρότερης διάρκειας και τα ματς ήταν σχεδόν τα ίδια με όσα έχει τώρα ο Αλμείδα, ο Μπάγεβιτς είχε 1,93 βαθμούς σε 82 ματς στη δεύτερη θητεία του και μόλις 1,67 βαθμούς σε 84 ματς στην τρίτη και τελευταία του θητεία ως προπονητή στην ΑΕΚ.

Θα πει κανείς ότι αυτά τα νούμερα μπορεί και να μην έχουν καμία αξία ή ότι αν φτάσει και ο Αλμείδα τα 300 ματς με την ΑΕΚ, πιθανόν το ποσοστό του να έχει πέσει. Μπορεί και να συμβεί, μπορεί και όχι. Αυτό που φανερόνουν πάντως οι συγκεκριμένοι αριθμοί και όσα έχει πετύχει σε αυτά τα σχεδόν δύο χρόνια με την Ένωση ο Αλμείδα είναι πως βάζει πλώρη για να γίνει ακόμη και ο κορυφαίος προπονητής στην ιστορία της ΑΕΚ, ειδικά αν εξαντλήσει το συμβόλαιό του που λήγει το 2028.

Ο ίδιος πάντως σε κάθε αφορμή τονίζει πως θέλει να συμβεί αυτό καθώς έχει ακόμη πολλά πράγματα να πετύχει με την Ένωση, προτού κάνει το επόμενο βήμα στην καριέρα του, για ένα καλύτερο πρωτάθλημα από το ελληνικό. Αύριο (31/3, 20:30) πάντως έχει μπροστά του ένα πολύ μεγάλο ντέρμπι με τον Ολυμπιακό, από το αποτέλεσμα του οποίου ενδέχεται να αλλάξουν οι ισορροπίες στα πλείοφ.

Ο Ματίας Αλμείδα έχει ήδη πετύχει σπουδαία πράγματα για την ΑΕΚ, όμως δεν δείχνει να εφησυχάζει. Αν μη τι άλλο, θέλει να πετύχει ακόμη περισσότερα στη συνέχεια. Η δε απόδοσή του στον πάγκο της Ένωσης είναι καλύτερη από τον προπονητή - θρύλο της ομάδας, Ντούσαν Μπάγεβιτς (φωτό δεξιά). Τα νούμερα λένε πολλά, αλλά όλα κρίνονται εκ του αποτελέσματος

Η απαράδεκτη εκκρεμότητα με τον Πογέτ

Η Ομοσπονδία άφησε να αιωρείται ακόμα και την ύστατη ώρα το θέμα του συμβολαίου του Γκουστάβο Πογέτ. Επαιξε ρόλο αυτή η κουβέντα στην εκτέλεση των πέναλτι; Οχι, αλλά οι διεθνείς πήγαν να παίξουν την πρόκριση και δεν γνώριζαν αν θα βρίσκεται ο Πογέτ στον πάγκο σε περίπτωση που την πάρουν.

Το πέναλτι του Κβεκβεσκίρι που έστειλε τη Γεωργία στο Euro και τους διεθνείς μας για ακόμα μία φορά πίσω στην πατρίδα. Είναι ώρα αποφάσεων για την Εθνική και άμεσα

ΤΟΥ
ΒΑΣΙΛΗ
ΜΟΙΡΩΤΣΟΥ

Αν δεν κατανοήσεις πώς έχεις αποτύχει, τότε δεν πρόκειται να δεις τα λάθη σου άρα και να τα διορθώσεις προκειμένου να πας μπροστά. Στην εθνική ομάδα ποδοσφαίρου το πρώτο πράγμα που πρέπει να κάνουν (που θα έπρεπε να είχαν κάνει από την επομένη κιόλας του αποκλεισμού) είναι να κατανοήσουν πως ο αποκλεισμός από το Euro 2024 είναι μια αποτυχία. Μια αποτυχία που πόνεσε γιατί όλοι είχαν πιστέψει πως ετούτη τη φορά θα επιστρέψει η Εθνική σε μια μεγάλη διοργάνωση μετά από δέκα χρόνια απουσίας. Δεν είχε δα και κάποιο μεγαθήριο απέναντί της. Το Καζακστάν στα ημιτελικά και τη Γεωργία στον τελικό. Σε μια κολασμένη ατμόσφαιρα όπως αυτή της Τιφλίδας; Ναι. Απέναντι σε μια ομάδα που διψούσε για την πρώτη της συμμετοχή σε μεγάλη διοργάνωση; Σαφώς. Κόντρα σε έναν παίκτη παγκοσμίου κλάσης και χρηματιστηριακής αξίας τεράστιας όπως είναι ο Κβαρακτσέλια; Φυσικά. Αλλά δεν ήταν απέναντι ούτε Γαλλία, ούτε Ολλανδία, ούτε Αγγλία, ούτε Ιταλία, ούτε Γερμανία. Ούτε Δανία, ούτε Σουηδία, ούτε Τσεχία, ούτε Τουρκία, ούτε Πολωνία. Είχαμε τη Γεωργία. Από ποια πλευρά κι αν το δεις, η Ελλάδα ήταν το φαβορί. Και ο αποκλεισμός συνιστά αποτυχία.

Και γεννάει και ένα ερώτημα: αν όχι τώρα τότε; Αν όχι αυτή η φουρνιά, που εδώ και 2,5 χρόνια σου έδινε τη βεβαιότητα πως «τα έχει» αυτά τα ματς, τότε ποια; Αν όχι στην κατά τ' άλλα σκληρή, αλλά σίγουρα όχι απαγορευτική Τιφλίδα, τότε πού; Μέχρι να φτάσουμε στις απαντήσεις και στην επόμενη φορά που η εθνική ομάδα θα βρεθεί σε ανάλογο σημείο για να διεκδικήσει την πρόκρισή της ανάμεσα στους κορυφαίους, οφείλουμε και κυρίως οφείλουν οι άνθρωποι εντός ομάδας και ομοσπονδίας να βρουν τα αίτια αυτής της αποτυχίας. Το... μαύρο κουτί του αποκλεισμού λοιπόν δεν μπορεί παρά να έχει μέσα ευθύνες πολλών.

Το μαύρο κουτί του αποκλεισμού

Πώς η Εθνική Ελλάδος από το απόλυτο φαβορί για πρόκριση, θα δει το Euro 2024 από το... σπίτι. Οι ευθύνες της Ομοσπονδίας, του Πογέτ και των ποδοσφαιριστών για τον πικρό αποκλεισμό.

Ολιγώρησε

Της Ομοσπονδίας, που άφησε να αιωρείται ακόμα και την ύστατη ώρα το θέμα του συμβολαίου του Γκουστάβο Πογέτ. Επαιξε ρόλο αυτή η κουβέντα τη στιγμή της εκτέλεσης των χαμένων πέναλτι του Μπακασέτα και του Γιακουμάκη; Οχι, αλλά οι διεθνείς πήγαν να παίξουν την πρόκριση και δεν γνώριζαν αν θα

βρίσκεται ο Πογέτ στον πάγκο σε περίπτωση που την πάρουν. Τους ρωτούσαν στην ανοιχτή προπόνηση και δεν είχαν απάντηση. «Δεν είναι δικό μας ζήτημα», έλεγαν on camera, αλλά στην Ομοσπονδία γνώριζαν ότι οι παίκτες ήθελαν τον Πογέτ και θα ήθελαν και από τον Πογέτ να πάει ήρεμος και με λυμένο το θέμα του συμβολαίου

του σε αυτά τα παιχνίδια. Πάντα μέσα στα αποδυτήρια αυτά παίζουν ρόλο. Και στην ψυχολογία. Και δεν μιλάμε για λεπτομέρειες, αλλά για θέμα προπονητή.

Μία κλασική ευκαιρία σε 120 λεπτά

Εχει ευθύνες ο Πογέτ; Φυσικά και έχει από τη στιγμή που η ομάδα δεν

πέτυχε τον βασικό της στόχο, που ήταν επί θητείας του να πάρει την πρόκριση για το Euro 2024. Εχει και για τον τρόπο που ήρθε ο αποκλεισμός. Την Τρίτη στην Τιφλίδα η Εθνική παρουσίασε ένα διαφορετικό πρόσωπο σε σχέση με αυτό που είχε λίγες μέρες πριν με το Καζακστάν. Σύμφωνοι, άλλες συνθήκες, άλλες ομάδες, άλλο να παίζεις εντός ή εκτός έδρας. Αλλά φαινόταν πως το ματς η εθνική ομάδα «το είχε». Αν δεν παρουσιαζόταν τόσο φοβική όσο το έκανε. Σαν να φοβόταν να επιτεθεί, να μπει στην περιοχή, να εκτελέσει και ταυτόχρονα να αντιμετωπίσει τον Κβαρακτσέλια κάθε φορά που ερχόταν σε επαφή με την μπάλα. Μία κλασική ευκαιρία όλη κι όλη σε 120 λεπτά αγώνα και αυτή από στημένη φάση δεν είναι τρόπος για να διεκδικήσεις πρόκριση απέναντι σε έναν αντίπαλο σαφώς πιο αδύναμο. Ο Πογέτ είχε μια μέρα νωρίτερα από το ματς πως δεν του αρέσουν τα πέναλτι, αλλά ήταν σαν να περίμενε πως θα παίξει την πρόκριση σε αυτά.

INTIME SPORTS

Όλα τα θέματα στο τραπέζι για την επόμενη μέρα

«Πέντε μέρες ακόμα! Δεν είναι στιγμή τώρα να το συζητήσουμε (σ.σ. για το συμβόλαιό του), είναι στιγμή να αναλύσουμε τι συνέβη. Ήταν ένα πρόνομο η παρουσία μου εδώ. Το πώς με αντιμετώπιζαν στον δρόμο, το πόσο με στήριζαν εντός της ομάδας. Τώρα πρέπει να ηρεμήσουμε, να ξεκουραστούμε και να δούμε την επόμενη ημέρα». Από το βράδυ της Τρίτης ο Γκουστάβο Πογέτ έμοιαζε να βάζει τίτλους τέλους στη συνεργασία του με την εθνική ομάδα της Ελλάδας, με το συμβόλαιό του να ολοκληρώνεται και τυπικά αύριο. Ο ουρουγουανός προπονητής ανέλαβε το αντιπροσωπευτικό μας συγκρότημα στις 11 Φεβρουαρίου 2022. Σε 21 αγώνες μέτρησε 12 νίκες, 2 ισοπαλίες και 7 ήττες. Υπό τις οδηγίες του η Γαλανόλευκη τερμάτισε πρώτη στον όμιλό της στο Nations League, κάτι που της έδωσε την ευκαιρία να διεκδικήσει μέσω playoffs την πρόκριση στο Euro.

Οι συνεργάτες

Από την Ομοσπονδία περιμένουν να... κάτσει η σκόνη. Υπάρχουν συζητήσεις, υπήρχαν σκέψεις έτσι κι αλλιώς πριν από τα ματς με το Καζακστάν και τη Γεωργία, αλλά λόγω του τεράστιου στόχου υπήρχε και ένα «πάγωμα» όλων. Και η επόμενη μέρα δεν αφορά μόνο τον προπονητή, αλλά και άλλα θέματα που σχετίζονται τόσο με τη λειτουργία της Ελλάδας όσο και με το αγωνιστικό σκέλος. Υπάρχουν για παράδειγμα θέματα, όπως αυτά των Φύσσα και Κωνσταντινίδη, που είχαν υποπέσει στο λάθος με τις κάρτες κατά τη διάρκεια των προκριματικών. Υπάρχουν και θέματα που αφορούν ποδοσφαιριστές. Κάποιοι απ' αυτούς έκλεισαν τον κύκλο τους στην Εθνική,

ΑΠΟ ΤΟ ΒΡΑΔΥ ΤΗΣ ΤΡΙΤΗΣ Ο ΠΟΓΕΤ ΕΜΟΙΑΖΕ ΝΑ ΒΑΖΕΙ ΤΙΤΛΟΥΣ ΤΕΛΟΥΣ ΣΤΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΤΟΥ ΜΕ ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ. Ο ΟΥΡΟΥΓΟΥΑΝΟΣ ΠΡΟΠΟΝΗΤΗΣ ΑΝΕΛΑΒΕ ΣΤΙΣ 11 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2022. ΣΕ 21 ΑΓΩΝΕΣ ΜΕΤΡΗΣΕ 12 ΝΙΚΕΣ, 2 ΙΣΟΠΑΛΙΕΣ ΚΑΙ 7 ΗΤΤΕΣ

κή, όπως ο Τζαβέλλας, πιθανότατα ο Ζέκα. Κάποιοι μοιάζουν να περιμένουν τη δική τους ευκαιρία για να ενισχύσουν το αντιπροσωπευτικό συγκρότημα πιο ουσιαστικά. Όπως ο Κωνσταντέλιας, ένα παιδί που σίγουρα θα ηγηθεί τα επόμενα χρόνια, αλλά σίγουρα αξίζει από τώρα να τον εμπιστευτεί η Εθνική περισσότερο. Όπως ο Βαγιαννίδης, που έχει κάνει μια καλή σεζόν με τον Παναθηναϊκό, αλλά δεν είδε το όνομά του στις κλίσεις.

Φιλικό με Γερμανία και Nations League

Πάντα σε περιπτώσεις και περιόδους όπως αυτή που βρισκόμαστε τώρα, δηλαδή μετά από έναν πικρό αποκλεισμό, υπάρχουν διεργασίες ενόψει του μέλλοντος. Και δεν είναι μόνο ελληνικό το φαινόμενο. Συμβαίνει σε κάθε χώρα του πλανήτη, ακόμα και στις... καλύτερες οικογένειες. Ονοματολογία είναι νωρίς για να υπάρξει, όπως νωρίς είναι για να δούμε τι θα αλλάξει και αγωνιστικά από εδώ και στο εξής. Σε αγωνιστικό επίπεδο, η Εθνική Ελλάδας έχει πλέον μπροστά της το φιλικό με τη Γερμανία στις 7 Ιουνίου και εν συνεχεία το Nations League. Η Γαλανόλευκη βρίσκεται πλέον στη δεύτερη κατηγορία και έχει κληρωθεί σε όμιλο με την Αγγλία, την Ιρλανδία και τη Φινλανδία. Πρώτη επίσημη υποχρέωση είναι στις 7 Σεπτεμβρίου του 2024 απέναντι στη Φινλανδία, σε μία ταχύτατη διαδικασία 6 αγωνιστικών που θα έχει ολοκληρωθεί μέχρι τις 17 Νοεμβρίου. Σε ό,τι αφορά την επόμενη προκριματική φάση για το Παγκόσμιο Κύπελλο του 2026, αυτή θα ξεκινήσει στις 21 Μαρτίου του 2025 και θα ολοκληρωθεί στις 31 Μαρτίου του 2026.

ΟΙ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΣΤΕΣ

Θα θυμούνται για πάντα αυτή τη χαμένη ευκαιρία

Σε αυτή την αποτυχία, τεράστιες είναι οι ευθύνες και των ποδοσφαιριστών. Ναι των ίδιων ποδοσφαιριστών που αυτή τη φορά έφεραν την Εθνική πιο κοντά από κάθε άλλη την τελευταία δεκαετία σε μια μεγάλη διοργάνωση. Που στεναχωρήθηκαν περισσότερο από τον καθένα γι' αυτόν τον αποκλεισμό, που έκλαιγαν στα αποδυτήρια, που θα κάνουν καιρό να το ξεπεράσουν και να συνέλθουν. Που σίγουρα θα χτυπούν το κεφάλι τους στον τοίχο όταν θα βλέπουν τον Ιούνιο το Euro από τις τηλεοράσεις τους. Όμως όταν η σκόνη... κάτσει, τότε φαίνεται πως και εκείνοι δεν έπαιξαν σε έναν τελικό όπως πρέπει να παίζεις σε έναν τελικό. Εμοιάζαν να φοβούνται το λάθος, δεν πήραν ρίσκα, δεν ήταν δημιουργικοί, δεν πήγαν στον ένας εναντίον ενός. Κανείς δεν μπορεί να κατηγορήσει τους ποδοσφαιριστές για τη διαδικασία των πέναλτι και για τη χαμένη πρόκριση σε αυτά. Μπορείς όμως να δεις ευθύνες στα προηγούμενα 120 αγωνιστικά λεπτά. Όχι σε δέκα, είκοσι, τριάντα. Αλλά σε 120 λεπτά οφείλεις, όταν είσαι καλύτερη ομάδα, τουλάχιστον να κάνεις τον αντίπαλο να το... νιώσει. Η Ελλάδα δεν το έκανε το βράδυ της Τρίτης. Και ο αποκλεισμός θα αφήσει τα σημάδια του πάνω της για πολύ καιρό. Μέχρι την επόμενη φορά που ελπίζουμε να είναι πετυχημένη.

INTIME SPORTS

Οι λόγοι της αποτυχίας πρέπει να αναλυθούν ώστε να μη γίνουν τα ίδια λάθη. Γιατί σίγουρα έγιναν λάθη και από τον Πογέτ και από την Ομοσπονδία

«Λεκέδες» στην κίτρινη φανέλα

Καταδίκες για σεξουαλικές επιθέσεις, βιασμούς, συνεργασίες με εμπόρους ναρκωτικών, πλαστογραφίες επίσημων εγγράφων, βαραίνουν κάποια από τα μεγαλύτερα αστερία που φόρεσαν τη διάσημη φανέλα της Εθνικής Βραζιλίας

ΤΟΥ
ΓΙΩΡΓΟΥ
ΝΑΣΜΗ

Η γοητεία της Εθνικής Βραζιλίας, της κίτρινης φανέλας και του ποδοσφαίρου σάμπα εξακολουθούν να σαγνεύουν τα ποδοσφαιρικά πλήθη, όπως απέδειξαν τα τελευταία φιλικά παιχνίδια της Σελεσάο στο Γουέμπλεϊ απέναντι στην Αγγλία και στο Σαντιάγο Μπερναμπέου με αντιπάλους τους Ισπανούς.

Πάνω στη βαριά φανέλα της φήμης και των πέντε αστεριών αρχίζουν ωστόσο να εμφανίζονται το τελευταίο διάστημα ανεξίτηλοι λεκέδες για τους οποίους πολλοί Βραζιλιάνοι αισθάνονται ντροπή. Πρόκειται για τα σκάνδαλα που αφορούν κυρίως σεξουαλικές επιθέσεις αλλά και κάθε άλλου είδους στα οποία πρωταγωνιστούν μεγάλες δόξες του ποδοσφαίρου της χώρας του καφέ.

«Φαύλα κεφάλαια»

Κορυφαίες περιπτώσεις είναι οι καταδικασθέντες για βιασμό Ντάνι Αλβες και Ρομπίνιο, με τον πρώτο να αποφυλακίζεται προσωρινά ύστερα από 14 μήνες στις φυλακές Brians 2, μέχρι την εκδίκαση της έφεσης και τον πρώην άσο της Σάντος, της Ρεάλ και της Μάντσεστερ Σίτι να συλλαμβάνεται και να οδηγείται σε φυλακές της πατρίδας του.

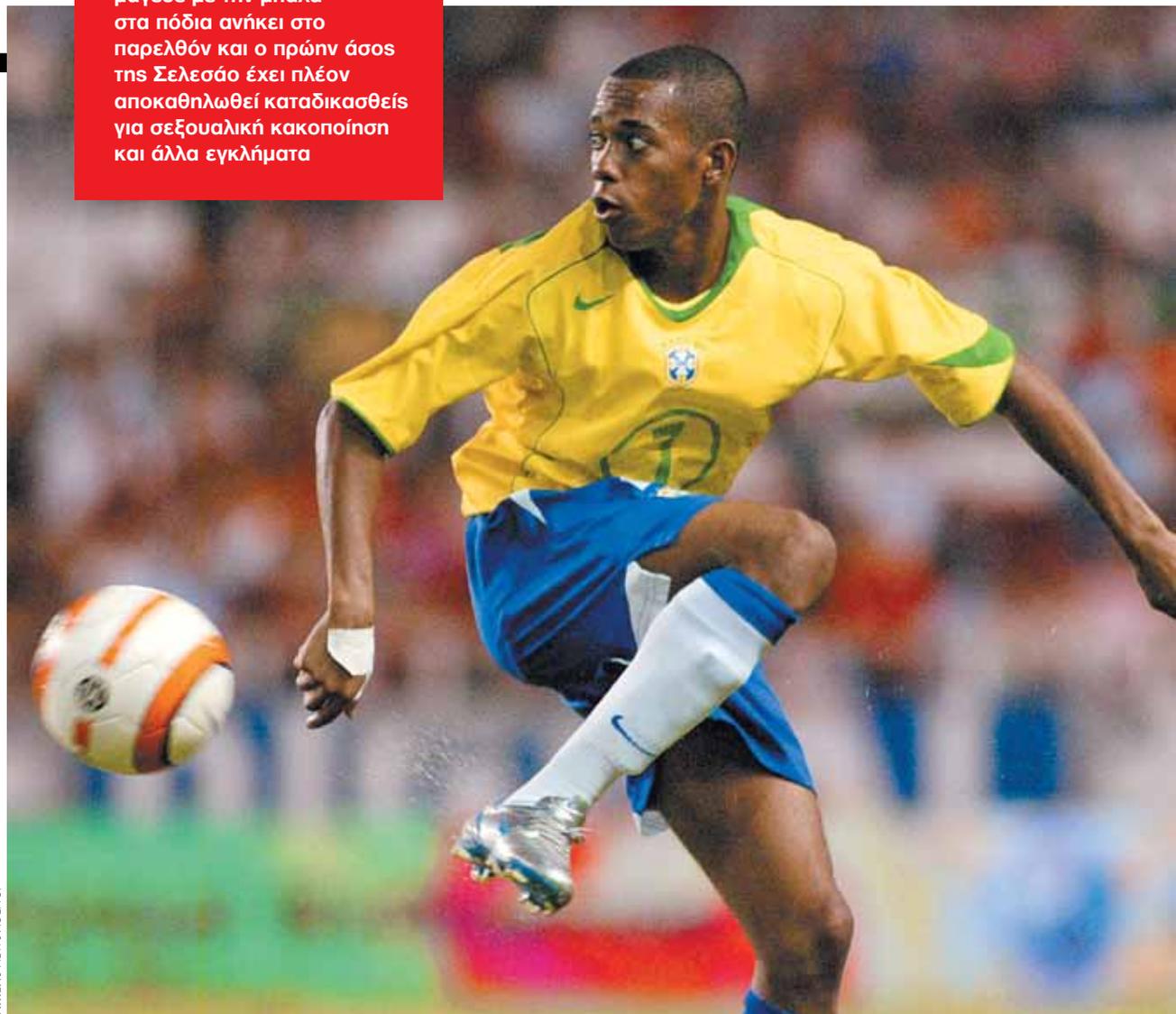
Ο πρόεδρος της βραζιλιάνικης ομοσπονδίας, Εντνάλντο Ροντρίγκες χαρακτήρισε τα τελευταία γεγονότα ως ένα από τα «φαύλα κεφάλαια» στην αθλητική ιστορία της χώρας.

«Η κίτρινη φανέλα που φορούν οι βραζιλιάνοι αθλητές στο γήπεδο είναι κάτι πολύ περισσότερο από μια φανέλα. Ακριβώς όπως και το ποδόσφαιρο στη Βραζιλία είναι κάτι περισσότερο από ένα άθλημα.

Αυτοί που τη φορούν πρέπει να υπερασπίζονται τα αισθήματα και τις αξίες της χώρας που εκπροσωπούν. Είναι ντροπιαστικό το γεγονός ότι ένας αθλητής αισθάνεται άνετα να διαπράξει τέτοια διαστροφή λες και όλα όσα πέτυχε μέσω του αθλητισμού θα τον σταματήσουν από το να τιμηρηθεί».

Η εποχή που ο Ρομπίνιο μάγευε με την μπάλα στα πόδια ανήκει στο παρελθόν και ο πρώην άσος της Σελεσάο έχει πλέον αποκαθλωθεί καταδικασθείς για σεξουαλική κακοποίηση και άλλα εγκλήματα

ATHENS NEWS AGENCY

ΡΟΜΠΙΝΙΟ

Ντρόπιασε το σκήπτρο που του έδωσε ο ίδιος ο Πελέ

Στη Βραζιλία δεν σκέφτονται όλοι όπως ο πρόεδρος της ομοσπονδίας, Ροντρίγκες. Ο νέος εκλέκτορας της Σελεσάο, Ντοριβάλ Ζούνιορ δεν δίστασε να πλέξει το εγκώμιο του Ρομπίνιο χαρακτηρίζοντάς τον «υπέροχο άνθρωπο».

Πρόσθεσε -αναγκαστικά- και κάποια λόγια παρηγοριάς για τα θύματα και τις οικογένειές τους, αλλά το κακό είχε γίνει. Οι παίκτριες της εθνικής ομάδας ποδοσφαίρου της χώρας εξέφρασαν τον αποτροπισμό τους για το σχόλιο του Ζούνιορ μέσω των social media, ενώ η πρόεδρος της Παλμέρας που ηγήθηκε της αποστολής στη μίνι τουρνέ στην Ευρώπη, Λέιλα Περέιρα δήλωσε πως η σιωπή των παικτών για τις υποθέσεις των Αλβες και Ρομπίνιο αποτελούν «χαστούκι στο πρόσωπο όλων των γυναικών».

Οι περιπτώσεις των δύο άλλοτε κορυφαίων ποδοσφαιριστών έχουν πολλά κοινά στοιχεία. Βιασμός, καταδίκη, προσπάθεια αποφυγής εκτέλεσης της ποινής, δόξα και χρήμα.

Στα 15 του χρόνια ο Ρομπίνιο κατέκτησε τον μεγαλύτερο τίτλο που μπορεί να σκώσει ένας ποδοσφαιριστής της Βραζιλίας. Γέννημα θρέμμα της Σάντος, ο Πελέ τον έχρισε διάδοχό του. Κι αυτός του το ανταπέδωσε οδηγώντας την ομάδα στην πρώτη κατάκτηση του τίτλου από τα χρόνια που τιμούσε τη φανέλα ο «Βασιλιάς».

Στα 21 του φόρεσε τη φανέλα με το νούμερο 10 της Ρεάλ Μαδρίτης και τρία χρόνια αργότερα έγινε το πόστερ της νέας εποχής της Μάντσεστερ Σίτι υπό την ηγεσία των επενδυτικής εταιρείας του Αμπου Ντάμμι. Η καριέρα του είχε πολλά σκαμπανεβάσματα αλλά με τα παραστρατήματά του που βρίσκονταν μόνιμα σε ανοδική πορεία.

Το 2013, ως μέλος πλέον της Μίλαν, συμμετείχε μαζί με πέντε ακόμα άτομα στον βιασμό μιας νεαρής Αλβανίδα που γιόρταζε εκείνη την ημέρα τα γενέθλιά της σε κλαμπ στο Μιλάνο.

Μετά από νομικές παλινωδίες τεσσάρων ετών κρίθηκε ένοχος και καταδικάστηκε σε κάθειρξη εννέα χρόνων. Στο μεταξύ είχε «δραπετεύσει» στο εξωτερικό και η απόρριψη της έφεσής του, το 2022, τον βρήκε στην πρώτη του αγάπη τη Σάντος. Η επιλογή της Βραζιλίας δεν ήταν τυχαία αφού δεν υπάρχει συμφωνία με την Ιταλία για έκδοση καταδικασθέντων.

Συνομιλίες - ντροπή

Με απόφαση-σταθμό του Ανώτατου Δικαστηρίου της Βραζιλίας με ψήφους 9-2, ο Ρομπίνιο υποχρεώνεται να εκτίσει την ποινή του στη χώρα του. «Η Βραζιλία δεν μπορεί να είναι καταφύγιο για εγκληματίες», ανέφερε ο δικαστής Μάουρο Κάμπελ Μάρκες κατά τη διάρκεια της ψηφοφορίας, στις 20 Μαρτίου. Συμπτωματικά την ίδια

ημέρα δικαστήριο της Βαρκελώνης έκανε δεκτό το αίτημα της συνήγορου του Ντάνι Αλβες, να αφεθεί προσωρινά ελεύθερος μέχρι την εκδίκαση της έφεσής του για την ποινή των τεσσάρων χρόνων και έξι μηνών λόγω σεξουαλικής επίθεσης, καταβάλλοντας χρηματική εγγύηση ενός εκατ. ευρώ.

Ο ομοσπονδιακός εισαγγελέας της Βραζιλίας, Χιντεμπόργκο Σατεμπριάντ υπενθύμισε στους δικαστές, στο περιθώριο της ψηφοφορίας, το περιεχόμενο των ηχογραφημένων συνομιλιών του Ρομπίνιο με φίλους του.

«Θα τη γρονθοκοπήσουμε στο πρόσωπο. Θα τη γρονθοκοπήσεις και θα πεις “Τι σου έκανα;”, λέει ο Ρομπίνιο σε φίλο του σε ένα από τα αποσπάσματα.

Σε έναν άλλο διάλογο λέει «γι' αυτό γελάω, δεν με νοιάζει καθόλου».

Την επομένη το απόγευμα ο Ρομπίνιο συνελήφθη στο διαμέρισμά του στην περιοχή Απαρεσίδα του Σάντος και οδηγήθηκε στις «φημισμένες» φυλακές του Τρεμεμπέ, γνωστές και ως «φυλακές των διασήμων», παρά τις έντονες διαμαρτυρίες του και τις (υπερ)προσπάθειες των νομικών συμβούλων του να παραμείνει ελεύθερος.

Μέχρι την ολοκλήρωση της δεκαήμερης περιόδου προσαρμογής, απαγορεύεται να δέχεται επισκεπτήρια, ενώ παραμένει απομονωμένος σε κελί οκτώ τετραγωνικών.

Οι δικαστικές αίθουσες είναι πλέον το «γήπεδο» του Ντάνι Αλβες. Δυστυχώς

ΑΝΤΡΙΑΝΟ

Η πτώση ενός «Αυτοκράτορα»

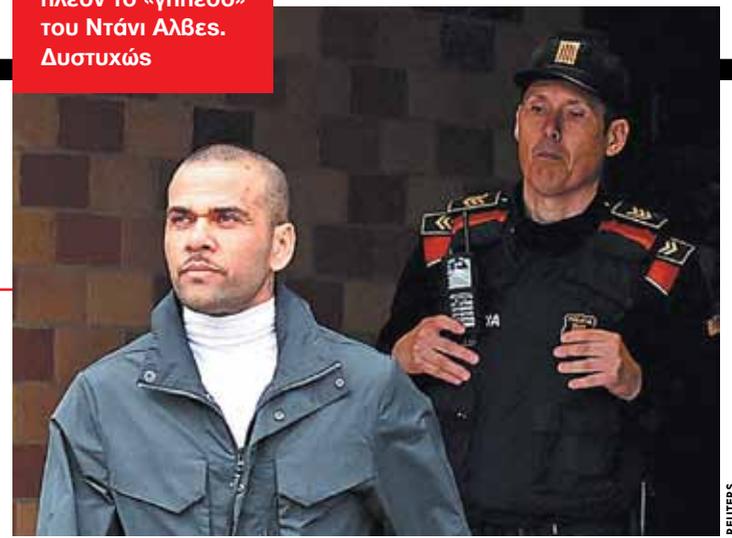
Από τα πλέον «άτακτα» παιδιά και πρώην διεθνείς με τη Σελεσάο έχει αποδειχθεί ο Αντριάνο. Γνωστός και ως «Αυτοκράτορας» από τα χρόνια που αγωνιζόταν στην Ίντερ, την Πάρκα, τη Φιορεντίνα και τη Ρόμα, κατηγορήθηκε πως έκανε δώρο μια μοτοσικλέτα σε διακινητή ναρκωτικών ουσιών σε φαβέλα του Ρίο ντε Ζανέιρο και κινδύνευε με δεκαετή φυλάκιση. Η δικαστίνα Μαρία Τερέζα Ντονάτι τον απάλλαξε τελικά από τις κατηγορίες γιατί θεώρησε πως δεν υπήρχαν αρκετά στοιχεία εις βάρος του.

Τον άλλοτε διεθνή στράικερ, που θεωρήθηκε μείγμα Ιμπραήμοβιτς και Ρονάλντο, τον πήρε η κάτω βόλτα όταν έμαθε για τον ξαφνικό χαμό του πατέρα του από καρδιά. Έκανε βουτιά στο αλκοόλ και έκτοτε δεν σήκωσε ξανά κεφάλι.

Το 1999 ο Εντμούντο «Το Αγρίμι» ανήκε στη Φιορεντίνα όταν οδηγώντας μεθυσμένος προκάλεσε σοβαρό τροχαίο με αποτέλεσμα να χάσουν τη ζωή τους τρεις άνθρωποι κατά τη διάρκεια του καρναβαλιού του Ρίο. Παρά το γεγονός ότι καταδικάστηκε για «ανθρωποκτονία από αμέλεια», οι συνεχείς εφέσεις μείωσαν την ποινή του από τα τεσεράμισι χρόνια στις επτά ημέρες με αναστολή.

ATHENS NEWS AGENCY

REUTERS

ΝΤΑΝΙ ΑΛΒΕΣ

Αποφυλακισμένος με... δανεική εγγύηση

Αντίθετη από την πορεία του Ρομπίνιο, ήταν αυτή του Ντάνι Αλβες. Μπορεί να δυσκολεύτηκε να βρει το ένα εκατομμύριο ευρώ μετά την άρνηση του πατέρα του Νεϊμάρ να τον βοηθήσει για δεύτερη φορά, ωστόσο τελικά τα κατάφερε και τη Δευτέρα το απόγευμα άνοιξαν οι πόρτες της Brians 2 έχοντας προηγουμένως παραδώσει τα δύο διαβατήριά του, το ισπανικό και το βραζιλιάνικο. Αποδέχτηκε φυσικά όλους τους όρους της προσωρινής αποφυλάκισής του, μεταξύ άλλων να παρουσιάζεται κάθε Παρασκευή στο Περιφερειακό Δικαστήριο της Βαρκελώνης, να μην έχει καμία επικοινωνία με το θύμα και να μην την πλησιάζει σε απόσταση λιγότερη του ενός χιλιομέτρου.

Ο Αλβες επέστρεψε στη βίλα που αγόρασε πριν από 14 χρόνια έναντι πέντε εκατ. ευρώ όπου τον περίμενε η γυναίκα του Τζοάνα Σανθ. Της παρουσιάστηκε με μια αγκαλιά λουλούδια και μερικά χάνμπουργκερ.

Μυστήριο παραμένει, πάντως, τουλάχιστον μέχρι τη στιγμή που γραφόντα το κείμενο, ποιος χρηματοδότησε την αποφυλάκισή του. Ο Αλβες κατέχει περιουσιακά στοιχεία αξίας 60 εκατ. ευρώ αλλά είναι όλα δεσμευμένα λόγω της νομικής διαμάχης του με την πρώην σύζυγό του Ντινώρα Σαντάνα που αφορά τη διατροφή των δύο παιδιών τους.

Σύμφωνα με τη «La Vanguardia», παλιό φίλο του Αλβες πρόσφεραν το ένα εκατ. ευρώ, ανάμεσά τους και ο Ολλανδός Μέμφις Ντεπάι. Ο δικηγόρος του τελευταίου ωστόσο χαρακτήρισε το δημοσίευμα «fake news».

ΧΑΛΚ

Οικογενειακές περιπέτειες...

Ο Χαλκ έγινε διάσημος για τα γκολ που πέτυχε ως παίκτης της Πόρτο και της Ζενίτ αλλά και για τον γάμο του με την ανιψιά της πρώην γυναίκας του. Στα 37 του σήμερα, ο άσος της Ατλέτικο Μινέιρο ήταν για 12 χρόνια παντρεμένος με την Ιράν Αντζελο με την οποία απέκτησε δύο γιους, τον Ιαν και τον Τιάγκο και μία θυγατέρα, την Αλίζ. Το 2019 πήρε διαζύγιο και πέντε μήνες αργότερα ανακοίνωσε πως θα παντρευτεί την ανιψιά της Ιράν, Καμίλα Αντζελο. Η είδηση πήρε φυσικά μεγάλες διαστάσεις, αλλά ο Χαλκ δήλωσε πως δεν έχει τίποτα να κρύψει. Το 2022 απέκτησε μία ακόμα κόρη, τη Ζάγια, ενώ η Καμίλα περιμένει και το δεύτερο παιδί τους και πέμπτο για τον ποδοσφαιριστή, που θα είναι αγόρι.

Ο Αντονι

Μπλεξίματα είχε πρόσφατα και ο άσος της Μάντσεστερ Γιουνάιτεντ, Αντονι. Τον περασμένο Σεπτέμβριο είχε κατηγορηθεί από την πρώην σύντροφό του Γκαμπριέλα Καβαλίν για ενδοοικογενειακή βία και είχε τεθεί σε περιθώριο τόσο της Σελεσάο όσο και των Κόκκινων Διαβόλων. Η Καβαλίν τον είχε κατηγορήσει πως της επιτέθηκε σε ξενοδοχείο πέρυσι τον Ιανουάριο και της προκάλεσε ζημιά σε ένα από τα επιθέματα στίθους. Την έρευνα της υπόθεσης έχει αναλάβει η αστυνομία του Μάντσεστερ.

REUTERS

EFE

ΡΟΝΑΛΝΤΙΝΙΟ

Αφελής εκτός των γραμμών

Την εμπειρία της φυλακής έχει βιώσει επίσης ένα από τα διασημότερα τέκνα του βραζιλιάνικου ποδοσφαίρου, ο πάντα χαμογελαστός Ροναλντίνιο.

Η ιδέα του αδερφού και ατζέντη του Ρομπέρτο Ντε Ασίζ Μορέιρα να χρησιμοποιήσουν πλαστά διαβατήρια για να ταξιδέψουν το 2020 στην Παραγουάη για συμμετοχή σε διαφημιστική καμπάνια αποδείχτηκε καταστροφική. Οι δύο άνδρες συελήφθησαν παρά το γεγονός ότι ο Ροναλντίνιο δεν είχε ιδέα για την παραποίηση των στοιχείων

και οδηγήθηκαν στη φυλακή υψίστης ασφάλειας του Ασουσιόν, όπου παρέμειναν για 32 ημέρες. Στη διάρκεια της κράτησής του ο Ροναλντίνιο έπαιζε ποδόσφαιρο με άλλους κρατούμενους, έκανε πολλές φιλίες και γιόρτασε επίσης τα 40ά του γενέθλια. Στη συνέχεια μεταφέρθηκε σε πολυτελές ξενοδοχείο όπου παρέμεινε υπό περιορισμό, κάτι που δεν τον εμπόδισε να διοργανώνει καραόκε πάρτι. Τελικά τους επιβλήθηκε ένα γερό πρόστιμο 200.000 δολαρίων και επέστρεψαν στην πατρίδα τους.

ΤΟΥ
ΔΗΜΗΤΡΗ
ΧΡΥΣΑΝΘΗ

Αυτοί που τα βρήκαν σκούρα

Δεν είναι εύκολο να φεύγεις από την Ευρωλίγκα ως MVP και στο NBA απλά να... γεμίζεις το ρόστερ. Ο Σάσα Βεζένκοφ δεν είναι ο πρώτος που πέφτει θύμα αυτής της ιδιότυπης «κατάρρας», αλλά ούτε θα είναι και ο τελευταίος

Ο Σάσα Βεζένκοφ διέσχισε το περασμένο καλοκαίρι τον Ατλαντικό έχοντας κερτισμένο στο πέτο του το παράσημο του MVP της Ευρωλίγκα. Ήταν ένας από τους καλύτερους παίκτες που αγωνίζονταν στα ευρωπαϊκά γήπεδα, όμως το NBA είναι αλλιώς. Και από δέμαρχος έγινε αίφνης κλητήρας.

Από τους 17,6 πόντους και τα 6,9 ριμπάουντ που κατέγραφε παίζοντας 29 λεπτά ως βασικός σε καθέναν από τους 40 αγώνες του Ολυμπιακού πέρυσι στην Ευρωλίγκα, έπεσε στους 5,6 πόντους και τα 2,5 ριμπάουντ σε μόλις 12,5 λεπτά συμμετοχής ανά αγώνα στους Σακραμέντο Κινγκς. Τα προβλήματα τραυματισμών που αντιμετώπιζει δεν του επέτρεψαν να παίξει στα μισά από τα παιχνίδια της ομάδας ως τώρα, αλλά και σε αυτά που έπαιξε δεν απολάμβανε ιδιαίτερης εμπιστοσύνης από τον προπονητή του. Τι συνέβη; Ξέχασε μέσα σε ένα καλοκαίρι το μπάσκετ που ήξερε;

Στην πρόσφατη συνέντευξη του στη «Mundo Deportivo» ο Βεζένκοφ παραδέχθηκε πως είναι πολύ δύσκολη η μετάβαση από την Ευρώπη στο NBA, διότι εκεί δεν τους λείπει τίποτα η Ευρωλίγκα, ο MVP της και όλα όσα εδώ θεωρούμε μεγάλο πράγμα. Υπάρχει μια συγκεκριμένη διαδικασία από την οποία πρέπει να περάσουν όλοι οι ρούκι του πρωταθλήματος, ανεξάρτητα από το παρελθόν και τις παραστάσεις τους, για να ενταχθούν στο πρωτάθλημα. Αν την περάσουν και προσαρμοστούν γρήγορα, θα έχουν την ευκαιρία τους. Αλλιώς...

Οι Σέρβοι

Ο Βεζένκοφ δεν είναι ο μόνος που

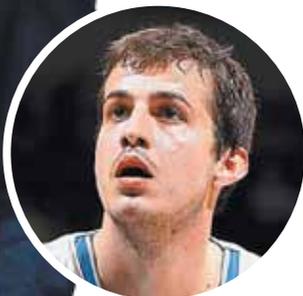
Ο Σάσα Βεζένκοφ έφυγε για το NBA με τις δάφνες του MVP της Ευρωλίγκα. Ωστόσο, προς το παρόν τουλάχιστον, τα έχει βρει σκούρα στην άλλη πλευρά του Ατλαντικού. Αλλά δεν είναι ο πρώτος που το παθαίνει αυτό

ΑΝΤΡΕΪ ΚΙΡΙΛΕΝΚΟ

ΒΑΣΙΛΙΕ ΜΙΤΣΙΤΣ

ΝΕΜΑΝΙΑ ΜΠΙΕΛΙΤΣΑ

ΜΙΛΟΣ ΤΕΟΝΤΟΙΤΣ

πήγε στο NBA ως MVP της Ευρωλίγκα, αλλά τα βρήκε σκούρα. Ο Βασίλιε Μίτσιτς, που πήρε το βραβείο το 2021 ως παίκτης της Εφές, διέσχισε κι αυτός τον Ατλαντικό το περασμένο καλοκαίρι δίχως να τα βρει όπως περίμενε.

Στους Οκλαχόμα Σίτι Θάντερ πενούσε απαραίτητος παίζοντας όσο ο Βεζένκοφ (12 λεπτά) με 3,3 πόντους, 2,5 ασίστ, γι' αυτό πίεσε ώστε να πάρει μεταγραφή στους Σάρλοτ Χόρετς. Εκεί τον τελευταίο ενάμιση μήνα μοιάζει αναγεννημένος παίζοντας περισσότερο (27 λεπτά) και βελτιώνοντας σημαντικά τους αριθμούς του (11,6π., 5,5ασ.).

Ενας άλλος Σέρβος, ο Μίλος Τεόντοσιτς, αναδείχθηκε MVP της Ευρωλίγκα το 2010 με τον Ολυμπιακό και το 2017 επιχειρήσε να παίξει στο NBA, αφού προηγουμένως είχε κάνει θραύση στην Ευρώπη με την ΤΣΣΚΑ Μόσχας. Εμεινε 1,5 χρόνο στους Κλίπερς και σήμερα ελάχιστοι θυμούνται ότι φόρεσε τη φανέλα τους.

Ο Νεμάνια Μπέλιτσα αναδείχθηκε MVP με τη Φενερμπαχτσέ το 2015 και αμέσως μετά πήγε στο NBA, όπου κατάφερε να κάνει αξιόλογη καριέρα ως ρολίστας. Τα πρώτα τρία χρόνια στη Μινεσότα και για άλλα 2,5 χρόνια στο Σακραμέντο. Τη τελευταία του χρονιά μάλιστα (2021-22) αγωνίστηκε στους Ουόριορς και κατάφερε να γίνει ο μοναδικός MVP της Ευρωλίγκα που έχει κερδίσει πρωτάθλημα στο NBA.

Αντίστροφη πορεία

Υπάρχουν και παίκτες που πρώτα επιχειρήσαν να παίξουν στο NBA και μετά ήρθαν στην Ευρώπη και διέπρεψαν στην Ευρωλίγκα. Ο Βασίλιε Σπανούλης είναι ένας από αυτούς. Δοκίμασε στους Χιούστον Ρόκετς το 2006, αμέσως μετά το ασημένιο μετάλλιο της Εθνικής στο Μουντομπάσκετ της Ιαπωνίας, αλλά έπεσε πάνω στον κόουτς Τζεφ Βαν Γκάντι, που δεν τον ήθελε με τίποτα και τον χρησιμοποιούσε ελάχιστα. Το καλοκαίρι του 2007 επέστρεψε άρον άρον στην Ευρώπη απορρίπτοντας πρόταση των Σπερς να συνεχίσει εκεί και η συνέχεια είναι γνωστή. Το 2013 αναδείχθηκε MVP της Ευρωλίγκα με τον Ολυμπιακό.

Ο Χουάν Κάρλος Ναβάρρο άφησε την Μπαρτσελόνα το 2007 για να παίξει μια σεζόν μαζί με τον κολλητό του, Πάου Γκασόλ, στους Μέμφις Γκρίζις. Τα πήγε καλά σκοράροντας 10,9 πόντους ανά αγώνα, αλλά δεν θέλησε να μείνει παραπάνω. Επέστρεψε στην Μπαρτσελόνα και το 2009 αναδείχθηκε MVP της Ευρωλίγκα. Ο Νάντο Ντε Κολό έκανε ένα πέρασμα από τους Σαν Αντόνιο Σπερς τη διετία 2012-14, έπαιξε και λίγο στους Ράπτορς, αλλά πέρασε απαραίτητος. Επέστρεψε στην Ευρώπη και το 2016 αναδείχθηκε MVP της Ευρωλίγκα με την ΤΣΣΚΑ Μόσχας. Το ίδιο και ο Γιαν Βέσελι, που πέρασε και... δεν ακούμπησε από τους Ουάσι-

γκτον Ουίζαρντς την τριετία 2011-14 (έπαιξε για λίγο και στο Ντένβερ) πριν πάει στη Φενερμπαχτσέ και αναδειχθεί μαζί της MVP της Ευρωλίγκα το 2019. Αντίθετα ο Νικόλα Μίτσιτς έκανε μια πολύ αξιόλογη καριέρα στο NBA μεταξύ 2014 και 2019 με τους Σικάγο Μπουλς, τους Νιου Ορλίνς Πέλικανς και λίγο τους Μπακς έχοντας μ.ο. 12,3π. και 5,9ρ. Επέστρεψε στην Ευρώπη και το 2022 αναδείχθηκε MVP της Ευρωλίγκα με την Μπαρτσελόνα.

Πριν και μετά

Ο Αντρέι Κιριλένκο και ο Σέρχιο Ροντρίγκεθ έπαιζαν στο NBA και πριν και μετά την ανάδειξή τους σε MVP της Ευρωλίγκα. Ο Κιριλένκο έκανε μεγάλη καριέρα με τους Γιούτα Τζαζ για μια δεκαετία (2001-2011) και μετά το βραβείο του MVP το 2012 με την ΤΣΣΚΑ επέστρεψε στο NBA για άλλα τρία χρόνια με τη Μινεσότα και το Μπρούκλιν. Ο Ροντρίγκεθ έπαιξε τρία χρόνια στο Πόρτλαντ κι άλλο ένα σε Σακραμέντο και Νέα Υόρκη (2006-2010) πριν έρθει στη Ρεάλ και αναδειχθεί MVP της Ευρωλίγκα το 2014. Μετά δοκίμασε χωρίς ιδιαίτερη επιτυχία να ξαναπαίξει στο NBA με τους Φιλαδέλφεια Σίξερς τη σεζόν 2016-17.

Τέλος, υπάρχουν και τέσσερις Ευρωπαίοι MVP της Ευρωλίγκα που δεν θέλησαν ποτέ να παίξουν στο NBA. Ο Θοδωρής Παπαλουκάς, ο Δημήτρης Διαμαντίδης, ο Ραμούνας Σισκάουσκας και ο Σέρχιο Γιούλ.

ΛΟΥΚΑ ΝΤΟΝΤΣΙΤΣ

Βασιλιάς και στις δύο όχθες

Στον αντίποδα ο Λούκα Ντόντσιτς είναι ο μοναδικός που έφυγε ως βασιλιάς από την Ευρώπη και παρέμεινε στον θρόνο του και στο NBA. Πρωταθλητής και MVP της Ευρωλίγκα το 2018 με τη Ρεάλ, μετακόμισε στο Ντάλας εκείνο το καλοκαίρι, έκανε αμέσως πάταγο και θεωρείται πλέον ένας από τους καλύτερους παίκτες του αμερικανικού επαγγελματικού πρωταθλήματος.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΠΟΥΓΓΛΑΣ

«Θα τα δώσω όλα»

Ο Έλληνας πρωταθλητής της ποδηλασίας, ambassador του L'Étape Greece by Tour de France, θα πραγματοποιήσει το παιδικό του όνειρο να συμμετάσχει σε Ολυμπιακούς Αγώνες, ενώ μιλάει στα «ΝΕΑ» για την κατάσταση της ποδηλασίας στην Ελλάδα και το ενδεχόμενο συμμετοχής του στον Γύρο της Γαλλίας

Είναι, όντως, ενδιαφέρουσα περίπτωση αθλητή ο ποδηλάτης Γιώργος Μπούγγλας. Λίγες ημέρες έμειναν πριν από το L'Étape Greece by Tour de France 2024, που θα διεξαχθεί το Σάββατο 6 Απριλίου στην Αρχαία Ολυμπία και ο Έλληνας ποδηλάτης θα είναι ambassador του αγώνα. Ο ηλικίας 33 ετών Γιώργος Μπούγγλας, πρωταθλητής ποδηλασίας δρόμου, εκτός του επικείμενου αγώνα, το καλοκαίρι θα εκπροσωπήσει τη χώρα μας στην ποδηλασία δρόμου, στους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2024.

Ο Μπούγγλας έχει ως σημαντικότερες στιγμές στη διαδρομή του την έκπη θέση στο Ευρωπαϊκό πίστας νέων αλλά και την Πέμπτη στο Παγκόσμιο Κύπελλο πίστας ανδρών. Παράλληλα, κατέχει τρία πανελλήνια ρεκόρ ομαδικού pursuits στην κατηγορία ανδρών στην πίστα και ένα στην εφίβων.

Όταν τα παιδιά παίζουν ποδόσφαιρο ή μπάσκετ, κατά κύριο λόγο, τι είναι αυτό που γοητεύει κάποιον στην ποδηλασία;

«Θα έλεγα ότι αυτό που πραγματικά γοητεύει κάποιον στην ποδηλασία είναι η ελευθερία που νιώθει όταν ποδηλάτει. Το γεγονός ότι αλλάζει τόσο πολλές παραστάσεις σε κάνει να μην προλαβαίνεις ποτέ να βαρεθείς. Κάθε λεπτό της προπόνησης είναι διαφορετικό. Σε αντίθεση με τα αθλήματα που πραγματοποιούνται μέσα σε ένα γήπεδο ή σε έναν ειδικά διαμορφωμένο, περιορισμένο χώρο, η ποδηλασία δρόμου απελευθερώνει το σώμα και το πνεύμα και, κυριολεκτικά, σε ταξιδεύει! Μπορεί την πρωτιά στις προτιμήσεις του κοινού να έχουν άλλα αθλήματα, όπως το ποδόσφαιρο και το μπάσκετ, όμως αυτή η αίσθηση απέραντης ελευθερίας που νιώθεις καθώς ποδηλάτεις είναι για εμένα πηγή ασύγκριτης δύναμης και συναισθημάτων».

Ποια η διαφορά στην ποδηλασία δρόμου και αντοχής με αυτή στην πίστα;

«Η διαφορά μπορεί σε κάποιον να φαίνεται ότι δεν είναι μεγάλη, καθώς έχουμε να κάνουμε με ίδιο άθλημα, αλλά όποιος το γνωρίζει και το έχει δοκιμάσει, καταλαβαίνει ότι η διαφορά είναι τεράστια. Αρκεί να αναλογιστεί κανείς ότι για να κάνεις ποδηλασία δρόμου απαιτούνται ώρες προπόνησης σε καθημερινή βάση. Τις περισσότερες φορές είσαι εσύ με τον εαυτό σου, μόνος

στο "πουθενά" και ενδεχομένως να έχεις και να αντιμετωπίσεις διάφορα καιρικά φαινόμενα, από δυνατό αέρα, κρύο και βροχή μέχρι καύσωνα, αλλά και εντάσεις στην προπόνησή σου. Κι αυτές τις εντάσεις και τις διακυμάνσεις, τις ζεις μόνος σου, χωρίς να είσαι σε ένα στάδιο».

Προ μνηών ειπώθηκε πως θα πήγαιναν ποδηλάτες στη Βουλγαρία γιατί δεν θα είχαμε πίστα λόγω του κλεισίματος του ποδηλατοδρόμου. Φέρνει πίσω αυτό τους αθλητές;

«Σίγουρα κάτι τέτοιο δεν θα ήταν καθόλου καλό για τη χώρα μας. Έχουμε μόνο ένα ποδηλατοδρόμιο στο οποίο όλοι οι αθλητές, αλλά και οι πρωταθλητές, προπονούνται και προετοιμάζονται για τη συμμετοχή τους σε αγώνες. Το να αναγκάζονται να μεταβούν οι ποδηλάτες στη γειτονική Βουλγαρία για να κάνουν εκεί τις προπονήσεις τους δεν συνιστά μια βιώσιμη λύση για το άθλημα. Θα το έκαναν μόνο πολύ λίγοι και σίγουρα όχι για πολύ καιρό. Το να είναι κλειστό το μοναδικό μας ποδηλατοδρόμιο, θα απέτρεπε πολλά νέα ταλέντα και μελλοντικούς πρωταθλητές από το να συνεχίσουν το ποδήλατο γιατί δεν θα είχαν μία αξιοπρεπή επιλογή για να κάνουν αυτό που αγαπούν. Είναι απόλυτα αναγκαίο, να μπορούν οι Έλληνες ποδηλάτες υψηλού επιπέδου να έχουν στη διάθεσή τους και φυσικά στη χώρα τους τα ενδεδειγμένα μέσα ώστε να μπορούν να εκπροσωπούν επίσημα την Ελλάδα σε παγκόσμιας εμβέλειας

αθλητικές διοργανώσεις και αγώνες. Σήμερα είμαστε πλέον σε καλό δρόμο καθώς η Ομοσπονδία δρα άμεσα για να βοηθήσει στο κάθε πρόβλημα που αντιμετωπίζει η χώρα μας σε αυτό το κομμάτι. Επίσης και οι αρμόδιοι του χώρου συντονίστηκαν ώστε να μπορέσει να επιλυθεί άμεσα το ζήτημα αυτό και να μπορούμε όλοι να προπονούμαστε ξανά εδώ και όχι να αναγκάζομαστε να "ξενιτευτούμε"».

Με ομόφωνη απόφαση θα συμμετάσχετε στους Ολυμπιακούς Αγώνες. Τι μπορεί να περιμένει η Ελλάδα ως ρεαλιστικό σενάριο;

«Η συμμετοχή μου στους Ολυμπιακούς Αγώνες, μιας και ήταν ένα όνειρο που είχα από μικρός, μου δίνει το κίνητρο να είμαι έτοιμος να δώσω τον καλύτερό μου εαυτό. Σίγουρα για κάποιον που εκπροσωπεί την Ελλάδα, τον τόπο που γέννησε τους Ολυμπιακούς Αγώνες, είναι ένας τεραστιοστός, αλλά θέλω να πιστεύω ότι θα βρεθώ στη θέση που θα μου δώσει την ευκαιρία να διεκδικήσω και ένα καλό πλασάρισμα».

Ο Γύρος της Γαλλίας είναι φημισμένος αγώνας. Τον έχετε σκεφθεί;

«Ο Γύρος της Γαλλίας είναι ένα όνειρο για κάθε ποδηλάτη. Σίγουρα έχω σκεφτεί πολλές φορές, από την πρώτη μέρα που ποδηλάτησα, μέχρι και τώρα, να λάβω μέρος. Οι Ολυμπιακοί Αγώνες και ο Γύρος της Γαλλίας είναι οι δύο πιο κορυφαίες διοργανώσεις στις οποίες μπορεί να συμμετάσχει ένας ποδηλάτης στην καριέρα του. Φέτος, εντάχθηκα σε ομάδα PRO TOUR, από την οποία είχα την ευκαιρία να συμμετάσχω σε αντίστοιχους αγώνες, και αυτό φυσικά έκανε ακόμη πιο έντονη τη σκέψη μου για κάποιο από τα επόμενα Tour de France, το οποίο, αν το ζήσεις, έχεις "γεμίσει" ως ποδηλάτης. Πέρυσι είχα τη χαρά να λάβω μέρος στο L'Étape Greece by Tour de France 2023 presented by

SKODA που διεξήχθη για πρώτη φορά στην Αρχαία Ολυμπία, σύμφωνα με τα παγκοσμίου κύρους πρότυπα του Tour de France. Ζήσαμε όλοι για λίγο τον παλμό και την ανεπανάληπτη εμπειρία αυτού του θρυλικού αγώνα και μάλιστα στη χώρα μας!».

Πόσες ώρες προπόνησης απαιτούνται και ποιο το καθημερινό πρόγραμμά σας;

«Ο αριθμός των ωρών προπόνησης εξαρτάται από τους αγώνες που είχαμε τις προηγούμενες ημέρες και από αυτούς που ακολουθούν τις επόμενες. Σε γενικές γραμμές όμως οι ώρες κυμαίνονται από 15 έως 25 σε εβδομαδιαία βάση. Το καθημερινό πρόγραμμα περιλαμβάνει φυσικά και την απαραίτητη ξεκούραση μετά την προπόνηση».

Γιατί δεν είναι τόσο διαδεδομένο το άθλημά σας σε μια χώρα που η φύση ευνοεί τις διαδρομές;

«Σίγουρα σημαντικό ρόλο παίζει η κουλτούρα κάθε αθλήματος, η οποία διαφέρει από χώρα σε χώρα, αλλά και οι υποδομές. Έχει μεγάλη σημασία, ήδη από τις μικρές ηλικίες στα σχολεία, να μπορούν τα παιδιά μέσα από διαφορετικού τύπου αθλοπαιδιές να γνωρίζουν διαφορετικά αθλήματα, πέρα από το μπάσκετ και το ποδόσφαιρο. Να εκτιμούν τις αξίες και τη χαλάρωση που κάθε άθλημα μπορεί να τους προσφέρει και να επιλέγουν μόνο τους αυτό που τους ταιριάζει καλύτερα. Το γεγονός ότι στην Ελλάδα δεν υπάρχουν πολλές επαγγελματικές ομάδες που θα έφερναν περισσότερο κόσμο στην ποδηλασία, αλλά και η ελλιπής ανάπτυξη του αθλήματος, μέσα από τα τηλεοπτικά μέσα, τις προβολές αγώνων κ.λπ., δεν βοηθά στο να γνωρίσει το ελληνικό κοινό τον κόσμο της ποδηλασίας. Η χώρα μας έχει μοναδικές φυσικές ομορφιές, κλίμα και μορφολογία εδάφους, στοιχεία που την κάνουν ιδανική για ποδηλασία. Δεν είναι τυχαίο, άλλωστε, που κάθε χρόνο πραγματοποιούνται επαγγελματικοί αγώνες στην Ελλάδα, όπως ο Διεθνής Γύρος Ρόδου, όπου γίνονται δύο γύροι και ένας μονοήμερος αγώνας, όσο και ο διεθνής ποδηλατικός Γύρος Ελλάδας και πλέον και το L'Étape Greece by Tour de France. Και στους τρεις αγώνες συμμετέχουν μεγάλοι αθλητές τόσο από την Ελλάδα όσο και από το εξωτερικό και γίνεται μια σημαντική προσπάθεια να αναδειχθεί το άθλημα της ποδηλασίας».

«Σε αντίθεση με τα αθλήματα που πραγματοποιούνται μέσα σε ένα γήπεδο ή σε έναν ειδικά διαμορφωμένο, περιορισμένο χώρο, η ποδηλασία δρόμου απελευθερώνει το σώμα και το πνεύμα και, κυριολεκτικά, σε ταξιδεύει!» λέει μεταξύ άλλων ο Γιώργος Μπούγγλας

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ
ΣΤΟΝ ΚΩΣΤΑ
ΚΟΦΙΝΑ

Πέρυσι ο Γιώργος Μπούγγλας συμμετείχε στο L'Étape Greece by Tour de France 2023 που διεξήχθη για πρώτη φορά στην Αρχαία Ολυμπία. Φέτος θα είναι ambassador της διοργάνωσης

ΤΟΥ **ΑΝΔΡΕΑ
ΜΑΖΑΡΑΚΗ**

(Μέρος 2ο)

Αθλητική εντροπία στον 21ο αιώνα

Η βρώμικη σχέση της πολιτικής με το ποδόσφαιρο και η μεταχείριση του τελευταίου ως οχήματος ξεπλύματος τόσο βρώμικου χρήματος όσο και δικτατορικών καθεστώτων

Πολλοί ισχυρίζονται ότι η ποδοσφαιρική ομάδα αποτελεί «συμβολική εικόνα του έθνους με διεθνή ακτινοβολία» επειδή εκφράζει τη λαϊκή συμπαράσταση της χώρας, απaráλλακτα όπως στις πολιτιστικές εκδηλώσεις! Υποστηρίζουν ακόμη ότι το ποδόσφαιρο αποτελεί ένα διαχρονικό στοιχείο του πολιτισμού της ανθρωπότητας! Η διαφθορά όμως έχει διεισδύσει στις γηπεδικές ομάδες σαν επιδημία. Διαιτητές και παίκτες συναλλάσσονται συχνά για παραχώρηση της νίκης εισπράττοντας αστρονομικά ποσά.

Κατά τη βρετανική εφημερίδα «Economist» η σημερινή αγγλική νεολαία αισθάνεται υπερήφανη για την αθλητική πρωτοπορία στο ποδόσφαιρο και όχι για τις πολιτιστικές πραγματώσεις της χώρας. Οι «Times» του Λονδίνου ισχυρίζονταν το 1996, κατά την αγγλογερμανική ποδοσφαιρική αναμέτρηση, ότι ο πόλεμος είναι συνέχεια της πολιτικής με άλλα μέσα και το ποδόσφαιρο συνέχεια του πολέμου «με άλλα μέσα»! Στις περισσότερες δε ευρωπαϊκές χώρες οι φανατικοί οπαδοί ποδοσφαιρικών ομάδων θυμίζουν επιθετικούς και βίαιους λάτρεις συντηρητικών κομμάτων, κυρίως φασιστικών και ακροδεξιών, με συνέπεια οι κερκίδες να μεταβάλλονται σε πεδία μάχης και συμφοράς.

Το 1996-97, σε τοπικούς ποδοσφαιρικούς αγώνες της Γερμανίας τραυματίστηκαν 328 άτομα: 61 αστυνομικοί, 148 χούλιγκαν και 119 θεατές. Στους διεθνείς ποδοσφαιρικούς αγώνες του 1998 στη Γαλλία –στο Μουντιάλ– ξέσπασαν κάθε λογής βαναυσότητες, αχρείες συναλλαγές, αιματηρές συγκρούσεις και χουλιγκανισμοί. Πέντε χιλιάδες ποδοσφαιρόφιλοι –οι περισσότεροι Γερμανοί– έφθασαν στο Μονπελιέ τραγουδώντας με μανία πολεμικά εμβατήρια. Πολυάριθμα λεωφορεία με φανατικούς και έξαλλους οπαδούς ομάδων συγκεντρώνονταν στα γήπεδα. Οι... ποδοσφαιρόφιλοι συνέτριβαν τα τζάμια των οχημάτων, άναβαν φωτιές στα καθίσματα και έχυναν μπίρα και άλλα ποτά.

Το θέαμα ερεθίζει τους θεατές και τους παρασύρει σε έξαλλες εκδηλώσεις, εθνικιστικού συνήθως περιεχομένου, εξαιτίας της διαφθοράς των κοινωνιών. Συμπεριφέρονται ανάλογα με τους κομματικούς προσανατολισμούς και τα καλλιεργούμενα από τις εξουσίες πάθη. Το δε θέαμα των αναμετρήσεων προκαλεί εκρήξεις και παραλογισμούς. Οι επιρροές αυτές κορυφώνονται στα φασιστικά και άλλα τυραννικά ή διεφθαρμένα καθεστώτα. Ειδικά οι φασιστικές εξουσίες χρησιμοποιούσαν τους ποδοσφαιρικούς αγώνες –αλλά και τους

Ολυμπιακούς– για προβολή, προπαγανδιστική εκστρατεία και... νομιμοποίησή τους! Αλλά και ποδοσφαιρικές ομάδες μάχονταν για επίδειξη αφοσίωσης στους τυράννους.

Πρόκειται για μια νέα μορφή ανταγωνισμού εθνών, περιοχών και πόλεων, που εξαπέλυσε στους λαούς ο νεοκαπιταλισμός των αυτοκρατόρων της παγκόσμιας οικονομίας, για προμελετημένη απόπειρα επηρεασμού των λαών, με κίνητρα εξωπολιτικά, εξωκοινωνικά, εξωοικονομικά και εξωπολιτιστικά. Πρόκειται για την ψυχολογική διαστροφή τους, την παραδοχή των νέων συμφορών –παγκοσμιοποίηση της οικονομίας, αποκρατικοποιήσεις που οδηγεί στην εγκατάλειψη της παραδοσιακής αντίστασης στην εξαχρείωση και τον εκφασισμό των κομμάτων εξουσίας της οικουμένης. Δισεκατομμύρια πολιτών της υπηλίου εγκολπώνονται το ποδόσφαιρο ως λαϊκή θρησκεία που διευκολύνει την οικονομική διαφθορά, την απάτη, την εκμετάλλευση, τη βία, την αδικία, τα ναρκωτικά, τον ρατσισμό και κυρίως τον παγκόσμιο χουλιγκανισμό.

Και βέβαια, για τα τηλεοπτικά δίκτυα αποτελεί το πιο αποδοτικό πλαίσιο για χρηματοβόρες διαφημίσεις. Παντού κυριαρχεί η προβολή αθλητικών και άλλων ειδών από μεγάλες βιομηχανίες της υπηλίου. Κατά την τελευταία πεντηκονταετία η σημαντικότερη πηγή πλουτισμού των τηλεοπτικών δικτύων είναι τα γηπεδικά αθλήματα εξαιτίας του πλήθους των θεατών και των διαφημιστικών παρεμβάσεων των μεγαλοεπιχειρήσεων. Το ποδόσφαιρο έχει κατακτήσει τον πλανήτη εξαιτίας των τηλεοπτικών εκπομπών που ενθουσιάζουν ή αποχαυνώνουν τους θεατές της υπηλίου. Η νίκη των εθνικών ομάδων

αποκτά βάνουσες σοβινιστικές διαστάσεις. Το Παγκόσμιο Κύπελλο εγκαινιάστηκε το 1930 αλλά μόνο κατά τις τελευταίες δεκαετίες το ποδόσφαιρο εξελίχθηκε σε διεθνές φαινόμενο. Τους αγώνες του 1998 στη Γαλλία παρακολούθησαν 37 δισεκατομμύρια τηλεθεατές, ενώ τους Ολυμπιακούς της Ιαπωνίας 12 δισεκατομμύρια και της Ατλάντα 20.

Η ΔΟΕ και η FIFA χαρακτηρίζονται «δεινόσαυροι του αθλητισμού». Έχουν εξασφαλίσει μονοπώλιο οικονομικό και πολιτικό σε παγκόσμια κλίμακα χάρη στους σπόνσορες, τις πολυεθνικές και τα τηλεοπτικά δίκτυα που επιδίδονται σε κερδοφόρες δραστηριότητες. Και οι δύο οργανισμοί αποτελούν κερδοφόρες μεγαλοεπιχειρήσεις. Η FIFA ασκεί εξουσία κυρίως στον Τρίτο Κόσμο. Σήμερα επηρεάζει το ένα πέμπτο του παγκοσμίου πληθυσμού, τους ποδοσφαιρόφιλους! Σκοπός η πώληση σ' αυτά τα έθνη των προϊόντων της πολυεθνικής Adidas. Και ενώ οι δραστηριότητες του Dassler της Adidas και του Havelange της FIFA είχαν στόχο τη διαφήμιση και την κερδοσκοπεία, οι ίδιοι ισχυρίζονταν ψευδολογώντας ότι μάχονται για την πρόοδο του ποδοσφαίρου. Αν κάποιο μέλος των επιτροπών αποτολμούσε να ασκήσει κριτική εκδιώκταν πάραυτα επειδή υπονόμει την αρπακτική πολιτική τους.

Πρώτο θύμα ο Kaeser –μέλος της FIFA– που αποκάλυψε ότι ο Havelange είχε εισπράξει για το Παγκόσμιο Πρωτάθλημα ποδοσφαίρου του 1982 ένα εκατομμύριο δολάρια.

Ο πλούτος των καρτέλ ναρκωτικών συμβάλλει στην ενδυνάμωση πολλών ποδοσφαιρικών ομάδων με τη νομιμοποίηση του

«βρώμικου χρήματος». Αυτές οι κερδοφόρες συναλλαγές διευκολύνουν την αγορά παικτών ποδοσφαίρου και άλλων γηπεδικών αθλημάτων από ξένες χώρες.

Ο καθηγητής του Πανεπιστημίου του Βερολίνου Gunter Gebauer αποκάλυψε ότι οι συναλλαγές των αθλητικών συγκροτημάτων υπολογίζονταν σε δισεκατομμύρια δολάρια και ότι οι αχρείες συναλλαγές πραγματώνονταν από τους ηγέτες των οργανώσεων και μάλιστα με προφορικές συμφωνίες χωρίς γραπτά κείμενα και άλλα αποδεικτικά στοιχεία, για να διασφαλισθεί η μυστικότητα. Συμπεριφορά που ταυτίζεται με τη δράση των μαφιών της οικουμένης. Κατά τον Gebauer η εξαχρείωση των αθλητικών συγκροτημάτων οδηγεί συχνά σε εγκλήματα. Υποστηρίζει επίσης ότι οι ηγέτες του παγκόσμιου αθλητισμού διακατέχονται από φασιστική νοοτροπία. Ενδιαφέρονται για τα μαζικά θεάματα όπως τα δικτατορικά καθεστώτα για επίδειξη και προπαγάνδα.

Το 1977 πραγματοποιήθηκε στην Τυνησία το Παγκόσμιο Πρωτάθλημα έφηβων. Το κύπελλο των νικητών αποκαλούσαν «FIFA, Coca-Cola cup». Το 1984 εκδιώχθηκε από τη Διεθνή Ολυμπιακή Επιτροπή η Γαλλίδα Μονίque Berlioux. Για να μην αποκαλύψει τα σκάνδαλα, τις συναλλαγές και τις αθλιότητες της προσέφεραν 7,3 εκατομμύρια δολάρια. Για να επιμείνει στη σιωπή εισέπραττε ως το 1988 μισθό 150.000 δολαρίων. Και για να αποφύγει διά βίου τις καταγγελίες των αχρειοτήτων έλαβε νέο δώρο ενός εκατομμυρίου δολαρίων.

Το 1993 είχε εξαγορασθεί η γαλλική ποδοσφαιρική νίκη στη Μασσαλία με παρέμβαση του μεγιστάνα του χρήματος Bernard Tapie, διευθυντή της Adidas. Το 1997 τιμωρήθηκε για το σκάνδαλο με φυλάκιση οκτώ μηνών.

Το 1995 ο δικτάτορας της Νιγηρίας τίμησε τον πρόεδρο της FIFA με ένα πολυτελές παρόσημο. Ως αντίλλαγμα εκείνος υποσχέθηκε τη διεξαγωγή του Παγκόσμιου Πρωταθλήματος έφηβων στη Νιγηρία. Μετά την έναρξη των αγώνων ο τύραννος έδωσε εντολή να εκτελεστούν εννέα άτομα! Καμία αντίδραση, καμία διαμαρτυρία. Το 1976 παρασημοφορήθηκε ο πρόεδρος της FIFA από τον δικτάτορα της Αργεντινής Videla. Και εκείνος πρόσταξε να πραγματοποιηθούν στο Μπουένος Αϊρες το 1978 οι αγώνες για το Παγκόσμιο Κύπελλο ποδοσφαίρου. Η Coca-Cola διέθεσε –για διαφημιστικούς λόγους– οκτώ εκατομμύρια δολάρια. Το τυραννικό καθεστώς της Αργεντινής είχε εξοντώσει 30.000 πολίτες με βασανισμούς και εκτελέσεις. Αλλά κατά τη FIFA ο αθλητισμός δεν έχει καμία σχέση με την πολιτική.

Ο δικτάτορας της Αργεντινής, Χόρχε Ραφαέλ Βιδέλα (δεξιά), το 1976 παρασημοφόρησε τον τότε πρόεδρο της FIFA, Ζοάο Χαβελάνζε (αριστερά). Το 1978 η Αργεντινή, εν μέσω χούντας, φιλοξένησε το Παγκόσμιο Κύπελλο. Τα συμπεράσματα δικά σας...

ΤΟΥ
ΝΙΚΟΥ
ΛΙΒΑΝΟΥ

Χαλάρος είναι ο Απρίλιος για τη Formula 1, αφού είναι προγραμματισμένα για τον δεύτερο μήνα της άνοιξης δύο ενδιαφέροντα Γκραν Πρι. Το πρώτο είναι της Ιαπωνίας στις 7 Απριλίου και ακολουθεί αυτό της Κίνας στις 21 του ίδιου μήνα. Η πίστα της Σουζούκα είναι ιδιαίτερα ιστορική. Υπάρχει από το 1962 και ήταν μια ιδέα του ιδρυτή της Honda, Σοϊχίρο Χόντα, που ήθελε η αυτοκινητοβιομηχανία του να έχει και μια ιδιωτική πίστα για δοκιμές. Συνολικά, στη Σουζούκα από το 1987 μέχρι το 2023 έχουν διεξαχθεί 33 αγώνες F1 με δύο να ακυρώνονται λόγω του COVID-19. Η Σουζούκα είναι μια πίστα υψηλών ταχυτήτων την οποία λόγω των πολλών καμπών τη λατρεύουν οι οδηγοί της F1.

Πρώτος και καλύτερος στη χώρα της Απω Ανατολής παραμένει ο Μίκαελ Σουμάχερ. Ο γερμανός πρώην οδηγός των Scuderia Ferrari και Mercedes μετράει στη Σουζούκα 6 νίκες. Πάντως, τον ταχύτερο χρόνο τον έχει σημειώσει ο Χάμιλτον το 2019 με Mercedes.

Επιστροφή στην Κίνα

Στην Κίνα έχει να διοργανωθεί Γκραν Πρι από το 2019 ελέω πανδημίας! Οπότε οι διοργανωτές, όντας... σκουριασμένοι από την αργία, θα πρέπει να έχουν πανέτοιμη την πίστα που είχαν συμπαθήσει στο παρελθόν οι πιλότοι.

Το τελευταίο αγώνα πριν από πέντε χρόνια τον είχε κερδίσει ο Χάμιλτον. Η πίστα είναι χτισμένη στη Σαγκάη, το μεγάλο λιμάνι της Κίνας που αποτελεί και το επίκεντρο του αγώνα, ενώ απέχει 800 χλμ. από την πόλη Γιουχάν, το επίκεντρο της εμφάνισης και εξάπλωσης του κορωνοϊού.

Ιδιαίτερα σημαντικό ότι το μήκος της πίστας - που είναι σχεδιασμένη από τον Γερμανό Χέρμαν Τίλκε - έχει μήκος 5.451 χλμ., διαθέτει τη μεγαλύτερη ευθεία 1,4 χλμ. (όσο το μήκος δέκα γηπέδων ποδοσφαίρου) από οποιοδήποτε άλλο σιρκουί του πρωταθλήματος και περιλαμβάνει 16 γρήγορες στροφές, με ταχύτητα στο pit-lane 80 χλμ. Το ρεκόρ γύρου το κατέχει ο Μίκαελ Σουμάχερ από το 2004, όταν οδηγώντας για τη Ferrari σταμάτησε τα χρονόμετρα στο 1:32.238.

Μετρούν βαθμούς και απώλειες

Μετά τη νίκη του Σάινθ στην Αυστραλία τα κομπιουτεράκια βγήκαν από το συρτάρι για τις ομάδες και ιδίως για τη Red Bull, που βάρεσε συναγερμό μετά την εγκατάλειψη του Φερστάπεν! Ο πίνακας της βαθμολογίας των ομάδων θυμίζει θρίλερ για τη Red Bull, μια και η

Με τη Ferrari να έχει πάρει ήδη κεφάλι και τους υπόλοιπους να τους λούζει (λιγότερο ή περισσότερο) κρύος ιδρώτας, ο θίασος της F1 θα κάνει την επόμενη στάση του στην πίστα της Σουζούκα στην Ιαπωνία

Με... άγχος στην Ασία

Αναταραχή έφερε η καλή εμφάνιση της Ferrari με τη Red Bull να βλέπει εφιάλτες, αφού το Μαρανέλο απέχει μόλις τρεις βαθμούς...

Ferrari απέχει μόλις 3 βαθμούς από την πρωταθλήτρια ομάδα (η Red Bull έχει 97 και ακολουθεί η Ferrari με 93). Απογοήτευση επικρατεί στη Mercedes που στη βαθμολογία των ομάδων βρίσκεται ύστερα από τρεις αγώνες στην πέμπτη θέση, μετά τη McLaren και την Aston Martin. Συγκεκριμένα, η κατάσταση στη Mercedes είναι απογοητευτική με τη νωχελική εκκίνηση της ομάδας, που μόνο με το δεξί δεν μπήκε στην

έναρξη του πρωταθλήματος. Ιδιαίτερα μετά το τελευταίο Γκραν Πρι στην Αυστραλία, ο Τότο Βολφ ετοιμάζεται να καλέσει έκτακτη σύσκεψη, αφού είδε και τα δύο μονοθέσιά του να μην τερματίζουν. Ο Λιούις Χάμιλτον αντιμετώπισε μηχανική βλάβη, ενώ ο Τζορτζ Ράσελ τράκαρε λίγο πριν από το τέλος.

Στο πρωτάθλημα οδηγών προηγείται ο Φερστάπεν νιώθοντας την ανάσα του Λεκλέρ που απέχει μόλις 4 βαθμούς.

Ο επικεφαλής της RB, Χέλμουτ Μάρκο, έδωσε τηλεσίγγραφο στον Ντάνιελ Ρικιάρντο (δεξιά). Από την άλλη, ωστόσο, παρά το κακό κλίμα στην ομάδα, βλέπει με ικανοποίηση τη συνεχή βελτίωση του Γιούκι Τσουνόντα (αριστερά)

ΑΠΟΓΟΗΤΕΥΣΗ ΣΤΗΝ RB

Δύο αγώνες διορία για τον Ρικιάρντο

Καθόλου καλό δεν είναι το κλίμα στην RB, αφού το αφεντικό της ομάδας, ο Χέλμουτ Μάρκο, δείχνει να είναι απογοητευμένος από την επίδοση του Ντανιέλ Ρικιάρντο. Ιδιαίτερα μετά την καλή του εμφάνιση στην Αυστραλία, ο Ρικιάρντο πήρε ένα τηλεσίγγραφο από τον Μάρκο που του δίνει διορία δύο αγώνων (Ιαπωνία και Κίνα) για να αποδείξει πως μπορεί να παραμείνει στη θέση του, αλλιώς θα τον αντικαταστήσει ο Λούσουον από το GP του Μαϊάμι και μετά. Ο Μάρκο έχει όμως καλή εικόνα για τον δεύτερο πιλότο της ομάδας του, τον Τσουνόντα, που τα χρονόμετρα δείχνουν ότι βελτιώνεται συνεχώς. Σαφώς, οι ανατροπές δεν αποκλείονται αλλά πολλοί φοβούνται ότι... η καλή μέρα από το πρωί φαίνεται. Και δυστυχώς στη Mercedes περιμένουν εδώ και τρία χρόνια να βγουν από το τούνελ.

ΣΑΒΒΑΤΟ

COSMOTE SPORT 1

16:00 COSMOTE SPORT 1 HD Τζένοα - Φροζινόνε Serie A 19:30 COSMOTE SPORT 1 HD PreGame Show ΟΦΗ - Ατρόμητος 20:00 COSMOTE SPORT 1 HD ΟΦΗ - Ατρόμητος

COSMOTE SPORT 2

13:30 COSMOTE SPORT 2 HD Νάπολι - Αταλάντα 17:00 COSMOTE SPORT 2 HD PreGame Show Βόλος ΝΠΣ - Κηφισιά 17:30 COSMOTE SPORT 2 HD Βόλος ΝΠΣ - Κηφισιά 21:00 COSMOTE SPORT 2 HD Αλ Νααρ - Αλ Ταϊ

COSMOTE SPORT 3

16:00 COSMOTE SPORT 3 HD Τορίνο - Μόντσα Serie A 19:00 COSMOTE SPORT 3 HD Λάτσιο - Γιουβέντους 21:45 COSMOTE SPORT 3 HD Φιορεντίνα - Μίλαν

COSMOTE SPORT 4

18:45 COSMOTE SPORT 4 HD NBA on Fire 2023-24 E22 21:45 COSMOTE SPORT 4 HD Μάλαγα - Τζιρόνα ACB Liga Endesa

COSMOTE SPORT 5

13:30 COSMOTE SPORT 5 HD WRC 2024 Κένυα, SS11 Soysambu 2 14:30 COSMOTE SPORT 5 HD WRC 2024 Κένυα, SS12 Elmenteita 2 21:30 COSMOTE SPORT 5 HD Ρέτζιο Εμίλια - Αρμάνι Μιλάνο Lega Basket Serie A

COSMOTE SPORT 6

18:30 COSMOTE SPORT 6 HD ATP Masters 1000 2024 Μαϊάμι 23:00 COSMOTE SPORT 6 HD Νιου Ορλίνς Πέλικανς - Μπόστον Σέλτικς

COSMOTE SPORT 7

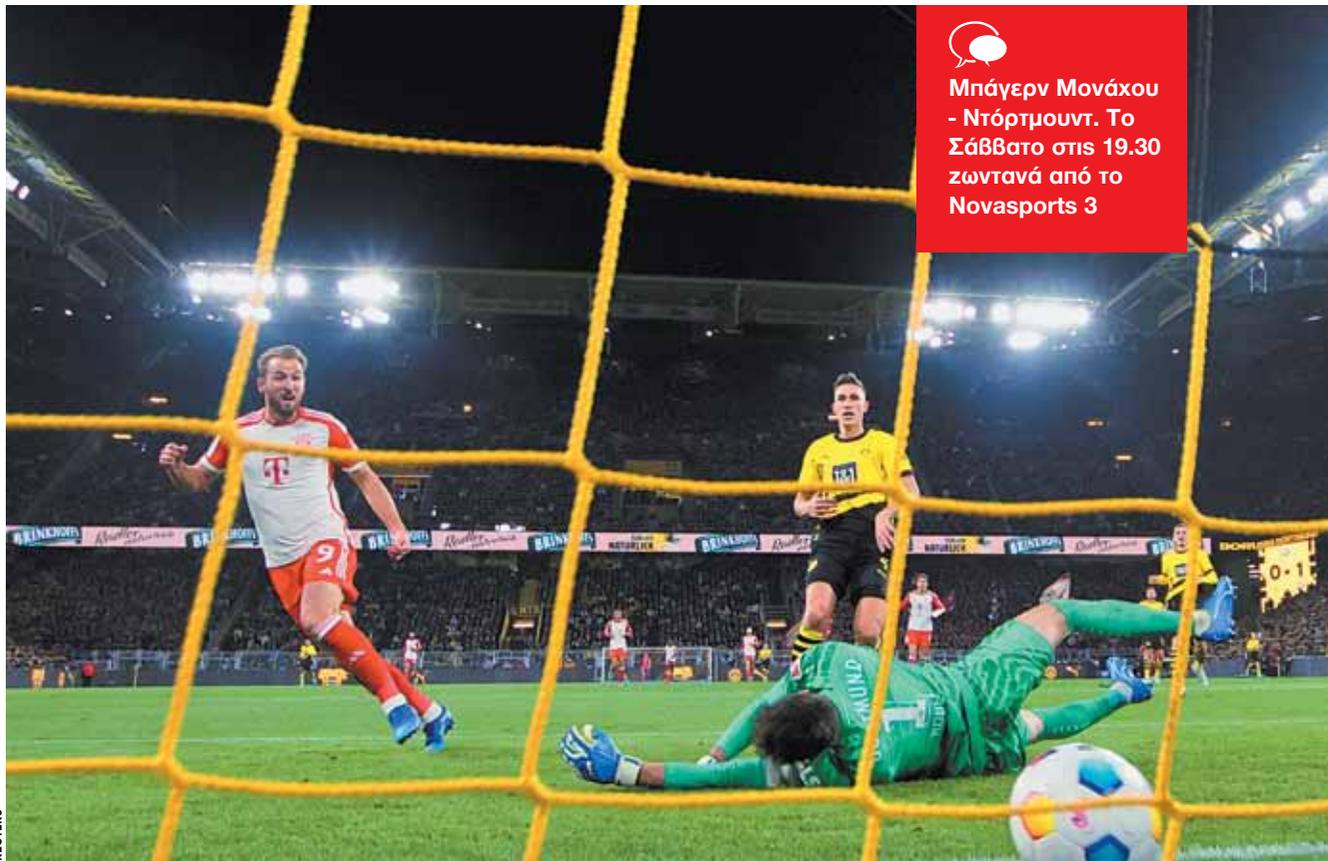
02:00 COSMOTE SPORT 7 HD Σαν Αντόνιο Σπερς - Νιου Γιορκ Νικς 04:30 COSMOTE SPORT 7 HD NBA TV 2023-24 21:00 COSMOTE SPORT 7 HD Αλ Σαμπάμ - Αλ Χιλάλ

COSMOTE SPORT 8

22:30 COSMOTE SPORT 8 HD Εστορίλ - Πόρτο

COSMOTE SPORT 9

21:00 COSMOTE SPORT 9 HD Premier Padel Tour 2024 23:00 COSMOTE SPORT 9 HD Premier Padel Tour 2024

Μπάγερν Μονάχου - Ντόρτμουντ. Το Σάββατο στις 19.30 ζωντανά από το Novasports 3

NOVASPORTS - EUROSPORT ΖΩΝΤΑΝΕΣ ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΜΕΤΑΔΟΣΕΙΣ

07:30 ΦΟΡΜΟΥΛΑ Ε Τόκιο | ΑΓΩΝΑΣ Eurosport1 13:30 Premier League Kick Off Novasports Premier League 15:00 LaLiga EA Sports: Χετάρφ-Σεβίλλη Novasports1 15:00 Stoiximan Super League Playoffs - 2η αγωνιστική: Πανσερραϊκός-Αστέρας Τρίπολης Novasports2 16:00 Matchday Live Novasports Prime 16:30 Matchday Live - Λεπτό προς Λεπτό Novasports Prime 16:30 Bundesliga - 27η αγωνιστική: Λεβερκούζεν-Χόφενχάιμ Novasports3 16:30 Bundesliga: Αϊντραχτ Φρανκφούρτης-Ουνιόν Βερολίνου Novasports Start 16:30 Bundesliga: Λειψία-Μάιντς Novasportsextra1 16:30 Bundesliga: Βέρντερ Βρέμης-Βόλφσμπουργκ Novasportsextra2 16:30 Bundesliga: Γκλάτνπαχ-Φράιμπουργκ Novasportsextra3 16:30 ΦΟΡΜΟΥΛΑ Ε Τόκιο | ΑΓΩΝΑΣ Eurosport1 17:00

Premier League: Τότεναμ-Λούτον Novasports Premier League 17:00 Premier League: Τσέσι-Μπέρνλι Novasports4 17:00 Premier League: Νότιγχαμ Φόρεστ-Κρίσταλ Πάλας Novasports5 17:00 Premier League: Μπόρνμουθ-Εβερτον Novasports6 17:00 Premier League: Σέφιλντ Γιουνάιτεντ-Φούλαμ Novasports News 17:15 LaLiga EA Sports: Αλμερία-Οασσούνα Novasports1 18:00 Ligue 1: ΜΕΤΣ-Μονακό Novasports2 19:00 Matchday Live Novasports Prime 19:00 ΓΚΟΛΦ Χιούστον Οπεν | 3η ΗΜΕΡΑ Eurosport2 19:30 Stoiximan Super League Playoffs: ΠΑΣ Γιάννινα-Παναθηναϊκός Novasports Prime 19:30 LaLiga EA Sports: Βαλένθια-Μαγιόρκα Novasports1 19:30 Bundesliga: Μπάγερν Μονάχου-Ντόρτμουντ Novasports3 19:30 LaLiga Hypermotion: Σπόρτινγκ Χιχόν-Σανταντέρ Novasports5 19:30 Premier League: Αστον Βίλα-Γουλβς Novasports Premier League 21:00 WTA 1000 Miami Open - Τελικός Novasports6 21:30 2.Bundesliga - 27η αγωνιστική: Χέρτα Βερολίνου-Νυρεμβέργη Novasports4 21:45 Η Ορα των πρωταθλητών Novasports Prime 22:00 LaLiga EA Sports: Μπαρτσελόνα-Λας Πάλμας Novasports1 22:00 Ligue 1: Λιόν-Πεβς Novasports2 22:00 Eredivisie - 27η αγωνιστική: Άλκμααρ-Φίτεσε Novasports Start 22:00 Premier League:

Μπρέντφορντ-Μάντσεστερ Γιουνάιτεντ Novasports Premier League

17:15 Stoiximan Basket League : ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ bwin - ΚΟΛΟΣΣΟΣ Η HOTELS COLLECTION | Top 6 | 1η αγωνιστική Ζωντανή μετάδοση 20:15 Βόλεϊ: Final 4 Κυπέλλου Ανδρών (Λάρισα) | ΤΕΛΙΚΟΣ Ζωντανή μετάδοση

ΚΥΡΙΑΚΗ

COSMOTE SPORT 1

14:00 COSMOTE SPORT 1 HD Λίβινγκστον - Σέλτικ 19:00 COSMOTE SPORT 1 HD Sportshow 20:30 COSMOTE SPORT 1 HD ΑΕΚ - Ολυμπιακός 22:45 COSMOTE SPORT 1 HD Sportshow

COSMOTE SPORT 2

17:00 COSMOTE SPORT 2 HD PreGame Show Παναθηναϊκός - ΠΑΟΚ 18:00 COSMOTE SPORT 2 HD Παναθηναϊκός - ΠΑΟΚ 20:15 COSMOTE SPORT 2 HD PostGame Show Παναθηναϊκός - ΠΑΟΚ

COSMOTE SPORT 4

01:30 COSMOTE SPORT 4 HD Ατλάντα Χοκς - Μίλγου-

όκι Μπακς 22:30 COSMOTE SPORT 4 HD Ντένβερ Νάγκετς - Κλίβελαντ Καβαλίερς

COSMOTE SPORT 5

09:00 COSMOTE SPORT 5 HD WRC 2024 11:20 COSMOTE SPORT 5 HD WRC 2024 12:10 COSMOTE SPORT 5 HD WRC 2024

COSMOTE SPORT 6

22:00 COSMOTE SPORT 6 HD ATP Masters 1000 2024

COSMOTE SPORT 7

19:30 COSMOTE SPORT 7 HD Ομπραντόρο - Μπαρτσελόνα ACB Liga Endesa 2023-24

COSMOTE SPORT 8

05:00 COSMOTE SPORT 8 HD UFC Fight Night 2024 Εριν Μπλάνκφιλντ - Μανόν Φιορό

COSMOTE SPORT 9

24:00 COSMOTE SPORT 9 HD Premier Padel Tour 2024

NOVASPORTS - EUROSPORT ΖΩΝΤΑΝΕΣ ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΜΕΤΑΔΟΣΕΙΣ

10:45 ΠΟΔΗΛΑΣΙΑ Γύρος Φλάνδρας ΑΝΔΡΕΣ |

Eurosport1 13:15 Eredivisie: Τσβόλε-Αγιαξ Novasports Start 14:00 Ligue 1: Λοριάν-Μπρεστ Novasports Prime 14:30 2.Bundesliga: Γκρόιτερ Φιρτ-Αμβούργο Novasports3 14:30 Jupiler Pro League - Play Offs, 1η αγωνιστική Novasports4 15:00 LaLiga EA Sports: Θέλτα-Βαγιεκάνο Novasports1 15:30 Eredivisie: Φέγενορντ-Ουτρέχτη Novasports2 16:00 Premier League: Λίβερπουλ-Μπράιτον Novasports Premier League 16:30 Bundesliga: Αουγκσμπουργκ-Κολωνία Novasports Start 17:15 LaLiga EA Sports: Χιρόνα-Μπέτις Novasports Prime 17:45 ΠΟΔΗΛΑΣΙΑ Γύρος Φλάνδρας ΓΥΝΑΙΚΕΣ | Eurosport1 18:05 Ligue 1: Στρασμπούρ-Πεν Novasports2 18:30 Premier League: Μάντσεστερ Σίτι-Αρσενάλ Novasports Premier League 18:30 Bundesliga: Στουτγκάρδη-Χάιντενχάιμ Novasports3 19:30 Η Ορα των πρωταθλητών, Α' μέρος Novasports Prime 19:30 LaLiga EA Sports: Αλαβές-Ρεάλ Σοσιεδάδ Novasports1 19:30 Jupiler Pro League - Play Offs, 1η αγωνιστική Novasports Start 20:30 Stoiximan Super League Playoffs - 2η αγωνιστική: Αρns-Λαμία Novasports Prime 20:00 ΓΚΟΛΦ Χιούστον Οπεν | 4η ημέρα Eurosport2 20:30 Bundesliga: Μπόχουμ-Ντάρμστατ Novasports5 20:30 Premier League The Show Novasports Premier League 21:20 Κολεγιακό πρωτάθλημα μπάσκετ NCAA: March Madness - Τελικός περιφέρειας Novasports4 21:45 Ligue 1: Μαρσείγ-Παρί Σεν Ζερμέν Novasports2 22:00 LaLiga EA Sports: Ρεάλ Μαδρίτης-Αθλέτικ Μπιλμπάο Novasports1 22:45 Η Ορα των πρωταθλητών, Β' μέρος Novasports Prime 24:00 Κολεγιακό πρωτάθλημα μπάσκετ NCAA: March Madness - Τελικός περιφέρειας Novasports4

17:15 Stoiximan Basket League : ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΣ - ΑΡΗΣ Midea | Top 6 | 1η αγωνιστική Ζωντανή μετάδοση 21:00 Stoiximan Basket League : ΠΑΝΑΘΗΝΑΪΚΟΣ ΑΚΤΟΡ - ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ ΠΑΤΡΑΣ | Top 6 | 1η αγωνιστική Ζωντανή μετάδοση

ΜΙΚΡΟ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ

ΣΑΝ ΣΗΜΕΡΑ
ΤΟΥ **ΓΙΑΝΝΗ ΛΑΜΠΙΡΗ**

Ο άθλος του Σπύρου Λούη

lambirisi@tanea.gr

Κασίγιας και Ρομπέρτο Κάρλος με φανέλες της ΑΕΚ

Θα μπορούσε ποτέ κανείς να φανταστεί Ρομπέρτο Κάρλος και Ικερ Κασίγιας με τη φανέλα της ΑΕΚ; Ο Μπρούνο Αλβες έκανε το όνειρο πραγματικότητα έστω και σε φιλικό παλαιμάχων. Συγκεκριμένα, ο αθλητικός διευθυντής της Ένωσης συμμετείχε προ ημερών σε φιλικό των παλαιμάχων της Πόρτο με εκείνους της Ρεάλ στο «Μπερναμπέου» και μετά το τέλος του αγώνα χάρισε από μία επετειακή φανέλα της ΑΕΚ για τα 100 χρόνια του συλλόγου στους δύο θρύλους της Ρεάλ, οι οποίοι πόζαραν μάλιστα κρατώντας τις εμφανίσεις. Στο φιλικό έδωσε το «παρών» και ο Πάολο Ασσονσάο που υπήρξε συμπαίκτης του Αλβες στην ΑΕΚ τη σεζόν 2004-05 και επίσης πήρε δώρο μία επετειακή φανέλα του Δικεφάλου.

Η σκέψη για Καραγκούνη - Κατσουράνη στην Εθνική

Στην εθνική ομάδα σχεδιάζουν την επόμενη μέρα μετά τον πικρό αποκλεισμό από το EURO την περασμένη Τρίτη στην Τιφλίδα. Και σε ένα γενικότερο πλαίσιο ακούγονται διάφορες απόψεις για το πώς πρέπει να στελεχωθεί το αντιπροσωπευτικό συγκρότημα από τα πιο χαμηλά έως τα πιο ψηλά στρώματα. Στην ΕΠΟ θέλουν πρόσωπα μέσα στην Εθνική που γνωρίζουν καλά τα... κατατόπια, έχουν βρεθεί αντιμέτωποι με προκλήσεις και έχουν νηθεθεί της ομάδας όταν ακόμα έπαιζαν ποδόσφαιρο. Δύο απ' αυτά είναι ο Γιώργος Καραγκούνης και ο Κώστας Κατσουράνης. Δύο άνθρωποι που όταν τελείωσαν την καριέρα τους δεν έχουν ασχοληθεί ενεργά με κάτι ποδοσφαιρικό. Και αυτή τη φλόγα θέλουν να τους ξυπνήσουν κάποιοι εντός Ομοσπονδίας. Πήρε το αφτί μου λοιπόν πως σύντομα θα υπάρξει τηλεφώνημα και στον Καραγκούνη και στον Κατσουράνη για πόστο στην εθνική ομάδα. Για να οργανώσουν την επόμενη μέρα. Για να είναι κοντά στους ποδοσφαιριστές, όπως είναι αυτή τη στιγμή ο Φύσας και ο Κωνσταντίνος. Οχι απαραίτητα ως αντικαταστάτες αυτών. Αλλά να βρίσκονται και εκείνοι

εντός ομάδας. Δεν είναι ένα εύκολο εγχείρημα, αφού και παλαιότερες συνομιλίες που υπήρξαν έπεσαν στο κενό. Ομως η προσπάθεια από την ομοσπονδία θα γίνει.

Τι θα κάνουν οι β' ομάδες;

Υπάρχει εδώ και καιρό η κουβέντα σε κάποιες από τις μεγάλες ομάδες για το αν έχει ουσία αυτό που γίνεται με τις β' ομάδες και τη συμμετοχή τους στη Superleague 2. Και για το αν αξίζει να συνεχιστεί, από τη στιγμή που κοστίζει αρκετά. Δυσανάλογα με αυτά που προσφέρει. Οι β' ομάδες έχουν ένα μπάτζετ που επιβαρύνει τις ΠΑΕ και, κακά τα ψέματα, ο κόσμος όχι μόνο δεν πάει να τις δει στο γήπεδο, αλλά δεν γνωρίζει καν παίκτες και προπονητές. Πολύ σπάνιες οι περιπτώσεις. Με αποτέλεσμα παράγοντες κάποιων ΠΑΕ να έχουν ρίξει στο τραπέζι την ιδέα για... κατάργηση των β' ομάδων και για ανασυγκρότηση του πρωταθλήματος Κ19. Βλέπουν και την πορεία του Ολυμπιακού στο Youth League και αντιλαμβάνονται πως εκεί μπορεί να υπάρχει μεγαλύτερη αξία. Να επενδύσουν δηλαδή περισσότερο στις ακαδημίες, να φανούν οι παίκτες, να βοηθήσουν σε μερικά χρόνια την πρώτη ομάδα και φυσικά να προκαλέσουν ενδιαφέρον. Και του κόσμου και των ξένων συλλόγων. Γιατί αυτή τη στιγμή αν ρωτήσεις δέκα φιλάθλους πόσους παίκτες γνωρίζει από τις β' ομάδες, οι απαντήσεις θα είναι απογοητευτικές. Αν τους ρωτήσεις όμως πόσους πιστιρικάδες του Ολυμπιακού γνωρίζουν, μπορεί να σου πουν ολόκληρη την ενδεκάδα.

«Παλατάκι» στο Αγρίνιο

Στις 12 Μαρτίου υπογράφηκε η σύμβαση ώστε να ξεκινήσουν τα έργα στο γήπεδο του Παναθηναϊκού και τις τελευταίες μέρες οι μηχανές πήραν μπροστά. Σε πρώτη φάση άρχισαν να απομακρύνονται σιδηροκατασκευές και άλλα υλικά, κάτι που είναι απαραίτητο για την επέκταση του άνω διαζώματος της εξέδρας. Η πρώτη φάση του εγχειρήματος θα αφορά «λίφτινγκ» στη μικρή εξέδρα επί της οδού Νικηταρά, όπου θα στεγαστούν οι θέσεις με παράλληλη αύξηση της χωρητικότητας, θα δημιουργηθούν θέσεις για ΑμεΑ, ενώ θα αλλάξει η εικόνα στο πέταλο εξωτερικά αλλά και εσωτερικά.

Μεταγραφές όταν... πιάσουν οι ζέστες

Πρόσφατα ο Ολυμπιακός διέψευσε οποιαδήποτε συμφωνία ή επαφή με τον Κίναν Εβανς της Ζαλγκίρις, για τον οποίο υπήρξαν δημοσιεύματα πως έκλεισε ενόψει καλοκαιριού. Και το ίδιο θα πράξει με οποιαδήποτε άλλη περίπτωση παίκτη που θα γραφτεί. Οχι μόνο γιατί η ομάδα του Ολυμπιακού βρίσκεται εν μέσω σημαντικών αγώνων, που θα κρίνουν όλη τη σεζόν, αλλά και γιατί οι ισορροπίες στα αποδυτήρια είναι λεπτές. Δεν μπορεί την ώρα που δεν έχει διευθετηθεί το θέμα του Κάνααν να προκύπτει Εβανς. Οπως και για οποιοδήποτε άλλο όνομα προκύψει από εδώ και στο εξής, τύπου Ντόρσεϊ ή Τζέιμς. Κάθε πράγμα στον καιρό του που λένε. Και ο Ολυμπιακός με τις μεταγραφές θα ασχοληθεί όταν θα πιάσουν για τα καλά οι ζέστες, όχι από τώρα.

Ηταν ένα από τα μεγαλύτερα γεγονότα των πρώτων Ολυμπιακών Αγώνων του 1896 στην Αθήνα, η νίκη του Σπύρου Λούη στον μαραθώνιο.

Σαν σήμερα στις 29 Μαρτίου του 1896 ο 24χρονος νερούλας από το Μαρούσι έμελλε να γίνει μια από τις κορυφαίες φυσιογνωμίες των πρώτων σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων.

Αυτός που έπεισε τον Σπύρο Λούη να συμμετάσχει στον μαραθώνιο ήταν ένας ταγματάρχης του Γενικού Επιτελείου Στρατού, που ονομαζόταν Παπαδιαμαντόπουλος και είχε αναλάβει να δώσει την εκκίνηση στον μαραθώνιο και στη συνέχεια να ενημερώνει τον βασιλιά Γεώργιο Α' και τους υπόλοιπους θεατές του Παναθηναϊκού Σταδίου για την εξέλιξη της κούρσας.

Ο Παπαδιαμαντόπουλος είχε υπάρξει διοικητής του Λούη, όταν υπηρετούσε τη θητεία του (1893-1895) και έτσι γνώριζε καλά πως είχε μεγάλη αντοχή στο τρέξιμο. Αυτός τον κάλεσε και με προσωπική παρέμβασή του δηλώθηκε ο Λούης την τελευταία στιγμή στον μαραθώνιο.

Ο Σπύρος Λούης κάλυψε τα 40 χλμ. (καθώς μετά το 1908 οριστικοποιήθηκε η διαδρομή του μαραθωνίου στα 42.195 μέτρα) σε 2 ώρες, 58 λεπτά και 50 δευτερόλεπτα ξεπερνώντας τους 4 ξένους αλλά και τους 10 συμπατριώτες του που αγωνίστηκαν μαζί του. Δεύτερος τερμάτισε ο Χαρίλαος Βασιλάκος με χρόνο 3 ώρες, 6 λεπτά και 3 δευτερόλεπτα και τρίτος ο Σπυρίδων Μπελόκας που όμως ακυρώθηκε μετά από ένσταση του Ούγγρου Γκιούλα Κέλνερ (ότι τον είχε μεταφέρει ένα κάρο για κάποιο διάστημα) ο οποίος και πήρε το χάλκινο μετάλλιο.

Τον Σπύρο Λούη περίμενε στον τερματισμό ο εμπνευστής των Ολυμπιακών Αγώνων, βαρώνος Πιερ ντε Κουμπερτέν για να τον συγχαρεί. Εκτός από το μετάλλιο, ο έλληνας χρυσός ολυμπιονίκης γέμισε με δώρα από επώνυμους Αθηναίους για την ιστορική του επιτυχία. Σύμφωνα με δημοσιεύματα της εποχής, τα δώρα αυτά ήταν αρκετά και συνάμα περίεργα για τα δεδομένα της δικής μας εποχής.

Ακόμη και... ισόβιο δωρεάν ξύρισμα του υποσχέθηκε ένα κεντρικό κουρείο της Αθήνας, δωρεάν καφέδες για έναν χρόνο ένα καφενείο, δωρεάν φαγητό εφ' όρου ζωής ένα ξενοδοχείο! Η συντεχνία αργυροχρυσόχων του έδωσε μια χρυσή αλυσίδα, το συμβούλιο σιδηροδρόμων δωρεάν προσωπικό εισιτήριο, ο Μιχαήλ Βόδας μια κυνηγετική καραμπίνα και η εταιρεία Σίνγκερ μια ραπομπχανή! Ο ίδιος εκτίμησε περισσότερο ένα κάρο κι ένα άλογο για να μεταφέρει πιο εύκολα το νερό στην Αθήνα.

Το 1936, στους αγώνες του Βερολίνου, ήταν επίτιμος προσκεκλημένος της ΔΟΕ. Όταν ο Αδόλφος Χίτλερ τον κάλεσε κοντά του για να τον χαιρετήσει, ο Σπύρος Λούης αψηφώντας τον κίνδυνο και μπροστά σε όλο τον κόσμο, του πρόσφερε έναν κλάδο ελιάς. Πόσο δίκιο είχε.

ΤΟ ΝΑΥΑΓΙΟ

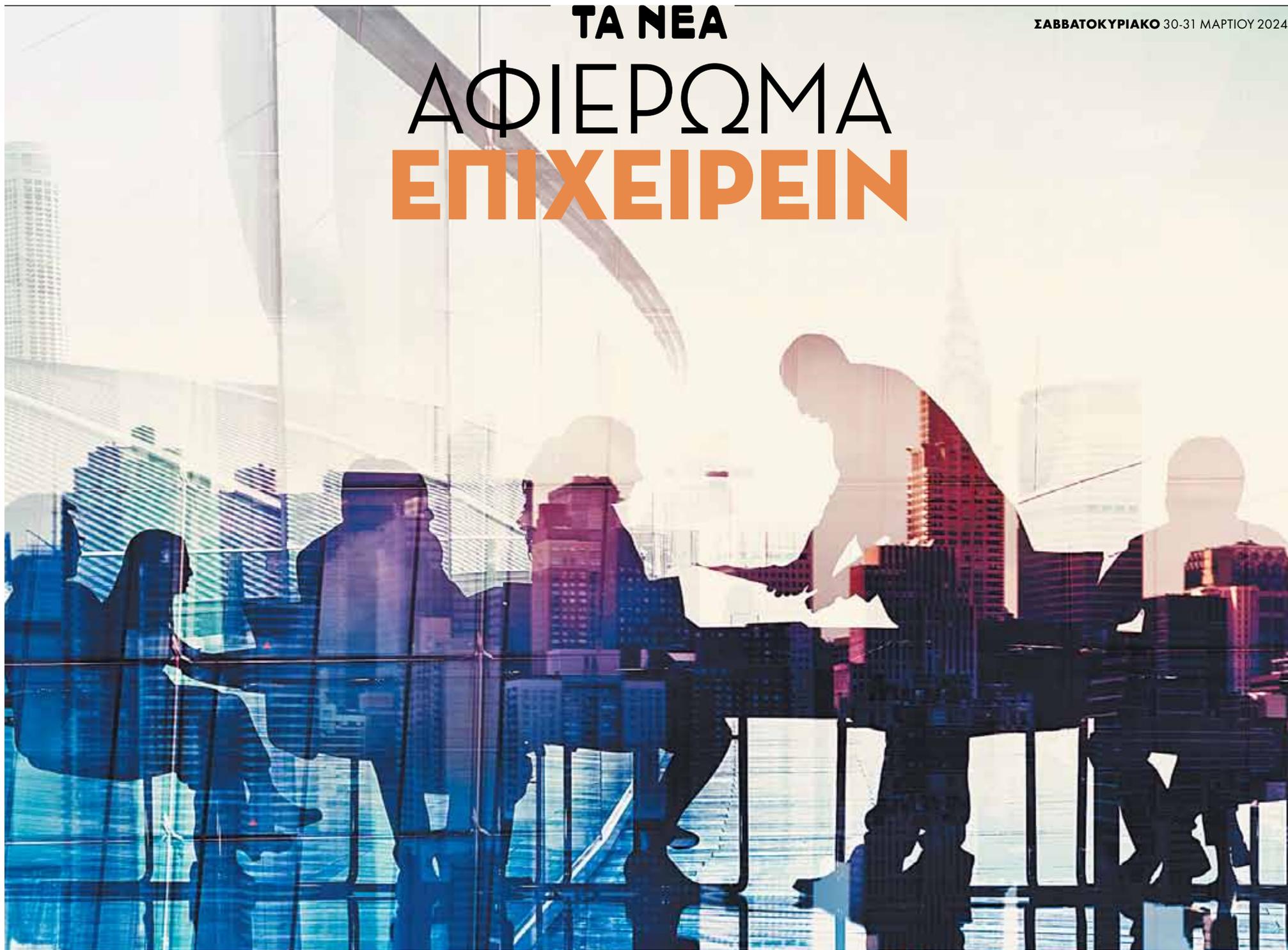
Ένα ταξίδι που δεν τελειώνει

ΒΑΣΙΣΜΕΝΟ ΣΤΟ ΟΜΟΤΙΠΛΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΤΟΥ ΣΠΥΡΟΥ ΠΕΤΡΟΥΛΑΚΗ
Κυριακή – Τετάρτη στις **22:50**

MEGA

#ToMegaToKalo

ΑΦΙΕΡΩΜΑ
ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝΠερίοδος δομικών αλλαγών
στην οικονομία και τις επιχειρήσεις

Παρά τη βελτίωση των δημοσιονομικών μεγεθών και τις μεταρρυθμίσεις που έχουν πραγματοποιηθεί τα τελευταία χρόνια, η ελληνική οικονομία και οι επιχειρήσεις βρίσκονται αντιμέτωπες με εξωγενείς προκλήσεις, αλλά και δρομολογημένες δομικές αλλαγές. Οι εξωγενείς παράγοντες θα μπορούσαν να χωριστούν σε δύο μεγάλες κατηγορίες. Σε αυτές που μπορούν με σωστή και πειθαρχημένη εφαρμογή να έχουν θετικές επιπτώσεις, όπως είναι το νέο δημοσιονομικό πλαίσιο στην Ευρώπη. Υπάρχουν και εκείνες που ενέχουν αβεβαιότητα, όπως οι γεωπολιτικοί κίνδυνοι, η πιθανότητα στασιμότητας και ενδεχόμενες κρίσεις στον χρηματοπιστωτικό τομέα (όπως συνέβη πέρυσι, ξεκινώντας από τις ΗΠΑ και φτάνοντας μέχρι την Ελβετία). Οι παράγοντες αυτοί δείχνουν το πόσο επικίνδυνη μπορεί να είναι μια κακή εκτίμηση των νομισματικών Αρχών (επιτόκια)

ΤΟΥ ΛΕΩΝΙΔΑ
ΣΤΕΡΓΙΟΥ

υπόλοιπη Ευρώπη, γεγονός που την απομακρύνει άμεσα από τους εξωγενείς κινδύνους. Όμως, η επίτευξη της υψηλής ανάπτυξης, σε σχέση με την κανονικότητα στις αγορές, επηρεάζει το κόστος χρηματοδότησης του ιδιωτικού και δημόσιου χρέους. Ωστόσο, η ανάπτυξη δεν επηρεάζεται μόνο από τις εξαγωγές (τουρισμό)

και των κυβερνήσεων (δημοσιονομικά μεγέθη), στην περίπτωση που ο ρυθμός ανάπτυξης υποχωρήσει κάτω από τη μεταβολή του ύψους των επιτοκίων, σε μια προσπάθεια ελέγχου του πληθωρισμού.

Για την Ελλάδα, ωστόσο, προβλέπεται υψηλότερη ανάπτυξη, σε σχέση με την

και τις επενδύσεις (Ταμείο Ανάκαμψης) αλλά και από την ιδιωτική κατανάλωση και την ανταγωνιστικότητα (ύψος εισαγωγών σε σχέση με τις εξαγωγές). Εδώ, οι μεταρρυθμίσεις για ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας μέσω μεταρρυθμίσεων στη Δικαιοσύνη, τη γραφειοκρατία, τις υποδομές, το κτηματολόγιο, το χωροταξικό πλαίσιο, την αύξηση του εργατικού δυναμικού με τη συμμετοχή νεότερων ηλικιών, το δημογραφικό, τον αθέμιτο ανταγωνισμό, την αντιμετώπιση των αδυναμιών στην εκπαίδευση την έρευνα και την τεχνολογία θα παίξουν κρίσιμο παράγοντα στην επιτυχία ενός νέου βιώσιμου παραγωγικού μοντέλου. Παράλληλα, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να προσαρμοστούν σε ένα νέο μεταβαλλόμενο περιβάλλον, όπου η τεχνητή νοημοσύνη, δημιουργεί νέα δεδομένα για επενδύσεις σε νέες τεχνολογίες, κυβερνοασφάλεια και προστασία προσωπικών δεδομένων.

ΓΡΑΦΟΥΝ: ΚΩΣΤΗΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ (ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ), ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ (ΥΠΟΔΙΟΙΚΗΤΡΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ), ΚΩΣΤΑΣ ΣΚΡΕΚΑΣ (ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ), ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΤΑΪΚΟΥΡΑΣ (ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ), ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΛΙΑΡΓΚΟΒΑΣ (ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΚΕΠΕ), ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΖΟΠΟΥΝΙΔΗΣ (ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΣ)

Η ελληνική οικονομία και το επιχειρείν σε αριθμούς

Υψηλότεροι ρυθμοί ανάπτυξης, υποχώρηση του πληθωρισμού, μεγαλύτερη κατανάλωση και ενίσχυση των επενδύσεων συγκροτούν το βασικό σενάριο για τη χρονιά

ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ

2,8%

προβλέπει τον ρυθμό ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας το 2024 η Τράπεζα της Ελλάδος. Δηλαδή προβλέπει επιτάχυνση, σε σχέση με το 2023 (2%), για τα επόμενα χρόνια. Για το 2025 προβλέπει ρυθμό ανάπτυξης 2,5%, ενώ η εκτίμηση για το 2026 είναι 2,3%. Σύμφωνα με την ΤτΕ, οι κύριες κινητήριες δυνάμεις της δραστηριότητας τα επόμενα χρόνια θα συνεχίσουν να είναι οι επενδύσεις, η ιδιωτική κατανάλωση, ενώ η συμβολή του εξωτερικού τομέα θα είναι οριακά αρνητική. Η νομισματική πολιτική θα εξακολουθήσει να είναι περιοριστική, ενώ οι δημόσιες επενδύσεις θα συμβάλουν θετικά στην ανάπτυξη χάρη στα κεφάλαια της διευκόλυνσης ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (Ταμείο Ανάκαμψης). Η οικονομική ανάπτυξη στην Ελλάδα αναμένεται να είναι σημαντικά υψηλότερη από τον μέσο ρυθμό ανάπτυξης της ευρωζώνης μεσοπρόθεσμα.

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

450.000

άτομα επιδιώκει η κυβέρνηση να προστεθούν στο εργατικό δυναμικό μέχρι το 2027. Κύριες δεξαμενές αποτελούν οι νέοι, οι μεγάλης ηλικίας - συνταξιούχοι και οι γυναίκες. Στις νεότερες ηλικίες ο στόχος θα επιτευχθεί με στοχευμένα προγράμματα κατάρτισης και απόκτησης εμπειρίας, καθώς το κύριο πρόβλημα αποτελούν η αναντιστοιχία δεξιοτήτων που παρέχει το εκπαιδευτικό σύστημα και εκείνων που ζητεί η αγορά εργασίας. Επίσης, πολλοί νέοι διαθέτουν τίτλους σπουδών, αλλά έχουν μηδενική εμπειρία. Η κατάργηση του πέναλτι 30% στις συνάξεις κινείται προς την επίτευξη του στόχου (απασχόληση συνταξιούχων), ενώ η απασχόληση των γυναικών θα υποστηριχθεί από κοινωνικά προγράμματα (νταντάδες της γειτονιάς, κ.λπ.) και ενδεχομένως με ποσοτώσεις στις επιχειρήσεις μέσω εταιρικής διακυβέρνησης.

ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ

82 ΔΙΣ. ΕΥΡΩ

η συνολική αξία των εισαγωγών το 2023, έναντι 94,6 δισ. ευρώ το 2022, παρουσιάζοντας μείωση 13,3%. Η αντίστοιχη αξία χωρίς τα πετρελαιοειδή παρουσίασε μείωση κατά 2,6 δισ. ευρώ (-4,1%) και η αντίστοιχη αξία χωρίς τα πετρελαιοειδή και τα πλοία παρουσίασε μείωση κατά 2,5 δισ. ευρώ (ετήσια μείωση 3,9%). Πτωτικά ξεκίνησαν οι εισαγωγές το 2024. Η συνολική αξία τους ανήλθε σε 6,6 δισ. ευρώ, έναντι 7 δισ. ευρώ τον Ιανουάριο του 2023 (μείωση 6,3%).

ΑΝΑΠΤΥΞΗ

2,3%

προβλέπει τον ρυθμό ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας το 2024 η Τράπεζα της Ελλάδος. Δηλαδή προβλέπει επιτάχυνση, σε σχέση με το 2023 (2%), για τα επόμενα χρόνια. Για το 2025 προβλέπει ρυθμό ανάπτυξης 2,5%, ενώ η εκτίμηση για το 2026 είναι 2,3%. Σύμφωνα με την ΤτΕ, οι κύριες κινητήριες δυνάμεις της δραστηριότητας τα επόμενα χρόνια θα συνεχίσουν να είναι οι επενδύσεις, η ιδιωτική κατανάλωση, ενώ η συμβολή του εξωτερικού τομέα θα είναι οριακά αρνητική.

ΑΝΕΡΓΙΑ

10,4%

το ποσοστό ανεργίας τον Ιανουάριο του 2024, όσο δηλαδή τον τελευταίο μήνα το 2023, σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ. Οι προβλέψεις ελληνικών και διεθνών οργανισμών βλέπουν την ανεργία το 2024 κάτω από το 10%. Επιστρέφοντας στον Ιανουάριο του 2024, οι απασχολούμενοι ανήλθαν σε 4.266.094 άτομα σημειώνοντας αύξηση κατά 115.538 άτομα, σε ετήσια βάση. Οι άνεργοι τον Ιανουάριο ανήλθαν σε 495.132 άτομα (ετήσια μείωση 6,5%). Τα άτομα που δεν εργάζονται ούτε αναζητούν εργασία υπολογίζονται σε 3.028.607, σημειώνοντας μείωση κατά 103.663 άτομα σε σχέση με τον Ιανουάριο του 2023 (-3,3%).

ΜΕΡΙΣΜΑΤΑ

2,6 ΔΙΣ. ΕΥΡΩ

η συνολική αξία των μερισμάτων που έχουν ανακοινώσει μέχρι σήμερα οι εισηγμένες. Πρόκειται για ποσό κοντά στο περσινό των 3 δισ. ευρώ, το οποίο ενδεχομένως να ξεπεραστεί. Οι εισηγμένες επέδειξαν και το 2023 ανθεκτικότητα σε συνθήκες υψηλού πληθωρισμού και αυξημένου κόστους δανεισμού (λόγω των επιτοκίων της ΕΚΤ), αλλά η κερδοφορία συνέχισε σε πολύ υψηλά επίπεδα, αν και ελαφρώς μειωμένη σε σχέση με το 2022. Ιστορικά, το 2008 είχε επιτευχθεί η καλύτερη μερισματική απόδοση της ελληνικής αγοράς με 6,6%, αλλά τότε οι χρηματικές διανομές είχαν φτάσει τα 4,5 δισ. ευρώ, καθώς οι εισηγμένες ήταν πολύ περισσότερες απ' ό,τι σήμερα.

ΤΡΑΠΕΖΕΣ

3,6 ΔΙΣ. ΕΥΡΩ

τα καθαρά κέρδη των τεσσάρων συστημικών τραπεζών το 2023, μειωμένα κατά 4% σε ετήσια βάση, σύμφωνα με ανάλυση του οίκου DBRS. Το 2022 είχαν καταγραφεί σημαντικά έσοδα από έκτακτα κέρδη συναλλαγών (π.χ. πωλήσεις ακίνητης περιουσίας). Τα συνολικά έσοδα των τραπεζών ενισχύθηκαν κατά 10% σε σχέση με το 2022 χάρη στη σημαντική αύξηση των καθαρών εσόδων από τόκους. Στην έκθεση επισημαίνεται ότι τα ΝΙΙ πιθανότατα θα μειωθούν το 2024, καθώς αναμένεται μείωση των επιτοκίων βάσης από την ΕΚΤ, μεγαλύτερος ανταγωνισμός για την εκταμίευση δανείων, αλλά και αύξηση των επιτοκίων καταθέσεων και του κόστους της χονδρικής.

ΝΤΙΛ

15 ΔΙΣ. ΕΥΡΩ

και άνω αναμένονται οι επιχειρηματικές συμφωνίες το 2024, σύμφωνα με εκτιμήσεις της PwC. Σύμφωνα με έκθεση της ελεγκτικής εταιρείας, τα 8-9 δισ. ευρώ αναμένονται να προέλθουν από εξαγορές και συγχωνεύσεις (έναντι 5,89 δισ. ευρώ το 2023 και 10,38 δισ. ευρώ το 2022), ενώ από ιδιωτικοποιήσεις επιπλέον 6-7 δισ. ευρώ, έναντι 1,5 δισ. ευρώ το 2023. Κι όλα αυτά πέραν από ομολογιακές εκδόσεις και αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου. Για παράδειγμα, μόνο από τον πρώτο γύρο αποεπένδυσης του ΤΧΣ από τις τέσσερις συστημικές τράπεζες πραγματοποιήθηκαν έσοδα περίπου 2,8 δισ. ευρώ για το ΤΧΣ.

ΕΞΑΓΩΓΕΣ

50,9 ΔΙΣ. ΕΥΡΩ

η συνολική αξία των εξαγωγών το 2023, έναντι 55,8 δισ. ευρώ το 2022, παρουσιάζοντας μείωση 8,7%. Η αντίστοιχη αξία χωρίς τα πετρελαιοειδή παρουσίασε μείωση κατά 1,1 δισ. ευρώ (-3%) και η αντίστοιχη αξία χωρίς τα πετρελαιοειδή και τα πλοία παρουσίασε μείωση κατά 1,2 δισ. ευρώ (-3,2%). Οι εξαγωγές τον Ιανουάριο διαμορφώθηκαν σε 4 δισ. ευρώ, παρουσιάζοντας ετήσια μείωση 11,2%. Η αντίστοιχη αξία χωρίς τα πετρελαιοειδή κατά τον Ιανουάριο 2024 παρουσίασε μείωση κατά 8,3% και η αντίστοιχη αξία χωρίς τα πετρελαιοειδή και τα πλοία παρουσίασε μείωση κατά 237,6 εκατ. ευρώ (ετήσια μείωση 8,1%).

Σήμερα
η εμπιστοσύνη
είναι το πιο ισχυρό
νόμισμα.

Σήμερα μια Τράπεζα πρέπει
να κερδίζει την εμπιστοσύνη σου
κάθε μέρα, με σύγχρονες, ψηφιακές
υπηρεσίες για τα καθημερινά
και ανθρώπους εμπιστοσύνης
για τα μεγάλα.

ΕΘΝΙΚΗ
 ΤΡΑΠΕΖΑ

Η Τράπεζα Σήμερα

nbg.gr

Στηρίζουμε τις επιχειρήσεις, στηρίζουμε την ανάπτυξη

Οι επιχειρηματίες γνωρίζουν από πρώτο χέρι ότι τα πράγματα στην οικονομία έχουν αλλάξει. Οτι έχουμε αφήσει πίσω μας τις δυσκολίες της περασμένης δεκαετίας. Και ότι πατάμε πλέον σε γερά θεμέλια: οι ισχυροί ρυθμοί ανάπτυξης, η μείωση της ανεργίας, η αύξηση των εξαγωγών και των επενδύσεων, η ανάκτηση της επενδυτικής βαθμίδας ύστερα από 13 χρόνια. Είναι σαφές ότι η οικονομία σήμερα δεν έχει απολύτως καμία σχέση με πριν από το 2019!

Αυτό δεν έτυχε. Πέτυχε! Είναι το αποτέλεσμα της φιλεπενδυτικής και φιλεπιχειρηματικής πολιτικής που εφαρμόζουμε: μειώσαμε τους φόρους (τον φόρο νομικών προσώπων, τον φόρο στα μερίσματα, ειδικές κατηγορίες ΦΠΑ, τις ασφαλιστικές εισφορές). Απλοποιήσαμε τις αδειοδοτήσεις. Προωθήσαμε διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, όπως ο εκσυγχρονισμός της αγοράς εργασίας. Όλα αυτά μαζί βελτίωσαν το επιχειρηματικό περιβάλλον!

Δεν υπάρχει ωστόσο αμφιβολία ότι μπορούν να γίνουν περισσότερα. Όστε να μπορούμε πράγματι να πούμε ότι το κράτος στηρίζει χωρίς περιστροφές την επιχειρηματικότητα. Μια επιχειρηματικότητα που θα δημιουργεί νέες δουλειές για τους εργαζομένους, μεγαλύτερα κέρδη για τις επιχειρήσεις και μέρισμα ανάπτυξης για την Ελλάδα! Γι' αυτό έχουμε βάλει σε εφαρμογή ένα σχέδιο με πέντε άξονες:

ΠΡΩΤΟΝ, βελτιώνουμε το ευρύτερο επιχειρηματικό περιβάλλον. Το πιο πρόσφατο παράδειγμα είναι ότι από 1-1-24 ξεκίνησαν να ισχύουν: η μονιμοποίηση των μειωμένων συντελεστών ΦΠΑ σε μεταφορές, γυμναστήρια, κινηματογράφους κ.λπ. Η μείωση του φόρου συγκέντρωσης κεφαλαίων. Η μείωση κατά 50% του φόρου χρηματοοικονομικών συναλ-

Χωρίς επιχειρήσεις και χωρίς επιχειρηματικότητα, η χώρα δεν μπορεί ούτε να αναπτυχθεί ούτε να προοδεύσει! Από το 2019 μέχρι σήμερα η στήριξη του επιχειρείν βρίσκεται στην καρδιά της προσπάθειας που κάνουμε για να ανεβάσουμε την ελληνική οικονομία ακόμη πιο ψηλά

ΓΝΩΜΗ

ΤΟΥ ΚΩΣΤΗ
ΧΑΤΖΗΔΑΚΗ

λαγών. Και θα συνεχίσουμε με την περαιτέρω μείωση του μη μισθολογικού κόστους από το 2025 και την άρση άλλων εμποδίων στην επιχειρηματικότητα: την επιτάχυνση της απονομής της δικαιοσύνης. Την περαιτέρω ψηφιοποίηση και τον γενικότερο εκσυγχρονισμό του Δημοσίου. Και, φυσικά, τον ακόμη μεγαλύτερο περιορισμό της φοροδιαφυγής. Όπως επιτάσσει η κοινωνική δικαιοσύνη. Όπως επιτάσσει ο υγιής ανταγωνισμός. Αλλά και για να δημιουργηθούν στο τέλος του δρόμου οι προϋποθέσεις για νέες μειώσεις των φορολογικών συντελεστών!

ΔΕΥΤΕΡΟΝ, ενισχύουμε την ευρωστία του τραπεζικού συστήματος, ώστε να χρηματοδοτήσει ευκολότερα την ανάπτυξη. Έχουμε ήδη σημειώσει σημαντική πρόοδο στη μείωση των κόκκινων δανείων από τα 98 δισ. ευρώ το 2019 σε 73 δισ. ευρώ το 2023. Ενώ τους τελευταίους μήνες προχώρησε με επιτυχία και η αποεπένδυση του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας από τις συστημικές τράπεζες. Ταυτόχρονα, με την ψήφιση πριν από λίγους μήνες του νόμου για τις τράπεζες δώσαμε τη δυνατότητα παροχής δανείων και από μη τραπεζικά ιδρύματα. Στόχος; Η ενίσχυση της διαθέσιμης ρευστότητας στις επιχειρήσεις, ώστε να κάνουν ευκολότερα τις επενδύσεις που θα τους επιτρέψουν να εκσυγχρονιστούν, να επεκταθούν και να γίνουν διεθνώς ανταγωνιστικές!

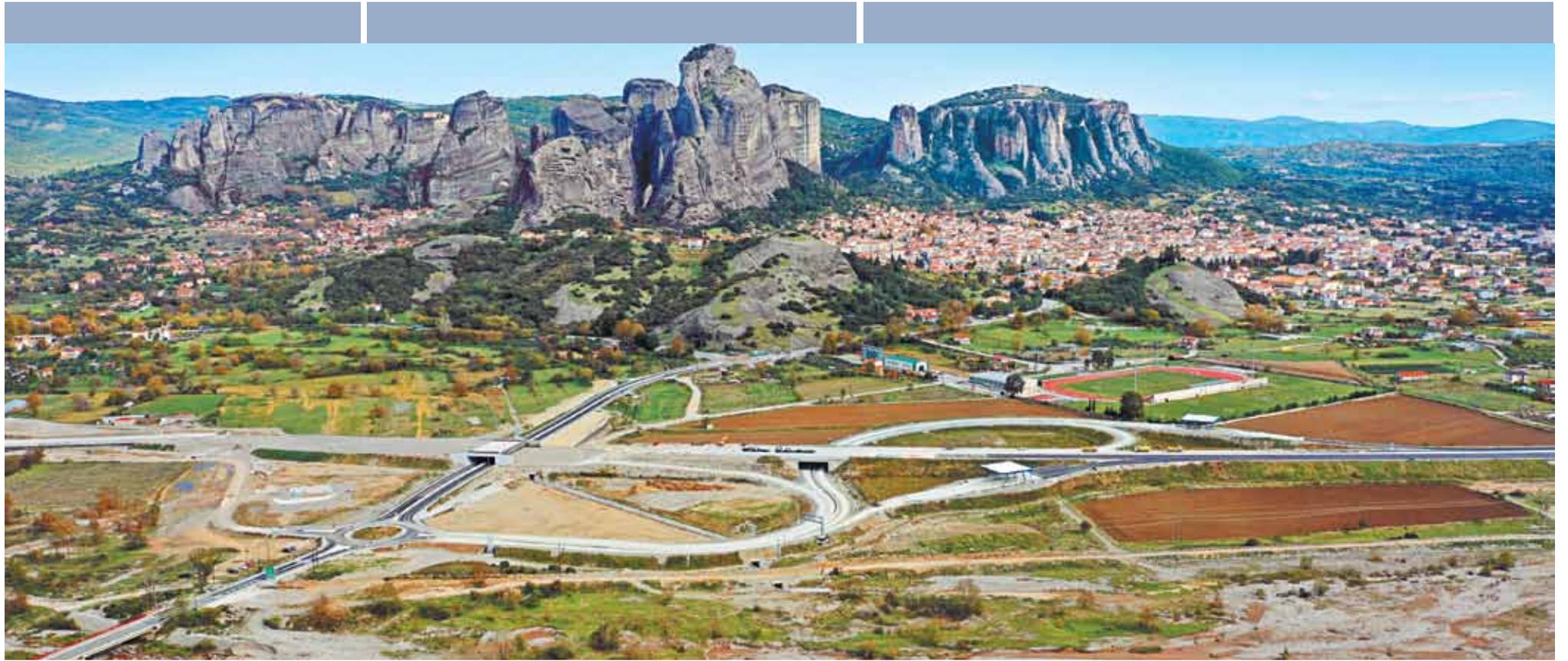
ΤΡΙΤΟΝ, αξιοποιούμε στο έπακρο τα ευρωπαϊκά κονδύλια. Είναι ένα θέμα για το οποίο ορισμένοι προσπαθούν να κερδοσκοπήσουν πολιτικά με fake news ότι τα χρήματα πάνε σε λίγους. Τα επίσημα στοιχεία, όμως, δείχνουν το αντίθετο: ενδεικτικό είναι ότι οι χρηματοδοτικές δράσεις του Ταμείου Ανάκαμψης αναμένεται να ωφελήσουν 100.000 μικρομεσαίες επιχειρήσεις στην υιοθέτηση ψηφιακών τεχνολογιών και στην αγορά ψηφιακών υπηρεσιών. Στο δανειακό σκέλος του Ταμείου Ανάκαμψης από την άλλη πλευρά ήδη ανακοινώσαμε ότι το 47% των συμβασιολογημένων επενδυτικών σχεδίων αφορά ΜμΕ. Δεν είναι, όμως, μόνο αυτά! Το ΕΣΠΑ 2021-2027 απευθύνεται αποκλειστικά σε ΜμΕ. Μόνο για τα τρέχοντα προγράμματα για νέα επιχειρηματικότητα, ψηφιακό μετασχηματισμό και πράσινο μετασχηματισμό έχουν υποβληθεί αιτήσεις από ΜμΕ που αντιστοιχούν σε προϋπολογισμό ύψους 1,2 δισ. ευρώ. Ενώ σημαντικός είναι και ο ρόλος της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας, η οποία μόνο το 2023 ενέκρινε νέα δάνεια προς ΜμΕ συνολικού ύψους 933 εκατ. ευρώ. Υπάρχουν, λοιπόν, πολλές ευκαιρίες για τις ΜμΕ μέσω των ευρωπαϊκών πόρων. Ευκαιρίες οι οποίες – όσο κακόπιστη κριτική και να γίνεται – δεν μπορούν να αγνοηθούν!

ΤΕΤΑΡΤΟΝ, αν θέλουμε πιο παραγωγικές και εξωστρεφείς επιχειρήσεις, οι οποίες προσφέρουν καλύτερες αμοιβές, πρέπει να δώσουμε έμφαση και στις συγχωνεύσεις. Γι' αυτό κάνουμε τρία πράγματα: προχωράμε μέσα στο 2024 με την απλοποίηση του νομοθετικού πλαισίου για τις συγχωνεύσεις – το οποίο περιλαμβάνει νόμους ηλικίας πολλών δεκαετιών –, ώστε να είναι πλέον ξεκάθαρο το τοπίο για όλες τις επιχειρήσεις. Ενισχύουμε τα κίνητρα για συγχωνεύσεις, εστιάζοντας στις μικρές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Και, για πρώτη φορά, σχεδιάζουμε προγράμματα με ευρωπαϊκούς πόρους ειδικά για επιχειρήσεις που θα προκύπτουν από συγχωνεύσεις, αλλά και άλλα αντίστοιχα χρηματοδοτικά εργαλεία σε συνεργασία με την Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα!

ΠΕΜΠΤΟΝ, στην ίδια προσπάθεια για διεθνώς πιο ανταγωνιστικές επιχειρήσεις εντάσσονται και όσα κάνουμε για την καινοτομία. Γι' αυτό – στο πλαίσιο της νομοθετικής πρωτοβουλίας για τις συγχωνεύσεις – σχεδιάζουμε την ενίσχυση των φορολογικών κινήτρων που αφορούν την Έρευνα και Ανάπτυξη. Οχι στα τυφλά. Αλλά με έμφαση στις δραστηριότητες υψηλής προστιθέμενης αξίας σε κλάδους αιχμής. Ενώ χρησιμοποιώντας ευρωπαϊκούς πόρους σχεδιάζουμε προγράμματα τα οποία θα βοηθούν επιχειρήσεις να αναβαθμίζουν τη λειτουργία τους και να αναπτύσσουν καινοτόμα προϊόντα τα οποία θα είναι διεθνώς ανταγωνιστικά!

Χωρίς επιχειρήσεις και χωρίς επιχειρηματικότητα, η χώρα δεν μπορεί ούτε να αναπτυχθεί ούτε να προοδεύσει! Από το 2019 μέχρι σήμερα η στήριξη του επιχειρείν βρίσκεται στην καρδιά της προσπάθειας που κάνουμε για να ανεβάσουμε την ελληνική οικονομία ακόμη πιο ψηλά. Και έτσι είμαστε αποφασισμένοι να συνεχίσουμε. Δημιουργώντας ένα φιλεπιχειρηματικό περιβάλλον στην πράξη!

Ο Κωστής Χατζηδάκης είναι υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών

Όμιλος ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ

Στρατηγικά τοποθετημένος, κατάλληλα εφοδιασμένος και σε άριστη οικονομική και επιχειρησιακή υγεία

Η ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ πρωταγωνιστεί στους κλάδους των παραχωρήσεων, των υποδομών και της ενέργειας, οι οποίοι παράλληλα είναι κλάδοι που εμφανίζουν τις μεγαλύτερες προοπτικές ανάπτυξης όχι μόνο στο εγχώριο αλλά και στο ευρύτερο ευρωπαϊκό περιβάλλον.

Διαθέτοντας στον ισολογισμό της υψηλή ρευστότητα, περιουσιακά στοιχεία που παράγουν σημαντικό ύψος, διαφοροποιημένες και επαναλαμβανόμενες ταμειακές ροές, ισχυρή κεφαλαιακή διάρθρωση και δανειακή θέση με ανταγωνιστικούς όρους διάρκειας και τελικού κόστους, η ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ συνεχίζει την αναπτυξιακή της πορεία, υλοποιώντας ένα επενδυτικό πλάνο συνολικού ύψους 10 δισ. ευρώ, το οποίο δημιουργεί 20.000 νέες θέσεις εργασίας, αλλά και πλήθος νέων ευκαιριών.

Ο μεγαλύτερος επενδυτής σε έργα παραχωρήσεων

Στον τομέα των παραχωρήσεων, ο Όμιλος ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ είναι ο μεγαλύτερος επενδυτής διαθέτοντας ένα από τα νεαρότερα (μέση συμβατική διάρκεια 25 έτη), πιο διαφοροποιημένα και χαμηλού ρίσκου χαρτοφυλάκια με έργα όπως η Αττική Οδός, η Εγνατία Οδός, το Διεθνές Αεροδρόμιο Ηρακλείου Κρήτης, κ.ά. Ακόμα εντός του 2023 υπογράφηκε η σύμβαση για την κατασκευή και παραχώρησή για 30 έτη του οδικού άξονα Χερσόνησος - Νεάπολη, όπου η ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ συμμετέχει με ποσοστό 55%, καθώς και η σύμβαση υπο-παραχώρησης για την αξιοποίηση του λιμένα «Φίλιππος Β'» του Οργανισμού Λιμένος Καβάλας (ΟΛΚ ΑΕ) για 40 έτη, όπου η ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ συμμετέχει στην κοινοπραξία με ποσοστό 35%. Παράλληλα, σε τροχιά υλοποίησης βρίσκεται σε συνεργασία με τη Hard Rock το IRC Athens, το Ολοκληρωμένο Τουριστικό Συγκρότημα στο Ελληνικό που θα ενισχύσει περαιτέρω

το στίγμα της Αθήνας ως ιδανικό διεθνή προορισμό, αντικατοπτρίζοντας μία επένδυση που θα υπερβαίνει το 1 δισ. ευρώ και θα έχει πολλαπλασιαστική αξία για την ελληνική οικονομία.

Η ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ έχει από καιρό υιοθετήσει ως πυρήνα της επιχειρηματικής της στρατηγικής αυτή την προσέγγιση και δεν αρκείται απλά στο να αναλαμβάνει δημόσια έργα. Στην ουσία ισχύει το αντίθετο. Το κατασκευαστικό ανεκτέλεστο της εταιρείας ύψους € 5,5 δισ. ευρώ αποτελείται κατά 65% από αντικείμενο προερχόμενο από ιδιωτικά έργα, το μεγαλύτερο μέρος των οποίων αφορά σε ίδιες επενδύσεις.

Η μεγαλύτερη κατασκευαστική εταιρεία

Στον κατασκευαστικό τομέα, η ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ είναι ο μεγαλύτερος και πλέον κερδοφόρος Όμιλος, με την πολυπληθέστερη κατασκευαστική ομάδα και τον αρτιότερο εξοπλισμό.

Η ΤΕΡΝΑ ολοκληρώνει τους προσεχείς μήνες το νότιο τμήμα του αυτοκινητοδρόμου Ε-65, προχωρά τις εργασίες στο αντίστοιχο βόρειο τμήμα, ενώ η πρόοδος των έργων στο τμήμα Γαστούνη - Πύργος, που υλοποιεί στο πλαίσιο κατασκευής του αυτοκινητοδρόμου Πάτρα - Πύργος, ξεπερνά το 50%. Παράλληλα, με εντατικούς ρυθμούς προχωρά από την ΤΕΡΝΑ η κατασκευή του νέου Διεθνούς Αερολιμένα Ηρακλείου Κρήτης (ΔΑΗΚ), με την πρόοδο να κινείται πάνω από το 30% με βάση το νέο βελτιωμένο σχεδιασμό του.

Ο κορυφαίος παίκτης στην παραγωγή και αποθήκευση καθαρής ενέργειας

Στον τομέα της καθαρής ενέργειας, αποτελεί τον μεγαλύτερο παραγωγό καθαρής ενέργειας με εγκατεστημένη ισχύ από ΑΠΕ 1.225 MW, ενώ η συνολική ισχύς των έργων σε λειτουργία, υπό κατασκευή και έτοιμων προς κατασκευή ανέρχεται πλέον σε 2.500 MW. Παράλληλα, πρόσφατα έθεσε σε λειτουργία το μεγαλύτερο σύμπλεγμα αιολικών πάρκων της χώρας με συνολική ισχύ 330 MW, προχωρά εντατικά τις εργασίες κατασκευής στο έργο της μεγάλης αποθήκευσης 680 MW με αντλιοσταμίσια στην Αμφιλοχία, ενώ εξασφάλισε τη μία εκ των δυο πρώτων αδειών έρευνας για Πιλοτικά Υπεράκτια Αιολικά Πάρκα στην Ελλάδα.

Στον τομέα της εμπορίας ηλεκτρισμού και φυσικού αερίου στην Ελλάδα και το εξωτερικό ο Όμιλος πλέον έχει καθιερωθεί ως ένας από τους μεγαλύτερους ιδιώτες παρόχους ενέργειας, ενώ η ισχυρή παρουσία του και η καθετοποίηση στο κομμάτι της παραγωγής προσφέρει σημαντικά οφέλη και συνέργειες. Ως προς τη νέα μονάδα με φυσικό αέριο στην Κομοτηνή ισχύος 877 MW (ανάπτυξη από κοινού με την Motor Oil) η πρόοδος των εργασιών ανέρχεται σε περίπου 90% και η λειτουργία αναμένεται εντός του πρώτου εξάμνου του 2024.

Οι τράπεζες μοχλός περαιτέρω ανάπτυξης

Η επιτυχής πορεία αποεπένδυσης του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας από τις συστηματικές τράπεζες, με πιο πρόσφατη την πλήρη αποεπένδυση από την Τράπεζα Πειραιώς, η συμφωνία μεταξύ UniCredit και Alpha Bank, η βελτίωση των προοπτικών για το αξιόχρεο των ελληνικών τραπεζών από διεθνούς οίκους αξιολόγησης και η πρόσβαση των ελληνικών τραπεζών σε χρηματοδότηση μέσω των αγορών με πιο ευνοϊκούς όρους είναι εξελίξεις που αντανακλούν την αυξημένη αξιοπιστία της ελληνικής οικονομίας και τις θετικές προοπτικές της, αλλά και την εμπιστοσύνη της επενδυτικής κοινότητας στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα.

Η επενδυτική εμπιστοσύνη στηρίζεται στη συστηματική βελτίωση των βασικών μεγεθών των ελληνικών τραπεζών. Η κερδοφορία διατηρείται σε καλό επίπεδο, υποστηριζόμενη από τα αυξημένα καθαρά έσοδα από τόκους, αλλά και από τη συγκράτηση των λειτουργικών εξόδων. Οι ελληνικές τράπεζες διαθέτουν επαρκή κεφάλαια και υψηλή ρευστότητα, παρά τη μείωση της χρηματοδότησης από το Ευρωσύστημα λόγω της αποπληρωμής των πράξεων TLTRO III (Targeted Longer-Term Refinancing Operations). Παράλληλα, έχει επιτευχθεί σημαντική βελτίωση της ποιότητας των δανειακών χαρτοφυλακίων. Τον Δεκέμβριο του 2023 ο δείκτης μη εξυπηρετούμενων δανείων (ΜΕΔ) στο σύνολο των δανείων υποχώρησε περαιτέρω σε 6,6% για το σύνολο του τραπεζικού συστήματος (προσωρινά στοιχεία). Ο αντίστοιχος δείκτης για τις σημαντικές τράπεζες υποχώρησε σε κάτω από 5%, μειώνοντας την απόσταση από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο.

Συνολικά, οι ελληνικές τράπεζες είναι σε καλύτερη θέση σε σχέση με το παρελθόν να αντιμετωπίσουν πιθανές αναταράξεις, στηρίζοντας με τη σειρά τους την ανθεκτικότητα της ελληνικής οικονομίας.

Ενα εύρωστο και ανθεκτικό τραπεζικό σύστημα που χαίρει αυξημένης εμπιστοσύνης είναι σε θέση να επιτελέσει τον διαμεσολαβητικό του ρόλο, προσελκύοντας τους διαθέσιμους αποταμιευτικούς πόρους και ανακατανέμοντας τους για τη χρηματοδότηση βιώσιμων επενδυτικών σχεδίων και την ικανοποίηση των αναγκών νοικοκυριών και επιχειρήσεων σε ρευστότητα. Μπορεί συνεπώς να συμβάλει καταλυτικά στην κάλυψη του επενδυτικού κενού της ελληνικής οικονομίας και στην αναβάθμιση του κεφαλαιακού της αποθέματος, υποστηρίζοντας υψηλότερη ανάπτυξη.

Επίσης, θα είναι σε θέση να κατευθύνει τους πόρους προς τους πλέον παραγωγικούς κλάδους και επιχειρήσεις και να προσφέρει ευκαιρίες χρηματοδότησης σε νέες επιχειρήσεις, καινοτόμες ιδέες και πρωτοβουλίες ανάπτυξης και εξωστρέφειας. Στο πλαίσιο αυτό, βασική προτεραιότητα το

ΓΝΩΜΗ

ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΝΑΣ
ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Σε ένα περιβάλλον αυξημένων εξωγενών προκλήσεων και αβεβαιότητας, προϋπόθεση για να επιτελέσουν τα πιστωτικά ιδρύματα τον αναπτυξιακό τους ρόλο είναι να συνεχίσουν τις προσπάθειές τους για περαιτέρω εξυγίανση του ενεργητικού τους και για ποσοτική και ποιοτική ενίσχυση των κεφαλαίων τους, διατηρώντας παράλληλα την κερδοφορία τους σε ικανοποιητικό επίπεδο

επόμενο διάστημα είναι η χρηματοδότηση της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης των ελληνικών επιχειρήσεων, υποστηριζόμενη και από τους διαθέσιμους ευρωπαϊκούς πόρους. Κατ' αυτόν τον τρόπο το τραπεζικό σύστημα θα συμβάλει στη βελτίωση της κατανομής των παραγωγικών πόρων και συνακόλουθα της συνολικής παραγωγικότητας.

Ωστόσο, σε ένα περιβάλλον αυξημένων εξωγενών προκλήσεων και αβεβαιότητας, προϋπόθεση για να επιτελέσουν τα πιστωτικά ιδρύματα τον αναπτυξιακό τους ρόλο είναι να συνεχίσουν τις προσπάθειές τους για περαιτέρω εξυγίανση του ενεργητικού τους και για ποσοτική και ποιοτική ενίσχυση των κεφαλαίων τους, διατηρώντας παράλληλα την κερδοφορία τους σε ικανοποιητικό επίπεδο. Επίσης, είναι σημαντικό να αξιοποιηθούν εγκαίρως και αποτελεσματικά οι πόροι από το δανειακό σκέλος του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, οι οποίοι στηρίζουν τη δανειοδοτική δραστηριότητα των τραπεζών. Παράλληλα, οι τράπεζες θα πρέπει να συνεχίσουν να επενδύουν στον ψηφιακό μετασχηματισμό και στην προσαρμογή τους στις νέες συνθήκες ανταγωνισμού που διαμορφώνονται από τη χρήση καινοτόμων τεχνολογιών, με στόχο τη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών και τη μείωση του λειτουργικού τους κόστους.

Η Τράπεζα της Ελλάδος, στο πλαίσιο των εποπτικών αρμοδιοτήτων της, παρακολουθεί στενά τις εξελίξεις στον τραπεζικό τομέα. Ως αρχή αρμόδια για την άσκηση μακροπροληπτικής πολιτικής, σχεδιάζει και εφαρμόζει μέτρα, με τη μορφή κεφαλαιακών αποθεμάτων ασφαλείας, για την αποφυγή συσσώρευσης συστημικών κινδύνων, στοχεύοντας στην ενίσχυση της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Πρόσφατα, θέσπισε μακροπροληπτικά μέτρα για τη δανειακή επιβάρυνση που εφαρμόζονται σε επίπεδο δανειολήπτη (με ισχύ από 1/1/2025), ώστε να ενθαρρύνει την εφαρμογή συντελών πιστοδοτικών κριτηρίων και να περιορίσει τους συστημικούς κινδύνους που συνδέονται με τη χρηματοδότηση φυσικών προσώπων με εξασφάλιση οικιστικό ακίνητο.

Οι προοπτικές του ελληνικού τραπεζικού συστήματος είναι αναπόφευκτα συνυφασμένες με τις εξελίξεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο και την πορεία ολοκλήρωσης της ενιαίας αγοράς. Εφόσον υπάρξει η αναγκαία πολιτική βούληση για την επίτευξη συναίνεσης, η Ευρώπη θα μπορέσει να προχωρήσει με πρωτοβουλίες απαραίτητες για την ολοκλήρωση της τραπεζικής ένωσης (το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ασφάλισης Καταθέσεων - EDIS και, ευρύτερα, η αναθεώρηση του πλαισίου διαχείρισης τραπεζικών κρίσεων και ασφάλισης των καταθέσεων - CMDI) και της ένωσης κεφαλαιαγορών (CMU), θέτοντας τις βάσεις για την ενίσχυση της ανάπτυξης και τη θωράκιση απέναντι σε νέες κοινές προκλήσεις και αβεβαιότητες, με θετικές επιδράσεις για την ελληνική οικονομία.

Συμπερασματικά, η πρόσδος της ελληνικής οικονομίας και η βελτίωση θεμελιωδών μεγεθών της υποστηρίζουν την ενδυνάμωση του ελληνικού τραπεζικού συστήματος, το οποίο με τη σειρά του λειτουργεί ως μοχλός περαιτέρω ανάπτυξης. Προϋπόθεση για να συμβεί αυτό είναι η συνεχής εγρήγορση των εποπτικών αρχών και των ίδιων των τραπεζών.

Η Χριστίνα Παπακωνσταντίνου είναι υποδιοικήτρια της Τράπεζας της Ελλάδος

Προχωράει δυναμικά η κατασκευή δικτύου οπτικών ινών μέχρι το σπίτι σε όλη την Ελλάδα

προαπαιτούμενο και για την πράσινη ενεργειακή μετάβαση: «Τα έξυπνα ενεργειακά σπίτια και επιχειρήσεις χρειάζονται μεγάλες ταχύτητες σύνδεσης και απόκριση σε σχεδόν πραγματικό χρόνο για να συνεργαστούν μεταξύ τους – αλλά και με το δίκτυο – οι ηλεκτρικές συσκευές, οι φορτιστές, τα φωτοβολταϊκά, οι μονάδες αποθήκευσης και οι μονάδες διαχείρισης του έξυπνου ενεργειακού σπιτιού».

Τριετία επενδύσεων

Αξίζει να σημειωθεί ότι στο Στρατηγικό Σχέδιο για την τριετία 2024-2026 που παρουσίασε ο Ομίλος ΔΕΗ στο Λονδίνο καταγράφεται το όραμα να γίνει ηγετικός παίκτης καθαρής ενέργειας, κρίσιμων υποδομών και υπηρεσιών στη Νοτιοανατολική Ευρώπη. Το strategic plan του Ομίλου βασίζεται στην υγιή οικονομική ανάπτυξη με αποδοτικές επενδύσεις εντός και εκτός Ελλάδος και όχημα την πράσινη μετάβαση, την πελατοκεντρική φιλοσοφία, την τεχνολογία και τις συνεργασίες.

Χτίζοντας πάνω στις σταθερές βάσεις που έχουν δημιουργηθεί τα τελευταία χρόνια, παρά τις αλλεπάλληλες κρίσεις και το ασταθές περιβάλλον, ο Όμιλος ΔΕΗ τονίζει πως προχωρά δυναμικά με τον μετασχηματισμό του και βάζει υψηλούς στόχους για τα επόμενα τρία χρόνια.

Στο πλαίσιο αυτό, μεταξύ 2024 και 2026 η ΔΕΗ στοχεύει μεταξύ άλλων στην αύξηση της εγκατεστημένης ισχύος κατά 18% σε ετήσια βάση παρά την παράλληλη απόσυρση όλων των λιγνιτικών μονάδων έως το 2026, καθώς και στην αύξηση της εγκατεστημένης ισχύος από ΑΠΕ οι οποίες θα αποτελούν παραπάνω από τα 2/3 της συνολικής εγκατεστημένης ισχύος το 2026 από 43% σήμερα και επενδύσεις σε σταθμούς αποθήκευσης ενέργειας. Συγκεκριμένα, ο Όμιλος ΔΕΗ στοχεύει να έχει 8,9 GW εγκατεστημένη ισχύ από ΑΠΕ το 2026.

Επιπλέον, έχουν δρομολογηθεί συνολικές επενδύσεις 9 δισ. ευρώ στην τριετία, κυρίως σε ΑΠΕ, αναβάθμιση δικτύων και νέες δραστηριότητες, αυξημένες κατά 130% σε σχέση με την τριετία 2021-2023, οι οποίες θα χρηματοδοτηθούν κυρίως από τις λειτουργικές ταμειακές ροές του Ομίλου και δανεισμό, το 80% του οποίου έχει ήδη εξασφαλισθεί.

Το πλάνο της ΔΕΗ έχει και διεθνές πρόσημο, με την επέκταση στη Νοτιοανατολική Ευρώπη και εκμετάλλευση των δυνατοτήτων δημιουργίας αξίας μεταξύ των χωρών, μέσω του ενεργειακού διαδρόμου που δημιουργείται, να αποτελεί βασικό στόχο. Την ίδια ώρα, προχωρά η είσοδος σε νέες συναφείς αγορές, όπως τα δίκτυα οπτικών ινών, καθώς και η περαιτέρω ανάπτυξη των νέων δραστηριοτήτων που έχουν ήδη ξεκινήσει, όπως η ηλεκτροκίνηση.

Έχοντας φτάσει τον στόχο για EBITDA 1,5 δισ. ευρώ 2 χρόνια νωρίτερα από το προηγούμενο Στρατηγικό Σχέδιο, ο Όμιλος στοχεύει τα επόμενα χρόνια σε αύξηση EBITDA κατά 15% σε ετήσια βάση. Το EBITDA του ομίλου αναμένεται να φτάσει τα 2,3 δισ. ευρώ το 2026 (μια αύξηση της τάξης του 35% σε σχέση με τα 1,7 δισ. που ήταν ο παλαιότερος στόχος για το 2026), ενώ για το 2030 ο Όμιλος ΔΕΗ στοχεύει σε EBITDA περίπου 3 δισ. ευρώ, με την ταυτόχρονη επαναφορά της μερισματικής πολιτικής ύστερα από σχεδόν 10 χρόνια.

ΔΕΗ FiberGrid

Οπτικές ίνες σε 1,7 εκατ. νοικοκυριά και επιχειρήσεις

Μια νέα εποχή για τις τηλεπικοινωνίες στην Ελλάδα φέρνει πιο κοντά ο Όμιλος ΔΕΗ, με τη ΔΕΗ FiberGrid, την εταιρεία που έχει αναλάβει την ανάπτυξη και παροχή ενός πανελλαδικού δικτύου οπτικών ινών μέχρι το σπίτι, να ανακοινώνει το κατασκευαστικό της πλάνο έως και το 2025, σύμφωνα με το οποίο οι οπτικές ίνες θα φτάσουν σε 1,7 εκατ. νοικοκυριά και επιχειρήσεις.

Το δίκτυο Fiber to the Home της ΔΕΗ FiberGrid έχει φτάσει ήδη σε 140.000 σπίτια σε 12 δήμους της Αττικής, σε μόλις 10 μήνες, ενώ η εταιρεία ανέθεσε με διαγωνιστική διαδικασία σε 12 αναδόχους την κατασκευή δικτύου Fiber to the Home σε επιπλέον περιοχές στην Αττική και σε Θεσσαλονίκη, Πάτρα, Ηράκλειο, Βόλο, Καλαμάτα, Λάρισα, Ιωάννινα, Κόρινθο, Τρίκαλα, Κοζάνη, Βέροια και Μεγαλόπολη. Οι περιοχές έχουν επιλεγεί με βάση μεταξύ άλλων την πληθυσμιακή κάλυψη και την έλλειψη υποδομών FTTH.

Στόχος της ΔΕΗ FiberGrid είναι το δίκτυο FTTH να φτάσει σε 500.000 νοικοκυριά και επιχειρήσεις στο τέλος του 2024 και σε 1,7 εκατ. το 2025 στις παραπάνω περιοχές. Συνολικά, ο στόχος του Ομίλου ΔΕΗ είναι να προσφέρει κάλυψη με οπτική ίνα μέχρι το σπίτι σε 3 εκατ. νοικοκυριά και επιχειρήσεις σε όλη τη χώρα εντός της επόμενης

πενταετίας. Οι επενδύσεις για την περίοδο 2024-2026 θα ανέλθουν σε περίπου 680 εκατ. ευρώ.

Στην αρχιτεκτονική του δικτύου που κατασκευάζει η ΔΕΗ FiberGrid αντιστοιχεί μία οπτική ίνα ανά συνδρομητή μέχρι το σημείο συγκέντρωσης (καμπίνα) εξασφαλίζοντας τη μελλοντική επεκτασιμότητα του δικτύου και δίνοντας στους παρόχους τη δυνατότητα υπηρεσίας σκοτεινής ίνας (dark fiber).

Ταυτόχρονα, η ΔΕΗ FiberGrid σκοπεύει να διαθέσει μέσω χονδρικής το νέο δίκτυο με δύο τρόπους. Ο πρώτος αφορά τη διάθεση χονδρικής υπηρεσίας bitstream με ταχύτητες που μπορούν να φτάνουν έως και τα 10 Gbps. Ο δεύτερος είναι με τη διάθεση υπηρεσίας σκοτεινής ίνας (dark fiber), με την οποία ο κάθε πάροχος μπορεί να προσφέρει στον τελικό πελάτη του ό,τι υπηρεσίες επιθυμεί.

Όπως τονίζει ο αντιπρόεδρος της ΔΕΗ FiberGrid και αναπληρωτής CEO ψηφιακών και καινοτόμων υπηρεσιών ομίλου ΔΕΗ, Αλέξανδρος Πατεράκης, «μέσω του δικτύου της ΔΕΗ FiberGrid δίνουμε τη δυνατότητα στους παρόχους του κλάδου να παρέχουν υψηλής ποιότητας υπηρεσίες στους δικούς τους, τελικούς πελάτες και να συμβάλουμε στην ψηφιακή μετάβαση της χώρας, για την Κοινωνία των Gigabit».

Εξάλλου, σύμφωνα με τον ίδιο, το gigabit society είναι

Κίνητρα για συγχωνεύσεις, εξαγορές και επενδύσεις

Το νομοσχέδιο θα κατατεθεί πριν από το καλοκαίρι και θα στοχεύει στη στήριξη της βιωσιμότητας, την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας

Με την αύξηση των επενδύσεων κατά 15,1% φέτος σε σύγκριση με το 2023 να αποτελεί το μεγάλο στοίχημα για την κυβέρνηση, το οικονομικό επιτελείο ανεβάζει ταχύτητες σχεδιάζοντας πλέγμα ισχυρότερων κινήτρων για συγχωνεύσεις και εξαγορές επαγγελματιών και μικρομεσαίων επιχειρήσεων και υπερ-εκπτώσεις δαπανών για επενδύσεις στην πράσινη οικονομία, ενέργεια και ψηφιοποίηση.

Το νομοσχέδιο αναμένεται να κατατεθεί στη Βουλή πριν από το καλοκαίρι και στοχεύει στη στήριξη της βιωσιμότητας, τη μεγέθυνση, την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της παραγωγικότητας επαγγελματιών και μικρομεσαίων επιχειρήσεων, αλλά και στην προσέλκυση και τόνωση επενδύσεων στους τομείς της υψηλής τεχνολογίας και καινοτομίας και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

Ο κυβερνητικός σχεδιασμός προβλέπει τη διεύρυνση και την ενίσχυση των φοροαπαλλαγών για την απορρόφηση μικρών και από μεγάλες επιχειρήσεις και όχι μόνο από μεσαίες, καθώς και την παροχή κινήτρων για τη χρηματοδότηση επιχειρήσεων που βρίσκονται σε στάδιο ανάπτυξης. Οι νέες παρεμβάσεις έρχονται να συμπληρώσουν το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο για την ενίσχυση των συγχωνεύσεων καλύπτοντας τα κενά με ισχυρότερα φορο-μπόνους για την απορρόφηση των μικρών εταιρειών από μεγαλύτερα επιχειρηματικά σχήματα, καθώς διαπιστώθηκε ότι το ισχύον καθεστώς για μείωση φορολογίας κατά 30%-50% στη νέα εταιρεία που θα δημιουργηθεί από τη συγχώνευση για 9 έτη είναι περιορισμένης αποδοτικότητας.

Ανοίγει ο δρόμος για ένταξη στο ΕΣΠΑ

Με την ενίσχυση των φορο-εκπτώσεων οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις και οι ελεύ-

θεροι επαγγελματίες όπως δικηγόροι, λογιστές, αρχιτέκτονες, μηχανικοί θα αναπτυχθούν και θα γίνουν πιο ανταγωνιστικοί καθώς πέραν των ελαφρύνσεων οι συγχωνεύσεις και εξαγορές ανοίγουν τον δρόμο για την ένταξη στα προγράμματα επιχορήγησης του ΕΣΠΑ και του Ταμείου Ανάκαμψης. Αξίζει να σημειωθεί ότι σύμφωνα με τις έρευνες οι μικρές επιχειρήσεις είναι αποκομμένες από τα χρηματοδοτικά εργαλεία με το πρόβλημα να είναι ιδιαίτερα έντονο στις κατηγορίες των πολύ μικρών και μικρών επιχειρήσεων στις οποίες ποσοστό 84% δεν έχει πρόσβαση σε χρηματοδότηση.

Στη χώρα μας δραστηριοποιούνται περίπου 800.000 μικρομεσαίες επιχειρήσεις από τις οποίες το 95% έχει έως 10 εργαζομένους, ενώ μόλις 672 μεγάλες επιχειρήσεις έχουν περισσότερους από 250 εργαζομένους και στο υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών εκτιμούν ότι το 2024 θα είναι έτος καμψής καθώς πολλοί επαγγελματίες και επιχειρήσεις θα κινηθούν προς τις συγχωνεύσεις, δεδομένου ότι το νέο σύστημα τεκμαρτής φορολόγησης αυξάνει το ελάχιστο εισόδημα που πρέπει να δηλώσουν στην Εφορία.

Επισημαίνεται ότι με το σημερινό καθεστώς οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις που συγχωνεύονται και οι επαγγελματίες και οι αγρότες που συνενώνονται απαλλάσσονται για 9 έτη κατά 30% από την καταβολή φόρου εισοδήματος επί των κερδών, υπό την προϋπόθεση ενός ελάχιστου αθροιστικά κύκλου εργασιών, στις περιπτώσεις μετασχηματισμού επιχειρήσεων, συνεργασίας προσώπων, μετατροπής ή συνένωσης ατομικών επιχειρήσεων.

Στην περίπτωση μετασχηματισμού επιχειρήσεων ή εισφοράς ατομικής επιχείρησης, το φορολογικό όφελος από την απαλλαγή μπορεί να ανέλθει συνολικά

Ο ΧΑΡΤΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

644.264
επιχειρήσεις
είναι πολύ μικρές

45.401
είναι μικρές
επιχειρήσεις

4.681
είναι μεσαίες
επιχειρήσεις

600
είναι μεγάλες
επιχειρήσεις

ΠΗΓΗ: ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ, 2022

έως το ποσό των 500.000 ευρώ, ενώ στην περίπτωση της συνεργασίας προσώπων το φορολογικό όφελος από την απαλλαγή μπορεί να ανέλθει συνολικά έως το ποσό των 125.000 ευρώ για καθένα από τα συνεργαζόμενα πρόσωπα. Επίσης δίνεται η δυνατότητα μεταφοράς των ζημιών των μετασχηματιζόμενων επιχειρήσεων στον ισολογισμό της νέας επιχείρησης και η δυνατότητα φορολογικού συμψηφισμού αυτών με τα κέρδη της νέας επιχείρησης, είτε της τρέχουσας είτε επόμενων χρήσεων, υπό την προϋπόθεση ότι ο κύκλος εργασιών της νέας επιχείρησης είναι ίσος ή μεγαλύτερος του ποσού των 450.000 ευρώ. Παράλληλα αναγνωρίζεται έκπτωση των δαπανών που πραγματοποιούνται για την απόκτηση τίτλων στην περίπτωση εξαγοράς επιχείρησης και απαλλάσσονται κατά 50% από τον φόρο εισοδήματος οι συνεργασίες φυσικών προσώπων κατά κύριο επάγγελμα αγροτών.

Οι διασυνοριακές συγχωνεύσεις

Μία ακόμα παρέμβαση που προωθεί η κυβέρνηση είναι η ενσωμάτωση στο εθνικό δίκαιο κοινοτικής οδηγίας για το κοινό φορολογικό καθεστώς στις συγχωνεύσεις, διασπάσεις, μερικές διασπάσεις, εισφορές ενεργητικού και ανταλλαγές μετοχών που αφορούν εταιρείες διαφορετικών κρατών-μελών. Οι κανόνες για τις διασυνοριακές συγχωνεύσεις αποτελούν σημαντικό ορόσημο στη βελτίωση της λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς για τις εταιρείες και για την άσκηση της ελευθερίας εγκατάστασής τους.

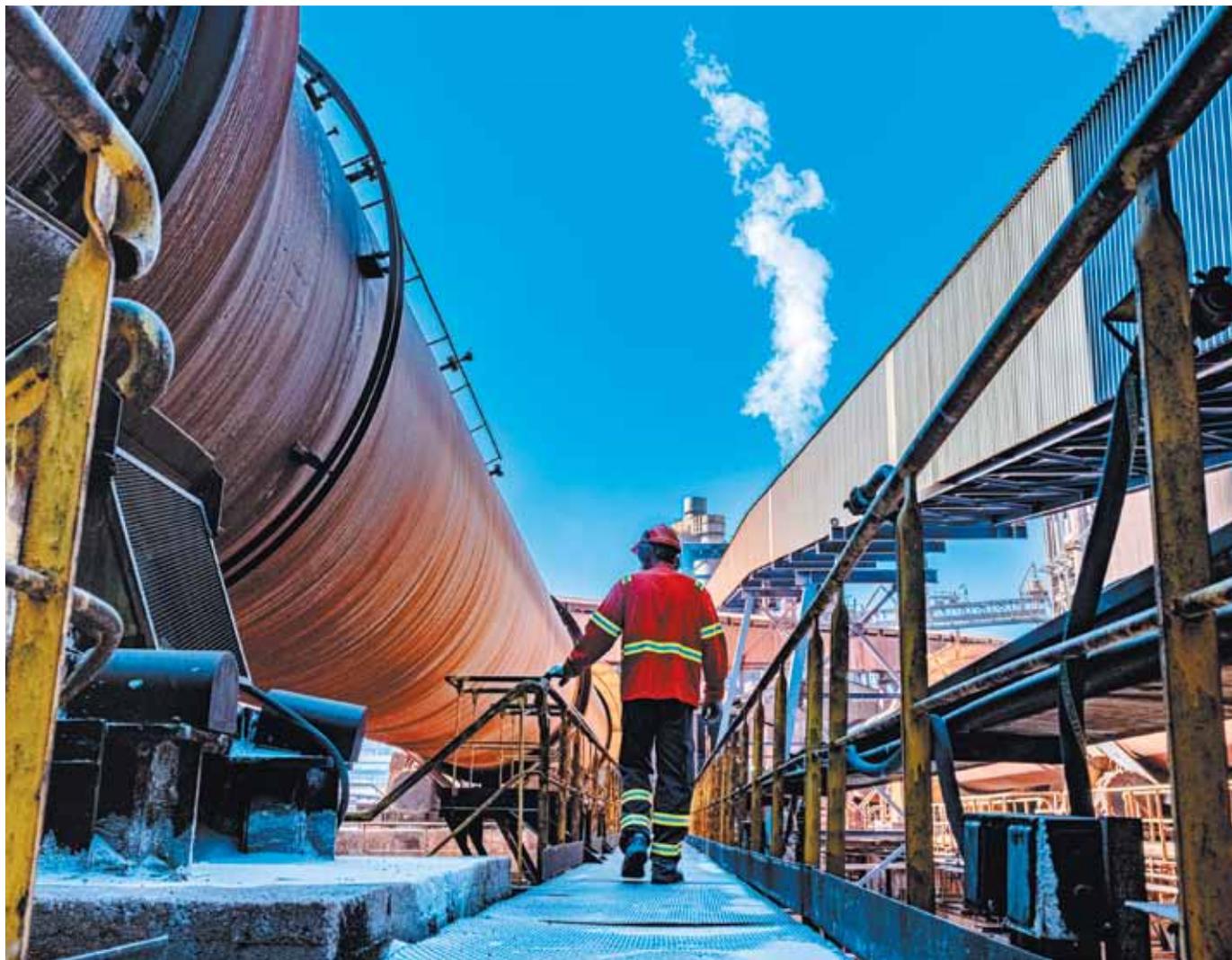
Εκτός όμως από τα κίνητρα για τις συγχωνεύσεις και εξαγορές θα ενισχυθούν οι φορο-εκπτώσεις για επιλεγμένες δαπάνες σε πράσινη οικονομία, ενέργεια και ψηφιοποίηση που με βάση το ισχύον πλαίσιο από την 1η Ιανουαρίου 2023 και για τρία έτη εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων κατά τον χρόνο της πραγματοποίησής τους προσαυξημένες κατά ποσοστό έως 100%.

Το νομοσχέδιο θα προβλέπει ακόμα φορολογικά μπόνους και ενισχύσεις από το ΕΣΠΑ και την Αναπτυξιακή Τράπεζα για τις επιχειρήσεις που καινοτομούν και μεταξύ άλλων την επέκταση του σημερινού χρονικού ορίου των 3 ετών για την απαλλαγή φόρου για κέρδη που συνδέονται με εκμετάλλευση πατέντας.

Προσωποποιημένοι διακανονισμοί

Την ίδια ώρα, στο τραπέζι βρίσκονται ταμειακές διευκολύνσεις σε βιώσιμες επιχειρήσεις για την αποφυγή κρουσμάτων χρεοκοπίας με την καθιέρωση προσωποποιημένων ρυθμίσεων για την αποπληρωμή οφειλών στην Εφορία. Με κριτήρια το οικονομικό προφίλ, το είδος της δραστηριότητας και το φορολογικό ιστορικό θα ενεργοποιούνται προγράμματα προσωποποιημένων διακανονισμών που θα περιλαμβάνουν γενναία επιμήκυνση της διάρκειας εξόφλησης των χρεών από φόρους, ακόμα και κούρεμα προσαυξημένων και προστίμων. Αρμόδιοι παράγοντες σπεύδουν να διεκρινίσουν ότι οι διευκολύνσεις θα είναι αυστηρά στοχευμένες και με βάση αντικειμενικά κριτήρια αξιολόγησης, σημειώνοντας ότι μία από τις βασικές προτεραιότητες στην οικονομική πολιτική για το 2024 είναι η εξεύρεση προσωποποιημένων βιώσιμων ρυθμίσεων με επίκεντρο τις μεσαίες και μεγάλες οφειλές για την ανασυγκρότηση των επιχειρήσεων και την αποφυγή χρεοκοπίας για όσες μπορούν να διασωθούν.

MYTILINEOS

Τα επιχειρηματικά «μυστικά» πίσω από το διεθνές «ράλι»

Από το συνεργατικό μοντέλο στην κατάκτηση του στόχου EBITDA 1 δισ. ευρώ, και από την απόβαση στη Β. Αμερική στην τιμή-στόχο των 50 ευρώ για τη μετοχή. Ο ρόλος της Βιωσιμότητας στην παγκόσμια αναγνώριση

Αν είναι κάτι το οποίο παρατηρεί η επενδυτική κοινότητα, ελληνική και διεθνής, για τη MYTILINEOS, αυτό αφορά στη δυνατότητά της να αναπτύσσεται ραγδαία μέσα από την τοποθέτηση και κατάκτηση νέων στόχων. Η επίτευξή τους, ιδιαίτερα μέσα από τη διαρκή ανάπτυξη της διεθνούς της διάστασης έχει φέρει μια αλματώδη εξέλιξη στα οικονομικά της μεγέθη, σχηματίζοντας έτσι έναν ελληνικό κολοσσό, υπολογισμό και ανταγωνιστικό στο παγκόσμιο πλέον περιβάλλον. Κάτι το οποίο πιστοποιείται και από τις τελευταίες αναλύσεις για τη μετοχή της εταιρείας, που έχει βάλει «πλώρη» για τα 50 ευρώ!

Μόνο μέσα στους τελευταίους μήνες, η MYTILINEOS έκλεισε μια σειρά από mega deals σε διεθνές επίπεδο, ενώ προχωρά με γοργά βήματα την «απόβασή» της στην ενεργειακή αγορά της Β. Αμερικής. Ταυτόχρονα επιβεβαίωσε την επενδυτική εμπιστοσύνη στην εταιρεία με την υπερκάλυψη της έκδοσης ομολόγου 500 εκατ. ευρώ, ενώ έκλεισε συμφωνία με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) για χρηματοδότηση €400 εκατ. για την ανάπτυξη φωτοβολταϊκών έργων και έργων αποθήκευσης. Οι κινήσεις αυτές έχουν ισχυροποιήσει περαιτέρω το πιστωτικό προφίλ της εταιρείας. Το γεγονός αυτό αποτυπώνεται και στις πρόσφατες αναβαθμίσεις από τις FITCH και S&P, με τη MYTILINEOS να προσεγγίζει όλο και περισσότερο το επίπεδο της επενδυτικής βαθμίδας.

Παράλληλα, όμως έλαβε κορυφαία αξιολόγηση από τη Morgan Stanley (η μόνη ελληνική εταιρεία με τέτοιο standard) στις επιδόσεις ESG. Επιπλέον, είναι επίσης η μόνη εταιρεία, με έδρα στην Ελλάδα, που επιλέχθηκε να

συμμετέχει στον δείκτη Dow Jones Sustainability Index Emerging Markets για δεύτερη συνεχόμενη χρονιά, ενώ βραβεύτηκε για πρώτη φορά, με την ανώτερη διάκριση Platinum award (Top 1%) από την Ecovadis για τις πρακτικές της στη Βιώσιμη Ανάπτυξη.

Όλα αυτά διαμορφώνουν ορόσημα που την καθιστούν πόλο της διεθνούς επενδυτικής προσοχής.

Η κατάκτηση ενός ακόμη ορόσημου

Σε αυτό το περιβάλλον, τα οικονομικά αποτελέσματα του 2023, που ανακοινώθηκαν πρόσφατα ήρθαν να επιβεβαιώσουν την κατάκτηση ενός ακόμη ορόσημου: **Τα EBITDA του 1 δισ. ευρώ+**. Πρόκειται για έναν στόχο που είχε θέσει ο ίδιος ο Ευάγγελος Μυτιληναίος την προηγούμενη χρονιά, και ο οποίος επιβεβαιώνεται. Ο Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος της MYTILINEOS είχε σημειώσει μάλιστα, μιλώντας πέρυσι προς τους αναλυτές, ότι «*η εταιρεία μας έχει αλλάξει κατηγορία. Τα πραγματικά μεγέθη της εταιρείας μας τα είδατε... εφεξής, όμως αυτή θα είναι η βάση*»...

Προς επιβεβαίωση, τα αποτελέσματα του 2023 έχουν να επιδείξουν 34% αύξηση στα Καθαρά Κέρδη Μετά από Δικαιώματα Μειοψηφίας (ανήλθαν σε €623 εκατ. έναντι €466 εκατ. το 2022) και 23% αύξηση των EBITDA (ανήλθαν σε €1.014 εκατ., έναντι €823 εκατ. το 2022). Ο τζίρος της εταιρείας βρίσκεται σταθερά τα τελευταία χρόνια άνω των 5 δις. ευρώ, ενώ για το 2023, τα κέρδη ανά μετοχή διαμορφώθηκαν σε €4,50 έναντι €3,41 το 2022.

Το τελευταίο αποκτά ιδιαίτερη σημασία, καθώς το τελευταίο report της NBG (31 Ιανουαρίου) θέτει την τιμή-στόχο για τη MYTILINEOS στα €50 (από €41.3 προηγούμενος) διαμορφώνοντας μία περαιτέρω ισχυρή προοπτική για την πορεία της μετοχής. Με upside άνω του 30%, οδηγεί το group των αναλυτών που δίνουν στη MYTILINEOS τιμή-στόχο άνω των €45, μαζί με τις Morgan Stanley, City, Euroxx, Optima και Edison.

Η ίδια ανάλυση προβλέπει για το 2024, Καθαρά Κέρδη άνω των €650 εκατ. και EBITDA της τάξης του €1,100 εκατ. Με την προοπτική για το 2026 να τοποθετείται στα €800 εκατ. και €1,300 εκατ., αντίστοιχα, προσβλέποντας στο εξής σε μία σταθερή ανάπτυξη της κερδοφορίας της εταιρείας της τάξης του 10% ετησίως.

Η σημαντική αύξηση της τιμής-στόχου από την NBG, έγκειται στο γεγονός ότι πέραν των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της MYTILINEOS, όπως το συνεργατικό της μοντέλο, το εξαιρετικό της πιστωτικό προφίλ (ένα βήμα πριν την επενδυτική βαθμίδα), το καλά διαφοροποιημένο μοντέλο ανάπτυξης ΑΠΕ κλπ, η εταιρεία αναπτύσσεται συνεχώς βρισκόμενη στην καρδιά της Ενεργειακής Μετάβασης. Επιπλέον, όπως αναφέρει, η MYTILINEOS αναπτύσσεται ταυτόχρονα τόσο στα δίκτυα, τα οποία αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι της μετάβασης σε μία πιο «πράσινη» ενέργεια, όσο και στο «πρασίνισμα» του αλουμινίου της, μέταλλο που και αυτό με τη σειρά του έχει κεντρική θέση στη βιώσιμη ανάπτυξη και την κυκλική οικονομία.

Την ίδια στιγμή, η MYTILINEOS, μετά την εξαγορά εταιρειών όπως η Watt & Volt, η Unison, η EfAEnergy και Volterra, που ενδυναμώνουν περαιτέρω τον ενεργειακό της πυλώνα, συνεχίζει να προωθεί τους στόχους της ώστε να διαμορφώσει έναν σύγχρονο και ολοκληρωμένο πάροχο υπηρεσιών κοινής ωφέλειας. Σε αυτό το περιβάλλον, η εταιρεία ενσωματώνει στο DNA της την καλύτερη τεχνογνωσία: θέλοντας έτσι να φέρει την απόλυτα πελατοκεντρική διάσταση στην ενέργεια.

Στους στρατηγικούς στόχους που προωθούνται διαρκώς περιλαμβάνεται και ο κλάδος της Μεταλλουργίας. Με την εξαγορά της IMERYS ΒΩΞΙΤΕΣ η MYTILINEOS έγινε ο μεγαλύτερος παραγωγός βωξίτη στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ενισχύοντας περαιτέρω το καθετοποιημένο μοντέλο παραγωγής.

Αντοχή στις δύσκολες συνθήκες

Όλα αυτά, συνιστούν μία πορεία που έχει τις βάσεις της σε ένα σχεδιασμό ετών, με εξαιρετικές επιλογές από το διοικητικό management. Όλες αυτές οι κινήσεις κατέδειξαν αξιοσημείωτη αντοχή στις δύσκολες συνθήκες της πανδημίας και του Ουκρανικού πολέμου, κάτι που επέτρεψε στη MYTILINEOS να παρουσιάζει δυναμικά αποτελέσματα ανεξαρτήτως των επόμενων συνθηκών. Συνδυάστηκαν, όμως με αναπτυξιακές κινήσεις και έντονη εξωστρέφεια που διαμόρφωσαν μία νέα εικόνα. Και σε αυτήν πρωταγωνιστεί μία διεθνής εταιρεία που μετά τον πρόσφατο εταιρικό μετασχηματισμό, κατακτά τους στόχους της βήμα - βήμα.

Καταλύτης για τη βιώσιμη ανάπτυξη η επιχειρηματικότητα

Η κυβέρνηση μας, η κυβέρνηση του Κυριάκου Μητσοτάκη, υλοποιεί ένα συγκροτημένο σχέδιο στήριξης και μετασχηματισμού της επιχειρηματικότητας, ώστε να αποτελέσει καταλύτη για τη βιώσιμη ανάπτυξη της χώρας μας, αλλά και έναν ισχυρό πυλώνα κοινωνικής συνοχής. Σε ένα σύνθετο διεθνές τοπίο (διαδοχικών κρίσεων, πληθωριστικών πιέσεων και γεωπολιτικών αναταράξεων), έχουμε καταφέρει να εδραιώσουμε τη σταθερότητα και την αξιοπιστία, εφαρμόζοντας δημοσιονομική σύνεση και αποφασιστικές μεταρρυθμίσεις, με αντανάκλαση σε κάθε Ελληνίδα και κάθε Έλληνα. Στο πλαίσιο αυτό, δέσμευσή μας είναι να ενισχύουμε την ανταγωνιστικότητα αλλά και την ανθεκτικότητα των επιχειρήσεών μας. Και απαντούμε με ουσιαστικό και δομικό τρόπο στις σύγχρονες προκλήσεις, θεμελιώνοντας ένα νέο οικονομικό υπόδειγμα. Ένα βιώσιμο οικονομικό μοντέλο, με προσανατολισμό σε τομείς αιχμής, με εξωστρέφεια και καινοτομία, που αξιοποιεί τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της χώρας μας και το εξαιρετικό ανθρώπινο δυναμικό μας.

Η ΣΤΟΧΕΥΣΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΜΑΣ

Αναμφίβολα, η επιχειρηματικότητα αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο του δημιουργικού DNA που διέπει διαχρονικά τις Ελληνίδες και τους Έλληνες. Στο υπουργείο Ανάπτυξης, οι δράσεις και μεταρρυθμίσεις που υλοποιούμε για την ενίσχυση του επιχειρείν, καθώς και τα χρηματοδοτικά εργαλεία που τις συνοδεύουν, εστιάζουν ιδίως στους παρακάτω άξονες:

- Ενισχύουμε την εξωστρέφεια και τη μεγέθυνση των επιχειρήσεων.
- Προωθούμε την καινοτομία.
- Επιταχύνουμε την πράσινη και ψηφιακή μετάβαση.
- Επενδύουμε στην ανάπτυξη δεξιοτήτων.
- Ενισχύουμε την εφοδιαστική αλυσίδα.
- Βελτιώνουμε συνολικά το επιχειρηματικό περιβάλλον, περιορίζοντας γραφειοκρατικές αγκυλώσεις δεκαετιών.
- Δίνουμε διαρκή μάχη για την αποκλιμάκωση του πληθωρισμού.

Παράλληλα, εστιάζουμε στην προσέλκυση επενδύσεων σε τομείς υψηλής προστιθέμενης αξίας, οι οποίοι δημιουργούν ποιοτικές, καλά αμειβόμενες θέσεις εργασίας, αλλά και οικοσυστήματα επιχειρήσεων γύρω τους. Ειδικότερα, κυβερνητικός στόχος μας είναι οι επενδύσεις να αυξηθούν κατά 15% το 2024 και κατά 70% έως το 2027.

Εδραιώνουμε ένα περιβάλλον σταθερότητας και αξιοπιστίας, που δημιουργεί επενδυτική ορατότητα και προσανατολισμό σε τομείς υψηλής προστιθέμενης αξίας. Μετασχηματίζουμε δυναμικά την Ελλάδα σε ένα πεδίο σύγχρονης επιχειρηματικότητας και πόλο έλξης επενδύσεων

Στα success stories καταγράφεται ήδη ο τομέας του φαρμάκου, των μετάλλων, της αγροδιατροφής, αλλά και ο εξοπλισμός της πράσινης μετάβασης (π.χ. υποβρύχια καλώδια, μπαταρίες λιθίου, αγωγοί φυσικού αερίου συμβατοί με υδρογόνο).

Αξίζει να επισημάνουμε ότι η ελληνική επιχειρηματικότητα εμφανίζει μια διάρθρωση που διαφοροποιείται αρκετά από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, με το ποσοστό των μικρομεσαίων επιχειρήσεων να υπερβαίνει το 90%, θέτοντας πρόσθετες προκλήσεις και την ανάγκη για προσαρμοσμένες πολιτικές.

Είναι ενδεικτικό ότι στον τομέα της μεταποίησης, οι πολύ μικρές επιχειρήσεις, εκείνες δηλαδή που απασχολούν λιγότερο από 10 εργαζομένους, αποτελούν το 91% του συνόλου, απασχολούν το 30% των εργαζομένων (έναντι 14% στην ΕΕ) και παράγουν το 9,4% της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας της μεταποίησης (έναντι 4,4% στην ΕΕ).

ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ ΘΕΤΙΚΗ ΔΥΝΑΜΙΚΗ

Παρά τις υπαρκτές προκλήσεις που αναδύονται, η επιχειρηματικότητα εμφανίζει πλέον μια σημαντική ανοδική δυναμική, που αντανακλά τις εστιασμένες πολιτικές της κυβέρνησής μας. Είναι χαρακτηριστικό ότι το 2023 ιδρύονταν 220 επιχειρήσεις κάθε εργάσιμη ημέρα, κατά μέσο όρο. Ειδικότερα, δημιουργήθηκαν 57.272 νέες επιχειρήσεις, ενώ έκλεισαν 20.268. Δηλαδή, οι ενάρξεις ήταν περισσότερες κατά 14,7% συγκριτικά με το 2022 και τα «λουκέτα» λιγότερα κατά 6,3%. Έτσι, το ισοζύγιο ενάρξεων - κλεισίματος επιχειρήσεων βελτιώθηκε κατά 31%

Επιπλέον, το 2023 πραγματοποιήθηκαν 116 Εξαγορές και Συγχωνεύσεις (έναντι 94 το 2022), αριθμός που αποτελεί ρεκόρ της τελευταίας 15ετίας. Το γεγονός αυτό αποτελεί ένδειξη οικονομικής σταθερότητας αλλά και μετασχηματισμού σε μια σειρά από κλάδους της ελληνικής οικονομίας. Είναι αξιοσημείωτο ότι το 2023 οι ελληνικές επιχειρήσεις προσέλκυσαν συνολικά κεφάλαια ύψους 8,4 δισ. ευρώ.

ΓΝΩΜΗ

ΤΟΥ ΚΩΣΤΑ ΣΚΡΕΚΑ

Σύμφωνα με την ετήσια έρευνα του ΣΕΒ «Ο Σφυγμός του Επιχειρείν», που παρουσιάστηκε τον Φεβρουάριο του 2024, η αισιοδοξία στον επιχειρηματικό κόσμο είναι πλέον κυρίαρχη. Οι θετικές εκτιμήσεις υπερβαίνουν τις αρνητικές, για πρώτη φορά από το 2017 που διεξάγεται η έρευνα.

Ενθαρρυντικές είναι και οι εξελίξεις σε επίπεδο χρηματοδότησης των επιχειρήσεων. Σε ένα διεθνές περιβάλλον υψηλών επιτοκίων, οι ευνοϊκοί όροι δανεισμού από το Ταμείο Ανάκαμψης αποτελούν οξυγόνο για την επιχειρηματικότητα. Από τις 228 συμβάσεις δανείων του Ταμείου Ανάκαμψης, οι 105 (ποσοστό 46%) αφορούν μικρομεσαίες επιχειρήσεις, με συνολικό προϋπολογισμό 1,17 δισ. ευρώ.

Επιπλέον, το 75% των δανείων της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας κατευθύνεται σε πολύ μικρές επιχειρήσεις που απασχολούν λιγότερους από 10 εργαζομένους. Στο νέο πρόγραμμα (ΤΕΠΙΧ ΙΙΙ), καταργείται η προμήθεια εγγυοδοσίας (που ανερχόταν έως 1% στον 4ο και 5ο χρόνο των δανείων), ενώ εφαρμόζεται συνδυαστικά η σημαντική επιδότηση επιτοκίου στα χορηγούμενα δάνεια. Τον Δεκέμβριο μάλιστα, καταγράφηκε σημαντική αύξηση των χρηματοδοτήσεων στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, οι οποίες ξεπέρασαν τα 750 εκατ. ευρώ, επίδοση που αποτελεί τη δεύτερη καλύτερη μέσα στο 2023.

ΕΣΤΙΑΣΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

Στο σημείο αυτό, θα ήθελα να παραθέσω κάποιες δράσεις του υπουργείου Ανάπτυξης, που βρίσκονται σε εξέλιξη, στηρίζοντας την επιχειρηματικότητα και τον μετασχηματισμό της.

1 Απλοποιούμε και ψηφιοποιούμε όλα τα στάδια αδειοδότησης των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων εντός του 2024. Επιπλέον, απλοποιούμε τις διαδικασίες, ώστε να επιταχυνθεί και η χορήγηση κινήτρων για τις στρατηγικές επενδύσεις.

2 Στο πρόγραμμα «Ερευνώ-Καινοτομώ», που θα προκηρύξουμε τις προσεχείς εβδομάδες, ύψους 300 εκατ. ευρώ, κινητροδοτούμε την ενδοεπιχειρησιακή καινοτομία, αυξάνοντας τον συντελεστή χρηματοδότησης, για ένα πιο ισορροπημένο μείγμα αποτελεσμάτων.

3 Στα νέα καθεστάτα του Αναπτυξιακού Νόμου, πριμοδοτούμε τόσο την εξαγωγική δραστηριότητα όσο και τη μεγέθυνση των επιχειρήσεων (εξαγωγές ή συγχωνεύσεις), ώστε να ενισχύσουμε τις οικονομίες κλίμακας και τον όγκο συναλλαγών.

4 Με τα νέα καθεστάτα του Αναπτυξιακού Νόμου, δίνουμε ώθηση σε κρίσιμους τομείς της μεταποίησης, που συναρτώνται με την πράσινη μετάβαση, την κυκλική οικονομία, προϊόντα του πρωτογενούς τομέα, αλλά και τομείς αιχμής, όπως οι ημιαγωγοί, τα κρίσιμα μέταλλα και τα ναυπηγεία. Εισάγουμε επίσης κίνητρα για τη συμμετοχή start-ups και ερευνητικών κέντρων.

5 Επικαιροποιούμε την εθνική μας στρατηγική για τη βιομηχανία και εκπονούμε σχέδια δράσης για κρίσιμους τομείς. Σε μια εποχή αποσταθεροποίησης των εφοδιαστικών αλυσίδων, η Ελλάδα μπορεί να πρωταγωνιστήσει σε εξειδικευμένα πεδία παραγωγής, καθώς αναπτύσσει, ταυτόχρονα, σύγχρονα κέντρα logistics και υποδομές, ενώ απλοποιεί και την πιστοποίηση τεχνικών προσόντων.

6 Ενισχύουμε τον ρόλο των επιμελητηρίων της χώρας μας, ώστε να αποτελέσουν θερμοκοιτίδες καινοτομίας, προωθώντας την επιχειρηματικότητα, ιδίως των νέων.

7 Η κυβέρνησή μας επιταχύνει τον πράσινο και ψηφιακό μετασχηματισμό των επιχειρήσεων, με ένα ευρύ φάσμα προγραμμάτων, που συμβάλλουν στην ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και τη μείωση του ενεργειακού κόστους. Πέρα από το επιτυχημένο πρόγραμμα «Εξυπνη Μεταποίηση» του υπουργείου Ανάπτυξης, θα ήθελα να αναφερθώ και στο «Εξοικονομώ-Επιχειρώ», ύψους 200 εκατ. ευρώ, το οποίο απευθύνεται σε ΜμΕ του εμπορικού και τουριστικού κλάδου.

Καταλύοντας, μέσα από ένα ευρύ φάσμα δράσεων, κινήτρων και μεταρρυθμίσεων, εδραιώνουμε ένα περιβάλλον σταθερότητας και αξιοπιστίας, που δημιουργεί επενδυτική ορατότητα και προσανατολισμό σε τομείς υψηλής προστιθέμενης αξίας. Μετασχηματίζουμε δυναμικά την Ελλάδα σε ένα πεδίο σύγχρονης επιχειρηματικότητας και πόλο έλξης επενδύσεων. Με συντονισμένο βηματισμό, η χώρα μας εξελίσσεται σε κόμβο πράσινης ενέργειας, ψηφιακή πύλη, κέντρο καινοτομίας και διαμετακόμισης στη Νοτιοανατολική Ευρώπη. Αυτή η αναπτυξιακή τροχιά είναι άρρηκτα συσχετισμένη με τη δυναμική ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και την αποτελεσματική προσαρμογή της στις σύγχρονες προκλήσεις.

ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥΜΕ ΑΞΙΑ ΟΔΗΓΟΥΜΕ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Με σημαντική διεθνή παρουσία,
370 έργα σε εξέλιξη και 5.800 εργαζόμενους,
ο Όμιλος Intrakat επαναπροσδιορίζει το τοπίο
των κατασκευών στη Νοτιοανατολική Ευρώπη,
παράγει αξία και συμβάλλει στη βιώσιμη
ανάπτυξη της Ελλάδας.

Καθοριστικές για την ανάπτυξη οι βιώσιμες υποδομές και οι σύγχρονες μεταφορές

Η Ελλάδα, τα τελευταία πέντε χρόνια, κατάφερε να διανύσει με επιτυχία τον δρόμο της ανάκαμψης και να αναπτυχθεί ισχυρά και βιώσιμα, μέσα σε ένα ασταθές διεθνές περιβάλλον, γεμάτο προκλήσεις και αναταράξεις.

Κατάφερε να αντέξει τους ισχυρούς κραδασμούς των διαδοχικών κρίσεων, να στηρίξει, γενναία και αποτελεσματικά, νοικοκυριά και επιχειρήσεις, κυρίως τους πιο ευάλωτους, να κλείσει επώδυνα κεφάλαια του παρελθόντος, να διακριθεί για τις επιδόσεις της, να δημιουργήσει πολλές, καλές νέες θέσεις απασχόλησης και να προσελκύσει επενδυτικό ενδιαφέρον.

Αυτό επιτεύχθηκε μέσα από τη μείωση φόρων και ασφαλιστικών εισφορών, την ενίσχυση – με μόνιμο τρόπο – του διαθέσιμου εισοδήματος του πολίτη, την ενίσχυση της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος, την αξιοποίηση της δημόσιας περιουσίας, την υλοποίηση μιας συνετής δημοσιονομικής πολιτικής και μιας διορατικής εκδοτικής στρατηγικής.

Συμπερασματικά, η ελληνική οικονομία έχει γυρίσει σελίδα. Μεγεθύνεται, πλέον, με έναν από τους υψηλότερους ρυθμούς στην Ευρώπη, από ουραγός σε επιδόσεις την προηγούμενη τετραετία.

ΓΝΩΜΗ

ΤΟΥ ΧΡΗΣΤΟΥ
ΣΤΑΪΚΟΥΡΑ

Εφαρμόζουμε ένα πολύπλευρο σχέδιο ανάπτυξης και εκσυγχρονισμού του σιδηροδρομικού δικτύου. Το σύστημα σηματοδότησης και τηλεδιοίκησης λειτουργεί στη σιδηροδρομική γραμμή Αθήνας - Θεσσαλονίκης, εκτός από το τμήμα Δομοκός - Λάρισα, που καταστράφηκε από την κακοκαιρία «Daniel». Εκτιμούμε ότι μέσα στην επόμενη διετία θα έχει ολοκληρωθεί η μόνιμη αποκατάσταση του βασικού σιδηροδρομικού άξονα και των κάθετων αξόνων, με προϋπολογισμό 450 εκατ. ευρώ, η οποία χρηματοδοτείται και από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

Σε αυτό το πλαίσιο, σημαντικός καθίσταται ο ρόλος των βιώσιμων υποδομών και των σύγχρονων μεταφορών.

Για αυτό, ως πολιτική ηγεσία του υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, σχεδιάζουμε, δρομολογούμε και υλοποιούμε συγκεκριμένες δέσμες πολιτικών πρωτοβουλιών. Ενδεικτικά:

1η ΔΕΣΜΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ: ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ

Στα τέλη Ιανουαρίου, παραδώσαμε τον οδικό άξονα Ακτιο - Αμβρακία.

Εως το Πάσχα, αναμένεται να παραδοθούν τα τμήματα Λαμία - Ζυνιάδα και Τρίκαλα - Καλαμπάκα του Ε65.

Ο αυτοκινητόδρομος Πάτρα - Πύργος κατασκευάζεται με επιταχυνόμενο ρυθμό, με στόχο να ολοκληρωθεί, όπως έχουμε δεσμευτεί, το καλοκαίρι του 2025.

Το Μετρό της Θεσσαλονίκης αναμένεται να παραδοθεί στους πολίτες τον Νοέμβριο.

Η κατασκευή της Γραμμής 4 του Μετρό της Αθήνας, το Flyover στη Θεσσαλονίκη, ο ΒΟΑΚ και το αεροδρόμιο στο Καστέλλι της Κρήτης προχωρούν.

2η ΔΕΣΜΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ: ΑΝΑΝΕΩΣΗ ΣΤΟΛΟΥ ΛΕΩΦΟΡΕΙΩΝ

Τα πρώτα ηλεκτρικά λεωφορεία στην ιστορία των ελληνικών μεταφορών βρίσκονται ήδη στη χώρα μας. Στο δεύτερο τρίμηνο του έτους θα κυκλοφορούν 250 καινούργια ηλεκτρικά λεωφορεία, 140 στην Αθήνα και 110 στη Θεσσαλονίκη.

Αλλά δεν μένουμε μόνο σε αυτό. Υπεγράφη η σύμβαση για την προμήθεια 100 λεωφορείων φυσικού αερίου και άμεσα θα υπογραφεί μια ακόμα σύμβαση για την προμήθεια, επιπλέον, 200 λεωφορείων φυσικού αερίου, τα οποία εκτιμούμε ότι θα τα παραλάβουμε μέσα στο 2025. Στο προσεχές διάστημα πρόκειται να προκηρυχθεί ένας νέος διαγωνισμός για ακόμα 750 λεωφορεία αντιρρυπαντικής τεχνολογίας. Με αυτές τις παρεμβάσεις, στο τέλος της τετραετίας έχει δρομολογηθεί ένας καινούργιος στόλος 1.300 λεωφορείων.

3η ΔΕΣΜΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ: ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΗΛΕΚΤΡΟΚΙΝΗΣΗΣ

Σε αυτό το πεδίο έχουν γίνει σημαντικά βήματα. Το 2019 υπήρχαν μόνο 58 σημεία φόρτισης. Σήμερα, ο αριθμός τους ανέρχεται στα 5.514, με στόχο να αναπτυχθούν 13.000 σημεία φόρτισης έως το 2025, με τη βοήθεια και του Προγράμματος «Φορτίζω Παντού», που χρηματοδοτείται από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Ταυτόχρονα, το ποσοστό των ταξινόμησεων ηλεκτρικών και υβριδικών οχημάτων κυμαίνεται πλέον στο 14%, από 0,4% το 2019, ως αποτέλεσμα και της πολιτικής κινήτρων για την αγορά ηλεκτροκίνητων οχημάτων, μέσα από το πρόγραμμα «Κινούμαι Ηλεκτρικά», η οποία και θα συνεχιστεί.

Ενδεικτικά, ο αριθμός των αμιγώς ηλεκτρικών αυτοκινήτων στη χώρα μας αυξήθηκε από τα 2.827 οχήματα το 2022, στα 6.382 το 2023.

4η ΔΕΣΜΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ: ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΥ

Εφαρμόζουμε ένα πολύπλευρο σχέδιο ανάπτυξης και εκσυγχρονισμού του σιδηροδρομικού δικτύου. Το σύστημα σηματοδότησης και τηλεδιοίκησης λειτουργεί στη σιδηροδρομική γραμμή Αθήνας - Θεσσαλονίκης, εκτός από το τμήμα Δομοκός - Λάρισα, που καταστράφηκε από την κακοκαιρία «Daniel».

Εκτιμούμε ότι μέσα στην επόμενη διετία θα έχει ολοκληρωθεί η μόνιμη αποκατάσταση του βασικού σιδηροδρομικού άξονα και των κάθετων αξόνων, με προϋπολογισμό 450 εκατ. ευρώ, η οποία χρηματοδοτείται και από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Συγχρόνως, προβλέπεται η δημιουργία ενός νέου, ενιαίου και σύγχρονου δημόσιου φορέα, με την επωνυμία «Σιδηρόδρομοι Ελλάδος ΑΕ» και πυρήνα τον ΟΣΕ, όπου εντάσσονται επιπλέον η ΕΡΓΟΣΕ ΑΕ και η ΓΑΙΑΟΣΕ ΑΕ.

Ενεργούμε στην κατεύθυνση συμμετοχής της Ελλάδας στους νέους σιδηροδρομικούς εμπορευματοικούς διαδρόμους, καταθέτοντας τέλος Ιανουαρίου πρόταση στο Connecting Europe Facility (CEF - II).

Το υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών εργάζεται με επιμονή και μεθοδικότητα σε όλα τα πεδία αρμοδιότητάς του, συμβάλλοντας στην ανάπτυξη της Ελλάδας, στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και στην ολόπλευρη ενδυνάμωση της γεωπολιτικής της ισχύος.

Από αριστερά:
 Λόρδος Malcolm
 Offord, υπουργός
 Εμπορίου του
 Ηνωμένου
 Βασιλείου,
 Καθηγητής
 Tim Orchard,
 Διευθύνων
 Σύμβουλος του
 Imperial College
 Healthcare, Δρ
 Βασίλειος Γ.
 Αποστολόπουλος,
 Διευθύνων
 Σύμβουλος
 του Ομίλου
 Ιατρικού Αθηνών,
 κ. Ιωάννης
 Τσαούσης,
 πρέσβης της
 Ελλάδος στο
 Ηνωμένο
 Βασίλειο

Όμιλος Ιατρικού - Imperial College Healthcare Ιατρική ισχύς εν τη ενώσει

Διεθνής συμφωνία που αναβαθμίζει τα πρότυπα υπηρεσιών Υγείας στην Ελλάδα

Νέα εποχή στην παροχή υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης στην Ελλάδα εγκαινιάζει ο Όμιλος Ιατρικού Αθηνών ενώνοντας τις δυνάμεις του με το διεθνούς φήμης και κορυφαίο παγκοσμίως σε επιστήμη, εμπειρία και τεχνογνωσία βρετανικό ίδρυμα, Imperial College Healthcare NHS Trust.

Έπειτα από μακρά προετοιμασία και συνεργασία, τα δύο ιδρύματα προχώρησαν στη σύναψη διεθνούς συμφωνίας (affiliation agreement), βάσει της οποίας θα ανταλλάσσουν εμπειρία, εξειδίκευση, ιατρική τεχνογνωσία και γνώση, προωθώντας τον κοινό σκοπό της παροχής ιατρικής αριστείας και κορυφαίων υπηρεσιών, παγκοσμίως.

Τη συμφωνία, που καθιστά τον Όμιλο Ιατρικού τον πρώτο νοσοκομειακό Όμιλο στην Ευρώπη που εντάσσεται στο Διεθνές Δίκτυο Συνεργαζόμενων Νοσοκομείων του Imperial College Healthcare, επισφράγισαν ο Διευθύνων Σύμβουλος του Ομίλου Ιατρικού Αθηνών, Δρ Βασίλειος Αποστολόπουλος, και ο ομόλογός του στο Imperial College Healthcare, Professor Tim Orchard, σε μια σεμνή δημόσια τελετή που έλαβε χώρα στο ιστορικό κυβερνητικό κτίριο Old Admiralty Building, στην καρδιά του Whitehall, στο Λονδίνο.

Παρόντες στην τελετή ήταν ο πρέσβης της Ελλάδος στη μεγάλη Βρετανία, κ. Ιωάννης Τσαούσης, και ο

υπουργός εμπορίου του Ηνωμένου Βασιλείου, Λόρδος Malcolm Offord.

«Η συμμαχία με το Imperial College Healthcare, και η τιμή να αποτελούμε τον πρώτο εταίρο του δικτύου στην Ευρώπη, έχουν στρατηγική αξία για τον Όμιλό μας και την υγεία στην Ελλάδα», δήλωσε μετά την υπογραφή της συμφωνίας, ο Δρ Βασίλειος Αποστολόπουλος, επισημαίνοντας: «είναι εξαιρετικά σημαντική η συνεργασία, η μεταφορά και η ανταλλαγή ιατρικής τεχνογνωσίας, οι πρακτικές ιατρικής αριστείας, τα θεραπευτικά πρωτόκολλα, τα guidelines, και όλα αυτά βεβαίως, προς όφελος του ασθενούς».

Στο ίδιο μήκος κύματος, ο Professor Tim Orchard υπογράμμισε τη σημασία της συμφωνίας για το Imperial College Healthcare, αναγνωρίζοντας τον Όμιλο Ιατρικού Αθηνών, «ως έναν κορυφαίο πάροχο υγείας, με εξαιρετική επιστημονική έρευνα και εξειδίκευση».

Από πλευράς του, ο Βρετανός υπουργός Εμπορίου, Λόρδος Offord, έκανε λόγο για «κομβική συμφωνία» για τις εμπορικές σχέσεις Ελλάδας - Ηνωμένου Βασιλείου. «Συνεργαζόμενοι με διεθνείς εταίρους αναπτύσσουμε ικανότητες, ανταλλάσσουμε γνώση, διαμοιράζουμε τεχνολογία, χτίζουμε ανθεκτικότητα, ενισχύουμε τις παρεχόμενες υπηρεσίες μας και αναβαθμίζουμε τα standards. Δουλεύοντας μαζί, εξελίσσουμε τα κλινικά πρωτόκολλα, τις θεραπευτικές μεθόδους,

και, συνολικά, αναβαθμίζουμε την ποιότητα της παρεχόμενης φροντίδας τόσο εθνικά όσο και διεθνώς», τόνισε.

Πρωτοπορία κι εξωστρέφεια

Μέσω αυτής της συμφωνίας ο Όμιλος Ιατρικού Αθηνών εδραιώνει μια προνομιακή σχέση με το Imperial College Healthcare NHS Trust, το μοναδικό ακαδημαϊκό συνεργάτη του Imperial College London, που κατατάσσεται 4ο στα 10 καλύτερα πανεπιστήμια στον τομέα της Ιατρικής παγκοσμίως. Ειδικότερα, αποκτά προνομιακή πρόσβαση σε εξειδικευμένες συμβουλευτικές υπηρεσίες και προηγμένες εκπαιδευτικές πλατφόρμες με κορυφαίους ειδικούς που θα συνεργάζονται με τους αντίστοιχους κορυφαίους γιατρούς του Ομίλου.

Παράλληλα, τα δύο ιδρύματα θα ανταλλάσσουν τακτική τεχνογνωσία και εξειδίκευση στη βάση του κοινού τους σκοπού για την προαγωγή λύσεων φροντίδας υγείας που βελτιώνουν την εμπειρία του ασθενούς και των θεραπειών, ειδικά στον τομέα της ογκολογίας, αλλά και ευρύτερα.

Σε αυτό το πλαίσιο, αναμένεται από την έναρξη κιόλας της συνεργασίας των δύο ιδρυμάτων να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στο νέο Διεθνές Ογκολογικό Κέντρο του Ομίλου Ιατρικού στη Θεσσαλονίκη, που αναμένεται να εγκαινιαστεί στο προσεχές διάστημα. Στο νέο Ογκολογικό Κέντρο θα φιλοξενηθεί ο πλέον σύγχρονος εξοπλισμός για τη διαχείριση όλων των ογκολογικών περιστατικών με τρόπο ολοκληρωμένο κι εξατομικευμένο, από την πλήρη και ορθή διάγνωση ως την αποτελεσματική θεραπεία. Η εμβληματικού χαρακτήρα αυτή επένδυση ενσωματώνει τις πλέον σύγχρονες τεχνολογίες και τάσεις στο χώρο της υγείας και αναμένεται να καταστεί σημείο αναφοράς για την Ευρώπη και την Μέση Ανατολή.

Η συμφωνία με το Imperial College Healthcare NHS Trust αναδεικνύει τη σταθερή και διαχρονική δέσμευση του Ομίλου Ιατρικού στην παροχή καινοτόμων και ποιοτικών υπηρεσιών Υγείας με επίκεντρο τον άνθρωπο, επιβεβαιώνοντας την πρωτοπορία του μεγαλύτερου ελληνικού Ομίλου υγείας της χώρας.

Ταυτόχρονα, αντανακλά και υπογραμμίζει τον στρατηγικό προσανατολισμό του Ομίλου στην εξωστρέφεια και την αριστεία και μελλοντικά στην έρευνα και εκπαίδευση. Έρχεται δε σε συνέχεια εντυπωσιακών στρατηγικών κινήσεων του Ομίλου στην Κύπρο και την Αίγυπτο τους προηγούμενους μήνες. Υπενθυμίζεται ότι ο Όμιλος Ιατρικού προχώρησε σε ενίσχυση της στρατηγικής του παρουσίας στην αγορά της Κύπρου, αναλαμβάνοντας τη διαχείριση της Ιδιωτικής Πολυκλινικής «ΥΓΕΙΑ», το μεγαλύτερο ιδιωτικό νοσοκομείο στη Μεγαλόνησο, σε συνδυασμό με την απόκτηση μειοψηφικής συμμετοχής στο μετοχικό κεφάλαιο. Παράλληλα, προχώρησε στην υπογραφή Μνημονίου Συνεργασίας μεταξύ του Ομίλου Ιατρικού και του Υπουργείου Υγείας και Πληθυσμού της Αιγύπτου, στο πλαίσιο της οποίας διερευνάται η προοπτική συνεργασιών και επενδύσεων γύρω από την παροχή υψηλού επιπέδου υπηρεσιών υγείας στη γείτονα χώρα.

Σημαντική πρόοδος στην οικονομία αλλά οι κίνδυνοι καραδοκούν

Οπως και να εξετάσει κανείς την ελληνική οικονομία, το συμπέρασμα στο οποίο καταλήγει είναι ότι τα τελευταία χρόνια έχει σημειωθεί τεράστια πρόοδος. Δεν είναι βέβαια μακριά το παρελθόν που η χώρα είχε φτάσει ένα βήμα πριν από τον γκρεμό. Προηγήθηκε η συνεχής αποβιομηχάνιση, η δημόσια και ιδιωτική κατανάλωση που υπερέβαινε τις παραγωγικές δυνατότητες, ο ασυγκράτητος δανεισμός, η αντιπαραγωγική νοοτροπία, η χαμηλή ποιότητα δημοσίων αγαθών, η κυριαρχία ολιγοπωλίων, οι αποδυναμωμένοι θεσμοί, οι προσοδοθηρικές συμπεριφορές, η εκτεταμένη φοροδιαφυγή και παραοικονομία, οι αθρόες εισαγωγές, η χαμηλή παραγωγικότητα και η συνεχώς επιδεινούμενη ανταγωνιστικότητα.

Σήμερα, η εικόνα της χώρας είναι εντελώς διαφορετική: τα πρωτογενή ελλείμματα έχουν γίνει πλεονάσματα, η ύφεση έχει γίνει ανάπτυξη, οι επενδύσεις αυξάνονται, η ανεργία μειώνεται και η χώρα ανακτά την επενδυτική της βαθμίδα. Τα ελληνικά ομόλογα γίνονται πλέον

Σήμερα, η εικόνα της χώρας είναι εντελώς διαφορετική: τα πρωτογενή ελλείμματα έχουν γίνει πλεονάσματα, η ύφεση έχει γίνει ανάπτυξη, οι επενδύσεις αυξάνονται, η ανεργία μειώνεται και η χώρα ανακτά την επενδυτική της βαθμίδα. Τα ελληνικά ομόλογα γίνονται πλέον περιζήτητα. Διεθνείς οικονομικοί και επενδυτικοί οργανισμοί, όπως πρόσφατα το ΔΝΤ, εκθειάζουν τη χώρα για την πρόοδο που έχει σημειώσει στη μείωση της παραοικονομίας στην Ελλάδα από το ανώτατο όριο του 30% του ΑΕΠ που είχε φτάσει το 2013, στο πολύ χαμηλότερο επίπεδο του 16% του ΑΕΠ το 2021

ΓΝΩΜΗ

ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ
ΛΙΑΡΓΚΟΒΑ

περιζήτητα. Διεθνείς οικονομικοί και επενδυτικοί οργανισμοί, όπως πρόσφατα το ΔΝΤ, εκθειάζουν τη χώρα για την πρόοδο που έχει σημειώσει στη μείωση της παραοικονομίας στην Ελλάδα από το ανώτατο όριο του 30% του ΑΕΠ που είχε φτάσει το 2013, στο πολύ χαμηλότερο επίπεδο του 16% του ΑΕΠ το 2021. Το ελληνικό χρηματιστήριο καταγράφει σημαντικές επιδόσεις, με αποτέλεσμα τη σημαντική αύξηση των θετικών αποδόσεων, της κεφαλαιοποίησης και της αξίας συναλλαγών. Διεθνείς οίκοι αξιολόγησης, όπως η Rating and Investment Information (R&I), η Scope Ratings, η DBRS Morningstar, η Standard & Poor's και η Fitch επανάφεραν την Ελλάδα στην επενδυτική βαθμίδα. Αυτή φέρνει πολλαπλά οφέλη, όπως η μείωση του κόστους δανεισμού για το Δημόσιο και τις επιχειρήσεις, η προσέλκυση ενός ευρύτερου επενδυτικού κοινού για τις ελληνικές μετοχές και τα ομόλογα, και η δυνατότητα επανένταξης της ελληνικής χρηματιστηριακής αγοράς στις ανεπτυγμένες αγορές.

Επιπλέον, οι καλές επιδόσεις της ελληνικής οικονομίας αντανακλώνται και στην αγορά εργασίας, η οποία συνεχίζει να καταγράφει θετικές επιδόσεις, με συνεχιζόμενη μείωση της ανεργίας και αύξηση της απασχόλησης. Αυτό συνέβαλε στο να αυξηθούν οι ονομαστικοί μισθοί, αν και ο υψηλός πληθωρισμός διάβρωσε τις όποιες αυξήσεις. Παρόλο που ο αριθμός των απασχολούμενων δεν έχει ακόμη φτάσει τα προ κρίσης επίπεδα, το ποσοστό απασχόλησης για την ηλικιακή ομάδα 15-64 ετών έχει φτάσει σε ιστορικά υψηλά. Τέλος, οι αρχικές πληθωριστικές πιέσεις, οι οποίες προκλήθηκαν από πλήθος εσωτερικών και εξωτερικών παραγόντων, έχουν υποχωρήσει.

Ως εκ τούτου, η Ελλάδα είναι σήμερα προετοιμασμένη όχι μόνο για κανονική ανάπτυξη, αλλά ενδεχομένως και για απογείωση, υπό την προϋπόθεση ότι οι επενδύσεις, οι εξαγωγές και οι μεταρρυθμίσεις προωθούνται πλήρως. Είναι δηλαδή απαραίτητο να αλλάξει το παραγωγικό μας μοντέλο και να γίνει περισσότερο βιώσιμο και ανθεκτικό. Ας μην ξεχνάμε ότι ο πόλεμος στην Ουκρανία συνεχίζεται, το κόστος δανεισμού εξακολουθεί να είναι αυξημένο για επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά, ενώ η τεχνολογική υστέρηση και οι συχνότερες φυσικές καταστροφές λόγω της κλιματικής αλλαγής θέτουν πρόσθετες προκλήσεις για την ελληνική οικονομία.

Εάν συνεχίσουμε χωρίς να αλλάξουμε, δεν πρόκειται να αυξήσουμε τον πλούτο στη χώρα μας, ιδιαίτερα εάν βάλουμε στην εξίσωση και το πρόβλημα του δημογραφικού. Διάφορες άμεσες και αποτελεσματικές δράσεις και μεταρρυθμίσεις θα πρέπει να λάβουν χώρα προκειμένου η χώρα να γίνει λιγότερο εξαρτημένη από τις εισαγωγές αγαθών, να γίνει πιο αυτάρκης όσον αφορά τα αγαθά, και να είναι πιο εξωστρεφής στο εμπορικό ισοζύγιο για να βελτιωθεί το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών.

Μια πιο ολοκληρωμένη και στρατηγική εξέταση του συνολικού επενδυτικού σχεδίου της χώρας απαιτείται για να επιτευχθεί μια πιο ισορροπημένη και αποτελεσματική κατανομή των πόρων μεταξύ των τομέων της οικονομίας, με τρόπο που να βελτιώνει την παραγωγικότητα χωρίς συμβιβασμούς όσον αφορά τους περιβαλλοντικούς στόχους. Επιπλέον, πρέπει να ληφθούν σημαντικά μέτρα για την επιτάχυνση του ψηφιακού μετασχηματισμού της ελληνικής οικονομίας και κοινωνίας και να διευκολυνθεί η πραγματική συμβολή των τεχνολογιών της βιομηχανίας στην οικονομία. Μεταξύ άλλων, η τεχνητή νοημοσύνη (TN) αναμένεται να έχει αξιοσημείωτο αντίκτυπο στην παραγωγικότητα, αλλά θα πρέπει επίσης να ληφθούν μέτρα για τον μετριασμό των (κοινωνικών, ασφαλιστικών, περιβαλλοντικών και άλλων) κινδύνων της τεχνητής νοημοσύνης. Παράλληλα, οι πολιτικές για την καταπολέμηση των κοινωνικών ανισοτήτων και των μέτρων για τη στήριξη της εδαφικής συνοχής και της περιφερειακής σύγκλισης είναι απαραίτητες για τη διασφάλιση μιας βιώσιμης ανάπτυξης χωρίς αποκλεισμούς. Τέλος, η επέκταση των τραπεζικών πιστώσεων, ιδιαίτερα στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, μέσα από στρατηγικές συμπράξεις και διερεύνηση εναλλακτικών τρόπων χρηματοδότησης, θα βοηθούσε στην αύξηση της συνολικής παραγωγικότητας και του ΑΕΠ.

Ο Παναγιώτης Λιαργκόβας είναι πρόεδρος του ΚΕΠΕ και του Εθνικού Συμβουλίου Παραγωγικότητας, καθηγητής Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

ΟΜΙΛΟΣ ΕΛΛΑΚΤΩΡ

Βιώσιμη επιχειρηματικότητα, για ένα βιώσιμο μέλλον

Στον Όμιλο ΕΛΛΑΚΤΩΡ, η βιώσιμη ανάπτυξη αποτελεί προτεραιότητα της επιχειρηματικής μας δραστηριότητας, σε πλήρη εναρμόνιση με τις αξίες και το όραμά μας για ένα βιώσιμο μέλλον. Με επίκεντρο τον άνθρωπο και το περιβάλλον, επενδύουμε σε καινοτόμες τεχνολογίες και δράσεις που μειώνουν το περιβαλλοντικό μας αποτύπωμα και στηρίζουμε την κοινωνία μέσα από συστηματικές πρωτοβουλίες κοινωνικής συνεισφοράς.

Εδώ και 30 χρόνια, ανοίγουμε νέους δρόμους στον κλάδο των Παραχωρήσεων, με έργα που αναβάθμισαν την ποιότητα και τη λειτουργία των οδικών αξόνων της χώρας ενισχύοντας την περιφερειακή ανάπτυξη. Πρωτοστατούμε στον κλάδο διαχείρισης αποβλήτων και στην παραγωγή πράσινης ενέργειας με τεχνολογίες αιχμής, και στόχο την προώθηση των αρχών της κυκλικής οικονομίας. Επενδύουμε σε σύνθετα αναπτυξιακά έργα για τη δημιουργία νέων εμπορικών, πολιτιστικών και τουριστικών προορισμών, που συμβάλλουν στην ενίσχυση της οικονομίας και της επιχειρηματικότητας σε εθνικό και τοπικό επίπεδο.

Δέσμευσή μας, η δημιουργία μακροπρόθεσμης αξίας για την κοινωνία, το περιβάλλον και την οικονομία και η συμβολή μας στην διασφάλιση ενός βιώσιμου μέλλοντος για όλους.

www.ellaktor.com

ΑΚΤΩΡ
ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΕΙΣ

ΗΛΕΚΤΩΡ

R.E.D.S.

Η κλιματική αλλαγή και η επιρροή της στην αξιολόγηση «κινδύνου χώρας»

Ο κίνδυνος χώρας (country risk) και η εκτίμησή του αποτελούν θέμα μείζονος σημασίας και απευθύνονται σε κάθε επενδυτή που συναλλάσσεται με ξένες χώρες ή επιχειρήσεις. Ο κίνδυνος χώρας είναι μια έννοια που σχετίζεται τακτικά με τον πολιτικό κίνδυνο. Η γέννηση αυτής της έννοιας αντιστοιχεί στην εθνικοποίηση της διώρυγας του Σουέζ από τον Gamal Abdel Nasser το 1956. Ο ορισμός του κινδύνου χώρας έχει αποτελέσει αντικείμενο πολλών άρθρων.

Ο Bernard Marois τον ορίζει ως ο κίνδυνος μιας καταστροφής που προκύπτει από το οικονομικό και πολιτικό πλαίσιο ενός ξένου κράτους, στο οποίο μια επιχείρηση ασκεί μέρος των δραστηριοτήτων της.

Πρόσφατα τίθεται το ερώτημα: ποια η επιρροή του κλίματος στην ανάλυση του κινδύνου χώρας; Η κλιματική αλλαγή αναμένεται να αλλάξει τα προφίλ κινδύνου των χωρών. Παρά την απουσία μοντέλου για την εκτίμηση και την πρόβλεψη των επιπτώσεων του κλίματος στις δραστηριότητες των χωρών, ορισμένοι δείκτες καθιστούν δυνατή τη δημιουργία μιας αρχικής εικόνας των δυνητικά πιο ευάλωτων χωρών.

Δυσκολίες μοντελοποίησης

Ο τυπικός ορισμός του κλιματικού κινδύνου διακρίνει δύο κύριους τύπους: τον φυσικό κίνδυνο και τον κίνδυνο μετάβασης. Ο φυσικός κίνδυνος προκαλείται από τον πολλαπλασιασμό των φυσικών φαινομένων που προκύπτουν από την κλιματική αλλαγή. Μπορεί να συνδεθεί με γεγονότα που αναφέρονται σε μετεωρολογικά φαινόμενα (κυκλώνες, τυφώνες, ξηρασία, πλημμύρες, κ.λπ.), αλλά και με χρόνια γεγονότα, που αναφέρονται σε μακροχρόνιες αλλαγές στα κλιματικά πρότυπα (χρόνια άνοδος της θερμοκρασίας, συνεχής άνοδος του επιπέδου της θάλασσας...). Ο κίνδυνος μετάβασης καλύπτει όλους τους κινδύνους που συνδέονται με την αναδιάρθρωση του οικονομικού συστήματος προς μια οικονομία

Πρόσφατα τίθεται το ερώτημα: ποια η επιρροή του κλίματος στην ανάλυση του κινδύνου χώρας; Η κλιματική αλλαγή αναμένεται να αλλάξει τα προφίλ κινδύνου των χωρών. Ο δείκτης ND-GAIN συνοψίζει την ευαισθησία μιας χώρας στην κλιματική αλλαγή και άλλες παγκόσμιες προκλήσεις σε συνδυασμό με την ετοιμότητά της να βελτιώσει την ανθεκτικότητα

ΓΝΩΜΗ

ΤΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΖΟΠΟΥΝΙΔΗ

χαμηλών εκπομπών άνθρακα. Ως προς τον κίνδυνο χώρας, οι φυσικοί κίνδυνοι έχουν αντίκτυπο στη γεωργική και βιομηχανική παραγωγική ικανότητα η οποία μπορεί να υπονομεύσει την ισορροπία των δημόσιων λογαριασμών και την κοινωνική σταθερότητα.

Ο κίνδυνος μετάβασης είναι πιθανόν να επηρεάσει, με τρόπο λίγο ή πολύ ξαφνικό, τα οικονομικά μοντέλα των χωρών, όπως μείωση της ζήτησης για ορισμένα αγαθά και υπηρεσίες, απώλεια εισοδήματος σε ξένο νόμισμα, αύξηση του πληθωρισμού.

Κλιματικό rating

Σε μια προοπτική σύγκρισης της φυσικής ευπάθειας των χωρών στην κλιματική αλλαγή, προτείνεται ο δείκτης ND-GAIN, ο οποίος συνοψίζει την ευαισθησία μιας χώρας στην κλιματική αλλαγή και άλλες παγκόσμιες προκλήσεις σε συνδυασμό με την ετοιμότητά της να βελτιώσει την ανθεκτικότητα. Ο δείκτης στηρίζεται σε έξι τομείς που κρίνονται απαραίτητοι: τρόφιμα, νερό, υγεία, οικόσυστημα, ανθρώπινη κατοικία, υποδομές (University of Notre Dame, ND-GAIN: Notre Dame Global Adaptation Initiative). Στόχος είναι η μέτρηση της ευπάθειας και της ευαισθησίας του κλάδου στις αλλαγές των κλιματικών αλλαγών αλλά και της ικανότητας προσαρμογής σε αυτές τις αλλαγές.

Από την άποψη της κατανόησης της έντασης του κινδύνου μετάβασης αξιολογούνται διάφορες διαστάσεις. Το επίπεδο της έντασης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου καθώς και της πρόσφατης εξέλιξής του, η ένταση άνθρακα των εξαγόμενων προϊόντων (ποσότητα CO2 που εκπέμπεται για την παραγωγή). Στην πραγματικότητα, οι εξαγωγές είναι συνήθως η πρώτη ή η δεύτερη πηγή κερδών σε ξένο συνάλλαγμα στις αναπτυσσόμενες χώρες και εκείνες που εξαγωγή προϊόντα υψηλής έντασης άνθρακα και κινδυνεύουν να είναι λιγότερο ανταγωνιστικές ή/και να χάσουν τα μερίδια αγοράς στις εξαγωγές τους.

Οι δείκτες για την αξιολόγηση της κλιματικής πολιτικής καθώς και οι δημόσιες δαπάνες για την προστασία του περιβάλλοντος αποτελούν επίσης χρήσιμες πηγές πληροφόρησης. Ακόμη, θα μπορούσαν να εξεταστούν η ποιότητα και η αποτελεσματικότητα των θεσμών, οι δημοσιονομικές ικανότητες κ.λπ. Αυτά τα στοιχεία καθώς και άλλα πιο οικονομικά-χρηματοοικονομικά θα μπορούσαν να ληφθούν υπόψη στην εκτίμηση του κινδύνου χώρας.

Συμπερασματικά, η κινεποποίηση πολλών δεικτών καθιστά δυνατή τη διαμόρφωση μιας αρχικής εικόνας του κλιματικού κινδύνου σε διάφορες διαστάσεις σε επίπεδο χώρας. Ο περιορισμένος αριθμός ιστορικών δεδομένων, καθώς και η απουσία προηγούμενου μοντέλου για τον υπολογισμό των πιθανών μελλοντικών επιπτώσεων της ανόδου της θερμοκρασίας στη δραστηριότητα των χωρών, καθώς και ο ορίζοντας υλοποίησής τους περιορίζουν το εύρος της ανάλυσης. Ακόμη, πέρα από το κλίμα και το περιβάλλον, υπάρχουν και οι κοινωνικοί παράγοντες και αυτοί της διακυβέρνησης που επηρεάζουν τον κίνδυνο χώρας.

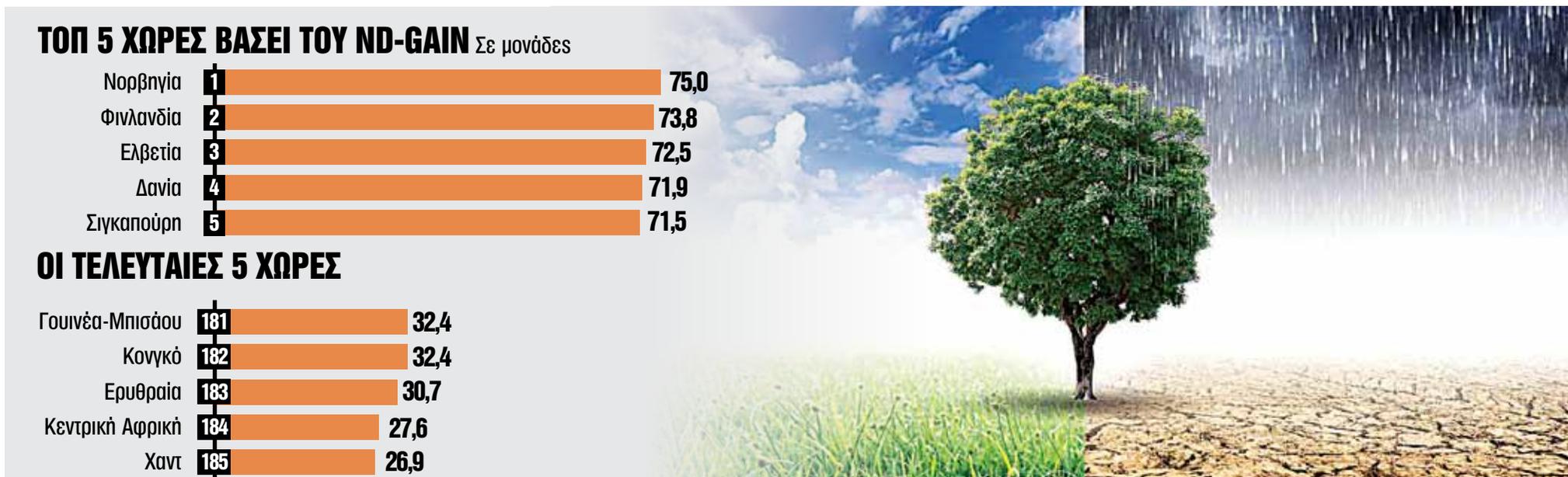
Ο Κωνσταντίνος Ζουπανίδης είναι καθηγητής στο Πολυτεχνείο της Κρήτης και ακαδημαϊκός

ΤΟΠ 5 ΧΩΡΕΣ ΒΑΣΕΙ ΤΟΥ ND-GAIN Σε μονάδες

Νορβηγία	1	75,0
Φινλανδία	2	73,8
Ελβετία	3	72,5
Δανία	4	71,9
Σιγκαπούρη	5	71,5

ΟΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΕΣ 5 ΧΩΡΕΣ

Γουινέα-Μπισάου	181	32,4
Κονγκό	182	32,4
Ερυθραία	183	30,7
Κεντρική Αφρική	184	27,6
Χαντ	185	26,9

Αμαξοστάσιο του μετρό Θεσσαλονίκης στη Νέα Ελβετία

Η Intrakat εξελίσσεται σε έναν κορυφαίο παίκτη της αγοράς

Ο Όμιλος Intrakat είναι ένας κορυφαίος κατασκευαστικός όμιλος που διαθέτει ευρύ χαρτοφυλάκιο δραστηριοτήτων και σημαντικό αποτύπωμα στην ευρύτερη περιοχή της Νοτιοανατολικής Ευρώπης. Με προσήλωση στη βιώσιμη ανάπτυξη, ο Όμιλος Intrakat δημιουργεί αξία για τους μετόχους του και για τις κοινωνίες όπου δραστηριοποιείται, οδηγώντας την ανάπτυξη.

Έχοντας ολοκληρώσει την εξαγορά της εταιρείας Ακτώρ - της ιστορικότερης ίσως κατασκευαστικής εταιρείας της Ελλάδας, με τεράστια εμπειρία, πολυσιδηρή δραστηριότητα και διεθνή παρουσία - ο Όμιλος Intrakat υλοποιεί μια δυναμική αναπτυξιακή στρατηγική, επενδύοντας με συνέπεια στην επέκταση των δραστηριοτήτων του χαρτοφυλακίου εντός κι εκτός συνόρων και συμβάλλοντας στην ανάπτυξη και την πράσινη μετάβαση της Ελλάδας.

Πολυσιδηρές δραστηριότητες με κερδοφορία

Ο Όμιλος Intrakat δραστηριοποιείται με επιτυχία σε όλο το φάσμα του τεχνικού κλάδου: Μεγάλα έργα συγκοινωνιακών, ενεργειακών και κτιριακών υποδομών, Συμπράξεις Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ) και Παραχωρήσεις, Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και Αποθήκευση Ενέργειας, Ανάπτυξη Ακινήτων και Τουρισμό, αλλά και Πε-

Αλέξανδρος Εξάρχου, Αντιπρόεδρος ΔΣ και Διευθύνων Σύμβουλος Ομίλου Intrakat

ριβαλλοντικά Έργα και έργα Έξυπνων Πόλεων.

Πλέον, ο Όμιλος Intrakat έχει επιστρέψει σε λειτουργική κερδοφορία, γεγονός που δεν έχει περάσει απαρατήρητο από την αγορά, ενώ δεν είναι τυχαίο ότι η κεφαλαιοποίηση της εταιρείας στο χρηματιστήριο έχει πολλαπλασιαστεί σε σχέση με πέρυσι, χάρη στις προοπτικές που διανοίγονται για αυτήν.

Η επέκταση του αποτυπώματος της Intrakat

Η διοίκηση του Ομίλου υλοποιεί με συνέπεια μία στρατηγική για τον μετασχηματισμό του οργανισμού σε έναν κορυφαίο παίκτη της αγοράς, μία προοπτική που ενισχύθηκε από την ολοκλήρωση της εξαγοράς της Ακτώρ, η οποία αποτελεί και τη μεγαλύτερη θυγατρική του. Και, μάλιστα, σε emblematicά έργα, στα οποία συμμετέχει η Ακτώρ, όπως το Μετρό Θεσσαλονίκης και ο αυτοκινητόδρομος Πάτρα - Πύργος, οι εργασίες επιταχύνονται προκειμένου να παραδοθούν ταχύτερα στους πολίτες, συμβάλλοντας έτσι στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας.

Η Ακτώρ έχει κατασκευάσει μερικά από τα emblematicότερα συγκοινωνιακά, ενεργειακά, κτιριακά και τουριστικά μεγάλα έργα της Ελλάδας, ενώ διαθέτει συσσωρευμένη τεχνογνωσία στη διαχείριση

υποδομών, έργων και τεχνικών εγκαταστάσεων, καθώς και στις λατομικές δραστηριότητες. Είναι ενδεικτικό ότι μετά την εξαγορά της Ακτώρ, ο Όμιλος Intrakat συμμετέχει σε 370 μεγάλα έργα, έχει ανεκτέλεστο περί τα 5 δισ. ευρώ και συγκεντρώνει κύκλο εργασιών της τάξης του 1 δισ. σε ετήσια βάση.

Διαφοροποίηση χαρτοφυλακίου

Με στόχο την διασφάλιση μελλοντικών εσόδων, η Intrakat επενδύει με συνέπεια στην διαφοροποίηση κι επέκταση των δραστηριοτήτων του χαρτοφυλακίου της, με στόχο να έχει θεμελιώσει ισχυρή θέση στην αγορά και επενδύει στην ανάπτυξη ΑΠΕ και συστημάτων αποθήκευσης. Και προκειμένου να επιταχύνει την υλοποίηση του στόχου αυτού, προχώρησε πρόσφατα σε μία στρατηγική συνεργασία με τη ΔΕΗ για την από κοινού ανάπτυξη χαρτοφυλακίου Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ) συνολικής ισχύος έως 2,7 GW. Η αξία της από κοινού επένδυσης στην δυναμική πλήρη ανάπτυξή της, εκτιμάται ότι θα υπερβεί το € 1 δισ.

Η Intrakat επιδιώκει τη συμμετοχή της στην πράσινη μετάβαση της Ελλάδας και αναμένεται να συμμετάσχει στους επικείμενους διαγωνισμούς για την ανάπτυξη υπερακτίων αιολικών πάρκων, σε συνεργασία με τον στρατηγικό της εταίρο Parkwind, που διαθέτει μακρά σχετική εμπειρία. Επιπλέον, προωθεί την δραστηριοποίησή της και σε άλλα περιβαλλοντικά έργα, όπως η Διαχείριση Απορριμμάτων, αλλά και τα έργα «έξυπνων πόλεων».

ΣΔΙΤ και real estate

Ο Όμιλος Intrakat επενδύει με συνέπεια στα έργα ΣΔΙΤ, όπως ο οδικός άξονας Καλαμάτας - Πύλου και το τμήμα Χερσόνησος - Νεάπολη του ΒΟΑΚ, προϋπολογισμού 239 εκατ. ευρώ και 188 εκατ. ευρώ, αντίστοιχα. Ενώ παράλληλα είναι μειοδότης σε μεγάλα κτιριακά έργα ΣΔΙΤ, όπως εκείνα της Γενικής Γραμματείας Υποδομών και των Φοιτητικών Εστιών της Κρήτης και της Θεσσαλίας.

Παράλληλα, στο πλαίσιο της στρατηγικής για την διαφοροποίηση του χαρτοφυλακίου της, έχει επιτύχει την ανάληψη emblematicών ιδιωτικών έργων, όπως το Riviera Tower στο Ελληνικό (προϋπολογισμού €350 εκατ. ευρώ), αλλά και τον νέο Τερματικό Σταθμό Αποθήκευσης Πετρελαίου, δυναμικότητας 1,3 εκατ. m3 στα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, ύψους 357 εκατ. ευρώ, για λογαριασμό της εταιρείας Ecomar.

Επιπλέον, επενδύει στην συγκέντρωση και ανάπτυξη τουριστικών ακινήτων και κτιριακών υποδομών σε ελκυστικούς τουριστικούς προορισμούς της χώρας, όπως το Aranema Resort της Μυκόνου, που θα μετατραπεί σε luxury boutique hotel, και το πεντάστερο «Xenodocheio Milos», στην καρδιά της Αθήνας που ήδη λειτουργεί.

Τα οφέλη των επιχειρήσεων από την ΕΚΕ

Έχουν κατά μέσο όρο 10% υψηλότερες πωλήσεις και 15% υψηλότερα κέρδη σε σχέση με αυτές που δεν ασκούν Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη, σύμφωνα με τον ΣΕΒ

Η οικονομική συμβολή της ΕΚΕ μπορεί να μετρηθεί έμμεσα με διάφορους τρόπους. Ένας τρόπος είναι να εξετάσουμε το συνολικό κόστος των προϋπολογισμών των εταιρειών για ΕΚΕ σε μία περίοδο. Αυτό το κόστος μπορεί να περιλαμβάνει δαπάνες για δωρεές σε κοινωνικές οργανισμούς, προγράμματα κοινωνικής ευθύνης των εργαζομένων και προγράμματα περιβαλλοντικής βιωσιμότητας.

Σύμφωνα με μελέτη του ΣΕΒ, οι ελληνικές επιχειρήσεις που ασκούν ΕΚΕ έχουν κατά μέσο όρο 10% υψηλότερα επίπεδα πωλήσεων και 15% υψηλότερα επίπεδα κερδών από τις επιχειρήσεις που δεν ασκούν ΕΚΕ. Επίσης, οι εταιρείες αυτές έχουν κατά μέσο όρο 5% υψηλότερη απασχόληση και 3% υψηλότερες επενδύσεις σε έρευνα και ανάπτυξη. Επιπλέον, οι επιχειρήσεις που ασκούν ΕΚΕ είναι επίσης πιο πιθανό να είναι

επιτυχείς σε ένα ανταγωνιστικό περιβάλλον.

Σε άλλη μελέτη του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ διαπιστώνεται ότι οι εταιρείες που ασκούν ΕΚΕ είναι πιο πιθανό να είναι επιτυχείς σε ένα ανταγωνιστικό περιβάλλον και να προσελκύσουν και να διατηρήσουν ταλαντούχους εργαζομένους. Έρευνα της McKinsey & Company διαπίστωσε ότι οι εταιρείες που ασκούν ΕΚΕ έχουν κατά μέσο όρο 12% υψηλότερα επίπεδα κερδών από τις επιχειρήσεις που δεν ασκούν ΕΚΕ. Η KPMG διαπίστωσε ότι οι εταιρείες που ασκούν ΕΚΕ έχουν κατά μέσο όρο 10% υψηλότερη αξία μετοχών από τις επιχειρήσεις που δεν ασκούν ΕΚΕ.

Πώς κερδίζουν οι επιχειρήσεις

Ένας άλλος τρόπος για να μετρηθεί η οικονομική συμβολή της ΕΚΕ είναι να εξετάσουμε τα οφέλη που απολαμβάνουν οι επιχειρήσεις από τις δράσεις ΕΚΕ. Αυτά τα οφέλη μπορεί να περιλαμβάνουν:

■ **Βελτίωση της εικόνας της εταιρείας**

as: Οι επιχειρήσεις που ασκούν ΕΚΕ είναι πιο πιθανό να κερδίσουν την εμπιστοσύνη των καταναλωτών, των εργαζομένων και των επενδυτών. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε αύξηση των πωλήσεων, βελτίωση της ποιότητας του εργατικού δυναμικού και προσέλκυση επενδύσεων.

■ **Προσφορά ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος:** Οι επιχειρήσεις που ασκούν ΕΚΕ είναι πιο πιθανό να είναι επιτυχείς σε ένα ανταγωνιστικό περιβάλλον. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι οι επιχειρήσεις αυτές μπορούν να διαφοροποιηθούν από τους ανταγωνιστές τους και να προσελκύσουν πελάτες που αναζητούν υπεύθυνες επιχειρήσεις.

■ **Βοήθεια στην αντιμετώπιση περιβαλλοντικών και κοινωνικών ζητημάτων:** Η ΕΚΕ μπορεί να βοηθήσει στην αντιμετώπιση περιβαλλοντικών και κοινωνικών ζητημάτων, όπως η κλιματική αλλαγή, η φτώχεια και η ανισότητα. Αυτό μπορεί να έχει θετικό αντίκτυπο στην κοινωνία και το περιβάλλον.

Αυτά τα δεδομένα δείχνουν ότι η ΕΚΕ μπορεί να έχει σημαντικά οικονομικά οφέλη

για τις επιχειρήσεις. Οι επιχειρήσεις που ασκούν ΕΚΕ είναι πιο πιθανό να είναι επιτυχείς σε ένα ανταγωνιστικό περιβάλλον, να προσελκύσουν και να διατηρήσουν ταλαντούχους εργαζομένους και να αυξήσουν τα κέρδη τους.

Από την επιφύλαξη στην αποδοχή

Ωστόσο, η ΕΚΕ δεν υιοθετήθηκε άμεσα από τις ελληνικές επιχειρήσεις. Υπήρξαν διάφορα στάδια αποδοχής, εφαρμογής και ωριμότητας.

Στις αρχές της δεκαετίας του 1990 η ΕΚΕ ήταν ακόμα μια σχετικά νέα έννοια. Οι ελληνικές επιχειρήσεις ήταν αρχικά επιφυλακτικές απέναντι στην ΕΚΕ, καθώς θεωρούσαν ότι ήταν μια πρόσθετη επιβάρυνση. Ωστόσο, με την πάροδο του χρόνου οι επιχειρήσεις άρχισαν να αναγνωρίζουν τα οφέλη της ΕΚΕ, όπως η βελτίωση της εικόνας τους, η προσέλκυση και η διατήρηση εργαζομένων και η μείωση της έκθεσης σε κινδύνους.

Στις αρχές της δεκαετίας του 2000 η ΕΚΕ άρχισε να κερδίζει έδαφος στην Ελλάδα. Οι επιχειρήσεις άρχισαν να υιοθετούν μια σειρά από δράσεις ΕΚΕ, όπως η προσφορά δωρεών σε κοινωνικές οργανισμούς και η υποστήριξη τοπικών κοινοτήτων.

Σήμερα η ΕΚΕ αποτελεί μια σημαντική τάση στην ελληνική επιχειρηματική κοινότητα. Σύμφωνα με έρευνα της ΕΣΕΕ, το 70% των ελληνικών επιχειρήσεων εφαρμόζουν κάποια μορφή ΕΚΕ.

Σήμερα η ΕΚΕ αποτελεί μια σημαντική τάση στην ελληνική επιχειρηματική κοινότητα. Σύμφωνα με έρευνα της ΕΣΕΕ, το 70% των ελληνικών επιχειρήσεων εφαρμόζουν κάποια μορφή ΕΚΕ

Τα τρία στάδια της ανάπτυξης στην Ελλάδα

Σε γενικές γραμμές, η ΕΚΕ στην Ελλάδα έχει περάσει από τα ακόλουθα στάδια:

1

Στάδιο αποδοχής: 1990-2000

Σε αυτό το στάδιο, οι ελληνικές επιχειρήσεις ήταν αρχικά επιφυλακτικές απέναντι στην ΕΚΕ. Ωστόσο, με την πάροδο του χρόνου, οι επιχειρήσεις άρχισαν να αναγνωρίζουν τα οφέλη της ΕΚΕ, όπως η βελτίωση της εικόνας τους, η προσέλκυση και η διατήρηση εργαζομένων και η μείωση της έκθεσης σε κινδύνους.

2

Στάδιο εφαρμογής: 2000-2010

Σε αυτό το στάδιο, η ΕΚΕ άρχισε να κερδίζει έδαφος στην Ελλάδα. Οι επιχειρήσεις άρχισαν να υιοθετούν μια σειρά από δράσεις ΕΚΕ, όπως η προσφορά δωρεών σε κοινωνικές οργανισμούς και η υποστήριξη τοπικών κοινοτήτων.

3

Στάδιο ωριμότητας: 2010-σήμερα

Σε αυτό το στάδιο, η ΕΚΕ αποτελεί μια σημαντική τάση στην ελληνική επιχειρηματική κοινότητα. Σύμφωνα με έρευνα της ΕΣΕΕ, το 70% των ελληνικών επιχειρήσεων εφαρμόζουν κάποια μορφή ΕΚΕ. Οι επιχειρήσεις υιοθετούν ολοκληρωμένες στρατηγικές ΕΚΕ που καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα περιβαλλοντικών και κοινωνικών ζητημάτων.

Ξενάγηση του ΑΒΑΞ στη σήραγγα της Γραμμής 4 κάτω από το Γουδί

Ομιλος AVAX

Με εντυπωσιακούς ρυθμούς και τεχνολογία αιχμής η Γραμμή 4 του μετρό της Αθήνας

Μεγάλης σημασίας δημόσια και ιδιωτικά έργα και ανεκτέλεστο 3,5 δισ. ευρώ στο χαρτοφυλάκιο του ομίλου για υποδομές που αλλάζουν τη χώρα.

Πρόκειται για το μεγαλύτερο δημόσιο έργο που υλοποιείται στην Ελλάδα. Είναι η Γραμμή 4 του μετρό της Αθήνας, προϋπολογισμού 1,8 δισ. ευρώ, που στην πρώτη της αυτή φάση θα συνδέει το Γουδί με το Γαλάτσι, περνώντας από περιοχές που διψάνε για ταχύτερες και πιο σύγχρονες μετακινήσεις, όπως τα Ιλίσια, η Καισαριανή, το Κολωνάκι, τα Εξάρχεια, τα Δικαστήρια και η Κυψέλη. Στη μάχη της κατασκευής των σιρράγγων, οι δύο δίδυμοι μετροπόντικες (TBM) της AVAX, ό,τι πιο σύγχρονο έχει να δείξει η τεχνολογία για τέτοιας εμβέλειας έργα.

Η «Αθηνά», ο μετροπόντικας που ξεκίνησε από την Κατεχάκη, ολοκλήρωσε το πρώτο χιλιόμετρο της σήραγγας προς Ιλίσια, έχοντας ολοκληρώσει το 20% της διαδρομής του, ενώ η «Νίκη» που ξεκίνησε τις εργασίες της στο Αλσος Βεΐκου μέσα στη χρονιά, θα έχει προχωρήσει στην κατασκευή της σήραγγας δύο σταθμών στο Γαλάτσι.

Τεχνολογία, Καινοτομία και Εξειδίκευση σε πρώτο πλάνο

Η «Αθηνά», με αφετηρία την Κατεχάκη και κατεύθυνση το Γαλάτσι, και η «Νίκη», που ακολουθεί αντίθετη πορεία,

αποτελούν την επιτομή της τεχνολογίας, διανοίγοντας κατά μέσο όρο καθημερινά περίπου 15 μέτρα σήραγγας, επενδύοντάς την παράλληλα με τον απαιτούμενο τσιμεντένιο δακτύλιο. Για πρώτη φορά μάλιστα οι μετροπόντικες μπορούν να προβλέψουν πιθανά «εμπόδια» που θα συναντήσουν ακόμη και 20 μέτρα μπροστά τους, εξασφαλίζοντας έτσι την απρόσκοπτη πορεία του έργου. Η «Αθηνά» και η «Νίκη» έχουν κλείσει ραντεβού στον σταθμό της Ριζάρη στον «Ευαγγελισμό», αφού έχουν κατασκευάσει 5,1 και 7,4 χιλιόμετρα σήραγγας η καθεμία. Είναι χαρακτηριστικό ότι οι σταθμοί θα παραδοθούν με διπλάσιο αριθμό δέντρων από αυτόν που είχαν αρχικά.

Έργο πρώτης γραμμής για την κοινωνία και το περιβάλλον

Η Γραμμή 4 του Μετρό αναμένεται να έχει πολλαπλασιαστική επίδραση σε κοινωνικό και περιβαλλοντικό επίπεδο, εξυπηρετώντας περίπου 350.000 χιλιάδες κατοίκους της πρωτεύουσας. Ο σχεδιασμός του έργου έχει γίνει με γνώμονα την προστασία του περιβάλλοντος, τη μείωση της όχλησης και τη βελτίωση των χρόνων εκσκαφής μέσω της επένδυσης στα υπερσύγχρονα TBM και της χρήσης νέων τεχνολογιών όπως η πλατφόρμα Building Information Modeling (BIM) για την ψηφιακή αναπαράσταση των λειτουργικών χαρακτηριστικών του έργου που εφαρμόζονται για πρώτη φορά στην Ελλάδα.

Ανεκτέλεστο - ρεκόρ 3,5 δισ. ευρώ

Η AVAX υλοποιεί μια σειρά έργων αιχμής που μεταμορφώνουν τη χώρα, ενώ το ανεκτέλεστο του ομίλου κινείται σε επίπεδα-ρεκόρ, στα 3,5 δισ. ευρώ. Ενώ αναμένει αποτελέσματα από τη συμμετοχή των εταιρειών του Ομίλου σε διαγωνισμούς δημοσίων και ιδιωτικών έργων στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

Τα μεγάλα έργα που είναι σε εξέλιξη:

- Η κατασκευή υψηλών προδιαγραφών των τριών νέων δημόσιων νοσοκομείων του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος (ΙΣΝ) στη Θεσσαλονίκη, την Κομοτηνή και τη Σπάρτη, η μεγαλύτερη σύμβαση κτιριακού έργου στη χώρα μας, ύψους 443 εκατ. ευρώ, συνδυάζοντας κορυφαία ποιότητα υπηρεσιών και καινοτόμες πρακτικές «πράσινου» σχεδιασμού για μειωμένο ανθρακικό αποτύπωμα σε όλο το φάσμα λειτουργίας τους και για το σύνολο του κύκλου ζωής τους. Τα τρία νέα νοσοκομεία που δημιουργούνται στο πλαίσιο της Διεθνούς Πρωτοβουλίας για την Υγεία (ΔΠΥ) του ΙΣΝ.
- Το τεράστιο ενεργειακό έργο στη Ρουμανία, η Mintia Combined Cycle Power (ύψους €673,5 εκατ., ισχύος 1,750 MW).
- Ο οδικός άξονας Μπράλος - Αμφισσα, έργο υψηλής σημασίας για την Κεντρική και τη Βόρεια Ελλάδα, μια περιοχή που ο Όμιλος AVAX έχει με μεγάλα έργα αφήσει ισχυρό κοινωνικό και οικονομικό αποτύπωμα. Το έργο είναι προϋπολογισμού 285,5 εκατ. ευρώ.
- Ο άξονας Πάτρα - Μιντιλόγλι, που αποτελεί ίσως το πιο απαιτητικό τμήμα της Ολυμπίας Οδού από την αρχαϊκή πρωτεύουσα μέχρι τον Πύργο, έργο στο οποίο ο όμιλος έχει ολοκληρώσει εργασίες άνω του 30%.
- Ο υπερυψωμένος αυτοκινητόδρομος Flyover, ύψους 370 εκατ. ευρώ και συνολικού μήκους 13,5 χλμ., έργο πνοής για τη Θεσσαλονίκη, που αναπτύσσεται μέσω της κοινοπραξίας των Ομίλων AVAX και Μυτιληνναίος.

Παρόν ο Όμιλος AVAX και στο The Ellinikon, το μεγαλύτερο έργο αστικής ανάπλασης που υλοποιείται σήμερα στην Ευρώπη, ως ένας από τους αναδόχους των σημαντικών υποδομών και κτιριακών εγκαταστάσεων του έργου, όπως η υπογειοποίηση μέρους της Λεωφόρου Ποσειδώνος. Ο Όμιλος τοποθετείται στρατηγικά και στην ανέγερση του Vouliagmenis Mall Complex, αναλαμβάνοντας την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών πριν από την κατασκευή με τη μορφή του Early Contractor Involvement (ECI) και σε συνεργασία με την ιταλική Rizzani de Eccher.

Ο Όμιλος AVAX έχει επίσης αναδειχθεί ως προσωρινός ανάδοχος στο έργο της επέκτασης της Ιόνιας Οδού με την κατασκευή του άξονα Ιωάννινα - Κακκαβιά, προϋπολογισμού 310 εκατ. ευρώ.

Αξιοσημείωτο είναι δε, ότι ο Όμιλος διατηρεί την ηγετική του θέση στον κλάδο των ενεργειακών υποδομών, κατασκευάζοντας δίκτυα υψηλής, μέσης και χαμηλής πίεσης του ΔΕΣΦΑ και της ΔΕΔΑ.

Προκλήσεις και ελπίδες για την παγκόσμια οικονομία

Ποιες είναι οι προοπτικές για το 2024 εν μέσω πολέμου στην Ουκρανία, συγκρούσεων στη Γάζα και στην Ερυθρά Θάλασσα σε συνδυασμό με τον υψηλό πληθωρισμό

Αντιμέτωπη με πολλές προκλήσεις που επηρεάζουν εκτός από τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις βρίσκεται η παγκόσμια και πιο ειδικά η ευρωπαϊκή οικονομία το 2024. Ο πόλεμος στην Ουκρανία, οι συγκρούσεις στη Γάζα και οι επιθέσεις σε πλοία στην Ερυθρά Θάλασσα έρχονται να προστεθούν στον υψηλό πληθωρισμό και τους εμπορικούς πολέμους μεταξύ χωρών όπως οι ΗΠΑ με την Κίνα.

Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο στην πιο πρόσφατή έκθεσή του αναφέρει πως η παγκόσμια ανάπτυξη προβλέπεται να φτάσει το 3,1% το 2024 και το 3,2% το 2025 κάνοντας λόγο για μεγαλύτερη από την αναμενόμενη ανθεκτικότητα στις Ηνωμένες Πολιτείες και σε αρκετές μεγάλες αναδυόμενες αγορές και αναπτυσσόμενες οικονομίες, καθώς και τη δημοσιονομική στήριξη από την κυβέρνηση στην Κίνα.

Προειδοποιεί ωστόσο ότι η πρόβλεψη για

την περίοδο 2024-2025 είναι κάτω από τον ιστορικό (2000-2019) μέσο όρο του 3,8%, σε περιβάλλον με αυξημένα επιτόκια κεντρικών τραπεζών για την καταπολέμηση του πληθωρισμού και απόσυρση δημοσιονομικής στήριξης από πολλές χώρες εν μέσω υψηλών χρεών. Με τον πληθωρισμό και την ανάπτυξη σε πιο σταθερά επίπεδα, η πιθανότητα σκληρής προσαρμογής έχει υποχωρήσει και οι κίνδυνοι για την παγκόσμια ανάπτυξη είναι σε γενικές γραμμές ισορροπημένοι, εκτιμά το ΔΝΤ.

Από την άλλη πλευρά, νέες αυξήσεις των τιμών των εμπορευμάτων από γεωπολιτικούς κλυδωνισμούς – συμπεριλαμβανομένων των συνεχιζόμενων επιθέσεων στην Ερυθρά Θάλασσα – και οι διαταραχές του εφοδιασμού ή ο πιο επίμονος υποκείμενος πληθωρισμός θα μπορούσαν να παρατείνουν την περίοδο υψηλότερων επιτοκίων, αναφέρεται.

Κοινές τάσεις στον πληθωρισμό

Όπως σημειώνει σε ανάλυσή της η Deloitte, στις μεγάλες προηγμένες οικονομίες τον τελευταίο καιρό υπάρχουν ορισμένες κοινές τάσεις όσον αφορά τον πληθωρισμό. Ο βασικός πληθωρισμός μειώθηκε απότομα για λίγο, κυρίως λόγω της χαλάρωσης των περιορισμών προσφοράς. Ο δομικός βασικός πληθωρισμός – εξαιρουμένων των τιμών των τροφίμων και της ενέργειας – συνέχισε να επιβραδύνεται αλλά παραμένει πάνω από τον στόχο του 2% των κεντρικών τραπεζών. Ο πληθωρισμός στα αγαθά έχει υποχωρήσει σε πολλές χώρες, ενώ ο πληθωρισμός για τις υπηρεσίες παραμένει πολύ υψηλός, αναφέρεται. Επίσης παρατηρείται ότι οι μισθοί αυξάνονται ταχύτερα από τις τιμές. Αυτές οι τάσεις παρατηρούνται στις Ηνωμένες Πολιτείες, την ευρωζώνη και τη Βρετανία. Εκεί γίνεται μεγάλη συζήτηση για το πότε οι κεντρικές τράπεζες θα αρχίσουν να μειώνουν τα επιτόκια. Η επιμονή του πληθωρισμού των υπηρεσιών έχει οδηγήσει πολλούς επενδυτές να πιστεύουν ότι οι κεντρικές τράπεζες θα περιμένουν λίγο περισσότερο από ό,τι αναμενόταν προηγουμένως για να ξεκινήσουν την ομαλοποίηση των επιτοκίων, εκτιμάται.

Την περασμένη εβδομάδα, η Ευρωπαϊκή Ένωση δημοσίευσε τα πιο πρόσφατα στοιχεία για τον πληθωρισμό για την ευρωζώνη. Τον Φεβρουάριο οι τιμές καταναλωτή στην ευρωζώνη ήταν αυξημένες κατά 2,6% σε

σχέση με πέρυσι και κατά 0,6% σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα. Τους τελευταίους πέντε μήνες ο ετήσιος ονομαστικός πληθωρισμός κυμάνθηκε από 2,4% έως 2,9%, φαινομενικά αμετάβλητος μετά από μια περίοδο σταθερής πτώσης.

Ως κύριο εμπόδιο για τη μείωση του πληθωρισμού στον στόχο του 2% χαρακτηρίζονται οι υπηρεσίες έντασης εργασίας. Το ποσοστό ανεργίας στην ευρωζώνη βρίσκεται τώρα στο ιστορικό χαμηλό του 6,4%, ενώ οι πραγματικοί μισθοί – προσαρμοσμένοι στον πληθωρισμό – αυξάνονταν με γοργούς ρυθμούς μόλις το τρίτο τρίμηνο του 2023.

Η πορεία των επιτοκίων

Δεδομένων των συνθηκών αυτών, είναι πιθανό ότι η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα θα περιμένει περισσότερο πριν μειώσει τα επιτόκια – με μια πρώτη μείωση να αναμένεται τώρα από τις αγορές τον Ιούνιο. Ανά χώρα, ο ετήσιος ονομαστικός πληθωρισμός τον Φεβρουάριο ήταν 2,7% στη Γερμανία, 3,1% στη Γαλλία, 0,9% στην Ιταλία, 2,9% στην Ισπανία, 2,7% στην Ολλανδία και 3,6% στο Βέλγιο.

Η ίδια η ΕΚΤ από την πλευρά της διατήρησε αυτό τον μήνα το βασικό της επιτόκιο αποδοχής καταθέσεων στο ιστορικό υψηλό του 4%. Παράλληλα μείωσε τις προβλέψεις της για τον πληθωρισμό φέτος από 2,7% σε 2,3%. Η κεντρική τράπεζα μείωσε επίσης την πρόβλεψή της για την ανάπτυξη για το 2024, για τέταρτο συνεχόμενο τρίμηνο. Πλέον αναμένει ότι το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν της ευρωζώνης θα αυξηθεί μόλις 0,6% φέτος, κάτω από την προηγούμενη εκτίμησή της για ανάπτυξη της τάξης του 0,8%. Για τις ΗΠΑ η Deloitte αναφέρει πως οι αμερικανοί καταναλωτές μείωσαν τις δαπάνες τον Ιανουάριο τουλάχιστον σύμφωνα με την τελευταία έκθεση της κυβέρνησης για τις καταναλωτικές δαπάνες.

Τον Ιανουάριο, το πραγματικό προσαρμοσμένο στον πληθωρισμό διαθέσιμο εισόδημα μετά από φόρους παρέμεινε αμετάβλητο στη μεγαλύτερη οικονομία του κόσμου σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα. Ίσως το πιο σημαντικό μέρος της τελευταίας δημοσιοποίησης στοιχείων της κυβέρνησης ήταν τα στοιχεία για τον πληθωρισμό με τα νέα να χαρακτηρίζονται ως μεικτά.

Αύξηση των βασικών τιμών

Από τη μία πλευρά η ετήσια αύξηση των τιμών συνεχίζει να επιβραδύνεται. Από την άλλη πλευρά, τα μηνιαία κέρδη τιμών επιταχύνθηκαν, ειδικά για τις υπηρεσίες οι οποίες είναι έντασης εργασίας. Πρακτικά η στενότητα της αγοράς εργασίας και η συνακόλουθη άνοδος του κόστους εργασίας συμβάλλουν στη διατήρηση υψηλού πληθωρισμού για τις υπηρεσίες. Αυτό, με τη σειρά του, εμποδίζει την επιβράδυνση του πληθωρισμού προς τον στόχο του 2%. Για την Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ αυτό συνεπάγεται την ανάγκη διατήρησης αυστηρής νομισματικής πολιτικής για την αποδυνάμωση της αγοράς εργασίας και, κατά συνέπεια, τη μείωση της πίεσης στους μισθούς. Τον Ιανουάριο ο δείκτης πληθωρισμού PCE σημείωσε άνοδο 2,4% από πέρυσι, από 2,6% τον Δεκέμβριο. Ωστόσο ο δείκτης αυξήθηκε κατά 0,3% από τον προηγούμενο μήνα. Αν εξαιρεθούν οι ασταθείς τιμές των τροφίμων και της ενέργειας, οι βασικές τιμές αυξήθηκαν κατά 2,8% τον Ιανουάριο σε σύγκριση με έναν χρόνο νωρίτερα, το χαμηλότερο ποσοστό από τον Μάρτιο του 2021. Ωστόσο, οι βασικές τιμές αυξήθηκαν κατά 0,4% από τον προηγούμενο μήνα, καταγράφοντας τη μεγαλύτερη αύξηση από τον Φεβρουάριο του 2023, δείχνουν τα στοιχεία.

Με τον πληθωρισμό και την ανάπτυξη σε πιο σταθερά επίπεδα οι κίνδυνοι για την παγκόσμια ανάπτυξη είναι ισορροπημένοι, εκτιμά το ΔΝΤ. Όμως οι νέες αυξήσεις των τιμών των εμπορευμάτων από γεωπολιτικούς κλυδωνισμούς ή ο πιο επίμονος υποκείμενος πληθωρισμός θα μπορούσαν να παρατείνουν την περίοδο υψηλότερων επιτοκίων

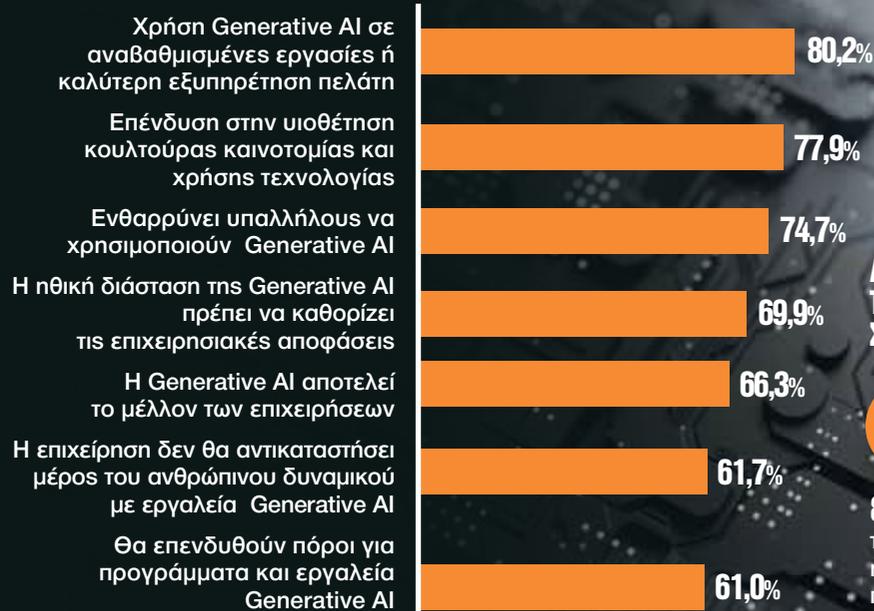
MAKE THE **RIGHT** **MOVE**

ΠΡΟΘΕΣΗ ΧΡΗΣΗΣ GENERATIVE AI ΣΤΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΕΣ ΠΙΣΤΕΥΟΥΝ

Πηγή: ΣΕΒ

ΑΝΑΓΚΗ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ GENERATIVE AI ΣΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

85% των ειδικών στον κλάδο της πληροφορικής αναμένει πως η Generative AI θα αυξήσει την παραγωγικότητα των οργανισμών τους τα επόμενα τρία χρόνια

65% δήλωσε πως οι εταιρείες τους δεν είναι ακόμη εξοπλισμένες να ενοποιήσουν συστήματα δεδομένων Generative AI

98% αντιμετωπίζει εμπόδια στον ψηφιακό μετασχηματισμό εξαιτίας των σιλό δεδομένων

Πηγή: Salesforce

Αν και είναι αποδεκτό πως η εφαρμογή της τεχνητής νοημοσύνης τα επόμενα χρόνια θα μετασχηματίσει την εργασία και την παραγωγή, λίγες είναι ακόμα οι επιχειρήσεις στην Ελλάδα που επενδύουν ή σκοπεύουν να το κάνουν το επόμενο διάστημα.

Ηδη οι οκτώ στις δέκα επιχειρήσεις αναγνωρίζουν τον μετασχηματιστικό ρόλο της AI, όμως επί του παρόντος η διείσδυση της τεχνητής νοημοσύνης και των εφαρμογών της μεταξύ των ελληνικών επιχειρήσεων είναι περιορισμένη αφού, σύμφωνα με στοιχεία του Συνδέσμου Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών, μόλις 12% απαντούν ότι επενδύουν σε αυτήν, ενώ λιγότερες από δύο στις δέκα ότι σκοπεύουν να επενδύσουν στο άμεσο μέλλον. Τα υψηλά κόστη επενδύσεων σε τεχνολογία και ανθρώπινο δυναμικό δημιουργούν επιχειρήσεις δύο ταχυτήτων. Από έρευνα που πραγματοποίησε ο ΣΕΒ προκύπτουν αξιοσημείωτες διαφορές ανά μέγεθος επιχειρήσεων καθώς οι μεγάλες επιχειρήσεις ξεχωρίζουν στη χρήση τεχνητής νοημοσύνης, με το 28% να εφαρμόζει έστω και μια απλή πρακτική AI, όταν στο σύνολο των επιχειρήσεων το ποσοστό είναι μόλις 12%.

Ο ρόλος της ΤΝ στις επιχειρήσεις

Την ίδια στιγμή σε όλη την Ευρώπη, σύμφωνα με τη μελέτη «Unlocking Europe's AI Potential in the Digital Decade» της StrandPartners για λογαριασμό της Amazon Web Services, ήδη μία στις τρεις επιχειρήσεις έχει προχωρήσει στην υιοθέτηση εφαρμογών της τεχνητής νοημοσύνης, σημειώνοντας μάλιστα αύξηση 32% το 2023 σε σχέση με το 2022. Οπως αναφέρεται, η διατήρηση αυτού του ρυθμού ενσωμάτωσης της τεχνητής νοημοσύνης από τις επιχειρήσεις θα μπορούσε να εισφέρει επιπλέον 600 δισ. ευρώ σε ακαθάριστη προστιθέμενη αξία στην ευρωπαϊκή οικονομία έως το 2030. Ωστόσο, η ίδια μελέτη υπογραμμίζει ότι για να «ξεκλειδώσουν» πλήρως τις δυνατότητες της τεχνητής νοημοσύνης και να μην υπάρξουν ανισότητες

Τεχνητή νοημοσύνη: ευκαιρία ή όξυνση των ανισοτήτων;

Τα τρία κρίσιμα ζητήματα που καλούνται να αντιμετωπίσουν οι χώρες της Ευρώπης προκειμένου να μη δημιουργηθούν επιχειρήσεις δύο ταχυτήτων

Σύμφωνα με στοιχεία του ΣΕΒ, μόλις 12% των ελληνικών επιχειρήσεων επενδύουν στην ΤΝ, ενώ λιγότερες από δύο στις δέκα σκοπεύουν να επενδύουν στο άμεσο μέλλον

μεταξύ των επιχειρήσεων, οι χώρες της Ευρώπης πρέπει να αντιμετωπίσουν τρία κρίσιμα ζητήματα τα οποία αφορούν: τη δημιουργία ενός περιβάλλοντος που να ευνοεί την καινοτομία, την αντιμετώπιση του ελλείμματος ψηφιακών δεξιοτήτων που υπάρχει σήμερα μεταξύ των χωρών, και τη διασφάλιση ότι οι επιχειρήσεις ανεξαρτήτως μεγέθους θα έχουν πρόσβαση σε τεχνολογίες αιχμής. Είναι δεδομένο ότι η τεχνητή νοημοσύνη μπορεί να έχει θετικό οικονομικό αντίκτυπο στις επιχειρήσεις, καθώς τα 3/4 εκείνων που την έχουν υιοθετήσει στην Ευρώπη παρουσιάζουν αύξηση στα έσοδα και στην παραγωγικότητα. Όμως, σήμερα η χρήση της είναι πιο διαδεδομένη μεταξύ των μεγάλων επιχειρήσεων σε σύγκριση με τις μικρομεσαίες (51% έναντι 31%), γεγονός που δημιουργεί τον κίνδυνο για όξυνση των ανισοτήτων μεταξύ των επιχειρήσεων τα επόμενα

χρόνια. Την ίδια ώρα η έκθεση «The State of Generative AI in the Enterprise: Now Decides Next», που βασίζεται σε περισσότερους από 2.800 συμμετέχοντες, από διευθυντές έως επίπεδους C-suite εργαζομένους, από έξι κλάδους σε 16 χώρες του Deloitte AI Institute, καταγράφει και μια απαισιόδοξη στάση για τις ευρύτερες κοινωνικές επιπτώσεις της Gen AI καθώς περισσότεροι από έναν στους δύο συμμετέχοντες αναμένουν ότι η ευρεία χρήση της θα λειτουργήσει ως μοχλός συγκέντρωσης εξουσίας στην παγκόσμια οικονομία (52%) και θα αυξήσει την οικονομική ανισότητα (51%) δίνοντας πλεονεκτήματα σε λίγους.

Έλλειψη γνώσεων και δεξιοτήτων

Μεγάλο εμπόδιο, σύμφωνα με την έκθεση του Deloitte AI Institute, είναι και η έλλειψη τεχνικών γνώσεων και δεξιοτήτων καθώς μόλις το 22% πιστεύει ότι οι επιχειρήσεις τους είναι σε «μεγάλο» ή σε «πολύ μεγάλο» βαθμό προετοιμασμένες να αντιμετωπίσουν τα θέματα δεξιοτήτων που αφορούν την υιοθέτηση της Gen AI, ενώ πολλοί δεν έχουν ακόμη εστιάσει στην εκπαίδευση και την επανακατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού (53%). Επίσης έρευνα της Kaspersky που περιλαμβάνει και την Ελλάδα έδειξε ότι ένα μεγάλο τμήμα των ανώτερων στελεχών των επιχειρήσεων διατυπώνει έντονους προβληματισμούς και σε άλλα θέματα, όπως το ενδεχόμενο οι εργαζόμενοι να κοινοποιούν ευαίσθητα δεδομένα της εταιρείας (72%) και των πελατών της (71%) χρησιμοποιώντας πλατφόρμες Generative AI. Ενώ και οι εργαζόμενοι, σύμφωνα με την έρευνα της Accenture «Work, Workforce, Workers: Reinvented in the Age of Generative AI», σε ποσοστό 60% ανησυχούν λέγοντας ότι η τεχνητή νοημοσύνη θα καταργήσει θέσεις εργασίας τους την ίδια στιγμή που λιγότεροι από το ένα τρίτο των διοικούντων των επιχειρήσεων θεωρούν ότι η απώλεια θέσεων αποτελεί ανησυχία για τους εργαζομένους τους.

GRECOTEL

HOTELS & RESORTS

Πάσχα

ΣΤΗΝ ΚΥΛΛΗΝΗ ΜΕ ΤΗ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑ ΤΗΣ GRECOTEL

RIVIERA OLYMPIA & AQUA PARK

ΤΟ ΤΕΛΕΙΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΠΑΣΧΑ & ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ
ΣΤΗ ΜΑΓΕΥΤΙΚΗ ΠΑΡΑΛΙΑ ΤΗΣ ΚΥΛΛΗΝΗΣ

Πάνω στη μαγευτική παραλία της Κυλλήνης με χρυσή αμμουδιά μήκους 2 χλμ, το απόλυτο ελληνικό Resort σας υποδέχεται με 4 μοναδικά ξενοδοχεία, τις πιο πολυτελείς βίλες στη θάλασσα, αμέτρητα εστιατόρια & bars με ποικίλες επιλογές διατροφής, ατελείωτες πισίνες, το τεράστιο Aqua Park 20.000 τ.μ., ένα πάρκο sports & δραστηριοτήτων έκτασης 40.000 τ.μ., δάση και παραλίες σε ένα ονειρικό σκηνικό διακοπών γεμάτο θάλασσα, φύση και ανοιχτούς ορίζοντες.

Εξελίξτε
τη δυναμική
της επιχείρησής
σας

Εξασφαλίστε την απρόσκοπτη υλοποίηση του Επενδυτικού σας Σχεδίου, που έχει ενταχθεί στον Αναπτυξιακό Νόμο Ν.4887/2022, με το πρόγραμμα Ταμείο Εγγυοδοσίας «**Development Law Financial Instrument Guarantee Fund (DeLFI GF)**» και με **Εγγύηση 80%** της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας (HDB).

Προσφέρουμε συμβουλευτική τραπεζική και τεχνική στήριξη σε κάθε στάδιο της επένδυσης παρέχοντας τα απαραίτητα κεφάλαια με ιδιαίτερα ελκυστικούς όρους:

- Ευέλικτο σχήμα αποπληρωμής σύμφωνα με την πρόοδο εργασιών
- Προεξόφληση της επιχορήγησης του Αν. Νόμου
- Δυνατότητα επιλογής **σταθερού ή/και κυμαινόμενου** επιτοκίου.

Απευθυνθείτε σήμερα στον Επιχειρηματικό Σύμβουλο Gold της Alpha Bank, για άμεση δέσμευση των σχετικών πόρων των Προγραμμάτων.

Η χρηματοδότηση πραγματοποιείται με την Εγγύηση που παρέχεται από το Ταμείο Εγγυοδοσίας της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας, που χρηματοδοτείται από το Ελληνικό Δημόσιο.

Alpha Bank.
Η πρώτη Τράπεζα
στη Χρηματοδότηση
Επιχειρήσεων
το 2022

ALPHA BANK

30-31.3.2024

www.tanea.gr

Weekend

Πρόσωπα

Μάρλον Μιράντο

100 ΧΡΟΝΙΑ

«ΜΑΣ ΕΔΩΣΕ

ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΜΑΣ»*

Γεννήθηκε στις 3 Απριλίου 1924, έφυγε από τη ζωή το 2004. Άλλαξε την υποκριτική μας ώντας τις λέξεις και αφήνοντας ανεξίτηλους χαρακτήρες πέρα από ρόλους. Παρέδωσε ένα μάθημα που το πήγαν ένα βήμα παρακάτω οι Ρόμπερτ ντε Νίρο, Αλ Πασιόνο, Τζακ Νίκολσον και Ντάστιν Χόφμαν. Εζησε τον μύθο του γράφοντας το δικό του σενάριο απομυθοποίησης με πολλά τραύματα. Ενα αφιέρωμα για έναν (αντι)ήρωα του σινεμά. Γράφουν οι: Γιάννης Ζουμπουλάκης, Ακύλλας Καραζήσης, Αργύρης Πανταζάρας, Μιχάλης Σαράντης, Γιώργος Σιούγας, Μίνως Νικολακάκης, Αργύρης Ξάφης

* Ο Τζακ Νίκολσον μιλώντας εξ ονόματος της γενιάς του για την επιρροή του Μιράντο

GRAPHIC STORIES

Κακός μαθητής αλλά καλός αθλητής (λέγεται ότι δεν ακολούθησε καριέρα αθλητή εξαιτίας ενός ατυχήματος, το οποίο μάλιστα δεν του επέτρεψε να καταταγεί στον στρατό), ο Μπράντο αφού αποφάσισε ότι ιερέας δεν ήταν ακριβώς το επάγγελμα που του ταίριαζε, έφυγε με ένα ταγάρι στην πλάτη για τη Νέα Υόρκη. Ήταν 19 ετών και ευελπιστούσε να κάνει το ίδιο με τις δυο αδελφές του, Φράνσες Ελίζαμπεθ και Τζοσελίν: να σπουδάσει υποκριτική.

Ο Μπράντο βρήκε τον δρόμο του στο περίφημο Actors Studio όπου μαθήτευσε στο πλευρό της θρυλικής Στέλα Αντλερ, η οποία αργότερα θα δήλωνε ότι είχε δει πάνω του «τον καλύτερο ηθοποιό της Αμερικής» και ότι η μόνη συμβολή της στη διδασκαλία του ήταν η «διεύρυνση της σκέψης, των αισθήσεων και της εμπειρίας». Όπως και ο συμμαθητής του, ο Πολ Νιούμαν, ο Μπράντο έγινε ένα από τα αστέρια της σχολής. Ο Μπράντο ξεχώριζε γιατί η δουλειά του εκτός από «βιωματική», ισορροπούσε με ακρίβεια ανάμεσα στην αυστηρή στρατιωτική πειθαρχία και την απρόσμενη έκρηξη, μείγμα που πολλές φορές βραχυκύκλωνε τους συμμαθητές και αργότερα συναδέλφους του. Ο ίδιος ωστόσο απεχθανόταν τον όρο «Η μέθοδος» παρότι ταυτίστηκε μαζί του.

1948

Σε ηλικία 24 ετών ο Μπράντο προσέλκυσε για πρώτη φορά την προσοχή των ΜΜΕ όταν το περιοδικό «Life» δημοσίευσε μια φωτογραφία του και της αδελφής του Τζοσελίν, με την οποία εμφανίζονταν στην ίδια παράσταση στο Μπρόντγουεϊ. Εκείνη την περίοδο, ο Τζον Γκάρφιλντ θα ζητούσε υπέρογκο ποσό για να παίξει τον Στάνλεϊ Κοβάλσκι στο πρώτο θεατρικό ανέβασμα του «Λεωφορείον ο πόθος» του Τένεσι Ουίλιαμς και ο Μπαρτ Λάνκαστερ θα αρνούσαν τον ρόλο λόγω φορτωμένου προγράμματος. Ο Ελία Καζάν, που βοήθησε περισσότερο από κάθε άλλον στο χτίσιμο της καριέρας του Μπράντο, ήταν που τον πρότεινε για τον ρόλο του Κοβάλσκι και ο Ουίλιαμς θεώρησε ότι ο Μπράντο ήταν ο ιδανικότερος ερμηνευτής του ρόλου. Είχαν δίκιο. Ενα αστερι είχε γεννηθεί.

1950

Το πρώτο μισό της δεκαετίας υπήρξε το καλύτερο του Μάρλον Μπράντο στον κινηματογράφο όπου εμφανίστηκε για πρώτη φορά παίζοντας έναν παράλυτο βετεράνο του Β' Παγκοσμίου Πολέμου στην ταινία «Το κορμί μου σου ανήκει» (The men, 1950) του Φρεντ Τσίνεμαν. Θα ακολουθούσαν η κινηματογραφική μεταφορά του «Λεωφορείον ο πόθος» (1951) από τον Καζάν, το «Βίβα Ζαπάτα!» (1952) επίσης του Καζάν, ο «Ιούλιος Καίσαρας» (1953) του Τζοζεφ Μάνκιεβιτς, ο «Ατίθασος» (1953) του Λάζλο Μπένεντεκ και βεβαίως, το «Λιμάνι της αγωνίας» (1954) του Καζάν για το οποίο ο Μπράντο κέρδισε το πρώτο Όσκαρ της καριέρας του για να πει αργότερα πως το ότι το παρέλαβε ήταν ένα από τα μεγαλύτερα λάθη της ζωής του.

Ο «ΝΟΝΟΣ» ΤΗΣ ΥΠΟΚΡΙΤΙΚΗΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ ΓΙΑΝΝΗΣ ΖΟΥΜΠΟΥΛΑΚΗΣ

ΓΡΑΦΗΜΑ ΜΑΚΗΣ ΘΕΟΦΙΛΟΠΟΥΛΟΣ

Σύμφωνα με τη βιογραφία «The reckless life and remarkable career of Marlon Brando» το στοιχείο του «αλλόκοτου» που πάντα χαρακτήριζε τον Μάρλον Μπράντο έχει τις ρίζες στην παιδική ηλικία του. Ο Μπράντο που γεννήθηκε στην Ομαχα της Νεμπράσκα, μεγάλωσε δίπλα σε μέθυσους γονείς και όπως έχει γραφεί, ο πωλητής εταιρείας ζωοτροφών πατέρας του (τον οποίο ο Μπράντο μισούσε) τον κακοποιούσε. Ωστόσο, η μητέρα του συνέβαλε αρκετά στην από πολύ νωρίς τάση του γιου της προς την υποκριτική. Παιδί ακόμα, ο Μπράντο έκανε πρόβες μπροστά σε καθρέφτες παίζοντας ρόλους.

ΑΠΟΚΑΛΟΥΣΕ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΤΟΥ ΜΗΧΑΝΟΡΡΑΦΟ, ΠΛΑΚΑΤΖΗ, ΨΕΥΤΗ ΚΑΙ ΑΠΑΤΕΩΝΑ ΚΑΙ ΕΙΧΕ ΠΕΙ «Ο ΗΘΟΠΟΙΟΣ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ – Ο ΥΔΡΑΥΛΙΚΟΣ ΕΙΝΑΙ». ΣΤΙΣ ΔΕΚΑΔΕΣ ΒΙΟΓΡΑΦΙΕΣ ΠΟΥ ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΓΙΑ ΑΥΤΟΝ, ΞΕΧΩΡΙΣΤΗ ΘΕΣΗ ΚΡΑΤΟΥΝ ΤΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΑ ΤΕΡΤΙΠΙΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΠΑΡΑΞΕΝΙΕΣ ΤΟΥ, ΣΤΗ ΔΥΣΚΟΛΙΑ ΣΥΝΕΝΝΟΗΣΗΣ ΜΕ ΣΥΝΑΔΕΛΦΟΥΣ, ΣΚΗΝΟΘΕΤΕΣ, ΤΕΧΝΙΚΟΥΣ – ΕΝ ΟΛΙΓΟΙΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΠΑΝΤΕΣ. ΟΜΩΣ Ο ΜΑΡΛΟΝ ΜΠΡΑΝΤΟ ΗΤΑΝ, ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ ΠΑΝΤΑ ΘΑ ΕΙΝΑΙ Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΠΟΥ ΜΙΑ ΦΟΡΑ ΚΑΙ ΕΝΑΝ ΚΑΙΡΟ ΑΛΛΑΞΕ ΔΙΑ ΠΑΝΤΟΣ ΤΗΝ ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΥΠΟΚΡΙΤΙΚΗΣ.

1962

Όταν ο Μπράντο γύριζε την ταινία «Η ανταρσία του Μπάουντι» στη Γαλλική Πολυνησία ερωτεύτηκε την απόλη Τετιάρια, 56 χιλιόμετρα από την Ταϊτή και μερικά χρόνια αργότερα την αγόρασε για να την μετατρέψει σε προσωπικό του παράδεισο. Για τον ίδιο ένα λιτό σπίτι ήταν αρκετό στις επισκέψεις του, όμως το νησί μετατράπηκε σε τουριστικό θέρετρο. Αργότερα θα γινόταν το καταφύγιό του. Την ίδια χρονιά, το 1962, ο Μπράντο χώρισε από τη δεύτερη σύζυγό του Μοβίτα (που είχε παντρευτεί το 1960) και παντρεύτηκε την πολυνησία ηθοποιό Ταρίτα, συμπρωταγωνίστριά του στην «Ανταρσία του Μπάουντι». Απέκτησε μαζί της δύο παιδιά και χώρισε από αυτήν μια δεκαετία αργότερα. Ο Μπράντο υπήρξε πατέρας πέντε παιδιών, μόνο με τις τρεις συζύγους του.

Στα τέλη της δεκαετίας του 50 και μετά από τον σύντομο γάμο του με την Άννα Κάσφι (1957 - 1959), ο Μ. Μπράντο άρχισε να απομακρύνεται από το σύστημα του Χόλιγουντ. Η υφήλιος και τα καυτά κοινωνικοπολιτικά της προβλήματα απέσπασαν κάθε ενδιαφέρον του οπότε αφοσιώθηκε στα δικαιώματα του παιδιού, υπήρξε ενεργό μέλος της UNICEF, έλαβε μέρος στο πρόγραμμα εφοδιασμού κατά τη διάρκεια του τρομακτικού λιμού στην Ινδία, υπήρξε επίσημος ομιλητής των μαύρων και των εβραίων και αφοσιώθηκε όσο κανείς άλλος διάσημος στο πρόβλημα του αφανισμού των Ινδιάνων. Στην πολιτεία της Ουάσιγκτον είχε συλληφθεί για τις φιλοϊνδιάνικες δραστηριότητές του.

1990

Ο γιος του Μπράντο, Κρίστιαν (τον είχε αποκτήσει με την Άννα Κάσφι), συλλαμβάνεται με την κατηγορία της δολοφονίας του συζύγου της αδελφής του που είχε ως αποτέλεσμα την αυτοκτονία της. Ο Κρίστιαν καταδικάστηκε σε 10χρονη φυλάκιση και το γεγονός τσάκισε τον Μπράντο που δεν το ξεπέρασε ποτέ. Τα χρέη του, που ύστερα από το σκάνδαλο με τον γιο του είχαν αρχίσει να διογκώνονται επικίνδυνα, τον αναγκάσαν να παίζει όπου να 'ναι, ενώ λίγο πριν από τον θάνατό του την 1η Ιουλίου 2004, η πρώην οικιακή βοηθός του, Κριστίνα Ρουίζ ζητούσε από τον Μπράντο 82,5 εκατ. ευρώ για θέματα διατροφής. Το τέλος του Μάρλον Μπράντο ήταν άδοξο αλλά τουλάχιστον εναρμονισμένο με τη θυελλώδη, εκκεντρική ζωή του.

1970

Η δεκαετία που ήταν η τελευταία, πραγματικά δημιουργική της καριέρας του Μπράντο στον κινηματογράφο. Ο ρόλος του Ντον Βίτο Κορλεόνη στον «Νονό» (1972) σήμανε ένα δεύτερο Όσκαρ (παρότι δεν πήγε να το παραλάβει) και μάλιστα κατάφερε να το πάρει χάρη στην επιμονή του Φράνσις Κόπολα γιατί το Χόλιγουντ τον θεωρούσε «has been» (τελειωμένο). Δύο χρόνια αργότερα θα έπαιζε σε μια από τις πιο πολυσυζητημένες ερωτικές ταινίες όλων των εποχών το «Τελευταίο τανγκό στο Παρίσι» του Μπερνάρντο Μπερτολούτσι και βεβαίως στην εκπνοή της δεκαετίας έγινε το σήμα κατατεθέν της ταινίας «Αποκάλυψη Τώρα!» του Κόπολα όπου εμφανίζεται στα τελευταία λεπτά. Ελάχιστες ταινίες του από τότε είχαν σημασία και όποτε έπαιζε γινόταν κυρίως για τα χρήματα λόγω των τεράστιων εξόδων του (π.χ. «Το νησί του δρος Μορό», «1492: Χριστόφορος Κολόμβος»).

Ο ΣΤΑΝΛΕΪ, Ο ΚΟΥΡΤΣ, Ο ΒΙΤΟ ΚΟΡΛΕΟΝΕ...

Ο ΚΡΙΤΙΚΟΣ ΤΩΝ «ΝΕΩΝ» ΚΑΙ ΤΟΥ «ΒΗΜΑΤΟΣ» ΕΠΙΛΕΓΕΙ 5
ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΔΙΑΣΗΜΟΤΕΡΟΥΣ ΡΟΛΟΥΣ ΤΟΥ ΚΟΥΡΦΑΙΟΥ ΗΘΟΠΟΙΟΥ

ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΖΟΥΜΠΟΥΛΑΚΗ

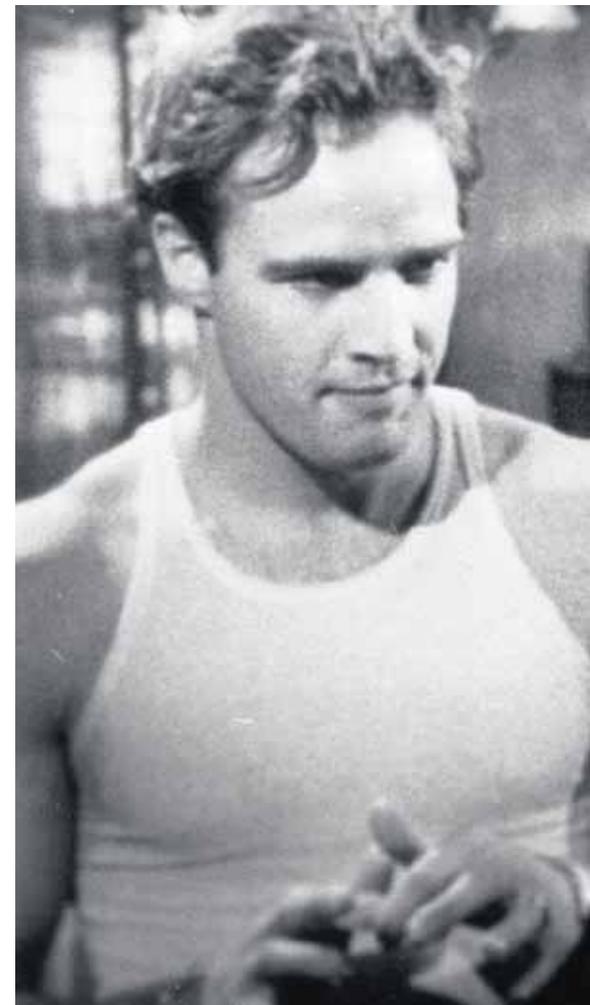

Αποκάλυψη τώρα! (1979) – Φράνσις Φ. Κόπολα

Ρόλος: Συνταγματάρχης Κουρτς, ένας αμερικανός αξιωματικός, ο οποίος κατά τη διάρκεια του πολέμου στο Βιετνάμ «ιδρύει» τον προσωπικό στρατό του στην Καμπότζη και γίνεται στόχος δολοφονίας του αμερικανικού στρατού που αναθέτει τη δουλειά σε έναν λοχαγό (Μάρτιν Σιν).

Trivia: Ο Μπράντο είχε πληρωθεί προκαταβολικά ένα εκατομμύριο δολάρια για την όπως αποδείχθηκε πιο προβληματική ταινία όχι μόνο όσων εργάστηκαν σε αυτήν αλλά πιθανότατα όλων των εποχών. Ωστόσο, πριν καν πάει στις Φιλιππίνες όπου έγιναν τα γυρίσματα, ο Μπράντο είχε απειλήσει με παραίτηση (κρατώντας την προκαταβολή). Ο Κόπολα ανέφερε στον ατζέντη του ηθοποιού ότι δεν τον ένοιαζε

αν θα ερχόταν ο Μπράντο και ότι αν δεν ερχόταν εκείνος θα δοκίμαζε τον Τζακ Νίκολσον, τον Ρόμπερτ Ρέντφορντ ή τον Αλ Πατσίνο. Εν τέλει ο Μπράντο εμφανίστηκε στο σενάριο, είδε με τρόμο ότι όχι απλώς ο Μπράντο δεν το είχε διαβάσει ποτέ αλλά δεν ήξερε τους διαλόγους του. Συν του ότι ήταν εξαιρετικά υπέρβαρος παρότι ο Κουρτς ήταν γραμμένος ως ψηλός και πολύ αδύνατος. Εν ολίγοις όλοι δούλεψαν για τον Μπράντο σε αυτήν την ταινία και τελικά, η ολιγόλεπτη παρουσία του στο φινάλε της υπήρξε το κομμάτι που ο περισσότερος κόσμος θυμάται από την ταινία, χωρίς απαραίτητα να είναι και το καλύτερο.

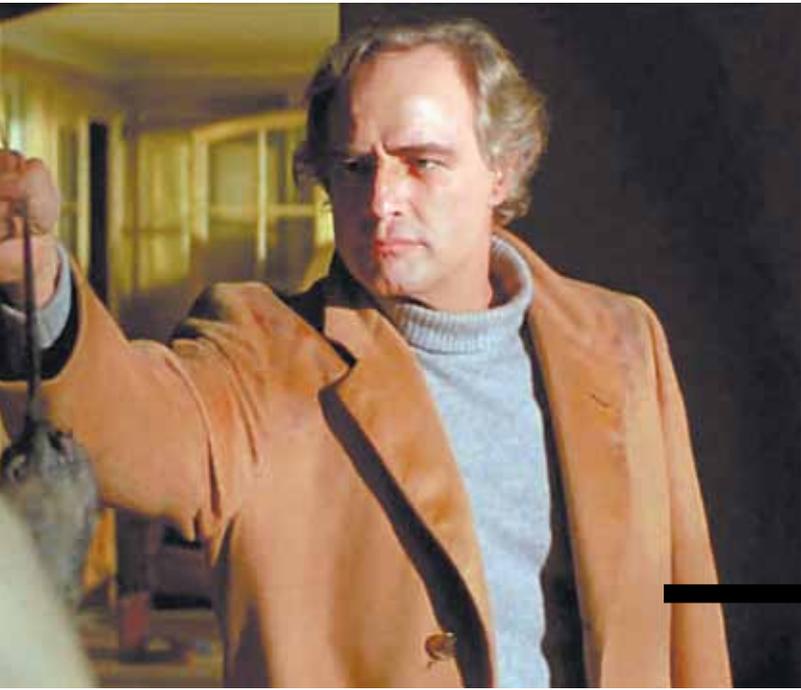

«Ο νονός» (1972) – Φράνσις Φορντ Κόπολα

Ρόλος: Ντον Βίτο Κορλεόνε, πάτερ φαμίλια μιας οικογένειας μεγαλομαφιόζων της Αμερικής.

Trivia: Είναι κυριολεκτικά αδύνατον να συμπυκνώσεις σε λίγες λέξεις το παρασκήνιο αυτής της μνημειώδους ταινίας για τα γυρίσματα της οποίας έγινε ως και σειρά: το «The offer». Κατ' αρχάς ο Κόπολα έδωσε μάχη για να πείσει την Paramount να προσληφθεί ο Μπράντο που την εποχή εκείνη θεωρούνταν ξεοφλημένος (ο σκηνοθέτης απέρριψε ακόμη και τον Ορσον Γουέλς που ήθελε διακαώς τον ρόλο). Δεύτερον, όταν, δυσχερησθέντες από τις πρώτες λήψεις, οι υπεύθυνοι της Paramount σκέφτηκαν να αντικαταστήσουν τον Κόπολα με τον Ελία Καζάν, ώστε η συνεργασία με τον δύσκολο Μπράντο να εξελιχθεί ομαλά, ο Μπράντο ανακοίνωσε ότι θα εγκατέλειπε την ταινία. Τρίτον, κατά το μεγαλύτερο μέρος της ταινίας, ο Μπράντο δεν έλεγε από μνήμης τα λόγια του ακολουθώντας ένα δικό του σύστημα, το να διαβάσει επιτόπου από κάρτες υπόδειξης (σε μια περίπτωση τα λόγια του ήταν γραμμένα σε καρτέλα τοποθετημένη στο στήθος του Ρόμπερτ Ντιβάλ). Τέτατον, ο Μπράντο υιοθέτησε τη χαρακτηριστική φωνή του Κορλεόνη βασιζόμενος στον πραγματικό μαφιόζο Φρανκ Κοστέλο. Πέμπτον, ο Μπράντο ήθελε ο Κορλεόνη να έχει την όψη μπουλντόγκ και το πέτυχε μπουκώνοντας το στόμα του με ειδικό βαμβάκι. Τα γεγονότα ήταν ατελείωτα και το αποτέλεσμα μια από τις σπουδαιότερες ταινίες του σινεμά για την οποία ο Μπράντο κέρδισε το δεύτερο Όσκαρ του, το οποίο δεν παρέλαβε ο ίδιος στέλλοντας στη θέση του μια Ινδιάννα ώστε με αυτόν τον τρόπο να κάνει τη διαμαρτυρία του κατά της γενοκτονίας των αυτοχθόνων της Αμερικής.

Το τελευταίο τανγκό στο Παρίσι (1972) – Μπερνάρντο Μπερτολούτσι

Ρόλος: Πολ, ένας μεσήλικος αμερικανός στο Παρίσι, ο οποίος την ώρα που θρηνεί τον χαμό της γυναίκας του συνάπτει έντονη σεξουαλική σχέση με τη Ζαν (Μαρία Σνάιντερ), μια Παριζιάνα στα μισά του χρόνια.

Trivia: Κατά τη διάρκεια των γυρισμάτων, ο Μπερτολούτσι προσπάθησε να εξηγήσει το νόημα της ταινίας στον Μπράντο υπονοώντας ότι ο χαρακτήρας του ήταν ο «ανδρισμός» (του Μπερτολούτσι) και ότι ο χαρακτήρας της Σνάιντερ το «κορίτσι των ονείρων» του. Αργότερα ο Μπράντο θα έλεγε ότι δεν είχε καμία απολύτως ιδέα για το τι υπονοούσε, πρότεινε ή έστω έλεγε ο Μπερτολούτσι, με τον οποίο μετά τα γυρίσματα του «Τελευταίου τανγκό» δεν συνομίλησε ποτέ ξανά. Σύμφωνα με την αυτοβιογραφία του Μπράντο («Τραγούδια που μου έμαθε η μητέρα μου»), ο λόγος για τον οποίο ο αρνήθηκε να κάνει full frontal γυμνό γύρισμα ήταν επειδή «στο σερτ το πέος μου είχε συρρικνωθεί στο μέγεθος φιστικιού» και σύμφωνα με τη Μαρία Σνάιντερ, η περιβόητη σκηνή τού παρά φύσιν έρωτα με το βούτυρο δεν ήταν ποτέ στο σενάριο και αυτοσχεδιάστηκε την τελευταία στιγμή από τον Μπράντο και τον Μπερτολούτσι, χωρίς να τη συμβουλευτούν. Επί της ουσίας η Σνάιντερ υποστήριζε ότι και οι δύο τη «βίασαν». Παρ' όλ' αυτά, η ταινία του Μπερτολούτσι βρήκε μια θέση στο πάνθεον εκείνων που με κάποιον τρόπο κατάφεραν να γράψουν κινηματογραφική Ιστορία.

Το λιμάνι της αγωνίας (1954) – Ελία Καζάν

Ρόλος: Τέρι Μαλόι, πρώην πυγμάχος, νυν λιμενεργάτης του Νιου Τζέρσεϊ, αγωνίζεται να σταθεί απέναντι στα διεφθαρμένα αφεντικά του συνδικάτου του, συμπεριλαμβανομένου του μεγαλύτερου αδελφού του (Ροντ Στάιγκερ).

Trivia: Μέρος του συμβολαίου του Μπράντο σε αυτήν την ταινία ήταν ότι θα εργαζόταν συγκεκριμένες ώρες κάθε μέρα γιατί δεν μπορούσε να χάσει το ραντεβού με τον ψυχαναλυτή του. Αυτό οφειλόταν στο ότι λίγο πριν από την έναρξη γυρισμάτων του «Λιμανιού», η μητέρα του Μπράντο είχε πεθάνει και εκείνος έκανε θεραπεία για να λύσει θέματα που είχε από παιδί με τους γονείς του. Στην κλασική σκηνή μεταξύ του Ροντ Στάιγκερ και του Μπράντο στο πίσω μέρος του αυτοκινήτου, όλα τα κοντινά πλάνα του Στάιγκερ γυρίστηκαν με τον Μπράντο απόντα. Για πολλά χρόνια ο Στάιγκερ, ο οποίος στην πραγματικότητα είχε βοηθήσει ώστε ο Μπράντο να έχει καλύτερη απόδοση, παρέμεινε πολύ πικραμένος που ο δεύτερος δεν του ανταπέδωσε ποτέ τη χάρη, κάτι που ανέφερε συχνά σε συνεντεύξεις του. Στην αυτοβιογραφία του πάντως, ο Μπράντο γράφει το εξής για την ταινία: «Την ημέρα που ο Καζάν μου έδειξε ολοκληρωμένη την ταινία, ένιωσα τέτοια κατάθλιψη από την απόδοσή μου που σηκώθηκα και έφυγα από την αίθουσα. Νόμισα ότι ήμουν μια τεράστια αποτυχία και έφυγα χωρίς να του πω λέξη. Απλώς ντρεπόμουν για τον εαυτό μου». Αυτή η ντροπή σήμανε μια από τις καλύτερες ταινίες στην ιστορία του αμερικανικού κινηματογράφου και το πρώτο Όσκαρ Α' ρόλου του Μπράντο.

Λεωφορείον ο Πόθος (1951) – Ελία Καζάν

Ρόλος: Στάνλεϊ Κοβάλσκι, εργάτης στη Νέα Ορλεάνη, ένας καταπιεστικός άνθρωπος που ταπεινώνει την Μπλανς ΝτιΜπουά (Βίβιαν Λι), την ψυχολογικά ασταθή αδελφή της γυναίκας του (Κιμ Χάντερ).

Trivia: Ο ρόλος του θεατρικού έργου του Τενεσί Ουίλιαμς που είχε μετατρέψει τον Μπράντο σε μεγάλο, ριζοσπαστικό όνομα του θεάτρου το 1948 (μετά την άρνηση του Τζον Γκάρφιλντ και του Μπαρτ Λάνκαστερ) μεταφέρθηκε στον κινηματογράφο από τον ίδιο σκηνοθέτη, τον Ελία Καζάν, αλλά με τη Βίβιαν Λι ως Μπλανς διότι η Τζέσικα Τάντι που είχε παίξει την ηρωίδα στη σκηνή δεν ήταν η σταρ που η παραγωγή χρειαζόταν για την εμπορική απίχηση της ταινίας. Ωστόσο, η Λι είχε επίσης παίξει την ΝτιΜπουά στο θέατρο αλλά στο Λονδίνο και σε σκηνοθεσία του τότε συζύγου της, Λόρενς Ολίβιε. Αρχικώς, η χημεία των Λι - Μπράντο ήταν ανύπαρκτη με τον δεύτερο να ενοχλείται από το παραδοσιακό, φλεγματικό και πομπώδες παίξιμο της Λι. Ομως καθώς τα γυρίσματα κυλούσαν οι δύο ηθοποιοί εναρμονίστηκαν και τελικά έγιναν φίλοι. Για την προετοιμασία του ως Κοβάλσκι στο σινεμά, ο Μπράντο ξεκίνησε μια επίπονη, καθημερινή ρουτίνα προπόνησης σε γυμναστήριο, όπου ασκήθηκε με βάρη για να χτίσει το στήθος και τους δικέφαλους μυς του. Μάλιστα, όταν ο Τρούμαν Καπότε είδε τη μεταμόρφωσή του, είπε: «Ήταν σαν να είχε κολλήσει το κεφάλι του σε ένα ξένο σώμα, όπως βλέπουμε στα κολάζ των πλαστών φωτογραφιών».

Ο Μάρλον Μπράντο σε δοκιμή κοστούμιών για τον ρόλο του ως Στάνλεϊ Κοβάλσκι στην ταινία «Λεωφορείον ο Πόθος», στις 9 Αυγούστου 1950

Ο ΔΙΚΟΣ ΜΟΥ ΜΠΡΑΝΤΟ

ΤΕΣΣΕΡΙΣ ΕΛΛΗΝΕΣ ΗΘΟΠΟΙΟΙ ΕΠΙΛΕΓΟΥΝ ΣΚΗΝΕΣ, ΣΤΙΓΜΙΟΤΥΠΑ, ΡΟΛΟΥΣ ΚΑΙ ΤΑΙΝΙΕΣ ΟΠΟΥ ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΥΝ ΤΟ ΜΕΓΑΛΕΙΟ ΑΠΟ ΤΟ ΟΠΟΙΟ ΕΙΝΑΙ ΦΤΙΑΓΜΕΝΟΣ Ο ΜΥΘΟΣ ΤΟΥ ΚΟΡΥΦΑΙΟΥ ΗΘΟΠΟΙΟΥ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΖΩΗ ΛΙΑΚΑ, ΔΙΟΝΥΣΙΑ ΜΑΡΙΝΟΥ

ΜΙΧΑΛΗΣ ΣΑΡΑΝΤΗΣ

«Το συνεχές τραύμα που γίνεται τέχνη»

Πολύ ταπεινά στέκομαι απέναντι σε ένα τέτοιο θηρίο της υποκριτικής, σε έναν από τους σπουδαιότερους ηθοποιούς που έχουν περάσει. Το γεγονός ότι ακόμα μιλάμε για τον άνθρωπο 100 χρόνια μετά τη γέννησή του μόνο τυχαίο δεν είναι. Ομολογώ ότι δεν ήμουν από τα παιδιά που σπουδάζοντας θέατρο θαύμαζα τον Μάρλον Μπράντο με την έννοια του ότι ήθελα να γίνω σαν αυτόν. Θυμάμαι πολλά παιδιά στη Σχολή να τον έχουν ως το απόλυτο είδωλο. Εγώ για κάποιον λόγο δεν μπορούσα να ταυτιστώ, χωρίς αυτό βέβαια να σημαίνει ότι δεν αντιλαμβανόμουν το μεγαλείο του. Διπλάδι μιλάμε τώρα για ταινίες και για ερμηνείες από το «Λεωφορείο ο Πόθος» και το «Τελευταίο ταγκό στο Παρίσι» μέχρι τον «Νονό» και το «Αποκάλυψη τώρα» που σε στοιχειώνουν. Από το

«Λεωφορείο» μένεις άναυδος πόσο υπέροχος είναι και πόσο ευθύς, σε μια τόσο μικρή ηλικία. Τότε μάλιστα που η βιομηχανία του κινηματογράφου ήταν υπό διαμόρφωση. Αυτός πρότεινε πράγματα για την υποκριτική μέχρι το «Αποκάλυψη τώρα», όπου βλέπεις αυτό το βλέμμα με έναν εντελώς άλλο άνθρωπο, ένα μεταμορφωμένο πλάσμα. Εμένα αυτό που με απασχολεί και οφείλω να το ομολογήσω σε σχέση με τη δουλειά είναι το πώς η παραώδη και η θυελλώδης ζωή και το συνεχές τραύμα μπορούν να μετασχηματιστούν σε κάτι σπουδαίο.

Γιατί μιλάμε για έναν άνθρωπο που κατά τα λεγόμενα του βιογράφου του, συνεντεύξεων και αποσπασμάτων, έζησε μια πολυτάραχη ζωή. Για έναν βαθιά πονεμένο

άνθρωπο. Έναν άνθρωπο που το τραύμα του ήταν μονίμως ενεργό. Φέρει ένα ειδικό βάρος, πέραν των υποκριτικών του ικανοτήτων, γιατί μιλάμε για δεινό περφόρμερ, ειδικά μπροστά στην κάμερα. Στην κάμερα ο τρόπος που υπάρχει είναι τόσο λιτός, τόσο σύγχρονος που ακόμα και τώρα οι ερμηνείες του μπορούν να σταθούν. Αυτό το ειδικό βάρος σε μαγνητίζει. Δεν μπορείς να πάρεις τα μάτια του από πάνω του. Φέρει κάτι το οποίο φέρουμε κι εμείς αλλά εμείς δεν το λιάμε να το διαχειριστούμε. Εκφράζω τον απόλυτο θαυμασμό μου στα υποκριτικά εργαλεία και στο γεγονός ότι υπήρξε και ακτιβιστής, πήρε θέση σε σχέση με πράγματα. Εχω κάπως μελετήσει και αντιληφθεί ότι ήταν παράλληλα τόσο πονεμένος και το μετασχημάτιζε συνέχεια σε κάτι ύψιστο, σε κάτι καλλιτεχνικό. Είμαστε πολύ τυχεροί που μπορούμε να ανατρέξουμε σε ταινίες του. Αυτοί οι άνθρωποι, σαν τους μεγάλους ζωγράφους, είναι έμπνευση για μας. Πάντα θα είναι.

PAPADAKIS PRESS

ΑΚΥΛΛΑΣ ΚΑΡΑΖΗΣΗΣ

«Κάτι παραπάνω από ηθοποιός»

Τον Μάρλον Μπράντο τον συνδέω με δύο μεγάλους παραμυθάδες του 20ού αιώνα, τον Κόπολα με τον «Νονό» και την «Αποκάλυψη τώρα» και τον Μπερτολούτσι με το «Τελευταίο ταγκό στο Παρίσι». Ενσαρκώνει όσα ερμηνεύει και είναι εξαιρετικός και στα τρία αυτά, με έμφαση στο «Τελευταίο ταγκό» – μια παρεξηγημένη ταινία. Εκεί έχει μια καταπληκτική σκηνή όπου μιλάει στη νεκρή γυναίκα του, η οποία είναι ήδη στο φέρετρο. Είναι μια σκηνή η οποία δεν αναφέρεται. Συνήθως αναφέρουν τις σκηνές με τη Μαρία Σνάνιντερ. Τον Μπράντο δεν τον βλέπω ως ηθοποιό αλλά σαν ένα είδος ερμηνευτικού ζώου, ερμηνευτικού τέρατος, χωρίς όμως τον αρνητικό συνειρμό. Είναι κάτι πολύ παραπάνω από ηθοποιός. Είναι για μένα ένα ανθρωπολογικό είδος στα έπη του «Νονού», στο «Αποκάλυψη τώρα» και στο «Τελευταίο ταγκό στο Παρίσι», έχει εκείνη την υπέροχη σκηνή που χορεύουν ταγκό τελείως ελεύθερα, ένα παράλογο ταγκό με τη Μαρία Σνάνιντερ σε μια μεγάλη άδεια αίθουσα στο Παρίσι. Είναι από τις καλύτερες σκηνές που έχω δει. Με εμπνέει σαν ένα μεγάλο μυθιστόρημα, μια ιστορία. Με συγκινούν, με βάζουν μέσα σε έναν κόσμο τελείως μυθολογικό. Είναι ένα μυθολογικό τέρας.

ΑΡΓΥΡΗΣ ΠΑΝΤΑΖΑΡΑΣ

Το ντοκιμαντέρ «Listen to me, Marlon»

Εκτός από υπέροχος ηθοποιός ήταν και επαναστάτης της σέξι αισθησιακής εικόνας, όπως δείχνει το φανελάκι στο «Λεωφορείον ο Πόθος» του Καζάν.

Δημιούργησε αντίτυπα και κακέκτυπα. Και όλοι θα μιλούσαμε για το τι έγινε στην ερωτική σκηνή στο «Τελευταίο ταγκό στο Παρίσι» αλλά και τι το επέτρεψε να γίνει. Ο Μπράντο είναι μια τομή στην ιστορία της τέχνης του ηθοποιού που δεν μπορεί να αφήσει κανέναν ασυγκίνητο. Εφερε την ιδιοσυγκρασιακή ερμηνεία στο προσκήνιο, με δεδομένη την εποχή και τη χώρα στην οποία άνησε, αλλά και τους ανθρώπους που είχε δίπλα του.

Αυτό που σε μαγεύει δεν είναι μόνο το πώς παίζει όταν μιλάει, αλλά το πώς ερμηνεύει και όταν ακούει. Μαζί του έφερε επίσης τον μύθο του «ακατέργαστου αλήτη» που με τη σωστή καθοδήγηση γίνεται διαμάντι. Αυτό δυστυχώς έφερε πολλά κακέκτυπα και στη συνέχεια πολλές διαστρεβλώσεις και αυταπάτες. Κάθε «αλήτης» νομίζει πως είναι ένα ακατέργαστο διαμάντι.

Δεν μπορώ να ξεχάσω επίσης πώς έφερε το άλλοθι του «αφού είσαι γοπτευτικός κάνε ό,τι θες». Μπορεί αυτό το σαρωτικό στυλ να συνέβαλε αρκετά με τον δικό του τρόπο σε κακοποιτικές

συμπεριφορές και σε πολλές παρενοχλήσεις στο όνομα της τέχνης και της σκηνής και ό,τι διάλογο μπορεί να φανταστεί κάποιος για να δικαιολογήσει ή να κουκουλώσει τέτοιες πράξεις, οι συνέπειες των οποίων φτάνουν μέχρι σήμερα.

Εχω δει ταινίες, τον έχω ζηλέψει, τον έχω χαζέψει. Περισσότερο όμως με συγκίνησε όταν είδα το «Listen to me, Marlon» ένα ντοκιμαντέρ εξαιρετικό του Στίβεν Ρίλει, έναν διάλογο με τον εαυτό του, δικές του ηχογραφημένες κασέτες, μελέτη, ανίχνευση και μοναξιά. Σαν να μιλούσε στον μελλοντικό του εαυτό για να τα ακούει, να μην τα ξεχάσει. Ή στον εαυτό του παρελθόντος. Παρατηρούσε την ψυχή του, τη σκέψη του και την τροφοδοτούσε ημερολογιακά.

Ο πόνος και οι απώλειες που έζησε μαζί με τις επιτυχίες και τις αποτυχίες που ακολούθησαν ήταν πραγματικά δυσβάσταχτες για να πει κανείς «θέλω να γίνω σαν τον Μάρλον Μπράντο». Θεες να γίνεις, μπορείς να το αντέξεις;

ΝΙΚΟΣ ΠΑΝΤΑΖΑΡΑΣ

ΑΡΓΥΡΗΣ ΞΑΦΗΣ

«Νονός» και «Αποκάλυψη τώρα»

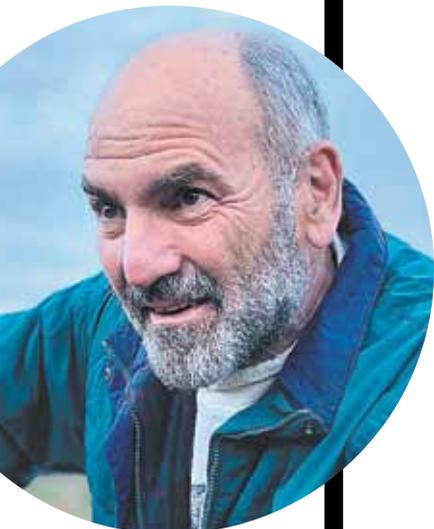
Μπράντο είναι από τους καλλιτέχνες που αποτέλεσε

έμπνευση και κατά κάποιον τρόπο οδηγό για να επιλέξω αυτό που κάνω σήμερα. Ως εκ τούτου μιλάω όχι από την πλευρά του θεατή αλλά από την πλευρά του ηθοποιού. Σε μικρή ηλικία δεν είχα δει σχεδόν καθόλου θέατρο, αλλά παρακολουθούσα πολύ κινηματογράφο. Μεγάλωσα στο Περιστέρι κοντά σε τέσσερις αίθουσες σινεμά. Ο Μπράντο ήταν μία από τις μεγάλες μου αγάπες και επιρροές. Είδα τον «Νονό» σε μικρή ηλικία και παρόλο που δεν υπήρχαν οι

εμπειρίες για να εκτιμήσω αναλόγως την ταινία, είχα ξετρελαθεί. Μεγαλώνοντας ανακάλυπτα την τεράστια γκάμα αυτού του σπουδαίου ηθοποιού. Ήταν ένας κοσμογονικός ηθοποιός και δεν μπορώ παρά να χρησιμοποιώ αυτή τη λέξη διότι αντικατοπτρίζει πλήρως αυτό που ο Μάρλον Μπράντο συμβόλιζε. Εφερε μία νέα εποχή στην υποκριτική τέχνη. Αυτό που με συγκινεί είναι η αφοσίωση που είχε για την αλήθεια. Ήταν ταγμένος στην αλήθεια. Φοβόταν να ρισκάρει, να βουτίζει βαθιά στους χαρακτήρες που υποδύονταν. Αποκαλυπτικός, ειλικρινής ακόμη και σε πιο κρυφά συναισθήματα. Αυτό μπορεί κανείς να το διαπιστώσει αν κάποιος έχει δει έστω και λίγο τον «Νονό». Για παράδειγμα η σκηνή με τη γάτα: πέρασε από εκεί, την πήρε στα χέρια του και την έκανε κομμάτι του ρόλου του κάνοντάς τον ακόμη πιο χαρακτηριστικό. Οι περισσότεροι ηθοποιοί ακολουθούν την πεπατημένη, εκείνος όμως επεδίωκε πάντα να σφραγίσει τον χαρακτήρα που είχε αναλάβει να φέρει στη μεγάλη οθόνη. Προχωρούσε ρισκάροντας γιατί ήθελε να μπαίνει όσο το δυνατόν περισσότερο μέσα στην τέχνη του. Αν είχα τη δυνατότητα να παίξω μία σκηνή μαζί του σε μία ταινία θα επέλεγα από το «Αποκάλυψη τώρα». Θα ήταν πολύ δυνατή εμπειρία.

ΤΑ ΝΕΑ ΚΟΣΤΙΑΣ ΚΑΤΣΙΓΙΑΝΝΗΣ

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΕΚΑΤΟΣ

ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ
ΚΥΡΙΑΚΗ 28 ΑΠΡΙΛΙΟΥ

ΜΙΚΡΟ ΧΩΡΟΝ

ΑΚΗΣ ΔΗΜΟΥ

Συνέβη στο MONTEREY

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ:
ΤΑΚΗΣ ΤΖΑΜΑΡΤΙΑΣ

athinaika@theatra

athinaika@theatra

ΑΘΗΝΑΪΚΑ
ΘΕΑΤΡΑ

ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ:
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ & ΣΑΒΒΑΤΟ 21:00
ΚΥΡΙΑΚΗ 20:00

athinaika@theatra

ΚΑΙΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

ΛΥΔΙΑ ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΥ

Εισιτήρια στο more.com και στο 211.1000.365

ΑΝ ΣΚΗΝΟΘΕΤΟΥΣΑ ΣΗΜΕΡΑ ΤΟΝ ΜΠΡΑΝΤΟ..

ΔΥΟ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΙ ΤΗΣ ΝΕΟΤΕΡΗΣ ΓΕΝΙΑΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΟΥΝ ΜΙΑ ΦΑΝΤΑΣΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΑΖΙ ΤΟΥ

Με τον Τζακ Νικόλσον στους «Φυγάδες του Μιζούρι»

ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΙΟΥΓΑΣ,

«Γάλα», «The One Note Man»

«...θα επέλεγα τους «Φυγάδες του Μιζούρι»»

Ο Ρόμπερτ Ντιβάλ, μιλώντας για τη συνεργασία του με τον Μπράντο στην ταινία «Ο Νονός», είπε πως ο θρυλικός ηθοποιός ελαχιστοποιούσε την αίσθηση της αρχής και του τέλους μιας σκηνής, που συνήθως οριοθετείται με το «Action» και το «Cut» («Πάμε» και «Στοπ» αντίστοιχα στα ελληνικά γυρίσματα). Εξηγεί ότι εμφανιζόταν μπροστά στην κάμερα όπως ακριβώς ήταν και πριν ακουστεί η λέξη «Action». Δεν υπήρχε διαφορά μεταξύ του «πριν» και του «μετά», είχε βρει τον τρόπο δηλαδή απλώς να υπάρχει μέσα στον χαρακτήρα που υποδύσταν, χωρίς να δίνει την αίσθηση ότι «παίζει» κάτι. Ο,τι και αν έκανε μπροστά από την κάμερα, ακόμα και το τίποτα, είχε ενδιαφέρον. Η ίδια του η σκέψη «έγραφε» στο πανί και το κάθε καρέ ήταν γεμάτο με την τεράστια παρουσία του ακόμα κι όταν τσίτσε τα ψαράκια του στο φόντο, χωρίς λόγια, την ώρα που οι υπόλοιποι ηθοποιοί μέσα στη σκηνή μιλούσαν. Όταν ο Μπράντο έμπαινε στο πλάνο, δεν είχες επιλογή: τα μάτια σου ήταν καρφωμένα πάνω του.

Οι υποκριτικές επιλογές του και το ένστικτό του φυσικά φανερώνουν την ευφυΐα του, όπως για παράδειγμα το ότι διάλεξε να παίξει τον Βίτο Κορλεόνη ως έναν άξιο σεβασμού, ευγενή οικογενειάρχη και όχι αυτό που στην ουσία ήταν, ένας αναμφίβολα ισχυρός, συχνά αμειλικτός δολοφόνος και με πολλή εξουσία χαρακτήρας. Ο Μπράντο ήταν ηθοποιός που έχε βρει τρόπο να μετατρέπει την «υποκριτική» σε «συμπεριφορά» με τρόπο τόσο οργανικό που δεν υπήρχε ούτε μια στιγμή ψέματος σε στιδίποτε έκανε (ακόμα και ως ο πατέρας του Superman Τζορ-Ελ!). Η επιρροή του σε πολλούς μεγάλους ηθοποιούς της επόμενης γενιάς (Ρόμπερτ Ντε Νίρο, Μέριλ Στριπ, Ντάστιν Χόφμαν, Αλ Πατσίνο, Τζιν Χάκμαν, Ρόμπερτ Ντιβάλ) είναι γνωστή και παραμένει μέχρι σήμερα ίσως ο πιο διάσημος άντρας ηθοποιός στην ιστορία του Χόλιγουντ. Υπό τη διδασκαλία της Στέλα Αντλερ η οποία αγκάλιασε τη μέθοδο Στανισλάφσκι ο Μπράντο άλλαξε την υποκριτική στο Χόλιγουντ για πάντα.

Η ταινία «Οι φυγάδες του Μιζούρι» (1976) συχνά αναφέρεται ως η ταινία που σκότωσε την καριέρα του, όμως παραμένει για μένα μια από τις καλύτερες ερμηνείες του. Υποδύεται τον Λι Κλέιτον, στην ουσία έναν σαδιστή, ένα όργανο του νόμου, ο οποίος όμως αρνείται να υπακούσει στις διαταγές του εργοδότη του. Η αναρχική αυτή πλευρά του χαρακτήρα που υποδύεται ήρθε και «κούμπωσε» τέλεια με τις αναρχικές επιλογές του Μπράντο, ο οποίος αντικαθιστά χωρίς λόγο και αιτία την ιρλανδέζικη προφορά του με αγγλική και ντύνεται ενίοτε με γυναικεία ρούχα. Το αποτέλεσμα είναι το πορτρέτο ενός απρόβλεπτου, επικίνδунου και ματαιόδοξου αντιήρωα που σε κάθε σκηνή μάς εκπλήσσει και που ερμηνεύεται με τεράστιο ενδιαφέρον. Στην εισαγωγική σκηνή του, ο Μπράντο εμφανίζεται με πονόδοντο, γαντζωμένος στα πλευρά του αλόγου, και αφού εισβάλλει χωρίς κανέναν σεβασμό σε μια κηδεία, καταλήγει να χρησιμοποιεί τα παγάκια πάνω στα οποία διατηρείται ο νεκρός για να ανακουφιστεί. Αν μπορούσα να γυρίσω μια σκηνή μαζί του, θα διάλεγα την εισαγωγική σκηνή του αναρχικού, ψυχοπαθή Λι Κλέιτον από τους «Φυγάδες του Μιζούρι».

ΜΙΝΩΣ ΝΙΚΟΛΑΚΑΚΗΣ,

«Μαριονέτα», «Το γιατράρι»

«...θα επέλεγα
το «Νησί του δρος Μορό»»

«...νώρισα» τον Μάρλον Μπράντο στη μεγάλη οθόνη στα τέλη της δεκαετίας του 1990, με τις εκ διαμέτρου αντίθετες ταινίες «Το νησί του δρος Μορό» και «Ο Γενναίος». Ο κατά πολλούς σημαντικότερος κινηματογραφικός ηθοποιός, που αναπροσδιόρισε τον όρο ερμηνεία και με μοναδικό τρόπο «ζωντάνευσε» τους χαρακτήρες του με το προσωπικό του βίωμα, είχε αφήσει πίσω του την εποχή των Στάνλεϊ Κοβάλσκι, Βίτο Κορλεόνη και Συνταγματάρχη Κουρτς. Ακόμα όμως και στις τελευταίες του ταινίες, που ο ίδιος έδειχνε να περιφρονεί, ο Μπράντο έδειχνε τη σπίθα του ταλέντου του σαν το απόσταγμα της ζωής του. Ο «Μορό» είναι μια «προβληματική» ταινία με θέμα ταυτότητας, παρότι υπήρχαν όλα τα κατάλληλα «συστατικά» και μια υπέροχη «συνταγή». Βασισμένη στη νοβέλα του H.G. Wells, είναι η ιστορία ενός μεγαλομανούς γιατρού (τον υποδύεται ο Μπράντο) σε ένα απομονωμένο νησί όπου – ως ιερόσυλος Θεός – δημιουργεί μια κοινωνία ανθρώπων εξαμβλωμάτων. Οι παράλογες απαιτήσεις και οριακές επιλογές που επέβαλε ο Μπράντο στην παραγωγή κάνουν αβέβαιο αν ήταν απλώς η κυνικότητά του απέναντι σε ένα κινηματογραφικό σύστημα ή αν ο ίδιος – υπέρβαρος και εμφανώς ταλαιπωρημένος από τη ζωή και την αυτοκτονία της κόρης του – προσπαθούσε να «βγάλει» το αίσθημα μάταιου ελέγχου πάνω στην ίδια την ταινία, συντελώντας σε ένα εξάμβλωμα, παρά τις προσπάθειες των συντελεστών να τον περιορίσουν. Θα ήταν ενδιαφέρον αν αυτή η ταινία ξαναγινόταν, δίνοντας όμως λευκή επιταγή στη δημιουργική κατεύθυνση του Μπράντο, αφήνοντάς τον να «κυριαρχήσει» πάνω στην ταινία, σαν άλλος δρ Μορό. Ίσως τότε να είχαμε στα χέρια μας μια παρανοϊκή αλλά επίκαιρη αλληγορία.

Η αλλόκοτη
αμφιέσή του
στο «Νησί
του δρος
Μορό»

X LALALA PRESENTS

ΠΥΞΕΛΛΑΞ

ΕΡΜΗΝΕΥΟΥΝ ΤΙΣ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ ΤΟΥΣ ΜΕ ΤΗ ΣΥΝΟΔΕΙΑ ΤΗΣ
PRAGUE PHILHARMONIC ORCHESTRA
CONDUCTOR FRIEDEMANN RIEHLE

ΣΑΒΒΑΤΟ 25 ΜΑΪΟΥ 2024
ΠΑΝΑΘΗΝΑΪΚΟ ΣΤΑΔΙΟ

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

MEGA TA NEA TO BHEMA

TICKETS : MORE.COM

Κυνηγός και
εθνοφύλακας
στο Δέλτα
του Εβρου

ΜΙΑ ΖΩΗ ΣΤΑ ΣΥΝΟΡΑ

ΠΡΟΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ
ΑΠΟ ΤΟ ΛΕΥΚΩΜΑ
ΤΟΥ ΒΡΑΒΕΥΜΕΝΟΥ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΥ
ΑΝΤΩΝΗ
ΠΑΣΒΑΝΤΗ
ΜΕ ΣΤΙΓΜΙΟΤΥΠΙΑ
ΑΠΟ ΤΙΣ ΟΧΘΕΣ
ΤΟΥ ΕΒΡΟΥ

ΤΗΣ ΜΑΙΡΗΣ
ΑΔΑΜΟΠΟΥΛΟΥ

Μια φουσκωτή βάρκα κολλημένη στις λασπωμένες όχθες του Εβρου, απομεινάρια από την προσπάθεια των μεταναστών να περάσουν το ποτάμι. Είναι τα ίδια νερά στα οποία ο Μανώλης, ο φωτογράφος και καφετζής στα Δίκαια πετά κάθε μέρα, από τότε που ήταν παιδί, μια πέτρα. Εκείνα, που υπερχειλίσαν, και μετέτρεψαν σε ερειπίωνα ένα σπίτι έξω από το Διδυμότειχο. Εικόνες που ισορροπούν με μαεστρία ανάμεσα στο γεμάτο δύναμη ντοκουμέντο που αιχμαλωτίζει η ματιά του φωτορεπόρτερ και στην ευαισθησία που κρύβουν τα καρέ ενός καλλιτέχνη φωτογράφου. Στιγμιότυπα σε άσπρο-μαύρο που κατέγραψε με υπομονή και επιμονή ο Αντώνης Πασβάντης μέσα από αλλεπάλληλα ταξίδια στις όχθες του Εβρου. Και τα οποία μετά από αρκετές αναζητήσεις και απογοητεύσεις, μοναχικές διαδρομές και νέες φίλιες –από το 2015 που ένιωσε το αρχικό σκίρτημα έως και πέρυσι– συγκέντρωσε σε ένα λευκώμα, που πρόκειται να κυκλοφορήσει τον επόμενο μήνα

υπό τον τίτλο «Εβρος, η ζωή στις όχθες» από τις εκδόσεις «Ποταμός».

Η πρώτη φορά που ο βραβευμένος με το Athens Photo World 2023 βρέθηκε στον Εβρο ήταν το 2004, σε ένα ταξίδι με τρένο προς την Τουρκία. «Ήταν ένας τόπος που μου δημιούργησε μια αίσθηση ανασφάλειας, αλλά την ίδια στιγμή κατάλαβα ότι κρύβει ένα ιδιαίτερο ενδιαφέρον», λέει στα «Πρόσωπα», σε ένα διάλειμμα από το νέο του φωτογραφικό εγχείρημα στην ευρύτερη περιοχή της Θράκης.

Οι επαγγελματικές του υποχρεώσεις, ως φωτορεπόρτερ, οδήγησαν τα βήματά του στις όχθες του Εβρου και ήταν τότε που άρχισε να συνειδητοποιεί, όπως λέει, το πώς τα σύνορα επηρεάζουν τις ζωές των ανθρώπων. Οι πρώτες έγχρωμες φωτογραφίες έδωσαν γρήγορα τη σειρά τους σε ασπρόμαυρες. Το αφηγηματικό νήμα που δεν μπορούσε να εντοπίσει στην αρχή, βρισκόταν πλέον στα χέρια του. Και τα καρέ που κατέγραφαν «την ευαλωτότητα των ανθρώπων, τη φτώχεια και την παρακμή του νομού» με πολλούς και διαφορετικούς τρόπους έρχονταν το ένα μετά το άλλο: από το βίαια ακρωτηρια-

σμένο αντίγραφο της Νίκης της Σαμοθράκης έως την τυλιγμένη σε ένα λευκό σεντόνι σορό ενός μετανάστη που δεν τα κατάφερε, μπροστά από τα αριθμημένα ψυγεία του νεκροτομείου. Από το ερειπωμένο εργοστάσιο ζάχαρης στην Ορεστιάδα ως ένα αναίμακτο στιγμιότυπο από τα σφαγεία, με τη λεζάντα να θυμίζει πως ο νομός Εβρου ήταν εκείνος με τη μεγαλύτερη παραγωγή κρέατος στην Ελλάδα. Μέσα από τις πικρές συχνά ανθρωποκεντρικές –ακόμη και από εκείνες που απουσιάζει η ανθρώπινη μορφή, όπως στα καρέ από το καμένο δάσος της Δαδιάς– φωτογραφικές ιστορίες του Αντώνη Πασβάντη δεν λείπει η διάσταση της ελπίδας, της συνέχειας, της χαράς. Καταγράφεται στα μάτια των Αλεβιτών που ατενίζουν το μέλλον πάνω στη σέλα της μηχανής τους. Στις γυναίκες που ετοιμάζουν τον γάμο μιας φίλης τους. Στον γεμάτο δύναμη καλπασμό των αλόγων και στη γρήγορη κίνηση των ελαφιών ή ακόμη και στα κουρασμένα βλέμματα των αγροτών. Όσες φορές κι αν δει κάποιος τις 60 και πλέον φωτογραφίες του λευκώματος, θα βρίσκει πάντα και μια ιστορία που το βλέμμα του δεν θα έχει «διαβάσει».

info

Αντώνης
Πασβάνης,
«Εβρος: Η ζωή
στις όχθες»,
κείμενα:
Σπύρος
Γιανναράς,
Ηλίας
Μαλεβίτης,
σελ. 120,
εκδ. Ποταμός.

Αλεβίτισσες
σε στιγμιότυπο
έξω από αποθήκη
στην περιοχή Χίλια

Σπίτι έξω από το Διδυμότειχο. Έχει πλημμυρίσει από υπερχειλίση του Εβρου και των παραποτάμων του

Οικογένεια αλεβιτών στη Ρούσσα. Η Ρούσσα και το Μεγάλο Δέρειο είναι τα κέντρα των αλεβιτών στην Ελλάδα

Παράσταση στην αρχαία πόλη Ζώνη

Αλεβίτισσα μητέρα με την κόρη της στο Μεγάλο Δέρειο

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ

Μεγάλα επίσημα είχε και στην Ελλάδα η νέα ταινία του Βιμ Βέντερς «Υπέροχες μέρες», που προέκυψε όταν κλήθηκε στο Τόκιο για την παραγωγή σειράς ταινιών μικρού μήκους για να προβληθούν οι ολοκαίνουργες δημόσιες τουαλέτες, που δημιουργήθηκαν με αφορμή τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2020. Ο Βέντερς γοητεύτηκε από τα «μικρά αυτά κοσμήματα», που πραγματοποιήθηκαν από σημαντικούς designers και αρχιτέκτονες, μεταξύ των οποίων και οι βραβευμένοι με το βραβείο Pritzker Ταντάο Αντο, Σιγκέρου Μπαν, Fumihiko Makí και Κένγκο Κούμα. Ήταν για αυτόν μια απρόσμενη πηγή έμπνευσης που τον οδήγησε να αφηγηθεί την απλότητα της ζωής του κεντρικού ήρωα της ταινίας, ενός καθαριστή τουαλετών του Τόκιο, που τις καθαρίζει λες και συντηρεί τη Μόνα Λίζα, και είναι ευτυχισμένος με τα ελάχιστα.

Η συγκινητική αυτή ταινία, με οδήγησε να αναζητήσω περισσότερα στοιχεία για αυτές τις 17 τουαλέτες στο Τόκιο, με δεδομένο ότι με απασχολεί, ιδιαίτερα ως αρχιτέκτονα, το χαμηλό επίπεδο των δικών μας τουαλετών που έχει ως αποτέλεσμα να βρίσκεται η Αθήνα στην τρίτη θέση στη λίστα με τις πιο βρώμικες και κακοσχεδιασμένες δημόσιες τουαλέτες στην Ευρώπη, μετά το Βερολίνο και το Λονδίνο.

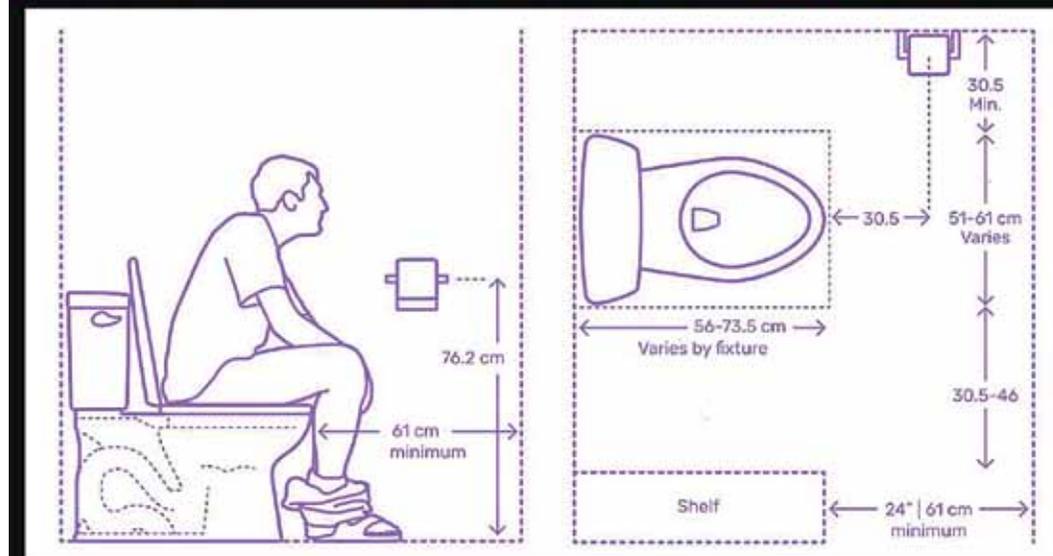
Διαπίστωση λοιπόν μέσα από δημοσιεύματα, ότι οι νέες τουαλέτες στο Τόκιο έχουν εγκατασταθεί κυρίως σε πάρκα, ανάμεσα σε κερασιές, σε ένα μικρό δάσος, δίπλα σε σταθμούς και κοντά σε ξενοδοχεία. Ενδιαφέρον έχουν οι στόχοι των μελετητών που επιδιώκουν να ξεπεράσουν τις παραδοσιακές αντιλήψεις ότι οι δημόσιες τουαλέτες είναι σκοτεινές, βρώμικες, δύσοσμες και ανθυγιεινές και στοχεύουν όπως ο Ταντάο Αντο, «αυτή η μικρή αρχιτεκτονική ως ένας χώρος άνετος και ασφαλής, να γίνει ένας τόπος στο αστικό τοπίο που προσφέρει τεράστια δημόσια αξία». Ή να αποτελεί μια παρέμβαση εύκολα ορατή, να λειτουργεί ως περίπτερο πάρκου ή να ενθαρρύνει περισσότερους ανθρώπους να τη χρησιμοποιούν.

Ενδιαφέρουσες και οι επιρροές των μελετητών που καθόρισαν το αρχιτεκτονικό αποτέλεσμα, ξεκινώντας από την Origata, την παραδοσιακή ιαπωνική μέθοδο συσκευασίας δώρου, που επηρέασε τον designer Nao Tamura, χρησιμοποιώντας παράλληλα έντονο κόκκινο χρώμα για το μεταλλικό κέλυφος για να προβάλλει μια «αίσθηση επείγοντος» (βλ. φωτο). Επίσης οι πρωτόγονες ιαπωνικές

καλύβες αποτέλεσαν το σημείο εκκίνησης της δημόσιας τουαλέτας στο πάρκο Ebisu, καθώς και τα ματιάρια που φυτρώνουν στο κοντινό δάσος, αλλά και η σύγχρονη τεχνολογία. Παράλληλα έχουν επιλεγεί διαφορετικά γεωμετρικά σχήματα όπως το ορθογώνιο, το ημισφαιρικό και το κυκλικό. Κυκλική είναι και η πρόταση του Ταντάο Αντο που περιβάλλεται από μεταλλικές κάθεται και κεκλιμένες περσίδες (βλ. φωτο). Χρησιμοποιείται επίσης οξειδωμένος χάλυβας, αλλά και ξύλο κέδρου που επιλέγει ο Kengo Kuma, καθώς επίσης και οπλισμένο σκυρόδεμα. Αξιοποιώντας την τελευταία λέξη της τεχνολογίας, ο Shigeru Ban εντάσσει περιμετρικά διαφανές γυαλί που γίνεται αδιαφανές όταν κλειδώνε-

ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΤΗΝ ΥΠΟΨΗΦΙΑ ΓΙΑ ΟΣΚΑΡ ΤΑΙΝΙΑ «PERFECT DAYS» ΤΟΥ ΓΕΡΜΑΝΟΥ ΣΚΗΝΟΘΕΤΗ ΒΙΜ ΒΕΝΤΕΡΣ ΜΕ ΠΗΓΗ ΕΜΠΝΕΥΣΗΣ ΤΙΣ ΟΛΟΚΑΙΝΟΥΡΓΙΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ ΤΟΥ ΤΟΚΙΟ

ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ

© Γιώργος Τριανταφύλλου

ται, με διαφορετικές αποχρώσεις. Αδιαφανές γυαλί πάνω στο οποίο έχουν αποτυπωθεί δέντρα, όπως και περσίδες αλουμινίου φιλτράρουν το φως και περιορίζουν την ορατότητα. Η τουαλέτα του Tomohito Ushiro διαθέτει μεγάλη οθόνη με 7,9 δισεκατομμύρια lighting patterns – όσο ο παγκόσμιος πληθυσμός – που αλλάζουν εικόνα συνεχώς. Ειδική περίπτωση αποτελεί η δυνατότητα ένταξης έργων τέχνης, όπως και η χρήση φωνητικών εντολών, καθώς και η ένταξη αξεσουάρ υψηλής τεχνολογίας. Τέλος, οι καμπίνες δεν διαχωρίζονται συνήθως ανά φύλλο αλλά είναι κοινές.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ. Εντυπωσιασμένος από αυτή την περιπλάνηση επέστρεψα στην ελληνική πραγματικότητα. Διαπίστωση ότι στην Αθήνα από τις 70 δημόσιες τουαλέτες της δεκαετίας του '50, σήμερα λειτουργούν μόνο 8-11 δημόσιες, 4-10 αυτοπλενόμενες και 26 μετακινούμενες χημικές, ενώ στους σταθμούς του μετρό οι τουαλέτες δεν είναι ανοιχτές για το κοινό, για λόγους ασφαλείας. Το βάρος το έχουν πάρει τα καταστήματα εστίασης, ενίοτε με δυσκολία πρόσβασης σε υπόγεια και πατάκια με δύσβατες σκάλες, και τα εμπορικά κέντρα που καλούνται να καλύψουν ένα μεγάλο κενό που θα έπρεπε οργανωμένα να προσφέρουν οι δήμοι. Ιδιαίτερα δε στην επαρχία και στους τουριστικούς προορισμούς δύσκολα βρίσκουμε τουαλέτες για ΑμεΑ, αλλά και στοιχειωδώς αξιοπρεπείς τουαλέτες όπου τα είδη υγιεινής και ο εξοπλισμός να έχουν τοποθετηθεί σύμφωνα με τις γνωστές στοιχειώδεις εργονομικές διαστάσεις (βλ. εικόνα). Συχνά στο πλαίσιο μιας προχειρότητας οι λεκάνες είναι σχεδόν κολλημένες στους πλαϊνούς τοίχους, και δεν μιλάω για την καθαριότητα που βέβαια μεγάλη ευθύνη έχουν και οι χρήστες. Εξακολουθεί να υπάρχει η λογική ότι η τουαλέτα αποτελεί δευτερεύοντα χώρο.

Πολλά πράγματα έχουν βελτιωθεί αλλά έχουμε ακόμη πολύ δρόμο. Ελπίζω το παράδειγμα του Τόκιο να ευαισθητοποιήσει τους δήμους και να αξιοποιήσουν τους αρχιτέκτονες, προκρίνοντας ακόμη και μικρούς αρχιτεκτονικούς διαγωνισμούς για αξιοπρεπείς, καθαρές, ελκυστικές και περισσότερες δημόσιες τουαλέτες. Είναι θέμα πολιτισμού.

Nao Tamura, designer, κατακόκκινη δημόσια τουαλέτα στην περιοχή Shibuya στο κέντρο του Τόκιο | **Tadao Ando,** αρχιτέκτων, κυκλική δημόσια τουαλέτα, που περιβάλλεται από κερασιές, στο πάρκο Jingu-Dori στο Τόκιο. Φωτογραφίες Satoshi Nagare | Αρχιτεκτονικό σκαρίφημα με τις ελάχιστες απαιτούμενες εργονομικές διαστάσεις τουαλέτας που σπάνια τηρούνται

ΙΣΤΙΑ

Βοϊτανάκης

ΤΑΛΑΝΤΟΥΧΟΣ ΚΥΡΙΟΣ ΡΙΠΛΕΪ

Πατρίσια Χάισμιθ

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΜΕΤΑΦΟΡΑ - ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ
ΠΕΤΡΟΣ ΖΟΥΛΙΑΣ

ΜΙΧΑΗΛ ΣΥΡΙΟΠΟΥΛΟΣ • ΜΙΧΑΗΛ ΤΑΜΠΑΚΑΚΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ • ΗΒΗ ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

MEGA ΤΟ ΒΗΜΑ **TA NEA** **in**

ΠΡΟΠΩΛΣΗ

more.com

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ:
ΛΑΚΗΣ ΛΑΖΟΠΟΥΛΟΣ
ΣΚΗΝΙΚΑ:
ΜΑΙΡΗ ΤΣΑΓΚΑΡΗ
ΚΟΣΤΟΥΜΙΑ:
ΦΙΓΕΝΕΙΑ ΝΤΑΟΥΝΤΑΚΗ,
ΙΩΑΝΝΑ ΤΣΑΜΗ

ΜΟΥΣΙΚΗ:
ΒΑΙΟΣ ΠΡΑΠΑΣ

ΤΟΥ
ΛΑΚΗΣ ΛΑΖΟΠΟΥΛΟΥ

ΟΤΑΝ ΠΕΘΑΝΑ

Η ΠΙΟ ΦΩΤΕΙΝΗ ΚΩΜΩΔΙΑ ΤΟΥ ΣΚΟΤΑΔΙΟΥ

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΦΩΤΙΣΜΩΝ:
ΠΕΡΙΚΛΗΣ ΜΑΘΙΕΛΛΗΣ
ΧΟΡΟΓΡΑΦΙΕΣ - ΚΙΝΗΣΗ:
ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΦΩΤΗ

ΛΑΚΗΣ
ΛΑΖΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΙΟΝΥΣΗΣ
ΑΤΖΑΡΑΚΗΣ

ΕΛΙΣΑΒΕΤ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ

Χορηγοί Επικοινωνίας:

MEGA

ΤΟ ΒΗΜΑ

TA NEA

in

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
ΓΙΑΝΝΗΣ

ΜΑΡΙΑ ΝΕΦΕΛΗ
ΧΡΟΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΒΑΣΙΛΙΚΗ
ΣΟΥΡΡΗ

ΜΑΝΟΣ
ΚΑΖΑΜΙΑΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
ΜΟΥΤΑΦΤΣΗΣ

ΦΑΙΔΡΑ
ΣΚΛΗΡΗ

ΛΑΖΑΡΙΑ
ΣΑΖΕΪΔΟΥ

ΧΡΗΣΤΟΣ
ΝΤΟΥΛΑΣ

ΠΙΑΝΟ ΕΠΙ ΣΚΗΝΗΣ: ΘΑΝΑΣΗΣ ΜΑΝΤΖΑΡΗΣ

Τηλεόραση

ΑΝΤΩΝΗΣ ΤΣΑΒΑΛΟΣ

«Πολλές σειρές προσομοιάζουν ή προσποιούνται, αλλά δεν είναι ντοκιμαντέρ»

Ο δημιουργός της εκπομπής «Ελλήνων δρώμενα» μιλάει για τον ρόλο της δημόσιας τηλεόρασης και τη σημερινή στρέβλωση του όρου παράδοση

ΤΗΣ ΔΙΟΝΥΣΙΑΣ ΜΑΡΙΝΟΥ

Το ταξίδι, η μουσική, ο μύθος, ο χορός, ο κόσμος. Αυτός είναι ο προορισμός των «Ελλήνων δρώμενα», της σειράς ντοκιμαντέρ του Αντώνη Τσάβαλου, που επέστρεψε για ενδέκατο κύκλο επεισοδίων στην ΕΡΤ3. Η εκπομπή ερευνά και αποκαλύπτει το πολιτισμικό γίνεσθαι της χώρας μας, φωτίζοντας κάθε φορά τον τόπο, τους ανθρώπους και τις ιστορίες τους. Ο Αντώνης Τσάβαλος, με μεγάλη εμπειρία στην παραγωγή και τη σκηνοθεσία ντοκιμαντέρ τέχνης για τη μικρή και τη μεγάλη οθόνη, στο «Ελλήνων δρώμενα» επιλέγει μια κινηματογραφική προσέγγιση σε κάθε επεισόδιο, δίνοντας έμφαση στην άμεση και αυθεντική καταγραφή της κάθε πτυχής της παράδοσής μας. Με αφορμή τη νέα σεζόν της εκπομπής, ο εμπνευστής της μίλησε στα «Πρόσωπα».

Θέλω να σας γυρίσω πίσω στον χρόνο, στην εκκίνηση του «Ελλήνων δρώμενα». Τι σας ενέπνευσε να στήσετε αυτήν την εκπομπή;

Η εκπομπή ξεκίνησε το 2007-2008, σχεδόν μαζί με την οικονομική κατάρρευση, που συνάμα ήταν κατά τη γνώμη μου και κατάρρευση αξιών, πολιτισμική δηλαδή παρακμή. Και ήταν ολοφάνερη τότε και στο τηλεοπτικό τοπίο. Μέχρι τότε σκηνοθετούσα θέματα τέχνης και πολιτισμού, με ανθρώπους της «διανόησης» και του «πνεύματος» όπως λέμε, κυρίως σε μια από τις ελάχιστες πολιτιστικές εκπομπές της τηλεόρασης, στο «Παρασκήνιο». Εκεί, στη φάση της παρακμής, που η τηλεοπτική της πλευρά φαίνεται να μας ξανάρχεται, σκέφτηκα να δημιουρ-

γήσω μια σειρά που θα «ακουμπάει» στην πραγματικότητα και στο ουσιαστικό κέντρο του πολιτισμού μας, με μια άλλη οπτική. Με πρωταγωνιστές τους «αφανείς» και όχι τους επιφανείς, ανθρώπους, κυρίως της υπαίθρου, όπου θα αντλώ τη σοφία τους και ασ μην έχουν γράψει ούτε μία λέξη, όπως λέει κι ο ποιητής, τοποθετημένη στο περιβάλλον τους, στα δρώμενά τους. Με τη γλώσσα και τη γραφή του κινηματογράφου, ενταγμένη στο τηλεοπτικό περιβάλλον.

Ενδεκα κύκλους αργότερα, πόσο έχει ωριμάσει η εκπομπή πλέον;

Περνώντας τα χρόνια, ωριμάζουμε, αν στοχεύουμε βέβαια στο μέλλον με αυτογνωσία. Ένας σοβαρός λόγος, ο οποίος με κάνει μάλιστα να λαχταρίζω, είναι η συναίσθηση της ευθύνης που νιώθω απέναντι στις «διθυραμβικές» κρίσεις σημαντικών ανθρώπων και των τηλεθεατών. Κι έτσι μονίμως αγωνίζομαι, με μελέτη και με νέους τρόπους έκφρασης, να αναβαθμίζω το πνευματικό κέντρο της εκπομπής. Νομίζω πλέον έχει βαθιά σύνδεση με τους τηλεθεατές της. Από το στάδιο της αποδοχής έχουμε εδώ και καιρό περάσει στο στάδιο της σταθερής σχέσης και διεπαφής με εκτίμηση. Μας αναζητούν με επιμονή και πίστη, τηλεθεατές, πολιτιστικοί οργανισμοί, πανεπιστήμια.

Στη φετινή σεζόν, τι θα δούμε;

Από τον «Ερωτόκριτο», σε μια σύγχρονη αναζήτησή του στη σημερινή Κρήτη, τον «καφενεϊακό» βίο ενός σπουδαίου κόσμου που χάνεται στα ιστορικά καφενεία της Λέσβου, τη διαδρομή καθέρωσης του κλαρίνου στην Ηπειρο, που ήδη προβλήθηκαν, τις

INFO

Η εκπομπή «Ελλήνων δρώμενα» προβάλλεται κάθε Τετάρτη, στις 17.00, στην ΕΡΤ3

Παρασκευές με «Ερημη χώρα» στην ΕΡΤ1

Η «Ερημη χώρα», μετά την προβολή της στο Ertflix, έρχεται στην ΕΡΤ1 κάθε Παρασκευή στις 21.15. Η σειρά σε σενάριο και σκηνοθεσία Γιώργου Γκικαπέππα, είναι μια δυνατή οικογενειακή ιστορία με στοιχεία γουέστερν με πρωταγωνιστές τους Γιώργο Κέντρο, Δανάη Σκιαδά, Γιώργο Καραμίκο, Αλεξάνδρα Αϊδίνη και Άννα Μαρία Μαρινάκη μεταξύ άλλων. Η ιστορία της, χτίζεται γύρω από μία οδυνηρή περιπέτεια κηδεμονίας ενός παιδιού, όταν οι γονείς του σκοτώνονται σε τροχαίο και ο μοναχικός παππούς του αρνείται πεισματικά την επιμέλειά του. Προκειμένου το 11χρονο κορίτσι που πάσχει από εκλεκτική αλαλία να μην καταλήξει σε ίδρυμα, μια κοινωνική λειτουργός κι ένας εισαγγελέας ανηλίκων αναλαμβάνουν δράση κι έρχονται και οι ίδιοι αντιμέτωποι με τους δαίμονές τους.

24 ώρες πριν από το έγκλημα

Για τους ντετέκτιβ, το «κλειδί» για την εξιχνίαση των πιο δύσκολων ανθρωποκτονιών βρίσκεται κάπου μέσα στις τελευταίες 24 ώρες ζωής του θύματος. Εκεί εστιάζει και η νέα σειρά ντοκιμαντέρ «Αθηναία εγκλήματα: 24 ώρες πριν από τον φόνο» που έρχεται κάθε Σάββατο και Κυριακή στη 01.00 στο Μακεδονία TV. Η σειρά παρακολουθεί τους αποφασισμένους ερευνητές, καθώς αναλύουν τα γεγονότα κατά τη διάρκεια αυτού του κρίσιμου χρονικού διαστήματος των τελευταίων 24ωρων της ζωής του θύματος, προκειμένου να ανασυνθέσουν το χρονοδιάγραμμα της δολοφονίας, να ξεκλειδώσουν το κίνητρο και να ταυτοποιήσουν τον δράστη που μπορεί να είναι από ζηλιάρη σύζυγο μέχρι εμμονικός κυνηγός.

κερκυραϊκές χορωδίες, της Γραμπούσας το ακρωτήρι, τις λύρες του Πόντου, την «καρσάνικη» ομορφιά της Λευκάδας, έως τον ζεϊμπέκικο χορό... κ.ά., ένα ταξίδι στο πολιτισμικό γίγνεσθαι της χώρας μας με πρωταγωνιστές ανθρώπους και τόπους παρέα με μυθικούς προγόνους, εκεί που ανιχνεύεται χαρακτηριστικά η ανθρώπινη περιπέτεια, στο βάθος του χρόνου. Μία συναρπαστική ανθρωπογεωγραφία δηλαδή. Ένα μωσαϊκό του δημιουργικού παρόντος και του διαχρονικού πολιτισμικού γίγνεσθαι της χώρας μας, με μία επιλογή προσώπων - πρωταγωνιστών, γεγονότων και τόπων, έτσι ώστε να αναδεικνύεται και να συμπληρώνεται μία ζωντανή ανθολογία. Με ιστορίες, με μουσική και με εικόνες...

Η εκπομπή προβάλλεται στην κρατική τηλεόραση. Προσφέρει αυτή η επιλογή μία ασφάλεια από τη δαμόκλειο σπάθη της τηλεθέσης;

Με βεβαιότητα. Ειλικρινά, ποτέ δεν με απασχόλησε η τηλεθέση με τον τρόπο που τη «διαχειριζόμαστε» εμείς οι άνθρωποι της τηλεόρασης, παρά μόνο η ενστικτώδης επαφή που αντιλαμβάνομαι από τον κόσμο. Το εντυπωσιακό είναι πως έχει «γράψει» πολύ υψηλά νούμερα και ασυνήθιστα για την τυπολογία του πολιτιστικού ντοκιμαντέρ. Νομίζω πως ο ρόλος της δημόσιας τηλεόρασης είναι να μετράει με άλλου είδους μονάδες μέτρησης, με άλλους δείκτες την ωφελιμότητα των προγραμμάτων της. Με εκείνους που υπηρετούν τη γνώση και την εκπαίδευση. Η ΕΡΤ είναι η εθνική οπτικο-ακουστική βιβλιοθήκη μας. Αυτό οφείλει να κάνει, από τον σκοπό σύστασής της πρωτίστως, συνδυαστικά βεβαίως με αυτό που απλοϊκά λέμε ψυχαγωγία.

Στην ιδιωτική τηλεόραση θα μπορούσε να βρει θέση ένα πρόγραμμα όπως το «Ελληνικών δρώμενα»;

Στη σημερινή πραγματικότητα μοιάζει ακραίο. Όμως αυτό που ακούγεται παράτολμο είναι καμιά φορά πρωτοποριακό. Σε πολλές χώρες του κόσμου έχει προσπεραστεί η εποχή που διανύει σήμερα η ιδιωτική τηλεόραση στην Ελλάδα, με την παρουσία αυτού που λέγαμε παλαιότερα «υπόκοσμου» να πρωταγωνιστεί μέρα μεσημέρι. Πολλές «σφαίρες» του κόσμου μας έχουν τηλεοπτικούς σταθμούς υψηλού επιπέδου, με παραγωγή προγράμματος και στόχευση προαγωγής των πθών και της γνώσης. Εδώ φτάνουν όλα αργά - πολύ παράξενο, σε σχέση με άλλες πτυχές της κοινωνίας μας - όταν βρισκόμαστε στο χείλος του γκρεμού και αλλάζουμε πορεία εξ ανάγκης, όχι με σχέδιο...

Η ελληνική τηλεόραση, γενικότερα, «αγαπάει» το ντοκιμαντέρ; Γιατί δεν το βλέπουμε συχνά στους δέκτες μας;

Τον τελευταίο καιρό υπάρχει μια μικρή τάση αύξησης ενδιαφέροντος από το σύνολο των τηλεοπτικών σταθμών. Η τάση αυτή είναι δυσανάλογη με το υψηλότερο ενδιαφέρον πολλών ανθρώπων που έχουν καταδείξει πλέον την εκτίμησή τους, τη στόχευσή τους

και το ενδιαφέρον τους γι' αυτό. Ελάχιστες σειρές αμιγούς ντοκιμαντέρ παράγονται σήμερα στην τηλεόραση. Έχουμε παρερμηνεύσει πολλές σειρές της τηλεόρασης, που προσομοιάζουν ή προσποιούνται, αλλά δεν συνιστούν και δεν υπηρετούν επ' ουδενί τους κανόνες για το περιεχόμενο και τη μορφή του ντοκιμαντέρ. Αμιγώς ντοκιμαντέρ μόνο η ΕΡΤ νομίζω παράγει. Το στενάχωρο είναι ότι παράγονται ντοκιμαντέρ που δεν συμπληρώνουν με αρτιότητα τις προδιαγραφές του, αφού η αφηγηματική γλώσσα που χρησιμοποιούν είναι παρωχημένη κατά τη γνώμη μου. Ντοκιμαντέρ ονομάζονται και διάφορες «περναντζάδες» με σερνάμενους παρουσιαστές, αλλά είναι ρεπορτάζ με μιμητικό ύφος «περισπούδαστο».

Για πολλούς, η παράδοση μυρίζει ναφθαλίνη. Για εσάς που έχετε εντυπωσίασει σε αυτήν, τι αντιπροσωπεύει;

Ο όρος παράδοση έχει αποχωριστεί από τη γενεσιουργό ερμηνεία του. Ετσι, αποφεύγω να τον χρησιμοποιώ συχνά. Διατυπώνεται σήμερα από πολλούς για να ερμηνεύσει ένα περιεχόμενο που είναι νεκρό και επιθυμούμε να αναστηθεί. Ίσως η διατύπωση του συγγραφέα Rex Warner βοηθήσει να κατανοήσουμε καλύτερα και να δώσουμε τη δική μας απάντηση: «Ένα μέρος του παρελθόντος πεθαίνει κάθε στιγμή και η θνησιμότητά του μας μολύνει, αν προσκολληθούμε σ' αυτό με υπερβολική αγάπη. Ένα μέρος του παρελθόντος μένει πάντα ζωντανό και κινδυνεύουμε καταφρονώντας τη ζωντανία του». Βλέπουμε εδώ δύο διαστάσεις, δύο όψεις, πολλαπλούς χρόνους, παρελθόν, παρόν και μέλλον. Είναι φανερό ότι έτσι όπως έχει πορευθεί στη χρήση του ο όρος παράδοση, κάπου έχει στρεβλώσει. Αλλά λέει κι άλλα λέμε!

Στο σκηνοθετικό ενεργητικό σας, έχετε επεισόδια του ιστορικού «Παρασκηνίου» της ΕΡΤ. Θεωρείτε ότι λείπει μια τέτοια εκπομπή από την τηλεόραση σήμερα;

Είναι ολοφάνερο ότι δεν υπάρχει σήμερα κάτι ισάξιο και ανανεωμένο σύγχρονα στο είδος του. Και λείπουν και οι πνευματώδεις προσωπικότητες που το δημιουργήσαν. Ο Λάκης Παπαστάθης (που μας αποχαίρεται οριστικά) και ο Τάκης Χατζόπουλος. Αυτή η εκπομπή διαμόρφωσε έναν τρόπο σκέψης και «γραφής». Έχω τις ομορφότερες αναμνήσεις από την εποχή εκείνη. Βαθιάς και αληθινής δημιουργικής έντασης στιγμές, για τα ουσιαστικά, για εστίαση του φακού στο βάθος και όχι στην επιφάνεια. Αυτή τη δημιουργική ένταση επιδιώκω και σήμερα, νιώθοντας μια ευθύνη από τη θέση μου προς εκείνους που απευθύνομαι.

«Η ΕΡΤ είναι η εθνική οπτικοακουστική βιβλιοθήκη μας. Αυτό οφείλει να κάνει, από τον σκοπό σύστασής της πρωτίστως, συνδυαστικά βεβαίως με αυτό που απλοϊκά λέμε ψυχαγωγία»

«A GENTLEMAN IN MOSCOW»

Εξόριστος στο περιθώριο της ρωσικής ιστορίας

Ρωσία 1922. Την περίοδο που ο Λένιν αναδιοργανώνει το κράτος μετά την Επανάσταση βάζοντας τις βάσεις της Σοβιετικής Ένωσης, στη Μόσχα το δικαστήριο των Μπολσεβίκων φέρνει ενώπιόν του τον κόμη Αλεξάντερ Ιλτζ Ροστόφ. Γόνος παλαιάς εύπορης και ευγενούς οικογένειας που υπέστη διώξεις κατά την Επανάσταση κι έχασε όλη του την περιουσία, είναι πλέον ανεπιθύμητος από το νέο καθεστώς γιατί τόλμησε να γράψει ποίηση, απομεινάρι μιας άλλης εποχής που πρέπει να αφανιστεί. Οι διασυνδέσεις του, ωστόσο, με το Κομμουνιστικό Κόμμα τον βοηθούν να αποφύγει τη θανατική ποινή αλλά καταδικάζεται σε «εξορία» στη σοφίτα του μεγαλόπρεπου αρ νουβό ξενοδοχείου Metropol όπου συνήθιζε να διαμένει στις μέρες της δόξας του, απέναντι από το Κρεμλίνο. Σε περίπτωση που επιχειρήσει να βγει εκτός των χώρων του ξενοδοχείου, θα τουφεκιστεί. Καθώς στην έξω ζωή εκτυλίσσονται κάποιες από τις πιο ταραχώδεις στιγμές της ρωσικής ιστορίας, ο Ροστόφ χτίζει μια νέα καθημερινότητα στην απομόνωσή του και ανακαλύπτει την πραγματική αξία της φιλίας, της οικογένειας και του έρωτα.

Η ιστορία αυτή από τις σελίδες του μπεστ σέλερ βιβλίου του Άμορ Τόουλς «Ένας τζέντλεμαν στη Μόσχα» (εκδόσεις Διόπτρα) μεταφέρεται στη μικρή οθόνη χάρη στην ομώνυμη βρετανική παραγωγή της Paramount. Η νέα σειρά «A gentleman in Moscow» κάνει πρεμιέρα σήμερα στην Cosmote TV, με τον Γιούαν ΜακΓκρέγκορ στον πρωταγωνιστικό ρόλο. Στα πέντε από τα συνολικά οκτώ επεισόδια που είχαμε την ευκαιρία να δούμε σε δημοσιογραφικό preview, ο βραβευμένος με Emmy ηθοποιός δίνει εξαιρετική πνοή σ' έναν ήρωα από τον οποίο η νέα τάξη πραγμάτων της Ρωσίας στέρνεσε όλα όσα είχε αλλά όχι το τι πραγματικά ήταν. Παρά τις συνεχείς παρεμβάσεις του κομμουνιστικού καθεστώτος στη ζωή του, τις πιέσεις, τις απειλές και τους εκφοβισμούς, ο ίδιος διατηρώντας την αξιοπρέπεια του ακέραη και με όπλο την ευστροφία του, την καλή του ανατροφή και τη δομημένη σκέψη του, καταφέρνει να ξεπερνάει κάθε φορά τους σκοπέλους που βρίσκονται στην πορεία του μέσα στο πολυτελές ξενοδοχείο. Εκείνα που τονπονούν, ωστόσο, είναι τα προσωπικά του τραύματα από το παρελθόν που παραμένουν ανοιχτά και απειλούν διαρκώς να τον κλονίσουν.

Ένα κορίτσι που ζει κι αυτό στο Metropol, ένα κλειδί πασπαρτού που του ανοίγει, έστω και για λίγο, τις πόρτες της χρυσής φυλακής

του και μία γοητευτική ηθοποιός που κλέβει την καρδιά του μεταμορφώνουν τον μικρόκοσμο του κόμη, όσο τα κύματα της ρωσικής ιστορίας χτυπούν μανιασμένα το ξενοδοχείο. Η άνοδος του Στάλιν, η Μεγάλη Εκκαθάριση, ο Δεύτερος Παγκόσμιος Πόλεμος, η κατάρρευση του μετώπου το καλοκαίρι του 1941 και η απαρχή του Ψυχρού Πολέμου έρχονται μέσα από τους γύρω χαρακτήρες για να αφήσουν το αποτύπωμά τους στη ζωή του πρώην αριστοκράτη. Μαζί φέρνουν και τις ελπίδες για το μεγάλο σοσιαλιστικό όνειρο που διαψεύδονται σιγά σιγά όσο οι πληροφορίες του κόμματος καταδίδουν στη μυστική

Ο Γιούαν ΜακΓκρέγκορ σε σκηνή από τη σειρά «A Gentleman in Moscow»

αστυνομία όποιον σκέφτεται ελεύθερα, οι πολιτικές στρέφονται κατά των ίδιων των ανθρώπων που θέλουν να προστατέψουν και κάθε μέτωπο αντίστασης στη φθορά, υποτάσσεται.

Το «A gentleman in Moscow» αποτελεί μια ενδιαφέρουσα σειρά που επιστρέφει σε μια σκιασμένη περίοδο της ρωσικής ιστορίας, φωτίζοντας εκείνους που εκδιώχθηκαν στο περιθώριό της και βάζοντας τον ανθρώπινο παράγοντα μπροστά από την ιδεολογία. Εκτός από τον Γιούαν ΜακΓκρέγκορ που δίνει μια πολύ δυνατή ερμηνεία στον ρόλο του κόμη, πρωταγωνιστούν επίσης οι Μαίρη Ελιζαμπεθ Γουάινστεντ, Αλέξα Γκούνταλ, Τζόνι Χάρρις και Φεχίντι Μπαλογκάν. **Δ. Μ.**

INFO

Η σειρά «A gentleman in Moscow» θα κάνει πρεμιέρα σήμερα στις 22.00 στο Cosmote Series HD. Αμέσως μετά την προβολή του, κάθε νέο επεισόδιο θα διατίθεται για θέαση οποιαδήποτε στιγμή στον δωρεάν on demand κατάλογο ταινιών και σειρών της Cosmote TV.

Σάββατο

Κυριακή

Δευτέρα

MEGA
THL 2107547000

05.00 «Mega Σαββατοκύριακο» **08.50** «Ολα Για Τη Ζωή Μας» **09.50** «Χαμογέλα Και Πάλι» **12.45** Ειδήσεις **13.40** «Ακόμα Δεν Είδες Τίποτα» **16.00 TAINIA:** «Η Αρχόντισσα Και Ο Αλήτης» **18.20** Ειδήσεις Στη Νοηματική **18.30** «The Chase» **19.45** Ειδήσεις **21.00 TAINIA:** «Ο Θόδωρος Και Το Δίκανο» **23.20 TAINIA:** «Ο Τιμωρός» **01.50 TAINIA:** «Ενας Και Μοναδικός» **04.20** «Camera Cafe»

EPT1
VHF 34, VHF 11
THL 2106066000

05.30 Ειδήσεις **06.05** «Σαββατοκύριακο Από Τις 6» **10.00** «Δύο Στις 10» **12.00** Ειδήσεις **13.00 TAINIA:** «Όταν Λείπει Η Γάτα» **14.20** «3ος Οροφος» (E) **14.30** «Τα Καλύτερά Μας Χρόνια» (E) **16.00** «Μπαμπά-Δες» **17.00** «EPT Backstage» **18.00** Ειδήσεις **19.15** «Πες Τη Λέξη» **20.00** «Η Τούρτα Της Μαρμάς» (E) **21.00** «Νύχτα Στάσου» **23.30 TAINIA:** «Υψηλή Τέχνη Για... Απατεώνες!» **01.00 TAINIA:** «Ζητείται Κουμπάρος» **02.40** «Μπαμπά-δες» (E) **04.30** «Πες Τη Λέξη» (E)

EPT2

09.30 «Απόντες» (E) **10.30** «Τα Δελφινάκια Του Αμβρακικού» (E) **11.00** «Αξέχαστες Κωμωδίες» (E) **11.30** «Οι Αναιδέστατοι» (E) **13.00** «Πορτρέτα Και Διαδρομές Ελλήνων Αρχιτεκτόνων» (E) **14.00** «Μουσική Παντού» (E) **15.00** «Οι Μουσικές Του Κόσμου» (E) **16.00** «Ζακέτα Να Πάρεις» (E) **17.00** «Αξέχαστες Κωμωδίες» (E) **17.30** «Οι Αναιδέστατοι» (E) **19.00** «Οι Έλληνες» (E) **20.00** «Δρόμοι» (E) **21.00** «Ο Ερωτας Του Ουσσέα» (E) **23.00** «Φόνοι Στο Δουβλίνο» **00.45** «Οι Έλληνες» (E) **01.45** «Μουσική Παντού» (E)

EPT3

09.00 «Μουκ» (E) **09.25** «Αν Ημουν Ζώο» (E) **09.35** «Ζιγκ Και Σάρκο» **10.00** «Πιράτα Και Καπιτάνο» (E) **10.30** «Η Καλύτερη Τούρτα Κερδίζει» **11.00** «2-3 Μέρες Στην Πόλη» (E) **12.00** «Auto Moto» **13.00** «Περίμετρος» **14.00** «Το Αλάτι Της Γης» (E) **16.00** «The Game» **17.00** Sports Doc (E) **17.15** Basket League: Περιστέρι – Κολοσσός (Z) **19.30** Ειδήσεις Από Την Περιφέρεια **20.00** Sports Doc (E) **20.15** Βόλει: Final 4 Κυπέλλου Ανδρών – Τελικός (Z) **22.30 TAINIA:** «Di-ger» **00.00** «Στον Καναπέ» **00.45** «Σεξ Και Μουσική» (E)

ANT1
VHF 45, UHF 38/
THL 2106886100

05.00 «Της Ελλάδος Τα Παιδιά» (E) **05.30** «Στούντιο Με Θέα» **09.50** «I Love Σου Κου» **13.00** Ειδήσεις **13.50** Ειδήσεις Στη Νοηματική **14.00** «Υγεία Πάνω Απ' Όλα» **15.00** «Ακρως Οικογενειακών» **16.30 TAINIA:** «Μια Τρελή Τρελή Οικογένεια» **18.45** Ειδήσεις **20.00** «Ποιος Θέλει Να Γίνει Εκατομμυριούχος» **21.00** «Vinylto Rewind» **22.45** «The 2Night Show – Best Of» **01.00 TAINIA:** «Μεγάλες Προσδοκίες» **03.00** «Το Πιο Γλυκό Μου Ψέμα» (E) **04.00** «Ιατρικό Απόρρητο» (E)

ALPHA
VHF 03,
UHF 24, 33, 63/
THL 212212400

06.15 Θυρίδα Τηλεπώλησης **06.45** «Κρατάς Μυστικό;» (E) **07.45** «Οικογενειακές Ιστορίες» (E) **09.50** «Σαββατοκύριακο Με Τον Μάνεση» **13.00** Ειδήσεις **13.50** «Καλύτερα Δε Γίνεσαι!» **16.40** «Kitchen Lab» **17.40** Ειδήσεις στη νοηματική **17.50** «Το Σόι Σου» (E) **18.50** Ειδήσεις **20.00** «Just The 2 Of Us» **02.00 TAINIA:** «Γιατί Αυτόν;» **05.00 TAINIA:** «Σον Το Πρόβατο: Η Ταϊνία»

STAR
UHF 29, 42/
THL 2111891000
2111892000

08.30 «Πέππα: Το Γουρουνακι» **08.45** «Το Κουκλόσπιτο Της Γκάμπι» **09.15** «Η Μάσα Και Ο Αρκούδος» **09.45** «Μουσική Ομάδα Ζένος» **10.15** «Croods: Family Tree» **11.10 TAINIA:** «Σχέδιο Διάσωσης» **13.10** «Stars System» **14.10** «Two And A Half Men» **15.00** Ειδήσεις **15.15** Ειδήσεις Στη Νοηματική **15.30 TAINIA:** «Παπαφλέσσας» **18.30** «Τροχός Της Τύχης» **19.45** Ειδήσεις **21.00 TAINIA:** «Η Εποχή Των Παγετώνων 3: Η Αυγή Των Δεινοσαύρων» **22.50 TAINIA:** «Batman Begins» **01.45 TAINIA:** «Μια Μικρή Χάρη» **04.15 TAINIA:** «Scooby-Do! Το Μυστήριο Αρχίζει»

ΣΚΑΪ
UHF 49,30/
THL 2104800000

05.30 «Καλημέρα» **09.40** «Οι Δεκατιανοί» **11.40** «Γεια Σου» **13.30** Ειδήσεις στη νοηματική **14.00** Ειδήσεις **14.45** «Dr. House» **15.45** «Amazing Hotels» **16.45** «Γειτονίες Στο Πιάτο» **17.45** «Happy Traveller» **18.40** «Οι Πανθέοι» **19.50** Ειδήσεις **21.00 TAINIA:** «Μια Ελληνίδα Στο Χαρέμι» **23.15 TAINIA:** «Ο Κύριος Και Η Κυρία Σμιθ» **01.45 TAINIA:** «Γυναίκα Από Χρυσό» **04.45** «Happy Traveller» (E)

OPEN TV
THL 2112122000

06.00 «Τώρα Μαζί» **09.50** «Επί Τόπου» **13.00** Ειδήσεις **13.45** «Chef Στην Κουζίνα Σας» **14.30** Ειδήσεις Στη Νοηματική **14.40** Θυρίδα Τηλεπώλησης **15.00** «Next Please» **17.45** «Εικόνες» (E) **18.45** Ειδήσεις **20.00 TAINIA:** **02.00 TAINIA:** **00.30 TAINIA:** **02.45** «Next Please» (E) **03.45** «Οδός Ζαρίφη» (E) **04.45 TAINIA:**

ONE CHANNEL
Διαθέσιμο μέσω της σελίδας www.onetv.gr
THL 2107547000

08.00 «Κάν' το Όπως Ο Ακης» **08.45** «My Greece» **09.30** «Πας Μαγειρεύοντας» **10.30** Telemarketing **11.30** «Μονόκερος» **12.30** «Marketing Practice» **13.00** Telemarketing **14.00** «One Culture» **15.00** Telemarketing **17.00** «Travel Guide» **18.00** Ειδήσεις **19.00** «Οι Αδερφές» **20.00** Ξένη Ταϊνία **22.00** Ξένη Ταϊνία **00.00** «Οι Αδερφές» **01.00** Ξένη Ταϊνία (E) **03.00** Ξένη Ταϊνία (E) **05.00** «One Culture»

05.00 «Mega Σαββατοκύριακο» **08.50** «Ολα Για Τη Ζωή Μας» **09.50** «Χαμογέλα Και Πάλι» **12.45** Ειδήσεις **13.40** «Ακόμα Δεν Είδες Τίποτα» **16.00 TAINIA:** «Γκαρασιονέρα Για Δέκα» **18.20** Ειδήσεις Στη Νοηματική **18.30** «The Chase» **19.45** Ειδήσεις **21.00** «Η Γη Της Ελιάς» **22.50** «Το Ναυάγιο» **00.10** «Super Μπάλα Live» **01.50** «UCL Magazine» **02.30 TAINIA:** «Πάρτι γυναικών» **04.40** «Φιλοδοξίες»

05.30 Ειδήσεις **06.05** «Σαββατοκύριακο Από Τις 6» **10.00** «Δύο Στις 10» **12.00** Ειδήσεις **13.00 TAINIA:** **14.50** «3ος Οροφος» (E) **15.00** «Τα Καλύτερά Μας Χρόνια» (E) **16.00** «Μαμά-Δες» **17.00** «Φτάσαμε» **18.00** Ειδήσεις **19.15** «Πες Τη Λέξη» **20.00** «Η Τούρτα Της Μαρμάς» (E) **21.00** «Μουσική Κουτί» **23.00** «Αθλητική Κυριακή» **01.00 TAINIA:** «Οι Καλύτεροι Έχθροί Μου» **03.10** «Φτάσαμε» (E) **04.30** «Πες Τη Λέξη» (E)

08.00 Θεία Λειτουργία (E) **11.00** «Αξέχαστες Κωμωδίες» (E) **11.30** «Οι Αναιδέστατοι» (E) **13.00** «Πορτρέτα Και Διαδρομές Ελλήνων Αρχιτεκτόνων» (E) **14.00** «Μουσική Παντού» (E) **15.00** «Οι Μουσικές Του Κόσμου» (E) **16.00** «Ζακέτα Να Πάρεις» (E) **17.00** «Αξέχαστες Κωμωδίες» (E) **17.30** «Οι Αναιδέστατοι» (E) **19.00** «Οι Κεραίες Της Εποχής Μας» (E) **20.00** «Δρόμοι» (E) **21.00** «Καρυωτάκης» (E) **22.45** «Φόνοι Στο Δουβλίνο» (E) **00.45** «Οι Κεραίες Της Εποχής Μας» (E) **01.40** «Μουσική Παντού» (E)

10.00 «Οι Μεγάλες Εποχές Της Κλασικής Μουσικής» (E) **11.00** «Κοντά Στο Ηφαίστειο» (E) **11.30** «Με Αρετή Και Τόλμη» **12.00** «Ελλήνων Δρώμενα» (E) **13.00** «Περίμετρος» **14.00** «Κυριακή Στο Χωριό Ξανά» (E) **15.30** «45 Μάστοροι 60 Μαθητάδες» **16.00** «Βίλατζ Γιουνάπεντ» (E) **17.00** «Sports Doc» (E) **17.15** Basket League: Ολυμπιακός - Αρης (Z) **19.30** Ειδήσεις Από Την Περιφέρεια **20.00** «Το Μεγάλο Ταξίδι Της Φάλαινας» **21.00** Basket League: ΠΑΟ - Προμηθέας (Z) **23.00** «101 Γεγονότα Που Άλλαξαν Τον 20ο Αιώνα» **24.00** «Η Εποχή Των Εικόνων» (E)

05.00 «Της Ελλάδος Τα Παιδιά» (E) **05.30** «Στούντιο Με Θέα» **09.50** «I Love Σου Κου» **13.00** Ειδήσεις **14.00** «Υγεία Πάνω Απ' όλα» **15.00** «Ακρως Οικογενειακών» **16.40 TAINIA:** «Τι 30... Τι 40... Τι 50...» **18.45** Ειδήσεις **20.00** «Ποιος Θέλει Να Γίνει Εκατομμυριούχος» **21.00** «5X5 Special» **23.00** «Dragons' Den» **01.00 TAINIA:** «Αυστραλία» **04.00** «Ιατρικό Απόρρητο» (E)

06.15 Θυρίδα Τηλεπώλησης **06.45** «Κρατάς Μυστικό;» (E) **07.45** «Οικογενειακές Ιστορίες» (E) **09.50** «Σαββατοκύριακο Με Τον Μάνεση» **13.00** Ειδήσεις **13.50** «Καλύτερα Δεν Γίνεσαι!» **16.40** «Kitchen Lab» **17.40** Ειδήσεις στη νοηματική **17.50** «Το Σόι Σου» (E) **18.50** Ειδήσεις **20.00** «Μην Αρχίζεις Τη Μουρμούρα» **22.00 TAINIA:** «Τζόκερ» **24.00 TAINIA:** «Backtrace» **02.00** «Ο Σκαρβαβίος» (E) **03.45** «Σασμός» (E) **05.15** «Years Of Living Dangerously» (E)

08.45 «Η Τρου Και Το Βασίλειο Του Ουράνιου Τόξου» **09.15** «Η Μάσα Και Ο Αρκούδος» **09.45** «Sonic Boom» **10.15** «Σπίτ Με Τον Μπαμπά» **10.45** «Miraculous Lady Bug» **11.15** «Ντένις Και Νάσερ» **11.45** «Wabbit: New Looney Tunes» **12.15 TAINIA:** «Το Κοροϊδάκι Της Δεσποινίδος» **14.10** «Travction» **15.00** Ειδήσεις **15.30** Ειδήσεις Στη Νοηματική **15.45** «Τα Φιλαράκια» **16.15 TAINIA:** «Μοντέρνα Σταχτοπούτα» **18.30** «Τροχός Της Τύχης» **19.45** Ειδήσεις **21.00** «Στα Σύνορα» **23.30 TAINIA:** «Στα Ιχνη Του Φυγά» **02.15 TAINIA:** «Mr Right» **04.15 TAINIA:** «The Bad Seed»

05.30 «Καλημέρα» **09.40** «Οι Δεκατιανοί» **11.40** «Γεια Σου» **13.10** «Τα Νέα Των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων» **13.30** Ειδήσεις στη νοηματική **14.00** Ειδήσεις **14.45** «Dr House» **15.45** «Happy Traveller» (E) **16.15 TAINIA:** «Ο Διάβολος Φοράει Prada» **18.40** «Οι Πανθέοι» **19.50** Ειδήσεις **21.00** «Survivor» **01.00** «FBI» **02.00 TAINIA:** «Η Συμμορία Του Παρκούρ» **04.00** «Γειτονίες Στο Πιάτο» (E)

06.00 «Τώρα Μαζί» **09.50** «Επί Τόπου» **13.00** Ειδήσεις **13.45** «Chef Στην Κουζίνα Σας» **14.30** Ειδήσεις Στη Νοηματική **14.40** Θυρίδα Τηλεπώλησης **15.00** «Next Please» **17.45** «Εικόνες» (E) **18.45** Ειδήσεις **20.00 TAINIA:** «Μην Τον Είδατε Τον Παναή» **22.00 TAINIA:** «Η Επέλαση Των Βίκινγκς» **24.00 TAINIA:** «Η Συμμορία Των Εντεκα» **02.30** «Next Please» (E) **03.15** «Οδός Ζαρίφη» (E) **04.30** «Chef Στην Κουζίνα Σας» (E) **05.15** «Εικόνες» (E)

08.00 «Κάν' το Όπως Ο Ακης» **08.45** «My Greece» **09.30** «Πας Μαγειρεύοντας» **10.30** Telemarketing **11.30** «Μονόκερος» **12.30** «Marketing Practice» **13.00** «One Culture» **14.00** Telemarketing **17.00** «Travel Guide» **18.00** Ειδήσεις **19.00** «Οι Αδερφές» **20.00** Ξένη Ταϊνία **24.00** «Οι Αδερφές» **01.00** Ξένη Ταϊνία (E) **03.00** Ξένη Ταϊνία (E) **05.00** «One Culture» **06.00** «Travel Guide» (E)

05.00 «Κοινωνία ώρα Mega» **08.15** «Mega καλημέρα» **10.00** «Πάμε Δανά!» **12.30** Ειδήσεις **13.30** «Ελένη» **15.50** «Live news» **18.00** Ειδήσεις στη νοηματική **18.30** «The chase» **19.45** Ειδήσεις **21.00** «Η γη της ελιάς» **22.50** «Το ναυάγιο» **00.10** «Μεγάλη εικόνα» **01.20 TAINIA:** «Ασκήσεις ηρεμίας» **03.30** «L.A.P.D.» **04.30** «Φιλοδοξίες»

05.30 Ειδήσεις **06.05** «Συνδέσεις» **10.00** «Πρωίαν σε είδον» **12.00** Ειδήσεις **13.00** «Ηλέκτρα» (E) **14.00** «ΠΟΠ μαγειρική» **15.00** «Στούντιο 4» **18.00** Ειδήσεις **19.10** «Ηλέκτρα» **20.15** «Switch» **21.15** «3ος όροφος» (E) **21.45** «Κάνε ότι κοιμάσαι» **22.45** «Η παραλία» **23.45** «Ηλέκτρα» (E) **00.50** Ξένη σειρά **01.45** «Πρωίαν σε είδον» (E) **03.30** «Στούντιο 4» (E)

09.30 «Η ιστορία των χρόνων μου» (E) **10.30** «Δεν θα μου κάνετε το σπίτι...» (E) **11.00** «Εξ αδιαιρέτου» (E) **11.30** «Χαιρέτα μου τον Πλάτανο» (E) **13.00** «Ο ζητιάνος» (E) **14.00** «Δύο ζωές» (E) **16.00** «Ερωτας όπως έρμος» (E) **17.00** «Δεν θα μου κάνετε το σπίτι...» (E) **17.30** «Χαιρέτα μου τον Πλάτανο» (E) **19.00** «Παρασκηνίο» (E) **20.00** «Δρόμοι» (E) **21.00** «Καλλιτεχνικό καφενείο» (E) **22.00** «Συναντήσεις» (E) **23.00** «Screw» **00.00** «Ο θάνατος του Τιμόθεου Κώνστα» (E) **01.00** «Παρασκηνίο» (E) **02.00** «Δύο ζωές» (E)

09.00 «Επιστροφή στην Ιταλία» (E) **10.00** «Μέρα με χρώμα» **11.30** «Η τέλεια οικογένειά μου» **12.00** «Το ταξίδι μου στην Ελλάδα» **13.00** «Περίμετρος» **14.00 TAINIA:** «Ο Λουστράκος» **15.30** «Η τέλεια οικογένειά μου» (E) **16.00** «Ο κόσμος των σπορ» (E) **17.00** «Εθνικά πάρκα στα Βαλκάνια» (E) **18.00** «Η τέχνη του δρόμου» (E) **19.00** Ενθετο «Λαϊκή παράδοση» **19.15** Καιρός **19.30** Ειδήσεις από την περιφέρεια **20.00** «Sports doc» **20.15** Basket League: AEK - Μαρούσι (Z) **22.15** «Τζάμπολ» **23.00** «Βίλατζ Γιουνάπεντ» (E) **24.00** «Art Week» (E)

05.00 «Της Ελλάδος τα παιδιά» (E) **05.45** «Καλημέρα Ελλάδα» **09.50** «Το πρωινό» **13.00** Ειδήσεις **13.30** «Τώρα για το μέλλον» **13.50** Ειδήσεις στη νοηματική **14.00** «Κωνσταντίνου και Ελένης» (E) **15.00** «Rouk Zouk» **16.15** «Το καφέ της Χαράς» (E) **17.30** «5x5» **18.45** Ειδήσεις **20.00** «Ράδιο Αρβύλα» **21.00** «Η μάγισσα» **22.30** «Παγιευμένοι» **00.00** «The 2night show» **02.00** «5x5» (E) **03.00** «Rouk Zouk» (E) **04.00** «Ιατρικό απόρρητο» (E)

06.15 Θυρίδα τηλεπώλησης **06.45** «Οικογενειακές ιστορίες» (E) **07.45** «Happy Day στον Alpha» **10.00** «Super Κατερίνα» **13.00** «Το σόι σου» (E) **14.00** Ειδήσεις **14.50** «T-Live» **16.35** Ειδήσεις στη νοηματική **16.45** «Αμφιβολίες» (E) **17.45** «Οικογενειακές ιστορίες» (E) **18.50** Ειδήσεις **20.00** «Ο Παράδεισος των κυριών» **21.00** «Σασμός» **22.40** «Ο σκαρβαβίος» **00.30 TAINIA:** «The call» **02.15 TAINIA:** «Το λάθος αστέρι»

06.15 «MasterChef» (E) **08.45** «Breakfast@Star» **11.45** «Αλήθειες με τη Ζήνα» **14.00** «Ντετέκτιβ Μονκ» **15.00** Ειδήσεις **15.45** Ειδήσεις στη νοηματική **15.50** «Shopping Star» **17.30** «Cash or trash» **18.30** «Τροχός της τύχης» **19.45** Ειδήσεις **21.00** «MasterChef» **23.15 TAINIA:** «Χάρλνι Κουίν» **01.30 TAINIA:** «Κωδικό όνομα: Αλεξίσφαιρος» **03.00 TAINIA:** «Το σπίτι... της τρελής!»

05.00 «Πρώτη εικόνα» **06.00** «Σήμερα» **09.50** «Αταίριαστοί» **11.50** «Fay's time» **13.40** Ειδήσεις στη νοηματική **14.00** Ειδήσεις **14.50** «Η μαμά μου μαγειρεύει καλύτερα από τη δική σου» **16.15** «My style rocks» **18.45** «Ο μονομάχος» **19.50** Ειδήσεις **21.00** «Survivor» **01.00** «FBI» **03.00** «Γυναίκες δολοφόνου» **04.00** «Happy traveller» (E)

06.00 «Ωρα Ελλάδος» **09.50** «Πρωινό σου σου» **13.00** Ειδήσεις **14.00** «Για πάντα παιδιά» (E) **14.45** «Οδός Ζαρίφη» **16.30** Ειδήσεις στη νοηματική **16.45** «Next please» **17.45** «Εικόνες» (E) **18.45** Ειδήσεις **20.00** «La promesa» **21.15 TAINIA:** **00.00 TAINIA:** **02.00** «Next please» (E) **03.00** «Πρωινό σου σου» (E)

08.00 «Πας μαγειρεύοντας» **08.15** «Κάντο όπως ο Ακης» **09.00** «One Live Magazine» **11.30** «Πας μαγειρεύοντας» **12.00** Telemarketing **14.00** «One News» **14.30** Ειδήσεις στη νοηματική **14.40** «One Economy» **15.00** Telemarketing **17.00** «Travel Guide» **18.00** «One Central News» **19.00** «Εδώ*» **20.30** «One Talk» **22.00** «Evening Report» **24.00** «Στημένες» **01.00** «Εδώ*» (E) **02.30** «One Talk» (E)

«Screw», EPT2, Δευτέρα έως Παρασκευή στις 23.00

Τρίτη

Τετάρτη

Πέμπτη

MEGA

05.00 «Κοινωνία ώρα Mega» **08.15** «Mega Καλημέρα» **10.00** «Πάμε Δανάη!» **12.30** Ειδήσεις **13.30** «Ελένη με την Ελένη Μενεγάκη» **15.50** «Live News» **18.00** Ειδήσεις στη νοηματική **18.10** «Live News» **18.30** «The Chase» **19.45** Ειδήσεις **21.00** «Η γη της ελιάς» **22.50** «Το Ναυάγιο» **00.10** Mega Stories **01.20** **TAINIA:** «Οι άγγελοι του Τσάρλι» **03.40** «LAPD» **04.40** «Φιλοδοξίες»

EPT1

UHF 34, VHF 11
THΛ. 2106066000

05.30 Ειδήσεις **06.05** «Συνδέσεις» **10.00** «Πρωίαν σε είδον» **12.00** Ειδήσεις **13.00** «Ηλέκτρα» (E) **14.00** «ΠΟΠ μαγειρική» **15.00** «Στούντιο 4» **18.00** Ειδήσεις **19.10** «Ηλέκτρα» **20.15** «Switch» **21.15** «3ος όροφος» (E) **21.45** «Κάνε ότι κοιμάσαι» **22.45** «Η παραλία» **23.45** «Ηλέκτρα» (E) **00.50** Ξένη σειρά **01.45** «Πρωίαν σε είδον» (E) **03.30** «Στούντιο 4» (E)

EPT2

08.30 «Νηστικό αρκούδι» (E) **09.30** «Η ιστορία των χρόνων μου» (E) **10.30** «Δεν θα μου κάνετε το σπίτι...» (E) **11.00** «Εξ αδιαιρέτου» (E) **11.30** «Χαιρέτα μου τον πλάτανο» (E) **13.00** «Ο ζητιάνος» (E) **14.00** «Δυο ζωές» (E) **16.00** «Ερωτας όπως έρημος» (E) **17.00** «Δεν θα μου κάνετε το σπίτι...» (E) **17.30** «Χαιρέτα μου τον πλάτανο» (E) **19.00** «Μονόγραμμα» (E) **20.00** «Δρόμοι» (E) **21.00** «Καλλιτεχνικό καφενείο» (E) **22.00** «Συναντήσεις» (E) **23.00** «Screw» **24.00** «Ο θάνατος του Τιμόθεου Κώνστα» (E) **01.00** «Μονόγραμμα» (E)

EPT3

10.00 «Μέρα με χρώμα» **11.30** «Η Αυστραλία με την Τζούλια» **12.00** «Το ταξίδι μου στην Ελλάδα» (E) **13.00** «Περίμετρος» **14.00** **TAINIA:** «Δολάρια και όνειρα» **15.30** «Η Αυστραλία με την Τζούλια» (E) **16.00** «Ο κόσμος των σπορ» **17.00** «Μα πώς φτιάχνεται;» (E) **17.50** «Η λέσχη του βιβλίου» **18.00** «Musikology» **19.00** Ενθετο «Πόλεις» **19.15** «Καιρός» **19.30** Ειδήσεις **20.00** «Secret State» (E) **21.00** «Η ομορφιά της σκουριάς» **22.00** «Ιερουσαλήμ: Οργή και πίστη» **23.00** **TAINIA:** «Ο αξιαγάπητος κύριος Τροχιδής» **00.30** **TAINIA:** «Ο φοιτητής»

ANT1

VHF 45, UHF 38/
THΛ. 2106886100

05.00 «Της Ελλάδος τα παιδιά» (E) **05.45** «Καλημέρα Ελλάδα» **09.50** «Το πρωινό» **13.00** Ειδήσεις **13.30** «Τώρα για το μέλλον» **13.50** Ειδήσεις στη νοηματική **14.00** «Κωνσταντίνου και Ελένης» (E) **15.00** «Ρουκ Ζουκ» **16.15** «Το καφέ της Χαράς» (E) **17.30** «5x5» **18.45** Ειδήσεις **20.00** «Ράδιο Αρβύλα» **21.00** «Η μάγισσα» **22.30** «Παγιδευμένοι» **24.00** «The 2night show» **02.00** «5x5» (E) **03.00** «Ρουκ Ζουκ» (E) **04.00** «Ιατρικό απόρρητο» (E)

ALPHA

VHF 03,
UHF 24, 33, 63/
THΛ. 212212400

06.15 Θυρίδα τηλεπώλησης **06.45** «Οικογενειακές ιστορίες» (E) **07.45** «Happy Day στον Alpha» **10.00** «Super Κατερίνα» **13.00** «Το σόι σου» (E) **14.00** Ειδήσεις **14.50** «T-Live» **16.35** Ειδήσεις στη Νοηματική **16.45** «Αμφιβολίες» **17.45** «Οικογενειακές ιστορίες» **18.50** Ειδήσεις **20.00** «Ο Παράδεισος των κυριών» **21.00** «Σασμός» **22.40** «Το Προξενικό της Ιουλίας» **00.15** **TAINIA:** «4 ημέρες, 6 ώρες πίσω» **03.00** «Σασμός» (E) **04.30** «How it really happened» (E) **05.15** «Years of living dangerously»

STAR

UHF 29, 42/
THΛ. 2111891000
2111892000

06.15 «MasterChef» (E) **08.45** «Breakfast@Star» **11.45** «Αλήθειες με τη Ζήνα» **14.00** «Ντετέκτιβ Μονκ» **15.00** Ειδήσεις **15.45** Ειδήσεις στη νοηματική **15.50** «Shopping Star» **17.30** «Cash or trash» **18.30** «Τροχός της τύχης» **19.45** Ειδήσεις **21.00** «MasterChef» **23.15** **TAINIA:** «Στο τέλος του δρόμου» **02.30** **TAINIA:** «Kursk: Η τελευταία αποστολή»

ΣΚΑΪ

UHF 49, 30/
THΛ. 2104800000

05.00 «Πρώτη εικόνα» **06.00** «Σήμερα» **09.50** «Αταίριαστοί» **11.50** «Fay's time» **13.40** Ειδήσεις στη νοηματική **14.00** Ειδήσεις **14.50** «Η μαμά μου μαγειρεύει καλύτερα από τη δική σου» **16.15** «My style rocks» **18.45** «Ο μονομάχος» **19.50** Ειδήσεις **21.00** «Survivor» **01.00** «FBI» **03.00** «Γυναίκες Δολοφόνοι» **04.00** «Happy traveller» (E)

OPEN TV

THΛ. 2112122000

06.00 «Ωρα Ελλάδος» **09.50** «Πρωινό σου σου» **13.00** Ειδήσεις **14.00** «Για πάντα παιδιά» (E) **14.45** «Οδός Ζαρίφη» **16.30** Ειδήσεις στη νοηματική **16.45** «Next please» **17.45** «Εικόνες» (E) **18.45** Ειδήσεις **20.00** «La promesa» **21.15** **TAINIA:** **24.00** **TAINIA:** **02.00** «Next please» (E) **03.00** «Πρωινό σου σου» (E)

ONE CHANNEL

Διαθέσιμο μέσω της οθόνης
www.one.gr
THΛ. 2107547000

08.00 «Πας μαγειρεύοντας» **08.15** «Κάν' το όπως ο Ακης» **09.00** «One Live Magazine» **11.30** «Πας μαγειρεύοντας» **12.00** Telemarketing **14.00** «One News» **14.30** Ειδήσεις στη νοηματική **14.40** «One Economy» **15.00** Telemarketing **17.00** «Travel Guide» **18.00** «One Central News» **19.00** «Εδώ*» **20.30** «One Talk» **22.00** «Evening Report» **24.00** «Εδώ*» (E) **01.30** «One Talk» (E)

05.00 «Κοινωνία ώρα Mega» **08.15** «Mega καλημέρα» **10.00** «Πάμε Δανάη!» **12.30** Ειδήσεις **13.30** «Ελένη» **15.50** «Live News» **18.00** Ειδήσεις στη νοηματική **18.10** «Live News» **18.30** «The chase» **19.45** Ειδήσεις **21.00** «Η γη της ελιάς» **22.50** «Το ναυάγιο» **00.10** «Super μπάλια live» **01.20** **TAINIA:** «Ο Μαύρος Πύργος» **03.20** «L.A.P.D.» **04.20** «Φιλοδοξίες»

05.30 Ειδήσεις **06.05** «Συνδέσεις» **10.00** «Πρωίαν σε είδον» **12.00** Ειδήσεις **13.00** «Ηλέκτρα» (E) **14.00** «ΠΟΠ μαγειρική» **15.00** «Στούντιο 4» **18.00** Ειδήσεις **19.10** «Ηλέκτρα» **20.15** «Switch» **21.00** **TAINIA:** «The tomorrow man» **22.45** «Η παραλία» **23.45** «Ηλέκτρα» (E) **00.50** «Αθλητική Τετάρτη» **01.50** «Πρωίαν σε είδον» (E) **03.40** «Στούντιο 4» (E)

09.30 «Η ιστορία των χρόνων μου» (E) **10.30** «Δεν θα μου κάνετε το σπίτι...» (E) **11.00** «Εξ αδιαιρέτου» (E) **11.30** «Χαιρέτα μου τον πλάτανο» (E) **13.00** «Ο ζητιάνος» (E) **14.00** «Δυο ζωές» (E) **16.00** «Ερωτας όπως έρημος» (E) **17.00** «Δεν θα μου κάνετε το σπίτι...» (E) **17.30** «Χαιρέτα μου τον πλάτανο» (E) **19.00** «Η ζωή είναι αλλού» (E) **20.00** «Δρόμοι» (E) **21.00** «Καλλιτεχνικό καφενείο» (E) **22.00** «Συναντήσεις» (E) **23.00** «Screw» **24.00** «Black out P.S red out» (E) **01.00** «Η ζωή είναι αλλού» (E) **02.00** «Δυο ζωές» (E)

10.00 «Μέρα με χρώμα» **11.30** «Η Αυστραλία με την Τζούλια» **12.00** «Το ταξίδι μου στην Ελλάδα» (E) **13.00** «Περίμετρος» **14.00** **TAINIA:** «Γαμπρός για κλάματα» **15.30** «Η Αυστραλία με την Τζούλια» (E) **16.00** «Ο κόσμος των σπορ» **17.00** «Ελλήνων δρώμενα» **18.00** «Η εποχή των εικόνων» (E) **19.00** Ενθετο «Περιφερειακή ανάπτυξη» **19.15** Καίριος **19.30** Ειδήσεις από την περιφέρεια **20.00** «Secret state» (E) **21.00** «Στα σύνορα» (E) **22.00** «Στα άδυτα της Ιστορίας: Απόβαση στη Νορμανδία» **23.00** **TAINIA:** «Γάλντα, η νύχτα της συγκώρευσης» **00.30** **TAINIA:** «Τουρίστας»

05.00 «Της Ελλάδος τα παιδιά» (E) **05.45** «Καλημέρα Ελλάδα» **09.50** «Το πρωινό» **13.00** Ειδήσεις **13.30** «Τώρα για το μέλλον» **13.50** Ειδήσεις στη νοηματική **14.00** «Κωνσταντίνου και Ελένης» (E) **15.00** «Ρουκ Ζουκ» **16.15** «Το καφέ της Χαράς» (E) **17.30** «5x5» **18.45** Ειδήσεις **20.00** «Ράδιο Αρβύλα» **21.00** «Ψυχοκώρες» **23.45** «The 2night show» **02.00** «5x5» (E) **03.00** «Ρουκ Ζουκ» (E) **04.00** «Ιατρικό απόρρητο» (E)

06.15 Θυρίδα τηλεπώλησης **06.45** «Οικογενειακές ιστορίες» (E) **07.45** «Happy Day στον Alpha» **10.00** «Super Κατερίνα» **13.00** «Το σόι σου» (E) **14.00** Ειδήσεις **14.50** «T-Live» **16.35** Ειδήσεις στη Νοηματική **16.45** «Αμφιβολίες» **17.45** «Οικογενειακές ιστορίες» (E) **18.50** Ειδήσεις **20.00** «Ο Παράδεισος των κυριών» **21.00** «Σασμός» **22.40** «Το Προξενικό της Ιουλίας» **00.15** **TAINIA:** «Τζόκερ» **02.15** «Σασμός» (E) **03.45** «Αληθινοί έρωτες»

06.15 «MasterChef» (E) **08.45** «Breakfast@Star» **11.45** «Αλήθειες με τη Ζήνα» **14.00** «Ντετέκτιβ Μονκ» **15.00** Ειδήσεις **15.45** Ειδήσεις στη νοηματική **15.50** «Shopping Star» **17.30** «Cash or trash» **18.30** «Τροχός της τύχης» **19.45** Ειδήσεις **21.00** «MasterChef» **23.15** «Ζήνα το βράδυ» **02.00** **TAINIA:** «Αναμπελ 3» **04.15** **TAINIA:** «Ο ασπροδόνητς»

05.00 «Πρώτη εικόνα» **06.00** «Σήμερα» **09.50** «Αταίριαστοί» **11.50** «Fay's time» **13.40** Ειδήσεις στη νοηματική **14.00** Ειδήσεις **14.50** «Η μαμά μου μαγειρεύει καλύτερα από τη δική σου» **16.15** «My style rocks» **18.45** «Ο μονομάχος» **19.50** Ειδήσεις **21.00** «Survivor» **01.00** «FBI» **03.00** «Γυναίκες Δολοφόνοι» **04.00** «Happy traveller» (E)

06.00 «Ωρα Ελλάδος» **09.50** «Πρωινό σου σου» **13.00** Ειδήσεις **14.00** «Για πάντα παιδιά» (E) **14.45** «Οδός Ζαρίφη» **16.30** Ειδήσεις στη νοηματική **16.45** «Next please» **17.45** «Εικόνες» (E) **18.45** Ειδήσεις **20.00** «La promesa» **21.15** **TAINIA:** **00.00** **TAINIA:** **02.00** «Next please» (E) **03.00** «Πρωινό σου σου» (E)

08.00 «Πας μαγειρεύοντας» **08.15** «Κάντο όπως ο Ακης» **09.00** «One Live Magazine» **11.30** «Πας μαγειρεύοντας» **12.00** Telemarketing **14.00** «One News» **14.30** Ειδήσεις στη νοηματική **14.40** «One Economy» **15.00** Telemarketing **17.00** «Travel Guide» **18.00** «One Central News» **19.00** «Εδώ*» **20.30** «One Talk» **22.00** «Evening Report» **24.00** «Εδώ*» (E) **01.30** «One Talk» (E)

05.00 «Κοινωνία ώρα Mega» **08.15** «Mega καλημέρα» **10.00** «Πάμε Δανάη!» **12.30** Ειδήσεις **13.30** «Ελένη» **15.50** «Live News» **18.00** Ειδήσεις στη νοηματική **18.10** «Live News» **18.30** «The chase» **19.45** Ειδήσεις **21.00** «Η γη της ελιάς» **22.50** «Famagusta» (E) **00.40** «Εθνική Ελλάδος» **01.50** **TAINIA:** «Δράκουλας» **04.10** «Φιλοδοξίες»

05.30 Ειδήσεις **06.05** «Συνδέσεις» **10.00** «Πρωίαν σε είδον» **12.00** Ειδήσεις **13.00** «Ηλέκτρα» (E) **14.00** «ΠΟΠ μαγειρική» **15.00** «Στούντιο 4» **18.00** Ειδήσεις **19.10** «Ηλέκτρα» **20.15** «Switch» **21.00** **TAINIA:** «Η κόρη μου η σοσιαλίστρια» **22.45** «Η παραλία» **23.45** «Ηλέκτρα» (E) **00.50** Ξένη σειρά **01.45** «Πρωίαν σε είδον» (E) **03.30** «Στούντιο 4» (E)

09.30 «Η ιστορία των χρόνων μου» (E) **10.30** «Δεν θα μου κάνετε το σπίτι...» (E) **11.00** «Εξ αδιαιρέτου» (E) **11.30** «Χαιρέτα μου τον πλάτανο» (E) **13.00** «Ο ζητιάνος» (E) **14.00** «Δυο ζωές» (E) **16.00** «Ερωτας όπως έρημος» (E) **17.00** «Δεν θα μου κάνετε το σπίτι...» (E) **17.30** «Χαιρέτα μου τον πλάτανο» (E) **19.00** «Στα μονοπάτια της σκέψης» (E) **20.00** «Δρόμοι» (E) **21.00** «Οι εντιμότατοι φίλοι μου» (E) **23.00** «Screw» **24.00** «Black out P.S. red out» (E) **01.05** «Στα μονοπάτια της σκέψης» (E) **02.00** «Δυο ζωές» (E)

10.00 «Μέρα με χρώμα» **11.30** «Η Αυστραλία με την Τζούλια» **12.00** «Το ταξίδι μου στην Ελλάδα» (E) **13.00** «Περίμετρος» **14.00** **TAINIA:** «Μπετόβεν και μπουζούκι» **15.30** «Η τέλεια οικογένειά μου» (E) **16.00** «Ο κόσμος των σπορ» **17.00** Βόλεϊ - League Κυρ: ΠΑΟΚ - Παναθηναϊκός (Ζ) **19.00** Ενθετο «Πολιτισμός» **19.15** Καίριος **19.30** Ειδήσεις από την περιφέρεια **20.00** «Secret state» (E) **21.00** «Μάρτιν Λούθερ Κινγκ» **22.00** «Η ιστορία της ανθρώπινης εξέλιξης» **23.00** **TAINIA:** «Μια κρυφή ζωή» **01.45** **TAINIA:** «Mine»

05.00 «Της Ελλάδος τα παιδιά» (E) **05.45** «Καλημέρα Ελλάδα» **09.50** «Το πρωινό» **13.00** Ειδήσεις **13.50** Ειδήσεις στη νοηματική **14.00** «Κωνσταντίνου και Ελένης» (E) **15.00** «Ρουκ Ζουκ» **16.15** «Το καφέ της Χαράς» (E) **17.30** «5x5» **18.45** Ειδήσεις **20.00** «Ράδιο Αρβύλα» **21.00** «Ερωτας φυγάς» **22.00** «Ο πρώτος από εμάς» **23.30** «Ενώπιος ενωπίω» **01.30** «5x5» (E) **02.45** «Ρουκ Ζουκ» (E) **04.00** «Ιατρικό απόρρητο» (E)

06.15 Θυρίδα τηλεπώλησης **06.45** «Οικογενειακές ιστορίες» (E) **07.45** «Happy Day στον Alpha» **10.00** «Super Κατερίνα» **13.00** «Το σόι σου» (E) **14.00** Ειδήσεις **14.50** «T-Live» **16.35** Ειδήσεις στη νοηματική **16.45** «Αμφιβολίες» **17.45** «Οικογενειακές ιστορίες» **18.50** Ειδήσεις **18.50** Ειδήσεις **20.00** «Ο Παράδεισος των κυριών» **21.00** «Σασμός» **22.40** «Το προξενικό της Ιουλίας» **00.15** «Πρωταγωνιστές» **01.45** **TAINIA:** «Γιατί αυτόν;»

06.15 «MasterChef» (E) **08.45** «Breakfast@Star» **11.45** «Αλήθειες με τη Ζήνα» **14.00** «Ντετέκτιβ Μονκ» **15.00** Ειδήσεις **15.45** Ειδήσεις στη νοηματική **15.50** «Shopping Star» **17.30** «Cash or trash» **18.30** «Τροχός της τύχης» **19.45** Ειδήσεις **21.00** «Master Chef» **23.15** **TAINIA:** «Στα μαχαίρια» **02.15** **TAINIA:** «Σκοτεινά νερά»

05.00 «Πρώτη εικόνα» **06.00** «Σήμερα» **09.50** «Αταίριαστοί» **11.50** «Fay's time» **13.40** Ειδήσεις στη νοηματική **14.00** Ειδήσεις **14.50** «Η μαμά μου μαγειρεύει καλύτερα από τη δική σου» **16.15** «My style rocks» **18.45** «Ο μονομάχος» **19.50** Ειδήσεις **21.00** «Survivor» **01.00** **TAINIA:** «Ενα ολόγραμμα για τον βιασιστή» **03.00** «Γυναίκες Δολοφόνοι» **04.00** «Happy traveller» (E)

06.00 «Ωρα Ελλάδος» **09.50** «Πρωινό σου σου» **13.00** Ειδήσεις **14.00** «Για πάντα παιδιά» (E) **14.45** «Οδός Ζαρίφη» **16.30** Ειδήσεις στη νοηματική **16.45** «Next please» **17.45** «Εικόνες» (E) **18.45** Ειδήσεις **20.00** «La promesa» **21.15** **TAINIA:** **23.30** «Ανοιχτές υποθέσεις» **01.45** **TAINIA:** **03.30** «Πρωινό σου σου» (E)

08.00 «Πας μαγειρεύοντας» **08.15** «Κάντο όπως ο Ακης» **09.00** «One Live Magazine» **11.30** «Πας μαγειρεύοντας» **12.00** Telemarketing **14.00** «One News» **14.30** Ειδήσεις στη νοηματική **14.40** «One Economy» **15.00** Telemarketing **17.00** «Travel Guide» **18.00** «One Central News» **19.00** «Εδώ*» **20.30** «One Talk» **22.00** «Evening Report» **24.00** «Εδώ*» (E) **01.30** «One Talk» (E)

«Φτάσαμε» - «Πήλιο», EPT1, Κυριακή στις 17.00

«Η εποχή των εικόνων» - «Ελευσίνα Πολιτιστική Πρωτεύουσα 2023», EPT3, Κυριακή στις 24.00

MEGA

ΤΗΛ. 2107547000

05.00 «Κοινωνία Ωρα MEGA» **08.15** «Mega Καλημέρα» **10.00** «Πάμε Δανάη!» **12.30** Ειδήσεις **13.30** «Ελένη» **15.50** Live News **18.00** Ειδήσεις Στη Νοηματική **18.10** Live News **18.30** «The Chase» **19.45** Ειδήσεις **21.00** «Οι απaráδεκτοι» **21.40** «Η γη της ελιάς» **23.20** «Φως στο τούνελ» **02.30** **ΤΑΙΝΙΑ:** «Ψύχωση» **04.40** «Φιλοδοξίες»

EPT1

UHF 34, VHF 11
ΤΗΛ. 2106066000

05.30 Ειδήσεις **06.05** «Συνδέσεις» **10.00** «Πρωίαν Σε Είδον» **12.00** Ειδήσεις **13.00** «Ηλέκτρα» **14.00** ΠΟΠ Μαγειρική **15.00** «Στούντιο 4» **18.00** Ειδήσεις **19.10** «Ηλέκτρα» **21.15** «Ερμη χώρα» **23.15** «Μουσικό Κουτί» **01.15** «Ηλέκτρα» **02.20** «Πρωίαν Σε Είδον» **04.10** «Στούντιο 4»

EPT2

07.00 «Από πέτρα και χρόνο» **07.30** «Ταξιδεύοντας με τη Μάγια» **08.30** «Νηστικό αρκούδι» **09.30** «Η ιστορία των χρόνων μου» **10.30** «Δεν θα μου κάνετε το σπίτι...» **11.00** «Εξ αδιαιρέτου» **11.30** «Χαιρέτα μου τον πλάτανο» **13.00** «Ο Ζητιάνος» **14.00** «Δύο ζώες» **16.00** «Ονειρο ήταν» **17.00** «Δεν θα μου κάνετε το σπίτι...» **17.30** «Χαιρέτα μου τον πλάτανο» **19.00** Ακολουθία Γ' Χαιρετισμών **21.00** «Οι εντιμότατοι φίλοι μου» **23.00** «Screw» **24.00** Ελληνική σειρά **01.00** «Ταξιδεύοντας με τη Μάγια» **02.00** «Δύο ζώες»

EPT3

10.00 Μέρα με χρώμα **11.30** Η Αυστραλία Με Την Τζούλια **12.00** Το Ταξίδι Μου στην Ελλάδα **13.00** Περίμετρος **14.00** ΤΑΙΝΙΑ «Ένας Ζόρικος Δεκανάς» **15.30** Η Αυστραλία Με Την Τζούλια **16.00** Ο Κόσμος Των Σπορ **17.00** Νησιά στην Ακρη **17.30** Σύνορα **18.00** Art Week **19.00** Ενθετο «Διασπορά» **19.30** Ειδήσεις από την Περιφέρεια **20.00** Ασπρίντ και Ραφαέλ **21.00** Στη Σαουδική Αραβία **22.00** 101 Γεγονότα που άλλαξαν τον 20ό αιώνα **23.00** **ΤΑΙΝΙΑ:** «Ο Τελευταίος Νονός» **00.45** Στον Καναπέ **01.15** **ΤΑΙΝΙΑ:** «Smac» **03.00** Νησιά στην Ακρη

ANT1

VHF 45, UHF 38/
ΤΗΛ. 2106886100

05.45 «Καλημέρα Ελλάδα» **09.50** «Το Πρωινό» **13.00** Ειδήσεις **14.00** «Κωνσταντίνου και Ελένης» (Ε) **15.00** «Ρουκ Ζουκ» **16.15** «Το Καφέ Της Χαράς» **17.30** «5X5» **18.45** Ειδήσεις **20.00** «Ποιος θέλει να γίνει εκατομμυριούχος» **21.00** «Έρωτας Φυγάς» **22.00** «Dragons' Den Greece» **24.00** **ΤΑΙΝΙΑ:** «Η παραλία» **02.30** «WWE Smackdown»

ALPHA

VHF 03,
UHF 24, 33, 63/
ΤΗΛ. 212212400

06.15 Θυρίδα Τηλεπώλησης **06.45** Οικογενειακές Ιστορίες **07.45** «Happy Day στον Alpha» **10.00** «Super Κατερίνα» **13.00** «Το Σόι Σου» (Ε) **14.00** Ειδήσεις **14.50** «TLive» **16.35** Ειδήσεις στη Νοηματική **16.45** Αμφιβολίες **17.45** «Οικογενειακές Ιστορίες» **18.50** Ειδήσεις **20.00** «Ο Παράδεισος των κυριών» **21.00** «Το Σόι Σου» **21.45** **ΤΑΙΝΙΑ:** «Paw Patrol: Η ταινία» **23.30** **ΤΑΙΝΙΑ:** «Πάτερ γκομένιος» **01.30** «Σασμός» **03.00** «Το προξενίο της Ιουλίας» **04.30** «How it really happened»

STAR

UHF 29, 42/
ΤΗΛ. 2111891000
2111892000

06.15 «MasterChef» **08.45** «Breakfast@Star» **11.45** «Αλήθειες Με Τη Ζήνα» **14.00** «Ντετέκτιβ Μον» **15.00** Ειδήσεις **15.45** Ειδήσεις στη Νοηματική **15.50** Shopping Star **17.30** «Cash or Trash» **18.30** Τροχός της Τύχης **19.45** Ειδήσεις **21.00** «MasterChef» **23.15** Στα σύνορα **00.30** **ΤΑΙΝΙΑ:** «Απστεία στην καταγίδα» **02.45** **ΤΑΙΝΙΑ:** «It Chapter Two»

ΣΚΑΪ

UHF 49,30/
ΤΗΛ. 2104800000

05.00 «Πρώτη Εικόνα» **06.00** «Σήμερα» **09.50** «Οι Αταίριαστοι» **11.50** «Fay's time» **14.00** Ειδήσεις **14.50** «Η Μαμά μου μαγειρεύει καλύτερα από τη δική σου» **16.15** «My Style Rocks» **18.45** «Ο Μονομάχος» **19.50** Ειδήσεις **21.00** Θέατρο **00.45** **ΤΑΙΝΙΑ:** «Ο κύκλος των αναμνήσεων» **03.00** **ΤΑΙΝΙΑ:** «Δέκα ύποπτοι για φόνο» **05.00** «Happy Traveller»

OPEN TV

ΤΗΛ. 2112122000

06.00 «Ωρα Ελλάδος» **09.50** «Πρωινό Σου Σου» **13.00** Ειδήσεις **14.00** «Για πάντα παιδιά» **14.45** «Οδός Ζαρίφη» **16.45** «Next Please» **17.45** Εικόνες **18.45** Ειδήσεις **20.00** «Η υπόσχεση» **21.15** **ΤΑΙΝΙΑ** **24.00** **ΤΑΙΝΙΑ** **02.30** «Next Please» **03.30** «Οδός Ζαρίφη» **04.30** **ΤΑΙΝΙΑ:** «Επτά μέρες ψέματα»

ONE CHANNEL

Διαθέσιμο μέσω της σελίδας www.onetv.gr
ΤΗΛ. 2107547000

08.00 «Πας μαγειρεύοντας» **08.15** «Κάν' το όπως ο Ακας» **09.00** «One Live Magazine» **11.30** «Πας μαγειρεύοντας» **12.00** Telemarketing **14.00** «One News» **14.30** Ειδήσεις στη νοηματική **14.40** «One Economy» **15.00** Telemarketing **17.00** «Travel Guide» **18.00** «One Central News» **19.00** «Εδώ*» **20.30** «One Talk» **22.00** «One Time» **24.00** «Εδώ*» (Ε) **01.30** «One Talk» (Ε)

top

Η αρχόντισσα και ο αλήτης

MEGA, 16.00
Πάντα ευχάριστη στην όψη αισθηματική κομεντί του Ντίνου Δημόπουλου με την Αλίκη Βουγιουκλάκη κακομαθημένο κορίτσι του πλούσιου μπαμπά (Διονύσης Παπαγιαννόπουλος) που το σκάει από το σπίτι, μεταμφιέζεται σε αγόρι και ερωτεύεται περιπλανώμενο εργάτη (Δημήτρης Παπαμιχαήλ). Επίσης, ένα καθαρόαιμο road monie που απεικονίζει πανέμορφα το ελληνικό ύπαιθρο, με γυρίσματα στην Κέρκυρα, αλλά και στη διαδρομή μεταξύ Ηγουμενίτσας και Ιωαννίνων. Παραγωγή: Ελλάδα, 1968
ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 104' ★★

Μια τρελή τρελή οικογένεια

ANT1, 16.30
Αλέκος Αλεξανδράκης, Τζένη Καρέζη. Καρναβάλι στη Βενετία. Γνωρίζονται, ερωτεύονται, παντρεύονται. Και γνωρίζουν τη μητέρα της, την Πάστα Φλώρα (η Μαίρη Αρώνη σε ρόλο ζωής). Απολαυστικό... μπάχαλο του Ντίνου Δημόπουλου, παραμένει απολαυστικό παρά τα χρονάκια του. Το απόλυτο ελληνικό cult. Χαρακτηριστικό β' ρόλοι από τους Διονύση Παπαγιαννόπουλο (ο μπαμπάς της Τζένης), Κατερίνα Γώγου (η αδελφή της) και Δημήτρη Καλλιβωκά (ο... άλλος γαμπρός). Παραγωγή: Ελλάδα, 1965
ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 100' ★★★

Ο Θόδωρος και το δίκαννο

MEGA, 21.00
Ένας παλιομοδίτης πατέρας (Μίμης Φωτόπουλος) που επιβάλλεται «πρωτόγωνα» στην κόρη του (Σμαρούλα Γιούλη) παίρνει το μάθημά του... Κινηματογραφική μεταφορά της ομότιπλης θεατρικής κωμωδίας των Νίκου Τσιφόρου και Πολύβιου Βασιλειάδη, σκηνοθετημένη από τον Ντίνου Δημόπουλο. Παραγωγή: Ελλάδα, 1962
ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 98' ★★★

Ο έρωτας του Οδυσσέα

EPT2, 21.00
Αναδιασκευή για τη μικρή οθόνη υπό μορφή σειράς της ομότιπλης κινηματογραφικής ταινίας του Βασίλη Βαφέα, το χρονικό ενός απολυμένου υπαλλήλου που περιπλανάται στην καλοκαιρινή Αθήνα για να συναντήσει ένα κορίτσι με τη μορφή του χαμένου νεανικού έρωτά του. Περιλαμβάνεται υλικό περίπου μισής ώρας που δεν περιέχεται στην κινηματογραφική ταινία. Στο Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης του 1984, η ταινία απέσπασε τα βραβεία σκηνοθεσίας, φωτογραφίας, σκηνικών, μια ειδική μνεία στον πρωταγωνιστή Κώστα Βουτσά και το βραβείο Πανελληνίας Ενωσης Κριτικών. Κέρδισε, επίσης, το Κρατικό Βραβείο Ταινίας μεγάλου μήκους 1984. Παραγωγή: Ελλάδα, 1984
ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 120' ★★★

Ο τιμωρός

MEGA, 23.20
Παρμένος από τις σελίδες των κόμικς της Marvel ο Τιμωρός είναι ένας πρώην ειδικός πράκτορας του FBI ο οποίος μετατρέπεται σε αδιάτακτο κυνηγό των δολοφόνων της οικογένειάς του. Ο Τομ Τζέιν στον πρωταγωνιστικό ρόλο και δίπλα του οι Τζον Τραβόλτα, Ρεμπέκα Ρόμπιν Στάμος. Παραγωγή: ΗΠΑ, 2004
ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 119' ★★

Ζητείται κουμπάρος

EPT1, 01.00
Οι περιπέτειες του Τζίμι (Κέβιν Χαρτ) του οποίου το επάγγελμα είναι να γίνεται κουμπάρος σε ανθρώπους που δεν έχουν κανέναν τόσο κοντινό ώστε να σταθεί δίπλα τους στην πιο ευτυχισμένη τους ώρα. Σε σκηνοθεσία Τζέρεμι Γκάλερικ (που συνυπογράφει το σενάριο με τον Τζέι Λάβεντερ) και με

τους ηθοποιούς Τζος Γκαντ, Κάλεϊ Κουόκο, Ραλφ Κάμποσοφ και Τζος Πεκ δίπλα στον Χαρτ. Παραγωγή: ΗΠΑ, 2015
ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 95' ★★

Μεγάλες προσδοκίες

ANT1, 01.00
Ένας κατάδικος, μια παρακμασμένη αριστοκράτισσα και η ανιψιά της δίνουν σε ένα αγόρι τα απαραίτητα όπλα για να κάνει το όνειρο πραγματικότητα. Διασκευή του κλασικού μυθιστορήματος του Καρόλου Ντίκενς, διανοημένη με βιντεοκλιπτικές εξωτερικές «ομορφιές» (λαμπερή φωτογραφία, σύγχρονη μουσική, γρήγορο μοντάζ) και τους Ιθαν Χοκ, Γκούνιθ Πάλτροου, Ρόμπερτ ντε Νίρο, Αν Μπάνκροφτ στους πρώτους ρόλους. Παραγωγή: ΗΠΑ, 1998
ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 102' ★★

Ένας και μοναδικός

MEGA, 01.50
Φουτουριστική περιπέτεια, σε «παράλληλα σύμπαντα», όπου πρωτοστατούν οι θεαματικές χορογραφίες πολεμικών τεχνών και οι ακροβατικές μάχες σώμα με σώμα του πρωταγωνιστή της Τζετ Λι, εξπέρ των ασιατικών πολεμικών τεχνών. Είναι η δεύτερη μεγάλου μήκους ταινία του σκηνοθέτη Τζέιμς Γουόνγκ. Παραγωγή: ΗΠΑ, 2001
ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 85' ★★

Γιατί αυτόν;

ALPHA, 02.00
Κατά τη διάρκεια των γιορτών, ο Νεντ, ένας υπερπροστατευτικός πατέρας, και η οικογένειά του επισκέπτονται την κόρη του στο Στάνφορντ, όπου γνωρίζει τον μεγαλύτερό του εφιάλτη: τον καλοπροαίρετο αλλά απροσάρμοστο φίλο της Λερντ. Μια αντιζηλία ξεκινάει και συνάμα ο πανικός του Νεντ μεγαλώνει όταν συνειδητοποιεί πόσο χαμένος νιώθει στον πολυτελή κόσμο της τεχνολογίας, αλλά και όταν μαθαίνει ότι ο Λερντ σχεδιάζει να ζητήσει την κόρη του σε γάμο. Παραγωγή: ΗΠΑ, 2016
ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 104' ★★

Γκαρσονιέρα για δέκα

MEGA, 16.00
Η ζωή στην Ελλάδα των πρώτων χρόνων του ΠΑΣΟΚ σε λαϊκίστικη μεν, εύστοχη δε κωμωδία του Ντίμη Δαδήρα, στην οποία σε μοιρασμένους ρόλους συμπρωταγωνιστούν οι Χρόνης Εξαρχάκος, Ντίνος Ηλιόπουλος. Εμφανίζονται επίσης οι Μπέτυ Αρβανίτη, Ηλίας Λογοθέτης και Ανέστης Βλάχος. Παραγωγή: Ελλάδα, 1981
ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 99' ★★

Τι 30..., τι 40... τι 50

ANT1, 16.40
Ένας συντηρητικός επιχειρηματίας ξαναβιώνει από τον έρωτα μιας νεότερης γυναίκας σε μια ακόμη κωμωδία του Κώστα Καραγιάννη που στηρίζεται αποκλειστικά στο εκτόπισμα του Λάμπρου Κωνσταντάρου ο οποίος έχει συμπρωταγωνιστές τους Ρίκα Διαλυνά, Γιώργο Μοσχίδη, Ελία Καλλιγεράκη. Παραγωγή: Ελλάδα, 1972
ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 95' ★★

Τζόκερ

ALPHA, 22.00
Περιπέτεια ρουτίνας του Σάιμον Γουέστ με τον Τζέισον Στέιθαμ σε ρόλο σωματοφύλακα στο Λας Βέγκας και παθιασμένου τζογαδόρου, ο οποίος θα τα βάλει με τη μαφία προκειμένου να εκδικηθεί έναν φίλο του. Δίπλα του οι Αν Χεκ, Στάνλεϊ Τούτσι και Σοφία Βεργκάρ. Παραγωγή: ΗΠΑ, 2015
ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 81' ★

Backtrace

ALPHA, 24.00
Ο μόνος επιζών κλέφτης μιας ληστείας χρηματοπιστολής τραυματίζεται, παθαίνει αμνησία, μπαίνει στη φυλακή και επτά χρόνια αργότερα αποδρά και κάνει χρήση ενός πειραματικού φαρμάκου προκειμένου να θυμηθεί πού βρίσκονται τα χρήματα της ληστείας. Η απώλεια μνήμης, ένα από τα πιο «κουρασμένα» πια κλισέ των σύγχρονων περιπετειών του

top

Πάρτι γυναικών

MEGA, 02.30
Πέντε κολλητές φίλες που στο κολλέγιο δεν άφηναν πάρτι για πάρτι και έπαιρναν μέρος στους πιο «τρελούς» διαγωνισμούς, αποφασίζουν δέκα χρόνια μετά να βρεθούν ένα Σαββατοκύριακο στο Μαϊάμι για ένα bachelorette πάρτι. Όμως τα πράγματα στραβώνουν όταν πεθαίνει ο άντρας στρίπερ που λαμβάνει μέρος στις δραστηριότητες. Καλοπιαγμένη κωμωδία της Λουσία Ανιέλο, στο γνωστό ύφος των ταινιών επανασύνδεσης φίλων κάτι που συχνά σημαίνει μπλεξίματα χωρίς τέλος. Η Σκάρλετ Τζοκάνσον πρωταγωνιστεί, ενώ η Ντεμί Μουρ κρατά επίσης έναν ρόλο. Παραγωγή: ΗΠΑ, 2017
ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 100' ★★

αμερικανικού κινηματογράφου, επιστρέφει σε αυτό το κακό b monie που θαρρείς ότι το μόνο που θέλει είναι να ξεχάσουμε κι εμείς αυτά που ξέραμε. Παίζουν: Σιλβέστερ Σταλόνε, Μάθιου Μοντίν κ.ά. Σκηνοθεσία: Μπράιαν Μίλερ (στη χώρα μας προβλήθηκε με τον ελληνικό τίτλο... Flashback). Παραγωγή: ΗΠΑ, 2018
ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 88' ★★

Αυστραλία

ANT1, 01.00
Ανευρο ρομαντικό δράμα του Μπαζ Λούρμαν (Elvis) με τη Νικόλ Κίντμαν σε ρόλο αγγλίδας αριστοκράτισσας αποφασισμένης να προσαρμοστεί στο σκληρό περιβάλλον της Αυστραλίας όπου καλείται να διαχειριστεί την τεράστια έκταση γης που κληρονόμησε με τον άντρα της. Η είσοδος του Χιου Τζάκμαν στην ιστορία θα αλλάξει τα δεδομένα αλλά δεν θα δώσει τη σίθια ώστε η ταινία να αποκτήσει φλόγα. Παραγωγή: ΗΠΑ

- Αυστραλία, 2008
ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 166' ★★

Οι καλύτεροι εχθροί μου

EPT1, 01.00
Ντούραμ, Βόρεια Καρολίνα, 1971. Η φωτιά που ξεσπά σ' ένα σχολείο αποκλειστικά για παιδιά Αφροαμερικανών, θα γίνει η αφορμή της δημιουργίας κοινών - μεικτών σχολείων σε αυτό το καλοπιαγμένο ιστορικό δράμα της Ρόμπιν Μπίτσελ που είναι βασισμένο σε αληθινή ιστορία και επικεντρώνεται στη σχέση της Αν Ατγουοτερ (Ταράτζι Π. Χένσον), μιας τολμηρής ακτιβίστριας

για τα πολιτικά δικαιώματα με τον Σ. Π. Ελις (Σαμ Ρόκγουελ) έναν τοπικό μεγαλοπαράγοντα, που τυχαίνει να είναι και γηέτης της τοπικής Κου Κλουξ Κλαν. Τα δικαιώματα των Αφροαμερικανών διεκδικούνται σε έναν αγώνα, που είναι πιο επίκαιρος από ποτέ. Συμπρωταγωνιστούν οι Γουές Μπέντλεϊ, Μπαμπού Σισέι, Αν Χες. Παραγωγή: ΗΠΑ, 2019
ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 122' ★★

Η συμμορία του Parkour

ΣΚΑΪ, 02.00
Ασήμαντη περιπέτεια του Ντάνιελ Μπέντμαγιερ με κεντρικό ήρωα έναν νεαρό διανομέα με ποδήλατο, ο οποίος θα ερωτευτεί παράφορα μια κοπέλα και θα μπλέξει άσχημα με τον κόσμο του παρκούρ. Παίζουν: Τέιλορ Λόντνερ, Μαρί Αυγερόπουλος, Ανταμ Ράινερ κ.ά. Παραγωγή: ΗΠΑ, 2015
ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 95' ★

Δευτέρα

The Call

ALPHA, 00.30
Η μόνη ελπίδα σωτηρίας μιας έφηβης (Αμπιγκέιλ Μπρέσλιν) που βρίσκεται στα χέρια απαγωγέα, είναι η τηλεφωνική επικοινωνία που έχει με μια ψύχραιμη, καθυσταστική αστυνομικό της υπηρεσίας 911 (Χάλι Μπέρι). Νουάρ με καλούς – ως ένα ση-

μείο – ρυθμούς σε σκηνοθεσία Ρίτσαρντ Ντ' Οβίντιο που έγραψε και το σενάριο. Εξαντλείται όμως κάπως γρήγορα. Παραγωγή: ΗΠΑ, 2013
ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 84' ★★

Ασκήσεις ηρεμίας

MEGA, 01.20
Ένας από τους πιο πολύπλευ-

ρους αμερικανούς ηθοποιούς, ο Τζακ Νίκολσον και ένας κωμικός που έχει παίξει σε αρκετές σάχλες, ο Ανταμ Σάντλερ, συναντώνται στην κωμωδία του Πίτερ Σίγκαλ που «θυμάται» την επιτυχία του «Ανάλυσέ το»: ο Νίκολσον υψώνει τα φρύδια του τόσο ώστε να μας θυμίσει μια διασταύρωση από «Καλύτερα δεν

γίνεται» και «Φωλιά του κούκου» έχοντας αναλάβει τη θεραπεία «καταπολέμησης θυμού» του Σάντλερ, που αποδεικνύεται το μίνιμουμ επαρκής. Το αποτέλεσμα είναι κάτι παραπάνω από ικανοποιητικό. Συμπρωταγωνιστεί ο Τζον Τορτούρο. Παραγωγή: ΗΠΑ, 2003
ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 106' ★★

Τρίτη

4 ημέρες, 6 ώρες πίσω

ALPHA, 00.15
Ακόμα ένα απίστευτα μπερδεμένο κινηματογραφικό ταξίδι στον χρόνο, αυτή την φορά από τον Τόνο Σκοτ και με τον Ντένζελ Ουάσιγκτον στον ρόλο του πράκτορα του FBI ο οποίος για τα ανάγκες της έρευνάς του χρησιμοποιεί την απόρρητη κυβερνητική συσκευή «Παράθυρο του Χρόνου», που

του δίνει τη δυνατότητα να δει τα γεγονότα που συνέβησαν 4 ημέρες και 6 ώρες στο παρελθόν. Συμπρωταγωνιστούν οι Βαλ Κίλμερ, Πόλα Πάτον, Μπρους Γρίνγκουντ, Ανταμ Γκόλντμπεργκ. Παραγωγή: ΗΠΑ, 2006
ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 114' ★

Οι Άγγελοι του Τσάρλι

MEGA, 01.20

Η τελευταία μέχρι σήμερα κινηματογραφική εκδοχή των περιφημων «Άγγελων του Τσάρλι» που πρωτοεμφανίστηκαν στην τηλεόραση των seventies συνέβαλλαν στην ποπ διάσταση του κιτς και από τότε δεν έχουν πάψει να «ανανεώνονται» τηλεοπτικώς αλλά και κινηματογραφικώς. Σε αυτή την ταινία που σκηνοθέτησε η Ελίζαμπεθ

Μπανκς (που επίσης παίζει), η Κρίστεν Στιούαρτ έχει τη μερίδα του λέοντος στα κατορθώματα των κοριτσιών - πρακτόρων, τόσο ως φυσική (το κοντό κούρεμα της πηγαίνει) αλλά και ως άνθρωπος της δράσης. Δίπλα της η Ναόμι Σκοτ και η Ελα Μπαλίνσκα. Παραγωγή: ΗΠΑ, 2019
ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 93' ★★

Τετάρτη

The tomorrow man

EPT1, 21.00
Σε μια μικρή πόλη των ΗΠΑ, ένας συνταξιούχος, του οποίου ο χρόνος αναλώνεται στο να εφοδιάζει το καταφύγιό του και να συνομιλεί στο Διαδίκτυο με άλλους καταστροφολόγους, συναντά μια γυναίκα που ξοδεύει τη ζωή της ψωνίζοντας πράγματα που μπορεί να μη χρησιμοποιήσει ποτέ. Με δύο εξαιρετικούς ηθοποιούς στη διάθεσή του, τον Τζον Λίθ-

γκου και την Μπλάιθ Ντέινερ, ο Νομπλ Τζόουνς φτιάχνει το πορτρέτο δύο μοναχικών ανθρώπων που θα προσπαθήσουν να βρουν την αγάπη, ενώ παράλληλα θα προσπαθήσουν να μη χαθούν ο ένας στα πράγματα του άλλου. Παραγωγή: ΗΠΑ, 2019
ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 88' ★★

Γιάλντα, Η νύχτα της συχώρεσης

EPT3, 23.00

Η λέξη Γιάλντα στον τίτλο αναφέρεται σε ένα περσικό έθιμο από τη ζωροαστρική παράδοση, που γιορτάζεται στο χειμερινό ηλιοστάσιο όταν κατά τη διάρκεια της μεγαλύτερης σε διάρκεια νύχτας του χρόνου, οι άνθρωποι συγκεντρώνονται σε παρέες, πίνουν και τρώνε ως τα ξημερώματα για να υποδεχτούν ασφαλείς και ανανεωμένοι τη νέα μέρα. Στην περίπτωση της ιστορίας της ταινίας, η Μάριαμ

(Σαντάφ Ασγκαρι) έχει ήδη καταδικαστεί εις θάνατο για τον φόνο του (μεγαλύτερου σε ηλικία) ανδρός της και η κόρη του πεθαμένου (Μπεχάζ Τζαφαρί) είναι εκείνη που θα πρέπει να τη συχωρήσει. Όμως το γεγονός αυτό έχει προκαλέσει το ενδιαφέρον ενός τηλεοπτικού reality show... Σκηνοθετεί ο Μασούντ Μπασκί. Παραγωγή: Ιράν - Γαλλία - Βέλγιο - Γερμανία 2019
ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 85' ★★

Πέμπτη

Η κόρη μου η σοσιαλίστρια

EPT1, 21.00
Η πάλη των τάξεων σε κωμωδία του Αλέκου Σακελλάριου με την Αλίκη Βουγιουκλάκη πλουσιοκόριτο και τον Δημήτρη Παπαμιχαήλ αρχιεργάτη και συνδικαλιστή στο εργοστάσιο του μπαμπά της (Λάμπρος Κωνσταντάρας). Παίζουν επίσης: Χρόνης Εξαρχάκος, Σταύρος Ξενίδης, Πέτρος Λοχαΐτης. Παραγωγή: Ελλάδα, 1966
ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 94' ★★

Μια κρυφή ζωή

EPT3, 23.00
Μια θαυμάσια αλλά και υποτιμημένη αντιπολεμική ταινία του σπουδαίου αμερικανού σκηνοθέτη Τέρενς Μάλικ, με τον γερμανό ηθοποιό Αουγκουστ Ντιελ στον ρόλο του Φραντς Γιεγκερστέτερ, αυστριακού αντιρρησία συνειδητής, ο οποίος αρνούμενος να αγωνιστεί για τους Ναζί κατά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο εκτέλεσε απ' αυτούς το 1943. Μπαίνοντας στο σπίτι του Γιεγκερστέτερ στην ύπαιθρο της

Αυστρίας, η ταινία ακολουθεί τον αγωνιστικό βίο του Φραντς και της συζύγου του Φάνι (Βάλερι Πάχνερ). Παραγωγή: ΗΠΑ - Αγγλία - Γερμανία, 2019
ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 173' ★★

Δράκουλας

MEGA, 01.50
Η ιστορία του θρυλικού κόμπ Δράκουλα από την εποχή που πολέμιος των Τούρκων (15ος αιώνας) χάνει την πολυαγαπημένη του και «κερδίζει» την αθανασία, μέχρι τα τέλη του

19ου αιώνα όπου τέρας πια, την ξαναβρίσκει στην Αγγλία και αποφασίζει να την αποκτήσει. Στα χέρια του Φράνσις Φορντ Κόπολα το πυκνό μυθιστόρημα του Μπραμ Στόκερ παίρνει σάρκα και ψυχή, το ρομαντικό στοιχείο τονίζεται για πρώτη φορά έντονα και ο Γκάρι Ολντμαν στον ρόλο του Κόμπ διαπρέπει. Συμπρωταγωνιστούν οι Γουίνονα Ράιντερ, Αντονι Χόπκινς, Κιάνου Ριβς, Τομ Γουέιτς. Παραγωγή: ΗΠΑ, 1992
ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 116' ★★

Παρασκευή

Η παραλία

ANT1, 24.00
Αναζητώντας την παραλία με τις περισσότερες φυσικές ομορφιές του κόσμου στις Φιλιππίνες, ένας νεαρός (Λεονάρντο ντι Κάπριο) παρασύρεται σε πειρασμούς που αλλάζουν ριζικά τη ζωή του. Αμήχανων οικολογικών προεκτάσεων αλλά φιλόδοξη και ενδιαφέρουσα ταινία του Ντάνι Μπόιλ. Το σενάριο του Τζον Χοτζ είναι βασισμένο στο ομώνυμο μυθιστόρημα του Αλεξ Γκάρλαντ,

ενώ στην ταινία συμπρωταγωνιστούν οι Τίλντα Σουίτον, Βιρζίνι Λεντουαγιάν, Γκιγιόμ Κανέ και Ρόμπερτ Καρλάιλ. Παραγωγή: ΗΠΑ, 2000
ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 108' ★★

Ο κύκλος των αναμνήσεων

ΣΚΑΪ, 00.45
Ενίοτε συγκινητικό, αν και σε γενικές γραμμές κάπως άνισο αισθηματικό - ψυχολογικό - πολεμικό δράμα του Τζόνναθαν

Τελίτσκι που προσπαθεί να συνδυάσει (όχι πάντα επιτυχημένα) τις δυσάρεστες αναμνήσεις ενός πρώην αιχμαλώτου πολέμου (Κόλιν Φερθ) με το παρόν της νέας ζωής που προσπαθεί να του προφέρει μια όμορφη νοσοκόμα (Νικόλ Κίντμαν). Πρόκειται για την αληθινή ιστορία του βετεράνου πολέμου Ερικ Λόμαξ που πέθανε στα 93 του μετά το πέρας των γυρισμάτων της ταινίας. Παραγωγή: ΗΠΑ, 2013
ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 105' ★

Ψύχωση

MEGA, 02.30
Επιτυχημένος οικονομικός αναλυτής και ζηλευτός οικογενειάρχης (Ιντρις Ελμπα) παρασύρεται από μια όμορφη γυναίκα (Μπιγιονσέ Νόουλς) η οποία αποδεικνύεται επικίνδυνη. Ερωτικό θρίλερ του Στβ Σιλ που θυμίζει (αμυδρά) παραλλαγή της «Ολέθριας σχέσης». Παρακολουθείται με ενδιαφέρον. Παραγωγή: ΗΠΑ, 2009
ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 108' ★★

—•••—
**ΤΟ ΠΟΙΗΜΑ
ΤΗΣ
ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΣ
ΣΕΛΙΔΑΣ**

**Κάθε εβδομάδα
ένα πρόσωπο
επιλέγει στίχους
από το μεγάλο
βιβλίο της ποίησης**

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΔΗΜΗΤΡΗΣ
ΔΟΥΛΓΕΡΙΔΗΣ

ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΙΩΑΝΝΟΥ,
σικουργός.

Από τη δεκαετία του 1990 συμμετέχει σε κύκλους τραγουδιών, κυρίως σε συνεργασία με τον Θάνο Μικρούτσικο, ενώ τραγουδία σε δική του σικουρική έχουν ερμηνεύσει, εκτός άλλων, οι Μίλτος Πασχαλίδης, Χρήστος Θηβαίος, Γιάννης Κότσιρας, Νατάσσα Μποφίλιου. Από το 2000 έως το 2010 διαμόρφωσε ως διευθυντής τη φυσιογνωμία του ραδιοφωνικού σταθμού «Μελωδία». Από τις 28 του μήνα ανεβαίνει στη Μονή Λαζαριστών της Θεσσαλονίκης σε δικό του θεατρικό κείμενο το «Μαρίκα με είπανε - Μαρίκα με βγάλανε», αφιερωμένο στις γυναίκες του λαϊκού τραγουδιού, σε σκηνοθεσία του καλλιτεχνικού διευθυντή του ΚΘΒΕ, Αστέριου Πελέτκη.

Η πόλις

Κ.Π. ΚΑΒΑΦΗΣ

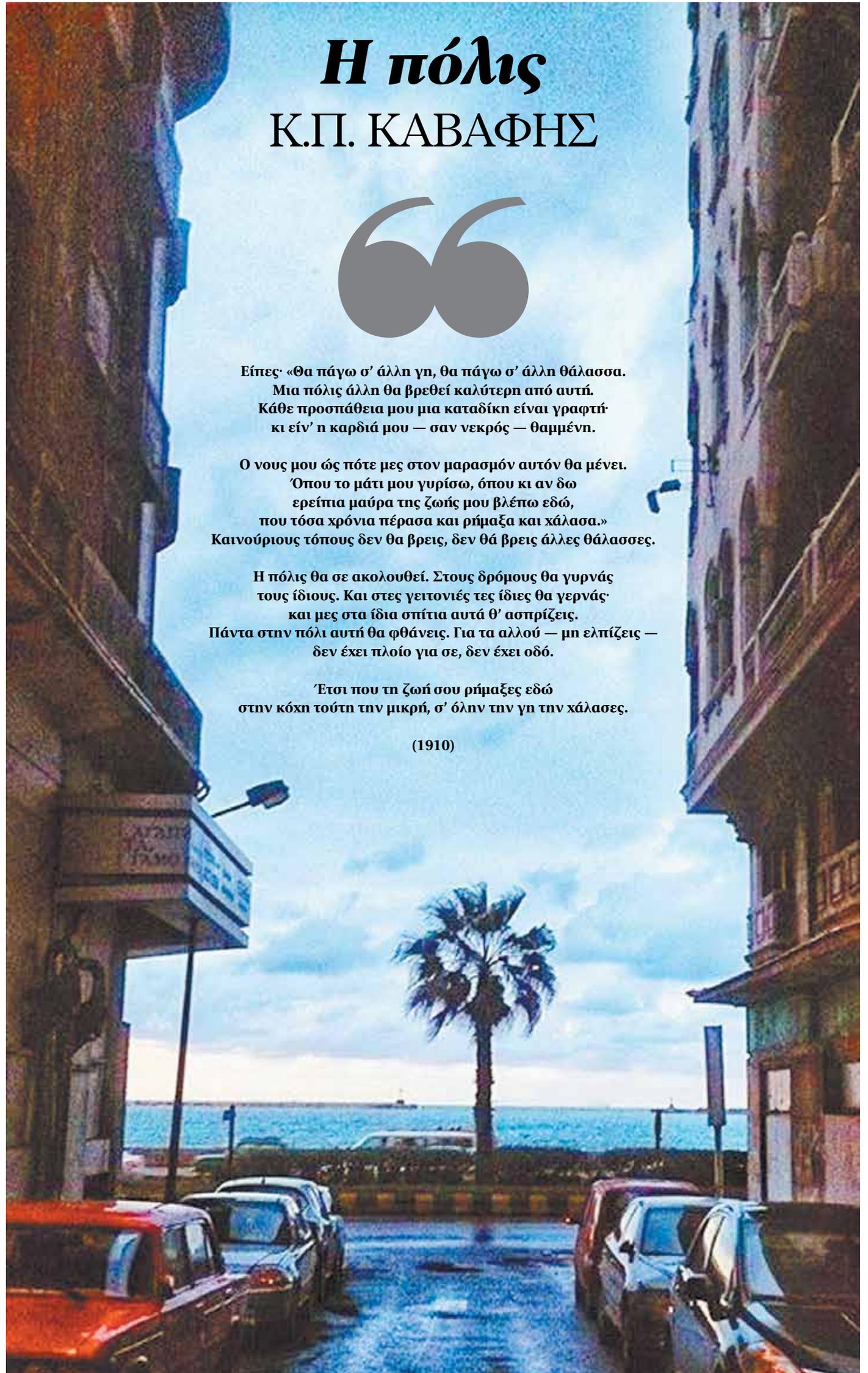
Είπες· «Θα πάγω σ' άλλη γη, θα πάγω σ' άλλη θάλασσα.
Μια πόλις άλλη θα βρεθεί καλύτερη από αυτή.
Κάθε προσπάθεια μου μια καταδίκη είναι γραφτή·
κι είν' η καρδιά μου — σαν νεκρός — θαμμένη.

Ο νους μου ως πότε μες στον μαρασμόν αυτόν θα μένει.
Όπου το μάτι μου γυρίσω, όπου κι αν δω
ερείπια μαύρα της ζωής μου βλέπω εδώ,
που τόσα χρόνια πέρασα και ρήμαξα και χάλασα.»
Καινούριους τόπους δεν θα βρεις, δεν θά βρεις άλλες θάλασσες.

Η πόλις θα σε ακολουθεί. Στους δρόμους θα γυρνάς
τους ίδιους. Και στες γειτονιές τες ίδιες θα γερνάς·
και μες στα ίδια σπίτια αυτά θ' ασπρίζεις.
Πάντα στην πόλι αυτή θα φθάνεις. Για τα αλλού — μη ελπίζεις —
δεν έχει πλοίο για σε, δεν έχει οδό.

Έτσι που τη ζωή σου ρήμαξες εδώ
στην κόχη τούτη την μικρή, σ' όλην την γη την χάλασες.

(1910)

Αποψη από δρόμο της Αλεξάνδρειας προς το θαλάσσιο μέτωπο

ΤΡΕΧΩ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΓΙΑΝΝΗΣ ΒΑΣΑΛΑΚΗΣ

ΜΑΡΑΘΩΝΙΟΣ ΡΟΔΟΥ

Σε μια μοναδική, παραθαλάσσια διαδρομή, μία από τις ωραιότερες διοργανώσεις στην Ελλάδα ετοιμάζεται φέτος να σπάσει κάθε ρεκόρ

RHODES MARATHON / ΑΕΧΗ ΕΡΑΣΙΤΕΚΝΩΝ ΦΩΤΟΓΡΑΦΩΝ ΡΟΔΟΥ

Ο ΚΑΛΥΤΕΡΟΣ ΑΓΩΝΑΣ ΤΗΣ ΑΝΟΙΞΗΣ

ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΒΑΣΑΛΑΚΗ

Καθώς το δρομικό κίνημα στην Ελλάδα συνεχίζει να ανθίζει, οι αγώνες που γεμίζουν το καλεντάρι γίνονται ολοένα και περισσότεροι. Εχω τρέξει αρκετούς, ωστόσο είναι κάποιοι που έχουν κλέψει την καρδιά μου λίγο παραπάνω. Ένας από αυτούς είναι ο Μαραθώνιος της Ρόδου, που φέτος θα διεξαχθεί για ένατη χρονιά στο σμαραγδένιο νησί στις 21 Απριλίου 2024.

Τον Μαραθώνιο της Ρόδου έχω την τύχη να τον παρακολουθώ σχεδόν από το ξεκίνημά του και βλέπω τη σταθερή εξέλιξη του όσο περνούν τα χρόνια. Στίνεται με επαγγελματισμό και μεράκι και έχει κατορθώσει να γίνει ένα από τα μεγαλύτερα δρομικά γεγονότα της άνοιξης. Για μένα είναι ξεκάθαρα άλλωστε ο καλύτερος ελληνικός μαραθώνιος μετά τον Αυθεντικό της Αθήνας, από κάθε άποψη, ενώ

ταυτόχρονα είναι αρκετά «μαζεμένος» ώστε να νιώθεις την οικογενειακή του ατμόσφαιρα. Η διαδρομή του είναι μακράν η ομορφότερη, στο σύνολό της είναι παραθαλάσσια, κάτι μοναδικό ακόμα και για τα δεδομένα της Ελλάδας. Το να τρέχεις 42,195 χλμ. πλάι στο απέραντο γαλάζιο είναι μια απίστευτη εμπειρία για κάθε δρομέα. Εκτός από τη θάλασσα, μεγάλα κομμάτια της διαδρομής τρέχουν δίπλα και μέσα στα τείχη της πανέμορφης μεσαιωνικής πόλης, τους μύλους αλλά και στα Ελαφάκια, τα γνωστά τοπόσημα στο λιμάνι της Ρόδου. Η διαδρομή είναι φλατ (με εξαίρεση έναν μικρό λόφο σε κάποιο σημείο), οι παροχές είναι σούπερ και το... πάρτι στο κεντρικό πέρασμα (από το οποίο οι μαραθωνοδρόμοι περνούν πέντε φορές στο σύνολο) είναι εξαιρετικό χάρη στους μουσικούς και τους εθελοντές που κάθε χρόνο πληθαίνουν. Το μόνο θέμα που μπορεί να προκύψει είναι η ζέστη, η οποία ωστόσο δυστυχώς δείχνει τα δόντια της σε όλους τους αγώνες της χώρας μας λόγω της κλιματικής κρίσης. Αλλά και τούτο αντιμετωπίζεται, με πολλά νεράκια και έναρξη στις 7.30 το πρωί. Η φήμη της διοργάνωσης απλώνεται ολοένα και περισσότερο στο εξωτερικό. Ο αγώνας άλλωστε ανοίγει επισήμως και την τουριστική

σεζόν. Έτσι και φέτος αθλητές από κάθε γωνιά της Γης θα ταξιδέψουν στο Νησί των Ιπποτών για να σταθούν στη γραμμή εκκίνησης για τις αποστάσεις του Μαραθωνίου και του Ημι-μαραθωνίου, των 10 και 5 χλμ. Δρομείς από περισσότερες από 60 χώρες έχουν κάνει την εγγραφή τους και όπως όλα δείχνουν οι Ροδίτες φέτος είναι έτοιμοι να σπάσουν κάθε ρεκόρ.

Η πρόεδρος της Οργανωτικής Επιτροπής Μαριέττα Παπαβασιλείου στέκεται και στην κοινωνική συνεισφορά του αγώνα: «Το 2023 ο Μαραθώνιος Ρόδου κατάφερε να ενισχύσει οικονομικά το Νοσοκομείο Ρόδου, το ΕΚΑΒ, την ΕΑΣ ΣΕΓΑΣ Δωδεκανήσου καθώς και εθελοντικές ομάδες. Εφέτος έχουμε συμπεριλάβει στην απόσταση των 5 χλμ. και ένα περπάτημα για να ενισχύσουμε τη συνεισφορά μας. Τέλος, είμαι στην ευχάριστη θέση να ανακοινώσω ότι και φέτος – με μια όμορφη εκδήλωση στην Πλατεία Δημαρχείου – θα υποδεχθούμε στη Ρόδο τη Μαραθώνια Φλόγα, γεγονός που μας χαροποιεί ιδιαίτερα».

Info

Συνδιοργανωτές είναι η Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία Μαραθώνιος Ρόδου, η ΕΑΣ ΣΕΓΑΣ Δωδεκανήσου, η Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου και ο Δήμος Ρόδου-ΔΟΠΑΡ. Ο αγώνας υποστηρίζεται από το Επιμελητήριο Δωδεκανήσου, την Ένωση Ξενοδόχων Ρόδου και το Μουσείο Νεοελληνικής Τέχνης Δήμου Ρόδου, ενώ τελεί υπό την αιγίδα του ΕΟΤ. Διεξάγεται με την πιστοποίηση του ΣΕΓΑΣ και της Διεθνούς Ομοσπονδίας Μαραθωνίων Δρόμων AIMS.

→ Οι εγγραφές για τον 9ο Μαραθώνιο της Ρόδου συνεχίζονται στο www.rhodesmarathon.gr. Είναι ευκαιρία για τους ενδιαφερόμενους να επωφεληθούν από προνομιακές τιμές σε εισιτήρια και διαμονή. Τι κάθεστε; Όλοι οι δρόμοι οδηγούν στη Ρόδο

αγώνες

POIKILO ROCKY MOUNTAIN

Την ερχόμενη Κυριακή το Poikilo Rocky Mountain

Η πρώτη Κυριακή του Απριλίου θα βρει τους λάτρεις του ορεινού τρεξίματος στα μονοπάτια του Ποικίλου Ορους. Ο ποδηλατικός δρομικός σύλλογος Οδυσσεάς Πετρούπολης διοργανώνει και φέτος στις 7 του μήνα το Poikilo Rocky Mountain, μία από τις πλέον ενδιαφέρουσες διοργανώσεις ορεινού τρεξίματος στην Αττική και σταθερό σταθμό στο καλεντάρι κορυφαίων δρομέων.

Για όσους δεν γνωρίζουν, το Ποικίλο Όρος είναι το χαμηλό βουνό (446 μ.) της Αττικής που εκτείνεται σε μήκος 11 χλμ. και βρίσκεται μεταξύ του Ορους Αιγάλεω και της Πάρνηθας. Αποτελεί το φυσικό όριο ανάμεσα στο Λεκανοπέδιο Αθηνών και το Θριάσιο Πεδίο.

Την Κυριακή 7 Απριλίου εκατοντάδες δρομείς θα τρέξουν στις τέσσερις νέες διαδρομές (29 χλμ., 18 χλμ., 10 χλμ., 4 χλμ.) που έχουν σχεδιαστεί σε νέα μονοπάτια και συνδυάζουν την αγωνιστική ποιότητα, την ασφάλεια και την προβολή της περιοχής. Οι μικροί δρομείς θα ζήσουν συναρπαστικές στιγμές στο Rockάκι 1 χλμ., για τον δικό τους αγώνα μέσα στο Αλσος Αγίου Δημητρίου. → Πληροφορίες για τις εγγραφές: www.pdsodysseas.gr

ΤΡΕΞΤΕ ΚΑΙ ΦΕΤΟΣ ΧΩΡΙΣ ΤΕΡΜΑΤΙΣΜΟ

Εως την Πέμπτη 4 Απριλίου οι εγγραφές για τον φιλανθρωπικό αγώνα No Finish Line Athens που θα πραγματοποιηθεί τον Μάιο στην Αγορά του ΟΑΚΑ

ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΒΑΣΑΛΑΚΗ

Είναι ο μεγαλύτερος αγώνας δρόμου σε προσφορά, συμμετοχή και διάρκεια και δίνει ραντεβού στην Αθήνα για 8η συνεχόμενη χρονιά. Ο πενήνημερος αγώνας των 100 συνεχόμενων ωρών που υλοποιείται από το No Finish Line Athens σε συνεργασία με το Μαζί για το Παιδί και το ΟΑΚΑ και τη στήριξη της Περιφέρειας Αττικής, της Διεθνούς Ολυμπιακής Ακαδημίας και της Παραολυμπιακής Επιτροπής, συγκεντρώνει χρήματα και συμβάλλει σε επίσημα βάση στην υλοποίηση παιδικών προγραμμάτων οργάνωσης, ιδρυμάτων και συλλόγων, ενώ ταυτόχρονα εκπαιδεύει, επιμορφώνει και καλλιεργεί νοοτροπία και κουλτούρα διάδοσης - στήριξης - συμμετοχής σε φιλανθρωπικές δράσεις.

Η πρωτοτυπία αλλά και η ελκυστικότητα του αγώνα είναι η ευκολία που παρέχει σε κάθε άτομο και κάθε ομάδα να συμμετέχει και να προσφέρει όποτε και όπως μπορεί, είτε

περπατώντας είτε τρέχοντας, ανά πάσα ώρα και στιγμή της ημέρας και της νύχτας, χωρίς χρονικό και χιλιομετρικό περιορισμό, με απώτερο στόχο την καταγραφή χιλιομέτρων που μετατρέπονται σε χρήματα για την υλοποίηση προγραμμάτων από το Μαζί για το Παιδί. Δικαίωμα συμμετοχής στο NFL Athens έχουν όλοι ανεξαιρέτως, ανεξαρτήτως ηλικίας ή φυσικής κατάστασης, που με μία και μόνο ατομική ή ομαδική εγγραφή μπορούν να περπατήσουν ή να τρέξουν όποια στιγμή της ημέρας ή της νύχτας θέλουν, για όσες φορές και ημέρες θέλουν και για όση διάρκεια θέλουν. Η εκκίνηση του 8ου NFL Athens θα δοθεί την Τετάρτη 15 Μαΐου 2024, ώρα 09.30, στην Αγορά του ΟΑΚΑ (από την πλευρά του προπονητηρίου στίβου) και η λήξη του θα είναι έπειτα από 100 συνεχόμενες ώρες, την Κυριακή 19 Μαΐου 2024, ώρα 13.30, στον ίδιο χώρο.

→ Περισσότερες πληροφορίες και εγγραφές: www.nflathens.com/

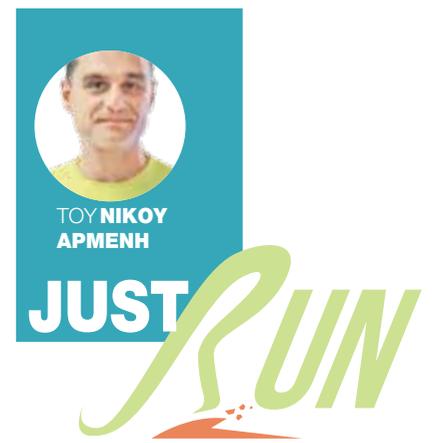

NO FINISH LINE ATHENS

ΣΤΟ ΠΕΔΙΟΝ ΤΟΥ ΑΡΕΩΣ ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΓΕΙΤΟΝΙΕΣ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

Την Κυριακή 14 Απριλίου θα διεξαχθεί ο 7ος Αγώνας Πεδίου Αρεως «Στις γειτονιές της Αθήνας», με αγώνες 10 χλμ., 5 χλμ. και 1,3 χλμ. που διοργανώνουν ο Αθλητικός Πολιτιστικός Σύλλογος «Αθηναίοι Δρομείς» με την Περιφέρεια Αττικής, στο πλαίσιο εκδηλώσεων για την ανάδειξη του πάρκου. Προγραμματίζονται και φέρος δύο αγώνες, 5 και 10 χλμ. και ένας παιδικός αγώνας 1,3 χιλιόμετρο. Η εκκίνηση θα δοθεί εντός του Πεδίου Αρεως, στο Αγαλμα της Αθηνάς. Ο παιδικός αγώνας θα είναι μία στροφή εντός του πάρκου. Στους αγώνες 5 και 10 χιλιόμετρων, οι δρομείς, ύστερα από μια στροφή εντός του πάρκου, θα ακολουθήσουν μια διαδρομή στις γύρω γειτονιές, για να τερματίσουν πάλι εντός αυτού.

→ Πληροφορίες - εγγραφές: www.athenianrunnersclub.gr

ΕΙΝΑΙ ΜΟΝΟ ΘΕΜΑ ΑΠΟΦΑΣΗΣ

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ πρωταθλητής ετών 95.

Ο ΛΟΓΟΣ για τον Κώστα Χατζηεμμανουήλ, ο οποίος σάρωσε τα μετάλλια στο Ευρωπαϊκό Πρωτάθλημα Κλειστού Στίβου Βετεράνων στην Πολωνία, πετυχαίνοντας μάλιστα τρία παγκόσμια ρεκόρ.

ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ είναι άξιος θαυμασμού όταν μόλις 5 χρόνια πριν ολοκληρώσει έναν αιώνα ζωής, καταφέρνει να διακρίνεται σε τόσο υψηλό επίπεδο.

ΕΙΝΑΙ ΑΚΟΜΑ πιο εντυπωσιακά τα επιτεύγματά του με δεδομένο ότι άρχισε να ασχολείται με τον στίβο πριν από 15 χρόνια, δηλαδή στα 80 του. Διακρίθηκε δε με το καλημέρα, απροσδόκητος.

«ΒΗΚΑ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ και πήγα σε Πανελλήνιους Αγώνες. Μετά πήγα σε Βαλκανικούς Αγώνες και βγήκα κι εκεί πρώτος. Τον δεύτερο χρόνο τα ίδια, τον τρίτο χρόνο ήμουν πρωταθλητής Ευρώπης και μετά ήμουν παγκόσμιος πρωταθλητής. Ξεκίνησα στα 80 μου και όταν είδα πώς τρέχουν οι Έλληνες στην ηλικία μου, είπα ότι έπρεπε να ξεκινήσω νωρίτερα», δήλωσε σε τηλεοπτική συνέντευξή του.

Ο ΚΩΣΤΑΣ ΧΑΤΖΗΕΜΜΑΝΟΥΗΛ δίνει έμπρακτη απάντηση σε όσες και όσους διατάζουν να βάλουν τη συστηματική άσκηση στη ζωή τους ηλικίας. Και δεν είναι ο μόνος. Αντίστοιχο παράδειγμα δίνει ο 93χρονος σήμερα Στέλιος Πρασσάς, που μέχρι πριν από δύο χρόνια τερμάτιζε κάθε χρόνο στον Μαραθώνιο της Αθήνας και πριν από μερικές ημέρες τον είδαμε να παίρνει πάλι μέρος σε αγώνα, στον ημιμαραθώνιο στη Σπερχειάδα.

ΤΑ 93 ΤΟΥ ΧΡΟΝΙΑ δεν στάθηκαν εμπόδιο. Τα κατάφερε μια χαρά! Τερμάτισε χαμογελαστός και τρισευτυχισμένος!

ΓΝΩΡΙΖΩ και άλλους δρομείς που έχουν ξεπεράσει τα 75 και τα 80 χρόνια και συνεχίζουν να τρέχουν όταν κάποιος άλλος άνθρωπος στις ίδιες ηλικίες δυσκολεύονται ακόμα και να περπατήσουν.

ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ είναι απλό. Αν το λέει η καρδιά σου, αν το θέλεις πραγματικά, το κάνεις. Θέμα απόφασης είναι. Αν δεν υπάρχει κάποιο θέμα υγείας που αντικειμενικά μπορεί να σταθεί εμπόδιο, είναι απλώς και μόνο θέμα απόφασης.

ΟΠΩΣ ΤΟ ΚΑΤΑΦΕΡΝΟΥΝ ο Κώστας Χατζηεμμανουήλ και ο Στέλιος Πρασσάς, μπορείς κι εσύ παρά τα πολλά κεράκια στην τούρτα σου!

αρχάριοι

«ΞΕΧΑΣΤΕΙΤΕ» ΓΙΑ ΚΑΛΥΤΕΡΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ

Η αναπάντεχη πρακτική που κάνει το τρέξιμο «παιχνιδάκι», καθώς το πού εστιάζουμε την προσοχή μας όταν τρέχουμε έχει σημασία.

vita

ΤΗΣ **ΦΑΙΗΣ ΒΑΚΡΙΝΟΥ**

Όταν μιλάμε για τρέξιμο, η λέξη «εύκολο» δεν θα λέγαμε πως είναι και η πρώτη που μας έρχεται στο μυαλό. Ωστόσο, σύμφωνα με μελέτες, υπάρχει ένας τρόπος που μπορεί να μας κάνει να ξεχνάμε την προσπάθεια που καταβάλλουμε και να τρέχουμε με μεγαλύτερη άνεση. Αυτός είναι η εστίαση σε εξωτερικές εικόνες και ήχους, αντί στο σώμα μας. Συγκεκριμένα, τα ευρήματα υποδεικνύουν ότι όσο πιο προσεκτικά οι αθλητές «ακούνε» το σώμα τους, τόσο πιο κουραστική μπορεί να γίνει η προπόνησή τους σε σωματικό αλλά και ψυχολογικό επίπεδο. Αντίθετα, όσο περισσότερο αποσπούν την προσοχή τους από αυτό που κάνει το σώμα τους ενώ κινούνται, τόσο πιο αβίαστη γίνεται η άσκηση με αποτέλεσμα καλύτερη απόδοση. Ξεκινώντας οποιαδήποτε

μορφή γυμναστικής, είναι σημαντικό να εστιάζει κανείς στη σωστή τεχνική καθώς και στα σημάδια που του στέλνει το σώμα του. Χρειάζεται λοιπόν να έχετε καλό έλεγχο της αναπνοής σας και αν είστε δρομείς, ίσως θέλετε να μετράτε τους καρδιακούς σας παλμούς, τα βήματά σας, τις αποστάσεις που διανύετε κ.λπ. Αυτός ο τρόπος προσέγγισης όμως δεν φαίνεται να είναι εποικοδομητικός, τουλάχιστον όχι σε βάθος χρόνου, δηλώνουν οι επιστήμονες. Τα ευρήματα ορισμένων μελετών ως προς τη μείωση της απόδοσης έμπειρων αθλητών όταν αυτοί δίνουν μεγάλη προσοχή στις κινήσεις του σώματός τους ευθυγραμμίζονται με μια ευρέως διαδεδομένη θεωρία γνωστή ως «Υπόθεση Περιορισμένης Δράσης». Σύμφωνα με τη θεωρία αυτή, το σώμα μας ξέρει πώς να κινείται καλύτερα από το συνειδητό μυαλό μας. Όσο περισσότερο συγκεντρωνόμαστε ή λέμε στο σώμα μας τι να κάνει, τόσο λιγότερο φυσική και αποτελεσματική είναι η κίνησή μας. Για να τρέχετε με μεγαλύτερη ευκολία λοιπόν:

Ακούστε μουσική ή podcast

Η κατάλληλη μουσική υπόκρουση ή ένα ενδια-

φέρον podcast μπορεί να κάνει πιο ευχάριστη τη διαδρομή προς τη δουλειά. Το ίδιο ισχύει και για την προπόνησή σας. Η μουσική είναι επιστημονικά αποδεδειγμένο ότι συμβάλλει στην ενίσχυση της απόδοσης, της αντοχής και της ανάκαμψης. Δημιουργήστε λοιπόν μια λίστα με τα αγαπημένα σας τραγούδια ή ακούστε podcasts και πιθανότατα δεν θα καταλαβαίνετε καν πώς περνά η ώρα ενώ τρέχετε.

Τρέξτε με φίλους ή συμμετάσχετε σε ομάδα

Είναι εύκολο να πατήσετε το «snooze» το πρωί ή να βρείτε δικαιολογίες για να αναβάλετε σήμερα τη ρουτίνα σας. Το τρέξιμο με παρέα μπορεί να σας προσφέρει το απαραίτητο κίνητρο. Στα «συν» προστίθενται οι νέες γνωριμίες, το γεγονός πως θα έχετε την ευκαιρία να έρθετε πιο κοντά με τους αγαπημένους σας και βέβαια πως η προσοχή σας θα μετατοπίζεται πέραν του σώματός σας.

Προσθέστε ποικιλία

Το τρέξιμο είναι ένας εξαιρετικός τρόπος για να εξερευνήσετε νέα μέρη. Δοκιμάστε ένα διαφορετικό μονοπάτι ή ένα πάρκο σε μια άλλη γειτονιά. Γιατί να μην πειραματιστείτε και με τις ώρες; Εάν συνήθως τρέχετε μετά τη δουλειά, τρέξτε με την ανατολή του ηλίου. Εφόσον ο στόχος είναι η απόσπαση προσοχής, τότε τα νέα ερεθίσματα είναι βέβαιο πως θα σας βοηθήσουν.

Ναι στους... περισπασμούς

Πολλοί παράγοντες αναμφίβολα επηρεάζουν την απόδοση σε οποιοδήποτε άθλημα και το καθιστούν πιο εύκολο ή πιο απαιτητικό.

Σύμφωνα με τα τρέχοντα ευρήματα, οι περισπασμοί μπορούν να κάνουν το τρέξιμο πιο ευχάριστο και πιθανώς πιο γρήγορο. Αν και είναι σημαντικό πάντοτε να τρέχουμε με ασφάλεια, γεγονός που προϋποθέτει να προσέχουμε το σώμα μας, δεν φαίνεται να υπάρχει κανένας επιστημονικός λόγος που να μας απαγορεύει να δίνουμε εξίσου βάση σε ό,τι άλλο συμβαίνει πέρα από αυτό.

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ 31 Μαρτίου

με «Το Βήμα της Κυριακής»

πρόσωπο

ΤΖΑΣΜΙΝ ΠΑΡΙΣ Η ΠΡΩΤΗ ΓΥΝΑΙΚΑ ΠΟΥ ΤΕΡΜΑΤΙΣΕ ΤΟΥΣ ΜΑΡΑΘΩΝΙΟΥΣ ΤΟΥ ΜΠΑΡΚΛΕΪ

Η βρετανίδα υπερμαραθωνοδρόμος ολοκλήρωσε την περασμένη Κυριακή τον διαβόητο αγώνα των 160 χλμ., έναν από τους δυσκολότερους του κόσμου

ΤΟΥ NIALL
MCVEIGH

Η βρετανίδα υπερμαραθωνοδρόμος Τζάσμιν Πάρις έγινε η πρώτη γυναίκα που τερμάτισε ποτέ τον διαβόητο αγώνα Barkley Marathons στο Τενεσί των ΗΠΑ. Η 40χρονη ήταν μία από τους πέντε δρομείς που ολοκλήρωσαν τη φετινή διοργάνωση, η οποία αποτελείται από πέντε τιμωρητικές λούπες των 20 μιλίων (32 χλμ.) γύρω από το Πολιτειακό Πάρκο Φρόζεν Χεντ στα ανατολικά της αμερικανικής πολιτείας. Ο χρόνος τερματισμού της Πάρις ήταν 59 ώρες, 58 λεπτά και 21 δευτερόλεπτα – 99 δευτερόλεπτα εντός του ορίου των 60 ωρών.

Η Πάρις απασχόλησε τα πρωτοσέλιδα του Ηνωμένου Βασιλείου το 2019, κερδίζοντας τον πιο δύσκολο χειμωνιάτικο σύλτρα αγώνα της Βρετανίας,

τον Montane Spine Race (431 χλμ. στη Βόρεια Αγγλία και τη Σκωτία), σπάζοντας το ρεκόρ διαδρομής κατά 12 ώρες. Την Παρασκευή έγραψε περισσότερη Ιστορία στις ΗΠΑ, προσθέτοντας το όνομά της στον κατάλογο των μόλις 20 αγωνιζομένων που έχουν ολοκληρώσει τους Μαραθωνίους του Μπάρκλεϊ από τότε που ο αγώνας επεκτάθηκε στα 100 μίλια (160 χλμ.) το 1989.

Ο Ιχόρ Βέρις σημείωσε τον ταχύτερο χρόνο στη φετινή διοργάνωση, με τον ουκρανό δρομέα με έδρα τον Καναδά να τερματίζει σε 58 ώρες και 44 λεπτά και 59 δευτερόλεπτα. Οι Αμερικανοί Τζον Κέλι και Τζάρντν Κάμπελ ολοκλήρωσαν επίσης τον αγώνα για τρίτη και

Η Πάρις έχει δύο παιδιά και εργάζεται ως κτηνίατρος και ερευνήτρια στο Εδιμβούργο

X / KEITH DUNN

τέταρτη φορά αντίστοιχα, ενώ ο Νεοζηλανδός Γκρεγκ Χάμιλτον πρόλαβε επίσης το όριο.

Σε μια χειρονομία καλής θέλησης, ο Κάμπελ φάνηκε επίσης να προσφέρει στην Πάρις την επιλογή να τρέξει τον τελευταίο στη φορά των δεικτών του ρολογιού – κάτι που θεωρείται ελαφρώς λιγότερο δύσκολο – καθώς οι υπόλοιποι αγωνιζόμενοι ετοιμάζονταν για το τελευταίο στάδιο. Οι δρομείς που έχουν φτάσει στην τελευταία λούπα οφείλουν να εναλλάσσονται μεταξύ δεξιόστροφης και αριστερόστροφης κατεύθυνσης, ώστε να μην τρέχουν μαζί.

Η Πάρις, η οποία έχει δύο παιδιά και εργάζεται ως κτηνίατρος και ερευνήτρια στο Εδιμβούργο, συμμετείχε για πρώτη φορά στους Μαραθωνίους του Μπάρκλεϊ το 2022, όπου κατάφερε να ολοκληρώσει τρεις κύκλους. Στον περσινό αγώνα, ολοκλήρωσε τέσσερις γύρους, αλλά ήταν εκτός χρονικού ορίου και αποκλείστηκε. Γνωστοί ως «η κούρσα που τρώει τα παιδιά της», οι Μαραθωνίοι του Μπάρκλεϊ θεωρούνται ένας από τους δυσκολότερους υπερμαραθωνίους στον κόσμο. Αν και η δασική διαδρομή αλλάζει από χρόνο σε χρόνο, εκτιμάται ότι διαθέτει συσσωρευμένα 16.500 μέτρα υψομετρικών διακυμάνσεων.

Ο αγώνας δημιουργήθηκε από τον διάσημο σχεδιαστή της διαδρομής Γκάρι Κάντρελ,

Η Τζάσμιν Πάρις έχοντας μόλις τερματίσει τους Μαραθωνίους του Μπάρκλεϊ μόλις 1 λεπτό και 39 δευτερόλεπτα πριν βγει εκτός χρόνου. «Στο τέλος, κάθε ίνα του σώματός μου ούρλιαζε να σταματήσω», είπε

Οι πέντε τερματίσαντες των φετινών Μαραθωνίων του Μπάρκλεϊ

γνωστότερο ως Λάζαρο Λέικ, και διεξήχθη για πρώτη φορά πάνω από 50 μίλια το 1986 – ο Κάντρελ ανάβει ένα τελετουργικό τσιγάρο για να σηματοδοτήσει την έναρξη του αγώνα κάθε χρόνο. Το ασυνήθιστο γεγονός διαθέτει επίσης έναν σαλπικτή, ο οποίος παίζει για να σηματοδοτήσει ότι ένας δρομέας έχει εγκαταλείψει.

«ΗΘΕΛΑ ΝΑ ΕΜΠΝΕΥΣΩ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ»

«ΕΙΧΑ ΜΟΝΟ ΛΙΓΑ ΛΕΠΤΑ για να ανέβω την τελευταία ανηφόρα. Ετσι κατέληξα να κάνω σπριντ στο τέλος των 60 ωρών που καιγόμουν κανονικά μέσα στο δάσος», είπε η Πάρις στο BBC News. «Τα τελευταία λεπτά ήταν τόσο έντονα, ύστερα από όλη αυτή την προσπάθεια κατέληξα να τα δίνω όλα, με κάθε ίνα του σώματός μου να μου ουρλιάζει να σταματήσω». Τα χέρια και τα πόδια της είναι ακόμη γεμάτα γρατσουνιές από τα βάτα που έπρεπε να περάσει στη διαδρομή, πολύ μικρό μέρος της οποίας είναι σε μονοπάτι. «Πιανόσουν συνεχώς στα αγκάθια και ήταν σαν να σε έσκισε κάποιος με μαχαίρι. Αυτό συνέβαινε σε κάθε γύρο και ήταν σαν να ξαναέκοβες το σώμα σου στις ίδιες πληγές. Δεν ήξερα καν αν τα είχα καταφέρει όταν άγγιξα την πύλη», πρόσθεσε. «Αλλά τα έδωσα όλα για να φτάσω εκεί και μετά κατέρρευσα, αγκομαχώντας για αέρα». Ωστόσο, συνεχίζει, η ολοκλήρωση μιας τέτοιας πρόκλησης ανοίγει το μυαλό και σου εμπνέει αυτοπεποίθηση για όλη σου τη ζωή. «Το έκανα για μένα και είμαι σούπερ χαρούμενη που πέτυχα αυτό που είχα βάλει στόχο ύστερα από τρία χρόνια προσπάθειας», εξήγησε η Πάρις. «Αλλά χαίρομαι που το έκανα κατά κάποιον τρόπο και για τις γυναίκες παγκοσμίως – όχι μόνο για τις δρομείς, αλλά για κάθε γυναίκα που θέλει να αναλάβει κάτι δύσκολο και ίσως δεν έχει την αυτοπεποίθηση. Η ιδέα ότι μπορεί να τις ενέπνευσα να πιστέψουν στον εαυτό τους... αυτό είναι τεράστιο, ειδικά για όλα τα νεαρά κορίτσια».

JACOB ZOCHEMAN

12 TRIVIA ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΚΕΝΤΡΙΚΟ ΑΓΩΝΑ

- Μόνο 20 δρομείς έχουν ολοκληρώσει ποτέ τους Μαραθωνίους του Μπάρκλεϊ.
- Στα τοπία της διαδρομής περιλαμβάνονται ο Λόφος του Ρουά Ματ, η Μικρή Κόλαση, το Σαγόνι του Αρουαίου και το Θέαμα των Ορχεων.
- Όσοι δίνουν υποψηφιότητα συμμετοχής στον αγώνα πρέπει να γράψουν μια έκθεση με θέμα «Γιατί πρέπει να μου επιτραπεί η συμμετοχή στο Μπάρκλεϊ» και να πληρώσουν 1,60 δολάρια. Αν γίνουν δεκτοί, λαμβάνουν μια «επιστολή συλλυπητηρίων».
- Οι πρωτοεμφανιζόμενοι – γνωστοί ως παρθένοι – πρέπει να φέρουν μια πινακίδα κυκλοφορίας από την πολιτεία/χώρα τους ως μέρος του εισιτηρίου εισόδου.
- Τα πρόσθετα τέλη συνήθως περιλαμβάνουν κάτι που χρειάζεται ο Λάζαρος – κάλτσες, ένα πουκάμισο ή ένα πακέτο τσιγάρα!
- Ο αριθμός 1 του αγώνα δίνεται πάντα στο άτομο που ο Λάζαρος θεωρεί ότι έχει τις λιγότερες πιθανότητες να τερματίσει – γνωστός ως «ανθρωποθυσία».
- Κάθε δρομέας πρέπει να μαζέψει μια σελίδα από τα βιβλία που έχουν αφαιρεθεί στη διαδρομή για να ολοκληρώσει την κάθε λούπα. Κάθε δρομέας συλλέγει μια διαφορετική σελίδα και πρέπει να την παραδώσει στον Λάζαρο για να ελεγχθεί πριν του επιτραπεί να συνεχίσει στον επόμενο γύρο.
- Η διαδρομή δεν έχει σήμανση και δεν έχει επανδρωμένους σταθμούς βοήθειας εκτός από δύο σταθμούς νερού.
- Η ολοκλήρωση τριών από τους κύκλους είναι γνωστή ως «fun run».
- Όταν ο Λάζαρος φυσήξει μια... μπουρού, οι δρομείς γνωρίζουν ότι ο αγώνας θα ξεκινήσει μέσα στην επόμενη ώρα.
- Ο γρηγορότερος χρόνος που έχει τερματίσει κάποιος ήταν 52 ώρες.
- Το 2022 κανείς δεν τερμάτισε.